Inc.
~~848~~
971

Ime
~~848~~
971

Inc
971

COMPRA

R.c. 135702

Sermones fratris Antonij de Bitonto ordinis fratrū minoꝝ de obſeruantia ſuper epiſtolas dominicales per totuz annum. Et ſup̄ ep̄las q̄drageſimales.

Saberá vossa Senhoria como
sou molher viuva e pobre muy des
amparada de ser dos pais e se [illegible]
[illegible] e tenho tres filhos sos quaes
não posso sustentar pela grande
pobreza em que me vejo por tanto
peço a vossa Senhoria que por
remedio meu e destes filhos me
faça merce e esmola de algu[illegible]
[illegible] por que sos [illegible] com
[illegible] [illegible] e vossa Senhoria [illegible]
[illegible] por sua caridade [illegible]

(viij)

0 3 [illegible]

Inc 971

¶ Incipiūt ſermones venerabilis religioſi et doctiſſimi viri p̄ris: fratris antonij de Bitōto: ordinis fratrū minorū de obſeruantia. ſup epiſtolas dominicales per totū annū valde vtiles: et delectabiles.

¶ Dominica prima de aduētu: de negligentia. Sermo primus.

f **Ratres Sciētes** q: hora eſt iam nos de ſomno ſurgere. Ad Roma. xiij. hec verba ſcribunt. Pro exordio p̄ntis ſermonis. a doctoribus querit. Utrū negligētia ſit peccatū? Et dicunt ꝙ negligentia importat defectū debite ſollicitudinis. Oīs autē defect⁹ debiti actus habet rationē peccati et ideo negligētia eſt peccatū. Un̄ Seneca in quadā ep̄la dicit. Turpiſſima eſt iactura que ꝓpter negligentiā fit. Et Hugo dicit Negligētia eſt aī torpor: quo quis minus diligens eſt in exequēdo que exequi debet. Cōtra quā dicit ap̄ls verba ꝓpoſita. ¶ In qua ep̄la ꝑ ei⁹ expoſitiōe tres queſtiōes declarāde ſunt

Prima quarū ē de negligētia boni actus opationis. Utrū videlꝫ negligere opari bona ſit pctm̄? In p̄ncipio. Alia eſt de negligētia boni exēpli demōſtrationis. Utrū videlicet nō dando bonum exemplum ſed ſcandalizādo proximum ſit peccatum mortale? Ibi Abijciamus.

Tertia eſt de negligētia mali declinationis. Utrū videlicꝫ negligētia opponat prudētie qua declinat malū? Ibi Nō in cōmeſſatiōibus.

¶ Prima queſtio p̄ntis ſermonis Utrū negligere operari bona ſit peccatum mortale?

q Uerit a doctoribus circa p̄mā partē Utrū negligētia boni opis ſit peccatuꝫ mortale? Et dicunt ꝙ negligētia q̄ eſt defect⁹ debite ſollicitudis vt dicit Alexāder de Ales Et Tho. ſcda ſcde. q. liiij. ar. j. Et prouenit ex quadā remiſſione bone voluntatis: vt dicit idē Tho. ibidem arti. iij. tripliciter poteſt cōtingere. Uno mō in pretermiſſiōe alicuius act⁹: vel circūſtantie que nō ē de neceſſitate ſalutis: nec ex contēptu: et ſic eſt pcm̄ veniale. Alio mō in p̄termiſſiōe actus vel circūſtantie q̄ eſt de neceſſitate ſalutis: ⁊ ſic eſt pctm̄ mortale Tertio mō in remiſſiōe voluntatis: qn̄ eſt tm̄ remiſſa circa ea q̄ ſūt dei vt totaliter a dei caritate deficiat: et tūc eſt pctm̄ mortale. etiaꝫ p̄cipue qn̄ negligētia ſequit ex contemptu. Un̄ prouer. xix. ſcriptū eſt. Qui negligit viā ſuā mortificabit. Hinc ap̄lus ait. Hora eſt iam nos de ſomno ſurgere. Primo ꝓpter tp̄is oportunitatē: quia tp̄s p̄ſens eſt tempus gratie. Hinc. ij. Cor. vj dicit. Ecce nūc tēpus acceptabile. Eſt etiā tp̄s penitētie: q: j. Joānis ij. ſcribit. Filioli nouiſſima hora ē

Scdo ꝓpter mercedis ꝓpinquitatē: Quia propior eſt nr̄a ſalus: q̄ꝫ cum credidimus. i. qn̄ fidē ſuſcepimus: et bona opa nō habebamus. Tertio ꝓpter ſtatus merētis cōgruitatē quia nox preceſſit videlicet legis: aut ꝓ peccati: dies autem aduentus chriſti et gratie appropinquauit.

¶ Secunda queſtio preſentis ſermonis. Utrū videlicet nō dando bonum exemplū:et ſcandalizando proximū ſit pctm̄ ſemper mortale?

q Uerit a doctoribus circa ſcdam partē ep'le Utrum ſcandalizando proximū: et nō dando bonū exemplū ſit ſp pctm̄,mortale? Et dicūt ꝙ ſcandalū grece: qd latini offenſionē vel iniuriā vel impactiōe vocāt: tam actiue ꝙ̄ paſſiue pōt eſſe pctm̄ veniale vel mortale.vt dicit Alexāder in ſecunda parte. Et Tho. ſcda ſcde.q.xliij.ar.iiij. Ueniale paſſiue eſt:qn̄ quis ex inordinato dicto vel facto alterius cōmouet motu venialis peti. Mortale paſſiue eſt quādo qs ex inordinato dicto vel facto alterius ꝓcedit vſq ad pctm̄ mortale. Ueniale actiue ē: qn̄ qs actū venialis peccati cōmittit vel actū q non eſt ſm ſe pctm̄. ſed habet aliq̄ ſpēm mali cū aliq̄ leui indiſcretiōe committit. Mortale actiue eſt:ſiue qn̄ cōmittit quis actū pcti mortalis ſiue qn̄ cōtemnit ſalutē ꝓximi:vt ꝓ ea ꝯſeruanda nō ꝑmittat facere quod ſibi libuerit. Hinc ap'ls dicit. Abijciamus ergo opa tenebrarū.

¶ Ubi ſciendū ꝙ bonū exemplū dat:et ꝓximus inde edificat. Primo:qn̄ pctm̄ purgat. Unde dicitur Abijciamus ergo opa tenebrarū. vꝫ pctā. Scdo qn̄ ſubiectū ornat. Un̄ addit Et induamur arma lucis vꝫ virtutes que dicunt.ij. Cor.vj. arma iuſticie. Tertio qn̄ bonū opꝰ eligit: vn̄ ꝯcludit.ſic vt in die honeſte ambulemꝰ. Quia q ambulat in nocte offendit. Joh.xj.qui eni honeſte in die ambulāt: cū xp̄o tandē in albis ambulabūt. Quia apoc.iij dicit. Ipſi ambulabūt mecū in albis quia digni ſunt. De peni.di.ix Si.n.inquit.

¶ Tertia q̄ſtio pn̄tis ſmōis: Utrū vꝫ negligētia opponat prudentie?

q Uerit a doctoribus circa tertiā partē ep'le. Utrū vꝫ negligētia opponat prudētie? Et dicit Tho. vbi s.ar.ij Qd negligētia directe opponit ſollicitudini: ⁊ ſollicitudo ptiet ad rationē:⁊ rectitudo ſollicitudis ad prudentiā: et id negligentia ad iprudentiā pertinet. Preterea ſicut dicit Iſido.ij.ethimo. Negligens d? quaſi nec eligens. Electio autē recta eorū que ſunt ad finē: ad prudentiā ptinent. Unde negligentia opponit prudentie:et ptinet ad imprudentiā. Principiū prudentie eſt declinare mala. Sed negligēs hoc nō facit. Un̄ dicit ap'lus Nō in cōmeſſatiōibus. Ubi pꝰ diſſuadet peccatū opis dicēs Nō in cōmeſſatiōibus et ebrietatibꝰ. Quia Luce.xxij. deus ait. Attendite ne grauent corda veſtra crapula ⁊ ebrietate.xxxv. di. in principio. Ebrioſi regnū dei nō poſſidebunt.j. Corin.vj. de re. et ve. ſctōꝝ pꝰ. ca. Scdo diſſuadet pctm̄ oris: dicēs:nō in cōtentione. Tertio diſſuadet pcctm̄ cordis: dicēs: ⁊ emulatōe. Or ꝓuer.xiij.dicit Putredo oſſiū inuidia Un̄ de offi. cu.c.ij.di. Non ſit inuidia neqꝫ zelus malus inter illos Sed induimini dn̄m ieſum xp̄m. imitādo cōuerſationes ſctitatis ſue: omi diligētia ⁊ ſollicitudine opando bona: dādo lucis exēpla. mala vitādo: vt regnetis in gl'ia ꝑ ifinita ſcl'oꝝ ſcl'a. Amē.

¶ Dominica ſcda de aduẽtu: de vir tute patientie Sermo ſecũdus.

Quecunqz

q ſcripta ſunt: ad noſtrã doctrinã ſcripta ſũt: vt per patientiã et cõſola tionẽ ſcripturarũ ſpem habeamus Ad Ro.xv. ſcribunt hec ṽba. Pro exordio pñtis ſermõis a doctorib[9] querit. Utrũ ex diuinis ſcripturis addiſcat patiẽtia? Et dicũt ꝙ ſic: vt patz Geñ.iiij. de Abel. et Exo. per totũ de moyſe. Et in libro Job. Et in libro Tobie. Et Dauid in pſal. Qui cuſtodit veritatẽ in ſclm: facit iudiciũ iniuriã patiẽtibus. Et pro/ uerbi.xiiij. Salomõ ait. Qui patiẽs eſt multa gubernat. Et.xvij.ca.ait. Melior eſt patiẽs viro forti. et Eſa ie.xlij. Tacui ſp: ſilui patiẽs fui. Et apl'us Jacob[9] in ſua canonica.v.c Patiẽtes eſtote frẽs vſqz ad aduen tũ dñi. Ecce eni agricola expectat ꝑcioſum fructũ terre patiẽter ferẽs donec accipiat temporaneũ et ſero tinũ. Et in multis alijs locis de qui bus ꝓpter breuitatẽ taceo. Sed in pñti ep'la vt ait Nico. de lyra in ex/ poſitiõe eiuſdẽ: optime manifeſtat cũ dicit. Quecũqz ſcripta ſũt ad no ſtrã doctrinã ſcripta ſunt: vt ad do ctrinã patiẽtie q: dicit: vt per patiẽ tiam Ad doctrinã interne leticie: q: dicit: et ꝯſolationẽ ſcripturarũ. qua tollerant aduerſa: Et ad doctrinaz optinende glorie vzt per patiẽtiã: quia dicit: ſpem habeamus. Spes eni eſt certa expectatio future gl'ie. ¶ In hac igitur ep'la pro eius expo ſitiõe tres queſtiões de patiẽtie cõ/ ditõe declarande ſũt. Prima qua rũ eſt de patientie cõditione. Utrũ vzt patiẽtia poſſit haberi ſine gr̃a. In prin[o] Alia eſt de patiẽtie exem plificatione. Utrũ vzt patientia in ſcripturis exemplificet: ibi: ꝓpter quod. Tertia eſt de patiẽtie fructi ficatiõe. Utrũ vzt ex patiẽtia habe atur gloria? Ibi Deus autem ſpei. ¶ Prima queſtio ꝑſentis ſermõis Utrũ vzt patiẽtia poſſit h̃ri ſine gr̃a

q Uerit a doctoribus circa ꝑmã partẽ ep'le. Utrũ pa tientia poſſit haberi ſine gratia? Et dicũt ꝙ patiẽ tia ordinatur ad cõſeruandum bo nũ ratiõis contra impetũ paſſionis triſticie. Q: Ecci.xxx.dr̃. Multos occidit triſticia. Et.ij. Chorin.vj. Paulus ait. Seculi triſticia mortẽ operat. Uñ Aug. in lib. de patiẽtia dicit Patientia eſt qua mala equo aĩo tolleram[9]: ne aĩo iniquo bona deſeramus: per que ad meliora ve/ niamus. Hec igit virtus haberi nõ põt ſine charitate: que diligit deũ ſuper oĩa. Quia bonũ ꝓpter quod vult aliquis pati malũ oportz ꝙ ſit magis volitũ et amatum: ꝙ̃ illud cuius etiã ꝑuatio generat dolorez quẽ patienter tolleramus: et nullũ tale eſt in hac vita ꝑter charitatẽ q̃ vt dictum eſt: diligit deus ꝓpter ſe ſuper oĩa: et proximus ꝓpter deũ. Hinc.j. ad Cor.xiij. Paulus ait. Charitas patiẽs eſt.ꝯ pe.di.iij. Si quis aũt Charitas nõ põt h̃ri niſi per gr̃am ſm illud ad. Roma.vj. Charitas dei diffuſa eſt in cordib[9] nr̃is: per ſpm̃ ſanctũ qui datus eſt nobis. Uñ patet qd patiẽtia nõ põt haberi ſine auxilio gr̃e. Hinc Da/ uid in pſalmo ait Ab ipo eni. ſ. deo

patientia mea. Et ꝓpterea in p̄ma parte p̄ntis ep̃le ap̃lus ait. Deus aũt patiētie ⁊ ſolacij.i.dator patiē/tie ⁊ cõſolatiõis poſt tribulationez. Juxta illud Thob.iij. Poſt lachrymationē et fletū gaudiū et exultationē fundis. Det vobis idipſum ſa/pere.i.idē mecū ſentire: quia ſine gratia nõ ſumus ſufficiētes aduer/ſa tollerare: ſm̄ ieſum xp̄m.i. ſm̄ doctrinā eius: vt vnanimes quātū ad idēptitatē credulitatis. vno ore: quantū ad idēptitatē cõfeſſiõis. Q: in.x.ca. dixit Corde credit ad iuſtitiā: ore autē ↄfeſſio fit ad ſalutē. ho/norificetis deū quantū ad effectuz opis.i.veritatem. Quia Jaco.ij. di Fides ſine operibus mortua eſt.j. q.j.ſerf. de pe.vj.di.ij. Si eni ingt. de ſacra vnctione ca. vno.§. Quia p̄o. Cõcordat Nico.d lyra.⁊ Tho. 2ª2ᵉ.q.cxxxvj.articulo tertio.

¶ Scda q̄o Utrū vz patiētie virtus in diuinis ſcripturis exēplificet

q Uerif a doctoribus circa ſcdam partē ep̃le. Utrum hec virtus patiētie in diuinis ſcripturis exemplifi/cetur? Et dicūt ꝙ ſic. Primo Gen. xxij.c.vbi dicit. Qd ſic abraā patiē ter occidebat filiū i p̄cepto dñi: ita Jſaac patienter cū eſſet.xv.annoꝝ ſm̄ ioſephū patienter patiebat occidi. Scdo Gen.xxxvij. Joſeph fa/cinus fratrū ſuorꝫ patiēter tulit: et clementer indulſit. Tertio patiēter orauit Moyſes ꝑ pplo peccante. Nume.xvj. Quarto p̄mi Regum xxvj. Dauid patiēter tulit ꝑſecuti onē Saul cuiꝰ etiā mortē plorauit. ij. Regū.j. Quinto Job patiēter tu lit anguſtias.j.ca. et deinceps. Se xto Thobie.ij. mira patientia tulit ipſe cecitatē. Septimo Machabeo rū.vj. miraz patientiā habuit ma/ter cū vij.filijs. Octauo actu.vj. cū tanta patiētia Stephanus lapida/tus eſt. Nono patz in hac ſa parte epiſtole: vbi dicit de patiētia xp̄i. Hinc Paulus ſequit. Propter qd̄ ſuſcipite inuicē. vz patiēter: ſic xp̄s ſuſcepit nos infirmos vz patiēter. Dico eni ieſum xp̄m fuiſſe miniſtꝝ circūciſiõis: q: principaliter iudeis miſſus eſt: ꝓpter veritatē dei ad cõ firmandas ꝓmiſſiões patrū. Hinc Mathei.xv. dixit. Nõ ſum miſſus niſi ad oues que perierūt domus iſ rael. Salus aūt gentiū eſt per miſe ricordiā Lex eni nõ fuit data prib⁹ eorū. Unde ſequit Gentes aūt ſup miam honorare deū. Cetera patēt.

¶ Tertia queſtio preſentis ſermo/nis. Utrū videlicet ex patientia datur gloria ſeu habeatur?

q Uerif a doctoribus circa tertiā partē. Utrū ex patientia habeat glia? Et di cūt ꝙ ſic. Primo q: ex patiētia ſequit ai magnitudo. Unde Seneca. Magnanimi eſt iniurias in ſūma patientia pati. Jtē ſcdo habet ↄſolatio.j.ad Cor.j. Per xp̄m abundat ↄſolatio nr̃a. Jtē tertio ſe quit ire mitigatio. Prouerbi.xv. Qui patiēs eſt mitigat furorē. Jtē quarto ſequit doctrine demonſtra tio. quia ꝓuer.xix. dicit. Doctrina viri ꝑ patientiā noſcit Jtē.v. ſequit ſapientie oſtenſio Uñ prouer.xiiij. ſcriptū eſt. Qui patiēs eſt multa gu bernat. Jtē.vj. ſumma ꝑfectio Uñ glo.ſup Job. De patientia ꝑfectio naſcit. Jtē.vij. virtutū odoris reſpi

ratio. Hinc Grego.in moralibus. Sicut aromata odorē ſuū cū intendunt expirāt: ita ſcti viri omne qḋ de virtutibus redolet in tribulatiōibus innoteſcit. Itē.viij.xpi imitatio.j.Pe.ij. Chriſtus ꝑ nobis paſſus eſt vobis relinquēs exemplum Item vltimo regni celorū acqſitio. Mathei.v.ca. Beati qui ꝑſecutionē patiunt ꝑpter iuſticiā qm̄ ipſoꝝ eſt regnū celoꝝ. xiij.q.v. ad fidem. xxiiij.q.j. A recta. Hinc i ttia parte ep̄le Paulus ait. Deus aūt ſpei ſ.largitor:repleat vos oī gaudio: ꝑpter patiētiā vȝ. et pace in credēdo ꝑdicta.ſ.vt abūdetis in ſpe: per cumulū meritorū: ⁊ virtute ſpūs ſcti: cuius ſunt ꝑncipaliter opa meritoria. O igiṫ virtus mirabilis patiētie: que nō niſi diuina gratia poſſideṫ: que in diuinis ſcripturis tātis exemplis oſtendiṫ. de qua tot fructus emanāt. De qua Auguſtinus ait. Uirtus eni que patiētia dr̄ tam magnū donū eſt: vt etiā ipſius q nobis eam largiṫ patientia prediceṫ: Qui cum patre et ſpiritu ſancto viuit et regnat in ſecula.

¶ Dominica tertia de Aduētu de gaudio ⁊ pace Sermo tertius.

Gaudete in dño ſemꝑ. Iterū dico gaudete. Ad Philipē. iiij. ca. hec verba ſcribunṫ. Pro exordio p̄ntis ſermonis a doctoribus queriṫ. Utrū ſine charitate hō poſſit vere gaudere? Et dicūt Alexander de Ales in.iij.parte et Tho.2^{a}2^{e}.q.xxviij. ar.j.ꝙ non: Primo qr̄ gaudiū ex amore cauſaṫ vel propter p̄ntiaȝ boni amati: vel etiā ꝑpter hoc: ꝙ ipſi bono amato ineſt ꝑpriū bonū ⁊ ꝯſeruaṫ: et ſecūdū hoc maxime ꝑtinet ad amorem beniuolentie: ꝑpter quē aliqs gaudet de amicorū ꝓſperitate: etiā ſi ſit abſens: ꝑpterea gaudiū ſpūale qḋ de celo habetur: ſine charitate nō cauſaṫ: qr̄ charitas ē amor dei cuiꝰ bonū imutabile eſt: qr̄ ipſe eſt ſumma bonitas. Et ex hoc ipo qḋ amatur eſt in amante ꝑ nobiliſſimū ſui effectum. ſm̄ illud.j. Jo.iiij. Deus charitas eſt: et qui manet in charitate: in deo manet et deus in eo. xj. q.iij. Abijt. Preterea ad Ro.v.ſcriptū eſt. Charitas dei diffuſa eſt in cordibus nr̄is: ꝑ ſpm̄ ſcm̄ qui datus eſt nobis. Sed gaudiū cauſatur in nobis ꝑ ſpm̄ ſcm̄: ſm̄ illud ad Ro. xiiij. Nō eſt regnū dei eſca ⁊ potus ſed iuſticia et pax: et gaudiū in ſpū ſcō Ergo charitas eſt cauſa gaudij Hinc paulus ait. Gaudete in dño ſemꝑ. ¶ In qua ep̄la ꝑ eius expoſitione tres queſtiones declarande ſunt. Prima quaruȝ eſt de gaudij plenitudine. Utrū vȝ gaudiū hois in hac vita poſſit eſſe plenuȝ? Alia de gaudij rectitudine. Utrū vȝ gaudiū hois in hac vita per modeſtiaȝ rectificeṫ? Ibi. modeſtia vr̄a nota ſit. Tertia ē de gaudij habitudine Utrū videlicet gaudiū dicat habitudinem ad pacem? Ibi. ⁊ pax.

¶ Queſtio prima p̄ſentis ſermōis. Utrum vȝ gaudium hominis in hac vita poſſit eſſe plenum?

Queriṫ a doctoribus circa primā partē ep̄le Utrum gaudiū hois in hac vita poſſit eſſe plenū? Et dicit Tho.q.xxviij. ar.iij. ꝙ nō. Primo

q̄ꝛ dn̄s dicit. Jo.xvj. Gaudiū meū in vobis ſit: ⁊ gaudiū vr̄m impleať Scd̄o quia gaudiū cōparať ad deſideriū: ſicut quies ad motū. Quies aūt plena eſt: cū nihil reſtat de motu. Vn̄ gaudiū plenū eſt: qn̄ nihil reſtat deſiderandū. Sed quamdiu homo eſt in hacvita: nō quieſcit in eo deſiderij motus: donec pueniať ad dei fruitionē. Et tūc impleť illd̄ pſal. Qui replet in bonis deſideriū tuū. Nā vt dr̄.j.ad Coꝛ.ij. Oculus non vidit: nec auris audiuit: nec in coꝛ hoīs aſcēdit: que pparauit dn̄s diligētibus ſe. Ex parte tn̄ rei de q̄ gaudeť ſolū gaudiū dei eſt plenuꝫ de ſeipſo: q̄ꝛ gaudiū dei eſt infinitū et hoc eſt cōdignū diuine bonitati dei que eſt infinita. Gaudiū v̄o creature cuiuſcunqꝫ finitū eſt. q̄ꝛ nulla creatura capax eſt gaudij de deo ei ꝯdigni. Inde eſt ꝙ illud gaudiū oīno plenū nō capiť in hoīe: ſꝫ potius hō intrat i ipm ſm̄ illd̄ Math.xxv Intra in gaudiū dn̄i tui. Tertio q̄ꝛ illud qd̄ eſt impletū nō pōt eſſe maius. Vnde Paulus dicit in hac pꝛima parte ep̄le. Gaudete in dn̄o ſp̄: quia in rebus hui⁹ mundi hō nō poteſt plene gaudere: et in ſignū firmitatis addit: Iterum dico gaudete: Nō in laſciuijs: nō in pōpis: nō in diuitijs: q̄ꝛ vt gloſa dicit: erga illū q fruitur gaudio tali: deus potius exercet iuſticiam q̄ꝫ miam. Magna eni mia eſt nequitiā impunitā non relinquere: ne gaudiū ſit in ſcl'o: et ne cogať de⁹ in extremo exaie illū damnare: quē in hac vita flagellis nō caſtigauit: ergo quiſqꝫ dicat illd̄ Eſaie lxj. Gaudēs gaudebo in dn̄o v. di. Sctā romana. et ſp̄: quia benedicam dn̄m in omni tempoꝛe.

¶ Secunda queſtio p̄ntis ſermōis Vtrū videlicet gaudium in hac vita: modeſtie virtute modificetur?

Queriť a doctoꝛibus: circa ſcd̄am partē ep̄le Vtrū gaudiū in hacvita modeſtia rectificetur? Et dicit Tho. 2ª 2ᵉ. q. clx. arti.ij. ꝙ ſic q̄tuoꝛ modis: ſm̄ ꝙ quatuoꝛ ſūt moderāda in hac vita. Vnū quoꝝ eſt ai motus ad aliquā excellentiā. et moderať humilitate Quia ſm̄ Gregoꝛiū et Bern. Humilitas eſt qua hō veriſſima ſui cognitione ſibiipſi vileſcit. Aliud eſt deſideriū eoꝝ que ptinet ad cognitionē: et in hoc moderať ſtudioſitas: que opponiť curioſitati: que eſt vehemēs applicatio mentis ad vane et inutiliter acquirendū vel cognoſcendū. Scriptū ē eni Eccl.iij. Altioꝛa te ne q̄ſieris. Tertiū eſt qd̄ ptinet ad coꝛpales motus et actiōes: vt. ſ. decēter ⁊ honeſte fiant: tā in his q̄ ſerio: q̄ꝫ in his que ludo aguntť. Quartū eſt qd̄ ptinet ad exterioꝛē apparatū: puta in veſtib⁹ ⁊ i alijs. Hinc ait ap̄ls in 2ª parte ep̄le. Modeſtia v̄ra nota ſit oibus hoib⁹: vt. ſ. boni melioꝛes ſiant v̄ro exēplo Dn̄s eni ꝓpe eſt ad remunerādū: Et ne ſolicitudo tpalium ſpūale gaudiū tollat. ait: Nihil ſollicitı ſitis. vꝫt ſupflue: ſꝫ in oī oꝛo ne q̄ eſt eleuatio mētis in deū. et ōbſecratione que eſt oꝛatio cum adiuratione: cum gratiarūactione: veluti grati. petitiones veſtre innoteſcant apud deū Petitio eni eſt: quādo in oꝛatione aliquid determinate queriť vt dicit Nico. de Ly. His ergo gaudiū in hac vita rectificať.

¶ Tertia q̃stio p̄ntis sermõis Utrū vʒ gaudiū dicat hītudinē ad pacē

q Uerit a doctoribus circa tertiā partē ep̄le. Utrum gaudium dicat habitudinem ad pacē? Et dicunt Alex. et Tho. 2ᵃ 2ᵉ. q. xxix. ꝙ hō nō poteſt habere gaudium ſine pace. Primo quia ſine cõcordia nō gaudet hō. Hinc in pſalmo dr̄. Ecce q̃ʒ bonū ꝛ q̃ʒ iocundū habitare frēs in vnū. Et pax icludit ꝯcordiā. Scdo quia Aug. xix. de ciui. dei dic. Oia appetūt pacē. ꝛ ratio: quia oē appetens appetit trāquille ꝛ ſine impedimēto ꝑuenire ad illud qđ appetit aliter gaudere nō pōt. ꝛ in hoc cōſiſtit ratio pacis quam Auguſtinus diffinit eſſe tranquillitatē ordinis. Tertio quia ſicut gaudium non poteſt haberi ſine charitate ita nec ſine pace: q̃ dicit vnionē oim appetituū in vnū: puta in deū qui diligit ſup oia: vel in vnū velle ꝛ nolle: qꝛ in li° de amicicia Tul. ait. Amicoꝝ eſt idē velle et ideʒ nolle. Hoc gaudiū quantū plenū haberi poteſt cū habitudine pacis optauit Jo. bapᵃ dicen° Nō ſum ego xp̄s. cognoſcēdo ſeipſum. vt dicit Euangel̄. c. p° Jo. deſcriptuʒ. Unde apoſtolus in tertia parte huius epiſtole dicit Et pax dei que exuperat omnē ſenſuʒ cuſtodiat corda veſtra et intelligentias veſtras: in chriſto ieſu domino nr̄o. nō eſt de textu. Sic ergo gaudeamus vt cū charitate viuamus et modeſtiā ſeruem° vt in pace maneamus ꝑ infinita ſcl̄oꝝ ſcl̄a. Amē

¶ Dñica quarta de aduentu de ꝓhibitiõe mali iudicij. ſ̄mo quartus

S Ic nos exiſtimet homo: vt miniſtros xp̄i et diſpenſatores miniſterioꝝ dei.

.j. ad cor. iiij. ca. hec v̄ba ſcribunt. Pro exordio p̄ntis ſermonis a doctoribus querit. Utrum iudiciū ſit actus iuſticie? Et dicunt Alex. de ales in. iij. parte et Tho. 2ᵃ 2ᵉ. q. lx. ar. j. ꝙ ſic: quia iudiciū ꝓprie noiat actū iudicis. Judex aūt dr̄ q̃ſi ius dicēs Jus vero eſt obiectū iuſticie Uñ iudiciū importat ſ̄m propriaʒ nois impoſitionē: diffinitionē iuſticie ſiue iuris. Preterea ꝙ aliqs bn̄ diffiniat aliqd in opibus virtuoſis proprie ꝓcedit ex habitu virtutis. Sicut caſtus recte determinat ea que pertinent ad caſtitatē: ꝛ iō iudiciuʒ qđ importat rectā determinationē eius qđ eſt iuſtū: ꝓprie ꝑtinet ad iuſticiā. Et phus. iij. Ethi. dicit Homines ad iudicē cōfugiūt: ſicut ad quandā iuſticiaʒ aiatam Sicut Paulus ait. Sic nos exiſtimet hō ſ̄m verū iudiciū. ſ. qđ eſt actus iuſticie. ſicut miniſtros chriſti: et alia.

¶ Jn qua ep̄la: pro eius expoſitione tres queſtiones declarāde ſunt. Prima quarū eſt de iudicij bonitate. Utrū vʒ iudiciū ſit licitū? Alia eſt de iudicij prauitate. Utrū vʒ iudiciū ſit illicitū? ibi: hic iam querit. Tertia eſt de iudicij malignitate. Utrum videlicet ſit licituʒ iudicare per ſuſpitiones. ibi: Jtaqʒ nolite ante tempus iudicare.

¶ Queſtio primna p̄ſentis ſermonis. Utruʒ videlicet iudiciū ſit licitum quod fiat ſine peccato?

Uerit a doctoribus circa q primam partem epiſtole Utrũ vz iudiciũ licite fie/ri poſſit abſq; pctõ? Et dicunt Alex. de ales in .iij. et Tho. 2ª 2ᵉ. q. lx. arti. ij. quod iudiciũ eſt li/citum inquantũ eſt actus iuſticie. Ad hoc aũt ꝙ iudicũ ſit actus iuſti/cie tria requirunt. primo ꝙ ꝓcedat ex inclinatiõe iuſticie. Hic ſapiẽtie ꝑmo di. Diligite iuſticiã vos q iu/dicati terrã Scdo ꝙ ꝓcedat ex cha ritate. Quia vt ait apl's .j. ad Cor. xiij. Charitas nõ agit perperã. xj. q iij. Illud plane. Tertio ꝙ proferat ſm rectã rationẽ prudentie. Uñ de utro. xvj. di. Judices et magiſtros cõſtitues in oibus portis tuis vt iu dicent ppl'm iuſto iudicio. Et tunc implet illud Ezechiel. xix. Juſticia iuſti ſup eum erit. xxiij. q. iij. his ita Hinc Pau. in ꝑma parte epl'e dicit Sic nos exiſtimet hõ vz vero iudi/cio: vt miniſtros chriſti: et diſpenſa tores miniſteriorum dei.

C Queſtio ſecũda pñtis ſermonis Utrũ vz iudiciũ qñq; ſit illicitũ?

Uerit a doctoribus circa q ſcdam partẽ epl'e. Utruz iudiciũ qñq; ſit illicitum? Et dicunt pnominati do ctores: ꝙ ſic: trib⁹ modis. Uno mõ qñ eſt cõtra iuſticiã: et ſic di: iudiciũ ꝑuerſum: qd faciẽtibus dicit illud Eſaie. v. Ue vobis q dicitis bonũ malũ: et malũ bonũ. xj. q. iij. Si qs hoiem. Et ca. Ue qui dicitis. xxiij. q. iiij. Quiſqs. Alio modo: qñ quis iudicat: et nõ habet auctoritatẽ: ſic dicit vſurpatũ. Uñ dñs ad Ro. iiij. per Paulum dicit. Tu quis es qui udicas ſeruuz alienũ: ſuo dño ſtat aut cadit. ij. q. j. Multi. xxiij. q. j. in princ⁹. Tertio mõ qñ deeſt certitu/do rõnis: puta qñ qs iudicat dubia vel oculta: ⁊ ſic iudiciũ efficit teme rariũ: ſuſpicioſum: vel ꝑſumptuo/ſuz. Sic chorinthij iudicabãt mini ſtros xpi. Uñ Paulus in 2ª parte epl'e dicebat. Hic iã querit inter di ſpenſatores: quaſi dicat: inter vos male ſit iudiciũ de fidelitate mini/ſtroꝝ. Mihi aũt ꝑ minimo eſt vt a vobis iudicer aut ab hũano die. i. ab hoibus qui iudicãt in pñti Sed neq; meipm iudico vz iudicio ab/ſolutionis. Cetera patent.

C Tertia queſtio pñtis ſermonis vtrũ videlicet liceat iudicare per ſuſpitiones ſine peccato.

Uerit tertio circa tertiaz q partẽ epl'e Utrũ liceat iu dicare p ſuſpitioẽs? Et di cũt ſupdicti doctores ſm Tuliũ: ꝙ ſuſpicio iportat opinionẽ mali: qñ quis vz ex leuibus cauſis malũ iudicat. qd ex trib⁹ procedit. Primo qñ quis in ſeipſo malus eſt ſm illud Eccleſi. iij. Jn via ſtultus ambulãs: cũ ipſe ſit inſipiẽs omẽs ſtultos extimat. Alio mõ. qñ quis erga alterũ male afficit: qm facilit vnuſqſq; credit malũ de nõ dilecto Tertio mõ ꝓuenit ex lõga experiẽ tia. Uñ pħus. ij. Rethori. dicit. Se nes ſunt maxime ſuſpitioſi: q: ſepe expti ſunt alienos defect⁹ Eſt aũt triplex gradus ſuſpitiõis. Unus qñ quis ex leuibus incipit dubitare de bonitate alterius. et hoc leue pctm̃ eſt: quia ptinet ad tẽtationẽ huma nã ſine qua nõ dicit eſſe vita. Alius gradus eſt: qñ quis ex leuibus indi cijs ꝑ certo malũ alterius extimat.

& ſi eſt de aliquo graui: mortale peccatū eſt: quia nō eſt ſine cōtemptu proximi. Un̄ glo. Aug. ſup textum ep̄le: quod ſequit̄ ait. Et ſi ſuſpitiones euitare nō poſſumus: q: hoies ſumus. iudicia tamē. i. diffinitiuas ſentētias cōtinere debemus. Tertius gradus eſt. Qn̄ aliquis iudex ex ſuſpitione ꝓcedit ad cōdemnandum: & hoc directe ad iniuſtitiā pertinet: et eſt pctm̄ mortale. Un̄ dicit ap̄lus. Itaq̧ nolite an̄ tp̄s iudicare quoadusq̧ veniat dn̄s: qui & illuminabit abſcōbita tenebrarū: vz peccata occulta: q: Mathei. x. dr̄ Nihil opertū qd̄ nō reueletur: & manifeſtabit conſilia cordiuz. Quia ſm̄ Auguſti. tūc vnicuiq̧ vniuſcuiuſq̧ ꝯſciētia patebit iudici vēturo. Qui viuit & regnat in ſcl'a ſcl'oꝝ. Amen.

¶ Dñica infra octauā natiuitatis domini: de lege domini noſtri ieſu chriſti Sermo quintus.

Quanto tempore heres paruulus eſt nihil differt a ſeruo cū ſit dn̄s oīm: ſed ſub tutoribus et actoribus eſt vſq̧ ad p̄finitū tp̄s a patre. Ad Gala. iiij. ca. hec verba ſcribunt̄. Pro exordio p̄ſentis ſermonis a doctorib⁹ querit̄ Utrū lex moyſi fuerit grauior lege xp̄i Et dicit Alex. in. iij. parte ꝙ ſic Primo q: licet lex xp̄i nō eſſet alia a lege Moyſi quantū ad finē quia vtriq̧ idē ē finis vz vt hoies ſubdātur deo. ſm̄ illud ap̄li ad Ro. iiij. vnus deus eſt: qui iuſtificat circumciſionē ex fide et preputiū p fidem Tamen lex Moyſi dr̄ lex timoris. & lex xp̄i dicit̄ lex amoris. Un̄ ap̄ls ad Collo. iij. dicit. Lex xp̄i eſt vinculū ꝑfectionis. Itē ſecūdo. quia Pau. ad Gal. iij. dicit ꝙ lex Moyſi eſt q̄ſi pedagogus puerorū. Lex aūt xp̄i eſt ꝑfectiōis Un̄ onus eius eſt ad modū penne & flāme. Unde Bern. Libet admirari q̄z leue eſt onus veritatis Nā vere leue eſt qd̄ portantē non grauat. Quid leuius onere: qd̄ nō ſolū nō onerat: ſ; portat illū cui portandū iponit̄. Hoc onus vterū potuit grauidare virgineum: grauare nō potuit. Ideo ad Ro. xviij. ait paul⁹ chriſtianis. Nō accepiſtis ſpm̄ ſeruitutis iterū in timore: ſed accepiſtis ſpm̄ adoptiōis filiorū. xxiiij. q. iiij. §. ex his. Et. q. vj. §. vltimo. Et propterea in hac ep̄la ponit ſimilitudinē ex humana cōſuetudine qua filius tenet̄ vt ſeruus quādiu eſt paruulus: et ſic ſtatus legis Moyſi fuit q̄ſi puerilis.

¶ In hac ergo ep̄la pro eius expoſitiōe tres queſtiōes declarāde ſunt Prima quarū eſt de legis xp̄i perfectiōe. Utrū vz lex xp̄i legi Moyſi fuerit ꝑfectior? Alia eſt de legis xp̄i cōprehenſione. Utrū lex xp̄i contineat̄ in veteri? ibi. Qm̄. Tertia eſt de legis xp̄i verificatiōe Utrū veritas legis chriſti probari poſſit? ibi Itaq̧ iam non eſt ſeruus

¶ Prima queſtio p̄ntis ſermonis.

Utrū lex xp̄i ſit ꝑfectior lege moyſi

Querit̄ a doctoribus circa primā partē ep̄le. Utrum lex xp̄i ſit perfectior lege Moyſi? Et dicit Alex. in tertia pte: ꝙ ſic Primo ratiōe cōparationis. Quia lex moyſi cōparat̄ ad legē xp̄i ſicut imꝑfectū ad perfectum: et q: perfectū implet et ꝑficit

legẽ moyſi. Hinc Mathei. v. dñs dixit. Nõ veni ſoluere legẽ: ſed adimplere. de cõſe. di. iiij. Si qs. Secundo ratione finalis determinationis: quia finis legis Moyſi erat iuſtificatio: qđ facere nõ poterat: ſʒ figurabat. Lex aũt xpi iuſtificat virtute paſſionis eius quã illa lex cerimonijs ꝓmittebat. Uñ Paulus ad Ro. viij. dicit Deus filiũ ſuũ mittens in ſilitudinẽ carnis pcti dãnauit pctm̃ in carne: vt iuſtificatio legis impleref. Tertio ratione leuioris ſupportationis. quantum ad hominem exteriorem. Quia in lege xpi nõ ſunt tãta precepta affirmatiua et negatiua. Igit ipſa leuior eſt lege Moyſi: vt ſ. dictum eſt. Licet quantũ ad hoieʒ interiorẽ ptineat maiorẽ arduitatẽ eo ꝙ ꝓhibebat ai motus. Sʒ ẜtute iuſticie legis xpi talis arduitas leuis efficif. Uñ phs v. Ethi. dicit. Operari ea q̃ iuſtus operaf facile eſt: q: iuſtus opatur delectabiliter ꝛ ꝓmpte. Ideo Aug. ſup Joan. ait Mãdata legis chriſti nõ ſunt grauia amãti: ſed nõ amãti ſunt grauia. Concordat in his omnibus ſcũs Tho. pª 2ᵉ. q. cvij. ar. iiij Hinc apl's in ꝑma parte epl'e applicans ſilitudinẽ dicit. Ita et nos. ſ. iudei: cũ eſſem⁹ paruuli vʒt ſub ſtatu legis Moyſi: ſub elementis mũdi. ſ. lr̃a a qbus puer incipit addiſcẽdo: eramus ſeruiẽtes. At vbi venit plenitudo tpis. vʒt xpi. miſit de⁹ filiũ ſuũ: natũ ex muliere factũ ſub lege: quia legalia voluit obſeruare Primio in itellect⁹ expſſione: vt in homicidio et adulterio. Scdo conſeruatiõe: vt in iuramento. Tertio adimpletione: vt Mathei. ix. dando cõſilia: vt eos qui ſub lege erant redimeret. vʒt. per paſſione: vt adoptionẽ filiorũ. i. dei: reciperem⁹. vʒt per xpm filiũ naturalẽ Nã ad Ro. Paulus ait. Finis legis xps ad iuſticiã omi credenti. De cõſe. di. iiij. Si qs aũt. Uñ Joh. j. Lex p moyſen data eſt: grã et veritas p ieſum xpm facta eſt. de peni. di. ij Libẽter De conſe. di. ij. In calice. De puri. poſt partum. capl'o. vno.

¶ Scda qſtio pñtis ſermõis Utrũ Lex xpi cõtineatur in lege Moyſi?

q Uerif a doctoribus circa ſecundã partẽ epl'e. Utrũ lex xpi contineaf in lege moyſi? Et dicũt Alex. et Tho. ꝙ ſic. Primo virtute ſicut effectus in cauſa. Alio mõ poteſtate vt ſpẽs continef in genere. Tertio mõ cõplete: vt tota arbor cõtinef in ſemine. Et hec intellexit Ezechiel. j. ca. qñ dixit Rota erat in rota: vtʒ nouũ teſtamentũ in veteri. vt Bern. exponit. et Criſo. ſuper illud Marci. iiij. Ultro terra fructificat: ꝑmo herbã deinde ſpicã: deinde plenũ frumẽtũ in ſpica: ſic dicit: Primo herbã fructificat i lege nature: poſtmodũ ſpicam in lege Moyſi. poſtea plenuʒ frumentum in euangelio. Sic igif eſt lex noua in veteri: ſicut fructus in ſpica. Ex quo patet: ꝙ lex xpi eſt explanatio legis moyſi. Et iõ dñs volens hoc oſtẽdere: tali tpe legis miſit ſpm̃. ſ. viſibiliter. Et hoc dicit apl'us in ꝑª parte epl'e. Qm̃ eſtis filij dei. ſ. per adoptionẽ. In hac lege miſit deus ſpm̃ filij ſui. qui ſic ꝓcedit a filio ſicut a patre. in corda vr̃a. clamantẽ vʒt clamare facientẽ per cõfeſſio

nem fidei. Quia Ro. x. corde credi tur ad iuſticiã: ore aũt confeſſio fit ad ſalutẽ. Abba pater. et ponuntur due dictões idẽ ſignificantes. ꝓma hebraica: vel ſyriaca: ſed ea vtuntur hebrei: qꝛ lingua ſyra et hebrea ſũt propinq. Scḋa greca licet ea vtanť latini ad ſignificandũ ꝙ deꝰ pater eſt conuerſis de iudaiſmo et genti/ litate: ꝛ vniri debẽt in fidei ꝯfeſſiõe
¶ Tertia queſtio p̄ſentis ſermõis Utrũ videlicet veritas legis chriſti poſſit probari euidenter?

q Uerit a doctoribus circa tertiã ptez epiſtole. Utrũ lex xp̄i poſſit euidenter probari? Et dicũtꝰ doctor ſubtilis in prologo. primi libri ſen/ tentiarũ: et Nico. de lyra in quadã queſtione ꝯtra iudeos: ꝙ non: per demõſtrationes: ſed bñ per ratiões ꝓbabiles. Prima quarũ ꝓphetica prenũciatio diciť. De q̃ Aug. xij. e de ciuita. dei ca. x. dicit Uera ſe nar raſſe p̄terita ex his que futura pre/ nunciauit: cum tanta veritate com pleri oſtendit. Alia diciť ſcriptura rũ vnio: de qua Aug. xviij. de ciui. dei capl'o. xj. di. Auctores nr̃i pau/ ci eſſe debuerũt: ne multitudine vi/ leſcerent. Nec ita pauci. vt eoꝝ nõ ſit admirãda cõſenſio. Tertia diciť auctoritatis tradentis et declaran/ tis conditio. Uñ Richardus. j. de trinitate. c. ij. dicit. Iſta q̃ traduntur in diuinis ſcripturis a ſumme ſcita tis viris ſunt nobis tradita. Quar/ ta diciť honeſtiſſima cõprehenſio: de qua Aug. ij. de ciuita. dei capl'o xxviij. di. Nihil turpe aut flagitioſũ ſpectandũ imitandũqꝫ ꝓponiť vbi veri dei aut p̄cepta inſinuanť: aut dicta laudanť: aut miracula narrã tur: aut bñficia poſtulanť. Quinta diciť miraculoꝝ decoratio: de qua Richardus vbi ſ. dicit Dñe ſi dece pti ſumus. Sexta dꝛ martyrũ teſtifi catio: de qua Maximus dicit. Nõ iſtã vitã p̄ſentẽ nõ cõtempſiſſent ſi aliã futurã nõ p̄ſenſiſſent Septima diciť diuina honorificatio: quia in nulla lege tantũ deus honorificať et ita bene cognoſciť. Hic Paulus in tertia parte epl'e dicit. Itaqꝫ iam nõ eſt ſeruus chriſtianus. ſed filius. Nõ ſi filius ꝛ heres per deũ. ipſum adoptantem in lege. Qui viuit et regnat in ſecula ſeculorum. Amen

¶ Dñica infra octauaz epiphanie De oblationibꝰ Sermo ſextus.

O Bſecro vos

p miſericordiã dei: vt exhibeatis corpora ve ſtra hoſtiam viuentem ſanctam: deo placentem. Ad Ro/ manos. xij. hec verba ſcribuntur. Pro exordio pñtis ſermonis a do/ ctoribus queriť. Utrũ hoies teneã tur ad oblationes ex neceſſitate pre cepti? Et dicũt Alexander de Ales ꝛ Tho. 2ª 2ᵉ. q. lxxxvj. ar. . Nõ ob/ lationes de ratione ſui habẽt: ꝙ vo luntarie offeranť. Sed poteſt cõtin gere ꝙ aliquis teneať ad oblatiões Primo ratione ꝯuẽtionis: ſicut cũ alicui ꝯcediť fundus eccleſie: vt cer tis temporibꝰ certas oblationes fa/ ciat. Quod tñ habet rationẽ cenſus Secũdo ratione deputatõis vel ꝓ miſſiõis: vt cũ qs offert donatione inter viuos: vel cũ aliqd relinqt in teſtamẽto eccl'ie in poſterũ ſoluẽdũ Tertio ratiõe neceſſitatis: puta mi/

niſtro eccleſie: quia nõ habet vnde ſuſtentet. Quarto ratione ↄſuetudinis. Nã in aliquibus ſolẽnitatibus tenent fideles ad aliquas oblationes ↄſuetas. Ad quẽ ſenſum ait Gregorius. Ois chriſtianus pcuret ad miſſarũ ſolẽnia aliquid deo offerre Sed in his duobus vltimis modis oblatio eſt quodãmodo volũtaria ſcz q̃ntũ ad quantitatẽ vel ſpeciẽ rei oblate Et abſolute loq̃ndo eſt ſemp ſic voluntaria: ſm illud Exo. xxv. Ab hoĩe qui offert vltroneus accipietis eas. Ar. xlv. di. Hinc etenim Hic apl's in principio pñtis ep'le de oblatione loquẽs vtit exhortatiõis verbo dicẽs Obſecro vos: ⁊ reliq̃. ¶ In qua ep'la pro eius expoſitiõe tres ſunt queſtiones declarande. Prima quarũ eſt de oblationis determinatione. Utruʒ videlicet ſint alique circũſtantie in oblationibus ſeruande? Alia eſt eſt de oblatiõis rectificatione: vtrum videlicet deo magis placeat oblatio intellect⁹ q̃ʒ corporis hoĩs: vel ſubſtãtie ei⁹. Ibi Dico eni p gratiã. Tertia de oblationis modificatione: Utrũ videlicet ſine charitate deo placeat oblatio Ibi. Sicut eni in vno corpe ⁊c̃.

¶ Prima queſtio pñtis ſermonis: Utrũ ſint alique circũſtantie obſeruande in oblatione?

Q Uerit a doctoribus circa primã partẽ ep'le: vtrũ videlicet ſint alique circumſtantie obſeruande in oblatione? Et dicũt ſupradicti doctores ⁊ Nicolaus de lira ſup hoc loco apl'i ꝙ ſic. Prima quarũ circũſtantia dicit ordinis. Juxta illud apl'i. j. ad Corinth. iiij. ca. Oia honeſte et ſm ordinẽ fiant in vobis. Ut pmo offeramus more magoꝝ myrrham Myrrha eni ſignificat macerationẽ. Hinc dicit Obſecro vos fratres videlicet p ſacra oro: ⁊ nõ precipio. Quia vt dicit Señ. Gratioſus animus eſt hoĩs; ⁊ facilius ducitur q̃ʒ trahat ad miſericordiã. p miſericordiã dei: vobis. ſ. beneficia multa cõdonantẽ: quia deus miſericors eſt et pius Exodi. xxxiiij. De peni. di. j. Quia diuinitatis. Alia circũſtantia dicit volitionis: quia oblatio debet eſſe voluntaria: iuxta illud pſal. liij. Uolũtarie ſacrificabo tibi. xx. q. iij. prius clericus. Uñ ait Apl's Ut exhibeatis. Tertia dicit eſtimationis quia addit corpora: que ſunt inſtrumẽta aĩe. de quib⁹. j. Corinth. vj. c. ipſe ait: Neſcitis quia corpora vr̃a membra chriſti ſunt. Quarta dicit appropriationis: quia dicit: veſtra: quia Eccl'i. xxxiiij. ſcriptũ eſt Imolantis ex iniquo oblatio eſt maculata. j. q. j. nõ eſt putãda. xiiij. q. v. imolãtis. Quinta dicit mortificationis: quia dicit hoſtiã. Quia ſm Iſi. vij. Eth. hoſtia offerebat pro hoſtibus victis. Et ſic caro mortificãda eſt vt vincantur hoſtes: aliter vana eſt medicina que nõ curat morbum Sexta dicit bonoꝝ operũ pductionis: quia dicit viuentẽ. Uiuens eni dicit quod habet in ſe principiũ ſui motus. Hinc Ro. vj. ait: Extimate vos mortuos quidẽ peccato: viuentes autẽ deo. ſ. p bona opera. Septima dicit cõtinuationis: quia dicit Sanctã. i. firmã. vñ Math. x. Qui pſeuerauerit vſq3 ad finẽ: hic ſaluus erit. vij. q. j. Suggeſtũ. De pe. di. ij. Non reuertebant. Octaua dicit ſi

nis determinationis. Uñ ait Deo placentē. Quia.j. Corinth.x. dicit Oia in gl'iam dei facite. xxvj.q.v. Nō licet. Nona dicit diſcretionis Quia dicit Rationabile obſequiū veſtrū.extra de offi.cuſto.c.j. Oia cū diſcretione agant:que oiu3 virtutū noſcit eē mater. Decima dicit dilectionis. Hinc ait Nolite cōformari huic ſeculo: vt.ſ.queratis laudem ab eo: ſed reformamini in nouitate ſenſus veſtri. Qui ſicut obſcurat p peccatū:ita reformat charitate: vt p hec ꝓbetis que ſit volūtas dei. Non in ſe:quia eſt imutabilis: et dicit voluntas beneplaciti:ſed in nobis:q̄ dicit volūtas ſigni. Cuius ſunt quinq3 ſigna. Preceptio:ꝓhibitio:conſiliū:impletio:ꝛ ꝓmiſſio. Bona quantū ad incipientes. Beneplacēs quantū ad ꝓficiētes:ꝛ pfecta quantū ad pficiētes. Uel bona dando bona nature. Beneplacens bona grē: ꝛ pfecta:bona glorie.

¶ Secūda queſtio pn̄tis ſermonis Utrum videlicet magis deo placeat oblatio intellectus q̄3 corporis hominis?

Querit circa ſecūdā partē epiſtole a doctorib⁹: vtrū magis placeat deo oblatio intellect⁹ q̄3 corporis hoīs vel ſubſtātie eius? Et dicūt ꝙ ſic. Quia ſm expoſitores q offerūt intellectū:offerūt magis q̄3 aurū: p quod cognitio ꝛ ſapiētia ſignificat iuxta illud ꝓuerb.iij. Precioſior eſt ſapiētia cunctis opibus. Tñ in hac oblatione ſunt plura notanda. Primo nota ꝙ intellectus human⁹ nō poteſt eleuari ad cognoſcendū diuina niſi per fidē. Uñ Aug.ꝓmo de trini.dic: Mētis hūane acies inualida in tā excellēti luce nō figit: niſi p iuſticiā fidei emūdet. Scdo,nota ꝙ talis cognitio fidei habet aut per doctrinā alterius :aut p ſtudiū aut per diuinā reuelationē. Tertio nota ꝙ deus fidē et alia dona dat ſm menſurā. Uñ Math.viij.de centurione dixit Nō inueni tantā fidem in iſrael. Quarto nota ꝙ ſapere aliquid de diuinis extra terminos fidei:vel preter illa que tradit ſcriptura catholica:vel vltra que poteſt intellectus hois cū portione fidei:eſt ſapere pluſq̄3 oportet ſape: imo eſt deſipere. Quia.j.ad Corin.j. Stultam fecit deus ſapientiā hui⁹ mūdi. Quinto nota ꝙ propter primū errant heretici. Sexto nota ꝙ ꝯtra ſecundū faciunt temerarij: aſſerētes de deo aliqd vltra ea q̄ ſcripta ſunt ab aplis ꝛ prophetis. Septimo nota ꝙ in tertio deſipiunt multi fatui:ꝛ qui ſupra virtutē intellectus ꝛ menſurā ſibi datā fidei inueſtigant que nō pn̄t attingere:ꝯtra illud Ecc.iij. Altiora te ne queſieris. Prouer.xxv Scrutator maieſtatis opprimetur a glia. Octauo nota ꝙ ſapere intra terminos fidei:ꝛ ſm ea que traduntur in ſcripturis canonicis ꝛ ſm menſurā intellectus eſt ſapere ad ſobrietatē. Nono nota ꝙ primā oblationē obſecrat fieri apl's:iſtā vo precipit dicēs: Dico eni videlicet pcipici p gratiā que data eſt mihi.i.auctoritate aplica:oib⁹ q ſunt inter vos nō plus ſapere:ſed ſapere ad ſobrietatē: et vnicuiq3 ſm menſurā fidei. Quia.j.ad Corint.xij. Diuiſiones gratiarū ſunt. Decimo ꝛ vltimo nota:ꝙ fidē ꝛ alia dona deus mēſurit

diſtribuit hoibus: excepto chriſto: de cuius plenitudine omnes acce/pimus Joh.j.

¶ Tertia queſtio p̄ſentis ſermonis Utrū videlicet ſine charitate deo placeat oblatio?

q Ueriſ a doctoribus circa tertiam partē ep̄le: vtrum ſine charitate deo place/at oblatio? Et in hac par/te breuitati ſtudendo quia multa iā dicta ſunt in p̄ſenti ſermone: dicunt oēs φ non: quo ad meritū. Quia.j. ad Corinth.xiij.paulus ait: Si tra/didero corpus meū ita vt ardeam: charitatem autē nō habuero: nihil mihi ꝓdeſt: videlicet quo ad meri/tū.j.q.j.§.opponiſ. De pe.di.ij.§. euidēter. et de pe.di.iij. Si qs aūt. Et ideo vult ap̄ls in hac tertia pte φ offeram⁹ cū ſanctis magis thus id eſt vnitatem charitatis. Quia in vno corpe multa ſunt mēbra diuer/ſa officia habētia Et in eccl̄a multi ſunt hoies habētes diuerſas gr̄as: vnū tn̄ i vnitate charitatis debēt eē in chriſto. Quia per euāgeliū Lu.ij ſcriptū: docet offerre myrrhā: cū.xij annoꝝ fuit in tēplū. Offerre aurū: quia iudeos docuit fidem. Offerre thus: quia patris dilexit honorē: et proximis parētibus honorē: ⁊ ipſis deniq3 parētibus ſubiectionē. Qui viuit ⁊ regnat in ſecula ſcl̄oꝝ Amē.

¶ Dñica prima poſt octa. ephe de beneficētia vel de beneficijs pri mo exhibendis. Sermo.vij.

h **Abētes qui**dē donationes ſm̄ gratiā que data eſt nobis differētes. Ad Ro.xij. hec verba ſcribuntur. Pro exordio p̄ntis ſermonis a doctorib⁹ queriſ Utruȝ beneficētia ſit actus charitatis? Et dicunt Alex. ⁊ Tho.2ª 2ᵉ q. xxx.ar.j.φ ſic. Primo quia chari/tas eſt amicicia quedam. Sed ph̄s ix.eth.inter alios amicicie actus po nit hūc vnū: quod eſt operari bonū ad amicos: quod eſt amicis beneſa cere: ergo beneficētia eſt actus charitatis. Itē ſecūdo q: dn̄s Math.v dicit: Benefacite his q oderūt vos xxiij.q.iiij.§.Sed adhuc. Itē tertio Quia Paulus in preſentiarum ait Habētes quidē donatiōes ſm̄ gratiam que data eſt nobis differētes: debēt videlicet cōicari mutuo: vt ſic appareat φ offeramus deo thus: ⁊ φ p charitatē ſim⁹ alter alteri⁹ mē/bra. ¶ In q̄ qdē ep̄la tres queſtio/nes pro eius expoſitione declaran/de ſunt. Prima quarū eſt de bn̄ficētie generali exhibitione. Utrum videlicet ſit oib⁹ hoib⁹ generaliter bn̄faciendū. Alia eſt de beneficē/tie proximali adminiſtratiōe. Utrū videlicet magis ꝯiunctis magis ſit bn̄faciendū: ibi. dilectio ſine ſimulatione eſt. Tertia de beneficentie inimicali demonſtratione. Utrum videlicet ſit benefaciendum inimi/cis? ibi: Benefacite.

¶ Prima q̄o p̄ſentis ſermōis Utrū videlȝ oibus hoib⁹ ſit bn̄faciendū.

q Ueriſ a doctoribus circa primā partē ep̄le. Utrum oibus hoibus ſit beneſa ciendū? Et dicūt Alex. et Tho. vbi ſup̄ arti.ij .φ ſic. Primo quia ap̄lus ad Gala. vltimo dicit. Dum tēpus habem⁹ operemur bo nū ad oēs. Itē ſc̄do Quia cum dile

ctio charitatis ſe extendat ad oēs
etiā beneficentia ſe debet extēdere
ad oēs:pro loco tamen et tpe. Oēs
eni actus virtutis ſunt ſm debitas
circunſtantias imitandi. Itē tertio
quia bñficentia cōſequit amorē ex
ea parte qua mouet ſupiores ad ꝓ/
uiſionē inferioꝝ. Et q: gradus in
hoibus nō ſunt imutabiles ſicut in
angelis. Unde qui eſt ſuperior ſm
vnum:poteſt eſſe inferior ſm aliud
Ideo mutua debet eſſe bñficentia.
Hinc Paulus in prima parte epl'e:
enumerat mlta beneficia: que ſunt
mutuo miniſtrāda. Primo bñficiū
ꝓphetandi. vnde ait: ſiue ꝓpheciā
ſm rationē fidei. Ubi glo. Si habe
mus donū ꝓphetie occulta ſciēdo
debemus aliis explicare ꝓut fides
auditoꝝ exigit Scdo bñficiū ſctē ec
cleſie miniſtrādi. Uñ ait: ſiue mini
ſteriū in miniſtrando: vt impleat il
lud apli .j. ad Cor. iiij. Sic nos ex
ſtimet homo: vt miniſtros xpi. qd
ptinet ad miniſtros eccl'ie. Tertio
bñficiū pdicādi. Unde ait: ſiue qui
docet in doctria. Ubi glo. Qui ha/
bet gratiam docendi doceat. ſicut
xpus dixit aplis Mathei vltimo.
Euntes docete oēs. xxxij. q. iiij. §.
His ita. Quartū bñficiū exhortan
di. Uñ ait. Qui exhortat in exhor/
tādo Iuxta illud ad Theſſa. v. Edi
ficate alterutrū. xlv. di. Sane. Qui
to beneficiū largiēdi. Uñ ait. Qui
tribuit: in ſimplicitate ſuple tribuat
Quia Mathe. vj. dicit. Neſciat ſi/
niſtra tua q̄ faciat dextera tua. Sex
to bñficiū pſidendi. Unde ait. Qui
preeſt in ſollicitudine: vt faciebat
apl's. ij. ad Corin. xj. dicēs: Inſtan
tia mea quotidiana ſollicitudo om
niū eccleſiarū. Septimo beneficiū
miſerendi. vñ ait: qui miſeret in hi/
laritate. Iuxta illud eccleſia. xxxv.
In omni dato hilarē fac vultū tuū.
Et. ij. ad Corin. ix. di Hilarē eni da
torē diligit de⁹. xxvj. q. vj. §. Ex his

¶ Secūda q̄ſtio pſentis ſermonis.

Utrū magis ſit benefaciendum
magis coniunctis?

Uerit a doctoribus circa
q ſcdam partē epl'e. Utrum
bñfaciendū ſit magis his
qui ſunt nobis magis cō
iūcti? Et dicūt ſupradicti doctores
ꝙ ſic. Primo q: Augu. j. de doctri/
na chriſtiana dicit. Cū oibus pro/
deſſe nō poſſis: his potiſſimū cōſu/
lendū eſt qui ꝓ locoꝝ vel temporū:
vel quarūlibet rerū oportunitatib⁹
cōſtricti tibi quadā ſorte iungunt.
Itē hoc docet natura. Nam ignis
primo calefacit rem ſibi ꝓpinquā.
Itē tertio q: dyoniſius cap. iiij. de
angel. ierarchia dicit. Oportet ꝙ
magis ꝓpinquis ſimus magis be/
nefici: ceteris paribus. Quia in ex/
trema neceſſitate aliquo caſu ma/
gis eſt bñfaciendū extraneo. Hinc
apl'us in. ij. parte epl'e ponit benefi
cia exhiberi amicis. Primū eſt bñ/
ficiū dilectiōis que debet eſſe vera
ſine fictione. Unde ait. Dilectio ſi/
ne fictiōe. Debet eſſe recta ſine am
fractione. Uñ dicit. Odiētes malū
Debet eē firma ſine titubatiōe. Uñ
dicit: Adherētes bono. Debet eſſe
plena ſine diminutione. vnde dicit
Charitatē fraternitatis inuicē dili
gentes. Aliud bñficiū eſt honoris
exhibitiōis. vnde dicit. Honore in
uicē pueniētes. Honor aūt accept⁹
eſt ſi fiat cum diligētia. Hinc dicit

Sollicitudine nõ pigri Si fiat cum beniuolẽtia. Hinc eſt: ſpiritu feruẽtes. Si fiat in recta in deũ tendentia. Hinc dicit Spe gaudẽtes. Tertiũ beneficiũ eſt aduerſoꝝ ſupportationis. Uñ ait. In tribulatione patientes Quartũ beneficiũ eſt ſuffragiũ orõnis. Uñ ait. Orationi inſtãtes: q: dum orat Moyſes vincit populus Exo. xviij. xxxvj. di. Si quis vult. Quintũ beneficiũ eſt miſeroꝝ ſubleuationis. Uñ ait. Neceſſitatibus ſcõꝝ cõicantes. Sextũ bñficiũ eſt: peregrinorũ receptionis Unde ait. hoſpitalitatem ſectãtes. lxxiij. di. in nomine.

¶ Tertia qõ p̃ſentis ſermõis. Utrũ ſit bñfaciẽdũ inimicis ĩ neceſſitate

q Uerũ a doctoribus circa tertiã partẽ epl'e. Utrũ ſit benefaciẽdũ inimicis Et dicũt ſupradicti doctores ꝙ ſic. Primo in extrema neceſſitate. Itẽ ſcõo ex feruentiori charitate Nam feruẽtior eſt charitas que ſe extendit ad inimicos. Tertio exemplaritate apl'i: i hac tertia parte epiſtole ponẽtis: quatuor bñficia exhibenda eſſe inimicis. Primũ quorũ eſt bñdictionis. Uñ ait bñdicite pſequẽtibꝰ vos: bñdicite: ꝛ nolite maledicere. Scõm bñficiũ eſt cõgratulationis vnde ait: gaudere cum gaudentibus di. xv. Sancta romana Tertium bñficiũ eſt amaricatonis. vnde ait flere cum flentibus. De conſecratione di. prima. Hi duo. Quartũ beneficiũ eſt condeſcenſionis. Unde ait: Idipſum inuicẽ ſentientes: nõ alta ſapiẽtes: vt ſuperbi ſed humilibꝰ ꝯſentiẽtes. Sicut chriſtus humiliter iuit ad nuptias inuitatus. lvj. di. Sponſus. ꝛ ibidẽ vt dicit euãgeliũ hodiernũ Jo. ij. deſcriptũ: fecit primũ miraculũ. Qui viuit ꝛ regnat in ſecula ſeculoꝝ Amẽ.

¶ Dñica. ij. poſt octa. epiphanie de prudẽtia: q̃ debet eſſe in dilectione proximi Sermo octauus.

n Olite eẽ prudẽtes apud voſmetipſos. Ad Ro. xij. ca. hec verba ſcribuntur. Pro exordio p̃ntis ſermonis queritur a doctoribꝰ: vtrũ prudẽtia poſſit quis peccare in diligẽdo proximũ? Et dicunt Durãdus ordinis nr̃i: ꝛ Nicolaus de lira: ꝛ ſanctus Tho. 2ª 2ᵉ q. xlvij. ar. xiij. ꝙ iuenit̃ triplex prudẽtia. Una vera: que ad bonũ finẽ totius vite ꝯſiliat̃ iudicat ꝛ precipit: q̃ in malis nõ poteſt eſſe. Uñ phs. vj. Eth. dicit: Impoſſibile eſt prudentẽ eſſe non exiſtentẽ bonũ. Alia prudentia eſt vera: que adinuenit vias accõmodatas ad finẽ bonũ. ſed efficit̃ imperfecta: vel quia accipit finẽ quĩ nõ eſt cõis totius vite humane: puta cũ quis adinuenit vias accõmodatas ad negociandũ vel ad nauigandũ. vñ dicit̃ prudens negociator vel nauta. Uel quia recte cõſiliatur et iudicat. Sed nõ efficaciter precipit omne de his que pertinẽt ad totã vitã. Tertia prudẽtia eſt falſa ꝑ ſil'itudinẽ dicta: cũ qs bene diſponit que ſũt agẽda ad malũ finẽ. Uñ. v. Metha. quis dicit̃ prudens latro: qui caute adinuenit vias nocẽdi. Et de hac ad Roma. viij. dicit apl's: Prudentia carnis: mors eſt. Et hec ſemp inuenit̃ in malis: ſicut ſecũda cõis eſt bonis ꝛ mal'. Nunc

ergo ad ꝓpoſitū dicit apl's: No/
lite eē prudētes apud voſmetipſos:
mala prudētia decipiēdo proximū:
vel bona prudētia illā nō exercēdo
ad vtilitatē ꝓximi. Sed eſtote pru/
dentes ſicut ſerpētes:⁊ ſimplices ſi/
cut columbe Math.x.vbi Hiero.⁊
ponitur in decre.xvj.q.j. Si cupis.
Habeto ait ad Paulinū ſimplicita
tē columbe:ne cuiquā machineris
dolos.⁊ ſerpentis aſtutiā:ne aliorū
ſupplāteris inſidijs. ¶ In hac igit̄
ep'la pro eius expoſitione tres que/
ſtiōes declarāde ſunt. Prima q̄rū
de prudentie dilectionis ꝓximi de/
fenſione. Utrum vꝫ liceat reddere
malū ꝑ malo: et liceat vindicare?
Alia eſt de prudētie dilectiōis ꝓxi
mi ſcādali euitatione. Utrū videli/
cet eoꝝ qui diligūt proximū ſit ſcan
daliſare:ibi. Prudētes. Tertia eſt
de prudētie dilectionis proximi in/
iuriarū remiſſione:vtrū videlicet di
ligentis prudenter proximū ſit iniu
rias remittere:ibi. Si fieri poteſt.

¶ Prima queſtio p̄ntis ſermonis:
vtrū liceat reddere malū pro ma/
lo:⁊ an liceat alicui ſe vindicare
de iniurijs?

q Uerit̄ a doctoribus circa
primā partē ep'le: vtrū li/
ceat reddere malum pro
malo:⁊ an liceat alicui ſe
vindicare? Et dicunt Alex.de Ales
in tertia parte:⁊ ſanctꝰ Bonauētu/
ra ⁊ ſanctus Tho.2ª2ᵉ.q.cviij.ar.j
tres cōcluſiones. Prima quarū ta/
lis eſt:ꝙ malū ⁊ iniuria quod infer
tur alicui: aut redundat in deū ⁊ in
eccleſiam: ⁊ tūc licꝫ vindicari:ſicut
Helias fecit ignem deſcendere ſu/
per eos qui venerant ad ipſum ca/
piendū.iiij.Re.j.Et Helyſeus ma
ledixit pueris eū irridētibꝰ.iiij.Re.
ij.Et Silueſter papa excōicauit eos
qui miſerūt eū in exiliū.xxiij.q.iiij.
Ipſa pietas. Alia cōcluſio eſt ꝙ ſi
malū eſt in pſonā ꝓpriā:tunc ſi in/
tentio vindicātis fertur ad aliquod
bonū ad quod peruenit̄ per penam
peccātis:puta ad emendationē vel
cohibitionē eius:vel quietē aliorū:
vel ad iuſticie conſeruationē:vel ad
dei honorē:poteſt eē vindicatio li/
cita:circumſtātijs debitis obſerua/
tis. Tertia concluſio: ꝙ ſi intētio
vindicātis fertur p̄ncipaliter ad ma
lum illius de quo vult vindicari: ⁊
ibi quieſcat. Illicitū eſt: quia dele/
ctari in malis alterius pertinet ad
odiū: quod charitati repugnat: q̄
oēs hoies diligere debemus. Nec
excuſat̄ dicēdo Mihi intulit malū
ſicut nec excuſat̄ qui odit ſe odientē
Et hoc ait apl's: Nulli malum pro
malo reddentes.

¶ Secūda queſtio ſermonis: vtrū
videlicet eoꝝ qui diligunt proxi/
mū ſit ſcandaliſare?

q Ueritur a doctoribꝰ circa
ſecundā partē ep'le: vtrū
videlicet eoꝝ qui diligūt
proximū ſit ſcandaliſare?
Et dicūt ſupdicti doctores:⁊ Tho.
2ª2ᵉ q.xliij.ar.vj.ꝙ ſcādalū actiuū
ꝓprie eſt cū quis tale aliqd dicit vel
facit quod de ſe tale eſt:vt alterū na
tū ſit inducere ad ruinā. Illi autē q̄
proximū recte diligūt:tale quid nō
agūt:quia viuūt ſm regulā rationis
ordinate.ſm illō.j.Corin.xiiij.Oīa
honeſte ⁊ ſm ordinē fiant in vobis:
et ſi quid in eoꝝ dictis vel factis ab
hac moderatione deſit:hoc ꝓuenit

ex infirmitate humana:ſm quam a perfectione deficiũt: nõ tñ intantũ deficiũt vt multũ ab ordine ratiõis recedãt:adeo ꝙ nõ poteſt ab alio aſſumi occaſio peccandi. Preterea ad Ro.xiij. Paulus ait Qui diligit proximũ legẽ impleuit.ergo talis nõ eſt ſcãdaliſare. Et ſi dicit illud Mathei.xv. Scis quia phariſei audito hoc verbo ſcandaliſati ſunt. Rñdet ꝙ ſcãdalũ paſſiuũ ſemp ab aliquo actiuo cauſat:ſed nõ ſemp a ſcandalo actiuo alterius:ſʒ eiuſdẽ q ſeipm ſcãdaliſat. Hinc ait apl's in ſecũda parte epl'e: Prouidẽtes bona nõ ſolũ corã deo:ſed etiã corã hoibus.

¶ Tertia queſtio pñtis ſermonis Utrũ prudẽter diligẽtis proximũ ſit iniuriam dimittere.?

q Ueritur a doctorib⁹ circa tertiã partẽ epl'e:vtrũ videlicet prudẽter diligẽtis primũ ſit iniurias dimittere? Et dicũt ꝙ ſic. Primo quia q proximũ recte diligit:precepta diuina cuſtodit. Sed dñs hoc precipit Math.v.xxiiij.q.vj.§.Sed q. Secundo quia aliter non recte naturã proximi diligeret. Nam vt beatus Aug.ait: ſic diligẽdi ſunt hoies:vt eorum nõ diligant errores. Tertio qr Paulus in hac tertia parte epiſtole quattuor regulas ponit:q̃s commemorat Hugo de ſanc.victo. Prima quarũ eſt:ꝙ hoies oẽs habeamus amicos.vñ ait Si fieri poteſt:q̃ntũ ex vobis eſt:cũ oib⁹ hoib⁹ pacẽ habẽtes.xj.q.iij. Inter verba. Alia regula eſt:ꝙ nullũ hominẽ habeam⁹ inimicũ.vñ ait: Nõ vos defendẽtes chariſſimi.xxiij.q.j.i pncipio. Tertia regula eſt:dare locũ ire.xj.q.iij. Ira. Quarta regula eſt:ꝙ nõ queramus vindictã:ſed remittamus iniurias. Quia dicit: Mihi vindictã et ego retribuã dicit dñs.xxiij.q.j.in pncipio. Si eſurierit:⁊ alia.hoc eni faciẽs:carbones ignis cõgeres ſup caput eius:videlicet occaſiones dilectionis. Noli vinci a malo:ſʒ vince in bono malũ.ſicut chriſtus vicit malũ lepre ⁊ paralyſis:vt dicit euãgeliũ hodiernũ. Math.viij.deſcriptum. Qui vi.⁊ reg.

¶ Dñica.iiij.poſt oct.ephie de dilectione proximi Sermo nonus et ſatis vtilis.

n Emini quid q̃ʒ debeatis niſi vt iuicẽ diligatis. Ad Ro.xiij. hec ṽba ſcribũt. Pro exordio pñtis ſermonis a doctoribus querit. Utrũ de dilectione fuit preceptũ aliquod dandum? Et dicunt Alexã.de ales in tertia parte.⁊ ſanctus Tho.2ª2ᵉ q.xliiij. ar.j.ij.⁊.iij. ꝙ dilectio ſiue charitas eſt quedaʒ amicicia. Amicicia aũt ad alterum eſt.vñ Grego.in omelia dicit: Charitas min⁹ q̃ʒ inter duos haberi nõ poteſt. Cũ autẽ dilectio ⁊ amor ſint boni:bonum autẽ ſit vel finis:vel illud quod eſt ad finẽ:ↄueniẽter de dilectiõe duo precepta dant. Unũ quo inducimur ad diligẽdũ deum ſicut finẽ:in quo oĩa pcepta virtualiter ↄtinent. Aliud propter min⁹ capaces:qui nõ de facili ↄſiderãt virtutẽ hui⁹ precepti primi datur: quo inducimur ad diligendũ proximuʒ ppter deũ ſicut propter finẽ. Quia Math.xxij.dicit In his duob⁹ mãdatis tota lex pẽdet ⁊ pphe. De pe.

di.ij. Charitas. extra de ſacroſanc. vnc.c.vno. Hinc.j.Jo.iiij. dicitur: Hoc mãdatũ habem⁹ a deo: vt qui diligit deũ: diligat ꝓximũ ⁊ fratrẽ ſuũ. Propterea Paulus ait: Nemini quicquã debeatis: charitatẽ violando: niſi vt inuicẽ diligatis. ¶ In hac igit̃ ep̃la pro eius expoſitione tres queſtiões declarãde ſunt. Prima quarũ eſt de dilectionis perfectione: vtrũ vʒ totius legis impletio cõtineat̃ in dilectione proximi? Alia eſt de dilectõis operatiõe: vtrũ videlicet ꝑ dilectionẽ proximi euitet̃ omne malũ? ibi Dilectio ꝓximi. Tertia eſt de dilectiõis ꝯſumatiõe: vtrũ videlicet legis plenitudo ſit dilectio? ibi. Plenitudo.

¶ Prima queſtio preſentis ſermonis: vtrũ tota lex impleat̃ in dilectione proximi?

Q Ueritur a doctorib⁹ circa primã partẽ ep̃le: vtrũ tota lex impleat̃ in dilectione proximi: ꝑcipue quia ſi dilectio legẽ impleret: alie virtutes ſuperfluerẽt. Et dicunt ꝙ ꝑ dilectionẽ proximi tota lex impletur. Ad cuius reſpõſionis declarationẽ primo nota: ꝙ charitas eſt vnus habitus ſupernaturalis: cui⁹ actus eſt dilectio: quo manẽte vno deũ diligim⁹ et proximũ. Nõ enim alio habitu diligit̃ deus ⁊ alio ꝓximus: ſed eodem. Secũdo nota: ꝙ ſi deus diligit̃ propter ſe ⁊ ſuper oĩa: et proximus propter deũ: et in deũ actus diligẽdi deum ⁊ proximũ diuerſificant̃ propter diuerſas rationes formales diligẽdi. Tertio nota ꝙ ſicut ſunt duo actus diligẽdi propter duas rationes: ita dantur duo ꝑcepta charitatis ad diligẽdũ deũ et proximũ Math.xxij. Quarto nota ꝙ vnũ preceptũ includit̃ in alio. vñ Aug. ſuper Jo. dicit: Qui ſancte et ſpũaliter diligit proximum: nihil aliud diligit in proximo niſi deum. Et qui diligit deũ: diligit imaginẽ eius. Quinto nota: ꝙ q diligit deũ implet precepta prime tabule: ꝑmo deo nihil preponendo: ⁊ ſic non habet deos alienos. Secũdo nõ pro quacũqʒ cauſa eum inuocãdo ſine veritate ⁊ iuſticia ⁊ iudicio: ⁊ ſic nõ aſſumit nomen dei in vanũ. Tertio honorẽ eius non ſubtrahendo: ⁊ ſic diẽ ſabbati ſanctificat. Sexto nota ꝙ qui diligit proximũ: ſeruat precepta ſecunde tabule. Primo beneficia exhibendo precipue parẽtib⁹: ⁊ implet illud quartum preceptũ Honora patrẽ tuũ ⁊c. Itẽ ſecũdo cauet ab iniuria proximi facta in perſona ꝓpria: ⁊ implet quintũ Nõ occides Cauet in perſona ꝯiũcta: ⁊ implet ſextũ Nõ mechaberis. Cauet in perſona ſubiecta: ⁊ implet ſeptimũ. Nõ furtũ facies. Cauet in verbo: ⁊ implet octauũ Nõ falſum teſtimoniũ dices. Cauet a mala cõcupiſcẽtia: ⁊ implet duo vltima precepta. Septimo nota: ꝙ hunc ſolũ actũ charitatis diligendi charitas elicit: ex quo oĩa precepta ſeruant̃: ⁊ quo diſtinguit̃ ab alijs virtutib⁹. Ideo mater dicit̃ bonorũ omniũ: et forma oĩuʒ virtutũ. Et q̃uis imꝑet ceteris virtutib⁹: nõ tñ elicit actus earũ: vnde alie virtutes nõ ſuperfluũt.

¶ Scd̃a queſtio preſentis ſermõis Utrum per dilectionẽʒ proximi euitetur omne malum?

q Ueritꝛ a doctoꝛibus circa ſecundã partẽ eplẽ Utrũ per dilectionem proximi euitetꝛ omne malũ? Et dicunt ꝙ ſic. Primo q: dilectio proximi includit dilectionẽ dei. In cuiꝰ actu p̃mo requiritꝛ coꝛ purũ: ab oi inclinatione paſſionũ ad terrena. Item ſcd̃o requiritꝛ ꝯſcientia bona et nõ mala: que facit hoꝛrere diuinã iuſticiã ꝓpter timoꝛẽ pene. Tertio requiritꝛ fides nõ ficta ſ3 recta: q: fides ficta ſepat coꝛ a veritate vñ ꝑ dilectionẽ ꝓximi vitatꝛ omẽ malũ. Scd̃o p̃ncipaliter paul.ij. Coꝛ.xiij dicit. Charitas nõ cogitat malũ. et ibidẽ. Charitas nõ agit perperã. xj q.iij. Illud plane. Et .j. ad Thi.j. ait Finis p̃cepti eſt charitas de coꝛde puro: et ꝯſcia bona: et fide nõ ficta. Extra de re. Licet ergo. Tertio q: ipſe apl̃s in hac ſcd̃a parte eplẽ dicit: dilectio ꝓximi malũ nõ opatꝛ

¶ Tertia q̃ſtio pñtis ſmonis Utrũ dilectio ꝓximi ſit plenitudo legis?

q Ueritꝛ a doctoꝛibꝰ circa tertiã partẽ eplẽ. Utrum dilectio ſit plenitudo legis? Et dicunt ꝙ ſic. Primo q: p̃cepta legis moꝛalia nihil aliud ſunt: vt patet ex dictis: niſi q̃dã explicatiões dilectõis dei et ꝓximi. Scd̃o q: p̃cepta cerimonialia ſunt etiã hmõi que docent obediẽtiã et amoꝛẽ dei ⁊ hominũ. Tertio quia precepta iudicialia ſunt etia3 hmõi quibꝰ determinatꝛ: quõ puniatur qui deũ offendit: ⁊ proximũ leſerit. Quarto q: p̃cepta ſacramẽtalia ſunt hmõi qbus docetꝛ quõ colitꝛ deꝰ ⁊ ei ſeruitꝛ. Quinto q: Aug. de laude charitatis ait. Breue precեptũ tibi pꝛecipitꝛ. Dilige: et fac qd̃ vis. ſiue taceas dilectõe taceas. Siue clames dilectione clames: ſiue emẽdes dilectiõe emẽdes. ſiue poꝛtas ſi radix ſit intꝰ charitatis in coꝛde: non poteſt ex hac radice niſi bonũ ꝓcedere. hec ille. Sexto q: epl̃a ꝯcludit. Plenitudo ḡ legis eſt dilectio Septimo q: idẽ dicit euangeliũ hodiernũ Math. vj. deſcriptũ. vbi hẽtur ꝙ ventus malicie mundi mare turbauerat: ſed xp̃s excitatus a ſomno dilectiõe diſcipuloꝝ impꝛauit ventis et mari ⁊ fecit trãquillitatẽ. Qui viuit et regnat in ſecula.

¶ Dñica quarta poſt octa.epiphanie: de charitate virtutum oĩum excellentiſſima. Sermo.x.

Induite vos

i ſicut electi dei ſancti ⁊ dilecti. ad Colſ.iij.ca. hec ṽba ſcribuntꝛ. Pro exoꝛdio pñtis ſermonis a doctoꝛibus queritꝛ. Utrũ in hac vita poſſit indui charitatis perfectio Et dicũt Alex. de ales in.iij.parte: et Thomas.2ᵃ2ᵉ.q.xxxiiij.arti.viij. ꝙ nõ loquẽdo de charitate ex pte rei diligibilis: quia cum deus ſit infinitus: nulla creatura põt eũ infinite diligere: ſed ſolũ ipſe ſe ipm̃ infinite diligit. Sed loquendo de charitate ex parte diligentis hois tripliciter contingit indui charitatis pfectio. Uno mõ vt coꝛ hois totũ ſemper actu feratꝛ in deũ: et hec eſt pfectio charitatis patrie: que non eſt poſſibilis in hac vita. In qua impoſſibile eſt propter humane vite infirmitatẽ ſꝑ actu cogitare ꝺ deo. Alio modo vt hõ ſtudiũ ſuũ deputet ad

vacandū deo:et rebus diuinis:pre termiſſis alijs niſi quantū neceſſi/ tas pn̄tis vite requirit: et hec eſt p fectio charitatis que pōt in hac vi/ ta indui:nō tamē ab oibus charita tem habentibus. Tertio mō ita vt homo habitualiter cor ſuū ponat in deū: itaq̄ nihil cogitet vel cogi/ tare velit q̄ diuine dilectiōi ſit con trariū: ⁊ hec pfectio indui pōt ab oi bus in hac vita charitatē habenti/ bus. Et ſic aplus ait Induite vos ſicut electi:dei per pdeſtinationē. ſancti:per aque baptiſmi ablutionē et dilecti:per gr̄e augmentationē. Unde ad Ephe.j.dicit Elegit nos ante mundi cōſtitutionē: vt eſſem⁹ ſancti et imaculati in ↄſpectu eius in charitate:qui predeſtinauit nos in adoptionē filioꝝ per ieſum xp̄m De peni.di.iij.c.Bn̄dictus ⁊.c.in domo.§.Sic itaq̄.¶ In hac igit̄ epl'a pro eius expoſitiōe tres q̄ſtio/ nes declarāde ſunt. Prima quarū eſt de veſtis huius charitatis vari atione. Utrū vz veſtis charitatis ornetur varietate multarū virtutū. Alia eſt de veſtis huius charitatis induitiōis pſuaſione. Utrū in ſcri/ pturis pſuadeat̄ induitio charita/ tis.ibi:Super oia. Tertia eſt de ve ſtis huius charitatis regulatione. Utrū ſint aliq̄ regule ad induen/ dum veſtem charitatis. ibi.et pax.

¶ Prima queſtio preſentis ſermo/ nis. Utrum veſtis charitatis orne/ tur varietate multarū virtutum?

Uerit̄ a doctoribus circa q prımā partē epl'e. Utrum veſtis charitatis ornetur varietate multarū virtu/ tum? Et dicūt q̄.vij. quas apl's po nit per ordinē in prima parte epl'e. Prima oim eſt cōpaſſionis Un̄ ait viſcera mie.vz affectus dulcedinis ad cōpatiendū. Quia luce.vj. dn̄s ait. Eſtote miſericordes.xxxij.q.iij. §.ex his oibus. Alia eſt ſubuentōis Un̄ ait:benignitatē.i.ſm glo. pro/ ptitudinē ſubueniēdi vniuerſis. Iu xta illud Ephe.iiij. Eſtote inuicem benigni. xxxij.q.iiij.§.precepta. Tertia eſt humiliatiōis. Un̄ ait:hu militatē. Iuxta illud.j.Pe.v.cap. humiliamini ſub potēti manu dei. iij.q.iij. Nulli. Quarta eſt rectifica tionis. Un̄ ait:modeſtiā.qua virtu te homo abſtinet ſe ab illicitis: ⁊ re gulatur in licitis. Iuxta illud ad Philip.iiij. Modeſtia vr̄a nota ſit oibus hoibus. Quinta eſt fortifica tionis. Unde ait: patiētiā:q2 Iaco bi.j.ca.di. Patiētia opus pfectum habet. Sexta eſt ſupportatōis. Un̄ ait:ſupportātes inuicē. Iuxta illud ad Galla.vj. Alter alterius onera portate.di.l.ponderet.xxiij.q.iiij.§ precepta Septima eſt iniuriarū cō donationis, vn̄ ait: Et donantes vobis metipſis ſi qs aduerſus ali/ quē habet q̄relā. Iuxta illud ephe. iiij. Eſtote donātes inuicē ſic̄ ⁊ de⁹ in xp̄o donauit nobis. De hac vari etate veſtis hui⁹ ait pphet a in pſal xliiij.di. Aſtitit regia a dextris tuis in veſti. deaura. circūd. varietate.

¶ Secunda queſtio pn̄tis ſermōis Utrū vz in diuinis ſcripturis p̄ſua deat̄ induitio veſtis hui⁹ charitatis?

Uerit̄ a doctoribus circa q ſecundā partē epl'e Utrū vz in diuinis ſcripturis perſuadeat̄ induitio ve/ ſtis huius charitatis? Et dicunt q̄

ſic. Primo in pn̄ti ep̄la. vnde ap̄ls
ait. Super oīa aūt hec habete cha
ritatē que eſt vinculū pfectiōis. Qꝛ
j. ad Coꝛ. xiij. dicit̄. Maioꝛ hoꝛum
eſt charitas. de pe. di. ij. Qui vult.
De renū. Niſi cum pꝛidē. Scđo. j.
Petri. iiij. ca. vbi dı̄. Ante omīa aūt
mutuā in vobiſmetipſis charitatez
cōtinuā habētes: qꝛ charitas opit
mltitudinē pctoꝝ. j. q. j. mlti. xxiij. q
iiij. Ipſa pietas. De penitē. di. iij.
Intim̄. d baptiſmo maioꝛes. Tertio
Apo. iij. vbi dı̄. Suadeo tibi eme-
re aurū ignitū vt locuples fias: ⁊ ve
ſtimētis albis in duaris: ⁊ nō appa
reat ꝯfuſio nuditatis tue. In quo fo
ro charitatis ponunt̄. vij. circūſtan
tie. Prima quarū eſt liberalitatis.
cū dicit̄: ſuadeo. vꝫ volūtatē offer-
re. Quia Eccl̄. xv. dı̄ Dn̄s ab initio
cōſtituit hoiem ⁊ reliquit eū in ma
nu ꝯſilij ſui. Et pꝛouer. xvj. hoīs eſt
aīum ꝑparare. Alia eſt generalitis
cum dicit: tibi vꝫ iuſto vel pctōri. di
uiti vel pauperi. Et ſic de ſingulis.
Quia. j. ad Thi. ij. deus vult omēs
hoīes ſaluos fieri. Et apud deū nō
eſt acceptio ꝑſonarū. Act. x. de pe.
di. iiij. Si ex bono. De iudi. nouit.
de pꝛeben. Venerabilis. Tertia eſt
ꝓpꝛietatis: cū dicit emere. ſ. amoꝛē
Unde dn̄s dixit petro Joan. xxj.
Symon amas me. vj. q. iij. Mun
dare. Quarta eſt ſingularitatis: cū
dicit: a me. Un̄ Jo. v. dn̄s dixit Si
quis ſitit: veniat ad me et bibat.
Quinta eſt pꝛecioſitatis: cum dicit
Aurū quod ſupat oīa metalla. Ita
et charitas ſuperat omēs virtutes.
Unde Aug. dicit. Charitas eſt re-
gina virtutū. Sexta eſt caliditatis.
cū dicit: ignitum. Un̄ dn̄s luce. xij.
Ignē inquit veni mittere in terrā.
di. xv. Scā romana eccl̄. Septima
eſt vtilitatis: cū dı̄: pꝛobatū Et hoc
vt locuples fias: ⁊ veſtimētis albis
induaris. vꝫ gr̄e. et nō appareat cō
fuſio nuditatis tue: ſꝫ de his ſatis.

¶ Queſtio tertia pn̄tis ſermonis.
Utrū vꝫ ſint alique regl̄e ad indu-
endū veſtē excellētiſſime charitatis

Querit̄ a doctoꝛibus circa
pꝛimā partē epl̄e. Utrum
vꝫ ſint alique regule ad
induendū veſtē charita-
tis? Et dicunt ꝙ ſunt. vij. Prima q̄
rum eſt vere cōcoꝛdie. Unde ait Et
pax xp̄i exultet in coꝛdibus vr̄is. in
quo vocati eſtis in vno coꝛpe. xxiij
q. j. Niſi bella. Alia regula eſt iuſte
memoꝛie Unde ait. Grati eſtote. i.
in memoꝛia habete: et frequenter
recoꝛdamini de acceptis a deo bn̄-
ficijs. Tertia regula eſt ſctē ſcīētie.
Unde ait. verbū xp̄i habitet in vo-
bis abundanter in oī ſapiētia. et in
telligētia diuinarū ſcripturarū ſm̄
glo. Quia Eccl̄. j. ſcriptū eſt. Ois
ſapiētia a dn̄o deo eſt. di. xv. Sācta
romana. Quarta regula eſt pie fa-
cundie. vn̄ ait: docētes et cōmonē-
tes voſmetipſos in hymnis et can
ticis ſpūalibus. xcij. di. Cantantes
Quinta regl̄a eſt intime leticie. Un̄
ait. In gr̄a cantantes dn̄o in coꝛdi
bus vr̄is Sexta regula eſt recte ten
dentie. Un̄ ait. Omne quod facitis
in verbo aut opere: oīa in noīe dn̄i
nr̄i ieſu xp̄i facite. xxvj. q. v. nō licꝫ
Septima regula eſt digne reueren-
tie. Unde ait. Gratias agētes deo
et pr̄i. i. dignā reuerentiā exhiben-
tes deo patri per ieſum xp̄m qui ſe
minauit bonū ſemē. vꝫ virtutū: et

maxime charitatis: in agro ſuo. vʒ
in conſcia hoim: vt habet̃ p euáge
liū hodiernū Math. xiij. deſcriptū
Et tandē in fine: ʒiʒania per inimi/
cū poſitū iubet cōburi. triticū vero
in horreū reponi. Q2 nō habentib⁹
charitatē dabit ſupplicia: habenti/
tibus vō dabit premia per infinita
ſeculorum ſecula. Amen.

¶ Dominica in. lxx. de ſollicitudie
et perſeuerantia Sermo. xj.

Neſcitis φ hi

qui in ſtadio currunt.
omnes quidē currunt
ſed vnus accipit braui
um. Prime ad Corin. ix. ſcribunt̃
hec verba. Pro exordio pſentis ſer
monis a doctoribus querit̃. Utruʒ
ſollicitudinis pſeuerantia ſit virtus
Et dic̃ Tho. 2ᵃ 2ᵉ. q. cxxxvij. φ ſic.
Primo q2 ſm phm. ij. ethicoꝝ. Uir
tus eſt circa difficile et bonum: vbi
igit̃ ratio difficultatis ⁊ bonū: ibi ē
virtus. Opus autē virtutis pōt ha/
bere bonitatē et difficultatē: aut ex
actu reſpctū obiecti: aut ex diuturni
tate tpis. Nā diu inſiſtere alicui dif
ficili difficultatē habet. vnde diu p
ſiſtere in aliquo bono vſqʒ ad cōſu/
mationē ptinet ad ỽtutē. Et hec eſt
ratio ſollicitudinis pſeuerātie. Jō
ipſa eſt virtus. Scdo quia Tullius
in ſua rhetorica dicit Perſeuerātia
eſt in ratione bene ꝯſiderata: ſtabi/
lis et pfecta pmanſio. Tertio quia
apl's dicit. Neſcitis φ hi qui in ſta
dio currūt: oēs quidē currūt: ſʒ vn⁹
accipit brauiū. Sic currite: vt com/
phēdatis. ¶ In hac quidē epl'a pro
eius expoſitione: tres q̃ſtiōes decla
rande ſunt: pma quarū eſt de ſollici
tudinis perſeuerantie diſtinctione
Utrū vʒ ſemp ſit bona? Alia eſt de
ſollicitudinis pſeuerantie exēplifi/
catiōe. Utrū in ſcripturis ſint exem
pla pſeuerantie. ibi. ego aūt ſic cur
ro. Tertia eſt de ſollicitudinis pſe/
uerantie auxiliatiōe. Utrū vʒ indi/
geat auxilio gr̃e. ibi. nolo.

¶ Prima q̃ſtio pn̄tis ſermōis: vtrū
vʒ ſollicitudo pſeuerantie ſemp
ſit bona?

Querit̃ a doctoribus circa
primā partē epl'e: vtrū vʒ
ſollicitudinis pſeuerātia
ſit ip bona Et dicit Alex.
de Ales: ⁊ ſimiliter ſcūs tho. 2ᵃ 2ᵉ q.
lv. ar. vj. φ ſollicitudinis perſeuerā
tia in tēporalibus eſt mala. Primo
ppter finē. vʒ qn̄ cōſtituit̃ finis in
iſtis tpalibus Unde Aug. de ope/
ribus monachoꝝ ait. Cū dn̄s dicit
nolite ſolliciti eſſe: hoc dicit: vt nō
iſta intueant̃: ⁊ ppter iſta faciāt q̄c/
quid in euangelij pdicatione face/
re iubent̃. Scdo ppter ſupfluū ſtu/
diū quod apponit̃ ad tēporalia pcu
randa, ppter quod hō a ſpiritualib⁹
qbus pncipaliter inſeruire debet re
trahat̃. vnde Math. iij. ſcribit̃ Sol
licitudo ſeculi ſuffocat verbū. Ter/
tio ppter timorē ſuperfluū qn̄ ſcūs
aliquis timet: ne faciēdo bona que
debet neceſſaria ſibi deficiant: qd
dn̄s tripliciter excludit Primo pro
pter maiora beneficia nobis pſtita
Scdo ppter ſubuētionē pſtitā ani/
malibus ⁊ plantis: q̄ quaſi nihil ſūt
ad cōparationē hoium. Tertio pro
pter diuinā puidentiā. Tn̄ non rep
hendit̃ talis ſollicitudo: qn̄ eſt cum
circūſtantijs debitis: maxime tpis
Quia Eccle. viij. ſcribit̃. Omni ne

gotio tēpus eſt. De quo dat exemplum formice. Prouer.vj.vbi ſalomon ait. Uade ad formicā o piger: & reliq. Sollicitudo ergo ſeculi mala eſt ſi non fiat debite: ſed ſollicitudo in rebus ſpiritualibus laudabilis eſt: potiſſime qn̄ eſt cū pſeuerantia. Un̄ apl'us ad hanc virtutē inducit Corinthios exēplo currentiū in ſtadio: et agoniſantiū in exercitio di. Neſcitis: imo ſcitis. quia hoc eſt notoriū: ꝙ hi q in ſtadio currūt Unde ſciēdū ſm̄ iſidor. iij. ethimo quod menſuras virarum greci vocant ſtadia. Latini miliaria. Stadium aūt dicit ſpatiū. cxxv. paſſuum qd̄ hercules dicit pmo inſtituiſſe qr ſub vno anhelitu tot paſſus currebat: & poſtea ſtabat. Unus ergo accipit brauiū: quod erat pmium curſus in ludo curſorū in ſtadio. Quaſi dicat: pauci de mltis accipiūt brauiū eterne felicitatis: qui ſollicite: & pſeuerāter currūt per opera charitatis. vnde Math. xx. Multi ſunt vocati: pauci vero electi. De peni. di. iiij. Si ex bono. Deinde ponit exemplū agoniſantiū. Un̄ ſciendū ꝙ ſm̄ iſidor. xviij. li. Ethimo. que a latinis dicunt certamina: a grecis dicunt agones ꝓpter frequentiā ꝯuenientiū. Nā greci omnē cetum: & oēm cōuentū: agona vocant Dicit ergo: oīs qui in agone cōtendit: vt habeat victoriā: ab omnibus ſe abſtinet que impediūt Et illi quidem ꝓpter pmiū tēporale. nos aūt ſollicite & pſeuerāter ab oibus q̄ ſalutē impediunt abſtinere debemus ꝓpter coronā incorruptibilē. Hinc iacobi primo. Beatus vir q ſuffert tēptationē: qm̄ cum ꝓbatus fuerit accipiet coronā vite. Extra de re. Niſi cum pridem.

¶ Scd̄a queſtio pſentis ſermonis vtrū vz in diuinis ſcripturis ſint exempla ſollicitudinis et pſeuerātie.

Querit a doctoribus circa ſcd̄am partē epl'e: vtrū vz in diuinis ſcripturis ſint exempla ſollicitudinis et pſeuerantie? Et dicūt ꝙ ſic. Primo Gen. xix. Loth q ſollicite & pſeuerāter tenuit iuſticiā inter ſodomitas. Scd̄o Gene. xxxix. Joſeph pſeueranter reſtitit operi nefario. Tertio Exo. x. Moyſes pſeueranter reſtitit idolatris Quarto iob. j. per totū pſeuerāter reſtitit tētationi. Quito Thobie. j. & per totū ſecure egit bonū & ſuſtinuit cecitatē. Sexto Daniel. iij. ipſe & ſocij eius preſeueranter coluerunt deū: & nō adorauerūt ſtatuā. Septimo Danielis. xiij. Suſanna cōſtanter & pſeueranter reſtitit ſenibus. Octauo Machab. vj. Mater et filij pſeueranter vſq3 ad mortē reſtiterūt anthiocho. Nono Jo. ix. Cecus natus pſeuerāter ꝯtra phariſeos veritatē ꝯfeſſus eſt. Decimo pſeuerāter Sephanus xp̄m confeſſus eſt Actuū. vj. Undecimo Luce. j. Btā virgo pſeueranter virginitatē ſeruare voluit. Duodecio vt de reliqs taceā Paulus pſeuerāter certare voluit per opera charitatis. vnde ait. Ego aūt ſic curro: nō q̄ſi in incertū. Quia. ij. ad Thimo. iiij. dicit. Repoſita eſt mihi corona iuſticie. Sic pugno nō q̄ſi aerē verberans: vz nō inaniter: ſicut q verberat aerē ꝓ hoſte: ſed caſtigo corpus meum videlz perſeuerāter.

¶ Queſtio tertia pſentis ſermonis

Utrū vʒ ſollicitudo et pſeuerantia indigeant auxilio gratie dei?

q Uerit a doctoribus circa tertiā partē epl'e: vtrū ſollicitudo ⁊ pſeuerantia indigeāt auxilio gr̄e dei Et dicit ſctūs Tho.2a2e.q.cxxxvij.ar. vltimo ꝙ ſic. Quia pſeuerātia ſi capit ꝑ habitu qui eſt virtus: indiget dono gr̄e habitualis ſicꝫ alie virtutes infuſe. Si ṽo capit ꝑ actu vſqꝫ ad mortē pſeuerāte: ſic nō ſolū indiget gr̄a hituali: ſꝫ etiaꝫ gratuito dei auxilio cōſeruātis hoiem in bono vſqꝫ in finē vite Quia cū li.arbitriū de ſe ſit vertibile que vertibilitas nō tollit per gratiā habitualē p̄ſentis vite: nō ſubeſt poteſtati eius arbitrij etiā per gratiā reparati: vt ſe in bono imobiliter ſtatuat licet ſit in poteſtate eius ꝙ hoc eligat: qꝛ plerūqꝫ cadit in poteſtate nr̄a electio: non autē executio. Scd̄o quia Augu.in libro de pſeuerātia dicit Aſſerimus donū dei eſſe pſeuerantiā qua vſqꝫ in finē pſeuerat in xp̄o. Tertio qꝛ apl'us in tertia parte huius epl'e dicit. Nolo vos ignorare fratres qm̄ pres nr̄i de egypto exeuntes omēs ſub nube fuerūt: cōtra eſtū eos ꝓtegentē per diē. Exodi.xiij.⁊ oēs mare trāſierūt Exo.xiiij.⁊ oēs in moyſe idest in ducatu eiꝰ baptiſati ſunt in nube ⁊ in mari figuraliter.⁊ oēs eandē eſcā manducauerūt: vʒ māna Exo.xvj. Et oēs eundē potū biberunt ſcʒ aquā de petra Exo.xvij Et dicit ſpiritalē: qꝛ māna fuit figura ſacramēti dn̄ici. et potus gratie xp̄i: in cuius fide talia beneficia receperūt. Ideo dicit. Petra aūt erat xp̄s. de cō.di.ij. Reuera ⁊.c. In calice. Uirtute ergo pſeuerātie bone cuius tot exēpla ponunt: que nō habet niſi per gratiā: accipit brauiū ſicut ⁊ denarius diurnus: de quo dicit euāg. Math.xx.deſcriptū. Qd̄ brauiū ⁊ quē denariū nobis concedat altiſſimus. Amen.

¶ Dn̄ica in ſexageſima de laude et gloria vana ⁊ bona. Sermo.xij.

Ibenter ſuf

l ſertis inſipientes cū ſitis ipſi ſapiētes.ij.Cor. xj.capl'o hec verba ſcribunt. Pro exordio p̄ntis ſermonis ſatis cōuenienter ⁊ vtiliter a doctoribus querit. Utrū teneat homo inaniter ſe laudātes et male agentes corripere. Et dicūt Alex. de ales in iij.parte et Tho.2a2e.q.xxxiij.arti iij. Quod ſi eſt homo ſubditus tenetur ad ſimplicē admonitionē. Si ṽo platus: teneat ad admonitionē et correctionē vel punitionē: dūmodo emēdatio ſperet. Nec enim ſimplex correctio ſaltē p̄termitti pōt ſine peccato veniali: ſi tardior efficit ad eam. vel mortali: qn̄ ſcit ꝓbabiliter ꝙ pōt per fratrē a peccato retrahere: ⁊ ꝓpter timorē vel cupiditatē hoc ſtatuit p̄termittere. Secus ſi tēpus oportunū nō eſſet vel p̄uideret fratris peiorationē. Unde.xxiiij.q. iij. Taʒ ſacerdos Anaclet' papa dicit. Tā ſacerdos: q̄ʒ alij fideles oēs ſummā habere debēt curā de his q pereūt: q̄tenus eoꝝ redargutione: aut corrigant a peccatis: aut ſi incorrigibiles apparuerint ab eccl'ia ſeparent. Hinc Paulus apl's arguit Corinthios qui ſuſtinebāt falſos apl'os: inaniter ſe laudātes: ⁊ male

agentes di. Libēter ſuffertis inſipientes ¶ In qua qdē ep̄la ꝑ eius expoſitiōe tres q̄ſtiones aperiēde ſunt Prima quarū eſt de inanis glorie falſoꝝ ap̄loꝝ vituperatione. Utruz vz falſi ap̄li inaniter ſe laudantes mortaliter peccabāt. Alia de gl'ie Pauli cōmendatione. Utrū vz paulus ſeipm̄ laudans erat dignus cōmendatiōe: ibi. in quo quis audet. Tertia eſt de glorie Pauli fructificatione. Utrū vz ſic ſe laudās paulus lucrabaƚ alios in dei honore. ibi. libenter.

¶ Queſtio p̄ma p̄ſentis ſermonis vtrū vz falſi ap̄li inaniter ſe laudātes mortaliter peccabant?

Q Uerifa doctoribus circa p̄mā partē ep̄le: vtrū falſi ap̄li inaniter ſe laudātes peccabāt mortaliter? Et dicit Alex. de ales in .ij. parte de inani gloria: ⁊ Tho. 2ᵃ 2ᵉ. q. cxxiij. ar. j. et. iij. Qd̄ gl'oriari nō eſt peccatū ſm̄ Augu. ſup iohānē Gloria quendā decorē habet et manifeſtationē inde gloriari idem eſt ꝙ clarificari. Nā ꝙ aliqs velit bona ſua ab alijs approbari: peccatū nō eſt Dicit eni mathei. v. Luceat lux vr̄a corā hominibus. xxiiij. q. j. Om̄ beatus: ſz querētes gloriā peccant mortaliter Primo qn̄ glorianƚ de aliquo falſo qd̄ cōtrariaƚ diuine reuerētie: ſm̄ illud Ezechie. xxviij. Eleuatū eſt cor tuū: ⁊ dixiſti: deus ego ſum. Et. ij. Corin. iiij. Quid habes qd̄ nō accepiſti. Si āt accepiſti. qd gl'iaris q̄ſi nō acceperis. Scd̄o cū qs bonū tēporaliter de quo gl'iaƚ prefert deo. Qd̄ phibeƚ Jere. ix. Nō glorieƚ ſapiens in ſapiētia ſua. Nec fortis in fortitudie ſua: nec diues in diuitijs ſuis: ſed in hoc glorieƚ qui gl'iaƚ. ſ. ſcire ⁊ noſſe me. Tertio cū quis prefert teſtimoniū hoium teſtimonio dei. Sicut iohā. xij. ꝯtra quoſdā dicit. Dilexerūt gl'iam hominū magis q̄ȝ gloriam dei. Quarto: qn̄ qs intentionem ſuam refert ad gl'iam tanq̄ȝ ad vltimū finē: ⁊ potiſſime qn̄ hec omia determinate ſunt contra charitatē: ſicut falſi ap̄li faciebant. Unde paulus ait. Libēter ſuffertis inſipiēs vz falſos ap̄los inaniter ſe gloriantes: cum ſitis ipſi ſapientes hyronice loquiƚ. i. inſipiētes Suſtinetis eni ſi quis vos in ſeruitutē: vz legis redigit: ſi quis deuorat: ſi qs accipit. ſ. bona vr̄a: ſi quis extolliƚ inani gloria. Si quis in faciē vos cedit. ꝯtumelias inferēdo. ſm̄ ignobilitatē dico: q: vz talia ſuſtinetis q̄ſi ignobiliores ipſis: ⁊ nō a nobis quaſi nos infirmi: vz inſufficientes fuerimus in hac parte.

¶ Queſtio ſcd̄a p̄ſentis ſermonis: vtrum vz paulus ſe quandoq̄ȝ laudans erat dignus cōmendatione?

Q Ueriƚ a doctoribus circa ſcd̄am partē ep̄le: vtrū vz Paulus ſe laudās peccabat: aut erat dignus commēdatione? Et dicūt ſupradicti doctores: ꝙ nullus peccat: imo mereƚ qn̄ ſm̄ ſe conaƚ imitari deū. Unde ad Ephe. v. dr̄. Eſtote imitatores dei ſicut filij chariſſimi. Un̄ homo querēdo gl'iam videƚ deū imitari. qui ab hoibus gl'iam querit Unde Eſa. xliij. dicit. Ois q inuocat nomen meū in gloria mea creaui eum Deus aūt nō querit gl'iam ſuā propter ſe: ſed ꝑpter nos: ⁊ ideo lauda

biliter ꝛ meritorie pōt hō ad alioꝝ vtilitatē ſe laudare: et gloriā appetere. Uñ Math. v. dꝛ Uideant opa veſtra bona et glificēt patrē vꝛm q in celis eſt. xij. q. ij. Quatuor. Ideo Paulus ſubdit: in quo quis andet: vz ſe laudare: in inſipiētia dico audeo et ego: ꝰm opinionē vꝛam ſed nō ꝰm veritatē q: in veritate me laudo. Et totus textus clarus ē: ꝑterq̄ in aliquib⁹ que hic inferius ſcribūtur. Primo in labore: vz corporali et erumna: que eſt laſſitudo ꝛ defectus cōſequēs ad laborem. Scdo ſi gloriari oportet. ſi pro q: in his q̄ infirmitatis mee ſunt gloriabor. i. de his que ꝑtinēt ad infirmitatē: et non de nobilitate generis: ꝛ huiuſmodi: ſicut falſi apl̄i. Tertio ſcio hominē in chriſto. i. vnitū chriſto per fidē charitate formatā: ante annos xiiij. videlicet in principio ꝯuerſionis ſue: ſiue ī corpore ſiue extra corpus. Hoc dicit quia neſcebat ſi aīa fuit ſeparata a corpore per mortē tēpore viſionis: q̄uis ſciret ꝙ aīa eēt in celo ꝛ corpus in terra: ꝛ de ſe humiliter loquiꝛ tanq̄ de alio. Quarto ſtimulus carnis: videlicet tētatio carnalis vel iliaca paſſio.

¶ Queſtio tertia ꝑſentis ſermonis Utrū videlicet paulus ſe laudās lucrabaꝛ alios in dei honore?

Queritur a doctorib⁹ circa tertiā partē epiſtole: vtrū Paulus ſic ſe laudans lucrabaꝛ alios in dei honore? Et dicūt ſupradicti doctores ꝙ ſic. Primo quia illud per quod homines ꝑuocanꝛ ad bonū nō eſt peccatū: ſed meritū: huiuſmodi eſt glia Uñ Tull'. de tuſcul'. queſti. ait: ꝙ homines ad ſtudia impellunꝛ gloria. Secūdo quia in ſacra ſcriptura pro bonis operib⁹ promittiꝛ glia: ꝰm illud ad Ro. ij. His q ſunt ꝰm patientiam operis boni gloriā ꝛ honorē. Tertio quia glia que eſt in deo et a deo: nō poteſt eſſe vana ſed fructuoſa: ſicut erat gloria Pauli. Unde. ij. Corinth. x. dicit: Qui gloriaꝛ i dño glorieꝛ. Nō eni qui ſeipſum cōmendat: ille ꝓbatus eſt: ſed quē deus cōmendat. Et propterea Paulus ait: Libēter igiꝛ gloriabor in infirmitatibus videlicet tribulationib⁹ meis: vt in me virt⁹ chriſti: videlicet vt victorioſa chriſti gr̄a me continuantē inhabitet: per verbum de quo dicit euāgeliū Luce. viij. deſcriptū. Quā gratiā nobis cōcedat altim⁹ Amē.

¶ Dñica in quinq̄geſima de charitate Sermo tredecimus.

Si liguis hominū loquar ꝛ angelorū: charitatē aūt nō habeam: fact⁹ ſum velut es ſonās ꝛ cymbalum tinniens. j. Corinth. xiij. ca. hec verba ſcribuntur. Pro exordio pn̄tis ſermonis a doctorib⁹ queriꝛ: vtrū aliq̄ virt⁹ poſſit eſſe ſine charitate? Et dicit btūs Bonauentura in. iij. di. xxiij. ꝛ ſanctus Tho. 2ª 2ᵉ q. xxiij. ar. vij. ꝙ nō Primo quia virtus vera ꝛ ſimpliciter eſt illa que ordinat ad principale bonū hois: ſicut phs. viij. eth. dicit. Uirtus eſt diſpoſitio perfecti ad optimū. Primū quidē ꝛ principale bonū hois eſt dei fruitio. ꝰm illud Pſal. Mihi autē adherere deo bonū eſt. ꝛ ad hoc ordinaꝛ hō per charitatē. Uñ patet ꝙ nulla vera virtus

poteſt eſſe ſine charitate. Secundo quia ſine charitate virt⁹ aut eſt imperfecta: aut non eſt virtus: ſed falſa ſilitudo virtutis. Tertio quia Paulus apl's in hac ep'la idē ↄfirmat dicens: Si linguis hominū loq̄r ⁊c.

¶ In hac igit̄ ep'la ꝑ eſ⁹ expoſitiōe tria dubia vel tres queſtiones ſunt declarāde. Prima quarū eſt de charitatis neceſſitate: vtrū videlicet charitas ſit neceſſaria. Alia eſt de charitatis vtilitate: vtrum videlicet ex charitate impleant̄ oīa virtutis opera: ibi Charitas patiēs eſt. Tertia eſt de charitatis ſtabilitate: vtrū videlicet vtens charitate peccet: ibi Charitas nunq̄ȝ excidit.

¶ Queſtio prima pn̄tis ſermonis: Utrū videlicet charitas ſit v̄tus neceſſaria ad ſalutem.

(q) Uerit̄ a doctoribus circa primā partē ep'le: vtrum charitas ſit virtus neceſſaria ad ſalutē? Et dicit Nicolaus de lira ꝙ ſic. Quia ſi nulla virt⁹ poſſit eſſe ſine charitate: reſtat ꝙ nec fides. Uñ apl's ad Hebr̄. xj. ca. Sine fide impoſſibile eſt placere deo. Et ad Ro. xiiij. dicit: Omne quod nō eſt ex fide peccatū eſt. j. q. j Nō ſanat. xxviij. q. j. in prin⁹. et ca. Sicut eni. de pe. di. iij. §. illud. De reſti. ſpoli. Lr̄as. De preſcrip. Qm̄ omne. Ergo relinquit̄ ꝙ ſine charitate nō eſt homini ſalus. Hocidem probat apl's in prima parte huius ep'le. Quia ſine charitate nō valent dona que pertinēt ad locutionē. vñ ait: Si linguis hominū loq̄r et angelorū. Nam in angelis eſt duplex cognitio. Una qua vident diuinā eſſentiā: ⁊ de hac nullus docet aliū quia oēs imediate vidēt eam. Alia cognitio eſt in eis de alijs. ⁊ hec eſt duplex. Una de myſterijs diuine ꝓuidentie exequendis. ⁊ de his ſuperiores docēt inferiores: ⁊ nō ecōuerſo. Alia eſt de cōceptib⁹ proprijs: et de his loquunt̄ nutibus ad inuicē. Et iſta locutio angelica in qua ītellectus eoꝝ ſunt pro linguis: ⁊ nutus vel alia ſigna ſpiritualia ꝑ verbis. Et quia talis locutio dependet ex volūtate angeli ꝓponētis: ideo pōt loqui vni ⁊ nō alteri. Charitatē aūt nō habeā factus ſuȝ velut es ſonās aut cimbalū tinniēs: alios dulci ſono delectādo ⁊ ſeipos cōſumendo. Es eni planū vna ꝑcuſſione reddit ſimplicē ſonū. Cimbalū v̄o ↄcauū multiplicat ſonū. Et primū ſignificat ſimpliciter annūciantē veritatē Scōm ſignificat eos q̄ veritatē multiplicit̄ annūciāt adducēdo plures ſimilitudines ⁊ eliciēdo multas cōcluſiones ⁊ huiuſmōi. Scōo quia ſine charitate nō valēt dona que ꝑtinent ad cognitionē Primo que ꝑtinent ad cognitionē futurorū: vñ ait: Et ſi habuero ꝓphetiā. Secundo ad cognitionē ſcripturarū vnde ait: ⁊ nouerim myſteria oīa. Tertio ad cognitionē creatoris ⁊ creaturarū. vñ ait: ⁊ oēm ſcientiā. Et de his dicit inquātū ſunt gr̄e gratis date. ⁊ nō inquātū ſunt dona ſpūs ſancti Quarto ad cognitionē credendoꝝ Unde ait. Et ſi habuero oēm fidem ita vt mōtes trāſferā: charitatē aūt nō habeaȝ nihil ſum: videlȝ adeſſe gratuitū. Tertio quia ſine charitate non valent dona que ꝑtinent ad operationē. Uñ ait. Et ſi diſtribuero oēs facultates meas In quo eſt

pfectio Math. xix. Si vis pfectus eſſe. xiiij. q. j. In pncipio. Et ſi tradidero corpus meū ita vt ardeā: qd eſt martyrij genus acerbiſſimum. charitatē aūt nō habeā: nil mihi pdeſt videlz ad vitā eternā. Quia charitas dirigit opera in finē vltimum.

¶ Queſtio ſecunda pntis ſermōis Utrum vz ex charitate impleātur omnia virtutis opera?

q Uerit a doctoribus circa ſecundā partē eple. Utrū vz ex charitate impleant omia virtutis opera? Et dicunt doctores communiter qꝫ ſic Primo quia ſicut in prudētia oēs cōnectunt virtutes pollitice: ita qꝫ qui habet prudentiā hēt oēs virtutes pollſticas: et qui habet aliquā virtutē pollſticā: habet neceſſario prudentiā: ſic et oia dona gratuita connectunt in charitate: ꝛ qui habet charitatē: neceſſario habet oēs alias ꝟtutes. Et qui hēt aliquā virtutē quantū ad vite meritū. neceſſario hēt charitatē. Scḋo qꝛ di. Aug. Attende quanta ſit charitas: que ſi deſit: fruſtra habent cetera: ſi autē adſit habeut oia. Quā cū quis hēt ſpm̄ ſ. habet: et ſi eā nō habuerit ſine ſpū ſ. erit. Et ſicut corpus mortuuz eſt ſine aia. ita aia mortua eſt ſine charitate. Tertio quia apl's in hac ꝑa parte dicit qꝫ charitas impeꝛat ꝛ elicit actꝰ oīm virtutū Primo virtutis: qua generaliter oia mala equanimiter tollerāt. cū dicit: charitas patenis eſt. Scḋo qua oia bona pximis delectabiliter impēdunt cum dicit. benigna eſt. Tertio qꝛ facit vitare maluz affectū cum dicit. Charitas nō emulat. i. nō inuidet Quarto malū vitare facit effectuz cū dicit Nō agit perperā. i. puerſe. Quinto facit vitare malū contra ſe ipſum: cū dicit. Non inflat. Sexto quia ambitio eſt filia ſuperbie dicit Nō eſt ambitioſa. Septimo excludit cupiditatē: dicēs Nō querit que ſua ſunt. vz repetendo cū ſcandalo: Octauo qꝛ prouocat ad pacē. cum ait. Nō irritat Nono quia regulat electionē cū ait. Nō cogitat malū Decimo quia ex electione nō facit peccare cū ait. Nō gaudet ſup iniqtate: et ſic oia euitat mala. Undecimo facit operari bonū: mala proximi ſupportando: cū dicit. Congaudet aūt veritati. Duodecimo in ſpeciali cū dicit. omia ſuffert. Tredecimo: facit opari bonū erga deum p fidem cuz dicit. Oia credit que ſūt diuinitus tradita. Decimoqrto per ſpem cū dicit. Oia ſperat que ſunt diuinitus pmiſſa. Decimoquinto ne hō frangat p dilationē cum ait. Omnia ſuſtinet per lōganimitatē.

¶ Queſtio tertia preſentis ſermonis. Utrū videlicet vtens charitate poſſit peccare?

q Uerit a doctoribus circa tertiā partē eple. Utrum charitate vtēs poſſit peccare? vel charitas ſemel habita poſſit ammitti? Et dicit Nico. de ly. ꝛ Tho. 2ª 2ᵉ. q. xxiiij. ar. xj qꝫ charitas pōt capi tripliciter: Uno mō pro ſpū ſcō infūdēte eā: et ſic impoſſibile eſt qꝫ ſpūs ſanctꝰ moueat aliquē ad charitatē qꝫ ꝛ ipe amittat eā peccando. Alio mō accipit charitas pro ſubiecto in quo eſt qḋ eſt vertibile: et ſic pōt āmitti: iuxta illḋ Apoca. ij. Caritatē pmā reliquiſti.

Tertio mõ ſcðm ꝓpriã rationẽ: et ſic charitas non põt peccare: ſicut nec calor poteſt infrigidare Unde qui habet charitatẽ ſic non peccat Juxta illud Jo.iij.ca. Ois qui natus eſt ex deo nõ peccat.de pe.di.v Itẽ ſcðo vñ dicit aplus Charitas nunꝗ̃ excidit.de pe.di.ij.Charitas ſiue propheti͛e euacuabunt in pria vz: ſiue ligue ceſſabũt:nõ corporee quia ſcti reſurgent incorrupti. nec quantũ ad vſum.Quia pſal.cxlix. Exultatiões dei in gutture eoꝝ.Sꝫ quantũ ad donũ quo loquebantur apli.Actu.ij.Quia tunc diuerſitas linguarũ non erit neceſſaria: ſicut nec in p̄mo ſtatu Gen.xj.Siue ſcia deſtruet acqſita.Quia ex parte cognoſcimus ⁊ ex pte prophetamꝰ in hoc ſtatu vz.Cũ aũt venerit quod perfectũ ẽ vz in patria: euacuabit qð ex parte eſt.exẽplo pueri.Nunc videmus.⁊ patet textus. Nũc manent fides ſpes charitas: que ſunt donis excellentiores:maior aũt eſt charitas: que ꝑm ſe nunꝗ̃ excidit: qua crucifixus eſt xp̄s: vt dicit euãgeliũ Luce.xviij. deſcriptũ: ſine q̃ cecus erat mũdus.cũ qua illuminatus eſt.Hanc ergo virutẽ ſine qua aliqua virtus nõ eſt que nobis eſt neceſſaria:qua implent oĩa virtutũ opera: que ſemper regnabit in patria: donet nobis chriſtus Qui viuit in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Dñica prima quadrageſime de gratia diuina Sermo.xiiij.

Hortamur

vos ne in vacuũ grãz dei recipiatis.ij.cor.vj ca.apli verba ſunt iſta.

Pro exordio huius ſermõis cõueniẽter et ſatis vtiliter querit. An homo liberi arbitrij poteſtate poſſit bonũ opari. Ad qð rñdet q̄ triplex eſt bonũ.Primũ dicit moralis ꝯditionis: ad qð cõplendũ põt hõ libero arbitrio ſolo p̄ſuppoſita influentia dei:quia ſi brutũ bruto põt compati: multo magis homo hoi. et per ꝯſequẽs elemoſynã elargiri Sic bonũ opabant ſtoyci vt Cice. in.j.paradoxoꝝ dicit. Aliud bonũ dicitur diſpoſitionis.qð licet extra charitatẽ operetur tñ ad ipſaꝫ diſpõit ad qð exequendũ gratia gratis data hõ indiget q̃ illuminat dirigitur et excitat vt velit facere q̄ deo placitũ eſſe exiſtimat. Uñ Sapie.viij. ſcriptũ eſt Sciui qm̃ aliter nõ poſſũ eſſe continens niſi deus det: et hoc ipſum erat ſapiẽtia ſcire cuius hoc donũ eſſet. Tertiũ bonũ dr̄ debite ordinationis ad qð explendũ in debituꝫ finẽ nõ poteſt liberũ arbitriũ lapſuꝫ abſqꝫ munere grẽ gratũ facientis.Hinc Jo.xiiij.dñs ait Sine me nihil poteſtis facere.Iteꝫ.ij.ad cor.iij.paulus ait.Nõ ſumꝰ ſufficiẽtes cogitare aliquid ex nobis quaſi ex nobis. ſed ſufficiẽtia nr̃a ex deo eſt.Itẽ Aug.ad Bonifatiũ papã. Nõ poteſt hõ aliqd bonũ velle niſi adiuuet ab eo q malũ nõ põt velle. Itẽ iſidorus Sciãt defẽſores liberi arbitrij nihil boni poſſe:niſi diuine grẽ iuuamine ſuſtentet. Et Berñ. ſup cant.ſermone.xxxiij. Sciãt hoſtes gratie nec ad bonũ cogitandũ ſufficere cor humanum.Hinc paulus dicit verba ꝓpoſita que ſunt p̄ſentis epl͛e declarãde p̄ncipiũ. In qua tres vtiles q̃ſtiões de grã que

runt. Prima de gratie diffinitiõe et exercitatiõe. vꝫ Quomõ gratia diffinitur et exercitatꝛ. in principio. Scõa de grẽ cognitiõe ꝛ offensiõe vꝫ quõ diuina gratia cognoſcitur ineſſe alicui. ibi: nemini dantes. Tertia de grẽ ↄſeruatione. videliꝫ quõ grã debet acqri et ↄſeruari. ibi Per arma iuſticie: vſqꝫ ad vltimũ.

¶ Queſtio pma huius Sermonis in qua declaratur gratie diffinitio et eius exercitatio.

q Ueritur a doctoꝛibꝰ quõ gratia diffinitꝛ et pꝛopter qd debeat exercitari? Et reſpõdetꝛ ad pꝛimũ ꝙ gra formaliter eſt quedã qualitas creata in aïa infoꝛmãs et pficiens ipſã quãuis efficienter ſit ipſe deus. ſicut pictoꝛ dicitꝛ efficienter parietẽ dealbare: ſed foꝛmaliter ipſa albedo. vl' aliter: Gratia eſt quedã foꝛma gratis a deo data ſine meritis: gratũ faciens habentẽ et opus eius bonuꝫ reddẽs. Cõcoꝛ. ſcũs Bonauẽ. in. ij di. xxvj. ꝛ hoc donũ dicitꝛ grã tripliciratione. Pꝛimo qꝛ gratis datur. Scõo quia gratũ facit Tertio quia gratis facit operari. Quod donuꝫ quinqꝫ in aïa facit. Pꝛimo viuificat: ſm ꝙ cõparatꝛ ad pꝛincipiũ a quo deſcẽdit. Hic iſidoꝛus ſic diffinit eã. Gratia eſt diuine mĩe donũ per qõ bonevolũtatis eſt exitus. patet in lazaro Joh. xj. Scõo illuiat put cõparatꝛ ad ſuũ ſubiectũ in qõ deſcendit. Uñ glo. ſup illud pſal. vt exilaret faciẽ in oleo dicit. Gratia eſt quedã nitoꝛ aïe. De ipſa quidẽ illud Jo. viij. dici põt Ego ſum lux mundi. Tertio purgat put cõparatur ad ſuũ oppoſitũ quod expellit. Nã ad Ro. vij. paulus ait. Gratis iuſtificamur. de ↄſe. di. iiij. placuit. Et glo. dicit. Gꝛatia eſt iuſtificatio pctoꝝ. Quarto ſanat put cõparatꝛ ad effectũ quẽ iducit. vnde Criſo. Gratia eſt ſanitas mẽtis ꝛ delectatio coꝛdis. Quinto beatificat pꝛout cõparatꝛ ad pꝛemiũ: ad qõ pducit vñ glo. dicit: Grã eſt ſiſitudo glĩe Ecce igitꝛ quõ ſm doctoꝛes diffinitꝛ grã. et quia tot bona facit paulꝰ ait Hoꝛtamur vos ne inuacuũ grãm dei recipiatis. Ubi glo. Jnuacuuꝫ gratiam dei recepit qui ſe in bonis opibus nõ exercet. Jgitꝛ pter tria q a deo grãꝫ accipit in ea debet exercitari. Pꝛimo pter tpis cõceſſionẽ. Hinc dicit apl's. Hoꝛtamur. ꝛc̃. Nã ad gala. vj. dicit. Duꝫ tp̃s habemus operemur bonũ. Et ad eph. v Redimẽtes tempus. xvij. q. iiij. §. vltimo. Scõo pter tpis deſignationẽ. Ait eni Eſai. xlix. Tpe accepto. vꝫ penitẽtie. exaudiui te: et in die ſalutis. vꝫ in qua glibet homo poteſt ſalutẽ ſuã operari. adiuui te ſ. gartiam cõferendo. Tertio pꝛopter tpis ſcificationẽ. quia apl's inſert. Ecce nunc tp̃s acceptabile. vꝫ ad merendũ. ecce nũc dies ſalutis vꝫ ad pmiũ aſſequendũ. Et ſic ſm doctoꝛes eſt queſtio declarata.

¶ Queſtio ſecũda huius ſermonis in qua declaratꝛ quomodo diuina gratia cõgnoſcitꝛ in eſſe alicui.

q Ueritur a doctoꝛibꝰ quõ cognoſcitꝛ diuina grã in eſſe alicuit? Et dicũt ꝙ p naturalẽ cognitionẽ cognoſci nõ põt cũ ſcripũ ſit Ecc. ix. Nemo ſcit. ſ. cognitione naturali vtrũ odio vel gratia dignus ſit. ſed

per diuinam reuelationem vt bea/
tus Franciſcus. Aut per aliquam
ſignificationẽ vt dicit beatus bern.
cognoſci poteſt. Cognoſcitur enī
vt cõiter doctores dicũt. Primo p
bonã cogitationẽ. quia vt paulus
j.ad Corin.xiij. dicit Charitas nõ
cogitat malũ. Itẽ cognoſcit̃ ſcḋo
per locutionem. q2 Math.xij.ſcri/
bitur. Bonus hõ de bono theſau/
ro cordis ſui pfert bona. Item ter
tio p auditionẽ. q2 Jo. viij. dicitur
Qui ex deo eſt vba dei audit. Itẽ
quarto per opationẽ. q2 Grego. ait
Probatio dilectiõis exhibitio eſt
operis. Itẽ. v. per cõtritionẽ. vt be
atus Aug. dicit. Et etiã pctī oĩmo/
dam abdicationẽ. quia beatus am
broſius ait. Penitentia eſt cõmiſſa
mala plangere: et plangenda iterũ
nõ cõmittere. Sed in hac ſcḋa par
te eplē quinq3 ſigna ponunt̃. Pri/
mũ ſignũ dī ſcandali euitationis.
Vñ aplus ait. Nemini dantes vl/
lam offenſionẽ. v3 neminẽ nec ver
bo. nec facto. nec ſigno ſcandalizã/
tes: ⁊ hoc vt nõ vituperet̃ miniſteri
um noſtrũ. v3 ſeruitiũ xpi. Aliud
ſignũ dicit̃ virtuoſe cõuerſationis
quia aplus infert. Sed in oĩbus ex
hibeam9 nos ſicut dei miniſtros q
bus omnino nõ decet male viuere.
Tertiũ ſignũ dī maloꝝ et aduerſo
rũ ſupportatiõis. quia aplus dicit
In multa patiẽtia. in tribulationi
bus. Et eſt quintuplex genus tribu
lationis. Vnũ eſt deffectus bono
rũ et neceſſarioꝝ. Ideo dicit. in ne/
ceſſitatibus. Scḋm eſt illatio ma/
lorũ ſpũaliũ. Ideo dicit. in angu/
ſtijs. Tertiũ eſt illatio malorũ cor/
poraliũ. Jõ dicit. in plagis. Quar
tum eſt afflictio vtrorumq3. v3 cor/
poris ⁊ aie. ideo dicit. in carceribus
Quintũ eſt ſeditio pplorũ. vñ dicit.
in ſeditõibus. Quartũ ſignũ habi
te gratie dī bonoꝝ opationis. in q̃
operatione bonorũ ſex requirunt̃.
Primo ꝙ homo ſit opoſitus cõtra
otioſos. vñ dicit. in laboribus. Itẽ
ꝙ ſit ſollicitus. ꝯtra ſomnolẽtos. vñ
dicit in vigilijs. Tertio ꝙ ſit ſobri
us ꝯtra caſtrimargos. vñ dicit. in ie
iunijs. Quarto ꝙ ſit mũdus cõtra
voluptuoſos. vñ dicit. in caſtitate.
Quinto ꝙ ſit diſcret9 ꝯtra fatuos.
vñ dicit. in ſciẽtia. Sexto ꝙ ſit cõ/
ſtans ꝯtra fugitiuos. vñ dicit. in lõ
ganimitate. Quintum ſignũ habi/
te gratie dī amoris erga pximũ oñ
ſionis. quia amor erga pximũ qua/
tuor modis oſtendit̃. Primo dulci
cõuerſatiõe. vnde apls dicit. in ſua/
uitate: in ſpũſctõ. i. affabilitate ⁊
ſuauitate habita in ſpũſctõ. Scḋo
cordiali dilectione. Vnde dicit. In
charitate non ficta. Tertio verita
tis inſtructiõe. vñ dicit. in verbo ve
ritatis. Quarto vtili opatione. vñ
dicit. in virtute dei. Nã. j. cor. iiij.
idẽ aplus ait. Sic nos exiſtimet hõ
vt miniſtros xpi. ⁊. j. petri. iiij. cap.
dicitur. Si quis miniſtrat tanq3 ex
virtute quam adminiſtrat deus.

¶ Queſtio tertia huius ſermõis in
qua declarat̃ quomodo gratia de/
bet acquiri et conſeruari.

Q Verit̃ a doctoribus quõ
gratia debet acquiri ⁊ cõ
ſuari? Et hec queſtio mi
ra mltis eſſe videt̃. Quia
ſi gratia ſine meritis dat̃: quõ igit̃
acquirit̃ ⁊ ꝯſeruat̃? Et dicũt docto/
res ꝙ ſicut creatura ſuo principio

indiget vt ſit in eſſe nature: ita vt ſit
in bene eſſe gratie. Et hoc voluit
deus: vt melius creatorē cognoſce
ret: et eū cognoſcēdo amaret: ⁊ ei
amādo ſeruiret qđ ſeruiēti prodeſt
quia ipſe deus: vt ꝓpħa ait in pſal.
xv. bonorū noſtroꝝ nō indiget. ve/
rumtñ dei gr̄a ſp̄ p̄ſto eſt. Sed ſicut
nō habet niſi dono dei efficiēte: ita
nō habet niſi libero arbitrio cōſen
tiente. Hinc Aug. dic. Qui fecit te
ſine te: nō ſaluabit te ſine te. Unde
gratia ex ſuo officio dupliciter di.
Una p̄ueniens que liberū arbitriū
abilitat vt cogi non poſſit ad malū
et libere exeat ad bonū. ꝓpter quā
Eccl. xv. ſcribit. Appoſui tibi ignē
et aquā: ad quos volueris extende
manū tuā. Alia dicit ſubſequēs vl
cooperās que adiuuat liberū arbi/
triū ad bonū: ita tñ ꝙ nō ſit niſi vna
gratia q̄ diuerſas ſortit denoīatio
nes ſm̄ ſuos varios effectus. Hic
Aug. libro de natura dicit. Gratia
p̄uenit vt pie viuamus. ſubſequitur
vt cū illa ſemp viuamus. nūc preue
nit vt vocemur. tunc ſubſequit vt
glorificemur. Ex his oſtenditur ꝙ
qui libero arbitrio gr̄e gratis date
nō aſſentit: ſimilis eſt illi qui manū
largienti nō extendit. Qui cōtra lu
men oculos claudit: qui vaſe ſine
fundo aquā haurit: q bona ſibi por
tanti hoſtia claudit. Qui tp̄e belli
arma proijcit: qui infirmus medico
cōtradicit et huiuſmodi. Uñ ad aq
rendā hanc gratiā armis iuſticie li
berū arbitriū p̄parare debet vt ha
bita gr̄a que gratis dat his armis
ad gratiā gratuȝ facientē quilibet
xp̄ianꝰ ſe diſponat. Hinc apl̄us in
ſcd̄a parte huius ep̄le dicit. Per ar
ma iuſticie a dextris et a ſiniſtris. ⁊
reliqua. hoc eſt dicere. Inter ꝓſperi
tatē et aduerſitatē: que duo in his
oībus intelligunt: vȝ cū dicit: ꝑ glo
riā et ignobilitatē: ꝑ infamiā et bo
nam famā: vt ſeductores ⁊ veraces
ſicut qui ignoti ⁊ cogniti: quaſi mo
rientes: ⁊ ecce viuimꝰ. vt caſtigati ⁊
nō mortificati. quaſi triſtes ſp̄ autē
gaudentes. vȝ qui ꝑ xp̄o patiunt
ſicut egētes. bonis. ſ. tp̄alibus. mul
tos aūt locupletātes. bonis. ſ. ſp̄ua
libus: Tanꝗ̄ nihil habētes. ſ. boni
tp̄alis ⁊ oīa poſſidētes. ſ. in dño. ꝑ ar
ma iuſticie gr̄am acquiramus ⁊ cō
ſeruemus. Que ſunt in p̄ſentiarum
arma iuſticie p̄dicta? Dicit ꝙ inue
nit quintuplex genꝰ armorū quibꝰ
muniti ſunt plurimi ſc̄i vt gr̄am aq
rerent et cōſeruarent. Primū genꝰ
armorū dr̄ carnis maceratōis: quo
genere vſus eſt btūs Joā. baptiſta
in etate tenera ātra deſ'ti penetrās
ne vitā ſuā leui famine macularet.
vnde Luce. j. ſcriptū eſt. Sp̄ūſcō re
plebit ex vtero matris ſue. Secūdū
genus armorū dr̄ fortificationis: q
genere vſus eſt btūs Stephanꝰ ad
gratiā habendā ⁊ ꝯſeruādā. Hinc
act. vj. ſcribit. Stephanꝰ aūt plenꝰ
gr̄a et fortitudine. xxj. di. in p̄ncīo.
Tertiū genus armoꝝ dr̄ dilectiōis
quo genere vſus eſt apl̄us Paulus
ad Ro. viij. qui dicebat. Quis nos
ſeparabit a charitate xp̄i? q̄ſi dicat
nullꝰ. hoc genere tamē gr̄e ipſe me
ruit vt xp̄s ſibi diceret Sufficit tibi
gratia mea. Quartū genus armo
rum dicit purificationis. vȝ a pctō.
quo genere vſa eſt btā virgo maria
adeo ꝙ Cāti. iiij. de ipſa dicat. To/
ta pulchra es amica mea et macula

nõ eſt i te. Qua puritate angel⁹ Lu ce.j. ſibi dixit. Aue gr̃a plena. Et bñ plena.q: vt Jero.ait. Ceťis p p. tes p̄ſtať Marie p̄o ſe tota infudit plenitudo gr̃e. Quintũ genus ar/ morũ diciť humiliatiõis.quo gene re vſus eſt dñs nr̃ de q̃. lxxxiij.di.c. dñs: Ciprianus ait. Dñs nr̃ ieſus xp̃s rex ⁊ iudex vſq; ad paſſiõis dié ſeruauit honoré põtificibus: q̃zuis illi nec timoré dei: nec agnitionem xp̄i ſeruaſſent. Naz cũ leproſũ mũ/ daſſet dixit illi. vade ⁊ oñde te ſacer dotibus ⁊ offer donũ. Humiliatez nos humilis docuit. ſacerdoté ad huc appellãs qué ſciebat eſſe ſacri/ legũ. Jté ſubdiť paſſioni cũ alapaz accepiſſet et ei dicereť Sic reſpon/ des pontifici. nil ille contumelioſe locutus eſt in pſonã pontificis: ſed ſic magis innocétiã ſuã tutatus eſt dicens. Si male locutus ſum expro bra de malo: ſi auté bene: cur me ce dis? Que oia ab eo ideo facta ſunt humiliter atq; patiéter vt nos hũi litatis atq; patientie haberem⁹ exé plum. hec ille. Quo armorũ gene/ re tãtã gr̃am acquiſiuit ⁊ ꝯſeruauit vt paulus ad Collo.j. dicat Jn ip̄o placuit oẽm plentiudiné diuinita/ tis inhabitare. Uñ ioh.j. di. ver/ bũ plenũ gratie. Ecce igiť in p̄ſenti arum ſunt arma iuſticie. O felix il/ le qui talibus armis ornatus imo munitus inuacuũ gr̃am dei nõre cipit: quibus bonũ debite ordinatũ de quo in exordio diximus: opera/ ri nõ deſinit. qué quinq; modis ꝺm varias gr̃e diffinitiones dñs orna uit. qui bñ cogitando: bene loqué/ do: bene audiendo: bñ opando: bñ pctã deteſtãdo ſe habere gratiam oñdit. qui huiuſcemodi armis gra tiam acquiſiuit ⁊ cõſeruauit. hic ta lis in p̄ñti ſclo gratioſe viuit ⁊ in fu turo regno feliciter gaudebit. Qd regnũ ex gr̃a nobis p̄ſtare digneť noſter natura et gr̃a filius. Qui cuz patre et ſpũ.ſ. viuit ⁊ regnat deus p infinita ſecula ſeculorũ. Amé. Qui gr̃a ductus eſt in deſertũ: et tenta/ tus gratia fuit liberatus. vt in ho/ dierno euãgelio legitur qđ Math. iiij.ca. ſcriptum eſt.

¶ Dñica ſcđa quadrageſime de p/ fectione vite xp̄iane Sermo. xv.

Fratres ro/

gamus vos et obſecra mus in dño ieſu vt qué admodum accepiſtis a nobis quõ oporteat vos ambula re et placere deo: ſic et ambuletis vt abundetis magis.j. ad Theſal. iiij.ca. hec verba ſcribunť. Pro ex/ ordio huius ſermõis queriť a doct. An poſſumus ſine pctõ iurare? Et dicũt ꝙ iurare ꝺm Aug. in quodaz ſermone de periurio: eſt deuz teſté inuocare. Unde in lege veteri iura bant. viuit dñs ⁊ viuit anima mea hec faciat mihi deus ⁊ hec addat. xxij.q.j. Et iurabũt. Jn primitiua p̄o eccl̃ia dicebant. Teſtis ſit mihi deus. item in aĩa mea. vel corã deo loquor. et huiuſmodi. xxij. q.j. Si pctũ. Hodie ſic iurať. per deuz. Si deus me adiuuet. p iſtas reliquias. Per iſta ſctã dei euangelia. ⁊ huiuſ modi. xxij.q.v. De parẽtela. Et di/ cit inno. ꝙ modica differentia eſt ſic et ſic iurare. q: licitũ eſt iurare tã per creatoré q̃ per creaturas. Pri mo ratione originis. q: iuramentũ

ſuit introductū ex fide. quia hoīes credūt habere deū infallibilē veri/tatē ⁊ ꝓmiſſionē. Unde ꝓpter eius honorē iurare permittit ne per idola iuraret. xxij. q. j. Conſidera. Et ſi iuratur per creaturas aut per euāgelia et hmōi. hoc eſt quia in ipſis relucet veritas diuina. Scdo ratione veritatis cognitōis. xxij. q. j. Si peccatū. Tertio ratione deffecti manifeſtatiōis. quia hoīes cognoſcere nō poſſunt cordiū occulta ne/qꝫ futura neqꝫ abſcōdita. Concor. in hoc Alex. de ales in. iij. ſ. Bo//nauen. ⁊ Richar. ibidē di. xxxix. et Tho. 2ª 2ᵉ. q. xcix. arti. j. et. ij. Et ſi Math. v. et extra de iureiu. Et ſi xp̄s: prohibet iuramētū. dr ꝙ hoc eſt nō qꝛ nō ſit licitū per creaturas iurare inquantū in eis diuina virtꝰ relucet: ſed ne eis diuina reuerētia adhibeat. vt Jero. dicit ibidē. Sic per caput. ſi quis ꝑ capillū. xxij. q. j clare mōſtrat. Uerū ad hoc ꝙ iuramentū ſine pctō fiat tria requirunt que Jere. iiij. habent. vbi dr. Jurabitis viuit dn̄s in veritate iudicio ⁊ iuſticia. extra. eo. Et ſi xp̄s. xxij. q. j Et iurabūt. Un̄ apl's paulus cū ſil/uano et Thimoteo theſſalonicēſibus ſcribētes ad eorū vtilitatē dicit Rogamꝰ vos ſimpliciter ꝓmo ſupplicando. et obſecramus. i. ob ſacrā videlicet dn̄i paſſionē rogamus. q̄ ſunt verba ꝓpoſita et ꝓncipiū huꝰ pn̄tis ep'le declarande ¶ In q̄ tres vtiles queſtiones de pfectiōe vite xp̄iane querūtur. Prima eſt de xp̄iani p̄ceptoꝝ pfecta obſeruatiōe. vꝫ An qui pfecte diligit deū obſeruet oīa que de neceſſitate et pfectione ſalutis exiſtūt. Scd̄a de ſupius pfecta ſcificatōe. vꝫ quō debet xp̄ianus ſctificare ſeipm ſeptē affecti/bus. ibi. hec eſt voluntas dei ſcificatio nr̄a. Tertia ⁊ vltima eſt de proximi pfecta dilectione. vꝫ q̄ ſit pfe/cta dilectio proximi ⁊ quō demon/ſtrat. ibi. ne qs ſubgrediat ⁊ reliq̄.

¶ Queſtio prima. An qui perfecte diligit deū obſeruet oīa q̄ de ne/ceſſitate ⁊ pfectiōe ſalutis exiſtūt

Querit a doctoribus. An qui pfecte diligit deū obſeruet oīa que de neceſſi/tate et pfectiōe ſalutis exiſtunt? Ad qd̄ breuiter dicunt ꝙ ſic Qm̄ primū qd̄ eſt de neceſſitate et pfectione ſalutis eſt preceptorū obſeruatio: iuxta illud Math. xix. Si vis ad vitā ingredi ſerua mādata. Dilectio aūt dei: finis eſt p̄ceptoꝝ. vnde Math. xxij. dr. Diliges dn̄m deū tuū ex toto corde tuo: ⁊ ex tota aīa tua: et ex tota mēte tua: hoc eſt maximū et primū mandatū: cū in eo primo cōtineant tria p̄cepta prime tabule. vt per totū cor intelligamus primū p̄ceptū. vꝫ: Nō habe/bis deos alienos. Per totā aīam: ſcd̄m p̄ceptū. Non aſſumes nomē dei tui inuanū. Per totā mentē. tertiū p̄ceptū. Memēto vt diē ſabba/ti ſcifices. Et qꝛ. j. Jo. iiij. ſcriptū eſt Hoc mandatū habemus a deo vt qui diligit deū diligat et fratrē ſuū ideo in dilectione dei cōtinent oīa p̄cepta proximi. vꝫ vt ei velimꝰ bonū ꝓmo. vn̄ honora patrē tuū et matrē tuā. per quos oīs proximus: vt Alex. de ales in ſcd̄a parte dicit intelligitur. Deinde vt ei nolimus malū neqꝫ ope in pſona propria. Hinc dat vnū p̄ceptū. Nō occides neqꝫ ope

in perſona cōiuncta:et eſt.vj.prece
ptum.Nō mechaberis.neqꝫ opere
in rebus ſuis,vñ daꝛ.vij.pceptum.
Nō furtū facies.Neqꝫ oꝛe:ꝛ eſt.viij
Nō falſum teſtimoniū dices.Ubi
ſm Augu.includiꝛ oē mendatiū et
omē nocumētū oꝛis ꝓhibeꝛ.Neqꝫ
coꝛde reſpectu indiuidui:et eſt.ix.
ꝑceptū.Nō cōcupiſces rē pꝛoximi
tui.Neqꝫ coꝛde reſpectu ſpēi:et eſt
vltimū.Nō ꝯcupiſces vxoꝛē pꝛoxi-
mi tui.Et qꝛ paulus ad Ro.xiij.dic
nō eſt ꝑtas niſi a deo.Et.xiij.ca.di.
Ois poteſtas a dño deo eſt.xxij.q.
j.§.Sꝫ ſciendū.xxiij.q.j.Quid cul
paꝛ.et.q.iiij.Queſitū.Ideo in dile
ctione dei oia ꝑcepta poteſtatis ec
cleſie cōtineꝛ.Uñ math.xviij.dꝛ.
Qui eccleſiam nō audierit ſit tibi
ſicut ethnicus et publicanus.Atqꝫ
ꝑcepta oia poteſtatis mundane de
his qui pertinēt ad eius gubernati
onis officiū.Nā ad ro.xiij.paulus
ait:Ois aia poteſtatibus ſublimio
ribus ſubdita debet eſſe.xj.q.j.ma
gnū.xxiij.q.v.Prodeſt.ꝛ.q.viij.in
pꝛincipio.extra de cēſi.Omis aia.
Aliud qđ eſt de neceſſitate ꝛ pfecti
one ſalutis:eſt cōſeruatio ꝯſilioꝝ
maxime his qui conſilia in ꝑcepto
accipiūt:que obſeruatio in dilecti-
one dei ꝯſiſtit.Hinc paul.ad Coꝛ.
vj.dicit.Beatioꝛ erit ſi ꝑmanſerit
ſcđm meū ꝯſiliū.xxviij.q.j.Si eni
Tertiū ꝛ vltimū qđ ē de neceſſitate
et pfectiōe ſalutis eſt obſeruatio vo
toꝛum:ꝛ hec etiā in dei dilectione
contineꝛ:qꝛ votū eſt pꝛomiſſio deo
facta.Ex his oibus liquet ꝙ in dei
dilectiōe oia neceſſaria ſalutis et p
fectionis cōtineꝛ.Uerū hic amoꝛ
vt perfectus ſit:et hec oia ꝯtineat
vij.gradibus pfici debet.Quoꝝ ꝑ
mus dꝛ meditatiōis.in quo erat ꝓ
pheta cū in pſal.dixit.Meditatio
coꝛdis mei in conſpectu tuo ſp.inꝙ
inflāmabaꝛ qꝛ dicebat.In medita
tione mea exardeſcet ignis.Secū
dus diciꝛ imitatiōis:qꝛ qui diligit
deū imitaꝛ eū quoad poteſt.Hic
math.v.dñs ait.Eſtote pfecti ſicut
ꝛ pꝛ vꝛ celeſtis pfectꝰ eſt.Extra de
ſū.tri.c.Dānamꝰ.Tertiꝰ dꝛ ſepa-
tiōis:qꝛ amoꝛ dei ſepat diligentē ſe
ab oi huiꝰ mūdi amoꝛe.Nā canti.
viij.ſcriptū eſt.Foꝛtis eſt vt moꝛs di
lectio:que vno ictu ſeparat hoīem
a mūdi habitatiōe:a ſuoꝝ cōuerſa
tione:et a carnis vnione.Quartꝰ
diciꝛ emulatiōis.qꝛ mens ꝙ deū di
ligit vt ait aplus ad.j.Coꝛ.xij.emu
laꝛ melioꝛa cariſmata.Quintꝰ dꝛ
inflāmatōis:in quo erat Dauid qñ
dicebat.Inflāmatū eſt coꝛ meū:et
rēes mei cōmutati ſunt:ꝛ ego ad ni
hilū redactꝰ ſum et neſciui.In iſto
etiā gradu erāt illi duo diſcipuli eū
tes in Emaus luce.xxiiij.dicentes.
Nōne coꝛ noſtrū ardēs erat in via
Sextꝰ dꝛ.exemplatiōis:qꝛ qui dili
git deuꝫ implet qđ ſcribiꝛ math.v.
Luceat lux vꝛa coꝛā hoibus.Se-
ptimꝰ dꝛ inſupatōis:in quo fuit be
atus Stephanus vt actu.vj.ſcribiꝛ
quia paſſiōe vinci nō potuit:ſꝫ pꝛo
lapidantibus exoꝛauit.Hos gppe
gradus tetigit Salo.canti.viij.di-
cēs ex parte dei.Pone me vt ſigna
culū ſupꝛa coꝛ tuū:Ecce pꝛimꝰ gra
dus meditatiōis.Et vt ſignaculuꝫ
ſup bꝛachiū tuū.Ecce gradus imi-
tatiōis:Quia foꝛtis eſt vt moꝛs di-
lectio tua.Ecce gradus ſeparatōis
Dura ſicut infernus emulatio.Ec-

ce gradus emulatióis. Lampades eius lampades ignis: Ecce grad⁹ inflámatióis. Atq; flámarū: Ecce gradus exéplatóis. Aque multe nō potuerūt extinguere charitatē. Ecce grad⁹ inſupatióis: nā iſtis gradibus deū diligētes nō ſolū pcepta: ſed cōſilia: et vota obſeruāt. Quod facere paulus rogat primo: deinde obſecrat. vz per ſacra deprecaꝛ dicens. Fratres rogam⁹ vos: nō ego ſolus: qui in pſona eccl'ie vt epus: vel in perſona ſubditorū dico rogamus: ſed Siluan⁹ et Thimotheus mecū: et obſecramus in dño ieſu vt quēadmodū accepiſtis a nob quō oporteat vos ambulare et placere deo: ſic ⁊ ambuletis. vz per viā preceptorū: vt abūdetis magis. ſ. per viā cōſiliorū et votorū. Scitis eni que pcepta dederim vobis. vz honeſta et vtilia per dominum ieſum chriſtū: cuius amore talia ſeruetis

¶ Queſtio ſcda quō debet xpianus ſciſacare ſeipſum ſeptē affectibus.

Dubitaꝛ a doctoribus quō chriſtianus debet ſciſicare ſeipm? Et dicunt ꝙ ſeptē affectibus. Primus eſt affectus pudoris. vz pctōr ex eorum magnitudine. ſicut filius pdigus Luce. xv. Ex eorū multitudine. ſicut Dauid cū diceret. Iniqtates mee ſupgreſſe ſunt caput meū. Ex eorū turpitudine. quia Iere. ij. aīe peccatrici dicit. Quā vilis nimis facta es iterans vias tuas. Alius affectus dī doloris: qꝛ ex pctis meruit gehennā vñ pōt dicere Dolores inferni circūdederūt me. Ex pctis incurrit diuinā offenſam. vñ poteſt dicere illud Iere. xv. Factus eſt dolor meus perpetu⁹. Ex pctis perdidit vitā eternā. vñ cū Dauid plorare debet et dicere. Fuerūt mihi lachryme mee panes die ac nocte. Tertius affect⁹ dicitꝛ horroris qꝛ horror pcedit ex ſenſu proprie iniquitatis. attendēs illō Io. xij. Qui odit aīam ſuā in hoc mūdo in vitā eternā cuſtodit eā: Ex ſenſu pprie nihilitatis. ſicut Iob. xxx. dicit Redactus ſum ad nihilū. Ex ſenſu pprie humilitatis. qa ſm Anſel. per ſeptē gradus aſcēdit. Prim⁹ pctm cognoſcere. Scdus pctm affectualiter ſentire. Tertius illud cōfiteri. Quartus illud velle credi. Quintus illud velle dici. Sextus de hoc exultare. Septimus de cōtemptu gaudere. Nā vt Grego. ait: Scti bona ſua nō vidēt: que alijs videnda prebent. Quartus affectus dī rigoris qui inſurgit cōtra malas cogitationes. quas ſm Iero. interficit et allidit ad petrā: vz xpm. Cōtra malas locutiones dicēs cū Dauid. Poſui cuſtodiā ori meo. Contra ſenſuum opatiōes dicēs cū apl'o. j. ad Cor. ix. Caſtigo corpus meū et in ſeruitutē redigo. Quintus affectus dī indignatiōis. Indignaꝛ eni cōtra malas inclinatōes. dicēs illō Eſa. xiiij. Perdā babilonis nomē. vz cōfuſionis male inclinatiōis. Contra malas opationes. vñ ppha dicit. Ira in indignatiōe eius: et vita in voluntate eius. Cōtra malas affectiones que ſunt. Amor. odium: timor: ſpes gaudiū: deſideriū ⁊ dolor: vt eius aīa ſit iuxta pphetā Argentū igne examinatū pbatū terre purgatū ſeptuplū. Sextus affect⁹ dicitꝛ vigoris. Primo ad captiuādū

intellectū p fidē. Juxta illud pauli ij. ad Cor. x. In captiuitatē redigentes oēm intellectū in obsequiū xpi Itē ad captiuandū volūtatē p charitatē dicens cū dauid: Uolūtarie ſacrificabo tibi. Itē ad captiuandā memoriā per ſpem. q: ẜm illud Sapien. iij. Spes iuſtorū imortalitate plena eſt. Ultimus affectus dicit diſcretōis q: debet eſſe diſcretus in actione. Nam de offi. cuſtodis. ca. j. di. Oia cū diſcretiōe agant. Debet eſſe diſcretus in cōtemplatione quia pſcrutator maieſtatis opprimetur a glīa. Prouer. xxij. Debet eſſe diſcretus in oī deuotiōe: ne qd̄ actiue vite eſt ꝯtemplatiue attribuat et econtra. ſed dicat cū pp̄ha: Leua eius ſub capite meo et dextera illius amplexabit me. Quos affectus paulus cōſiderās ait: Hec eſt volūtas dei ſanctificatio nr̄a vt ſciſicetis vos: iſtis affectibꝰ vt abſtineatis vos a fornicatiōe. vꝫ corporali et ſpūali: vt ſciat vnuſquiſqꝫ veſtrū vas ſuū poſſidere. vꝫ corpus ꝓpriū qd̄ eſt vas aīe iuxta illud. ij. Cor. vj habemus theſaurū iſtū in vaſis fictilibus. In ſctificatiōe et honore virtutū. nō in paſſione deſiderij. ſicut gētes que ignorant deū. Sed de his ſatis. iam ad alia tranſeamus.

¶ Queſtio tertia: que ſit pfecta dilectio ꝓximi: et quō demonſtratur.

Dubitatur a doctoribus que ſit perfecta dilectio ꝓximi et quamodo erga eum demōſtratur? Et dicunt ꝙ perfecta dilectio proximi ſeptem affectibus demōſtrat. Primus dr̄ cōpaſſionis. q: tenet xp̄ianus cōpati paſſionibus vel afflictionibus proximi ſpūalibus. vt paulus. ij. ad cor. xij. dicit Quis infirmatur et ego nō infirmor? Itē afflictiōibus corporalibus. vt xp̄s Luce. xix videns ciuitatē fleuit ſup illā. Item afflictionibus tpalibus vt Job. xix dic. Cōpatiebat aīa mea pauperi.

Scd̄us affectus dicit cōgratulationis: q: chriſtianus tenet cōgratulari bonis ꝓximi corde. ẜm illud ad Ro. xij. Gaudere cū gaudentibus. Ore: q: math. xij. dr̄ Bonus hō de bono theſauro cordis ſui ꝓfert bona. Opere: ſicut vicini et cognati Eliſabet luce. j. Tertius affectus dicit ſupportatiōis. Nā tenet chriſtianus quoad licet ꝓximi ſupportare infamias. vt diſcipulus Jero. Siluanus. iniurias vt Stephanꝰ Actū vj. illatas. paſſiones. vt paulꝰ ij. ad Cor. xij. Et pro his oībus xp̄ꝫ habemus exemplū Quartus dicit benigne cōuerſatiōis. Nā tenetur chriſtianus benigne cōuerſari cuꝫ proximo. Primo verbis: q: prouer. xv. dicit. Lingua placabilis lignū vite Itē factis: q: ij. ad cor. ix. dicit Hilarē eni datorē diligit deus. Itē geſtibus. ad eph. iiij. Eſtote inuicē benigni. Quintus dr̄ honoratōis quia. j. Petri. ij. dr̄. Oēs honorate Itē ad Ro. xv. Honore inuicē p̄ueniētes. Itē ẜm alex. de ales in. iij. parte. Honor eſt proteſtatio p̄ueniētie dependēs a p̄eminētia diuina: aut p̄ncipij. et ſic honorādi ſunt pries corporales Exo. xx. Pries ſpūales. xj. q. j. c. Sacerdotibꝰ Patres tpales. j. petri. ij. Regē honorate. Aut ſapie: et ſic honorādi ſunt viri periti. q: Sapi. j. dr̄ Ois ſapiētia a dn̄o deo eſt: q in antiquis etiā ſolet

eſſe. Hinc leui.xix. Corā cano capi
te cōſurge. Aut bonitatis. vñ quili/
bet iuſt⁹ honorādus eſt. Sextus dꝛ
vnionis: qꝛ vnio procedit ex humi
litate. Ad ro.xij. Humilibus cōſen
tientes. Ite ex puritate qꝛ math.v.
bti mundo corde. Itē ex charitate
Math.xix. vbi ſunt duo vel tres cō
gregati in nomie meo ibi in medio
eorū ſum. ſicut erāt diſcipuli actu.iiij.
vbi dꝛ Credētiū erat cor vnū et aīa
vna. Septimus affect⁹ dꝛ imolati
onis qꝛ cōtingit vitā pro ꝓximo tri
pliciter ponere. Primo ꝑ vita cor/
porali: et hec eſt ꝑfectionis: qñ vtili
tas vite proximi conſideraṫ. Scdo
ꝑ vita ſpūali: et hec neceſſitatis eſt
ſi iminet periculū. Tertio pro eccle
ſia generali. ſicut Thomas cāthua
rienſis fecit. quod voluit facere am
broſi. xxiiij.q.viij. Conuenior. hoc
exemplū dedit xp̄s. Qui ergo pro/
ximū his affectioibus diligit perfe
ctā dilectionē habet. ad quā indu/
cit Paul. in. iij. parte ep̄le huius di
cens. Et ne quis ſupgrediaṫ neqꝫ
circūueniat fratrē ſuū in negotio.
vꝫ per violentiā aut fraudulentiā:
qm̄ vindex eſt dñs de his oibus: ſi
cut p̄diximus vobis p̄dicando: et
teſtificati ſum⁹: ſcripturas explanā
do. Nō eni vocauit nos deus in in
mundiciā: ſed in ſcificationē. vꝫ vi
te qua peruenit ad gloriā: de q̄ di/
cit euange. hodiernū Math.xvij.
Qui cū patre et ſpiritu ſcō viuit ⁊ re
gnat ipſe dei filius cū his qui p̄mo
deū: ſcdo ſeip̄os: poſtremo ꝓximos
perfecta dilectione diligunt per in
finita ſeculorum ſecula. Amen.

¶ Dominica tertia quadrageſi/
me de charitate Sermo.xvj.

FRatres imi
tatores dei eſtote ſicut
filij chariſſimi: ⁊ ambu
late in dilectione. Ad
ephe.v. hec verba ſcribuntur. Pro ex
ordio huius ſermonis a doctorib⁹
queriṫ An ſine charitate aliq̄ virt⁹
ad imitandū chriſtū poſſit haberi?
Et dicūt q̄ triplex eſt virtus. Una
falſa: que virtus dici non debet: ſed
ſimilitudo falſa virtutis: vt auaror
prudentia. Alia vera: ſed nō ꝑfecta
niſi ad vltimū finē referatur. ⁊ hec
duo ſine charitate haberi pñt. Ulti
ma eſt vera ⁊ perfecta: quia ad vlti/
mū finē: qui eſt dei fruitio. Uñ Da/
uid dicebat in pſal. Mihi aūt adhe
rere deo bonum eſt. recte ⁊ debite
ordinaṫ. ⁊ hec ſine charitate habe/
ri nō poteſt. Hinc Ambro. ait: Cha
ritas eſt forma omniū virtutū. Et
Paul⁹. j. ad Corinth.xiij. ait Si lin
guis hominū loquar ⁊c. Et ſi diſtri
buero oēs facultates meas in cibos
pauperū: ⁊ reliqua. charitatem aūt
non habeam: nihil mihi prodeſt. j.
q.j.§. opponitur. De pe.di.ij.§. eui
dens. ⁊ di.iij. Si qs. De ꝯſe.di.iiij.
Solet queri. Et ph̄s.vij. phiſi. di/
cit: Uirtus eſt diſpoſitio perfecti ad
optimū. Aug⁹. ſ̄ro de laude charita
tis ait: In charitate paup diues eſt:
ſine charitate ois diues eſt pauper.
Hec i aduerſitatib⁹ tollerat: in pro/
ſperitatib⁹ tēperat: in duris paſſio/
nibus fortis eſt: in bonis operib⁹ hi
laris eſt: in tp̄alib⁹ ditiſſima: in ho/
ſpitalitate latiſſima: inter bonos fra
tres letiſſima: inter falſos patiētiſſi
ma. In abel per ſacrificium lata: in
noe ꝑ diluuiū ſecura: in abrae pere/

grinatione fideliſſima: in moyſe inter iniurias leniſſima: in dauid i tribulationib⁹ mitiſſima: in trib⁹ puerū blādos ignes innocēter ſpectat: in machabeis ſeuos ignes fortiter tollerat. Caſta in ſuſanna ſupra virum: in maria preter virū: in anna ppter virū. Libera i paulo ad arguendū: hūilis in petro ad obediēdū. Hūana in xp̄ianis adpſitēdū: diuina in xp̄o ad ignoſcendū. Quid dicā de charitate? Si linguis hoīum loq̄r ⁊ angelorū charitatē aūt nō habeā: nihil ſū. Ip̄a eni eſt aīa litterarū: pphetie ꝟt⁹: ſacrorū ſalus: eccl'ie ſtabilitas: fidei fruct⁹: diuitie pauperū: vita moriētiū. Hec ille. Et ideo Paulus i p̄ncipio p̄ntis ep'le declarāde dicit: Imitatores dei eſtote ſic filij chariſſimi: ⁊ ambulate in dilectiōe. ¶ In qua tres vtiles queſtiones querunt. Quarū prima eſt de charitatis excellenti conditione: vꝫ An charitas ſit excelētiſſima ꝟtutū in p̄ncipio. Alia eſt de charitatis oppoſitōe: vꝫ Si p vnū pc̄m mortale charitas amittatur. ibi: Fornicatio aūt ⁊ oīs imūditia. Tertia ē de charitatis fructificatione: vꝫ Quot ſūt fruct⁹ charitatis ibi: Fruct⁹ enī.

¶ Queſtio p̄ma de charitatis excellentiſſima cōditione: vꝫ an ipſa ſit excellentiſſima virtutum.

Q Uerit a doctoribus. An charitas ſit excellētiſſima oīum virtutū? Et dicūt q̄ charitas vt reſpicit obiectū eſt dilectio qua diligit deus propter ſe ⁊ proximus ppter deū. Uel vt reſpicit actū: ⁊ eſt vita copulans amantē cū amato. vt dicit Augu. de ſpū et aīa. Uel vt reſpicit p̄ncipiū vt dicit ap'lus. i. ad Thi. j. Finis p̄cepti eſt charitas: quocunqꝫ modo p̄ncipatū tenet: q: illa virtus eſt excellētior: q̄ magis attingit deū. Nā ppter hoc virtutes theologice excellentiores ſunt virtutibus moralib⁹. Sed charitas magis attingit deū q̄ȝ alie virtutes theologice. nā attingit eum vt in eo ſiſtat: fides autē vt ex ip̄o deo nobis pueniat cognitio veri. Spes vero vt ex ip̄o pueniat nobis adeptio boni. Et ideo maior oib⁹ ⁊ excellētior extimat. Sic prudētia eſt nobilior alijs moralib⁹ ꝟtutib⁹ q: attigit ſ̄m ſe rationē. Cōcor. Ric. ⁊ Bonauē. in. iij. di. xxvij. Et Tho. 2ᵃ 2ᵉ q. xxiij. ar. vj. Hinc Augu. inquit Attēde quāta ſit charitas que ſi deſit fruſtra habent cetera: q̄ ſi adſit habent oīa: quā cū quis habet ſpm̄ ſanctū habet: ⁊ ſi nō habet ſine ſpū ſctō erit: ⁊ ſicut corpus mortuū ſine aīma eſt ſic ⁊ aīa mortua eſt ſine charitate. Et paulus ad. j. Cor. xiij. Maior horū eſt charitas. De pe. di. ſc̄da Charitas. vt mihi videt Excellētia ꝟo virtutis ppter multa patet. Primo ppter naturalitateꝫ nā Ioh. iiij. ſcribit. De⁹ charitas ē Et Geñ. j. dicit. Fecit de⁹ hoiem ad imaginē ⁊ ſimilitudinē ſuā. Hinc eſt q̄ naturaliter hō inclinat diligere bonū: ⁊ quātomagis illud eſt bonū magis ac magis illud diligit. Item ſc̄do ppter ſuauitatē. Uñ canticorū vij. di. Si dederit hō oēm ſubſtātiā domus ſue pro dilectione q̄ſi nihil deſpiciet eā. Tertio ppter neceſſitatē q: teſte Augu. dilectio ſola diſcernit inter filios dei ⁊ filios dyaboli. Quarto propter cōformitatē Nā ap'lus. j. Cor. vj. di. Qui adhe

ret deo vnus ſpūs eſt. Quinto ꝓ
pter ſpecioſitatē. vñ aīe habēti cha
ritatē illud Canti. iiij. dī. Tota pul
chra es amica mea. Et Auguſt. ait
Qualis eſt dilectio hoīs: talis ē hō
Si terrā diligis terra es: ſi celū celū
es: ſi autē deū diligis: nō audeo di
cere ꝙ deus ſis: ſed audi ꝓphetam
dicentē. Ego dixi dij eſtis: ⁊ filij ex/
celſi oēs. Sexto propter regalita/
tē. Vñ Ric. de ſcō victore di. Cha/
ritas eſt regina virtutū. Septimo
ꝓpter inſupabilitatē: nā tali ꝟtute
oēs inimici ſupant. Vñ canti. viij.
ſcriptū eſt Fortis ē vt mors dilectio
Octauo ꝓpter remunerabilitatem
Nā ſola bona facta in charitate in
eterna vita remunerant: cetera in
peccato mortali facta: ad vitā eter/
nā directe nihil proſunt. Hinc apl's
ad Cor. xiij. dicit. Si tradidero cor
pus meū ita vt ardeā charitatē aūt
nō habuero nihil mihi ꝓdeſt. No
no ꝓpter inſaciabilitatē. Qm̄ qui
charitatē habet inſaciabilis efficit
ad bonū agendū. Vn Grego. dicit
Charitas opat magna ſi ē. Decio
ꝓpter fructuoſitatē. Lucrat q̄ttidie
q charitatē habet bona tēporalia:
q2 Prouer xj. dī. Alij diuidūt ꝓpria
⁊ ditiores fiūt. Bona ſpūalia: q2 cū
ſit vltra virtus que oēs ꝟtutes vt di
ximus in ꝑncipio ſuperat: qui eā ha
bet ceteras morales ⁊ theologicas
poſſidet ꝟtutes. Bona eternalia q2
Augu. dicit. Penſent inuidi q̄tum
bonū eſt charitas que ſine labore
noſtro aliena bona nr̄a facit. Vn
decimo propter facilitatē. Quia ni
hil facilius q̄ʒ amare. Nā qui dili/
git nō laborat. Hinc dñs Math. xj
dicit. Tollite iugū meū ſup vos. vʒ
charitatis: iugū eni' meū ſuaue eſt.
et onus meū leue. Sed diceret quiſ
piā. Difficile charitas inuenit. Au
diat qd Apo. iij. ſcribit. Ego ſto ad
hoſtiū ⁊ pulſo: ſi quis audierit vocē
meam et aperuerit mihi ianuam
ſcʒ volūtatis: introibo ad illū. Duo
decimo ⁊ vltio propter durabilita/
tem. Nam .j. ad Corin. xiij. dicit.
Charitas nūq̄ʒ excidit: ⁊ reliq̄ que
ibi dicunt. De pe. di. ſcd'a. Chari/
tas nūq̄ʒ. Propter ergo oīa ṗdi
dicta apl's in ṗma parte huius epl'e
dic. Eſtote imitatores dei ⁊c̄. Opti
mū exemplum inuenit: vʒ xp̄i. Qui
nos nō tm̄ dilexit affectu: ſed etiam
effectu: dum pro noſtra ſalute mor/
tem turpiſſimā voluit ſuſtinere.

¶ Queſtio ſcd'a de oppoſitiōe cha
ritatis vbi querit Si per vnū pecca
tū mortale charitas āmittat ⁊ quō

Querit a doctoribus. Si
per vnū peccatū mortale
vel actū peccati mortalis
charitas ammittat ⁊ quō
perditur? Et dicunt ꝙ cuʒ charitas
ſit habitus infuſus: depēdet ex acti
one dei infundētis: qui ſic ſe habet
in infuſione ⁊ ꝯſeruatōe charitatis:
ſicut ſol in illuminatōe aeris. Ideo
ſicut lumē ſtatim eſſe ceſſat in aere:
ſi obſtaculū ponit. ita charitas ſta/
tim in aīa eſſe deſinit ſi obſtaculuʒ
pcī mortalis interfuerit: qd volūta
ti diuine ⁊ eius amicicie cōtrariat.
Nam hō peccādo mortaliter ṗfert
pctm̄ diuino amori. ⁊ iō ab eo ſepa
rat Vñ Aug. xij. ſup geñ. ad litterā
dicit. Homo deo ſibi pñte illumi/
natur: abſente autē ꝯtinuo tenebra
tur: a quo nō locorū interuallis: ſʒ
voluntatis auerſiōe diſcedit. Nec

Igitur mirū ſi ꝑ pctm̄ mortale charitas amittat. qm̄ ſicut charitas. xij. excellētias habet quas ſupius poſuimus: ita pctm̄ mortale. xij. miſerias peccātibus ꝓbet quas inferi⁹ annotabimus. Vñ ſi peccator querit. Quare? quia prouer. xiiij. ſcribitur. Miſeros facit ppl'os pctm̄. Dicitur primo propter propriā flagellationē. Hinc dauid in pſal. Pctm̄ meū cōtra me eſt ſp. de pe. di. j. Et venit. et di. iiij. Tot. Itē ſcdo ꝑpter excecationē. vñ Sapie. ij. Excecauit eni eos malicia eoꝝ. Tertio propter bonorū diſſipationē. vt claruit in filio prodigo Luce. xv. Quarto propter vilificationē. vñ Joh. viij. Qui facit pctm̄ ſeruus eſt pcti. Et ideo pctm̄ iniquitas eſt Ja. iij. de pe. di. iij. Ille rex. Quinto propter ꝓſumptionē: cū peccās mortaliter ꝓſumit cōtra deū. Vñ eccl. xxxvij. di. O ꝓſumptio neqſſima. Sexto propter captiuationē. Nā peccatorē captiuū diabol⁹ tenet. Hinc iob xviij. ſcriptū eſt. Immiſit in rete pedē ſuū. Septimo propter venditionē: nā peccatoribus eſa. lij. di. Gratis venūdati eſtis. Octauo propter ſeruitij ꝑditionē. Hinc grego. ait: Stultū eſt ſeruire diabolo qui nullo placat obſequio: nā omne pctm̄ ex diabolo eſt. Jo. iij. De pe. di. ij. Si eni' inquit. Nono propter defenſionis amiſſionē. quia deus eſt defenſor hoīs: qui aūt mortaliter peccat hunc defenſorē amittit Jere. ij. Scito et vide quia malū ⁊ amarū eſt te dereliquiſſe dn̄m deū tuū. Decimo propter carceris ꝑparationē. vnde Job. xxvij. de peccatoribus ait Ducunt in bonis dies ſuos et in pūcto ad inferna deſcēdūt. Undecimo ꝑpter vite ꝑditionē. q: Ezech. xviij. dicit. Aia que peccauerit ipſa morief. j. q. iiij. Iā itaqꝫ. xxiiij. q. iij. §. His itaqꝫ. De con. di. iiij. Queris a me. Duodecimo propter eternam dampnationem: quia peccātibus mortaliter et ſic morientibus in die iudicij dicef illud Math. xxv. Ite maledicti in ignē eternū. Propter hec oīa inquit aplus in ſcda parte huius epl'e Fornicatio et oīs imūdicia: aut auaritia nec noief in vobis: ſicut decet ſctōs. et reliq̄. Et in his verbis oē tangif pctm̄. Per fornicationē ⁊ imunditiā tangif pctm̄ hoīs in ſeipm. Per auaritiā pctm̄ in pximū Per idolatriā pctm̄ i deū Et īfert. Nemo vos ſeducat inanibus verbis. ſ. dicēdo ꝙ pctm̄ mortale nō ſit contra charitatē. ⁊ ꝙ tot miſerias nō habet. propter hoc eni venit ira dei in filios diffidētie: vꝫ in pctōres. de quorꝫ ſalute diffidimus. Sed vos qui in ꝓncipio q̄dragēſime emēdaſtis vitā vr̄am: nolite participes fieri eoꝝ. Eratis enim aliqñ tenebre: nunc aūt lux in dn̄o vt filij lucis ambulate.

¶ Queſtio. iij. videlicet Quot ſunt fructus charitatis?

Queritur a doctorib⁹ quot ſunt fruct⁹ ⁊ triumphi charitatis? Et dicūt ꝙ ſūt. xij Prim⁹ dicif peccati mortalis expulſio. Patet i magdalena Lu. vij. cui dixit dn̄s Remittunf tibi peccata tua. Et iterum: Remiſſa ſunt ei pctā multa qm̄ dilexit multū Extra de bap. c. maiores. Alt⁹ dicif legis obſeruatio. Hinc apl's ad Ro. xiij. Qui diligit legē impleuit. Ter

tius dicit virtutū exornatio: quas Paulus.j.ad Corinth.xiij.ca.enumerat dicēs: Charitas patiens eſt: benigna eſt: charitas nō emulatur: nō agit perperā: nō inflatur: nō eſt ambitioſa: non querit que ſua ſunt: nō irritat: nō cogitat malū: nō gaudet ſup iniquitatē: cōgaudet aūt veritati: oia ſuffert: oia credit: oia ſperat: oia ſuſtinet. Quart⁹ dicit cum deo coniunctio. Hinc Jo.iiij. dicit Deus charitas eſt: ⁊ qui manet in charitate in deo manet ⁊ deus ī eo xj.q.iiij. Abijt. Quintus dicit tētationū ſupatio. Vñ Augu. de doctrina christiana dicit: Sola charitas eſt que vincit oia. Sextus dicitur preſentis vite cauta deductio. Hinc Caſſi. ait: Charitas eſt mors criminū: virtus pugnantiū: palma victorū: concordia mentiū: ſocietas electorū: quā fides ↄcipit: ad quā ſpes currit: cui profectus omniū bonoꝝ ſeruit. Septim⁹ dicit diuina inhabitatio. Vñ Jo.iiij. Si quis diligit me ſermonē meuꝫ ſeruabit: ⁊ pater meus diliget eū: ⁊ ad eū veniemus: ⁊ māſionē apud eū faciem⁹. Octauus dicitur virtutū rectificatio. Vñ Ambroſi⁹ dicit: Charitas eſt forma virtutū. Nonus dicit fraternalis pacifica ↄuerſatio. Vñ ad Ephe.iiij Supportantes inuicē in charitate. Decimus dicit pulchritudinis ſuperatio: pro qua Sap.iiij. ſcribitur O q̄ꝫ pulchra ē caſta generatio cū claritate. Undecim⁹ dicit timoris expulſio. Hinc Jo.iiij. Timor non eſt in charitate: quia perfecta charitas foras mittit timorē. Duodecimus ⁊ vltimus eſt diuina glorificatio. Nam gloria adipiſci nō poteſt niſi per charitatē. Ueram charitatē habet homo: ſi erga deū ⁊ proximū et ſeipſum recte viuit. Hinc apl's cōcludit in tertia parte epl'e. Fruct⁹ lucis.i. charitatis eſt in omni bonitate: ſupple reſpectu dei: ⁊ iuſticia reſpectu ꝓximi: ⁊ veritate reſpectu ſui Uel bonitate cordiū: iuſticia operū et veritate verborū. Addit eccleſia In chriſto ieſu dño noſtro: exēplo veriſſimo charitatis habētis: quem propterea marcella ancilla marthe beatū vocauit poſt opus charitatis videlicet poſtq̄ꝫ demon fuit eiectus poſtq̄ꝫ mut⁹ eſt locutus: poſtq̄ꝫ murmurās ppl's iudaicus eſt ↄfuſus: vt teſtat euāgeliū hodiernū Lu.ix. de ſcriptum. O igit glorioſa charitas: ſine qua virtus perfecta nō habet: que duodecim excellentijs florida predicaris: que duodecim miſerijs peccati oppugnaris: ſed tādē victoriam tenēs duodeci fructib⁹ ⁊ triūphis iocundaris. Te igit media faciat nos charitatis exemplar dñs noſter ad celeſtia regna venire: vbi cū pre ⁊ ſpūſancto viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculoꝝ Amen.

¶ Dominica. iiij. q̄drageſime De gloria ſuperne ciuitatis hieruſalem Sermo.xvij.

Criptum eſt qm̄ abraam duos filios habuit. Ad Gal.iiij. hec verba ſcribunt. Pro exordio huius ſermonis a doctorib⁹ querit: vtrū oēs appetāt beatitudinē? Et dicunt q̄ ſic in generali. Vñ Augu.xiij. de tri.c.viij. dicit: Ad appetēdas beatitudines natura cōpel

lit:cui ſūme bon⁹ ⁊ īmutabiliter bea tus creator hoc indidit. Et clarius xiiij.de trini.ca.v.dicit: Oēs appe tunt beatitudinē. Sed in ſpecialiter ror eſt:qm̄ quidā poſuerunt eā in ſe culi huius voluptatib⁹ diuitijs ⁊ ho norib⁹: vt epicuri. Quidā in virtuti bus vt ſtoici. Quidā in ſpeculatiōe vt pipatetici. Un̄ phs.x.eth.c.viij. dicit: Felicitas eſt operatio intelle ctus. Quidā ⁊ verius:in dilectione et delectatione ſummi boni. Hinc Boetius: Inſerta eſt mētib⁹ homi nū veri boni cupiditas. Et.j.Eth. bene enūciauerūt dicentes eſſe bo nū quod oīa appetunt. In hoc igit appetitu varij fuerunt filij abraam. Iſmael ancille filius: qui ꝑm ſerui tutē antiqui teſtamēti fuit epicur⁹. et iſaac ſare filius: qui ꝑm liberta tē noui teſtamēti fuit celeſtis hieru ſalem amator verus. Et ideo Pau lus ait: Scriptū eſt qm̄ abraā duos filios habuit: q̄ ſunt ꝟba pn̄tis ep̄le declarāde. ❡ In qua tres vtiles q̄ runt queſtiones. Prima eſt de glo ria celeſtis hieruſalē ſubſtātiali: vꝫ vtrū btitudo ab oib⁹ electis eq̄liter pticipet. Alia eſt de gl'ia celeſtis hirl'ꝫ ꝯſubſtātiali: vꝫ an gl'ia corpis augmētat gl'iam aie. ibi: Hec enim ſunt duo teſtamēta. Tertia eſt de gl'ia celeſtis hirl'm accidētali: vꝫ an in btis erit aliq̄d ꝑmiū accidentale ibi. Nos āt frēs ꝑm iſaac. Et reliq̄.

❡ Queſtio prima de gloria celeſtis hirl'm ſubſtātiali: vꝫ vtrū btitudo ab oibus electis eq̄liter participet?

q Ueritur a doctorib⁹: vtrū beatitudo ab oib⁹ electis equaliter participet? Et dicūt breuiter q̄ reſpectu obiecti quod eſt ipſe deus equaliter participat. Quia Math.xx.ſcribit Oēs acceperūt ſingulos denarios Sed reſpectu diſpoſitiōis ſubiecti vnus eſt beatior alio: inquantū vn⁹ alio deū clarius videt ⁊ perfecti⁹ di ligit. Un̄ Jo.xiiij. In domo patris mei māſiones multe ſūt. vbi glo.i. diuerſa premia meritoꝝ. Et Paul⁹ j.ad Corint.xv.dicit: Stella differt a ſtella i claritate. Quāuis oēs ꝑm eoꝝ capacitatē contenti erūt. Con. Alex. Bonauē. ⁊ Rich.in.iiij.viij. q.ar.ij.di.xlix. Et oēs electi quo ad animā quattuor habebūt exultatio nes: que ſimul gloriā ſubſtantialē efficiūt: vt illud pſal.cxlix. Exulta bunt ſancti in gloria. impleat. Pri ma exultatio dicitur luminoſitas. Un̄.j.Jo.iij.ſcriptū eſt: Uidebimus eum ſicuti eſt. Phi enim cognoue runt deum lumine veſpertino.i.ab effectu via motus.vij. ⁊.viij. phiſi coruꝫ ⁊.xij.methaph. via eminētie. Quē modū oſtēdit paul⁹ ad Ro.j. dicens: Inuiſibilia dei a creatura mūdi p ea q̄ facta ſunt intellecta cō ſpiciūt. Prophete cognouerūt deū lumine matutino.i.fidei. De quo ꝓpheta dicit: In lumine tuo vide bimus lumen. Electi cognoſcunt ⁊ vidēt deū lumine meridiano. Hinc eſa.xxxiij. Regem in decore ſuo vi debūt. Ideo ꝓpha pſal.xv.ait: Ad implebis me leticia cum vultu tuo. Alia exultatio dicit ſtabilitas. Qui libet eni electus dicere poteſt illud Cant.iij. Tenui eū nec dimittā: q2 qui vidit tenuit ⁊ amauit: cū videre tenere ⁊ amare in gl'ia actus ꝯiūcti ſunt. Con. Boñ.in.iiij.penulti.di. Et ideo ſepe vnū pro alio accipitur

Viā Aug. Viſio eſt tota merces. Et Jo. xvij. Hec eſt vita eterna: vt co/gnoſcāt te deū verū. Tertia exul/tatio dicit̃ fruibilitas. Nā ſicut ele/cti ꝑ meritū fidei exultāt luminoſi/tate ⁊ merito ſpei ſtabilitate: ita merito charitatis eoꝝ volūtas glorifi/catur in diuina ſuauitate atq̃ cōſu/mata dilectione. ⁊ hec fruitio dicit̃ Nā ſm magiſtrū in. j. di. ꝑmi ſen. c. iij. Frui eſt amore inherere alicui rei: hoc eſt deo propter ſeipſuꝫ Fruitio dicit dilectionē et delectationē: cū ex diuina dilectione ꝑfecta ſequitur gaudiū quod oēs alias letitias beatoꝝ ſuperat. Tūc adimpletur il/lud pauli. j. ad Corin. xiij. Maior horū eſt charitas. Quarta exulta/tio dicit̃ pacificabilitas: qr his ha/bitis quilibet electus dicere poteſt: In pace in idipſum dormiam ⁊ re/quieſcam. Hinc Tobi. xiiij. dicebat Beati qui gaudent ſuper pace tua. Vñ ꝑpheta: Unam petij a dño: qm̃ vere vnū eſt neceſſariū Lu. x. Et in/fert: hanc requiraꝫ. vt perſeuerātia denotet̃. Et cōcludit: vt inhabitem in domo dñi oib⁹ diebus vite mee. quod in ſpū preuidēs dixit: Satia/bor cū apparuerit glīa tua. Tūc ois cōſumationis vidi finē. O igit̃ felix qui legē dei cuſtodit: vt hanc pacē habeat: quia ſcriptū eſt: Pax mul/ta diligētib⁹ legē tuam. O beati humiles: quia manſueti hereditabūt terrā. ſ. viuentiū. ⁊ delectabunt̃ in multitudine pacis. O beati q virtutes maxime diuinas diligūt: quib⁹ talis pax poſſidet̃. Bene igit̃ q ha/bitant i domo tua dñe: in ſecula ſe/culoꝝ laudabūt te. Quare? qr Aug. de mori. eccle. dicit: Tanta eſt pul/chritudo iuſticie: tanta eſt iocundit/tas lucis eterne ⁊ incōmutabil' veritatis atq̃ ſapiētie dei: vt etiā ſi nō liceret ibi amplius manere q̃ʒ vnius diei mora: propter hoc ſolum innumerabiles anni hui⁹ vite pleni delicijs ⁊ circūfluentia bonorū tempo/raliū recte meritoq̃ ꝯtemnerent̃.

¶ Queſtio. ij. de glīa celeſtis hie/ruſalem ꝯſubſtantiali: vꝫ An gloria ria corporis augmētet gloriā aie?

Queritur a doctoribus An glīa corporis augmentet gloriā aie? Et dicūt q̄ btitudo quattuor modis maior dici poteſt. Uno modo rōne obiecti: ⁊ ſic ſunt equales: quia quili/bet gaudet bono infinito. Alio modo ratione habitus: ⁊ ſic maior eſſe poteſt: quia maiori habitu gaudet petrus q̃ʒ linus. Tertio modo ra/tione pluralitatis: ⁊ ſic maior eē poteſt: quia poſt iudiciū de plurib⁹ erit beatitudo. Quarto ratione inten/ſionis: ⁊ ſic etiā maior eſſe poteſt: qr intenſius quilibet beatus gaudebit reſumpto corpore. Et hec glīa cor/poris Primo a deo eſt diſpoſitiue: quia dotes corporis ſunt quali/tates abſolute: que dantur a deo in corpis reformatiōe. Hinc ad Phil. iij. Paulus ait: Saluatorē expecta/mus dñm noſtrum ieſum chriſtuꝫ: qui reformabit corpus humilitatis noſtre. Secūdo ab aia ꝯſumatiue qr aia magis influet in corpus poſt reſurrectionē q̃ʒ nūc. Hinc Diony. ait: Beatitudo nō eſt corpoꝝ: ſʒ ab aiabus redundat in corpora. Tertio ab humanitate chriſti obiecti/ue. Vñ Aug. in li. de ſpū ⁊ aia: Propterea deus factus eſt homo: vt to

tū hominē glorificaret: ⁊ paſcua inueniret intus ⁊ foris. foris in carne ſaluatoris: intus in veritate creatoris. Huiꝰ glorie prima exultatio dicitur claritas: iuxta illud Mat. xiij. Tūc fulgebūt iuſti ſicut ſol i regno pris eoꝝ. Ubi plurima notāda ſunt Primo ꝙ iſta claritas erit ſicut claritas ſolis poſt iudiciuꝫ. De q̄ eſa. xxx. Erit lux lune ſicut lux ſolis: et lux ſolis ſeptempliciter. Itē quia dicitur: ſicut ſignificaꝛ ꝙ lux corporis glorificati erit alterius ſpēi a luce ſolis: ⁊ ſm gloriam aie varia erit lux corporis. Uñ magr ſen. c. j. di. xlix. dicit: Claritas corpoꝝ erit differēs ſm differentiā glorie animarū. Et Paulus. j. ad Corinth. xv. Alia eſt claritas ſolis: vꝫ chriſti: alia claritas lune: vꝫ btē virginis. Alia claritas ſtellarū vꝫ alioꝝ electoꝝ. Stella eni differt a ſtella in claritate. Tertio q: talis claritas ex merito voluntatis eſt: ideo eius exultatio ⁊ manifeſtatio ſubdeꝛ eius imperio. Uñ Aug. xix. de ciui. dei. c. xxvij. Imperabit deus aīo: ⁊ animꝰ corpori tanq̄ꝫ obedienti. Hinc chriſtus ad libitum apparebat. Alia exultatio dicitꝛ impaſſibilitas. Nā ex virtute aie ſuū corpus potēter ꝯtinētis hoc eueniet ꝙ a nullo exteriori agente imutari valebit. Et q̄ꝫuis ſanctoꝝ corpora ex ꝯtrarijs ſint cōpoſita: tn̄ talis cōtrarietas ad omnimodā equalitatē et concordiā reduceꝛ. Uñ Paulus. j. ad Corinth. xv. dicit: Oportet eni corruptibile hoc iduere icorruptionē: ⁊ mortale hoc induere imortalitatē. Et Apo. xxj. Et mors vltra nō erit: neq̄ꝫ luctꝰ neq̄ꝫ clamor. Et Auguſtinus ad dioſcoꝝ. Tā potentem deus fecit animā: vt ex eiꝰ plena felicitate redundet in corpus ſanitas perpetua: Tertia exultatio dicitur ſubtilitas. Ubi ſciendū ſm phm. ij. de generatiōe: ꝙ ſubtile dicitꝛ a penetrandi virtute. Et res triplici de cauſa penetratiua eſt. Aut propter paruitatē: maxime ſm latū ⁊ pſūdū vt acus. Aut ſm raritatē: vt aer. Aut ſm virtutis magnitudinē: vt vinū. Et hoc modo attēditꝛ ſubtilitas corporū. Uñ Grego. xiiij. li. moral. verſus finē dicit: In illa reſurrectionis glïa erit corpus noſtrū ſubtile p effectū ſpūalis potētie. i. glïe: ſed palpabile per virtutē nature. Quarta exultatio dicitꝛ agilitas. Ubi ſciēdū ꝙ ad motū tria cōcurrūt: vꝫ fortitudo virtutis motiue: ⁊ habilitas mobilis ad motū: et iſtorū perfecta cōiunctio. Primū per gloriam erit in aia: ſecundū in corpore: ⁊ tertiū inter animā ⁊ corpus. Uñ Aug. xxij. de ciui. dei. c. xxx. dicit Ubi volet ſpiritus: ibi erit ꝓtinꝰ corpus: nō intelligendo in inſtanti: q: ſic nec aia ſe ſine corpore mouet. Hinc idē Aug. in queſtionibꝰ de reſurrectione dicit: Corpus glorioſum vtraq̄ꝫ interualla pari celeritate cōtinget ſicut radius ſolis: quia imperceptibiliter propter tpis breuitatē. Con. Rich. in 4° di. xlix. Alexāder de ales in 3° dicit ꝙ harū quattuor exultationū claritas principalior eſt. Hinc chriſtus ſe tranſfigurādo in claritatis leticia voluit apparere Math. xvij. et Paulus hanc claritatē intelligens in ſecūda parte huius eplē dicit: ꝙ duo filij abraam ſunt duo teſtamenta: vnū ſeruitutis: quod his tpalibꝰ remunerabiꝛ. Aliud libertatis: qđ

eterna hac glīa premiatur. vñ dicit Illa aūt que ſurſum eſt hieruſalē libera eſt: que eſt mater noſtra: qui. ſ. ea premiamur. et vbi priꝰ ante xp̄i paſſionē nō erat acceſſus. Et ideo ſterilis nunc fecūdat multis filijs figurata in anna. j. Re. j. c. q: prius fuit ſterilis: deinde fecūdata. Et fenena ecōtra primo genuit filios: deinde ei mortui ſunt. Hinc letare ſterilis tāta claritate: ſʒ ad alia modo tranſeamus.

¶ Queſtio tertia de gloria celeſtis hieruſalē accidentali vʒ An in btis erit aliqđ premiū accidentale.

Querit a doctoribꝰ. An in btis erit aliqđ p̄miū accidentale? Et dicūt φ ſic. Q: accidēs ē φ aduenit rei poſt eſſe cōpletū: ſed multa ſūt gaudia btōꝝ que ſi nō haberent. adhuc eoꝝ beatitudo cōpleta eēt: ergo in eis eſt accidētale p̄miū qđ pro obiecto bonū creatū habʒ ſine q̄ etiā beati eſſe poſſunt. Unde Auguſt. li. v. cōfeſſionū ait. Btūs q te ſcit etiaʒ ſi illa neſciat: qui vero te ꝛ illa nouit non ꝓpter illa beatior: ſed ꝓpter te ſolū btūs eſt: ꝛ loquit de bonis creatis. Et quāuis in eſſentiali glīa oīa bona icludant. iuxta illud Boetij iij. de conſo. ca. iij. Beatitudo eſt ſtatus oīm bonorū aggregatione p̄fectus: tñ ſunt particularia bona quibus ſancti exultabunt in glīa.

Prima igit exultatio dicit nouitas qa bti de renouatiōe totius mūdi ab inferioribus incipiendo vſq; ad ſuperiora ꝓgrediendo ꝛ oīm elemētoꝝ ꝛ planetarū ꝛ creaturarū melioratiōe gaudebūt. Et q: eorū voluntas diuine volūtati conformis erit gaudebūt: q: videbūt dānatos duriſſimis ſupplicijs cruciari iuxta illud pſal. Letabit iuſtus cuʒ viderit vindictā: ſed magis gaudebunt q: ex dei miſericordia a tātis ſunt cruciatibꝰ liberati: dicētes illud ꝓpheticū. Aīa noſtra ſicut paſſer erepta eſt de laqueo venantiū. Alia exultatio dicit ſocietas: q: quāuis glibet btūs magis gaudebit de bono ſuo q̄ʒ ꝓximi. tñ qui beatior erit magis gaudebit de bono inferioris beati q̄ʒ inferior btūs de bono ſuo Unde linus magis gaudet de bono ſuo: q̄ʒ de bono petri: q̄ʒuis petrus ꝓpter maiorē gaudēdi virtutē magis gaudeat de bono lini: q̄ʒ linus de ſuo ꝓprio bono. Tertia exultatio dī cōformitas: qs eni exprimere pōt quātū gaudiū erit beatis: q: habebunt ꝯformitatē cū xp̄o quātū ad glorioſitatē corporis: lʒ nō quātū ad quātitatē glīe. Uñ paulus ad Ro. viij. Quos p̄ſciuit deꝰ ꝛ p̄deſtinauit cōformes fieri imagini filij ſui. Et ad phili. iij. Saluatorē expectamꝰ dominū nr̄m ieſum xp̄m qui reformabit corpus hūilitatis nr̄e cōfiguratū corpori claritatis ſue. Hinc can. viij. Dextera illius amplexabit me Ultima exultatio dī comprehēſibilitas. Nam bti oēs has exultatōes cōprehendent in dextera filij dei q: ſcriptū eſt. Delectatiōes in dextera eiꝰ vſq; i finē Que cōprehēſio multa gaudia cōtinet. Primo gaudiū etatis. Uñ magr in. iiij. di. xliiij. ca. j. dicit. Oēs in eadē etate reſurgēt in qua xp̄s mortuus eſt ꝛ reſurrexit cuiuſcūq; etatis mortui. Itē gaudium ſtature. Unde Augu. xxij. de ciuitate dei ca. xv. dicit. Suā q̄ſq; re

cipiet mēſurā quā vel habuit in iu/
uentute:etiā ſi ſenex eſt mortuus vl'
fuerat habiturus ſi ante eſt defunctꝰ
Tertio gaudiū ſexus:q: Augu.
ibidē ca.xvij.dicit Qđ oēs reſurgēt
in ſexu ꝓprio:q̄uis aliqui dixerint
ꝙ oēs in ſexu virili. Et ſi in aliqbus
vterqꝫ ſexus fuiſſet eqliter:etiā in vi
rili reſurgēt tanqꝫ digniori:ſi ꝟo in
eqliter:in dn̄ante reſurgēt. Quar/
to gaudiū formoſitatis. Vn̄ Augu.
xxij.de ciuita.dei ca.xix.dicit. Cor/
pora ſctōꝝ reſurgent ſine vllo vitio
ſeruata integritate nature. Quin
to gaudiū ornamēti decorationis.
Hinc Augu.ibidē. Indecoꝝ ibi ali
quid nō erit. Sexto gaudiū vocis
modulationis. Unde Job.xxxviij.
dicit. Cōcentū celi quis dormire fa
ciet. Septimo gaudiū aureole:q̄
eſt gaudiū de operibus factis ratio
nē habētibus excellētis victorie:et
dicit diminutiue aureola reſpectu
auree glīe ſubalis:ꝛ debet doctori/
bus martyribus ꝛ virginibus. Vn̄
Sapi.v. Accipiēt ſcti regnū decoris
et dyadema ſpeciei de manu dei.
Octauo gaudiū palme:q̄ debet q/
buſdā ſm voluntatē ꝛ non opus vt
martino franciſco q martyriū opta
uerūt qđ nō inuenerūt. Nono gau
diū fructus triceſimi ꝯiugalis:ſexa
geſimi vidualis:ꝛ cēteſimi virgina
lis. Decimo gaudiū ſpecioſitatis
humanitatis xpi Vn̄ dauid in pſal.
Credo videre bona dn̄i in terra vi/
uētiū. Undecimo gaudiū multitu
dinis ꝓpterea apoca.vij.ſcribit. Vi
di turbā magnā quā dinumerare
nemo poterat. Ultio gaudiū ſacie
tatis:q: ꝓpheta in pſal.dicit. Saci
abor cū appuerit glīa tua Nos igi
tur fratres:qui ſcđm ꝙ apłus dicit
in tertia parte huius epl'e ſm iſaac
ſumꝰ filij ꝓmiſſionis:q̄uis qui ſm
carnē natus eſt pſequat ſeuiter eos
qui ſcđm ſpūm nati ſunt.eijciamus
ancillā.i.vitam pfidā.et filiū eius
vꝫ modū viuendi azarenoꝝ:qui nō
erunt heredes tātoꝝ bonoꝝ.xij.de
qbus in generali iā diximus:ſꝫ ma
gis in ſpeciali in proemio de priui/
legijs ſctōꝝ.nam nō erit heres filiꝰ
ancille cū filio libere. Et nos nō ſu
mus ancille filij ſꝫ libere:qua liber
tate xp̄s nos liberauit Quia Apoc.
vltimo dicit. Lignū vite afferēs fru
ctus.xij.btitudinis de qbus locuti
ſumus:Qui vt dicit euāgeliū hodi
ernum Joh.vj.deſcriptum ſatiauit
turbam famelicā ſua excellētiſſima
glīa:ꝛ colligi iuſſit qđ ſuperabūda/
uerat:de quo impleti ſūt.xij.cophi
ni.qui ſunt.xij.exultationes glīe ac
cidētalis qui ex ſupabūdantia glo/
rie ſubſtātialis oriunt. Ad quā pdu
cat nos ꝓpheta magnus dn̄s ieſus
qui cū patre ꝛ ſctō ſpiritu viuit ꝛ re/
gnat in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ Dn̄ica de paſſione de xp̄o domi
no noſtro pontifice redemptore et
mediatore. Sermo.xviij.

c Hriſtus aſ/
ſiſtens pontifex futuro
rū bonoꝝ perāplius
ꝛ pfectius tabernaculū
nō manu factū.i.nō huius creatio/
nis:neqꝫ p ſanguinē hircoꝝ aut vi/
tuloꝝ:ſed per ꝓpriū ſanguinē intro
iuit ſemel in ſcā. Ad hebreos.ix.ca.
hec verba ſcribūt. Pro exordio hu
ius ſermonis a doctoribus querit.
Utrū xp̄us ſua paſſione aperuit ia/

nuā paradiſi. Et dicūt q̄ clauſio ia nue eſt obſtaculū quoddā ꝓhibēs hoīes ab ingreſſu. Sed hoīes ꝓhi bebantur ab ingreſſu regni celeſtis propter peccatū Vn̄ Eſa. xxxv. Via ſancta vocabit: nō tranſibit per eā polutus. Verū peccatū duplex eē pōt: vz ꝑmoꝝ parentū: ⁊ propriū vni uſcuiuſqꝫ. ſed ꝑ paſſionē xp̄i libera ti ſunt hoīes nō ſolū a peccato cōi totius humane nature quo ad cul pā ⁊ quo ad penā: ſꝫ a peccatis pro prijs ſinguloꝝ qui cōicant eius paſ ſioni ꝑ fidē ⁊ charitatē ⁊ fidei ſacra menta. Et ideo ꝑ paſſionē xp̄s ape ruit ianuā paradiſi Et hoc eſt q̄ di cit aplus in pn̄tiarū. Chriſtus ſcilꝫ vnctus. Vn̄ in pſal. Unxit te de' de us tuus oleo leticie. Aſſiſtēs vz deo patri ad interpellādū pro nobis. ad Ro. viij. Pontifex ſcꝫ ad offerēdūꝫ ꝓ nobis hoſtiā. ad Hebre. vij. Fu turoꝝ bonoꝝ vz grie et glorie. Juxta illō pſal. Gratiā ⁊ gloriā dabit dn̄s Introiuit in tabernaculū non ma nu factū ſcꝫ celuꝫ. Et ſumit hic ꝑm glo. figurans pro figurato: quia ta bernaculū vetus quātū ad illā par teꝫ que ſctā ſcōꝝ dicebat celū ſigni ficabat Tabernaculū dico ꝑampli us ⁊ ꝑfectius q̄ꝫ tabernaculū vetus tū quia ſpacioſius ad capiēdū. iux ta illud Joh. xiiij. In domo patris mei māſiones multe ſunt: tū q: pre tioſius ad poſſidendū: q: ibi eterna beatitudo: in veteri aūt ad horā ap parebat glīa dn̄i Tabernaculū di co nō manu factū. i. nō huius crea tionis: hoc eſt ↄſimilis factionis: ſi cut illud q̄ fuit in heremo ope hūa no. Exo. lx. Iſtud autē eſt opere di uino. Sed quō intrauit: nō per ſan guinē hircoꝝ aut vituloꝝ: ſicut alij pontifices in illo antiquo taberna culo ſed ꝑ propriū ſanguinē. xv. di. Sancta romana eccleſia. ꝟ. in ſab bato. lvj. di. dn̄s Con. Alex. d ales in. iij. et ſctūs Tho. in tertia parte q. l. ar. v. et Ric. et bonauē. In hac igit pn̄ti ep̄la tres vtiles q̄runt q̄ſti ones. Prima eſt de xp̄o pontifice ideſt. Vtrū xp̄s fuerit verus ponti fex: in ꝑncipio. Alia eſt de xp̄o redē ptore. i. Vtrū xp̄s fuerit verus redē ptor. ibi. Si eni ſanguis hircoꝝ. et relīq. Tertia eſt de xp̄o mediatore ideſt Vtrū xp̄s fuerit verus media tor. ibi. Et ideo noui teſtamēti vſqꝫ ad vltimum.

¶ Queſtio ꝑma de xp̄o pōtifice vꝫ Vtrū xp̄us fuerit verus pōtifex.

Q Verit a doctoribus: vtrū xp̄s fuerit verus pontifex Et dicūt q̄ ſic ꝓpter decē que debet habere ver' pō tifex. Primo ratione ſupplicatio nis. pōtifex nāqꝫ deo debet ſuppli care pro pp̄lo ſicut ⁊ xp̄s fecit. Vn̄ vere ad hebre. v. de eo dicit Qui in dieb' carnis ſue. i. mortalitatis ſue ꝑces ⁊ ſupplicatiōes offerens: cum clamore valido ⁊ lachrimis exaudi tus eſt ꝓ ſua reuerētia. Et ad hebre. vj. Precurſor pro nobis introiuit ieſus pōtifex fact' in eternū. Scdo ratione immolatōis. Vn̄ ad hebre. viij. dicit. Oīs pontifex ad offeren dū hoſtias et munera cōſtituit. Et de xp̄o in hac ep̄la dī. Per ſpiritū ſcm̄ obtulit ſemetipm̄. di. xv. Sctā romana eccl̄ia. lvj. di. dn̄s. Tertō ratione remiſſionis. Quia pontifex habet pctā remittere Hic. j. Paral ij. dicit Pōtifex nr̄ in his q̄ ſunt ad

deū ꝓſidebit. Et xp̄s dicit Mathe.
viij. Ut ſciatis q: filius hoīs habet
poteſtatē in terra dimittendi pctā
Quarto ratiōe abſolutiōis: q: pon
tifex abſoluit nō ſolū a pctīs: verū
etiā ab excōmunicatiōibus. Et de
chriſto ad Hebre. iiij. dicit Nunqd
nō habem⁹ pontificē qui poſſit cō
pati infirmitatib⁹ noſtris. Un̄ Jo.
xj. dixit apl'is: Soluite eū. ſ. lazarū.
Et clarius dixit petro Math. xvj.
Qd̄cūq3 ligaueris ꝛc̄. di. l. pōderet.
ꝛ c. vt ꝯſtitueret. ix. q. iij. Alioꝝ. xiij.
q. iij. Cepiſti. Quinto ratiōe ordi
nationis: quia pontifex habet cleri
cos ordinare: ꝛ chriſtus ordinauit
apl'os ſacerdotes: cū dixit eis Ma
thei. xxvj. Hoc facite in meā cōme
morationē. De ꝯſe. di. ij. In chriſto
ſemel. ꝛ c. Iteratur. Et ad Epheſ. iiij.
Paulus ait: Ipſe dedit quoſdā apo
ſtolos: quoſdā prophetas: ꝛ quoſ
dam euāgeliſtas: alios etiam paſto
res ꝛ doctores. Sexto ratione de
dicationis: quia pontifex habet ec
cleſias dedicare: ꝛ virgines cōſecra
re. Et de chriſto in pſal. dicit: San
ctificauit dn̄s tabernaculū ſuū. Et
ad Hebre. vltimo. Jeſus vt per ſan
guinē ſuū ſanctificaret populū: ex
tra portam paſſus eſt. Septimo
ratione recōciliationis: quia ponti
fex habet eccleſias reconciliare. Et
de chriſto ad Ro. v. dicit Cū inimi
ci eſſem⁹ recōciliati ſumus per mor
tē filij eius. Octauo ratione confe
ctionis. Nā pontifex habet criſma
conficere ꝛ vnctiones facere. Et pe
nitus de chriſto. j. Jo. ij. dicit: Uos
vnctionē quam accepiſtis ab eo in
vobis maneat. et vnctio eius docet
vos de oīb⁹. Hinc ca. s ad Hebr.
vij. dicit: Talis decebat vt eſſet no
bis pontifex ſctūs. Dan. ix. Ungatur
ſanctus ſanctorum. Nono rōe cōfir
mationis. Nā pontifex ſolū habet
cōfirmare. De ꝯſe. di. v. Manus. ꝛ
c. Nouiſſime. ꝛ c. vt ieiuniū. Quā
uis papa poſſit cōmittere ſacerdoti
ſ3 nō inferiori. xcv. di. peruenit. Et
de chriſto ad Hebre. iiij. dicit: Ha
bentes pontificē magnū qui pene
trauit celos ieſum teneam⁹ ſpei no
ſtre ꝯfirmationē. Propter qd̄ Mat.
xix. xp̄s ipſe dicebat: Sinite paruu
los venire ad me. Decimo ratiōe
collatōis: videlicet beneficiorū. Et
ideo de chriſto dicit in prima parte
p̄ntis ep'le Chriſtus aſſiſtens pōti
fex futurorum bonorū. que pars ſupe
rius eſt declarata. O igitur pontifex
digniſſime chriſte: fac nos ad tuum
tabernaculū venire. Quia vt Pau
lus ait ad Heb. viij. Tu es miniſter
veri tabernaculi.

¶ Queſtio. ij. de chriſto redēptore
id eſt Utrū ſit propriū chriſti ꝛ nō al
terius eſſe redemptorē.

Q Ueritur a doctoribus Utrū
ſit propriū chriſti eē redē
ptorē ꝛ nō alterius? Et di
cunt ꝙ ad hoc ꝙ aliquis
redimat. duo requiruntur: vz actus ſo
lutionis: ꝛ preciū ſuū. Nā ſiquis ſol
uat pro redēptione alicuius rei pre
ciū nō ſuū ſed alterius: nō ipſe dicit
redimere principaliter: ſed magis il
le cuius eſt preciū. Preciū autē no
ſtre redēptionis eſt ſanguis chriſti:
quem ipſe chriſtus exoluit. Et ideo
q̄uis ipſa redemptio poſſit attribui
toti trinitati: ſicut ꝓme cauſe remo
te: cuius erat ſanguis ꝛ vita chriſti:
a qua inſpiratus fuit chriſtus vt hō

vt pro nobis pateref. tñ ⁊ actus ſolutionis ⁊ preciũ ad ipſum chriſtũ inq̃ntũ hõ pertinẽt imediate. Hinc ad Gal'. iij. paulus ait: Chriſtꝰ nos redemit de maledicto legis. Et ad Ephe. v. dicit: Chriſtus dilexit nos et lauit nos in ſanguine ſuo: q fuit preciũ redẽptionis noſtre. De ſa. vnc. c. vno. Con. Alex. in 3°. ⁊ ſctũs Tho. in. iij. parte queſtiõe. xlviij. ar. v. Et vltra dicũt multi ſacri doctores de efficacia ſanguis xp̄i: ꝙ eiꝰ effuſiõe dicif verꝰ redẽptor ꝑpter multas eius proprietates. Quarũ p̃ma dicif nobilitatis. de qua Apocal'. v. ſcribitur Redemiſti nos dñe in ſanguine tuo. Et infra: Et feciſti nos deo noſtro regnũ ⁊ ſacerdotiũ ⁊ regnabimꝰ ſuper terrã viuentiũ. Certe maior nobilitas eſſe non poteſt. extra de ſa. vnc. c. vno. §. Quia No. Secũda dicif puritatis. Vñ Apo. j Jeſus dilexit nos ⁊ lauit nos in ſanguine ſuo. Hinc ap'lus ad Hebr. iiij Impoſſibile eſt ſine ſanguinis effuſione remitti peccata. Tertia dicif formoſitat'. Propterea btũs Amb. in perſona beate agnetis dicit: Sãguis eius ornauit genas meas. Et Apoca. vij. de martyribus dicif: Lauerũt ſtolas ſuas in ſanguine agni

Quarta dicif propinquitatis. Vñ ad Ephe. ij. nobis ap'ſ ait: Eratis lõge: facti eſtis prope per ſanguinẽ chriſti. Quinta dicif pacificatiuitatis. Ad Col'. j. Cõplacuit deo pr̃i per chriſtum recõciliare oia: pacificans in ſanguie eius: ſiue que in celis ſiue q̃ in terris ſunt. Sexta dicitur libertatis. Unde zach. ix. Tu q̃z in ſanguine teſtamenti tui eduxiſti vinctos de lacu. Septima dicif ſatietatis. Vñ Jo. vj. Caro mea vere eſt cibus: ⁊ ſãguis meus vere eſt potus. Octaua dicif defenſibilitatis Vñ Exo. xij. ſcribitur: ꝙ illi qui poſuerũt ſanguinẽ agni in hoſtijs nõ fuerũt tacti ab exterminatore. Nona dicif obediẽtie ⁊ humilitat'. In cuiꝰ figura Exo. xxiiij. Moyſes dũ aſperſit populũ hoſtie ſanguine: audiuit ſtatim ab eo: Oia q̃ locutꝰ eſt dñs faciemꝰ. Decima dicif letitie ⁊ iocũditatis. Vñ ad Hebr. x. paulus ait: Habẽtes itaq̃ fiduciã in introitu ſanctorꝫ in ſanguine chriſti: ⁊ hec leticia magnã letitiã cõfert. Ergo o chariſſimi chriſtiani nõ ꝯtẽnamus iſtum ſacrũ ſanguinẽ p aliquẽ amorẽ terrenũ. Quia chriſtus Job xvj. dicit: Terra. i. aĩa amore terreno ⁊ carnali maculata: ne operias ſanguinẽ meũ. Quia vt habetur in ſecũda parte huius ep'le: ſi ſanguis hircorum aut vitulorꝫ ⁊ cinis vitule aſperſus ſanctificat inquinatos ad emũdationẽ carnis: quantomagis ſãguis xp̄i: q p ſpm̃ ſctm̃ ſemetipm obtulit immaculatũ deo emũdabit ꝯſciẽtiã nr̃az ab opib' mortuis: ad ſeruiẽdũ deo viuẽti. Sed d' h ſatis.

¶ Queſtio tertia de chriſto mediatore: videlicet an chriſtus fuerit verus mediator noui teſtamenti dei et hominũ.

QUeritur a doctoribus An chriſtus fuerit verus mediator noui teſtamẽti dei ⁊ hominũ? Et dicũt ꝙ ſic multiplici ratione. Primo ratione extremorũ pſonalis vnionis. Hinc j. ad Thimo. ij. paulus ait Mediator dei ⁊ hominũ homo chriſtus ieſus. xv. di. Sicut ſancti. xxvj. di. Cũ

ad verum. Secūdo ratione extre/ morū cū corde pacificatiōis. Hinc in epl'a pñti tertia parte eiuſdē pau/ lus ait: Et ideo noui teſtamēti me diator eſt: vt morte intercedēte.i.ne ceſſaria: in redēptionē earū preuari cationū.i.peccatorū.q̄ pctā propter legē preuaricationes dicebanť: que erāt ſub priori teſtamēto: repromiſ/ ſionē accipiant eterne hereditatis. De qua hereditate dauid i pſal.di/ cit: Tu es qui reſtitues hereditatem meam mihi.xxiiij.q.viij.§.Sed no tandū.extra de preben.Cū ſecūdū. Tertio ratione ſignificatiōis.Nā patris volūtatē in nouo teſtamēto hoīb⁹ ſignificauit. Vñ paulus ad Hebr.viij.dicit: Melioris teſtamē/ ti mediator eſt ieſus: quanto in re/ promiſſionīb⁹ ſancitū eſt. Quarto ratione teſtificatiōis Iud.xj.Dñs ieſus mediator ⁊ teſtis. Quinto ra tione incarnationis. quia perſona media. Vñ Jo.j. Verbū caro factū eſt. Sexto ratiōe carnis acceptio/ nis: quia accepit carnem in medio vteri virginalis. de quo exponitur illud Geñ.ij. Lignū vite in medio paradyſi. Septimo ratione pacis denunciationis. vñ Joh.xx. legitur Stetit ieſus in medio diſcipulorum ſuorū ⁊ dixit eis Pax vobis. Octa uo ratione diſputatiōis. Vñ Lu.ij. Erat in medio doctorū audiens ⁊ in terrogans. Nono ratione exēplifi cationis. Hinc Lu.xx. dixit diſcipu lis: Ego aūt in medio veſtrum ſum ſicut qui miniſtrat. Decimo ratio/ ne locationis. Quia vt in pſal. ſcri/ ptum eſt Operatus eſt ſalutē in me dio terre: moriens in medio duorū latronū. Jo.xix. O igiť felix ponti/ fex redēptor ⁊ mediator: qui tua ſan ctiſſima paſſione aperuiſti ianuam paradyſi: vere ſamaritan⁹ nr̄: vt di/ cit euangeliū hodiernū Jo.viij.ca. ſcriptum: Fac nos ad tuum venire ↄſortiū. Qui cum patre ⁊ ſpū ſancto viuis ⁊ regnas in ſcl'a ſcl'orū Amē.

¶ Dñica in ramiſpalmarū de gl'ia mūdi deſpiciēda Sermo.xix.

Hoc enim ſentite in vobis quod ⁊ in chriſto ieſu. Ad Phil. ij. hec verba ſcribunť ⁊ notanť. Pro exordio hui⁹ ſermonis queriť a doctorīb⁹: vtrū homo glo/ riam poſſit appetere ſine peccato: cū chriſtus hodie tantā gloriā ⁊ ho norē hieruſalē veniendo habuerit? Et dicit q̄ ſic: quia gl'ia claritatem quandā ſignificat. Vñ gloriari idē eſt quod clarificari. Claritas aūt vt Aug. ait ſup Jo. importat decorem quendā ⁊ manifeſtationē. Et ideo quod apud hoīes decoris videť ma nifeſtari poteſt. Vñ Math.v. diciť Luceat lux veſtra corā hoīb⁹.xij.q. ij. q̄ttuor. Sed appetitus gl'ie tripli ci modo eſt cū peccato. Vno modo ex parte rei de qua gl'ia queriť: q̄ nō eſt gl'ia digna ratiōe vanitatis: ſm illud pſal. Vt quid diligitis vanita tē. Vñ de mūdanis nō eſt habenda gl'ia: quia Eccl'i.j.c. Cūcta que ſub ſole ſunt vanitas. De pe. di.iij. cha ritas. Alio modo ex parte eius a quo gloria queriť: puta hoīs ratiōe cognoſcentis: quia eius iudiciū eſt incertū. Hinc Jo.xij. ſcribiť de ſic querētīb⁹ gloriā cū peccato. Dilexe runt magis gloriā hominū q̄ȝ dei. Tertio modo ex parte finis illius

qui gloꝛiã appetit: qui finem ⁊ intẽ
tionẽ in laudẽ dei ⁊ ſalutẽ pꝛoximi
non ponit. Vñ Hiero. ad Nepotia
nũ ait: Caue ne hominũ munuſcu/
lis aucuperis: ne in offenſam dei
populoꝝ laudes cõmutes. Concoꝛ.
Alex. de ales in 2°. ⁊ ſanct° Tho. 2ª
2ᵉ q. cxxxij. ar. j. Cũ aũt chꝛiſtus tm̃
ad honoꝛẽ pr̃is ſui ⁊ pꝛoximi ſalutẽ
gloꝛiã acceperit: ⁊ mũdanoꝛũ vani
tatem deſpexerit. ideo Paulus ait
Hoc eni ſentite in vobis. que ſunt
verba pꝛopoſita pñtis epl'e declarã/
de. ¶ In qua tres vtiles queruntur q̃
ſtiones. Pꝛima eſt de mũdane glo
rie deſcriptiõe: vz Quid ſit gl'ia mũ
dana. in pꝛincipio. Secũda eſt de
mundane gl'ie deſpectione: vz q̃re
mũdana gl'ia deſpici ⁊ abhomina/
ri debeat. ibi: Sed ſemetipm̃. Ter
tia eſt de mũdane gloꝛie infectione
videlicet que mala infectiones ſeu
pene ſequuntur ex mundi gloꝛia. ibi:
Pꝛopter quod ⁊ deus.

¶ Queſtio pꝛima de mũdane gl'ie
deſcriptione: videlicet Quid ſit glo
ria mundana.

Ueritur a doctoꝛib° quid
ſit gl'ia mũdana? Et dicũt
q ꝙ gl'ia mũdi eſt res timo/
roſa: doloꝛoſa: laboꝛioſa:
doloſa: faſtidioſa: ocioſa: ingenero
ſa: anguſtioſa: ⁊ periculoſa. De qui
bus oib° aliquid dicendũ eſt. Dico
igitur pꝛimo ꝙ gloꝛia mũdi eſt res ti/
moꝛoſa. Attẽdat eni quilibet mũdi
gloꝛioſus aut honoꝛibus: aut diui/
tijs: aut voluptatib° quid Paulus
ij. ad Coꝛinth. xij. dicat: Periculis
fluminũ: periculis latronũ: pericu/
lis in ciuitate: periculis in ſolitudi/
ne: periculis in mari: pꝛiculis in fal/
ſis fratribus. Vñ quilibet gloꝛioſus
mũdi hoc audiẽs: illud Gen̄. vj. di/
cit: Audiui vocẽ tuã ⁊ timui. de pe.
di. j. Et venit. Dico ſecũdo ꝙ gl'ia
mũdi eſt res laboꝛioſa. Pꝛofecto eni
in mũdo nõ eſt gloꝛioſus ſine diui/
tijs: que quãto laboꝛe acquirantur
Sapiẽs de gloꝛioſo diuite eccl'. xx.
inſinuat dicẽs: Cũcti dies eius ple
ni ſunt laboꝛibus ⁊ erumnis. i. miſe
rijs. Et quo fine claudatur vita eius
Luce. xij. de diuite ſcriptũ eſt: cui di
ctum fuit: Stulte hac nocte animã
tuã repetent a te: que aũt pꝛeparaſti
cuius erũt. Dico tertio ꝙ glia mũ
di eſt res doloꝛoſa. Vñ Salomon
eccl'. vj. dicit: Vidi malũ ſb ſole: ⁊ q
dem frequens apud hoĩes: Vir cui
dedit deus diuitias ⁊ ſubſtantiã et
honoꝛẽ: ⁊ nihil deeſt aĩe ei° ex oib°
q̃ deſiderat: ⁊ nõ tribuit ei poteſtatẽ
vt comedat ex eo: ſed homo extra/
neus voꝛabit illud. Dico quarto
ꝙ gloꝛia mũdi eſt res doloſa: quia
ꝓmittit delectationẽ ⁊ donat triſti/
tiam: vt patet in matrimonio: i quo
cadit ſemꝑ muſca. Vñ Iuuenal' li. ij
Satyra. j. dicit: Semꝑ habet lites
alternaqꝫ iurgia lectus. In quo nu/
pta iacet: minime doꝛmitur in illo.
Pꝛomittit ſatietatẽ ⁊ donat eſuriẽ.
iuxta dictũ chꝛiſti Io. iiij. Qui bibe
rit ex hac aqua ſitiet iterũ. Pꝛomit/
tit letũ exitũ: ⁊ donat amarũ: vt pa/
tet in diuite epulone Lu. xvj. Di/
co quinto ꝙ gloꝛia mundi eſt res fa
ſtidioſa. Nauſeam enim ꝓuocant
delicata cibaria oꝛnata indumenta
queqꝫ luxuria ⁊ oia mũdi oblecta/
menta. Pꝛopterea eccl's. ij. c. dicit.
Dixi in coꝛde meo: vadã ⁊ affluam
diuitijs ⁊ fruar bonis: ⁊ vidi ꝙ hoc

eſſet vanitas. Dico ſexto ꝙ gloria
mũdi eſt res ocioſa. Vñ Jo.ij.c.di/
cit: Trãſit mũdus ⁊ ꝯcupiſcentia eiꝰ
j.q.iiij.§.Jta Dico ſeptimo ꝙ glo
ria mũdi eſt res ingeneroſa: quia lȝ
pꝛomittat libertatẽ: tñ generat ſerui
tutẽ. Certe multis ſubiectionibꝰ cõ
deſcenſionibus: ſuppoꝛtationibꝰ: ⁊
ſimulationibꝰ ſubditi ſunt dñi ⁊ ma
gnates. Nec mirum quia Bern. ait
Homo natus eſt ad laboꝛem nõ ad
honoꝛẽ. De diuitibus ⁊ auaris glo.
dicit: Auaritia eſt ſimulachꝛoꝝ ſer/
uitus. ⁊ vt reliqua taceam Salomõ
interrogeť de oibꝰ: ſȝ magis de glo
ria voluptatũ. Dico octauo ꝙ glo
ria mũdi ẽ res anguſtioſa: qꝛ Puer.
xiiij. ſcriptũ eſt: Riſus doloꝛe miſce
bitur: ⁊ extrema gaudij luctus occu
pat. Hinc eccł.ij. ſcriptũ habeť: Jn
die bonoꝝ nõ imemoꝛ ſit quis ma/
loꝛũ: vt ſic gaudiũ temperet. Dico
nono ⁊ vltimo ꝙ glia mũdi eſt res
periculoſa. Vñ Señ. dicit: Peius ẽ
dñis ꝙ̃ ſeruis. Jlli vniuerſos: hi vo
ſingulos timẽt. O igiť gloꝛia mũdi
vana: ꝙ̃ bene tibi aſſignata eſt hec
diffinitio: Tu es plena timoꝛe: labo
re: et doloꝛe. Tu plena dolo: faſti/
dio: ⁊ ocio. Tu plena ſeruitute an/
guſtia ⁊ periculo. Et ideo chꝛiſtus
te ꝯtempſit humiliter hodie hieruſa
lem veniẽs ſup aſinã ſedẽdo: iuxta
zacharie vaticinium.ix.c. Et ꝙ̃uis
populus tantũ ſibi exhiberet hono
rem: vt Math. xxj. ſcribiť: ⁊ ſolẽni/
ter in pꝛoceſſione hodie cantať: tñ
ſuper exultantẽ ciuitatẽ amariſſime
fleuit: vt Lu.xix.ſcribiť: ei pꝛedicen
do vẽtura: ſibi mala futura: qꝛ pꝛo/
ditoꝛ: mũdus hanc inanẽ pꝛomittit
gloꝛiã: ⁊ in fine largiť magnã triſti
tiam: vt pȝ in chꝛiſto: qui tanta glia
nullũ in fine inuenit hoſpitẽ: vt di/
cit Chꝛyſo. Hinc Paulus ait in pꝛi
ma parte huius epłe Hoc eni ſenti
te in vobis qđ ⁊ in chꝛiſto ieſu. Ubi
Paulus quattuoꝛ oſtẽdit: videlicet
obiectũ.i. mũdane gloꝛie ꝯtemptũ:
cũ dicit: hoc. Deinde oſtẽdit modũ
ſ. certioꝛẽ: cũ dicit Sentite.i. experi/
mẽto cognoſcite. Ultra oſtẽdit ſub/
iectũ vȝ pꝛopinquũ: qꝛ dicit ī vobis
Ultimo oſtẽdit modũ honeſtiſſimũ
ꝓpter qđ dicit Jn xp̃o ieſu. Qui cũ
in foꝛma dei eẽt.i. in diuina natura
que foꝛma diciť pꝛopter ſui imate/
rialitatẽ: foꝛmoſitatẽ: cõicabilitatẽ:
et exemplaritatẽ: quia eſt exemplar
⁊ idea omniũ. nõ rapinã arbitratus
eſt eſſe ſe equalem deo: quia ꝭm di/
uinitatem vere patri equalis diciť.
et ꝭm humanitatẽ cõtempſit gloꝛiã
mũdi: nõ falſe appetẽdo equalitatẽ
dei: ſicut pꝛimꝰ angelus: aut pꝛimi
parentes. imo dicebat: Pater ma/
ioꝛ me eſt Jo.xiiij. Qui alibi: videli
cet Jo. viij. dicit: ſcđm diuinitatẽ:
ego ⁊ pater vnũ ſumus.

¶ Queſtio ſcđa de mundane glie
deſpectione: vȝ q̃re mundana glia
deſpici ⁊ abhominari debeat.

q Uerit a doctoꝛibus: q̃re
mũdana glia debeat de/
ſpici et abhominari? Et
dicũt ꝙ ꝓpť ix. Pꝛimo
ratione obcecationis. Nã amãtes
mundi gliam ꝭm pſal. oculos ſuos
ſtatuerũt declinare in terrã. Et idõ
celum nõ aſpiciũt: quia repleti qui
obſcurati ſunt terre ⁊ a fra. vȝ a mũ
dana glia: domibus iniquitatũ. i.
diuerſis generibꝰ peccatoꝝ. Scđo
ratione ingnationis. vȝ oim pecca/

toꝛum ſicut patet in Saule exiſtẽte in glĩa mũdi.j.Reg.ꝑ totũ.Tertio ratione obliuionis.Uñ dñs cõque ritur de hui⁹ mũdi glĩe amatoꝛib⁹ in pſal. dicẽs. Datus ſum obliuiõi vȝ ab eis: tanq̃ moꝛtuus a coꝛde Quarto rõne ꝑditionis:q: amãtes mundi glĩam ambulãt per viã: de qua Math.vij.xp̃s dic̃. Spatioſa eſt via que ducit ad perditionẽ. et mlti igrediũf ꝑ eã.Quĩto occaſiõe vȝ multoꝛ maloꝛ. ſicut Ezechi.xvj ſcriptũ eſt Hec fuit iniq̃tas ſodome ſoꝛoris tue O mundane glĩe ama toꝛes: inquit pꝛopha.ſuperbia ſatu ritas panis abundantia et ocium. Sexto ratiõe inſenſatiõis:q: mũdi gloꝛia facit hoiem inſenſatum de quo Paulus.j.ad Coꝛin.ij.di.Ani malis homo non ꝑcipit ea que dei ſũt. De ꝯſecra.di.ij.Sicut in ſacra mentis.Septimo ratiõe diſtractio nis.Nã mũdi gloꝛia a ſeipo homi nẽ diſtrahit.Hinc grego.ait.Quos multiplex actio occupat: a ſemetip ſis alienos eſſe demonſtrat. Octa uo ratione inebꝛiatiõis. Certe eni mundi amatoꝛes: ſcd̃m ꝑphetam aſcendũt vſq; ad celos. vȝ ꝑ glĩam ⁊ honoꝛẽ:deinde velut ebꝛij deſcen dũt vſq; ad abyſſos vȝ ꝑ multitudi nẽ grauiũ pctõꝝ.Nono ⁊ vltimo ra tiõe infatuatiõis q: fatuus amatoꝛ mũdi glĩe talis eſt ſic̃ Eccl̃.xxxiiij. ca.di.Sic̃ q apprehẽdit vmbrã ⁊ ſe quif ventũ.Uñ dauid.Homo inq̃t cũ in honoꝛe eẽt nõ intellexit q̃s ſcȝ et q̃lis fuerit.Cõparat⁹ eſt iumẽtis ⁊ ſilis factus eſt illis Propter has oẽs igif rationes xp̃s vt paulus in ſcd̃a pte hui⁹ ep̃le di.ſemetipm ex inaniuit foꝛmã ſui accipiẽs in ſimi litudinẽ hoium factus.i.eſt homi nis ſtatũ paſſibilẽ aſſumẽdo.Et ha bitu inuentus vt homo.i.inter ho mines cõuerſando.vel habẽdo ho minẽ quo ſe veſtiuit pſonaliter vni uit.Et ita vt dicit notã expꝛeſſiõis nõ ſimilitudinis.Ubi augu.ait.Eo rũ que accidũt quedã nõ mutanf ⁊ mutãt vt ſapientia: quedã mutanf ⁊ mutãt:vt cibus Quedã nec mutã tur nec mutant vt anulus. Quedã quodãmodo mutantur non tñ mu tãt ſicut veſtis: q̃ lȝ nõ mutaf quã tũ ad naturã:mutaf tñ quãtum ad ſpeciẽ ⁊ dignitatẽ:huiuſmodi fuit in carnatio Sequif:humiliauit ſemet ip̃m:mundi glĩam deſpiciendo:fa ctus obediẽs vſq; ad moꝛtẽ:moꝛteȝ aũt crucis:que eſt moꝛs turpiſſima ſcd̃m illud Sapi.ij. Moꝛte turpiſ ſima cõdemnem⁹ eũ.Uñ Bernar. Diſcamus in nulla leticia huius ſe culi fiduciã eſſe ponendã: ſcientes quia extrema gaudij luct⁹ occupat O igif ſuperbi gloꝛie mũdi zelato res:deponite oculoꝝ extollentiã et hũiliamini ſimul hodie veniã po ſtulando:parcite inimicis q: hodie xp̃s hieruſalẽ veniẽs vt ait Criſoſto. non habet in circuitu ſplẽdẽtes gla diatos aut certe oꝛnamẽta terribili um armatoꝛũ: ſed q̃d ꝯ ramos fron dentes: teſtimonia pacis.

¶ Queſtio tertia de mundane glo rie infectione: vȝ que male infectio nes ſeu pene ſecunf ex mũdi gloꝛia

Q Uerif a doctoꝛib⁹ que in ſectiones et pene ſecunf ex glĩa mũdana? Et dicũt q̃ tres. Pꝛima quarũ di cif tenacitatis:tenet eni mundi glo ria:maxime tp̃e moꝛtis: miſerã ani

mā ne peniteat peccatoꝝ. Et que in
vita mundi gloria occupata nō vi/
dit: i hora mortis excogitare bona
penitētie nō poſſit: q: Eccli .iij. ſcri/
bit. Qui amat periculū peribit in il
lud. Alia dicit tenebroſitatis. Nã
amatores glīe mundi: deducunt in
tenebras inferni. Vñ pſal. ait. Eru
beſcāt impij ꝛ deducant in infernū
Tertia dicit debilitatis qm̄ q amat
mundi glīam neceſſe eſt vt viribus
ſpiritualibꝰ deſtituat. vt illud pſal.
lxviij. dicat. Infixus ſum in limo ꝓ
fundi ꝛ nō eſt ſubſtātia. quaſi dicat.
Infixus per tenacitatē mundi glīe
in limo ꝓfundi p tenebroſitatē eiꝰ:
ꝛ nūc ſic ſū viribus ſpūalibus deſti
tutus vt vere dicā: ꝛ nō eſt ſubſtātia
Que tria dñs nr̄ attēdens deſpexit
gloriā mundi: ꝛ amplexus eſt humi
litatē: ꝓpter ꝙ vt ait aplus in tertia
parte huius epl̄e: et deus exaltauit
illum. i. natura diuina exaltauit hu
manam. Vbi Augu. Vt xp̄s glori/
ficaret reſurrectione ꝛ aſcenſione:
humiliatus eſt prius paſſione. Se/
quit. Et dedit illi nomē. Vbi notā
dū ꝙ xp̄s tria ꝯſecutus eſt ex deſpe
ctione glorie mundi: vꝫ hoīanitatis
exaltationem que ſedet ad dexterā
patris: vꝫ in potioribus bonis. Itē
nominis manifeſtationē: vñ infert
Et donauit illi nomē quod eſt ſup
omne nomē. hoc eſt dicere. Deus
pater ab eterno genuit filiū qui eſt
ſapiētia pr̄is quē oportebat redime
re hominē pditum. ſcd̄m anſelmū.
Hoc pater dedit filio ab eterno ſm
illud Ioh. x. Quod dedit mihi pa/
ter maius oibus eſt. Sed nō inno/
tuit hoibꝰ ſcd̄m nomē niſi poſt paſ/
ſionē qñ dei filius mundi glīam de
ſpiciendo ſaluauerat hominē perdi
tū per humilitatē paſſionis: q: quā
uis vocaret ieſus qui dicit ſaluator
hoc erat ignotū. Et poſt paſſionez
nō ſolū hoc cognouerūt homines
ſed etiā demones. ꝛ iō dicit. Et do
nauit illi nomē qd̄ eſt ſup omne no
mē. ꝛ reliq. Certe angeli homines
ꝛ demones velint nolint ieſum ho/
nore cōfitent. Et ideo in noie ieſu
omne genu flectat. i. ois poteſtas
Et precipit extra de emu. eccli. ca.
decet. li. vj. Itē cōſecutus eſt ieſus
ex deſpectione glorie mūdi glorifi/
cationē. Vñ ſequit. Et ois lingua
cōfiteat quod erit in die iudicij Qr
dñs noſter ieſus xp̄s in glīa eſt dei
patris. O igit amatores glīe mun
di qui audiſtis eius glīe deſcriptio/
nē. deſpectionē: ꝛ infectionē. atten
dite glīam quā xp̄s hodie in hirlm
habuit vt dicit euangeliū Mathei
xxj. deſcriptum quō ſequenti ſexta
feria verſa eſt in ignominiā vt dicit
euāgeliū hodiernū quod de paſſio
ne legit. et Math. xxvj. ſcribit. Et
imitamini paſſionē ſi cupitis acci/
pere glorie reſurrectionē: quā nob
ꝯcedere dignet ſaluator mūdi q de/
ſpexit gloriā et honorē p̄ſentis ſcl̄i:
et poſſidet thronuꝫ celi et regnat in
glīa padiſi p ifinita ſcl̄a ſcl̄oꝝ. Amē

¶ Dñica ſancta reſurrectionis de
xp̄i reſurrectione. Sermo. xx.

E Xpurgate vetus fermentū vt ſitis
noua conſperſio: ſicut
eſtis azimi. Eteni pa/
ſca noſtrū immolatus eſt xp̄s. j. ad
Corin. v. ca. hec verba ſcribuntur.
Pro exordio huius ſermonis hodi

erni in quo dicturi ſumus de reſurrectione dn̄i noſtri ieſu xp̄i de q̄ beatus Augu. in ſermone huius diei dicit. Surrexit xp̄s exultat tot⁹ mūdus. merito a doctoribus querit̄. Utrū fuerit ɔueniēs xp̄i reſurrectionē hominibus per angelos innoteſcere? Et dicunt ꝙ ſic. Nā ap̄ls ad Ro. xiij. di. Que a deo ſunt ordinata ſunt. Eſt aūt hic ordo diuinitus datus vt ea que ſupra hoīes ſunt hominibus per angelos reuelent̄ Ut patet ꝑ dyoniſiū ca. iiij. de angelica ierarchia. Chriſtus autē reſurgens a mortuis nō rediijt ad vitā cōmuniter hoib⁹ notā ſʒ ad vitā quādam immortalē ⁊ deo cōformē Uñ Pau. ad Ro. v. dicit. Quod aūt viuit viuit deo. Et iō ip̄a xp̄i reſurrexero, non debuit imediate ab hominibus videri: ſed per angelos ip̄is nutriri. Et iō ap̄lus in ꝑncipio huius ep̄le di. Expurgate. i. extra vos abijcite: vetus fermentū. i. infidelitatē. Nā fermentū in ſcriptura deſignat corruptionē peccati. Et infidelitas dicit̄ vetus fermentū: q: infidelitas primi hominis corrupit penaliter totā maſſam humani generis. Ut ſitis noua cōſperſio. i. noua farina alba per aquā gratie conglutinata ⁊ ab omni fermento. i. corruptione peccati maxime infidelitatis deputata. Et hoc ſicut eſtis. i. ſicut eſſe debetis. azimi. i. ſine pctō puta infidelitatis ad credendū angelis ſanctā reſurrectionē. In hac igit̄ ep̄la de ip̄a ſancta reſurrectione tres vtiles querunt̄ q̄ones. Prima eſt de reſurrectiōis xp̄i approbatione ⁊ manifeſtatione: vʒ An debuerit oibus manifeſtari: ⁊ q̄bus fuit approbata ⁊ manifeſtata. in principio. Alia eſt de reſurrectione xp̄i ꝑmitate et diſpoſitione: vʒ An ip̄e ſit ꝑmitie dormientiū. ibi. Etenim paſca noſtruʒ immolatus eſt xp̄s. Tertia eſt de reſurrectionis xp̄i fructificatione: vʒ Quot fructus attulit ei⁹ ſcā reſurrectio: ibi. Itaqʒ.

¶ Prima queſtio de reſurrectiōis xp̄i approbatōe ⁊ manifeſtatiōe vʒ an debuerit oibus manifeſtari: et q̄bus fuit approbata et manifeſtata.

Querit̄ a doctoribus an reſurrectio xp̄i debuerit oibus manifeſtari Quia cū aug. ſuꝑ ioan. dicat. Claritas reſurrectōis eſt premiū humilitatis paſſiōis: ſic paſſio ita ⁊ reſurrectio oibus debuit eſſe manifeſta. Et dicūt ꝙ eoꝝ q̄ cognoſcunt̄ quedā cognoſcunt̄ naturali lumīe intellect⁹ quedā cognoſcunt̄ ſuꝑnaturali lumine infuſo diuinit⁹. quoꝝ q̄dē vt Dioni. dic̄ in lib⁹ de angelica ierachia. hec eſt lex diuinit⁹ inſtituta vt a deo imediate ſupioribus reuelent̄: quibus mediātibus deferant̄ ad inferiores. Ea v̄o que ꝑtinēt ad futurā gl'iam cōmnē hoīum cognitionē excedunt. ꝑm illud Eſa. lxiiij. Oculus nō vidit deus abſqʒ te que ꝑparaſti diligentib⁹ te. Et ideo talia ab hoibus niſi reuelata non cognoſcunt̄. ſicut ap̄ls. j. ad Cor. ij. dicit. Nobis reuelauit deus per ſpm̄ ſuū. Qua ergo xp̄s reſurrectōe gl'ioſa reſurrexit. ideo eius reſurrectio nō omni pp̄lo manifeſtata eſt. ſed q̄buſdā quorū teſtimoniū deferretur in aliorū noticiā. Hinc math. x ſcriptū eſt. Quē deus ſuſcitauit tertia die ⁊ dedit eū manifeſtū fieri nō

omni pplo: ſed teſtibus pordinatis Sed ſi qs quereret Quibus teſtib⁹ ipſa ſcã reſurrectio fuerit a pbata ⁊ manifeſtata? Reſpondet ꝙ multis apparitiõibus: ⁊ angelicis reuelationibus. Primo eni apparuit xp̃s marie magdalene. Joh. xx. et mar. vltio. Scdo alijs ſcis mulierib⁹ qñ in via ſalutauit eas Math. vltio. Tertio petro: luce xxiiij. Quarto duob⁹ diſcipulis eũtib⁹ in caſtellũ. Luce vltio Quinto oibus diſciplis ſil' in cenaculo abſente thoma Jo. xx. Et has apparitões quinq3 hoc ſcõ die dñs fecit. Sexto octa. die diſcipulis ⁊ thome ſil'. Jo. xx. Septimo vndecim diſcipulis in galilea in mõte thabor vbi cõſtituerat illis dñs: quib⁹ dixit. Data eſt mihi ois poteſtas in celo et in terra. Euntes docete oẽs gentes. et reliq̃. Math. vltio. Octauo vndecim diſcipulis recũbentibus Math. vltio. Nono oib⁹ diſciplis i mõte oliueti Math. et luce vltio. Decimo quingentis fratribus. ad gala. j. Undecimo glorioſe virgini. vt dicit grego. et pmo oium: quãuis euãgeliſte hoc nõ ſcripſerũt: ne viderent matrẽ in filij gloriam in teſtimoniũ duxiſſe. Quod btẽ virgini primo apparuit btũs bern. pbat: tũ qr digniori. tũ qr feruẽtiori. tũ qr intimiori. Sed nũqd btã vgo ex tali viſiõe magnũ gaudiũ habuit? Dicũt doctores ꝙ ſic: plurib⁹ ratiõib⁹. Tũ qr cernebat filiũ ãguſtias oẽs et penas vite pñtis terminaſſe. qd parentes filijs debent optare. Tum quia videbat eũ ſtola btitudinis pfecte btm̃. Tũ qr aſpiciebat multitudinẽ ſcõꝝ patrũ de profundis a ſuo filio eſſe liberatam. Tũ quia audiebat ab ipſis q̃ geſta ſunt per filium apud inferos. Tũ quia intelligebat poteſtatẽ magnã a deo patre filio datã ob quod dixerat Data eſt mihi ois poteſtas in celo ⁊ in terra. Tũ qr reſurrectõe filij ſpes certa dabat ſibi ⁊ oibus reſurgendi. Tũ quia filius potentiſſime operabat ſe manifeſtando primũ ſurgentẽ ex mortuis. Tũ qr pſidi iudei ↄfũdebant. Tũ qr diſcipli tali reſurrectiõe in fide cõfirmabãt ppter hec ergo et alia nimis gaudebat virgo maria. Sed iã ad incepta reuertamur. Ultio reſurrectio xp̃i probat teſtimonio angeloꝝ. q ſunt in gartia confirmati ⁊ nõ poſſunt de falſitate notari. Nam vnus intra ſepulchrũ alius extra vt Mathei vltio d̃ mulierib⁹ apparuerũt Et magdalene vnus ad caput: ali⁹ ad pedes ſepulchri exiſtentes chriſtum reſurrexiſſe a mortuis atteſtatione affirmauerunt. O igitur glorioſa reſurrectio chriſti quantis apparitionibus et teſtimonijs es conpbata et manifeſtata: que tñ omnibus vt ſupernaturalis non es reuelata. Sed de his ſatis.

¶ Queſtio. ij. de reſurrectiõis xp̃i primitate et diſpoſitione. vz an ipe ſit primitie dormientium.

q Ueritur a doctoribus an xp̃s fuerit primus: qui a morte ſurrexerit: cũ multi legant in veteri teſtamẽto a mortuis reſurrexiſſe. vñ paulus ad hebre. xj. dicit. Acceperũt mulieres de reſurrectiõe mortuos ſuos Et dicũt ꝙ xp̃s fuit primus reſurgentiũ reſurrectõe pfecta: ſurgẽdo vz amplius nõ moriturus. Sed illõ

aplī ad ro.vj. Chriſtus reſurgēs ex mortuis: iam nō morit: mors illi vltra nō dñabit: ad quē ſenſuʒ loquit ipſe paulus.j. ad Corin.xv.dicēs. Chriſtus reſurrexit a mortuis pmitie dormientiū. Alij vo qui an inveteri teſtamēto ſurrexerūt: vel quos ipſe ſuſcitauit vel qui cū eo die dñico de ſepulchris exierūt: qui dicunt ſurrexiſſe die veneris per anticipationem. iterū mortui ſuſcitati ſunt vt cōmuniter doctores tenēt. Concor.alex.z Bonauē.in.iij.z.ſ.tho. in iij.parte.q.liij.ar.iij. Et hoc apte probat Aug.in quadā epla ad euodiū. Sʒ dubitat qre nō expectauit vltimā reſurrectionē. Et dicunt doctores: q ppter multa. Primo propter fidei firmitatē. vñ Paulus.j. ad cor.xv. Si xpus non ſurrexiſſet nulla eſſet fides nra. Scdo ppter corporis ei9 dignitatē. Scriptū eni erat i pſal. Nō dabis ſctm tuū vidē corruptionē. Tertio ppter noſtrā exēplaritatē. Hinc paul9 vbi ſ. Si xpus reſurrexit z nos reſurgemus Ubi greg. Exemplo dñs mōſtrauit qd promiſit in pmio. Quarto propter vite nre nouitatē. vñ paul9 ad Ro.iiij.dic. Sicut xpus reſurrexit a mortuis per gliam patris.ita nos in nouitate vite ambulem9. Quinto ppter nre iuſticie claritatē. Hinc ad ro.iiij. Traditus eſt propter delicta noſtra: et reſurrexit propter iuſtificationes nras. Sexto propter ſuā poteſtatē. vñ Jo.x.dixit. Poteſtatē habeo ponēdi aiam meaʒ: et iterū ſumendi eā. Sed quis dubitaret. quare ergo ſtatim poſt mortem nō reſurrexit? Et dicūt doctores q propter multas ratiōes. Primo ppter ſignificationē. vñ glo.ſup illō luce.xxiiij. Oportebat xpm pati et reſurgere a mortuis tertia die: ſic dicit Merito vno die z duab9 noctibus xpus in ſepulchro iacuit: quia lucē ſiue gratiā ſue mortis que tm i carne erat: tenebris noſtre duple mortis que in carne z in aia erant oppoſuit. Et hoc ad ſignificanduʒ q lux ſue mortis duplā noſtrā mortem curauit. Scdo ppter probationē q: Math.viij.ſcriptū ē. In ore duorū vel triū teſtiū ſtat oē verbū. Tertio prpter oſtenſionē. vñ glo. ſuper illud.j.ad Cor.xv. Qm xpus mortuus eſt: dicit. Ideo de morte pmittit: vt ſicut vera mors oſtenditur: ita vera reſurrectio oſtendatur Quarto ppter pfectionē ſ. numeri ternarij: qui habet principiū: medium et finē: vt dicit in primo celi. Quinto ppter inchoationē vʒ tertij tpis. vnde Aug.iiij.de trini.dicit Quod per xpi reſurrectionē tertiū tpus incepit. Nā primū fuit an lege. Scdm ſub lege. Tertiū poſt legem vʒ ſub gra. Sexto ppter deſignationē ſ. ſtatus ſanctorū. quia primus ſtatus eorū fuit ſub ſignis. Alius ſub veritate fidei: tertius in eternitate glie. Concor. alex.z ſcus tho.vbi ſ. z hec in pñtiarz ſufficiāt

¶ Queſtio.iij. de reſurrectiōis xpi fructificatione vʒ quot fructus attulit eius ſancta reſurrectio.

Querit a doctorib9 quot fructus attulit ſctā reſurrectio xpi? Et dicūt q.xij Primus quorū dr certificatiōis: nā ex ipſa ſctā reſurrectiōe certificati ſunt diſcapuli de ſua diuiniiate: z cū prius intra ſe diſputā

tẽs dubitaſſẽt:ipſo apparente adeo in fide reſurrectionis ſolidi effecti ſunt vt dicerent. Surrexit dñs vere et apparuit ſymoni. vt Luce vltio ſcriptũ eſt. Scd̃us dr letificatiõis vñ Jo.xx.ſcriptũ eſt Gauiſi ſunt diſcipuli viſo dño. Tertius dr pacificationis. Nã pacẽ poſuit hoium inter ſe oẽs ad cultũ vnũ dei deducẽdo.pacẽ poſuit inter angelum ⁊ hominẽ ruinas celi reſtaurãdo. Et q̇ maius eſt pacẽ poſuit iter deũ ⁊ hominẽ diuine maieſtati ꝓ ipſo hoie ſatiſfaciendo. Hinc vt habetur Jo. xx. ter diſcipulis dixit. Pax vobis. Quartus dr cõfortationis. Quia cõſternatis diſcipulis: vt ſcribitur Math. et Luce vltio. dixit. pax vobis: ego ſum nolite timere. Quintus dr ſalutatiõis. naʒ mulieribus in via dixit. Auete: mathei vltio: in quo eis ſalutẽ ꝓcurare declarauit. Sextus dr illuminatiõis: quia diſcipulis apparuit et illuminauit intellectũ: vt intelligerent ſcripturas. vt ſcribit Luce vltio. qd̃ fuit ſingulare donum. Septimus fuit diſpoſitionis ⁊ remiſſionis: nã vt Jo. xx. ſcriptum eſt. inſufflãdo aplis ſpiritum ſcm̃ diſpoſitiue dedit: et remittẽdo eis pctã: vt alijs remittere poſſent large donauit. Octauus dr familiaris cõuerſationis: quia ſe palpãdũ diſcipulis prebuit: dicens Luce vltio. Uidete manus meas ⁊ reliq̃. Nonus dr declarationis: quia ſe eſſe verũ deũ declarauit qñ in mõte thabor euʒ diſcipuli adorauerũt. ſicut math. vltio ponit. Decimus dicit reſeruatõis: vʒ ſui dominij: q: in eodẽ loco vbi ſupra dixit. Data eſt mihi omis poteſtas in celo ⁊ in terra. Undecimus dicit iuſtitutionis vʒ ſacramẽtorũ que inſtituit: vt habet math. vltio. Duodecim⁹ et vltimus dicit cõtinue gubernatõis quia math. vltio ſcriptũ eſt. Ecce ego vobiſcũ ſum vſq3 ad ↄſũmationem ſeculi. Ecce igit quot fructus ſequunt ex ſciſſima reſurrectione q̇ vt dictũ eſt per angelos hoibus nũciata eſt. quã xp̃s tot apparitiõib⁹ ap̱bauit: qui fuit primus reſurgẽtiũ. Jp̃m ergo dñm noſtrum ieſum chriſtũ humiliter depꝛcemur vt nos tanta feſtiuitate gaudentes: ad ſuũ faciat ꝓuenire cõſortiũ. Qui cũ pr̃e et ſpũ ſancto viuit et regnat in ſecula ſeculorũ. Amen. Qui vt dictũ eſt imolatus eſt pro ſalute noſtra: ⁊ reſurrexit ꝓpter iuſtificatões noſtras Et ideo nõ epulemur hodie in fermẽto veteri ſ. pcti. neq3 in fermẽto malicie ⁊ nequicie. ſed in azimis ſinceritatis ↄſciẽtie ⁊ veritatis iuſticie

¶ Dominica prima poſt paſca de fide. Sermo. xxj.

Omne quod natuʒ eſt ex deo: vincit mũdum. Prime Jo. v. hec ỽba ſcribunt. Pro exordio p̃ntis ſermõis a doctorib⁹ querit Utrũ pro veritate fidei caſu interueniẽte teneat xp̃anus vincere tormenta mundi vſq3 ad mortẽ? Et dicũt Nico. de lyra. et ſcũs tho. 2ª 2ᵉ. q. cxxiiij. ar. v. Primo: q: ad fidei veritatẽ nõ tm̃ ꝑtinet ipſa credulitas cordis ſed etiã exterior proteſtatio: que quidem nõ fit tm̃ per verba quibus aliquis cõfitet per fideʒ ſed etiã per facta: quibus aliquis fidem ſe habere oñdit. Hinc Jaco. ij

di. Ego oſtendã tibi ex opibus fidem meã. nã prauí confitent̃ ſe noſſe deũ: factis aũt negãt: vt ait aplꝰs ad Titũ. j. cap̃. Et ideo oĩa virtutũ opa ſm ꝙ referunt̃ in deũ ſunt q̃dã ꝓteſtatiões fidei: per que nobis innoteſcit: ꝙ deus hmõĩ opa a nobis requirit: ⁊ nos pro eis remunerat. Scdo quia ad hebreos. xj. dicit Sãcti per fidẽ vicer̃t regna. Et math. v. ca. Beati q pſecutionẽ patiunt̃ propter iuſticiam. xxiij. q. v. ad fidẽ Tertio quia Jo. in hac epl'a dicit. Omne qd natum eſt ex deo vincit mundũ. ❡ In hac igit̃ epl'a pro eiꝰ expoſitionẽ ſunt tres ꝯcluſiões declarande. Prima quarũ eſt de fidei potentialitate. Utrũ vꝫ aliqua virtus ſit potentior formata fide? Alia eſt de fidei nobilitate. Utrũ vꝫ aliqua virtus ſit nobilior formata fide? ibi. qs eſt aũt. Tertia eſt de fidei imutabilitate ⁊ vtilitate. Utrũ vꝫ aliqua virtus ſit imutabilior et vtilior formata fide? ibi. ⁊ ſpũs eſt.

❡ Queſtio prima preſentis ſermonis. Utrum videlicet ſit aliqua virtus potentior fide formata?

Querit̃ a doctoribus circa primã partẽ epl'e Utrum vꝫ ſit aliqua virtus potentior formata fide? Et dicunt doctores ꝙ nõ. Primo quia fides formata vincit mũdi maliciã quã ipſe apl's ioħ. j. ca. ij. deſcribit dicens. Omne qd eſt in mũdo: aut eſt cõcupiſcẽtia carnis: aut cõcupiſcentia oculoꝝ: aut ſupbia vite. Et ecce hãc totã maliciã vincit formata fides: que fideles facit caſtos corpore: pauperes bonis fortune: humiles pios et benignos mẽte. Secũdo q: fides formata vincit mũdi maliciã: de qua idẽ aplꝰs. v. ca. dicit. Totus mundus in maligno poſitus eſt. qm̃ vt ſcribit̃ ad hebre. xj. Sancti per fidẽ vicerunt regna: operati ſunt iuſticiã: adepti ſunt rẽ promiſſiões. vꝫ dei nõ mundi quas ꝓmitit et decipit. Tertio fides formata vincit mũdi perfidiã: vꝫ hereticoꝝ gentiliũ: et iudeoꝝ. vñ apl's ioħ. ait. Omne qd natũ eſt ex deo vincit mundũ per fidẽ et charitatẽ: in ſacramẽto baptiſſimi pmo: et deinde in ſacramẽto penitẽtie vincit mundũ: et hec eſt victoria. vꝫ victorialis virtꝰ: que vincit mundũ: mõ quo dictum eſt: fides noſtra.

❡ Queſtio ſecũda preſentis ſermonis. Utrum videlicet ſit aliqua virtus nobilior fide formata.

Querit̃ a doctoribus circa ſcdam partẽ epl'e. Utrũ ſit aliqua virtus nobilior formata fide? et dicũt ꝙ nõ. Primo ratione obiectualis aſſignationis. Nã habitus virtuoſus ſuã nobilitatẽ trahit ex obiecto: obiectũ aũt fidei ẽ nobiliſſimũ. ſ. xp̃s integer verus deus et hõ. Oẽs eni articuli fidei ſm Rich. ſunt quedã ꝟitates indiuiduales de xp̃i diuinitate et humanitate. Diuinitas aũt xp̃i vna eſt et indiuiſibilis cum pre et ſpũ ſancto a quibus tribus perſonis ſunt effectus ſupnaturales. vꝫ totius creature plaſmatio. eccleſie ſcificatio: fideliũ cõmunio ⁊ in fine carnis ſuſcitatio: electoꝝ glorificatio: dampnatoꝝ reprobatio. Chriſtus eni ſm humanitatẽ cõceptus eſt de ſpiritu ſancto: Natus ex marie virgine. Crucifixus mortuus ⁊

ſepultus. Deſcēdit ad inferos: ſm aiam. Tertia die reſurrexit a mortuis ſm corpus: et totū cōiunctum aſcendit in celū. Inde venturus eſt ad iudiciū Iſti ſūt ergo. xiiij. articuli. vij. pertinētes ad diuitatē: ⁊. vij. pertinentes ad humanitatem: que oia in aploꝝ ſimbolo plene cōtinēt quorū noticiā oēs habere tenent: Licet nō equaliter quibus patet obiectū fidei nobiliſſimū: et ipſa virtꝰ nobiliſſima. Scdo rōe allegatōis Unde Chriſo. in tractatu de ſimbolo ait. Fides religiōis catholice lumē eſt aīe: hoſtiū vite: fundamētum ſalutis eterne. Tertio ratiōe declaratiōs: vnde ait aplus ioh. declarans que dixerat. Quis eſt qui vincit mūdū: niſi q credit: qm̄ ieſus eſt filius dei. vz naturalis. Hic eſt q venit per aquam et ſanguinē: nō in aqua ſolū. vz baptiſmi: ſed in aqua et ſanguine: quia ſacramēta a ſanguinis xp̄i fide habuerūt efficatiā. Unde Apoca. j. dicit. Lauit nos a peccatis noſtris in ſanguine: extra de ſacra. vnc. ca. vno. §. Quia.

¶ Queſtio tertia p̄ſentis ſermonis Utrū vz ſit aliqua virtus certior et vtilior fide catholica.

Q Uerit a doctoribus circa tertiā partē epl'e. Utrū ſit aliqua virtus certior ⁊ vtilior fide catholica. Et dicunt ꝙ nō. Quia vt ait aplus. Spiritus eſt qui teſtificat qm̄ xp̄s eſt veritas. i. verus deus: ⁊ verus hō. Qd oſtendit Primo ratione diuinitatis. Quia tres ſunt qui teſtimonium dant in celo. vz beatis ſpiritibꝰ p̄: in baptiſmo. Luce. iij. Et in trāſfiguratione Math. xvij. dicēs Hic eſt filius meus dilectus. Et in paſſione. Joh. xij. di. Clarificaui: ⁊ iterū clarificabo: verbū de virgine naſcēdo. morbos curando. demones fugando: panes multiplicādo: mortuos ſuſcitādo: ventis imperando Sup aquas ambulādo: mare tranquillādo: moriens clamando. Signa multa tūc monſtrādo. A morte reſurgēdo. Spūs ſanctus ſup eum deſcendēdo. aplos illuminādo: et cōfortando. Scdo ratione humanitatis. Qm̄ tres ſunt qui teſtimonium dant in terra. vz creaturis corporalibus diſtantibus a ſpiritibus ſolū: ſicut celū a terra. vl' in terra. i. hūanitate. ſpūs vel aia xp̄i dicēdo ꝙ habuit corpus rationale anīa īformatū. Aq̄: dicēdo ꝙ habuit corpus mixtū. Nā licet inno. iij. dimiſerit ſub dubio de cele. miſſe. ca. In quodā. Utrū aqua que exiuit de latere xp̄i fuerit miraculoſe ꝑducta: vel a cōponentibus reſoluta: tamē videt verius ad probandū veritatem corpis: ꝙ fuerit reſoluta a componentibus: nō per corruptionem vt quidā putauerūt: ſed miraculoſe et nō de nihilo: ſanguis: oſtendens corpus viuū. Si teſtimoniū hoīum accipimus. Quia in ore duorū vel triū ſtat omne teſtimoniū. Math. xviij. xxv. q. vj. Sub iſto die. De teſtibus. lz. de teſtamentis. cū oēs Teſtimoniū dei maius eſt: qm̄ hoc eſt teſtimoniū dei quod maius eſt qr teſtatus eſt de filio ſuo. Tertio ratione vtilitatis: quia qui credit in filium dei habet teſtimoniū dei in ſe i. gratiā ſpiritus ſcti. Unde Jo. xj. Qui credit in me etiam ſi mortuus fuerit viuet: Et ſicut dicit euāgeliū

hodiernũ. Jo.xx.deſcriptũ. Euangelia ſcripta ſunt vt credamus hec et credentes vitam habeamus.

¶ Dominica ſecunda poſt paſca de imitatione chriſti. Sermo.xxij.

Chriſtus ꝓ nobis paſſus eſt: vobis relinquens exemplum vt ſequamini veſtigia ei⁹.j. Petri.ij. hec verba ſcribunt. Pro exordio pñtis ſermonis querit a doctorib⁹ Utrũ teneamur imitari xp̃m propter eius paſſionẽ? Et dicũt alex.de ales in.iij.parte ⁊ ſ.tho.in.iij.parte.q.xlix.ar.j.ij.⁊.iij ꝙ ſic. Primo ratiõe pcti liberationis. Uñ apoc.j.dilexit nos: ⁊ lauit nos a pctis noſtris in ſanguine ſuo Scdo ratione diaboli expulſionis quia per ſuã paſſionẽ diabolus eſt a poteſtate hoim eiectus Unde io.xij.tempore paſſionis dixit. Nunc princeps huius mundi eijcietur foras. Tertio ratione recõciliatiõis Unde ad ro.v. Cũ inimici eſſemus reconciliati ſumus per mortẽ filij eius. Hinc aplꝰs Pe.ait. Chriſtus pro nobis paſſus eſt. ¶ In qua epl'a pro eius expoſitiõe tres queſtiões declarande ſunt. Prima quarũ eſt de obiecti imitatiõis deſignatiõe. Utrũ vz xp̃us ſit a nobis imitãdus Alia eſt de rerũ imitatiõis enumeratione. In quibus vz debeamus imitari xp̃m. ibi: qui pctm̃ nõ fecit. Tertia eſt de imitatiõis fructificatione. Quot vz fructus prouenian t ex tali imitatione. ibi: eratis eni ſicut oues errantes.

¶ Queſtio prima pñtis ſermonis. Utrũ vz xp̃s ſit a nobis imitãdus?

Querit a doctoribus circa primã partẽ epl'e. Utrum xp̃us ſit a nobis imitandus? Et dicunt doctores quod ſic: quia vt ait aplꝰs ephe.j. Deus dedit ipſum caput ſup oẽm eccl'iam. Dicit eni xp̃s caput toti⁹ eccleſie: ad ſimilitudinẽ capitis corporis humani: vt ait Alex. de ales in.ij.pte et tho.in.iij. parte. q. viij. ar.j. Primo ratiõe locatiõis: quia ſicut caput in corpore primũ habet locũ: ita xp̃s primũ apud deũ locũ tenet. Hinc paulus ad ro.viij.dicit. Quos p̃ſciuit: hos et predeſtinauit cõformes fieri imagini filij eius: vt ſit ipſe primogenitus in multis fratribus. Scdo ratiõe perfectionis: quantũ ad plenitudinẽ gratiarum. ƀm illud io.j. Plenũ gr̃e ⁊ veritatis Tertio ratione cõicationis. videlicet earũ gratiarũ in oĩa mẽbra.i. in oẽs nos? quia ƀm Jo.j.cap. De plenitudine eius oẽs accepimus: ⁊ quia mẽbra debent caput imitari. Ideo aplꝰs pe.ait. Chriſtus ꝓ nobis paſſus eſt: vobis relinquẽs exẽplum vt ſequamini veſtigia eius.

Queſtio ſcda pñtis ſermonis in quibus vz xp̃s ſit a nobis imitãdus

Querit a doctoribus circa ſecundã partẽ epl'e: In q̄bus xp̃us ſit a nobis imitandus? Et dicit nico.de lira. Qꝺ licz xp̃s ſit a nobis imitandus in multis: tñ ſpecialiter in iſtis que tãgunt in ſcda parte epl'e. Primo. ſ.in iuſticia et pcti imunitate. Uñ ait: Qui pctm̃ nõ fecit: nec dolus inuentus eſt in ore eius. xlv.di. Ep̃m. De pe.di.ij. Si eni inqt. Secundo in patiẽtia et humilitate. vñ

ait.Qui cũ malediceret: nõ maledicebat: cũ pateret nõ cõminabatur. Ubi notanter dicit nico.de lira. ꝙ nr̃a patiẽtia nõ debet eẽ iproperatiua. vñ dicit: Cũ malediceret non maledicebat. Ubi glo. Chriſtꝰ nõ improperabat iudeis mala que in eis erant. Itẽ nõ debet eſſe cõminatiua. Unde ait: cũ pateret nõ cõminabat. Nã vt dicit eccl'.iij. Uſqꝫ ad tempus ſuſtinebit patiẽs: et poſtea erit redditio iocunditatis. Tertio in charitatis dilectiõe: que dilectio Primo fuit liberalis. vñ ait: Tradebat autẽ iudicanti ſe iniuſte. Secundo fuit viſceralis. ideo ait: qui pctã noſtra ipe pertulit in corpore ſuo. Tertio fuit exemplaris: quia dicit: ſup lignũ. Quarto fuit virtualis: quia dicit: liuore eius ſanati ſumus. Sed de his ſatis.

Queſtio.iij. pñtis ſermõis: quot vꝫ fructus pueniũt ex xp̃i imitatõe

q Uerit a doctoribus circa tertiam partẽ ep'le. Quot fructus proueniunt ex xp̃i imitatiõe. Et dicit nico. de lira ꝙ mlti. Sed in hac ep'la tres tantumodo ponunt. Primꝰ quorum dicit errantiũ cõuerſio. vñ ait: Eratis eni ſicut oues errãtes. Nã vna errante in aqua: oẽs alie vadũt Sed conuerſi eſtis. vꝫ gratia xp̃i: Quia io.x.di. Illas oportet me adducere. ꝺ pe. di.iiij.§. Hãc ſocietatẽ Alius fructus dicit ſpũalis nutritio. Quia dicit ad paſtorẽ: de quo Jo.x.dicit. Paſtor bonꝰ ponit animã ſuã pro ouibus ſuis.xxiiij.q.iiij. tres. Tertius fructus di vicioꝛum correptio Unde ait: ad ep̃m animarum veſtrarũ. Epiſcopus eni grece d: ſupintẽdẽs. Dicit eni ab epi: quod eſt ſupra: et ſcopos: quod eſt intendẽs ad correptionẽ. Uñ apl'us ad thi.iiij. Argue: obſecra: increpa Et hoc in ſc'da ep'la.xlv.di.cap̃. Cũ beatꝰ. Ergo imitemur xp̃m paſtorem bonũ. vt dicit euãgeliũ hodiernum: Jo.x.deſcriptũ. Qui pro nobis mortuus eſt: ⁊ eſt caput eccl'ie: vt hos fructus habeamus: et cũ ipſo in eternũ viuamus. Quia ambroſi. in quodã ſermone dicit. Oĩa habemus in xp̃o: et oĩa in nobis xp̃us. Si a vulnere curari deſideras: medicus eſt: ſi febribus eſtuas: fons eſt ſi grauaris iniquitate: iuſticia eſt ſi indiges auxilio: virtus eſt. ſi mortem times: vita eſt. ſi tenebras fugis: lux eſt. ſi celũ deſideras: via eſt ſi cibum queris: alimentũ eſt. Hec ille. Qui cũ chriſto viuit in eternũ

¶ Dominica.iij.poſt paſca de ſtatu huius mundi. Sermo.xxiij.

O Bſecro vos tanquã aduenas et peregrinos.j. Petri.ij.ca. hec verba ſcribuntur. Pro exordio pñtis ſermõis a doctoribus querit. Utrũ ſtatus huiꝰ mũdi ſit multũ periculoſus? Et ad hoc di. Aug.x.cõfeſſionũ O amatores mundi cuius rei gr̃a militatis: maior eſſe nõ poteſt ſpes veſtra in mũdo: qꝫ vt amici mũdi ſitis. Ibi quidẽ niſi fragile plenũ periculis. pereunt hec oĩa: dimittamus hec vana ⁊ inania ⁊ cõferamus nos ad ſolaꝫ inquiſitionẽ eorum que finẽ nõ habent: vita hec miſera eſt: mors incerta ſubito obrepit. Et Bern. in quodam ſermone. Mũdus eſt vbi ma

litie plurimũ: vbi ſapiẽtie modicũ: vbi omnia ſunt vicioſa: oia lubrica: omnia operta tenebris: et obſeſſa laqueis: vbi periclitanť anime: affligunť corpora: vbi oĩa vanitas et afflictio ſpũs. Et idẽ dicit. Periculũ huius mundi probat tranſeuntium raritas: pereuntiũ multitudo In mari marſilie de quatuor nauibus perit vna. In mari huius mũdi de quattuor animab⁹ vix euadit vna. Et ideo apl's petrus paſtor eccleſie dicit ouib⁹ ſuis. Obſecro vos tanq̃ʒ aduenas et pegrinos vʒ mũdi huius. ❡ In qua quidẽ expoſitione tres q̃ſtiones declarande ſunt Prima eſt de huius mundi generali conuerſatione: quõ vʒ hoies debeant ꝯuerſari in mundo. Alia eſt de huius mũdi ſpeciali iſtructione. Utrum vʒ chriſtiani ſint magis inſtruẽdi ad humilitatis ſubiectionem q̃ʒ ad prelationẽ. ibi. Subditi igiť eſtote. Tertia eſt de huius mũdi ſubiectiõis fructificatiõe. Utruʒ vʒ hoies cõſequãť fructus ſeruiendo ſuperioribus. ibi. Serui.

❡ Queſtio prima preſentis ſermonis quomodo videlicet homines debent conuerſari in hoc mundo.

Queriť a doctoribus circa primã partem epl'e. Quõ hoies debent ꝯuerſari in mundo? Et dicunt ꝙ iuſte ꝛ ſancte Primo propter mali remotionẽ. Unde dicit petrus apl'us Obſecro vos tanq̃ʒ aduenas ꝛ pegrinos abſtinere vos a carnalibus deſi. que.mi. aduerſus aiam. Ubi Nico de lira dicit. ꝙ ad expellẽda carnalia deſideria chriſtianos tria inducũt. Primo apl'i humilis obſecratio: cũ dicit. obſecro vos. Nã cũ eſſet apl's ꝛ pcipere poſſet per ſacra rogabat: quia Ambroſius dicit Plus prodeſt amica correctio: q̃ʒ accuſatio turbulenta. illa pudorem ingerit: iſta indignationẽ. Scđo vite pñtis peregrinatio. Unde dicit: tanq̃ʒ aduenas ꝛ peregrinos: ga ad hebreos. xiij. paulus ait. Nõ habem⁹ hic manẽtẽ ciuitatẽ. Tertio malicie perditio. vñ dicit. Abſtinete vos a carnalibus deſiderijs que militant aduerſus aiam. Uñ ſapi. Ecci. xix. dicit. Uinũ et mulieres apoſtatare faciũt ſapiẽtes. Scđo ꝑncipaliter hoies debẽt iuſte ꝛ ſctẽ conuerſari in mundo: ꝑpter honeſtam conuerſationẽ. Unde ſequitur in epl'a. Cõuerſationẽ veſtrã inter gentes habẽtes bonã. Quia vt dicit apl'us. j. cor. iiij. Spectaculum facti ſum⁹ mũdo. extra de elec. cũ in cũctis. Tertio ꝑpť emulorꝫ detractationẽ. vñ ſeqť: vt in eo q̃d detractant de vobis tanq̃ʒ de malefactorib⁹. Nã malus homo de malo theſauro cordis ſui ꝓfert mala. mathei. xij. Quarto ꝑpter premij expectationẽ. Unde ſequiť. Ex bonis operibus vos cõſiderantes glorificent deũ in die viſitatiõis: vʒ iudicij Quia tunc praui de iuſtis dicẽt. Ecce quõ cõputati ſunt inter filios dei

❡ Queſtio. ij. preſentis ſermonis. Utrum videlicet chriſtiani ſint inſtruẽdi magis ad humilitatis ſubiectionem q̃ʒ ad prelationem?

Queriť a doctoribus circa ſcđam partẽ epl'e Utrum chriſtiani ſint inſtruendi magis ad hũilitatis ſubiectionẽ q̃ʒ ad prelationẽ? Et dicit

Nico. de lira: ꝙ ſtatus ſubditorū ſecurior eſt ꝓpter tria. Primo quia nō eſt ita diſtractus ſicut ſtatus prelatorū. Scđo quia nō ita ruine proximus. Tertio q: ſtatus ꝑlatoꝝ nō eſt ita humilis ſaltē quo ad apparētiā. Unde apl'ſ petr⁹ ait. Subiecti eſtote omni humane creature. i. oī hoi in poteſtate conſtituto: propter deū. Quia vt ait apl's Ro. xiij. ca. Non eſt poteſtas niſi a deo. xxij. q. j. §. Sed ſciendum. Quia. xxiij. q. j Quid culpat: ꝛ ibidē dic̄ apl's Oīs poteſtas a dño deo eſt. Primo ad bonorū ordinationē Hinc apl's addit Qui poteſtati reſiſtit dei ordinatiōi reſiſtit. xj. q. iij. Qui reſiſtit. Secūdo ad vitiorū punitionē. Quia vt dicit ad gal. iij. Lex ꝓpter trangreſſores poſita eſt. Tertio ad virtutū cōſeruationē. vñ phs. ij. Ethicoꝝ dicit. Intētio legiſlatoris eſt aſſuefacere ciues ſuos ad bonū. Hic petr⁹ addit. Siue regi q̄ſi ꝑcellenti. vꝫ in poteſtate. Siue ducibus tanq̄ ab eo miſſis ad vidinctā malefactorū: laudē ꝟo bonorū: q: ſic eſt volūtas dei vt bñfacientes. vꝫ in ipſa ſubiectiōe obmuteſcere faciatis iprudentiū hoim ignorantiā: q dicūt: ꝙ fides chriſtiana remp. deſtruxit: peccata nō punit: bonos non extollit: poteſtates excludit. Quaſi liberi vꝫ eſtis: ſed nō ſicut in ſtatu innocētie et glorie. Et ideo dicit: quaſi. quia in hoc mundo deus ordinauit poteſtates: non tamē quaſi velamen habentis malicie libertatem vꝫ ad male agendū. Sed ſicut ſerui dei. Oēs honorate: fraternitatē diligite: deū timete: regē honorificate.

¶ Queſtio. iij. preſentis ſermonis Utrū vꝫ chriſtiani ex tali ſubiectione conſequantur fructum?

Querit a doctoribus circa tertiā partē ep'le. Utrum chriſtiani ex tali ſubiectione cōſequant fructū. Et dicit Nicola. de lira: ꝙ hoc eſt ſatis dubiū Quia in hac ep'la dicitur Serui ſubditi eſtote in omni timore dñis: nō tm̄ bonis: ſed etiā diſcolis. In quibus verbis duo faciunt difficultatē. Primū q: dicit ſubditi eſtote in omni timore dñis. Quia j. Ioh. iiij. dicit. Perfecta charitas foras mittit oēm timorē. Et quantū ad hoc dicit. Nico. de lyra. ꝙ loquitur apl's de timore filiali qui ſeruit amori: ꝛ ideo eſt bonus ꝛ meritorius. Unde ſtatim ponit fructum di. Hec eſt enſꝫ gratia. i. meritū gratie in xp̄o ieſu dño noſtro. i. in virtute eius. Et iſte magnus fruct⁹ in hoc mundo eſt: per quē acquirit gloria Uñ ad Ro. vj. dicit. Gratia dei vita eterna. Nō eni loquit de timore ſeruili qui reſpicit tantū penā. Uñ apl'us ad Ephe. vltimo. Serui obedite dñis veſtris carnalibus cum timore et tremore: in ſimplicitate cordis. Uñ non ad oculū ſeruientes vꝫ reſpiciēdo penas quaſi hominibus placētes: vꝫ ab eis exſpectādo ꝑmiū Sed ſicut ſerui chriſti facientes voluntatē dei. ¶ Aliud qđ facit difficultatē eſt illud verbū. Nō tantum bonis ꝛ modeſtis: ſed etiā diſcolis ideſt a ſcola diſcipline diuiſis. Et etiā dicit Nico. de ly. ꝙ malis prelatis eſt obediendū: q: ſunt ex diuina ꝑmiſſiōe. Primo ad eorū pene grauationeꝫ. Quia ſm Augu. quāto in loco ſuperiori: tanto in pericu

lo maiorꝰ verſant. Scḋo ꝓpter malorꝫ correctionē. Qꝛ ſm Job.xxviij. Facit deus regnare ipocritā ꝓpter peccata populi. Tertio ꝓpter bonorꝫ exercitationē. Quia Augu.ait. Malus autē ideo viuit vt corrigat aut vt bonus per eū exerceat. Ecce quomō in hoc miſero mundo viuēdū eſt vbi mūdani gaudēt: et amici dei contriſtant. vt dicit Euangeliū hodiernū Joh.xvj. deſcriptū. Sed triſticia ſeruorꝫ dei vertet i gaudiū Qḋ nobis ↄcedet altiſſimus Amē.

¶ Dñica quarta poſt paſca: de donis dei altiſſimi. Sermo.xxiiij. Satis vtilis.

Omne datū optimū: et omne donū pfectū deſurſum eſt, pcedens a patre luminū Jaco.j.ca. hec verba ſcribunt. Pro exordio pſentis ſermonis a doctoribus querit. Utrū deus ſit cauſa effectiua oīum rerū. Et dicunt doctores cōiter ꝙ ſic in prima di. ſcḋi ſenten.q.j. allegātes illud Joh.j.ca. Oīa per ipm facta ſunt. Nec ratio phi.vij.et.viij. phicorꝫ valet de motu. oſtendēdo eternitatē eius p hoc quia motor eſt eternus: et mobile eternū. Nam ſi mobile incepit: per aliū motuꝫ incepit. Ad qḋ dicit: ꝙ mobile incepit nō per aliū motū: ſꝫ per ſimplicē dei voluntatē Aliter infinita eſſent pertrāſita: et vnū infinitū eſſet maius alio: ꝛ infinitū eſſet actu. Uñ Ber.ait. Quid eſt deꝰ lōgitudo: latitudo: ſublimitas: ꝛ pſundum. Longitudo ꝓpter eternitateꝫ Latitudo propter charitatē: Sublimitas ꝓpter maieſtatē: Profundū ꝓpter ſapientiā. Deus amat vt charitas: Nouit vt veritas. Sedet vt equitas. Dñatur vt maieſtas. Regit vt principiū. Tuet vt ſalus operat vt veritas. Ideo apl's iaco.ait. Omne datū optimū. In qua epl'a pro eius expoſitione tres q̄ſtiones declarande ſunt. Prima quarū eſt de donorū largitione. Utrū vꝫ oīa ſint a deo Alia eſt de donorꝫ cōgrua diſpoſitione: ꝛ receptione. Utrū vꝫ libertate arbitrij recipiant: ibi. voluntarie Tertia eſt de donorū impeditione. Utrū vꝫ ſint impedimēta ad recipiendū dona: ibi. Sit āt oīs hō velox.

¶ Prima q̄ſtio pſentis ſermonis: Utrū vꝫ oīa dona ſint a deo.

Querit a doctoribus circa pmam partē epl'e. Utruꝫ om̄ia dona ſint a deo. Et dicit Nico. de lyra ꝙ ſic. Quod probat tali rōne. Omne datum aut eſt donū timoris cōtra ſupbiā: aut donū pietatis ↄtra inuidiā aut eſt donū ſcientie cōtra irā. aut eſt donū fortitudinis ↄtra accidiā: aut conſilij cōtra auariciā: aut intellectus contra gulā: aut ſciētie contra luxuriā. Sed hec oīa ſunt a deo iuxta illud. Eſa.xj. Requieſcet ſup eum ſpūs dñi: ſpūs ſapientie ꝛ intellectus: ſpūs cōſilij ꝛ fortitudinis: ſpiritus ſcientie: ꝛ pietatis: ꝛ implebit euꝫ ſpūs timoris dñi. Alia ratione Omne donū aut eſt bonū: aut melius: aut optimū. Sed hec oīa ſunt a deo: ergo pmū eſt donū creatōis et eſt a deo. Juxta illud Deutro.vltimo. Nōne ipe eſt dñs deus tuus q fecit poſſedit ꝛ creauit te Scḋm eſt donū cōſeruationis: ꝛ hoc eſt a deo. Uñ Math.vj.ca. Nolite ſolli

citi eſſe dicētes. Quid manducabi/
mus aut quid bibemus: ſcit eni pa
ter veſter: quia his oib⁹ indigetis.
Tertiū eſt donū illuminationis: et
hoc eſt a deo. Vñ in pſal. Signatū
eſt ſuper nos lumē vultus tui dñe.
Alia ratione. Omne donū aut eſt
optimū: que ſunt dona gratie gra/
tis date. aut eſt pfectū: qḋ eſt donū
gratie faciētis gratū: ⁊ hoc eſt a deo
Vñ de primis ait apl's. j. ad Corin.
xij. Unicuiq3 daꝛ manifeſtatio ſpi/
ritus ad vtilitatem. Et de vltimo
ad Ro. viij. dicit. Deus pater cum
proprio filio ſuo oīa alia nobis do
nauit. Hec oīa tanguntꝛ. xxx. q. j. ꝑ/
uenit. Vñ igiꝛ Jaco. ait. Omē da/
tum optimū: ⁊ omne donū pfectū
deſurſum eſt deſcendēs a patre lu/
minū. j. q. j. Quā pie. Apud quē nō
eſt trāſmutatio: quantū ad ſubſtan/
tiā: nec viciſſitudinis obumbratio
quātū ad operationes: vel obſcura
tio intelligētie: per cogitationis vi
ciſſitudines.

¶ Queſtio ſcḋa pñtis ſermonis:
Utrū videlicet libertate arbitrij re/
cipiantur dona.

q Veriꝛ a doctoribus circa
ſcḋam partē epl'e. Utrū
vz libertate arbitrij reci/
pianꝛ dona? Et dicit Ni
cola. de lyra ꝙ tria maxime diſpo/
nunt ad donoꝝ ſupnoꝝ receptio/
nem. Primū eſt diuina voluntas
Vñ Ephe. ij. diciꝛ. Gratia ſaluati
eſtis per fidem: ⁊ hoc non ex vobis
dei eni donū eſt. Scḋm ex diuina
ſapia. Vñ Sap. vij. diciꝛ. Neminē
eni diligit de⁹: niſi eū in q̄ diuina
ſapiētia inhabitat. Tertiū eſt arbi
triū. Diſponit eni arbitriū ſicut ſa/
pientia illuminat: ⁊ volūtas diui/
na gratificat. Vñ ait Augu. Qui fe
cit te ſine te: non ſaluabit te ſine te.
Hec tria Jaco. in hac epl'a et ſcḋa
eius parte tangit di. Volūtarie eni
genuit nos. Ecce pmū. vbi glo. Ad
bonū accedit homo: non ſuis meri
tis: ſed ſola gratia diuine volunta/
tis. Verbo veritatis. Ecce ſm. De
quo ſapiētie. j. diciꝛ. Fons ſapiētie
verbū dei: vt ſimus initiū aliquod
creature eius: hoc eſt vt ſimus prin
cipiū creaturarū: qḋ cōtingit per li/
berū arbitriū. Vñ Geñ. j. dixit de⁹
Dominabimini piſcibus maris: et
volatilibus celi: et cunctis animali
bus que ſunt ſuper terram.

¶ Tertia q̄ſtio preſentis ſermonis
vtrū vz ſint impedimēta ad recipiē
dum dona ſupernaturalia.

q Veriꝛ a doctoribus circa
tertiā partē epl'e. Utrum
vz ſint impedimēta ad re
cipiendum dona: ⁊ dicit
Nico. de lyra ꝙ ſic. Primū quoꝝ
eſt auditus tarditas. Nā Eccl'. vj.
ſcribiꝛ. Si inclinaueris aurē tuā ex
cipies doctrinā. Et ſi dilexeris au/
dire: ſapiēs eris. Et puer. j. Audiēs
ſapiēs ſapiētior erit. Unde iaco. ait
Sit autē ois homo velox ad audiē
dum. Aliud eſt loquendi velocitas
Vñ eccl'. v. Si eſt intellectus reſpō/
de proximo tuo. Si autē: ſit manus
tua ſuper os tuū: ne forte capiaris in
verbo indiſciplinato: ⁊ cōfundaris
Hinc ſequiꝛ in epl'a. Tardus autē
ad loquendū. Quia prouer. x. diciꝛ
In multiloquio nō deeſt peccatū.
Tertiū eſt iracundie pnitas. Unde
ad Ro. xij. paulus ait. Date locum
ire. hinc ſequiꝛ in epl'a. Et tard⁹ ad

tram. Ira enim viri iuſticiã dei nõ operat. Quartũ eſt imunditie praui tas. Quia ſap.j. In maliuolã animã nõ introibit ſapia: Hinc ſequit in epl'a: ꝑpter qd abijciẽtes omnẽ immũdiciã. Quintũ eſt cordis im puritas. Unde Augu. ait. Uerbum dei quod eſt ſummũ bonũ non niſi purgatiſſimis mentibus cernitur. Hinc ſequit: ꝛ abundantiã malicie De pe. di. iiij. Hi forte: ꝛ ca. cum ita Sextũ eſt ſuperbie ſtolliditas. Uñ eccli. v. Eſto manſuetus ad audiẽdũ verbũ dei: vt intelligas: ꝛ cũ ſapientia ꝑficias. Hinc iaco. ait. In manſuetudine ſuſcipite inſitũ verbum ſcʒ ſeminatũ ꝛ ſituatũ in corde: qd poteſt ſaluare animas vr̃as. Quia luce. xj. dicit. Beati qui audiunt verbũ dei: q: verbũ dei ſtabit in eternũ. Eſa. xl. xxxv. q. iiij. frater nitatis. His ergo remotis recipiemus dona ſpũs ſcti: qui arguet mũdum ꝛ docebit hec oĩa. vt dicit euãgeliũ hodiernũ Joh. xvj. deſcriptũ Qui cũ filio ꝛ patre eterno viuit et regnat in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ Dñica quinta poſt paſca de diuino verbo. Sermo. xxv.

E Stote facto res verbi. Jaco. j. cap. hec verba ſcribũt Pro exordio pñtis ſermõis a doctoribus querit. Utrũ chriſtianus teneat facere que ꝑdicat vl' audit ꝑdicare? Et dicit Alex. de Ales in tertia parte: ꝙ quilibet tenet facere que ꝑdicat: vel que audit ꝑdicare: ſi pertinent ad ſtatum ſalutis. Ad alia autẽ que ſunt ꝑfectionis nõ tenet ex ꝑcepto niſi per votuʒ ſe obligauerit ad illa. Et ſic intelligit aplus Jaco. in pñtiarum cuʒ dicit. Eſtote factores verbi. de pe. di. ij. Si eni inquit. ¶ In quagdẽ epl'a pro eius expoſitione tres qſtiones declarãde ſunt. Prima eſt de diuini verbi operatione. Utrũ vʒ xp̃ianus teneat eſſe factor verbi: ꝛ non auditor tantũ Alia eſt de diuini verbi delectabili auditione. Utrũ teneatur ſimiliter cũ delectatione audire diuinũ verbũ. ibi. Qui autẽ ꝑſpexerit. Tertia eſt de diuini verbi effectuali ſignificatione. Utrũ aliquibus effectibus cognoſcat diuinum verbũ eſſe nobis bene inſitũ.

¶ Prima queſtio ꝑſentis ſermõis Utrũ vʒ xp̃ianus teneat eſſe factor verbi: et nõ auditor tm̃ ex ꝑcepto.

Q Uerit a doctoribus circa ꝑmam partẽ epl'e. Utruʒ chriſtianus teneat eſſe factor verbi: ꝛ non auditor tm̃. Et dicit Nico. de lyra: ꝙ ſic ꝑpt tria Primo ꝑpter propriã deceptionem. Nã qui audit ꝛ nõ facit: ſeipſum decipit. Unde Augu. Qui bene loquit et male viuit: nihil aliud eſt q̃ʒ ſe ſua voce damnare. Scdo ꝑpter ſuiipius mobilitatẽ. Nã qui eſt auditor vel ꝑdicator verbi et nõ factor aſſimilat viro ꝯſideranti vultum natiuitatis ſue in ſpeculo: ſicut eni imago in ſpeculo mutabilis et inſtabilis eſt: q: ſolum apparet ibi ad pñtiam imaginati. Sic predicatores ꝛ auditores verbi ꝛ nõ factores inſtabiles ꝛ mutabiles ſunt. Et ideo aplus ad Ro. ij. ait. Nõ auditores legis ſed factores iuſtificabũtur apud deũ. Tertio ꝑpter ſuiipius obliuionẽ. Nam auditor verbi

⁊ nõ factor ſtatim obliuiſcit͛ ei⁹: vbi glo. Si quis intuet͛ in ſpeculo: hoc eſt in verbis ſacre ſcripture: qꝫ breuis vita ſit: ⁊ in quãtis miſerijs poſita: ⁊ ex hoc cõpunctionẽ magnã: ⁊ votum penitẽdi contraxit: ⁊ ſtatim aliqua ſeductus tẽptatione ad peccatũ redijt: talis obliuiſcit͛ qualis fuerit in ſpeculo cõtritionis. Quia vij. q. j. ſuggeſtũ De pe. di. ij. Nõ reuertebant͛: ⁊ di. iiij. Nõ qui inceperit. Et math. xij. Qui pſeuerauerit vſqꝫ in finem: hic ſaluus erit.

¶ Scḋa q̃ſtio preſentis ſermonis: Utrũ vꝫ teneat͛ xp̄ianus cum delectatione audire verbum dei.

q Uerit͛ a doctoribus circa ſcḋam partẽ ep̄l'e Utrum teneat͛ cum delectatione xp̄ianus audire verbum dei. Et dicit Nico. de lyra ꝙ ſic. Primo ꝓpter ſuã claritatẽ. De qua in pſal dicitur. Declaratio ſermo. tu. illu. Un̄ Jaco. in ep̄l'a dicit. Qui autem pſpexerit. i. clare inſpexerit. Scḋo ꝓpter eius libertatẽ. Unde Augu. Non ſumus ſicut ſerui ſub lege: ſed ſicut liberi ſub gratia. Et etiã ad Ro. viij. ait. paulus. Nõ accepiſtis vos ſpiritũ ſeruitutis iterũ in timore: ſed accepiſtis ſpiritũ adoptiõis filioꝝ. xxiij. q. iiij. §. Ex his Unde ſequit͛ in ep̄l'a. Jn lege perfecte libertatis. Tertio ꝓpter eius ſtabilitatẽ Unde in pſal. Jn eternũ dñe pmanet verbũ tuũ. Et eſa. xl. Uerbũ dñi ſtabit in eternũ. xxxv. q iiij. fraternitatis. Un̄ ſequit͛ in ep̄l'a ⁊ permãſerit in ea. Quarto ꝓpter eius fecunditatẽ. Un̄ eſa. lv. Uerbũ meuꝫ quod egrediet͛ de ore meo nõ reuertet͛ ad me vacuũ: ſꝫ faciet que cũqꝫ voluero. Un̄ ſequit͛ i ep̄l'a. Nõ auditor obliuioſus fact⁹: ſed factor operis. Quinto propter fructuoſitatem. vñ Ro. vj. habẽtes fructum in ſanctificatione. Hinc concludit͛ in ſcḋa pte ep̄l'e. hic btũs i ſcõ ſuo erit.

¶ Queſtio tertia p̄ſentis ſermonis Utrũ vꝫ aliquib⁹ effectibus cognoſcit͛ diuinum verbum eſſe in nobis bene inſitum.

q Uerit͛ a doctoribus circa tertiã partẽ ep̄l'e. Utrum aliquibus effectibus cognoſcat͛ diuinũ verbum eſſe in nobis bene inſitũ. Et di. Nico. de lyra ꝙ ſic. Primo ex lingue refrenatione. Un̄ ait iaco. Si quis putat ſe religioſuꝫ eſſe per obſeruationẽ mandatoꝝ: ⁊ fidei credulitatem articuloꝝ nõ refrenans linguã ſuam: ſed ſeducens. i. extra ducens cor ſuum ad loquendum: huius vana eſt religio. ij. q. iiij. Jn loco. Secundo ex cordis pura intẽtione. vñ ait. Religio munda ⁊ immaculata Et eccl'e. xxxj. Beatus vir qui inuẽtus eſt ſine macula. xxiiij. q. j. oibus Tertio ex dei filiali timoratiõe: vñ dicit apud patrem. Un̄ eccl'i. xxv. ſimiliter dicit͛ beatus homo cui donatũ eſt habere timorẽ dñi. Quarto ex proximi pia viſitatione. Unde ſequit͛. Uiſitare pupillos. Eſto miſericors vt pater. lxxxvj. di. Defenſionis. Quinto ex boni exempli demonſtratione. Un̄ cõcludit͛. Et immacl'atũ ſe cuſto. ab hoc ſcl'o. Quia j. Corin. iiij. dicit͛. Spectaculum facti ſumus mundo qḋ chriſtus reliquit: vt dicit euangelium Joh. xvj. deſcriptũ. Et vadit ad patrem: ⁊ cũ eo regnat in eternum. Amen.

¶ Dñica infra octa. aſcenſionis de ſcala virtutum aſcendẽdi in celum. Sermo. xxvj.

e Stote pru‑ dẽtes: ⁊ vigilate in ora tione. j. Pe. iiij. c. Hec verba ſcribunt. Pro ex ordio huius p̄ſentis ſermonis a doctoribus querit. Utrū prudẽtia cū oratione cōuenienter aſſignent eē latera ſcale ſpūalis aſcendendi in celū: Et dicūt ꝙ ſic. Primo qꝛ prudẽtia ſanctitatẽ regulat: mediū virtutibus determinat: obſequium hominis facit rationale. Ut nec plus aut minus: nec per exceſſum deficiat: aut per defectū penitus euaneſcat. Uñ prouer. iij. de ea ſic dicit. Sciẽtia ſanctorū eſt prudentia. Scdo quia per prudentiā ſuperant peccata: tolerantur aduerſa: obſeruãtur p̄cepta: acquirūt eterna. De qbus quattuor dauid in pſal. dicit. Sup inimicos meos prudentẽ me feciſti mandato tuo: qꝛ in eternū mihi eſt. Tertio qꝛ per orationẽ habetur hoſtium victoria. vt patet Exo. xvj. de Moyſe cõtra Abimelech. Per orationẽ habet terrenoꝝ copia vt patz de oõne helye. iiij. Re. iiij. c. Per orationẽ habet p̄miorū ſufficiẽtia Uñ iaco. j. dicit. Orate pro inuicez vt ſaluemini. Et ꝑpterea pe. ap̄ſus ait. Eſtote prudentes et vigilate in orationibus. In qua quidẽ ep̄la ꝑ eius expoſitione tres q̄ſtiones declarande ſunt. Prima quarū eſt de primo gradu ſcale aſcendẽdi in celuz puta de charitate. Utrū videlz charitas ſit excellentiſſima virtutum Scda eſt de ſcdo gradu puta de hoſpitalitate: et circa ꝑmū benignitate quot conditiones debet habere hoſpitalitas ⁊ benigna receptio proximorū. ibi: hoſpitales. Tertia eſt de tertio gradu: puta de diuina imitatione: in quibus vz debemus deū imitari

¶ Prima queſtio preſentis ſermonis. Utrum charitas ſit excellentiſſima virtutum

q Uerit a doctoribus circa primā partẽ ep̄le. Utrum charitas ſit excellentiſſima virtutū. Et dicit ſcūs Tho. 2ª 2ᵉ. q. 23. ar. vj. ꝙ ſic. Quia cū regula humanorū actuū ſit duplex: vz humana ratio ⁊ deus. Deᵘ eſt prima regula a qua et humana ratio regulanda eſt. Unde virtutes theologice que conſiſtunt in attingendo talem regulā eo ꝙ earꝫ obiectū eſt deus: excellentiores ſunt virtutibus moralibꝰ que ꝯſiſtunt in attingendo humanā rationẽ. Et iter ipſas virtutes theologicas illa potior eſt que magis deū attingit ſic eſt Charitas: qꝛ fides deū attingit vt ex ea nobis proueniat cognitio veri. Sed charitas attingit deū vt in ipſo maneamus: ⁊ ipſe in nobis maneat: ſm̄ illud. ij. Joh. iiij. deus charitas eſt: ⁊ q manet in charitate in deo manet: ⁊ deus in eo. xj. q. 3. abijt Et. j. Corin. xiij. Maior hoꝝ eſt charitas. de pe. di. ij. Charitas Preterea Augu. ſuper Joh̄. dicit. Charitas eſt forma omniū virtutū ſine qua nec virtutes nec alia dona proſunt. Preterea Alexā. in. iij. pte dicit. Charitas hominẽ in ſctitate conſtituit: habẽs eni charitatẽ continuo ſcūs eſt: nec in ſe pcm̄ habet:

nec in deum: nec in proximū: Quia charitas eſt habitus in quo amatꝛ deus ꝛ ꝓximus. Unde ad colo. iij. Charitas eſt vinculū pfectionis: Et habet quinqꝫ cōditiones. Prima eſt: quia eſt prior perfectione. Ideo Petrus in epl'a dicit. Añ oia. Alia eſt: quia ad alterū eſt extenta vnde ſequitꝛ: mutuam. Tertia eſt quia in intimis infixa. Uñ ſequitur in vobiſmetipſis. Quarta qꝛ eſt ſtabilis. Uñ ſequitꝛ. Charitatē cōtinuā. Quinta qꝛ eſt fructuoſa. Uñ ſequitꝛ. Quia charitas operit multitudinē pcōꝝ. j. q. j. multe. xxiij. q. iiij Ipſa pietas. De peni. di. iij. Intm̄ extra de bap. maiores

¶ Secūda queſtio pn̄tis ſermōis: quot vꝫ conditiones debet habere hoſpitalitas ꝛ benignitas: circa receptionē proximorū Alter gradus eiuſdem ſcale

q Ueritꝛ a doctoribus circa ſcdam partē epl'e. Quot cōditiones debet habere hoſpitalitas: et benigna circa ꝓximū miſericordie exhibitō Et dicit Nico. de lyra ꝙ q̄tuor. Prima quarū dicitꝛ gaudioſa: iuxta illud. j. Corin. ix. Hilarem enim datorē diligit deus. xxiij. q. vj. Ex his Et eccl'i. xviij. Fili mi in bonis nō des querelā: ꝛ in omni dato nō des triſticiā verbi mali: ꝛ quātū ad hoc dicit apl'us. Hoſpitales inuicē ſine murmuratiōe. di. lxxiij. In nomie Scdo debet eſſe gratioſa: iuxta illud Mathei. x. Gratis accepiſtis: gratis date. j. q. j. placuit. Et. j. q. iij Saluator. xiij. q. ij. In eccl'ia. extra de magiſtris. ꝓhibeas. Et quantū ad hoc ait apl'us. Unuſquiſqꝫ ſicut accepit gratiā in alterutꝝ illam adminiſtrātes. Tertio debet eſſe fructuoſa ꝛ fidelis: iuxta illud. j. ad Corin. iiij. Sic nos exiſtimet homo vt miniſtros xp̄i: ꝛ diſpenſatores miniſterioꝝ dei. Hic iam queritꝛ inter diſpenſatores vt fidelis quis inueniatꝛ. xliij. di. Diſpēſatio. xxv. q. ij. Priuilegia: et quantū ad hoc dicit apl's. Multiformis gratie dei. Ecce ſecūdus gradus ſcale ſpiritualis ex charitate procedens.

¶ Tertia queſtio p̄ſentis ſermonis In quibus debemus deo eſſe grati et eum imitari?

q Ueritur a doctorib⁹ circa tertiā partē epl'e: in quib⁹ deo debemus eſſe grati ꝛ eum imitari? Et dicit Nicola⁹ de lira ꝙ in quattuor. Primo qꝛ a deo habemus locutionē. Ideo dicit apl'us: Debemus loqui q̄ſi ſermones dei. Uñ Ephe. iiij. Ois ſermo malus ex ore veſtro nō ꝓcedat.

Secundo quia a deo habemus operationē. Ideo dicit apl'us: Debemus ipſaꝫ adminiſtrare tanq̄ꝫ ex virtute quā adminiſtrat deus: nō at tribuendo nobis ipſā: ſed ſibi: iuxta illud Col'. iij. Omne quodcūqꝫ facitis in verbo ꝛ opere: oia i noie dn̄i noſtri ieſu chriſti facite: gratias agētes deo ꝛ patri. xxvj. q. v. Nō licet.

Tertio quia a deo habem⁹ rerum temporaliū ſuſtentationē: debem⁹ in oib⁹ talibus vt ait apl'us deū honorificare. Uñ ait In oib⁹ honoriſicetis deū. Iuxta illud Prouerb. ij. Honora deū ex tua ſubſtantia. ꝛ. iij ca. Honora dn̄m deū tuū ex tuis iuſtis laboribus. j. q. j. Nō eſt putāda

Quarto quia a deo habemus vite

eterne ꝑticipationē. Et dicit apl's Debemus ſibi gratias agere. iuxta illud. j. Corinth. xj. Oia in gloriam dei facite ꝑ ieſum chriſtū: cui paraclytus perhibet teſtimoniū: vt dicit euangeliū hodiernū Jo. xv. deſcriptum. Qui vinit.

¶ Dominica penthecoſtes De apparitione ſpūſancti Sermo. xxvij.

Dum cōplerent dies penthecoſtes erant oēs diſcipuli pariter in eodē loco. Act. ij. c. hec verba ſcribuntur. Pro exordio preſentis ſermonis querit a doctoribus: Utrū aliquo tpe ſpūſanctus fuerit viſibiliter miſſus? Et ponit doctor ſubtil' in ꝑmo ſen. di. xvj aliquas cōcluſiones. Prima ꝙ ſpiritusſanct⁹ nō debuit viſibiliter mitti tpe legis ſcripte: quia eo tpe non erat tēpus plenitudinis gratie: cui⁹ erat ſignū aduētus ſpūſācti. Hinc Paulus ad Ro. viij. dicebat: Accepiſtis ſpiritū adoptionis. xiij. q. vj. §. vltimo. Alia cōcluſio: ꝙ ſpūſanctus debuit mitti tpe naſcētis eccleſie: quia maximū ſignū debuit adhiberi ad tradēdū ea que ſunt maxime difficultatis vt erāt credenda in ꝑncipio eccleſie. Ergo tūc debuit adhiberi maximū ſignum. & hec eſt viſibilis miſſio ſpūſancti ſup apl'os j. q. j. multi. Tertia concluſio: ꝙ lʒ ſpūſanct⁹ fuerit miſſus in ſpecie columbe ad deſignādā humilitatem. Jo. j. Et in ſpecie nubis lucide ad deſignandā veritatem Math. xvij. et in ſpecie flatus: ad deſignandā poteſtatem Jo. xx. tñ ſup apl'os miſſus eſt in ignis ſpecie: ad deſignandam charitatē: & predicandā ſanctitatē. iuxta illud quod canit eccleſia Ignis vibrante lumine lingue figurā detulit: verbis vt eſſent profluī: & charitate feruidi. Et hoc eſt qd dicitur Dū cōplerent dies pēthecoſtes ¶ In qua epl'a ꝑ eius declaratiōe tres queſtiones declarande ſunt.

Prima quarū eſt de ſpūſancti tēporali miſſione. Quo vʒ tpe ſpūſanctus miſſus eſt ſup apl'os? Alia eſt de ſpūſancti miſſionis occaſione. Quare vʒ ſpūſanct⁹ miſſus eſt. ibi. Et repleti ſunt oēs ſpūſancto: & ceperūt loqui. Tertia eſt de ſpūſancti miſſionis miraculoſa opatione. Quot vʒ miracula in tali miſſione opata ſunt. Ibi. Stupebāt aūt oēs.

¶ Prima queſtio ꝑſentis ſermonis Quo videlicet tempore ſpūſanctus miſſus eſt ſup apoſtolos.

Queritur a doctorib⁹ circa primā partem epl'e: Quo vʒ tpe ſpūſanct⁹ miſſus ē ſup apl'os? Et dicūt tres concluſiones. Prima quarū eſt: ꝙ ſpūſanctus miſſus fuit quinquageſimo die poſt chriſti reſurrectionē propter tria. Primo propter figurationē. Uñ Aug. de tri. dicit Quinquageſimo die poſtq̄ʒ moyſes filios iſrl' eduxit de egypto: deſcēdit deus in mōtē ſynai. Ita quinquageſimo die a quo chriſt⁹ eduxit ſanctos de inferno: deſcēdit ſpūſanc⁹ in igne. Secūdo propter peccatoꝝ remiſſionē. Quia ſicut in lege moyſi tali numero annoꝝ iubilei dimittebantur debita: ita nunc fuit in miſſione ſpūſancti: quia dimiſſa ſunt peccata. Uñ. j. ad Corinth. xij. Nemo po

teſt dicere dñs ieſus niſi in ſpūſcō. xxiiij.q.j.§. Notandum. Tertio propter libertatē. Quia ſicut tūc tē poris iudeis dabaẗ libertas:ita nūc in miſſione ſpūſci. Vñ.j.Corinth. iij. Paulus ait: Vbi ſpūs dei:ibi libertas. Extra de renū. Niſi cū ꝓdē. de re.licet. Alia ↄcluſio: ꝙ ſpūſſanctus miſſus eſt die dñico.ꝛ hoc quia ſicut tali die mūdus creatus eſt ꝛ redemptus:ita miſſione ſpūſſancti eſt innouatus:teſte Jo.vj.c. Spūs eſt qui viuificat. De pe.diſt.iiij. Si ex bono.de ↄſe.di.j. Tertia ↄcluſio ꝙ ſpūſſanctus miſſus eſt hora tertia. Primo propter temporalē ꝑfectionē:q̄ nō fuit in lege nature: nec in lege ſcripture: ſed eſt nūc in lege gratie. Hinc aplus ad Ro.viij.ca. Nō accepiſtis ſpiritū ſeruitutis iterū in timore. xxiiij.q.iiij.§.ex his.

Secundo propter exemplificationem. Quia ſicut ſol primo vapores purgat:ſecūdo illuminat:tertio inflāmat. Ita pater purgat: filius illuminat:ſpūſſanctus inflāmat. Vñ Sap.j. Spūſſanctus effugiet fictū j.q.j.ꝑ eſaiā.de pe.di.iij. Inter hec De ↄſe.di.iiij.oſtēdiẗ. Tertio propter ordinationē Quia ſpūſſanctus eſt tertia ꝑſona in beatiſſima trinitate. Vñ Lucas in prima parte epiſtole primo ponit tēpus ↄgruū: cū dicit Dū cōplerenẗ dies penthecoſtes. Secūdo ponit cetū diſpoſitū cū dicūt Erant oēs diſcipuli pariter in eodem loco:fere centū ꝛ viginti. Tertio ponit modū mirificū. cū dicit. Factus eſt repēte de celo ſonus tanꝗ̄ aduenientis ſpūs vehemētis: vꝫ tonitrui ꝛ venti. Et repleuit totā domū:vꝫ inſolita claritate:vbi erā. ſedentes.i.manentes flectendo genua in oratione:ꝛ apparuerūt illis diſptite lingue tanꝗ̄ ignis:ſeditqꝫ ſuper ſingulos eorum.

¶ Secūda queſtio preſentis ſermonis Quare vꝫ miſſus eſt ſpūſſanct⁹?

q Ueritur ſecūdo a doctoribus circa ſecundaꝫ partē epl'e Quare vꝫ miſſus eſt ſpūſſanct⁹? Et dicit Franciſc⁹ de maronis:ꝙ propter q̄ttuor beneficia. Primū quoꝝ diciẗ linguarū locutio. Vñ ſequiẗ: Et repleti ſunt oēs ſpūſancto: ꝛ ceperūt loq varijs linguis. Aliud fuit miraculorū operatio. Ideo dicit: Multa quoqꝫ prodigia ꝛ ſigna fiebant per apl'os in hieruſalē. Tertiū fuit vēturorū reuelatio:iuxta illud Jo.xvj Que ventura ſunt nūciabit vobis.

Quartū fuit eoꝝ diſcipuloꝝ cōfirmatio. Hinc dñs Jo.xvj.dixit: Ut maneat vobiſcū in eternū ſpūs veritatis.j.q.j.c.j. Ideo facta hac voce ↄuenit multitudo:ꝛ mente ↄfuſa eſt:qm̄ audiebat vnuſquiſqꝫ lingua ſua illos loquētes.

¶ Tertia queſtio pn̄tis ſermonis: Que vꝫ miracula in tali miſſione diuinitus operata ſunt?

q Veriẗ a doctoribus circa tertiā partem epl'e: Quot miracula vꝫ in tali miſſione diuinitus operata ſūt? Et dicūt ꝙ multa. Primū quorū eſt prophetice ꝓnūciationis adimpletio. Nā hodie adimpletū eſt deſiderium moyſi Nume.xj.dicētis: Quis mihi det vt oēs prophetizent ꝛ det eis dñs ſpiritūſanctū? Et Dauid pſal.ciij.dicētis: Emitte ſpiritū tuū ꝛ creabunẗ:ꝛ renouabis faciem

terre. Et Johel.ij. Effundã de ſpũ meo ſup omnẽ carnẽ. Et Math.iij. Joannes baptiſta dixit: Ego bapti ſaui vos aqua: ille autẽ baptiſabit vos ſpũſancto. Aliud miraculum eſt de celo ſpũſſãcti a pr̃e ꝛ filio miſſio. Vñ.j.Pe.j.ca.dicit: Euangeliſauerunt vobis ſpũſancto miſſo de celo. Et Jo.xiiij. Cum venerit paraclytus quẽ ego mittã vobis a pr̃e: a quibus vz ſpirat equaliter. Tertiũ miraculũ eſt huius miſſionis admiratio. Vñ dicit Lucas: Stupebant aũt oẽs: vz viri religioſi: q numerantur in textu: qui remanſerant de captiuitate ſalmanaſar regis: ꝛ regis caldeoꝛũ ꝛ antiochi propter filios genitos: ꝛ poſſeſſiones acquiſitas.

Quartũ miraculũ eſt diſcipuloꝛũ locutio: quia varijs linguis loquebantur magnalia dei. Et hoc quia dilexerũt deũ: ꝛ ſeruauerũt eius mãdata: vt dicit euangeliũ hodiernũ Jo.xiiij. deſcriptum. Que nobis ꝑ gratiã ſpiritusſancti facere cõcedat dñs ieſus Amen.

¶ Dñica prima poſt penthecoſten de virtute charitatis Sermo.xxviij.

Deus charitas eſt.j.Jo.iiij.ca. hec verba ſcribuntur. Pro exoꝛdio pñtis ſermõis a doctoꝛib⁹ queritur: Utrũ deus ſit charitas: ſicut dicit apl'us? Et dicit Nicolaus de lyra: ꝙ charitas tripliciter accipit in ſcriptura. Primo vt dicat actũ amandi ꝛ volendi. Et ſic cõuenit toti trinitati. Et ſic dicit nũc apl's: Deus charitas eſt. Secũdo vt dicat ipſum amoꝛẽ ſpiratũ et foꝛmatũ per talem actũ. ꝛ ſic ſolũ cõuenit ſpirituiſancto. Et iſto modo accipit ab Auguſ.xv. de tri. cũ dicit Nec patris eſt ſolius: nec filij eſt ſolius: ſed amboꝝ. Ideo nob vtriuſq; inſinuat charitatẽ. Tertio vt dicat habitũ quẽdã infuſum a ſpũſancto ad ſanctificandã mentẽ noſtrã. Et hoc modo charitas dicit virtutem vnã de tribus virtutib⁹ theologicis Et ſic videt accipere apl's ad Ro. xv.ca. Charitas dei diffuſa eſt i coꝛdibus noſtris per ſpiritũſanctũ qui datus eſt nobis.xj.q.iij. Illud plane. In hac ergo epl'a pꝛo ei⁹ declaratiõe ſiue expoſitione tres queſtiones declarãde ſunt. Prima eſt de diuine charitatis beneficioꝛũ exhibitione: Quot vz bñficia ex ſua charitate dñs ꝯtulit nobis? Alia eſt de diuine eẽntie viſione: vtrũ vz aliqs in hac vita exñs poſſit deũ videre? ibi: Deum nemo vidit vnq̃. Tertia eſt de diuine charitatis cognitione: vtrũ vz ſint aliqua ſigna per que cognoſcat a nobis diuinã charitatem eſſe in nobis? ibi: In hoc.

¶ Prima queſtio pñtis ſermonis: Quot videlicz beneficia ex ſua charitate deus contulit nobis.

Querit a doctoꝛibus circa pꝛimã partem epl'e Quot beneficia ex ſua charitate dñs cõtulit nobis? Et dicit Nicola. de lyra: ꝙ charitas vt eſt habitus infuſus eſt pꝛima virtus et pꝛimũ donum: in quo oĩa dona ꝛ bona dantur ꝛ largiunt. Nã cũ nõ poſſit dari poſterius ſine pꝛioꝛi: ex quo charitas eſt pꝛimũ donũ: opoꝛtet ꝙ deus pꝛius det ſuũ amoꝛẽ: quo dato: tũc alia dona nobis largiunt Unde ꝑ charitatẽ quã deus nobis

pꝛius dedit couſecuti ſumus q̄ttuoꝛ beneficia. Pꝛimo ipſi⁹ filij dei in/carnationē. Uñ ad Gal'.iiij.paulus ait: Pꝛopter nimiam charitatē qua dilexit nos deus: filiū ſuū miſit in ſimilitudinē carnis peccati. Secū do moꝛtis liberationē. Unde Jo.ij. Tranſlati ſumus de moꝛte ad vitā: q̄m diligim⁹ frēs. Tertia peccato/rū expiationē. Uñ Lu.vij. Dimiſſa ſunt ei pctā multa: q̄m dilexit multū Extra de baptiſ.maioꝛes. Quarto noſtroꝝ inuicē dilectionē. Uñ Jo. xiiij. Jn hoc cognoſcēt homines ꝙ eſtis mei diſcipuli: ſi dilectionē ha/bueritis ad inuicē. De quib⁹ oibus q̄ttuoꝛ ait ap̄lus in p̄ma parte ep̄le dicens: Jn hoc apparuit charitas dei in nobis: q̄m filiū ſuū vnigeni/tū miſit deus in mundū. ecce p̄mū beneficiū: vt viuamus ꝑ eum. ecce ſecundū. Jn hoc eſt charitas: nō q̄ſi nos dilexerim⁹ deū: ſed q̄m pꝛioꝛ di lexit nos: ⁊ miſit filiū ſuū pꝛopicia/tionē pꝛo peccatis noſtris. ecce ter/tiū. Chariſſimi: ſi deus dilexit nos: debemus inuicē diligere. ecce quar tum. Sed de his ſatis.

¶ Secūda queſtio pꝛeſentis ſermo nis: Utrum vz aliq̄s exiſtēs in hac vita poſſit videre deum.

q Ueritur a doctoꝛib⁹ circa ſecundā partē ep̄le: Utrū videlicet aliquis exiſtens in hac moꝛtali vita poſſit deū videre: cū in ſcripturis legatur multos deū vidiſſe in hac vita ſtan tes? vt eſa. vj.c. q dixit: Uidi dn̄m ſedentē ſup ſoliū. Ut Moyſes Nu. xij. ⁊ Exo.xxxiij. Ut iacob Gen̄.xxij qui dixit: Uidi dn̄m facie ad faciem Et Job.xj.ca.qui dixit: Nūc autē oculus meus videt te. Ut Paulus ij. Coꝛinth.xij. Ut ſtephan⁹ Act.vj qui dixit: Uideo celos apertos. Et dicit Nico.de lira tres cōcluſiones Prima quia deū nemo vidit in hac vita: quia Exo.xxxiij.dicit: Nō vi/debit me homo et viuet. Et Jo.iiij. Deū nemo vidit vnquā. Hocidem dicit glo. ⁊ Greg.in moꝛal'. Alia cō cluſio ꝙ hoc eſt pꝛopter tria. Pri/mo quia in hac vita deficit lumen: ſicut eſt ſtatus gloꝛie: in quo lumie videt deus: iuxta illud Pſal. Jn lu/mine tuo videbimus lumen. Se/cundo q: in hac vita deficit ſenſuū abſtractio: quia modo quicquid appꝛehendimus opoꝛtet ꝙ appꝛe/hendamus per ſenſibilia. Diuina autem eſſentia per ſenſum videri non poteſt. Tertio quia deficit ſpe cies que diuinam eſſentiam nobis repꝛeſentet: cum intellectus viato/ris cognoſcat quicquid cognoſcit angelica ſpecie vel ſimilitudine: et diuina eſſentia caret tali ſpecie.

Tertia cōcluſio: ꝙ his nō obſtan/tibus deus poteſt miraculoſe ſua virtute mentem alicuius viatoꝛis ſic eleuare vt ſibi ſeipſum repꝛeſen/tet: non mediante aliqua ſpecie cre ata. ⁊ poteſt ſic ſenſus eleuare ⁊ ab ſtrahere: vt per ſenſum nullum im/pedimentum habeat ad ipſum vi/dendum ⁊ cognoſcendum. Sicut miraculoſe fecit vt tres pueri de ca/mino ignis extracti non combure/rentur: q: tribuit eis dotem impaſſi bilitatis: vt dicit Dañ.iij. Et ſicut tribuit petro dotē agilitatis: vt am/bularet ſup vndam maris: vt dicit Aug.xij.ſup Gen̄.ad litterā. Aliqui bus tñ apparuit ꝑ ſubiectā creatu/

ram.ſ.per angelū: qui nō intēdebat tales ducere in cognitionē ſui: ſed dei: in cuius perſona apparebat. et ideo illi dicebāt videre deū ꝛ nō angelum. Quidam alius doctor dicit ꝙ duplex eſt viſio. Corporalis rei in ſe: ꝛ tali nō videtur deus nec in hac vita nec in alia: quia ſenſus corporis ad talem viſionē nō attingit. Et corporalis in aliqua rei ſilitudine: Quia viſus eſt deus a iacob: a moyſe: ꝛ a multis alijs: vt dictū eſt: ꝑ ſubiectam creaturā. Eſt alia viſio intellectualis imperfecta: que eſt fidei. ꝛ tali videt deꝰ. De q̈.j. ad Corinth. xiij. Paulus ait: Uidemus nūc per ſpeculū. Et eſt alia ꝑfecta duplex q: quedā eſt ꝑ modū paſſiōis trāſeuntis. ꝛ ſic paulus vidit deū in raptu. Quedā ꝑ modū habitꝰ īmanētis. et ſic non videt deus in hac vita ab hoīe puro. Et ſic patēt oīa. Ergo q: deum nemo vidit vnquā: ſi diligamus inuicē: deus in nobis manet: ꝑ charitatē infuſam: ſupple q: charitas eius in nobis perfecta eſt.

¶ Tertia queſtio p̄ſentis ſermonis Utrū vz ſint aliq̄ ſigna per q̄ cognoſcat eſſe in nobis diuina charitas? Queritur a doctoribꝰ circa tertiā partē ep̄le: Utrū ꝑ aliq̄ ſigna cognoſcatur in nobis diuinā charitatē ineſſe? Et dicit Nicol. de lira ꝙ ſic. Primū ſignū dr ſpūſſancti miſſionis. Uñ ap̄ſ ait: In hoc intelligimꝰ qm̄ in eo manemus: ꝛ ipſe in nobis qm̄ dedit nobis de ſpū ſancto ſuo. Nam ſicut chriſtus accepit ſpiritū ſanctum in ſpecie columbe Jo.j. vt ſacrorū inſtitutor. Et in ſpecie nubis lucide: vt doctor qui habebat ſcientiam clarā Math.xvij. Ita ap̄li acceperūt ſpiritūſanctū in ſpecie flatꝰ Jo.xx. vt ſacrorū adminiſtratores. Et in linguis igneis vt predicatores. Act.ij. Et quia Joh. his interfuit: ideo ait Et vidimus ꝛ teſtificamur qm̄ pater miſit filiū ſuū ſaluatorē mundi. Aliud ſignū dicit trinitatis ꝯfeſſionis. Uñ ap̄ſ ait: Qui ꝯfeſſus fuerit qm̄ ieſus eſt filius dei deus in eo manet: ꝛ ipſe in deo. De pe.di.iij. Adhuc inſtant. de ſa.vnc. ca.vno. Cetera clara ſunt. Tertiū ſignū dicit timoris ſeruilis expulſionis. Uñ ait ap̄ſ: Timor non eſt in charitate: ſz perfecta charitas foras mittit omnē timorē: Qm̄ timor vz ſeruilis vel initialis aut mundialis aut naturalis penam habet: nō autē filialis. xxiij.q.iiij. Quis nos.

Quartū ſignū dicit fraterne dilectionis et compaſſionis. Uñ ap̄lus ait: Nos ergo diligamus deū: qm̄ ipſe prior dilexit nos. ꝛ ſi quis dixerit quia diligo deū: ꝛ fratrē ſuū oderit: mēdax eſt: tum quia dilectio dei eſt prior dilectione proximi: tum q: feruētior ꝛ perfectior. Cetera patēt Et ideo dicit euangeliū hodiernū Lu.vj. ſcriptū. Eſtote miſericordes vt miſericordiā conſequamini Per chriſtū dñm noſtrū Amen.

¶ Dñica.ij. poſt penthecoſten De dilectione proximi ſtabili efficaci ꝛ veraci. Sermo.xxix.

Nolite mirari ſi odit vos mundus j.Jo.iij. hec verba ſcribunt. Pro exordio preſentis ſermonis a doctoribꝰ querit: Utrū pro ſalute proximi teneamur

nõ modo incurrere odiũ mũdi: ſed etiã exponere vitã corporalẽ. Et dicunt Alex. de ales in tertia parte. et ſanct⁹ Tho. 2ª 2ᵉ q. xxvj. ar. v. ꝙ ſic Sȝ aliter ⁊ aliť. Quia ſnperiores puta ꝑlati tenenť ad hoc ex officio. Vñ de bono paſtore Jo. x. dñs ait: Animã ſuã ponit pro ouibus ſuis. xiij. q. iiij. Tres. Inferiores ſubditi habentes charitatẽ perfectã tenentur ex cõmiſſione. Quia ſm̃ Grego. ab eo plus exigitur cui plus cõmittiť. Vñ Jo. xv. diciť: Maiorẽ hac dilectionẽ nemo habet: ꝙ̃ qui aĩaȝ ſuã ponit pro amicis ſuis. De pe. di. ij. Qui vult. de renũ. Niſi cũ pridem. Qui vero habent charitatẽ impfectã tenentur in caſu: qñ ſi aliter facerẽt peccarẽt mortaliter: quia aĩe proximorũ perirent. Nam Aug. ꝑmo de doctri. chriſt. ait. Plus debem⁹ diligere proximũ ꝙ̃ corpus proprium. Hinc apl'us ait: Nolite mirari ⁊c. In qua quidẽ ep'la pro eius expoſitione tres ſunt queſtiones declarãde. Prima quarũ eſt de proximi dilectione ſtabili: Vtrũ videlicet dilectio talis debeat eſſe ſtabilis? Alia eſt de proximi dilectione efficaci: Vtrũ videlicet dilectio proximi debeat eſſe efficax. Tertia eſt de dilectione proximi veraci: Vtrũ vȝ dilectio proximi debeat eſſe verax? Secunda ibi: In hoc cognouim⁹. Tertia ibi: Filioli mei.

¶ Prima queſtio ꝑſentis ſermonis Vtruȝ dilectio proximi debeat eſſe ſtabilis.

Queritur a doctorib⁹ circa primã partẽ ep'le: Vtrum dilectio ꝓximi debeat eẽ ſtabilis? Et dicunt ꝙ ſic: multiplici ratione. Primo ratione vtilitatis. Vñ apl's ait: Nolite mirari ſi mũdus. i. mũdi amator: quia mũdus in ſe bonus eſt: ſed prauus qui eo abutiť. De quo mũdo Jo. j. diciť: Mũdus eum non cognouit. Vos odit: quia pro dilectione ꝓximi oĩs tribulatio mũdi debet ſuſtineri. Quia oĩs homo debet habere in ſe id quo mors eterna euaditur: ⁊ vita eterna acquiriť. Sed huiuſmodi eſt dilectio ꝓximi. Vñ ait: Nos ſcimus. ſ. ꝑ ſcripturã ⁊ fidẽ quia naturaliter ſciri non poteſt. iuxta illud Eccl'. ix. Nemo ſcit vtrum odio vel grã dignus ſit. Poteſt tñ ſciri ꝑ reuelationẽ quam habuit apl'us: qm̃ trãſlati ſumus de morte: nõ nature ſed culpe: ⁊ eterne pene: qm̃ diligimus frẽs: nõ dilectione naturali q̃ homo diligit ſeipſum: nec acquiſita ex ſeruitijs vel ſocietate. ſed gratuita: q̃ eliciť ex charitate infuſa. Secundo dilectio proximi debet eẽ ſtabilis ratione penalitatis. Vnde ait apl's: Qui nõ diligit actu vel habitu vȝ manet in morte. ſ. ſi habet vſũ arbitrij. Tertio ratione damnationis. Vñ dicit Oĩs qui odit fratrem ſuum homicida eſt: ⁊ oĩs homicida nõ habet vitã eternã in ſe manentẽ De pe. diſt. iiij. Nabuchodonoſor. Sed quõ eſt verũ: ꝙ qui odit fratrẽ ſit homicida? Dicũt Alex. de ales ⁊ Nico. de lira ꝙ homicidiũ qñq; cõmittiť ex ſola voluntate. Sicut Dauid occidit vriam. ij. Reg. xj. Qñq; opere: ſicut cayn occidit abel Gen. iiij. c. Qñq; beneficij ſubtractione: ſicut diues occidit pauperẽ Lu. xvj Vñ Ambro. Paſce fame eſurientẽ: ſi nõ paueris occidiſti. Qñq; ꝓuoca

tione:ſicut qui odit. Quia puer.xiij
ſcribit:Odiũ prouocat rixas:vnde
q̃ñq; ſequitur homicidiũ.
¶Secũda queſtio pñtis ſermonis
Utrũ dilectio proximi debeat eſſe
efficax.
q Ueritur a doctorib⁹ circa
ſecundã partẽ ep̃le:Utrũ
dilectio proximi debeat
eſſe efficax? Et dicunt ꝙ
ſic tribus rationib⁹. Primo ratiõe
imitationis:quia nos debem⁹ chri-
ſtũ imitari. Quia Jo.xiij.dicit:Ex
emplũ eni dedi vobis:vt quẽadmo
dũ ego feci ita ⁊ vos faciatis. Sed
chriſtus pro noſtra ſalute aiam ſuã
expoſuit. Unde Jo.x.dixit:Animã
meam pono pro ouibus meis. De
peni.diſ.iiij. Hanc ſocietatẽ. Hinc
ap̃ls ait: In hoc cognouim⁹ chari
tatẽ dei:qm̃ ipe pro nobis animam
ſuã poſuit:⁊ nos debem⁹ pro fratri-
bus aias ponere: modo quo dictũ
eſt in exordio. Et eſt alia ratio obli-
gationis. Tertio ratione ſubuẽtio
nis. Uñ ait ap̃ls Qui habuerit ſub
ſtantiam huius mũdi ⁊ viderit frẽz
ſuum neceſſitatẽ habere:⁊ clauſerit
viſcera ſua ab eo: quõ charitas dei
manet in eo? q̃ſi dicat nõ. Quia ẜm
Grego.probatio dilectionis exhi-
bitio eſt operis.
¶Tertia queſtio p̃ſentis ſermonis
vtrũ dilectio ꝓximi debeat eẽ vera.
q Ueritur a doctorib⁹ circa
tertiã partẽ ep̃le:Utrũ vz
dilectio ꝓximi debeat eſſe
vera? Et dicũt ꝙ ſic. Uñ
Nico.de lira dicit: ꝙ vera dilectio
tria habere debet. Primo in cogi
tatione debet eſſe recta intentio: vt
nõ nequiter ſed pure quis alterũ di
ligat. Uñ Eccl.vj.dicit:Aia nequã
diſperdet eũ qui habet illam. Se-
cundo in lingua debet eſſe vera lo-
cutio. vñ Prouer.xvij.dicitur:Qui
peruerſi cordis eſt:nõ ĩueniet bonũ
et qui vertit linguã: incidet in ma
lum. Tertio in opere debet eſſe ne
ceſſitatis ſubuẽtio. Quia ꝓuer.xvij
dicit: Omni tp̃e diligit qui amicus
eſt: ⁊ amicus in anguſtijs compro-
batur. Hinc ap̃lus ait: Filioli nõ di
ligam⁹ verbo neq; lingua:ſ; opere
et veritate. Sicut homo qui fecit ce
nam magnã:vt dicit euangeliũ ho
diernũ Luc.xiiij.deſcriptũ. O felix
q ſtabiliter et firmit efficaciter atq;
veraciter diligit proximũ:quia p̄di
cte cene recipiet gaudium.

¶Dñica.iij.poſt penthecoſten De
virtute humilitatis Sermo.xxx.

h Umiliami-
ni ſub potẽti manu dei
j.Pe.v.ca. Pro exor-
dio p̃ſentis ſermonis a
doctoribus querit:Utrũ humilitas
ſit virtus:qꝛ perſuadet ab ap̃lo? Et
dicit Tho.2a 2e q.clxj.ar.j.ꝙ ſic.et
tali ratione ꝓbat dicens:Primo qꝛ
circa appetitum boni ardui neceſſa
ria eſt duplex virtus. Una quidem
que firmat animũ ꝯtra deſperatio-
nẽ: ⁊ impellit ipſum ad ꝓſecutionẽ
magnoꝝ ẜm rationẽ rectã. ⁊ hec eſt
magnanimitas. Alia que temperat
⁊ refrenat animũ ne imoderate ten
dat in excelſa. ⁊ hec pertinet ad vir-
tutem humilitatis. Secũdo quia
Origenes exponens illud Luce.j.
Quia reſpexit hũilitatẽ ancille ſue
dicit In ſcripturis vna de virtutib⁹
humilitas predicatur. Ait quippe

ſaluato: Diſcite a me q: mitis ſum et humilis corde Math.xj.ij.q.ij. Qui ſe ſic. Tertio q: dic apl's: Humiliamini ſub potenti manu dei.iij q.j. Nullus. In hac ergo epl'a pro ei⁹ expoſitione tres queſtiones ſunt exponēde. Prima quarū eſt de mētis humiliatione: Utrū homo p virtutē humilitatis teneat ſe deo ⁊ alijs hominib⁹ ſubijcere? Alia eſt de attenta contra inimicum vigilatione Utrū ad verū humilem chriſtianū pertineat ꝯtra hoſtē vigilare? Tertia eſt de gratiarū actione: Utrum vz ad verū humilem chriſtianū pertineat humiles deo gratias agere? Secunda ibi. Sobrij. Tertia ibi: Deus aūt oīs gratie.

¶Prima queſtio p̄ntis ſermonis: Utrū hō p virtutē humilitatꝭ teneatur ſe deo ⁊ alijs hoīb⁹ ſubijcere.

q Uerit a doctoribus circa primā partē epl'e: Utrum homo per virtutē humilitatis teneat ſe deo ⁊ alijs hoīb⁹ ſubijcere? Et dicūt q̄ttuor cōcluſiones. Prima quarum eſt: ꝙ quicūq₃ vult exaltari ⁊ honorari ab ipſo deo: debet ſe in ꝯſpectu eius humiliare. Uñ ait apl's: Humiliami ſub potēti manu dei. Quod verbū tripliciter exponi poteſt. Uno modo ſub potenti manu dei: vz predicatoris. Nā predicator manus dei dicit: quia porrigit dona ſpūalia populo. Uñ Can.iij. dicit: Man⁹ mee diſtillauerūt myrrhā. Extra de ſac. vnc.c. vno.§. donū ſpūale. qđ licz videat amarū: p̄ſeruat tñ a corruptione mortis eterne. Alio modo Sub potēti manu dei: vz prelati ex parte ipſius corrigentis. Uñ Eccl'.xxxv. dicit dn̄o Alleua manū tuā: hoc eſt prelatū. ſup gētes q̄ te nō nouerūt. Tertio modo Sub potenti manu dei: vz filij eius mundū gubernātis De q̄ manu in pſal. dicit: Aperiēte te manū tuā omnia implebunt bonitate. Alia ꝯcluſio: ꝙ ſub alijs hominib⁹ nō tenet ſe homo humiliare reſpectu donor̄ dei que in ſe habet: imo poteſt ſine preiudicio alijs ſe preferre ſm illa dona. ſicut Paulus ad Ephe.iij. dicit: Alijs generationib⁹ nō eſt agnit⁹ filius ei⁹: ſicut nūc reuelatū eſt ſanctis apl'is eius. Tertia cōcluſio: ꝙ nō tenet homo illud quod eſt ſuū in ſeipſo ſubijcere ei qđ eſt hoīs in ꝓximo. Aliogn teneret quilibet imputare ſe magis peccatorē quolibet alio. Cum tamē apl's ad Gal'.ij. dicat: Nos natura iudei: ⁊ nō ex gentibus peccatores Quarta cōcluſio: ꝙ poteſt homo reputare aliquid boni eſſe in proximo quod ipſe nō habet: vel aliquid mali eſſe in ſe quod in alio non eſt: ex quo poteſt ſe ſubijcere ei p humilitatē. Sic ait apl's ad Phil'.ij. In humilitate ſuperiores inuicem ſibi arbitrantes: vt deus exaltet vos in tpe viſitatiōis: vz iudicij. Oēm ſollicitudinē veſtrā proijcientes in eum qm̄ ipſi cura eſt de vobis.

¶Secūda queſtio p̄ntis ſermonis Utrū vz ad verū hūilē xp̄ianū ptineat cōtra malignū hoſtē vigilare:

q Ueritur a doctorib⁹ circa ſecundā partē epl'e: Utrū vz ad humilē chriſtianū pertineat cōtra malignū hoſtē vigilare? Et dicit Nico. de lira ꝙ ſic: propter quattuor rationes. Primo, ꝓpter eius eminētie imps

ciſſcabilitatē. Uñ dicit: Aduerſari⁹ veſter: cuius eſt pacē cū aliquo non habere. vñ debemus ei reſiſtere ꝑ ſobrietatem. Hinc ait apl's Sobrij eſtote ⁊ vigilate. Et propterea Paulus ad Ro.xij. dicit: Nō plus ſapere ꝙ̄ oportet ſapere: ſed ſapere ad ſobrietatē. xliij. di. Sit rector. De pe. di.iij. Adhuc inſtāt. Secūdo propter eius malitiā incogitabilē. Uñ dicit diabolus.i. decipiēs: vel deorſum deijciens. vñ debem⁹ ei reſiſtere ꝑ orōnis ꝯtinuationē: q: Math. xij. ſcriptū eſt: Hoc gen⁹ demoniorum non eijcitur niſi in ieiunio ⁊ orōne.

Tertio propter eius virtutē inuincibilem. vñ dicit leo rugiens. ⁊ ideo debemus ei reſiſtere per fidei firmitatem. Hinc ait apl'us: Cui reſiſtite fortes i fide. vj.q.j.§. Uerū. Quarto propter eius motū inquietabilē. Uñ ait apl's: Circuit querēs quem deuoret. Nam impij vt in pſal. dicit in circuitu ambulāt. ⁊ ideo debem⁹ eis reſiſtere per fraternā dilectionē. Quia ꝓuer. xviij. dicit: Frater q iuuat a fratre: q̄ſi ciuitas firma. Hinc ait apl's: Scientes eandē paſſionē ei que in mundo eſt veſtre fraternitatis fieri.

¶ Tertia queſtio p̄ſentis ſermonis Utrū ad verū humilē chriſtianū ptineat humiles deo grās agere?

Querit a doctoribus circa tertiā partē epl'e: Utrū vz ad verū humilē chriſtianum pertineat veras humiles deo grās agere? Et dicit Nicolaus de lira ꝙ ſic: Primo propt bonorum vtilitatē. vñ ait apl's: Deus aūt oīs grē. vz infuſe. Secūdo propter donorū libertatē. Uñ ait apl's. Qui vocauit nos in eternā gloriaz ſuā: liberaliter vz: ⁊ ſine expectatiōe premij. Tertio propter recipiēdi facultatē. Uñ dicit apl'us: In chriſto Ieſu modicū paſſos. Nā iſte paſſiones ſūt modice reſpectu grīe. Hinc ad Ro.viij. dicit: Nō ſunt cōdigne paſſiones huius tp̄is ad futurā gloriam. viij.q.iij. Saluator. Quarto ꝓpter appetit⁹ ſatietatē. Uñ apl'us dicit: Ipſe perficiet ꝑ appetitū volēdi: confirmabit ꝑ virtutē exequēdi: ſolidabitq; ꝑ actū opera ꝯfirmādi: Uel ꝑficiet intellectū ꝑfecta cognitione. Cōfirmabit volūtatē ꝑfecta fruitiōe: ſolidabitq; memoriā quieta delectatiōe: qui recuperauit ouē perditā: vt dicit euangeliū hodiernū Lu.xv. deſcriptū. O igit beati q virtutē humilitatis habēt: q ſe deo et hominib⁹ humiliter ſubijciūt: q diabolo reſiſtūt: qui grās deo referentes dicūt: Ipſi gloria ⁊ imperiū in ſecula ſeculorū Amen.

¶ Dñica.iiij. poſt penthecoſten de modo conſequēdi gloriā ꝑ tollerātiam paſſionis Sermo.xxxj.

Xtimo eniz ꝙ nō ſunt cōdigne paſſiones huius tp̄is ad futurā gloriaz. Ad Ro.viij. hec verba ſcribunt. Pro exordio huius preſentis ſermonis a doctorib⁹ queritur: Utrū homo per patientē tollerantiā paſſionū ⁊ tribulationū preſentis tp̄is mereat de cōdigno vitā eternā? Et dicit Nico. de lira: ꝙ paſſiones ⁊ tribulationes hui⁹ temporis pn̄t dupliciter cōſiderari. Uno modo ꝓut ſpūſſanctus mouēs libe rū arbitriū eſt principiū acceptatio

nis harũ paſſionũ ad patienter eas ſuſtinendũ. & ſic eſt ibi meritũ de cõdigno: q2 pncipiũ meriti eſt eiuſdẽ bonitatis cũ premio. Et ſic poſſunt accipi vba Ja. j. ca. Patiẽtia opus perfectum habet. Alio modo vt ipſe acceptantur a libero arbitrio. et ſic dicit aplus. Exiſtimo eni qꝫ non ſunt cõdigne paſſiones huius tpis ad futurã glorã. ¶ In hac igiť eplã pro eius expoſitione tres queſtiões declarãde ſunt. Prima quarũ eſt de patienti tollerantie paſſionũ fructificatione: Utrũ ſint paſſiones patienter tollerãde: propter fructus q ex eis conſequunť? Alia eſt de patienti tollerãtia paſſionũ: irrationabiliũ exemplificatiõe: Utrũ vz ſint paſſiones patienter tollerande: exẽplo creaturarũ irrationabiliũ ? ibi. Scimus eni. Tertia eſt de patiẽti tollerãtia paſſionũ: rationabilium inductione: Utrũ vz ſint paſſiones patienter tolerãde: inductione creaturarũ rõnabiliũ: ibi. Nõ ſolũ illa. ¶ Prima queſtio p̄ſentis ſermonis Utrũ videlicet paſſiones & tribulationes ſint patienter tollerãde propter fructus qui ex ipſis ꝯſequunť?

q Ueritur a doctoribꝰ circa primã partẽ eple: Utrum paſſiones & tribulatiões ſint patienter tollerande propter fructus qui ex ipſis ꝯſequũtur vel pueniunt. Et dicit Nico. de lira qꝫ ſic: ſaltẽ propter tres ſpeciales fructus. Primus quoꝝ diciť tpalis Scriptũ eſt eni Prouer. xv. Qui patiens eſt multa gubernat. Nã impatiens & arrogans ſepe ex rixa bona fortune & qñqꝫ corporis diſſipat. Jta ecõtrario patiens ea ꝯſeruat. Hinc Eccľ. vij. diciť: Melior eſt patiens arrogante. Exemplo iob: qui ſua mira patientia: & bona fortune: & ſanitatẽ corporis que perdiderat recuperauit. Alius fructus diciť ſpiritualis. Nihil gře & virtutis in aĩa eſſe poteſt: ſi patientie virtute non adornatur. Uñ ſanctus Tho. 2ª 2ᵉ q. cxxxvj. volens oſtendere neceſſitatẽ huius virtutis ait: Nã cũ virtꝰ bonũ rationis ꝯſeruet ꝯtra impetũ paſſionũ: patiẽtia ſpecialiter hec cõtra triſtitiã ſeclĩ facit. De qua Ecc. xxx. diciť: Multos occidit triſtitia. Et ad Corinth. vj. paulus in ſecunda eplã dicit: Seculi triſtitia mortẽ operať. De patiẽtia Prouer. xix. ca. ſcriptũ eſt: Doctrina viri p patiẽtiã noſcitur. Et glo. ſup hoc ait: De patiẽtia pfectio naſciť. Hinc iſaac patienter ſuſtinebat: cum pater vellet eũ occidere Geñ. xxij. Sic & tobias ſuſtinuit patiẽter cecitatẽ Tobie. iij Uñ Auguſ. Patiẽtia tã magnũ donũ eſt: vt & ipſiꝰ qui eã largiť nobis patiẽtia prediceť. Tertius fructus eſt eternalis. Uñ Math. v. Beati qui perſecutionẽ patiuntur propter iuſticiã: qm̃ ipſoꝝ eſt regnũ celorũ. xxiij. q. v. Ad fidẽ. xxiiij. q. j. A recta Uñ aplš ait Exiſtimo &c. Et ſequitur: Nã expectatio creature. i. hoĩs Quia Greg. omelia. xix. dicit: Oĩs creature aliqd habet homo. Reuelationẽ filioꝝ dei expectat: vz i eterna beatitudine: vbi deus clare videtur p patientiã. Uanitati eni. i. paſſibilitati mortĩ ſubiecta eſt: vz humana creatura. Nõ volens: quia hoc eſt ex peccato ade inuoluntario: in nobis propria voluntate. Uñ ſequitur: Sed propter eũ qui ſubiecit eaꝫ

in ſpe vz reſurrectiõis. Q: ⁊ ipſa creatura.ſ.hũana liberabit a ſeruitute corruptiõis in libertatẽ glie filiorũ dei. Quia tũc erit corpus imortale.

¶Secũda queſtio pñtis ſermonis Utrũ vz paſſiones ſint patiẽter tollerande exemplo creaturarum irrationabilium?

q Ueritur a doctorib⁹ circa ſecundã partẽ eple: Utrũ vz paſſiones ſint patiẽter tollerande exemplo creaturarũ irrationabiliũ? Et dicit Nicolaus de lira q̃ ſic. Primo generaliter. Uñ ait aplus: Scimus eni q̃ ois creatura ingemiſcit ⁊ parturit. Ubi p hec intelligit metaphorice trãſmutationis variatio. Sicut per oppoſitũ p riſum prati intelligit ei⁹ floritio. Silr ⁊ arborũ ⁊ omniũ vegetabiliũ. Secũdo particulariter volatiliũ ⁊ aquaticarũ: que ex ordinatiõe diuina ſubiectionẽ patiunt. Uñ Geñ.j.dixit deus. Faciam⁹ hominẽ. Deide infert: vt preſit piſcib⁹ maris ⁊ volatilib⁹ celi. Tertio ſingulariter formice. De qua Prouer. vj.ſalomon ait: Uade ad formicam o piger: et conſidera ſemitas eius. De quibus metaphorice dictũ eſt

¶Tertia q̃o pñtis ſermõis Utrũ vz paſſiões ſint patiẽter tollerande exemplo creaturarũ rationabiliuũ

q Ueritur a doctorib⁹ circa tertiã partem pñtis eple: Utrũ vz paſſiões ſint patienter tollerande exemplo creaturarũ rationabiliũ? Et dicit Nico.delira q̃ ſic. Primo exemplo ⁊ inductione beati Jaco.v.c.dicẽtis: Ecce enim agricola expectat precioſum fructũ terre patienter ferens: donec accipiat temporaneũ ⁊ ſerotinũ fructum. Secundo inductione beati petri.ij.ca.ſue prime canonice dicentis: Hec eſt eni gra: ſi propter cõſcientiã dei quis ſuſtiuet triſticiam: patiens iniuſte. Tertio inductione apli dicentis in hac tertia parte eple: Nõ ſolũ aũt illa: vz irrationalis creatura: ſed noſipſi vz apli primitias ſpũs habẽtes: vz ſpiritumſanctũ in maiori plenitudine Ipſi intra nos gemimus.ſ.in tribulationib⁹ exiſtentes: adoptionez filiorũ dei expectantes redemptionẽ corporis noſtri: in chriſto ieſu dño noſtro: ait eccleſia: q primus fuit q reſurrexit a mortuis: in cuius verbo diſcipuli laborantes in mari multis tribulationib⁹: nec quicquã capere poterãt: poſt ceperũt multitudinẽ piſcium: vt dicit euangeliũ hodiernũ Lu.v.deſcriptũ. O igit felices chriſtiani: qui ſpe glorie paſſiones huius miſerrimi tpis patienter ſuſtinẽt: expectantes fructũ nõ ſolũ temporalẽ exemplo creaturarũ irrationabiliũ: ſed ſpũalẽ ⁊ eternalẽ exemplo creaturaruz rationabiliũ. Hinc chriſtus dixit diſcipulis Math.v. di.xxiij. Sacerdotes.xxiij.q.iiij.poteſt. Bti eſtis cũ maledixerint vobis hoies: ⁊ dixerint omẽ malũ aduerſum vos mentientes ꝓpter me. Gaudete in illa die et exultate: qm̃ merces vr̃a copioſa eſt i celis Amẽ

¶Dñica.v.poſt penthe. De oratione pfecta ⁊ efficaci Sermo.xxxij.

Omnes vnanimes in orone eſtote j.Pe.iij.ca. hec verba ſcribunt. Pro exordio

pñtis ſermonis a doctoꝛib⁹ querit:
Utrū oꝛare pertineat ad religionez
chꝛiſtianā? Et dicit ſcūs Tho.2ª2ᵉ
q.lxxxiij.ar.iij.ꝙ ſic. Pꝛimo quia
ad religioné chꝛiſtianā pertinet re/
uerentiam ⁊ honoꝛé deo exhibere.
vñ oía illa ꝑ que deo reuerētia exhi
betur pertinēt ad religioné chꝛiſtia/
nā. Per oꝛationé aūt deo reuerētiā
exhibet: inquantū.ſ.ſe ſubijcit ei: ⁊
ꝓſitet oꝛando ſe ea indigere: ſicut
ab auctoꝛe ſuoꝝ bonoꝝ. Uñ oꝛo ꝓ/
pꝛie eſt actus religiōis xpiane. Se
cundo quia in pſal. dicit: Dirigat
dñe oꝛo mea ſicut incenſum in con
ſpectu tuo. Ubi glo. In huius figu/
ra in veteri lege incenſum dicebat
offerri in odoꝛé ſuaué dño. Tertio
quia dicit apl's: Oés vnanimes in
oꝛone eſtote. Et ꝗuis petrus non
dixerit in oꝛone: tñ hoc potuit eccle
ſia auctoꝛitate ſua ponere: que non
eſt minoꝛ.iij.q.vj. De cetero. Hinc
Paulus.j.ad Coꝛinth.vij.dicit: ab
vxoꝛe ad tempus eſſe vacandum: vt
expeditius oꝛationi vacemus.xxxj.
diſt.§.Cauſa ꝟo.lxxxij.di.Pꝛopo/
ſuiſti.xxvij.q.j.§.Ité aplus.xxx.q.
j.Noſſe.xxxiij..q.iiij. Chꝛiſtiano.
¶ In hac igit epl'a pꝛo eius expoſi
tione tres queſitiones ſunt declarā
de. Pꝛima quarū eſt de oꝛonis per
fectione. Utrū vz oꝛo habeat cōdi/
tiōes pfectiōis. Alia eſt de oꝛatis
cōditione. Utrū vz oꝛanti cōueniat
aliqs virtutes habere? ibi. cōpatié/
tes. Tertia eſt de oꝛatōis fructifica
tione. Utrum ex oꝛatione multi fru
ctus ꝓueniant? ibi. Quia oculi dñi

Pꝛima queſtio pꝛeſentis ſermo
nis. Utrum videlicet oꝛatio perfe/
ctionis habeat conditiones?

Q Uerit a doctoꝛibus circa
pꝛimā partē epl'e. Utruz
oꝛatio habeat perfectōis
conditiones? Et dicunt
ꝙ ſic. Pꝛima quarū dicitur Mul
tiplicitatis. vnde hoꝛtatur apoſto
lus dicens. Omnes. Nam heſter
iiij.cap. pꝛecepit mardocheo dicés
Congrega omés iudeos et oꝛa pꝛo
me. Sicut pꝛecepit rex niniue ione
iij. vt oés clamarent ad deū: in forti
tudine. Alia cōditio pfectionis eſt
vnitatis. Sic eni hoꝛtat apl'us di/
cens. Oés vnanimes. Talis quip
pe vnitas debet eſſe pꝛimo intelle/
ctus ad credendū. vñ ia.j.ca.dicit.
Poſtulet in fide nihil heſitans. qꝛ
dubius in fide infidelis eſt. extra
de hereticis.c.j.et hec eſt pꝛopꝛia li
tera apl'i. Unde dicit. Oés vnani/
mes in fide. Debet etiā talis vnitas
eſſe affect⁹. hinc actu.iiij.di. Mul
titudinis credentiū erat coꝛ vnum
et anima vna. Tertia cōditio dicit
puritatis. Unde hoꝛtat apl's dicés
Eſtote. vz pura et ſancta intentiōe.
Pꝛopterea leuiti.xj.dicit dñs. Sā
cti eſtote: qm̄ ego ſctūs ſum. Iſta
tria fuerunt in apoſtolis: vt dicit
actu.j. Omnes inquit erāt perſeue
rantes vnanimiter in oꝛatione.

¶ Secunda queſtio pꝛeſentis ſer/
mcnis. Utrum videlicet oꝛanti cō/
ueniat habere aliquas virtutes?

Q Uerit a doctoꝛibus circa
ſecundā partē epl'e Utrū
videlicet oꝛāti cōueniat
habere aliquas virtutes
Et dicunt ꝙ ſic. Pꝛimo eni cōue/
nit habere ſibi charitaté ꝗ eſt oīum
virtutū foꝛma. Unde ait apl's. Cō/

patientes : fraternitatis amatores miſericordes.vꝫ eſtote.Et eſt ratio quia Greg.dicit Probatio dilectionis exhibitio eſt operis. Opus quo probat fraterna dilectio eſt triplex. Condolere proximo in aduerſis. Congaudere in proſperis. Et ſubuenire in neceſſarijs. Propter primū dicit. Eſtote cōpatiētes. Sicut paul⁹ qui.ij.cor.xj.dixit. Quis infirmat:et ego nō infirmor? Propter ſcdm dixit. Gaudete cū gaudētibus:flete cum flentibus. Propter tertiū dixit. Miſericordes. quia vt Jac.ij.ca.dicit Judiciū ſine miſericordia fiet illi qui non fecit miſericordiam.xiij.q.iiij.§.pcepta vo.

Secundo oranti cōuenit habere modeſtiā que eſt oim virtutū regula et menſura. Hinc ait apl's. modeſti. vbi glo. modeſti ſunt:qui cū mō omnia faciūt. Nā modeſtia effect⁹ eſt prudentie Hinc iac.iij.dī. Prudentia que de ſurſum eſt:pudica eſt pacifica ꝛ modeſta. Tertio conuenit oranti habere humilitatē : que eſt oium virtutū decor et gēma : propter quā oranti donat dn̄s grām. vt dicit Jac. iiij. Humilib⁹ aūt dat gratiā : qua iuſtificamur in oīone. Ad ro. vij. de conſe. di. iiij. Placuit Hinc ait apl's. humiles. Quarto cōuenit oranti habere patientiā q̄ eſt omniū virtutuꝫ cuſtodia. Quia grego. ait. Patiētia eſt cuſtos oim virtutū. Hic ait apl's. Nō reddentes malū pro malo: nec maledictuꝫ p maledicto. ſed ecōtrario bn̄dicētes:quia in hoc vocati eſtis vt benedictionē hereditate poſſideatis. Juxta illd math. xxv. Venite bn̄dicti patris mei. Quinto conuenit oranti habere taciturnitatem:que eſt oium virtutū noticia : quia per eam cognoſcit homo virtuoſus et perfectus. Juxta illud iac. ij. Qui nō offendit in verbo hic pfectus eſt vir. Quō debet eſſe taciturnitas:ait apl's. Qui eni vult vitā diligere:ꝛ videre dies bonos coerceat linguā ſuā a malo:ꝛ labia eius ne loquant dolū. Sexto cōuenit oranti habere integritatē iuſticie que eſt oium virtutū ſumma. Quia pħus dicit. Juſticia eſt ois virtus. Vñ ait apl's Declinet aūt a malo:ꝛ faciet bonū Quia iſte ſunt due partes iuſticie: in quibus eſt cōmendatio maxima vñ Ecci. xxxj. dī. Qui potuit facere mala ꝛ nō fecit:ideo ſtabilita ſūt bona illius in dn̄o. Septimo cōuenit oranti habere pacis trāquillitateꝫ:que eſt oim virtutū camera: cū in pace factus ſit locus dn̄i. Unde ij.cor. vltimo Pacē habete ꝛ deus pacis erit vobiſcū:quā reliquit dn̄s diſcipulis. Jo. xiiij. xxiij. q. j. Niſi cum bella. Hinc ait apoſtolus Jnquirat pacem et ſequatur eam.

¶ Tertia queſtio preſentis ſermonis. Utrum videlicet ex tali oīone ſic orantis multi fructus proueniāt

q Uerit a doctoribus circa tertiā partē ep'le. Utrū vꝫ ex tali oratione ſic orantis multi fructus proueniant? Et dicūt ꝙ ſic. Sed in pn̄tiarū tres ſufficiāt: ſm expoſitionē ep'le. Unus quorū dī precum exauditio Quia oculi dn̄i ſup iuſtos : ꝛ aures eius ad preces eorū. Oculi eni dn̄i notitiā eius deſignāt : et ſunt ocun notitie ſimplicis. De quibus puer. xv. dicit. Jn oi loco oculi dn̄i con/

templant bonos ⁊ malos. Et ſunt
oculi noticie approbatõis. De qui
bus hic dr̄. Aures aūt accipiūt pro
voluntate exauditiõis. Vñ in pſal.
Reſpexit dñs in oratiõe humiliū
xxx.q.vij. In grauib⁹. Vultus autē
accipitur pro ſeueritate punitiõis.
Alius fructus dr̄ detrimentorū eua
ſio. Vñ ait apl's. Et quis eſt qui vo
bis noceat ſi boni emulatores eri/
tis.i.amatores diuine bonitatis et
oratores. Tertius fructus dr̄ beati
ficatio: qr paulus.ij.ad thi.iij.dicit.
Oēs q pie viuere volūt in xp̄o ieſu
pſecutionē patiunt. vt patet i Job
thobia: machabeis: Paulo: ſtepha
no et in aliis. ideo ait apl's. Si qd
patimini propter iuſticiā bti eritis
et ideo timorē eorū ne timueritis: et
nō conturbemini. Quia beati q p/
ſecutionē patiunt ꝓpter iuſticiam
qm̄ ipſorū eſt regnū celorū Math.
v. xxiij.q.v. ad fidē Quia niſi abun
dauerit iuſticia vr̄a pluſq̄ ſcribarū
et phariſeorū: nō intrabis in regnū
celorū vt dicit euāgeliū hodiernū
math.v. deſcriptū. O igit felix qui
ſic orat: vt ad vitā eternā pueniat.
Nā orantibus tribus primis cōditi
onibus et p̄dictis trib⁹ ſupradictis
virtutibus dicit. Dñm autē ieſum
chriſtū ſanctificate in cordib⁹ vr̄is.

¶ Dñica ſexta poſt penthecoſtes
De pſeruatiõe pcti Sermo.xxxiij.

Uicūq ba/
q ptiſati ſumus in xp̄o ie
ſu: in morte ipſius ba/
ptiſati ſum⁹. Ad ro.vj
ca. hec vba ſcribunt. Pro exordio
p̄ntis ſermonis a doctorib⁹ querit
Utrū baptiſmus ⁊ alia ſacramenta
habeāt efficatiā ex virtute paſſiõis
xp̄i. Et dicit Rich. in.iiij. di.j. arti.
iiij. Et ſcūs tho. illud idē: ſꝫ magis
breuiter dicit in.iij. parte.q.lxij.ar.
v. et ambo dicunt ꝙ ſic. Primo qr
grā ſacramētalis pcipue ad duo or
dinat Ad delēda pctā pterita: ⁊ ad
pficiendā aiam in his q ptinent ad
cultū dei ſm religionē vite xp̄iane
Chriſtus aūt liberauit nos a pctis
nr̄is p ſuā paſſionē: nō ſolū efficiē
ter ⁊ meritorie: ſꝫ etiā ſatiſfactorie.
Similiter p ſuā paſſionē iniciauit
meritū chriſtiane religiõis: offerēs
ſeipſum oblationē ⁊ hoſtiā deo: vt
ad Ephe.v.dr̄. Unde manifeſtum
eſt: ꝙ baptiſmus et alia ſacramēta
habēt efficaciā ex paſſione chriſti.
Ideo de latere xp̄i exiuit ſanguis ⁊
aqua: quorū vnū pertinet ad baptiſ
mū: et aliud ad euchariſtiā: que ſūt
potiſſima ſacramenta. Scd̄o quia
glo. ſup illud ad ro.v. in ſimilitudi/
nem puaricatiõis ade dicit. Sicut
ex latere ade dormientis aſſumpta
eſt coſta vnde formata eſt eua. Sic
ex chriſti latere pfluxerūt ſacramē
ta.ſ. aqua ablutionis: et ſanguis re
demptiõis: per que ſaluata eſt eccle
ſia. Idē dicit aug. de ciui. dei li.xv.
c.xxvj. Tertio qr dicit apl's Qui/
cūq baptiſati ſumus. ⁊c. In hac
igit epl'a pro eius expoſitiõe tres q
ſtiões ſunt declarande. Prima q
rum eſt de peccatorū pteritorū ex/
piatione vꝫ Utrū memoria paſſiõis
xp̄i homo poſſit expiari a peccatis
Alia eſt de peccatorū futurorū p
ſeruatione. Utrū vꝫ conformatio
ne vite xp̄i homo poſſit pſeruari a
peccatis. ibi. ſi eni. Tertia eſt de vi
te eterne acquiſitione. Utrū homo

peccato mortuus exemplo xp̄i acqrat viā eternā.ibi.Si autē mortui.

¶Prima queſtio pn̄tis ſermonis. Utrum videlicet homo poſſit a peccatis expiari mēoria paſſiōis xp̄i?

Q Uerit a doctoribus circa primā partē ep̄l'e Utrum vz. homo poſſit expiari a peccatis memoria paſſionis xp̄i? Et dicunt ꝙ ſic tripliciter. Primo memoria crucifixionis. Quia ſicut xp̄us ſemel mortu⁹ eſt in cruce oi pene: et nūc ſp viuit in gloria. Sic et nos per baptiſmū ſemel mortui omi culpe: ſp amodo viuemus in grā. Hinc.j.petri.iiij. ſcriptū eſt. Chriſtus ſemel ꝓ pctis noſtris mortuus eſt: iuſtus ꝓ iniuſtis: vt nos offerret deo: mortificatos quidē carne: viuificatos autez ſpū. Unde ap̄ls ait. Quicunqꝫ baptiſati ſumus in xp̄o ieſu: in morte ipſius baptiſati ſumus: quia meritū mortis chriſti eſt cauſa interius nos purificās: quāuis aqua baptiſmi lauet exterius. Unde aīa ſic lota illud cāti.v.dicere debet ſuadēti ſibi pcm̄. Expoliaui me tunica mea quō induar illa. Laui pedes meos: quō inquinabo illos? quaſi dicat baptiſatus ſum: et merito mortis xp̄i a peccato mundat⁹.licite amodo peccare nō poſſum. Scd̄o memoria ſepelitionis.vn̄ ait. Sepulti eni ſumus cū illo per baptiſmū in morte. Nam dū homo baptiſatur imergit: et ſic quaſi ſepelit. Unde trina imerſio tridui ſepulture eſt recordatio. Ex quo cōueniētius immergendo qꝫ aſpergendo baptiſat homo. Sicut igitur xp̄s ſepultus a prioribus quieuit actib⁹ humanis: ſic et nos baptiſati queſcim⁹ a peccatis et vicijs. Tertio memoria reſurrectiōis. vt ait ap̄ls: Ut quō xp̄s reſurrexit a mortuis ꝑ gl'iam pr̄is i.per potentiā diuinitatis. ita ⁊ nos in nouitate vite ambulem⁹. Nā ad ro.vj.idē ait. Chriſtus reſurgēs ex mortuis iā nō morit: mors illi vltra nō dn̄abit: nec nob vltra mors pcti dn̄ari debet.xxvij.q.j. Nuptiarum de ꝯſe.di.ij. Semel xp̄s.⁊ ca.iterat

¶Scd̄a q̄ſtio preſentis ſermonis. Utrū vz homo poſſit ⁊ peccato preſeruari cōformatione vite xp̄i

Q Uerit a doctoribus circa ſcd̄am partē ep̄l'e. Utruz vz homo poſſit ꝑſeruari a pctis ꝯformatione vite xp̄i. Et dicūt ꝙ ſic. Primo ꝯfiguratione Un̄ ait ap̄ls. Si eni cōplātati facti ſumus ſimilitudini mortis ei⁹ vz xp̄i. vt iā dictū eſt: vt ſic mortu⁹ eſt pene: nos mortui ſum⁹ culpas: ſil'⁊ reſurrectiōis erim⁹ Scd̄o fomitis debilitatōe q̄ fit in baptiſmo virtute morti xp̄i: Un̄ dicit ap̄ls. Hoc ſciētes: q: vetus hō noſter: de quo ad Ephe.iiij. Exuite veterē hoiem vz antiq̄ peccatrix cōuerſatio. ſiml' crucifixus eſt: vz cū xp̄o q: xp̄i morte deleta eſt. vt deſtruat corpus peccati. vniuerſitas eius: vt vltra nō ſeruiamus pctō. Quia ioh. viij. dicit Qui facit peccatū ſeruus eſt peccati. De peni.di..iij. Ille rex. Tertio mentis iuſtificatōe Quia dicit ap̄ls Qui enim mortuus eſt ſcz peccato iuſtificatus eſt a peccato: vt vlteri⁹ ſ.non cogat ſeruire peccato. Nam anima que peccauerit ipſa morieť. Ezech.xviij.j.q.iiij. Iā itaqꝫ.xxiiij. q.iij. His ita. De ꝯſe.di.iiij. Queri

¶ Tertia q̃ſtio p̃ſentis ſermonis. Utrū vz homo pctō mortuus exemplo xp̄i acq̄rat vitā eternā d̄ ꝯgruo.

q Uerit̃ a doctoribus circa tertiā partē ep̄l'e. Utrum vz homo peccato mortuꝰ exemplo xp̄i acquirat ſibi vitā eternā. Et dicunt tria. Primum qui moriunt̃ culpe ſicut xp̄s mortuus eſt pene: viuunt vita chriſti: vñ dicit ap̄l's. Si autē mortui ſumus cum xp̄o: modo quo dictū eſt. credimus; vz fide certa: quia ſimul etiā viuemus cū illo: iuxta illud. j. ad The. iiij. Sic ſemp cum domio erimus. Et. ij. ad thi. ij. Sicut mortui ſumus ⁊ cōuiuemus: vt. ſ. ſimus mortui ſicut xp̄us. Primo veſtibꝰ ſpoliati ꝑpter paupertatē. Qꝛ mathei. v. Beati pauperes. xxiij. q. iiij §. ex his. Scd̄o membris dilatati ꝑpter charitatē. Quia. j. ad Thi. j. finis p̄cepti ē charitas. Tertio clauis tormētati ꝑpter vite auſteritatē Quia ad Ro. xij. ap̄l's ait. Carnis curā ne feceritis. De cōſe. di. v. Nō mediocriter. Quarto capite inclinati ꝑpter humilitatē Quia math. xj. dicit dñs. Diſcite a me: quia mitis ſum ⁊ humilis corde. ij. q. ij. Qui ſe ſic. Aliud dicunt: qualis eſt vita chriſti: vnde ait ap̄l'us. Scientes qꝛ xp̄us reſurgens a mortuis: iam nō morit̃. Ecce ꝙ vita xp̄i eſt immortalis. Mors illi vltra non dominabit̃ Ecce ꝙ eſt felix: et ꝓbat hoc dicēs Qd̄ eniz mortuus eſt peccato: mortuus eſt ſemel: ⁊ ſic nō morit̃ vltra. Quod aūt viuit: viuit deo: ⁊ iō feliciter. Tertiū dicūt quia debemus mori exemplo xp̄i: vt viuamus cuz eo; vnde ait ap̄l's. Itaq̄ʒ exiſtimate et vos quidē mortuos eſſe peccato viuentes autē deo in xp̄o ieſu dño noſtro. Qui miſertus turbe pauit eam: vt dicit euangeliū hodiernū Math. viij. deſcriptū. Quatenꝰ moreretur peccato ⁊ viueret deo.

¶ Dñica ſeptima poſt penthe. de ſolutione q̃ſtionis: qd eſt humanius et facilius facere bonuz: vel malum. Sermo. xxxiiij.

h Umanū dico ꝑpter infirmitatem carnis veſtre. ad Ro. vj. hec verba ſcribunt̃ Pro exordio p̄ſentis ſermōis a doctoribus querit̃. Utrū p̄cepta legis xp̄iane ſint humaniora et faciliora p̄ceptis legis Moſayce. Et dicunt Alex. de Ales in tertia parte: et. ſ. Thomas ibidē. q. cvij. arti. iiij. Qd̄ licet p̄cepta chriſtiāe legis ſint maioris difficultatis reſpectu interiorū actuū qui ꝓhibent̃ in ea et non in illa: vt patet in adulterio Math. v. tamē ſunt leuiora ⁊ magis humana: tū quia pauciora: tū quia clariora: tum qꝛ amabiliora. Nam illa lex erat timoris: iſta ꝟo eſt amoris Unde dicit Augu. ſup Joh. Mandata legis chriſtiane non ſunt grauia amanti: ſed nō amanti ſunt grauia. Et rationem aſſignat ph̄us. v. Ethi. vbi dicit. Operari ea que iuſtu; operat̃ facile eſt: ſed operari eo mō quo iuſtus operat̃. ſ. delectabiliter ⁊ ꝓmpte: eſt difficile non habēti iuſticiā. Et ideo Paulus ea predicans dicit. Humanū dico: ꝑpter infirmitatē carnis veſtre. In qua gdē ep̄l'a pro eius expoſitione tres q̃ſtiones ſunt declarande. Prima q̃re

leuius eſt facere bonum q̄ȝ malum. Scđa quare grauius eſt facere ma/lum q̄ȝ bonū.ibi.cum eni̅. Tertia quare meli⁹ eſt facere bonū q̄ȝ malū ibi.nūc ꝟo liberati.Ut prima ſit de operationis boni leuitate et facili/tate. Alia de operationis mali gra tuitate. Tertia de operationis bo ni fructuoſitate.

¶Prima queſtio p̄ſentis ſermonis de opationis boni facilitate:vtrum vȝ facilius ſit facere bonū q̄ȝ malū.

Q Uerit a doctoribus circa prima̅ parte̅ ep̄le. Utruȝ vȝ facilius ſit facere bonū q̄ȝ malū. Et dicunt ꝙ facilius eſt facere bonum propter tria. Primū ꝑpter dilectionem:q: obiectū voluntatis eſt bonū:ꝛ nihil di/ligere poſſumus niſi bonū: et vt ait Grego.Probatio dilectionis exhibitio eſt operis. Scđm ꝑpter ra/tione̅.Quia rationabilius eſt face/re bonū q̄ȝ malū.Unde homo faciendo bonū homo dicit.cum aute̅ operat malū perdit rationem:et iumentis comparat.Hinc in pſal.di/cit.Homo cū in honore eſſet nō intellexit:ſimilis factus eſt iumentis inſipie̅tib⁹. Tertiū ꝑpter obiecti cōparatione̅. Nam qui facit bonū bene ſeruit deo:qui aute̅ operat malū ſeruit diabolo:et ſeruire deo regnare eſt:ſeruire aute̅ diabolo in interitum ire eſt.Et quia facilius eſt facere bonū.ideo Paulus ait. Huma/nū dico.i. qđ leuius eſt vobis p̄ci/pio.Quia Math.xj.dn̄s dixit. Iugum eni̅ meū ſuaue eſt:et onus me/um leue:ꝛ iſtud leue vobis p̄cipio propter infirmitate̅ carnis vr̄e. Na̅ vt mathei.xxvj.dicit.Spūs quide̅ promptus eſt:caro aūt infirma. Et ideo.dic̄.Sicut eni exhibuiſtis me̅bra veſtra ſeruire immūdicie:vȝ lu/xurie que corpus inquinat:ꝛ inig/tati:vȝ mentis ad iniquitate̅.Quia vt ait Grego.peccatū quod ꝑ penite̅tiaȝ nō diluit mox ſuo pōdere ad aliud trahit.Ita nunc.j.ad Co//rin.vj. Ecce nunc tempus acceptabile. Exhibete me̅bra veſtra ſerui/re iuſticie in ſanctificationem.di.xlvij.Omnes.

¶Scđa queſtio p̄ſentis ſermonis de operatiōis mali grauitate:vtrū grauius ſit facere malū q̄ȝ bonum.

Q Uerit a doctoribus circa ſcđam parte̅ ep̄le. Utruȝ vȝ grauius ſit facere ma/lum q̄ȝ bonū: ꝛ dicunt ꝙ ſic:ꝑpter tria. Primo ꝑpter vilitatem nam magna vilitas eſt facere malum:q: ſic agens efficit ſeruus. Un̄ Joh.viij.Qui facit peccatū ſeruus eſt pcti.Unde ait apl's.Cū eni̅ ſerui eſſetis peccati:liberi fuiſtis iuſticie.i.caruiſtis dominio iuſticie: que eſt viliſſima ſeruitus. Scđo ꝑpter damnoſitate̅.Unde ait apl'us Que̅ enim fructuȝ habuiſtis tūc in illis ſcȝ peccatis: in quibus nūc erubeſcitis. quaſi dicat nullum.Quia mathei.vij.Non poteſt arbor ma/la bonos fructus facere: que debet ſuccidi.extra de decimis.Quamuis Tertio ꝑpter penalitate̅. O q̄ȝ grauis eſt pena male agentiū.Nam iuſtus ſecure oia facit:latro cruciatur gelu et frigore: et ſepe occidit dum vult occidere.Adulter timet ſupue/nire maritū:ꝛ ita de ſingulis.Sȝ ce/ci peccatores dicunt bonū malum De quibus iob.xxxj.dicit.Eſſe ſub

ſpinis ꝛ ſentibus delicias computa bũt. Quia vt ait poeta. Dicit amoꝛ cecus dedecus eſſe decus. Quibus eſai. v. dicit. Ue qui dicitis bonũ malũ: ꝛ malũ bonuꝫ. Et ideo dicit apl'us Nam finis illoꝛum moꝛs eſt de pe. di. j. peccatum.

¶ Tertia q̃ſtio p̃ſentis ſermõis de operationis boni fructificatõe q̃re melius eſt facere bonum q̃ꝫ malum

q Ueritꝰ a doctoꝛibus circa tertiam partẽ epiſtole: de opationis boni fructifi/cation e. Utrũ vꝫ melius ſit facere bonũ q̃ꝫ malũ. Et dicũt ꝙ melius eſt facere bonũ ꝓpter tria. Primo ꝓpter honoꝛabilitatẽ. Uñ dicit apl'us. Nunc ꝟo liberati: ꝛ certe ſtatus libertatis ſatis eſt honoꝛabilis maxime eoꝝ qui a dei filio ſũt liberati. Quibꝰ xp̃s ioh̄. xviij. dicit. Si filius vos liberauerit: vere liberi eritis. Scd̃o ꝓpter delectabilitatẽ Uñ dicit apl'us a peccato ſerui autẽ facti deo. Nam magna delectatio eſt liberari a peccato ꝛ ſeruire deo. Quia apl'us ad Gala. vj. dicit. Fructꝰ ſpiritus: charitas pax: gaudiũ Et. j. ad Coꝛin. iij. dicit. Ubi ſpiritꝰ dei. ibi libertas. xix. q. ij. Due ſunt xxiij. q. vj. §. ex his. De renunc. niſi cuꝫ pꝛidem. de regula. licꝫ. Tertio pꝛopter deſiderabilitatẽ. Magno enim deſiderio efflagitãt homines gratiã in p̃ſenti: ꝛ gloꝛiã in futuro: et hec acquirit bene faciendo. Uñ ait apl'us. Habetis fructũ veſtrũ in ſanctificatione vꝫ gratie in p̃ſenti: finẽ vero vitã eternã. Nec mirũ q: ſtipẽdia peccati moꝛs Ezech. xviij. Anima que peccauerit ipa moꝛiet. j. q. iiij. Jam itaq̃ꝫ. xxiiij. q. iij. His ita. De cõſecra. di. ij. Queris a me. Stipendiũ eni ſcd̃m Augu. dicit a ſtipe pendẽdo ſeu ponderãdo: quia militibus pugnãtibꝰ pꝛo patria ad pondus pecunia dabat antiquitꝰ. Gratia autẽ dei vita eterna in chꝛiſto ieſu dño nr̃o Quia ioh̄. j. gratia et veritas per ieſum xp̃um facta eſt De conſe. di. iiij. placuit. Qui condemnat opantes maluꝫ ſub vmbꝛa veritatis: vt dicit euãgeliũ hodiernũ Mathei. vj. deſcriptũ. O igit felix qui facit bonũ: ꝛ decliuat a malo. Cauens a falſis ꝓphetis: qui docent contrariũ: quia in p̃ſenti abũdabit grã: et in futuro coꝛonabitur gloꝛia: per infinita ſcl'oꝝ ſcl'a. Amẽ

¶ Dñica octaua poſt penthe. de vita carnali fugienda. Sermo. xxxv.

D Ebitoꝛes ſumus nõ carni: vt ſcd̃m carnẽ viuamꝰ. Ad Ro. viij. ca. hec verba ſcribunt. Pꝛo exoꝛdio: p̃ñtis ſermonis a doctoꝛibꝰ querit. Utrũ vita carnalis ſit fugiẽda obligatiõe legis nature et dicũt ꝙ ſic. Pꝛimo q: naturaliter homo debet fugere peccatũ quod eſt contra naturã hominis ꝛ ſeruire iuſticie. Sed hec fit viuẽdo non vita carnali. ergo ꝛc̃. Preterea ſcd̃o ſic. Naturaliter eni homo tenet ſequi inſtinctũ ſpũs cũ ſpiritus ſit pars in homine p̃ncipalis. Uñ debet viuere ſcd̃m dictamen recte rationis: que iudicat vt carni adminiſtrent neceſſaria. iuxta illd̃ Eccl. xxxiij. Cibaria ꝛ virga et onus aſino: panis ꝛ diſciplina ꝛopus ſeruo ꝛ ei neceſſaria miniſtrãdo nõ operant eius deſideria. Hinc ipſe apl's

ait ad Ro.xiij. Curā carnis ne feceritis De conſe.di.v. Non mediocriter Uñ augu. Anima ꝛ ſi nō eſt ſummū bonum: quod eſt deus: ꝛ paruū bonū quod eſt corpus: debitrix eſt tamē deo vt ſcđm deum viuat: nō carni que eſt aſinus ꝛ ſeruus eius: vt eius delectationes proſequatur Tertio quia dicit aplus. Debitores ſumus nō carni vt ſcđm carnē viuamus. ¶ In qua qdē epl'a pro ei⁹ expoſitione tres q̄ſtiones ſunt declarande. Prima quarum eſt de carnali vita fugienda ex gehēne cōminatione. Utrū vz pena eternali debeamus fugere vitam carnalē. Alia eſt de vita carnali fugiēda ex glorie ꝓmiſſione. Utrū vz ex ꝓmiſſiōe eterne glorie debeamus fugere vitā carnalem. ibi. ſi autē ſpiritu facta carnis. Tertia eſt de vita carnali fugiēda ex gratie adeptione. Uz vtrum ex adeptione gratie debeamus fugere vitā carnalē. ibi. quicunq̄.

¶ Queſtio prima preſentis ſermonis: vtrū vz timore pene eternalis debeamus fugere vitam carnalem

Uerif a doctoribus circa primā partē epl'e. Utrum vz timore pene eternalis debeamus fugere vitam carnalē. Et dicūt ꝙ ſic. Primo q: ex ſenſib⁹ carnis naſcunt vitia que aiam occidūt Uñ.j.ad thi.v. Paulus ait. Uidua q̄ in delicijs eſt: mortua eſt viuens. Quia ad Ro.vj. dicitur. Stipendia peccati mors Secundo. Quia augu. ſup iohā. dicit. Uita hominū media eſt inter vitaz angelorū et pecorū. Si viuit homo ſcđm carnē pecoribus comparatur Si viuit homo ſcđm ſpiritū: angelis ſociat: et ait. O vita que tot homines decepiſti: tot ſeduxiſti: tot exceraſti. Dum fugis nihil es: duz videris es quaſi vmbra: dum exaltaris es quaſi fum⁹: ſtultis es dulcis ꝛ ſapientibus amara: qui te amant nō te cognoſcunt: qui te cōtemnūt ipſi te intelligunt. Tertio q: Paulus ait. Si eni ſcđm carnē vixeritis moriemini. Et idem pauloante in p̄ſenti epl'a dicit. Qui autez ſunt in carne deo placere nō poſſunt.

¶ Secunda q̄ſtio p̄ſentis ſermonis vtrū vz ex promiſſione eterne glorie debeamus fugere carnalē vitam

q Uerif a doctoribus circa ſcđam partē epl'e Utrum ex ꝓmiſſione eterne glorie debeamus fugere carnalē vitam? Et dicunt ꝙ ſic. Primo quia Remigius ait. Non ideirco creati ſum⁹ ab omnipotente deo vt ſcđm carnē. i. ſ̄m carnis deſiderium viuamus: q: nō ſumus carni debitores: ſed deo: et ſpiritui noſtro vt ſpirituale cōuerſemur: cuncta trāſitoria ꝛ caduca pro nihilo deducentes. Cum eni nō eſſemus: ab eo cōditi ſumus: ꝛ cū noſtro vitio perditi eſſemus: ab ipſo redēpti ſumus: qui donat nobis tēporalia ꝛ ſpiritualia ꝓmittit eterna. ab eo eni cūcta bona recepimus: ac per hoc de cūctis bonis ei debitores ſumus. Debituz autē noſtrū ei reddimus: cū delectationē carnis abijcimus: cū eius mādata pficimus. Hec ille. Scđo q: ioh̄.vj.ca. dicit. Spirit⁹ eni eſt qui viuificat: caro autē nō ꝓdeſt quicq̄ gratia autē dei vita eterna. Tertio quia dicit aplus ad idē in ſcđa parte epl'e. Si autē ſpiritu facta carnis

ideſt opera de qbus ad Gala.v. dicit. Manifeſta ſunt opera carnis: mortificaueritis.i.penitus a vobis abieceritis viuetis: vʒ eterna glia. ¶ Tertia qſtio pſentis ſermonis: vtrū vʒ debeamus fugere carnaleʒ vitam ex adoptione gratie.

Querit a doctorib⁹. Utrū vʒ debeamus fugere carnalē vitam ex adeptione gratie ꝛ dicūt ꝙ ſic Quia paulus in tertia parte epiſtole dicit Quicūqʒ enim ſpiritu dei aguntur ideſt reguntur. ſcðm illud pſal. Dominus regit me: ꝛ nihil mihi deerit vel aguntur.i.impellūtur. Juxta illud mathei.iiij. Ductus eſt ieſus in deſertū a ſpiritu. hi ſunt filij dei: adeptiōe gratie. Unde xp̄s dicit aplis. Joh.xv. Jam nō dicā vos ſeruos: qd pbatur tripliciter. Primo ex glorioſa cōfeſſione: cōfitendo deum eſſe patrē nr̄m: vñ apl's ait. Nō ei accepiſtis ſpiritu ſeruitutis iterū in timore: ſed accepiſtis ſpiritū adoptionis filioꝝ: in quo clamam⁹ Abba pater Ubi augu. elegāter verba duarum linguarū propoſuit. idē ſignificantia propter vniuerſum ppl'm qui de iudeis ac gentib⁹ in veritate fidei eſt vocatus. Si ergo per ſpiritū ſanctum cōfitemur deū eſſe patrē nr̄m dicendo Abba hebraice: ꝛ pater latine. non ſolū per naturā ſed etiam per gratiā: ergo per eundē ſpiritum ſumus filij adoptionis. Scðo ex diuina teſtificatione: vnde ait apl's Jpſe ſpiritus teſtimoniū reddit ſpiritui nr̄o ꝙ ſumus filij dei: hoc modo. Qm̄ q aguntur ſpiritu dei: peccata deteſtantur: iuſticiā ſectantur. carnē mortificāt. mentē eleuāt. ꝯtemnūt terrena. appetunt celeſtia. Hec aūt oīa ſunt fide digna teſtimonia qui ſunt filij dei. ſic pau. ad Ro.j. dicebat. Teſtis eſt mihi de⁹ Et iob.xvj dicit. Teſtis mihi eſt in celo.xj.q.iij Jnter verba Tertio ex hereditatis ſuperne adeptione: vnde dicit apl's Si autē filij dei ꝛ heredes: heredes quidē dei: vnde Dauid in pſal. Dominus pars hereditatis mee. Coheredes autē xp̄i: quia ipē eſt principalis heres: ad hebre.j.ca. quem cōſtituit heredē vniuerſoꝝ. O quātū hec carnalis vita deteſtanda eſt nō ſolū timore pene ſed amore glorie et adeptionis grē: cū Augu. dicat de hac vita ſup illð v̄bū. Ja.iiij ca. Que ē vita noſtra: Uita hec eſt vita dubia. vita ceca: vita erumnoſa: quā humores tumidāt: dolores extenuant ardores exſiccant: aera morbidāt: eſce inflant: ieiunia macerant: ioci ſoluūt. triſtitia cōſumūt ſollicitudo coartat ſecuritas hebetat diuicie iactāt: pauptas deijcit. iuuētus extollit: ſenectus incuruat: infirmitas frangit: meror depmit ꝛ hec oīa mors interimit: vniuerſis gaudijs finem imponit. Unde vilicus iniqtatis deceptus eſt vt dicit. euāgeliū hodiernū Luce.xv. deſcriptū Jpſam ergo nō amem⁹ Qr pau. ad phi.j. dixit. Cupio diſſolui ꝛ eſſe cū xp̄o.vij.q.iij.§. Cū aūt: ſʒ futurā ingramus vt ibi perēniter gaudeam⁹.

¶ Dñica nona poſt penthecoſtes de phibitiōe pcti Sermo.xxxvj.

Non ſimus concupiſcentes malorum.j. ad Cor.x.c. hec v̄ba ſcribuntur: Pro ex-

ordio preſentis ſermonis a doctori bus queritur. Utrum omnis cōcupiſcentia et omne deſideriū ſit peccatū? Et dicunt ꝙ nō. Naȝ quedā eſt cōcupiſcentia bonorū: que ſunt bona in ſe et etiā concupiſcenti: de qua dicit ꝓpheta in pſal. Cōcupiuit aia mea deſi.in.tu.m.o.t. Et ſapientie.vj. Concupiſcentia ſapientie deducit ad regnū perpetuum: ⁊ hāc nō diſſuadet ſcriptura: ſed efficaciter pſuadet. Sap.vj. dicēs. Cōcupiſcite ſermones meos. Et eſt cōcupiſcētia mala: de qua Math.v. Qui viderit mulierē ad cōcupiſcendum eā.⁊c. Et hāc ꝓhibet ſcriptura exo.xx. dicēs. Nō ꝯcupiſces vxorē ꝓximi tui. Et de tali cōcupiſcentia dicit aplus. Nō ſimus ꝯcupiſcētes malorū ¶ In hac igit epl'a pro eius expoſitione tres queſtiōes declarande ſunt. Prima quarum eſt de pcti prohibitiōis exemplificatiōne. Utrū vȝ exemplo ſcripturarum prohibeat omne peccatū? Alia eſt de peccati prohibitiōis atteſtatiōe Utrū vȝ punitiōes peccatorū facte in veteri teſtamēto fuerit figure maioris punitiōis fiende in nouo teſtamento.ibi.hec aūt oia. Tertia eſt de prohibitiōis doctrinatiōe. Utrū videlicet ſit aliqua doctrina ad precauendum peccatum.ibi.itaqȝ

¶ Prima queſtio pn̄tis ſermonis Utruȝ videlicet exemplo ſcriptura prohibeatur omne peccatum?

q Uerit a doctoribuȝ circa primam partem epiſtole Utrū vȝ exemplo ſcripturarū ꝓhibeat omne peccatū? Et dicunt ꝙ ſic. Primo eni prohibet pctm̄ cordis dicēdo. Nō ſimus cōcupiſcentes malorꝫ ſicut ⁊ illi. vȝ filij iſrl'. Numeri.xj. de quib⁹ pauloante dixerat. De quibus tria notanda ſunt. Primo ꝙ apl's licȝ hic diſſuadeat omne peccatū: tam illud quod eſt ex ſeipſo: q̄d nō poteſt bn̄ fieri: vt eſt blaſphemare deū q̄ȝ illud quod eſt pctm̄ ex circūſtantia: vt interficere hoīem iniuſte. vl' cognoſcere mulierē non vxorē: vel vxorē nō debite: tn̄ ꝓprie diſſuadēt concupiſcētiā cordis reſpectu venereorū ciborū: diuitiarū et honorū. De quib⁹.j.ioh.ij. Omne quod eſt in mūdo: aut eſt cōcupiſcentia carnis: aut concupiſcentia oculorum: aut ſuperbia vite. Secundo nota ꝙ apoſtolus inducit exemplum filiorū iſrael. quia illi maxime in his peccauerūt. Tū quia ſacramēta illius legis nō ꝯferebant gr̄am: cuius virtute cōprimeret cōcupiſcentia. Tū quia illa lex non determinabat penā ſicut et noſtra Unde iac.j. dicitur. Cocupiſcentia cū cōcepit parit peccatū: pctm̄ v̄o cū cōſumatuȝ fuerit: generat mortē. Tertio nota ꝙ hic ſp loquit apl's de cōcupiſcentia inquantū ſp dicit conſenſus reſpectu actus qui eſt pctm̄ mortale.

Scd̄o principaliter ꝓhibet pctm̄ operis. Primo cōtra deum cū dicit Neqȝ idolatre efficiamini: honorē diuinū creature impedēdo: ſicut q̄dam ex ipſis filiorꝫ iſrael. vȝ quēadmodū ſcriptum ē exo.xxxij. Sedit ppl's mādūcare ⁊ bibere et ſurrexit ludere.i.corā vitulo cōflatili chorեas ducere. ꝓpter q̄d perierūt q̄ſi triginta milia hoīm. Scd̄o ꝯtra proximū et ſe ipſum peccantē cū dicit. Neqȝ fornicemur.quia fornicator

in corp⁹ ſuū peccat.j. Cor. vj.xxvj. q'ij.§.Sȝ ⁊ illō. Sicut qdā ex ipis fornicati ſūt:⁊ ceciderūt vna die.xxiij milia. Numeri.xxv. Tertio cōtra diuinū experimētū.cū dicit. Neqȝ temptemus xp̄m de potentia eius experimentū ſumere volendo ſicit neqȝ ſicut qdā eoꝝ tēptauerūt eſcas petēdo:⁊ a ſerpentib⁹ perierūt Numeri.xx.quos paruos vtvix videri poterant:imiſit deus vt morderent Tertio principaliter ꝓhibet pctm̄ oris.cū dicit. Neqȝ murmuraueritis.Quia ſap̄.j.d'. Cuſtodite vos a murmuratiōe que nihil prodeſt. et a detractione parcite lingue.ſicut qdā eoꝝ murmurauerūt.ſ.ↄtra deū Numeri.xij.et perierūt ab extermi/natore i.ab igne:q exterminauit extremā partē caſtroꝝ. Numer.xvij.

¶Secūda queſtio preſentis ſermonis:Utrū vȝ punitiones facte in veteri teſtamēto ↄtra peccata fuerunt figure punitionum que ſunt fiende in nouo teſtamēto?

q Ueritur a doctorib⁹ circa ſecundā partē ep̄le: Utrū vȝ punitiones peccatoꝝ facte in veteri teſtamēto fuerunt figura punitionū:que ſunt fiende in nouo teſtamēto? Et dicūt ꝙ ſic. Primo quia dicit aplus Hec aūt oia in figura cōtingebant illis. Scripta ſunt aūt ad correctionē noſtrā in quos fines ſeculoꝝ deuenerunt.i.qui ſumus in fine ſeculoꝝ: vȝ i vltima etate.iuxta illud.j. Jo.ij Filioli nouiſſima hora ē. Quia ad Ro.xv.dictū eſt Quecunqȝ ſcripta ſunt:ad noſtrā doctrinā ſcripta ſūt. Secūdo quia ſcriptura hoc declarat. Nam Gen̄.iiij.dicit: Uox ſanguinis fratris tui clamat ad me de terra. Itē Exo.x.pharao propter plagas dixit: Peccaui in deuȝ ⁊ in vos. Itē hieruſalē deſerta eſt ꝓpter peccatū Hiero.xliiij. Tertio quia hec oia ſunt figura pene infligende chriſtianis:ſi ſilia cōmittant. Quia Math.xxv.dicit chriſtus eis: Ite maledicti in ignem eternū: que eſt pena penarum.

¶Tertia pars preſentis ſermonis: Utrū videlicet ſit aliq̄ doctrina ad precauendū peccatum?

q Ueritur a doctorib⁹ circa tertiā partē ep̄le: Utrū vȝ ſit aliqua doctrina ad precauendū peccatū? Et dicunt ꝙ ſic. Primo enim eſt admonitio. Unde ap̄ls admonendo dicit: Itaqȝ qui ſe exiſtimat ſtare.ſ.in gr̄a videat ne cadat.ſ. in pctm̄. Ecci.ix dicit. Nemo ſcit vtrū odio vl' amore dign⁹ ſit. hinc idē ap̄ls ad ephe. v.ait. Uidete quō caute ambuletis Scdo ponit modificatio.vnde ſequit ap̄ls. Temptatio vos nō ap̄phendat:ideſt nō ducat vos in conſenſuȝ:niſi humana: que eſt de peccato veniali: que euitari nō poteſt De cōſe.di.ij.§. Iterat. Nam temptari bonū eſt:quia ꝓph̄a ait. Proba me dn̄e et tempta me. ſed apprehendi malū eſt. Tertio ponit auxiliatio.vnde cōcludit aplus. Fidelis deus qui nō patiet vos tentari ſupra id quod poteſtis:ſed faciet cū temptatione prouentū.ſ.gratie: et per conſequens gl'ie. Quia iac.j.d' Beatus vir qui ſuffert tēptationeȝ qm̄ cum ꝓbatus fuerit:accipiet coronā vite. Quia fidelis deus in oi/bus verbis ſuis vt ait propheta. O

quantum eſt beatus qui ſic preca-uet peccato cordis eius ꝛ operis:ne pereat in hieruſalē:ſuper quā fleuit chriſtus:vt dicit euangeliū hodiernum Luce.xix.deſcriptum. Sed victor tentationū ad vitam perueniat eternam Amen.

¶Dñica.x.post penthecoſten De diuina gratia Sermo.xxxvij.

Citis qꝛ cuz ſ gētes eſſetis ad ſimulachra muta ꝑut ducebamini eūtes.j.Corinth.xij.hec verba ſcribuntur. Pro exordio pn̄tis ſermonis a doctorib⁹ querit: Utrū homo in hac vita ſm ſtatum preſentē poſſit vitare peccatū? Et dicūt Alexan.de ales:ꝛ Bonauentura in tertio:ꝛ ſcūs Tho.pͣ 2ᵉ q.cj.ar.viij.ꝙ licz hō in ſtatu nature integre hoc poterat cum auxilio dei:eum in bono conſeruātis:tñ in ſtatu nature corrupte hoc nō poteſt propter corruptionē appetitus ſenſualitatis:cuius motus ſingulos ratio reprimere nō poteſt.ꝛ ſic peccat venialiter:peccat ꝛ mortaliter:niſi adiuuetur a gr̄a iuſtificante. Quia ſicut appetitu nō totaliter ſubiecto rationi nō poteſt eſſe quin ꝯtingant inordinati motus in ſenſu:ita rōne hoīs nō exiſtente ſubiecta deo:cōſequens eſt vt ꝯtingant multe inordinationes in ipſis actibus rationis. Uñ Aug.in li.de pfectione iuſtitie dicit:Quiſquis negat nos orare debere ne intremus in tētationē. Negat aūt hoc qui cōcedit ad non peccandū gr̄e dei adiutoriū nō eſſe homini neceſſariū:ſꝫ ſola lege accepta humanā ſufficere voluntatē:ab auribus hominū remouendum:ꝛ ore omniū anathematiſandū eē nō dubito. Ideo Paulus dicit verba propoſita pn̄tis ep̄le declarande. In q̄ pro eius expoſitione tres queſtiōes declarāde ſunt. Prima quarū eſt de diuie gr̄e cōmēdatione:Utrū vz homo ſine diuina gr̄a poſſit ita bonum meritorium operari.ſicut non poteſt vitare malū. Alia eſt de diuine gratie ꝯditiōe. Utrū vz ad idē def gr̄a gratū faciens ꝛ gr̄a gratis data.ibi.diuiſiones. Tertia eſt de diuine gratie diſtinctione: quomō vz diſtinguunt gratie.ibi.vnicuiqꝫ.

¶Prima queſtio pn̄tis ſermonis Utrū homo poſſit ita bonū meritorium operari ſicut nō poteſt vitare et declinare malum ſine gratia.

q Uerif a doctoribus circa primā partē ep̄le. Utrum homo poſſit ſine diuina gr̄a ita bonū meritoriuz operari:ſicut nō poteſt malū vitare Et dicit Nico.de lira ꝙ ſm verba prime partis hui⁹ ep̄le diuina gr̄a ab ap̄lo tripliciter cōmendaf. Primo quia ſine ea pctm̄ mortale non poteſt euitari. et quantū ad hoc dicit. Scitis eni ꝙ cū gentes eſſetis. vz gentiliter viuētes abſqꝫ dei gr̄a ad ſimulchra muta adoranda:prout ducebamini eūtes: vel inſtinctu demonū:vel ꝓpria inclinatiōe:vel hoium perſuaſione. Scd̄o gratia comendaf: quia per eā vitaf pctm̄ mortale. Unde ſubdif. Ideo notuz vobis facio: ꝙ nemo in ſpū dei loquens dicit anathema ieſu.i. blaſphemiā contra xp̄m: et accipif hic blaſphemia large ꝓ omni peccato mortali:ꝙ eſt quedam blaſphemia

dei inquantũ ſeparat ab eo: nec ꝓpter hoc ſequit̃: ꝙ homo habens gratiã ſit impeccabilis: quia nõ neceſſitat̃ ad vtendũ gr̃a: et ſic ex proprio defectu poteſt peccare mortaliter ſ; tũc nõ operat̃ ex gratia: ꝓpter quod notabiliter dicit aplſus. Nemo in ſpũ dei loquens. i. gr̃a ſpũs ſ. vtens. dicit verbo vel facto anathema ieſu. i. quodcũq; ſeparatiuũ Nã anathema ſeparationẽ importat. Tertio gr̃a cõmendat̃: quia ſine ea nullus poteſt bonũ meritoriũ operari. Unde refert. Et nemo põt dicere dñs ieſus niſi in ſpũ ſctõ. S; ꝯtra: quia math. vij. dĩ. Nõ ois qui dicit mihi dñe dñe itrabit in regnũ celorũ. Reſpondet̃ ꝙ dicere in ſpũ ſancto: vno modo intelligit̃ ſpũſancto mouente ſolũ: et nõ habito. et hec motio duplex eſt. Una per influxũ generalẽ. Et hoc mõ dicit ambro. Uerum a quocunq; dicatur a ſpũſancto eſt Alia per influxu; ſpecialem: ⁊ maxime in his que excedũt facultatem nature. Sic balaã multa futura vera p̃dixit. Nũeri. xxiiij. Sic cayphas prophetauit. Joan. xj Alio modo ſpiritusancto mouẽte et habito per gratiam in mente et ſic loquit̃ apoſtolus in hoc loco

¶ Secunda queſtio p̃ſentis ſermonis. Utrũ videlicet ad idẽ det̃ gratia gratũfaciens: ⁊ gr̃a gratis data

q Uerit̃ a doctoribus circa ſcdam partẽ epiſtole preſentis. Utrũ ad idẽ detur gratia gratumfaciens: et gratia gratis data? Et dicit Nico. de lira ꝙ nõ: quia gratia gratũ faciens dat̃ ꝓpter bonũ illius cui datur: v; vt eũ dignũ faciat vita beata Gratia gratis data ſpecialiter dat̃ ꝓpter bonũ eccľie: et nõ illius cui dat̃: ſicut donũ ꝓphetie linguaru; et huiuſmõi. Ad talẽ vtilitatẽ eccleſie tria requirunt̃. Primũ facultas loquendi: vel operandi: que habet̃ per gr̃a; qua qui predicat diuerſa idiomata loquit̃. miracula operatur ⁊ huiuſmodi: et hec malis hominibus aliquãdo dat̃. Unde ſaluator math. vij. Multi dicẽt in illa die dñe. Nonne in nomie tuo prophetauim⁹? et ĩ noie tuo demonia eiecim⁹? ⁊ in noie tuo virtutes fecimus? Et tũc cõfitebor illis: q: nũq̃ nouí vos Diſcedite a me qui operamini iniquitate;. Et de iſtis gratijs ad vtilitatẽ eccľie datis. ait apľs Diuiſiones ṽo gratiarũ ſunt: idem aũt ſpũs: q: ꝑfectiões q̃ ſunt in creaturis diuiſim: in deo ſunt ꝯiunctim Scdm auctoritas q̃ habet̃ ꝑ miniſteriũ: vt per apoſtolatũ ſacerdotiũ et hmõi. iõ apľs dicit. Diuiſiones miniſtrationũ ſunt: idẽ aũt dñs cui oĩa ſeruiũt. Tertiũ operũ executio Et quantũ ad hoc dicit: diuiſiones operationu; ſunt: quia vnus plus alio operatur. Sicut paulus dicit. j. corin. xv. Plus oĩbus laboraui. Jdem ṽo deus qui operat̃ omnia in omnibus. Effectus enim prime cauſe neceſſario requiritur in omni effectu aliarum cauſarum.

¶ Tertia queſtio preſentis ſermonis. Utru; videlicet diſtinguantur gratie ſm vtilitatem eccleſie.

q Uerit̃ a doctoribus circa tertiã partem pñtis epľe: quõ gratie diſtinguant̃. Et dicit Nico. de lira ꝙ gratie gratis date: ſicut dictum eſt,

danť ad vtilitatē ecl'ie: quod potiſſime fit p doctrinā quātū ad ea que ſunt fidei. Ad quod tria requirunť Primū quoꝝ eſt cognitio diuinorum. Ad quaꝫ cognitionē etiā tria ſunt neceſſaria.ſ.fides que eſt certitudo inuiſibiliū principioꝝ catholice doctrine. vt dꝛ ad hebꝛe.xj. Fides eſt ſubſtātia ſperandarū reruꝫ argumentū nō apparentiū.i.certitudo nō euidentie: ſed adherentie Inde phus dicit. Fides eſt ignote rei admiranda certitudo. Aliud neceſſariū eſt ſermo ſapientie: que eſt cognitio diuinoꝝ ex articulis fidei per cōcluſiones ſequentiū. Tertiū neceſſariū eſt ſermo ſcientie que eſt effectiuū rerū humanarū. quia ad ro.j.diciť. Inuiſſibilia dei a creatura mundi p ea que facta ſunt intellecta cōſpiciunť. Scdm principale eſt ꝯfirmatio.ſ.diuinoꝝ. Ubi ſciendū ꝙ ea que ſunt fidei confirmantur per ea que ſunt diuine virtutis pꝛopꝛia: vt ſunt miracula: quorum aliqua ptinent ad ſalutē copoꝛū: ꝛ ſic eſt gratia ſanitatū. Aliqua pertinent ad diuine potentie manifeſtationem. vt ſtatio ſolis. ꝛ ſic eſt opatio virtutū. Aliquod ptinet ad oculti reuelationē: ꝛ ſic eſt ꝓphia: aliqđ ad cogitationū diſcretionē: ꝛ ſic eſt diſcretio ſpirituū. Tertiū pncipa eſt ꝓnunciatio vel verboꝛū ꝓlatio et ſic ſunt genera linguarū: et interpꝛetatio ſermonū. Et impugnans Apoſtolus erroꝛes gentilium qui plures deos ponebant ait: hec aūt oīa operatur vnus et idē ſpūs: diuidens ſingulis ꝓut vult. Quibꝰ verbis improbať ſuperbia phariſei: et cōmendať humilitas publicani. luce.xix. ſicut dicit euangeliū ibideꝫ deſcriptū. Beatus ergo ille cui deꝰ gratiā cōfert ad malūvitandū: ꝛ bonum meritoꝛie operandū: ꝛ fidē cōfirmandā: vt poſtmodū ad vitam eternā perducat et regnū eternum. Per chꝛiſtum dñm noſtrū. Amen.

¶ Dominica.xj. poſt penteceſtes de lege euāgelica. Sermo xxxviij.

FRatres notum facio vobis euangeliuꝫ quod pꝛedicaui vobis. j. ad coꝛin.xv. ca. hec verba ſcribunť Pꝛo exoꝛdio pn̄tis ſmōis a doctoꝛibꝰ q̄riť Utrū ſtatus legis euangelice ſit pfectioꝛ oibꝰ alijs pn̄tis vite? Et dicit alex. de ales in. iij. pte.et.ſ. Tho. 2ª 2ᵉ. q.cv.ar.iiij.ꝙ ſic. Pꝛimo quia tanto eſt vnūquodqꝫ pfectius: quanto vltimo fini pꝛopinquius. ſed nihil poteſt eſſe ꝓpinquius fini vltimo q̄ꝫ quod immediate in finē vltimū introducit. hec āt facit lex euāgelica: ꝙ zē. Scdo qꝛ paulus ad hebꝛeos.x. dicit. Habentes itaqꝫ fratres fiduciam in introitū ſctōꝝ in ſanguine xp̄i qui initiauit nob̄ viaꝫ nouā attendamus ad euꝫ. Tertio quia idē apl's ait verba ꝓpoſita pn̄tis epl'e declarande. ¶ In qua pꝛo eius expoſitiōe ſunt tres queſtiōes declarande. Pꝛima quarū eſt de legis euangelice excellentia. Utrūvꝫ lex euangelica ſit alijs excellētioꝛ? Alia eſt de legis euāgelice cōtinētia: que vꝫ ſūt pꝛincipalioꝛa que cōtinenť in euāgelio. ibi Tradidi eni Tertia eſt de legis euangelice efficacia Utrum lex euāgelica maioꝛem cōferat gratiā? ibi Gratia dei.

¶Prima queſtio preſentis ſermo/
nis. Utrum lex euangelica ſit alijs
excelentior et dignior?

q Ueritur a doctoribus cir
ca primã partẽ ep̄le Utrũ
lex euangelica ſit alijs ex
cellentior. Et dicũt alex.
et Nico. de lira ꝙ ſic. propter. iiij.
Primo propter eius p̄dicatores q
fuerũt ap̄li. Et ideo dicit. Notũ vo
bis facio euangeliũ quod predica/
ui vobis: ego ap̄lus: et ſimiles mei
Unde rich. ait Iſta a ſumme ſctita
tis viris ſunt nobis tradita Sc̄do
propter eius auditores qui ex mul
tis miraculis crediderũt. iuxta illō
math. vltimo. Illi autẽ profecti pre
dicauerunt vbiq; domino coopera
te domino et ſermonẽ confirmante
ſeq̄ntib⁹ ſignis. Deus aũt nõ poſſet
eſſe teſtis falſitatis. Quod ſi aliqs
dixerit ꝙ ſine miraculis crediderũt
Aug. ait. Maximũ miraculũ eſt ꝙ
tam ardua et inaudita et ſupra ſen/
ſum exiſtentia: ſine miraculis credi
derunt. Ne valet obſtare de ſecta
Mahometi: que primo armis: de/
inde delitijs preualuit: promittens
obſeruatoribus ea ad que proni ſũt
carnales homines. Unde ap̄ls ait
dicens de euangelio: quod accepi/
ſtis vz vos vt ſapientes: quamuis
contineat ardua et non delicias.
Tertio ꝑpter eius effectus ſalu/
bres: vz gratie in p̄nti: et gl'ie in fu/
turo. Hinc dicit ap̄lus. In quo et
ſtatis in gr̄a: ꝑpter quã obtinebitis
gloriã. Quarto propter eius cõdi
tionem. Nã finis euangelij eſt ſa/
lus. Unde dicit: ꝑpter quod ſalua/
mini: cum duabus ꝯditionib⁹ qua
rum vna eſt firma adheſio. non ra/
tionib⁹ humanis: ſed auctoritatis
diuine: et miraculis. Alia eſt opera
tio. Quia iacobi. j. Fides ſine opi/
bus mortua eſt. j. q. j. Ferẽ. de. peni.
di. ij. Si eni inquit. De ſacra. vnc.
ca. vno. §. Quia vo. Hinc ait ap̄ls
propter primũ Qua ratiõe predica/
uerim vobis: ſi retinetis. ꝑpter ſe/
cundũ dicit. Niſi fruſtra crediditis

Secunda queſtio preſentis ſer/
monis. Que videlicet ſunt princi/
paliora que cõtinentur in euãgelio

q Ueritur a doctoribus circa
ſecundã partẽ p̄ntis ep̄le
que ſunt principaliora q̄
cõtinent in euãgelio. Et
dicũt alex. et ſ. tho. et Nico. de lira
vbi ſ. Quod licet vna lex in altera
contineat: ſicut rota in medio rote
tamen lex euãgelica explicat vete/
rem: et potiſſime quo ad articulos
fidei: quos quilibet xp̄ianus tenet
ſcire: licet diuerſimode: et quia ali/
quos tenent oẽs habentes annos
diſcretionis explicite credere et cõ
fiteri. ideo in ſc̄da parte p̄ntis ep̄le
aliquos Paulus explicat dicens.
Tradidi eni vobis in primis. i. in
ter prima credenda: quia articuli fi
dei ſunt principia ex quib⁹ alia cre
denda deducuntur: quod et accepi
vz a dño: quod ⁊ tradidi vobis: qm̄
dñs ieſus xp̄s mortuus eſt ꝑ pc̄is
noſtris ſm̄ ſcripturas. Uñ eſa. liij.
Propter ſcelus populi mei percuſ/
ſi eum. Et quia ſepultus eſt: vt veri
tas mortis probaret: et quia reſur/
rexit tertia die: et quia viſus eſt ce
phe. vz petro Luce vltimo. et ioh.
xx. deinde viſus eſt pluſq̄ quingẽ/
tis fratribus ſimul in galilea math
vltio. Ex quibus multi manẽt vſq;

adhuc. Quidã autẽ dormierunt. ſ.
morte corpali ſpe reſurrecturi. De
inde viſus eſt iacobo: in die reſurre
ctionis: vt quidã dicunt. Deinde
apl'is omnib⁹ math. vltimo. in die
aſcenſionis. Nouiſſime aũt oium
tanq̃ʒ abortiuo. i. extra tempus na
to: quia poſt aduentũ ſpũs. ſ. venit
ad fidẽ: et violenter eductus ex vte
ro legis. actuũ. ix. Uel cauſa humi
litatis vocat ſe abortiuũ. i. nõ pdu/
ctum ad debitã quantitatem. ſ. per
ſectiõis: viſus eſt et mihi. et addit.
Ego autẽ ſum minimus apoſtoloꝝ
quoniã pſecutus ſum eccl'iam dei.

¶Tertia queſtio preſentis ſermo/
nis. Utrũ videlicet lex euangelica
maiorẽ ꝯferat gratiã q̃ʒ lex moyſi?

Querit a doctoribus circa tertiã partẽ p̃ſentis epl'e. Utrũ vʒ lex euangelica maiorẽ cõferat gratiã q̃ʒ
lex Moyſi? Et dicit alex. de ales in
iij. parte ꝙ ſic: quia illa ꝓmittebat:
hec autẽ exhibet. Scḋo q: paulus
ij. corin. iij. dicit Lr̃a occidit ſpirit⁹
aũt viuificat. Ubi aug. de ſpũ ꝛ lr̃a
dicit: per litterã nõ vult aliud intel
ligere apl's: q̃ʒ decalogũ i illis dua
bus tabulis ſcriptuʒ. Tertio quia
paulus in hac tertia parte p̃ſentis
epiſtole dicit. Gratia aũt dei: quã
ſ. accepi in euangelio: ſum id quod
ſum: et gratia ei⁹ in me vacua non
fuit: que denotata eſt per digitos
xp̃i quos poſuit in auriculas ſurdi
vt dicit euangeliũ hodiernũ math
vij. deſcriptũ Felices ergo q hanc
legem ſequunt. Quia ioh. j. ſcriptũ
eſt. Lex per moyſen data eſt: Gr̃a
et veritas per ieſum chriſtuʒ facta
eſt. De pe. di. j. Libenter. Qui nõ
venit ſoluere legem: ſed adimplere
Mathei. v. de ꝯſe. di. iiij. Si quis.
Igitur eum per hanc legem ſequa
mur qui viuit ꝛ regnat de⁹ per om
nia ſecula ſeculorum.

¶Dñica. xij. poſt penthe. de gr̃a ꝛ
libero arbitrio. Sermo. xxxix.

Fiduciaʒ talem habem⁹ per xp̃m ad deũ. ij. ad corin. iij. hec verba ſcribuntur.

Pro exordio preſentis ſermonis a
doctoribus querit. Utrũ homo poſ
ſit ſe diſponere ad aliquod bonum
faciẽdũ ſola poteſtate arbitrij ſine
gratia? Et dicunt btũs bonauen.
Richar. et alij in. ij. ſentẽ. di. xxviij.
ꝙ nõ: quia ad hoc vt homo diſpo/
nat ſe ad aliquod bonũ Primo re
quirit gratia. Unde bern. de libero
arbitrio dicit. Gratia excitat libe/
rum arbitriũ cũ ſeminat cogitatuʒ
ſanat cum mutat affectuʒ: roborat
vt perducat ad actũ: ſeruat ne ſenti
at defectũ. Aliud quod requiritur
eſt cõſenſus arbitrij. Unde prouer.
xvj. di: Bonũ eſt animũ pparare
Et quia homo nõ poteſt ſe pparare
ad aliquod bonũ: niſi iuuetur a gra
tia. Ideo apl's ait verba propoſita
preſentis epiſtole declarãde. ¶In
qua pro eius expoſitione tres ſunt
queſtiões declarãde. Prima qua
rum eſt de liberi arbitrij defectione
Utrũ videlicet homo liberi arbitrij
poteſtate poſſit cogitare velle vl' fa
cere aliquod bonũ ſine auxilio di/
uine gr̃e? Alia eſt de liberi arbitrij
auxiliatiõe. Utrũ vʒ magis liberũ
arbitriũ iuuet diuina gr̃a per aduẽ

tum chriſti.ibi.qui nos fecit idone os. Tertia eſt liberi arbitrij vltima perfectione. Utrū videlicet homo abſq3 gratia ſola poteſtate liberi arbitrij poſſit mereri vitam eternā ibi. ꝙ ſi miſtratio.

¶ Prima queſtio preſentis ſermonis. Utrū homo liberi arbitrij poteſtate poſſit cogitare velle vel facere aliquod bonum ſine gratia?

q Uerif a doctoribus circa primā partē pn̄tis epiſtole Utrū homo ſola poteſtate arbitrij poſſet cogitare: et velle vel facere aliquod bonum ſine gratia? Et dicit ſ. tho. in prima parte.ij.q.cviij. artī.ij. ꝙ nō Primo q: hō in ſtatu nature corrupte: indiget auxilio diuine gratie quantum ad tria. Primo vt ſanef quia propter pctm̄ tota natura eſt corrupta. Scd̄o indiget vt moueatur ad bene agendū. Tertio ꝙ bonum operetur quod eſt meritorium

Secundo principaliter quia paulus ad Ro.ix.dicit. Nō eſt volētis neq3 currentis: ſed miſerentis dei. Et clarius aug. de correctiōe ꝛ gr̄a dicit. Sine gr̄a nullū ꝓrſus ſiue cogitando: ſiue volendo et amando: ſiue agendo: faciūt hoīes bonum.

Tertio quia dicit aplūs in prima parte huius epl'e. Fiduciā talē habemus ad deū qui eſt vnus in ſubſtantia: ꝛ trinus in pſonis. per xp̄m vz per xp̄i gratiam. Non ꝙ ſimus ſufficientes cogitare aliquid a nobis. ſ. meritorie: tanq̄ ex nobis. ſed ſufficientia noſtra ex deo eſt.

¶ Secunda queſtio preſentis ſermonis. Utrū per aduentū xp̄i magis iuuef diuia gr̄a liberū arbitriū

q Uerif a doctoribus circa ſecundā partē epiſtole p̄ſentis. Utrum per aduentum xp̄i magis iuuef diuina gratia liberū arbitriū. Et dicūt ꝙ ſic. Ad quod declarandum ſunt aliqua notanda. Primo ꝙ duplex eſt teſtamentū. vz Moyſi quod eſt vetus: et chriſti qd̄ eſt nouū in quo mitigata cōmutata terminata ꝛ cōſūmata eſt virtus veteris teſtamēti. Nam cerimonialia ſunt penit⁹ terminata: iudicialia mitigata: ſacramētalia cōmutata. in numero pauciora: faciliora et fructu ampliora Moralia ſūt declarata math.v. Et hoc teſtamentū nouū ſtabile ꝛ ſolidū vt ait apl's ad hebre.ix. Morte xp̄i ꝯſumatū eſt ſpūſcō de celo miſſo. Scd̄o notādū ꝙ hui⁹ teſtamēti auctor ē xp̄s: in q̄ penitētib⁹ largif venia ꝓficientibus gl'ia: trāſgreſſoribus gehēna: heredes ſunt oēs electi: publicatores ſunt apl'i: teſtes ſūt angeli: ſigilla ſunt chriſti paſſio: et oium martyrū: miraculaq3 ſctōꝝ.

Tertio nota ꝙ hoc teſtamentū dicif lex. Tū q: cōtinet noua p̄cepta. Math.v.ca. Diligite inimicos veſtros. Tum q: cōtinet noua cōſilia matth.xix. Si vis pfectus eſſe. Tū quia cōtinet noua ſacramēta. vz baptiſmi Joh.iij. ꝛ eucharistie. math xxvj. Tum quia cōtinet noua legata. nā vetus ꝓmittit terrena. Eſa.j Si audieritis me: bona terre comedetis. Nouum ꝟo ꝓmitit celeſtia. math.v. Bti paupes.xxiij.q.iiij. § Ex his. Quarto notādū ꝙ hec duo teſtamēta differūt per differentias obſcuritatis et claritatis. Uñ apl's in hoc capitulo pn̄tis epiſtole dicit

Uſq; in hodiernū diē velamē manet in lectione veteris teſtamenti: ꝛ iſra. Nos aūt reuelata facie glīa3 dñi ſpeculātes. vñ ad ro. viij. Non accepiſtis ſpm̄ ſuitutis ꝛ alia. Differūt ꝑ differētias grauitatis ꝛ leuitatis. Unde de primo Actuū. v. dr̄ Neq; nos neq; patres nr̄i portare potuimus. De ſecūdo math. xj. ait xp̄us. Jugum eni meū ſuaue eſt: et onus meū leue. Differūt per differentias carnalitatis ꝛ ſpūalitatis. Unde ad ro. viij. Lex ſpirit⁹ vite in xp̄o ieſu. Et dr̄ lex moyſi lex carnis nō in ſe: ſed quantū ad iudeos carnales: qui accipiebant quandā occaſionē peccandi et cōcupiſcendi a lege: quāuis in ſe eſſet ſancta iuſta et bona: quia a deo data: et oīs boni figuratiua. Unde paulus ad ro. vj. Occaſione accepta per mandatum peccatū operatū eſt omnē concupiſcentiā. Quinto notandu3 ꝙ ſicut iudei erant miniſtri veteris teſtamenti. ita tamen ꝙ eſſent circumciſi: ita xp̄iani ſunt miniſtri noui teſtamēti: ita tñ ꝙ ſint baptiſati in quo baptiſmo recipiūt gratiam. Unde per aduentū xp̄i liberū arbitriū magis iuuaṫ. ideo dicit apl'us. Qui idoneos nos fecit miniſtros noui teſtamenti: nō litera: ſed ſpū. Quia nouū teſtamentū nō fuit datum apl'is per ſcripturā: ſed per infuſionem ſpūſſancti eorū corda illuminantis per cognitionē veritatis ꝛ affectū iflamātis per ardorē charitatis. Litera eni occidit quia vet⁹ teſtamtnū peccati cognitionē dabat: nō tamē gratiā cōferebat: ꝛ ſic occaſionaliter concupiſcentia3 augebat ex malicia humana que nititur invetitū: et ſic peccatū quod occidit inducebat. Ad ro. vj. Spirit⁹ autē in quo data eſt lex viuificat.

¶ Tertia queſtio p̄ſentis ſermonis Utrum v3 ſine gratia: ſola poteſtate arbitrij poſſit homo ſibi mereri vitam eternam

Querit a doctoribus circa tertiā partē ep̄l'e. Utrum ſine gratia ſola poteſtate arbitrij poſſit homo ſibi mereri vitam eternā. Et dicit Alex. in tertia parte: et ſctūs Tho. j. 2ᵉ. q. cviij. ar. v. ꝙ non. Primo q2 vita eterna eſt finis excedens humane nature proportiones: Et ideo hō per ſua naturalia nō poteſt ꝓducere opa meritoria vite eterne. Sed ad hoc exigitur altior virt⁹: ſicut eſt virtus gratie: Et hec eſt ratio Augu. cōtra pelagianos. Secundo quia paulus ad Ro. vj. dicit. Gr̄a dei vita eterna. Ubi glo. hoc dixit apl'us: vt intelligeremus deū ad eternā vitam ſua miſeratione nos ꝑducere.

Tertio quia dicit apl'us Qd̄ ſi miniſtratio mortis. i. teſtamētū vetus eo modo quo dictū ē ; litteris deformata in lapidib⁹. i. in tabulis lapideis fuit in gl'ia. i. in reuerentia maxima. ita vt non poſſent intendere filij iſrl'in faciē Moyſi ꝑpter gl'iam vultus eius: a quo exibāt quidā radij ſurſum ꝓcedentes angulariter in figura cornuum: que euacuatur. Exo. xxiiij. ca. q̄ntomagis miniſtratio ſpūs noue legis erit in gl'ia: ſuple per grām quā ſamaritan⁹ oſtendit plagis ſauciato. vt euangelium hodiernū Luce. x. deſcriptū manifeſtat: ꝛ nobis libero arbitrio deſti

tutis et grã ſubleuatis finaliter cõcedat per infinita ſecula ſclo?. Amẽ.

¶ Dominica.xiij. poſt penthecoſtes. De lege euãgelica Sermo.xl.

Abrae dicte

a ſũt pmiſſiões et ſemi eius Ad Gala.iij.ca. hec ỽba ſcribũt. Pro exordio pñtis ſmõis a doctorib⁹ querit. Utrũ lex euãgelica ſit antiqor lege moyſi. Et dicit Nico. de lyra ꝙ ſic. Qḋ probat tripliciter. Primo ratiõe iuſtificatiõis: q: abraã añ legẽ fuit iuſt⁹ et nõ niſi merito fidei ſue i lege xpi: ergo et c. Uñ geñ.xv.dicit. Credidit abraam deo: et reputatũ eſt ei ad iuſticiã. Secũdo ratione bñdictionis: q: Geñ.xxij.dicit. In ſemine tuo benedicent omnes gentes. Tertio ratione promiſſionis. Nã multa pmiſit de⁹ abrae: et non niſi lege euangelij. vt p̄ꝫta hereditatis ſucceſſionẽ. Geñ.xv.que adimpleta eſt in ieſu Luce.ij.vbi dicit. Et regnabit in domo iacob in eternum. Et ſeminis multiplicationeꝫ. Geñ. xxij. que ipleta eſt in xpianis. Hic dicit paulus in pñti epla. In ſemine tuo quod eſt xps. In hac igitur epla pro ei⁹ expſitione tres queſtiones declarãde ſũt. Prima quarum eſt de legis euangelice ſtabilitate. Utrum vꝫ ſit ſtabilior lege Moſaica. Alia eſt de legis euãgeltce nobilitate. Utrũ vꝫ ſit nobilior. Alia eſt de legis euangelice vtilitate. Utrũ vꝫ ſit vtilior. Scḋa ibi. Quid igit lex. Tertia ibi. lex ꝯ aduerſus.

¶ Prima queſtio pñtis ſermonis. Utrũ vꝫ lex euangelica ſit ſtabilior lege moſaica ſcḋm ſcripturas.

q Ueritur a doctorib⁹ circa primam partẽ pñtis eple. Utrum vꝫ lex euãgelica vel fides xpi ſit ſtabilior lege moyſi. Et dicũt ꝙ ſic. Primo ratione promiſſionis que facta eſt Abel. Enoch. Abrae. Saray. Joſeph. Iſaac. et Moyſi. Et tandeꝫ ab Adam vſqꝫ ad diẽ iudicij nemo eſſe poteſt in ſtatu ſalutis: niſi in fide mediatoris. Secũdo ratione iuramẽti firmationis: quia talis promiſſio iuramento firmata eſt. Uñ Geñ.xxij. dicit dñs. Per memetipm iuraui dicit dñs: quia feciſti reꝫ hanc et c. Et luce.j. Juſiurandũ quod iurauit ad Abraam patrẽ nr̃m. Tertio ratiõe euacuationis. Quia lex poſtea data nõ euacuauit hanc pmiſſionẽ legis et fidei dñi nr̃i ieſu xpi: aliter hereditas glorie nõ eſſet ex pmiſſione. et ſic qui fuerũt ante legẽ nõ haberent hereditatẽ. Cum tamen xps dicat Math.xxij. adducẽs illḋ exo. iij.ca. Ego ſum deus Abraã: deus Iſaac: deus Jacob. Non eſt deus mortuorũ: ſed viuo?: Et nõ viuunt illi vita nature: ergo vita gratie et glie. Et Math.viij.di. Uenient multi ex gentibus et recũbet cũ Abraaꝫ Iſaac: et iacob. Dicit ergo paulus Abrae facte ſunt repromiſſiones: et ſemini ei⁹. Nõ dicit in ſeminib⁹: quaſi in multis: ſed quaſi in vno et ſemini tuo: qḋ eſt xps. hoc aũt teſtamentũ cõfirmatũ a deo q̄ poſt quadringentos et triginta annos facta eſt lex. vꝫ data in mõte ſinay nõ irritũ facit ad euacuãdũ pmiſionẽ patrũ. Nã ſi ex lege hereditas: ſupple iaꝫ nõ ex pmiſſione vꝫ eſſet. Abrae autẽ p repromiſſionẽ donauit de⁹.

¶ Queſtio ſecūda pñtis ſermonis. Utrum vꝫ lex ⁊ fides euangelica ſit nobilioꝛ ⁊ perfectioꝛ lege moyſi?

q Ueritur a doctoꝛibꝰ circa ſcḋam partē ep̄l'e. Utruꝫ lex ⁊ fides xp̄i ſit nobilioꝛ et perfectioꝛ lege moyſi: Et dicunt ꝙ ſic. Primo ꝓpter euacuationē: quia lex moyſi nō euacuauit ꝓmiſſionez vt dictū eſt: ſꝫ ꝓmiſſio euacuauit legez: cū ſit perfecta ſi ue impleta. Fuit autē cōpleta cū venit in mundū illud ſemē ꝓmiſſum. Secundo ꝓpter expectationē: qꝛ dicit ap̄ls. Quid igitur lex: ⁊ ait primo ꝓpter ppl'i punitionē dicens: ꝓpter tranſgreſſoꝛes poſita eſt. Scḋo ꝓpter figurationē: quia erat vmbꝛa legis xp̄i. Tertio ꝓpter ppl'i eruditionē: vt remediū pc̄ti flagitarent Ideo cōcludit ap̄l's: donec veniret ſemen cui pꝛomiſerat: qḋ cōueniret ppl'm de ignoꝛantia quā habuit tēpoꝛe legis nature: qñ nec moꝛbum nec medicum cognoſcebant. Et de impotentia tp̄e legis ſcripte: qñ nec ſaluari poterat. vnde tempus expectatum expeteret: dicens cū dauid. Oſtende nobis dñe miſericoꝛdiaꝫ tuam Tertio lex xp̄i nobilioꝛ ⁊ p̄fectioꝛ eſt ꝓpter oꝛdinationē: quia lex Moyſi oꝛdinata eſt: vt dicit ap̄l'us: nō immediate a deo: ſed p̄ angelos vel per angelū vt dicitur actu. ij. ſed ad quid in manu mediatoꝛis. i. in poteſtate xp̄i qui eſt mediatoꝛ. Mediatoꝛ aūt. i. xp̄s non eſt vnius nature ſcꝫ qꝛ deus eſt homo: deus aūt vnus eſt: ⁊ ideo non mediatoꝛ dei ⁊ hominū: ſed chꝛiſtꝰ deus et homo.

¶ Tertia q̄o pñtis ſermōis. Utruꝫ lex et fides xp̄i ſit vtilioꝛ lege moyſi

q Uerit a doctoꝛibus circa tertiā partē ep̄l'e. Utrū vꝫ lex et fides xp̄i ſit vtilioꝛ lege moyſi. Et dicunt ꝙ ſic. Qḋ pꝛobat̄ tripliciter. Primo quia p̄ legē nunquā fuit vita anime quia ſacramēta illius legis nūquā ↄferebāt gratiā ſine qua nō eſt aīe vita. Et ſi dicat̄ de circūciſione: diꝫ ꝙ circūciſio introduxit ad locū vbi eſt p̄fectio vite: q̄uis circūciſio eſſet ex patribꝰ: ⁊ nō ex lege: vt diꝫ Joh. vij. Secūdo quia per legē nunquā fuit p̄fecta iuſtitia. Uñ ap̄l's ad Ro iij. dicit. Ex op̄ibus legis nō iuſtificabitur oīs caro. xj. q. ij. Due ſunt Si eni per legē eſſet perfecta iuſtitia: p̄ legē eſſet p̄fecta vita. Tertio quia per fidē ⁊ legē xp̄i: eſt vera vita ⁊ p̄ conſequēs vera iuſtitia. Uñ ad Ro. iij. paulus ait. Juſtitia dei per fidem in oēs: ⁊ ſup̄ omnes gentes: qui credunt in eū. De conſe. di. iiij. Si quis autē. Ait ergo ap̄l'us. Lex ergo aduerſus ꝓmiſſa dei. i. contra abſit. Si eni data eſſet lex que poſſet iuſtificare vere ex lege eſſet iuſtitia. ſed cōcluſit ſcriptura omnia ſub peccato: qꝛ lex oſtendebat hominē peccatoꝛē nec mūdabat. vt ꝓmiſſio vꝫ iuſtitie ex fide ieſu xp̄i daret̄ credentibus. Et ideo xp̄s dixit lepꝛoſis vt ponit̄ in euangelio hodierno Luce. xvij. deſcripto. Ite oſtendite vos ſacerdotibꝰ: quia ipſi poterant ex lege infirmitatē cognoſcere: ſed nō ſanare. Fides aūt vos mūdabit. Math. xv. de ↄſecra. di. iiij. Uerus. Unde dum irent mundati ſunt. per chꝛiſtum dominū noſtrum. Amē.

¶ Dñica. xiiij. poſt penthe. De pugna ſp̄uali: vl' ſp̄us cū carne. ſer. x.

Spiritu ambulate et deſidria carnis nõ perficietis. Ad Gala.v. hec verba ſcribuntur. Pro exordio pñtis ſermõis a doctoribus querit. Utrum idem opus bonũ ſit libero arbitrio ⁊ grã Et dicit Richar. in.ij. ſententiarũ di.xxvj. tres ↄcluſiões. Prima eſt ꝙ gratia velut vnũ efficiens inſtrumentale mouet liberũ arbitriuꝫ ad bonũ voluntatis actũ: q: ſpũſſctũs tanquã principale agẽs ꝑ ſuã influentiã que eſt grã: tanquã per inſtrumentale efficiens cauſat in libero arbitrio quãdã inclinationẽ ad bonum volũtatis actũ: que inclinatio eſt quedã diſpoſitio in eligẽdo actũ bonũ: ⁊ liberũ arbitriũ eſt paſſiuuꝫ tantũ. Uñ Aug. de libero arbitrio ⁊ gratia dicit Deꝰ ꝑparat volũtatẽ: ⁊ cooperando pficit: qđ operandũ incipit. Alia ↄcluſio ꝙ talis grã per forme modũ mouet liberũ arbitriũ ſicut anima mouet corpus ad opus bonũ meritoriũ: q: ſine ea liberu arbitriũ nõ poterat ſe mouere. Unde augu. ibidẽ Ut velimus ſine nobis deus opatur: cũ aũt volumus ⁊ ſic volumus vt faciamus nobiſcũ opatur. Tertia ↄcluſio ꝙ idẽ opus bonum eſt per grãm ⁊ liberũ arbitriũ. Unde Ber. de libero arbitrio dicit A ſola gratia ceptum eſt: quod ab vtroqꝫ perficit. Uñ pl's dicit. Spũ ambulate: vꝫ ſancto: ſꝫm eius grãm ⁊ regulã euangelij: ⁊ deſideria carnis nõ perficietis: q: cũ impoſſibile ſit quin caro multa deſideret: tñ adiutorio gratie ſpũs ſcti: talia deſideria opere non implebitis. In qua epl'a pro eiꝰ expoſitione tres queſtiones ſunt declarãde. Prima quarum eſt de pugna carnis et ſpũs exhortatione. Utrum vꝫ ſit neceſſaria exhortatio circa temtationẽ carnis Alia eſt de pugne carnis et ſpiritꝰ explicatiõe: que vꝫ ſunt arma ſpũs ⁊ carnis. ibi. manifeſta ſũt. Tertia eſt de pugne huius victoriali ↄuerſatione. quomodo. ſ. homo in hac vita ↄuerſando poteſt ꝑ ſpm̃ de carne triumphalem victoriaꝫ habere. ibi. qui autem ſunt chriſti.

Prima queſtio pñtis ſermonis. Utrum vꝫ ſit neceſſaria exhortatio contra temtationem carnis.

Querit a doctoribus circa primam partẽ epl'e. Utrũ ſit neceſſaria exhortatio ↄtra temptationẽ carnis Et dicunt ꝙ ſic ꝓpter tria. Primo ꝓpter exemplaritatẽ. Nã apl's dat exemplũ huiuſmodi dicẽs. Spiritu ambulate. ⁊c. Quia vt ait aplus. j. ad Corin. iij. vbi ſpũs: ibi libertas. xix. q. ij. due ſunt. xxiij. q. vj. §. Ex his. de renunciat. niſi cum pridem. de regula. licet. Secundo propter difficultatẽ. Unde dicit apoſtolus. Caro eni concupiſcit aduerſus ſpiritũ: ⁊ ſpũs aduerſus carnem. i. hominem exteriorẽ. Hec eni ſibi inuicem aduerſant: vt non quecũqꝫ vultis: illa faciatis. Nam pugna talis grauiſſima eſt. Nam hugo libro. j. de ſacramẽtis parte. vij. ca. ix. dicit Temptatio carnis difficilius vincitur. Hinc aplus de tali pugna ad Ro. vij. conquerit dicens. Miſer ego: qs me liberabit de corpe mortis huius. xxxij. q. v. Si paulus. ꝙ ſic neceſſaria eſt exhortatio. Tertio

propter vtilitaté. Unde apl'us. q ſi ſpiritu ducimini non eſt eſtis ſub lege: vz concupiſcentie que ſm magiſtrum ſententiarũ di.xxvj.ij.libri dicitur languoꝛ nature: vel lex membꝛoꝛum vel tyrannus: vel lex carnis.xix.q.ij.Due ſunt.

¶ Secunda queſtio pñtis ſermõis que vz ſunt arma huiꝰ pugne inter ſpiritum ꝛ miſerrimã carnem.

q Uerit a doctoꝛibus circa ſcđam partem pñtis epl'e: Que ſunt arma huius pugne inter ſpiritũ ꝛ carné? Et dicunt alex. de ales: ꝛ Nico.de lyra ſuper hanc epl'am: q arma carnis ſunt eius opa ad que ipſa inclinat.puta luxurie et gule. Hinc apoſtolus ait.Manifeſta ſunt opa carnis: q: ſunt ſenſibilia que ſunt foꝛnicatio: quantum ad concubitũ ſoluti cuz ſoluta: immũdicia: quantũ ad vicium contra naturã: Impudicicia: quantũ ad exterioꝛé inhoneſtaté in aſpectu: geſtu ꝛ huiuſmõi. Luxuria nomen eſt generale: ad quod oĩa reducunt. Idoloꝛũ ſeruitus que ſolet ſequi ad luxuriã: vt patet.iij.Re.xj. de ſalomone Ueneficia.i.ſacrilegia que fieri ſolent ratiõe libidinis Inimicicie latentes in aĩo: vt patet de abſalone.ij.Regũ.xiiij. contra Amon. Contẽtiones: in verbis clamoꝛoſis. Emulationes in verbis pungitiuis.ire: in vindicandi appetitu. Rixe: in vindicandi actu. Diſſenſiones: qñ incipiunt fieri partes Secte: qñ ſunt firmate: inuidie in aĩo.homicidia in facto: Quãtũ ad gulã ſunt. Ebꝛietates.i.potus extra menſurã rationis. Cõmeſſationes in oꝛdinationes circa cibũ: ꝛ his ſimilia: ad que pꝛona eſt caro: ſicut nimia mollicies lectoꝛũ. balneoꝛũ ꝛ huiuſmodi: que pꝛedico vobis añ iudiciũ: ſicut pꝛedixi: q: tunc penitere nõ poteritis: qm̃ qui talia agunt regnum dei non ꝯſequunt: contra erroꝛez dicentium: q poſt curricula tempoꝛũ ſaluabunt. Arma vero ſpiritus ſunt.xij.fructus eiꝰ ſuaues. Pꝛimo charitas radix affectionũ. Charitas eni diffuſa eſt in coꝛdibꝰ nr̃is: per ſpiritum ſanctũ ad Ro.v. Secundo gaudiũ quod eſt de pñtia amati.j.Joh.iiij. Qui manet in charitate: in deo manet. Tertio pax in oibus: ſine qua nõ eſſet perfectum gaudium. Quarto patientia contra aduerſa. Quinto longanimitas: vt i expectatiõe futuroꝛũ nõ ſit cõturbatio. Sexto bonitas quãtum ad voluntatem erga pꝛoxmũ. Septimo benignitas: quantũ ad executioné operuz. Octauo manſuetudo: quãtũ ad ire mitigationé Nono fides quo ad diuina. Decimo modeſtia in omibus modũ ſeruando. Undecimo cõtinẽtia: vincendo cõcupiſcentias foꝛtes. Duodecimo caſtitas nec illas patiendo Aduerſus huiuſmodi non eſt lex: videlicet carnis: quia ſunt duodecim fructus ligni vite.

¶ Queſtio tertia pꝛaſentis ſermonis quomodo videlicet homo potet triumphaliter de carne victoꝛiã habere et obtinere.

q Uerit a doctoꝛibus circa tertiã parté pſentis ſmonis. Quomõ vz hõ poteſt triumphaliter de carne v

ctorū obtinere: Et dicit breuiſſime Nico. de lyra: q hoc pōt homo carnem crucis pñia affligēdo clauiſq; cōclauādo pceptis iuſticie cū gratia ſpūs. Uñ ait apl's. Qui xpi ſunt carnē ſuā crucifixerūt cū vitijs ⁊ cōcupiſcentijs. Hinc ad Ro. xiij. Carnis curā ne feceritis. De cōſe. di. v. Non mediocriter. Quia nemo pōt duobus dominis ſeruire: vt dicit euāgeliū hodiernū Mathei. vj. deſcriptū. Querite ergo primū regnū dei ad quod p victoriā ſpiritus pducat nos dñs. Amen.

¶ Dñica. xv poſt pēthe. de inſtitutiōe ⁊ doctria xpiana. Sermo. xlij.

I ſpiritu vivimus: ſpiritu ⁊ ambulemus. Nō efficiamur inanis glie cupidi. ad Gala. vj. ca. hec verba ſcribūt. Pro exordio pſentis ſermonis a doctoribus querit. Utrū in vita xpianoꝝ cupiditas glorie ſit maximum peccatoꝝ atq; pncipiū. Et dicit Alex. de ales: ⁊ Nico. de lyra q ſic. Primo ratione vane conſiderationis: quia cōſiderando res quarū homines ſunt glorie cupidi: in eis nō inuenit niſi vanitas. Nam alij gloriantur in diuitijs: de quibus in pſal. dr Qui cōfidunt in virtute ſua: ⁊ in mltitudine diuitiarū ſuarū gloriantur Aliqui gloriant in delitijs. De quibus ad philip. iij. dicit. Quoꝝ deꝰ venter eſt: ⁊ gloria in cōfuſione eoꝝ qui terrena ſapiūt Aliqui gloriant in excellentijs: ſicut arſaphaxat rex medorū de quo iudith. j. dicit. Gloriabat quaſi potēs in potētia ſua: et in gloria quadrigarū ſuarū. Aliqui gloriant in malicijs. Unde in pſal. Quid gloriaris in malitia. Hec aūt oia vana ſunt: et nihil ex eis remanet: niſi reatus ad penā. Scđo ratione maloꝝ multorū productionis Nam ex hac cupiditate glorie multa prouenīūt mala: et prouenerunt Ea enim primus angelus de celo piectus eſt Eſa. xiiij. Primi parētes deiecti ſunt de paradiſo voluptatis Geñ. iij. Saul pdidit regnū. j. Re. xiiij. Nabuchodonoſor effectus eſt ſicut beſtia Daniel. iiij. Amā ſuſpēſus eſt. Phariſeus reprobatus eſt. Luce. xviij. Tertio ratione doctrinationis. Nam Jere. iiij. dicit. Nō gloriet diues in diuitijs ſuis: nec ſapiens in ſapientia ſua: nec fortis in fortitudine ſua. Sed qui gloriat in hoc gloriet. ſ. ſcire et noſſe me. Et apl'us dicit verba ppoſita pſentis epl'e. In qua pro eius expoſitione tres q̄ſtiones declarande ſunt. Prima quarū eſt de doctrina platorū: quomō inſtruēdi ſunt plati. Alia eſt de doctrina ſubditoꝝ: quomō vz inſtruendi ſunt ſubditi. ibi. cōicet aūt Tertia eſt de doctrina cōi omnium quomō. ſ. oēs cōmuniter inſtruēdi ſunt. ibi. Que enim.

¶ Prima queſtio pſentis ſermōis: Quomodo inſtruēdi ſunt ſuperiores maiores: atq; doctrinādi plati.

Uerit a doctoribus circa primā partē pſentis epl'e Quomō inſtruendi ſunt ſuperiores ⁊ plati. Et dicunt q triplici doctrina: vt de reliquis taceamus. Prima quarū eſt apl'i in pñtiarū: vbi tres doctrinas pulcherrimas dat ſuperioribus ⁊ platis. Prima eſt gratie: dicēs. Si

pro quia:ſpiritu.i.gratia ſpirit⁹ ſancti viuimus:tanq̃ꝫ maiores ꝛ prelati:ſpiritu ꝛ ambulem⁹:dãdo bonū exemplū ſubditis. Unde infert. Nõ efficiamur inanis glorie cupidi:que eſt principiū tãtoꝝ maloꝝ:vt dictū eſt:inuicē ꝓuocantes verbis iniuriosis:ſicut eſau Jacob.inuicē inuidẽtes. Sicut cayn abel.ꝛ dauid inuidia pſecut⁹ eſt a ſaule. Alia eſt culpe dices:Fratres:ꝛ ſi ꝓocupatus fuerit homo in aliquo delicto:vos qui ſpirituales eſtis.i. eſſe debetis huiuſmodi inſtruite.i. ad bonū reducite in ſpiritu lenitatis:ꝛ in manſuetudine. Peccãtes enim ex certa malitia acriter ſunt puniendi: ſicut petrus puniuit ananiã. Actu.v. Conſiderans teipm̃: ne ꝛ tu tenteris. Unde maiores debẽt ſuſtentare onera ſubditoꝝ. Unde Grego.in moralibus. Princeps greco eloquio. baſileos .i.baſis populi dicit̃. Sicut eni baſis totuꝫ edificiū ſuſtinet: ita maior fragilitatē omnē ſubditoꝝ. Tertia eſt pene dicens. Alter alterius onera portate. quantomagis ſuperiores ꝛ prelati:ꝛ ſic adimplebitis legē chriſti.que dicit Jo.xv. Hoc eſt preceptū meū vt diligatis inuicē. Naꝫ ſi qs exiſtimat ſe aliquid eſſe.ſ. magnum:cū nihil ſit ſcꝫ niſi vanitas: ipſe ſe ſeducit. Opus autē ſuum probet vnuſquiſq;:vꝫ diligenter examinet:ꝛ tūc in ſemetipſo habebit gloriam:vꝫ teſtimonio cõſcientie:ꝛ nõ in altero:videlꝫ falſa laude alteri⁹. Unuſquiſq; eni' onus ſuū portabit Et tamē vt dicit grego. in paſtora. prelati tot mortib⁹ digni ſūt quot ad ſubditos ꝑditiõis exempla trãſmittūt. Alia ꝑncipalis doctrina eſt Gregorij in paſtorali dicẽs. Sit recto ꝛ cogitatione mūdus: actione ꝑcipuus:diſcretus in ſilẽtio: vtilis in verbo:ſingulis per cõpaſſionem ꝓximus: bene agentibus ꝑ humilitatē ſocius:pre cunctis in cõtemplatione ſuſpẽſus: interioꝝ curam exteriorū occupatione nõ minuēs Exterioꝝ prouidentiã interioꝝ ſollicitudine nõ relinquens. Tertia ꝑncipalis doctrina eſt eccleſie:que dicit:ꝙ ꝓlatus debet corrigere peccata ſubditoꝝ nõ ex odio ſed ex charitate.xcvj.di.Otho. Et ſi negligit peccat grauiter.lxxxvj. di. Nemo. Et ca.error. Nec debet eē remiſſus xxiij.q.iiij. Eſt iniuſta. Nec debet eſſe crudelis.xxv.di. Licet.

¶Queſtio ſcda ꝑſentis ſermonis: Quomõ vꝫ inſtruendi ſunt ſubditi.

q Uerit̃ a doctoribus circa ſcdam partē ꝑſentis epl'e Utrū ſubditi teneant̃ obedire ſuperioribus ꝓlatis: Et dicit Alex.in tertia parte.ꝛ ſanctus tho.2ª.2ᵉ.q.c.iiij.ar.v.ꝛ Nico de lyra:ꝙ ſic:niſi precipiãt inhoneſtum:ꝛ cõtra deū.di.viij.que cõtra mores:niſi etiã ꝑcipiant ꝯtra precepta ſuperioꝝ.xj.q.iij. Qui reſiſtit: ꝛ niſi ꝑcipiant que non poſſunt. Uñ actuuꝫ.iiij.petrus dixit. Si iuſtum eſt vos potius audire q̃ꝫ deū: iudicate: hinc apl's inſtruẽdo ſubditos ait. Communicet autē is qui cathezizatur.i.inſtruit̃:verbo ei qui ſe cathetizat in omnib⁹ bonis ꝛ nõ malis Mathei.xiij. Quecūq; dixerint vobis ſeruate ꝛ facite:ſcdm ꝓo opera eoꝝ nolite facere Et dicit in omnibus bonis:quia ꝑdicantes euãgelium de euãgelio debent viuere.j.

ad Corinthe.ix. Nolite errare ſcꝫ credēdo ꝙ ſubditi nō teneanť obedire maioꝛibus: vel miniſtrare p̄dicantibus tēpoꝛalia. Deus non irridetur.ſ. talibus idest nō decipitur.

¶Querit a doctoꝛibus circa tertiā partē ſermonis: Quomodo oēs inſtruendi ſunt atqꝫ doctrinādi.

q Uerit a doctoꝛibus circa tertiā partē euangelizantis ep̄le. Quomō oēs cōmuniter inſtrnēdi ſūt: Et dicunt ſcdm ap̄lm ꝙ triplici admonitione. Prima quarū eſt generalis.di. Superioꝛes debēt ſubditos leniter inſtruere: ſubditi ꝟo teneně ſcdm ꝟba ſupioꝝ facere ⁊ eis tp̄alia miſtrare. Sed eſt āmonitio ſn̄ia generalis. Quecūqꝫ ſeminauerit homo: hec ⁊ metet.i.ſcdm differentiā operū ⁊ meritoꝝ erit differētia fructuū et p̄remioꝝ. Et hanc ſn̄iam declarat dicens. Quoniā qui ſeminat in carne ſua: vꝫ operando: facta carnalia: de carne metet coꝛruptionez .i. de factis eius ad litterā. ſicut herodes: vel vt dicit ad Ro.viij. Si ſecundū carnē vixeritis moꝛiemini. vt diues epulo Luce.xvj. Qui autē ſemiat in ſpiritu de ſpiritu et metet vitā eternā. Juxta illud ad Ro.viij Stipendia peccati moꝛs. gr̄a dei vita eterna. Alia admonitio eſt vniuerſalis: di. Bonū autē faciētes nō deficiamus: quia tēpoꝛe ſuo metemus: vꝫ poſt moꝛtē vel in die iudicij Nam mathei.x. ſcriptū eſt. Qui p̄ſeuerauerit vſqꝫ in finez hic ſaluus erit. De pe.di.ij. nō reuertebantur. Alia admonitio ē valde ſinglaris di. Ergo dum tēpus habemus operemur bonum ad oēs maxime aūt ad domeſticos fidei. Sicut xp̄s cōpaſſus eſt vidue vt dicit euangeliū hodiernū Luce.vij. deſcriptū. Quē oꝛemus vt nobis cōpatiendo in p̄ſenti donet gratiam ⁊ in futuro gloriam. Amen.

¶Dn̄ica.xvj.poſt penthe. de virtute pſeuerantie. Sermo.xliij.

o Bſecro vos ne deficiatis in tribulationibus. Ad ephe.iij. ca. hec verba ſcribunť. Pro exoꝛdio p̄ſentis ſermōis a doctoꝛibus querit. Utrū cōſtantia ptineat ad pſeuerantiā. Et dicit ſcūs Tho.2ª.2ᵉ.q.cxxxvij.ar.iij. ꝙ ſic. Quia ad vtrāqꝫ pertinet firmiter cōſiſtere in aliquo bono perſeuerātia ꝟo hoc facit ꝯtra difficultatē q̄ pꝛouenit ex diuturnitate actus: conſtātia vero eſt cōtra difficultatē: que p̄uenit ex alijs exterioꝛibꝰ impedimētis. Et ideo Paulus vt epheſij eēnt cōſtantes in aduerſis: ⁊ ne deficerēt a fide: quia ipſe erat in vinculis ait verba ꝓpoſita. Obſecro vos ne deficiatis in tribulatiōibus meis. In qua quidē ep̄la pꝛo eius expoſitiōe tres queſtiōes ſunt declarāde Quarum p̄ma eſt de pſeuerantie dignitate. Utrū vꝫ ſit virtus? Alia eſt de pſeuerantie qualitate: Utrū vꝫ pſeuerantia indiget auxilio gratie: ibi huius rei gratia Tertia eſt de perſeuerantie decoꝛabilitate. Utrū vꝫ pꝛo ea teneať homo deo ad gratiarum actiōes. ibi. ei aūt q potens eſt

¶Queſtio pꝛima p̄ſentis ſermōis Utrū pſeuerantia ſit virtus.

q Uerit a doctoribus circa primã partẽ pſentis ep̄le. Utrũ pſeuerãtia ſit virtus Et dic̄ Thomas 2ᵃ 2ᵉ.q. cxxxvij.ar.j.ꝙ ſic. Quia ſm ph̄um ij.phicorum. virtus eſt circa diffi// le ⁊ bonum:⁊ quia diu inſiſtere ali/ cui difficili bono ſpecialẽ difficulta tem habet. ideo diu ꝑſiſtere in aliq̄ bono vſqȝ ad cõſumationẽ pertinet ad ſpecialẽ virtutẽ. Uñ perſeueran tia eſt ſpecialis virtus ad quã perti net in omnibus operibus virtuoſis diuturnitatẽ ſuſtinere prout neceſſe eſt. Unde paulus ait. Obſecro vos ideſt ꝑ ſacra oro:ne deficiatis in tri bulationib⁹ meis.i.ne territi ꝓpter tribulationes meas in bono defici atis:pro vobis.i.quas ſuſtineo: eo ꝙ p̄dicaui vobis: ⁊ vt exemplũ pa/ tientie dem vobis que eſt gloria ve ſtra.i.meritum glorie veſtre.

¶ Queſtio ſc̄da p̄ſentis ſermonis vtrum videlicȝ pſeuerãtia indigeat auxilio gratie.

q Uerit a doctoribus circa ſc̄dam partẽ p̄ſentis ep̄le Utrũ pſeuerantia indige at auxilio gratie Et dicit ſcũs Tho.2ᵃ 2ᵉ.q.cxxxvij.ar.iiij.ꝙ ſic. Quia cũ liberũ arbitriũ de ſe ſit vertibile:nõ ſolũ requirit gratiã ha bitualẽ: vt ſic bonũ eligat: ſed etiã auxiliũ actuale diuinũ: vt ſe immo/ biliter in bono ſtatuat. Uñ aut acci piat perſeuerantia pro habitu: aut ꝑ actu durante vſqȝ ad mortẽ:ſemp indiget auxilio dei gr̄e. Hinc aug. in li.de pſeuerantia dicit. Aſſerim⁹ donũ dei eſſe pſeuerantiã:qua vſqȝ in finẽ pſeuerat in xp̄o.et ꝓpterea paulus ait. Huius rei gratia flecto genua mea ad patrẽ dñi noſtri ieſu xp̄i:ex quo omnis paternitas in ce lo et in terra nominat:quia omnis creature emanatio eſt a deo primo ſm eẽ nature. ⁊ ſic dicat pater oim per creationẽ. Sc̄do ſm eſſe gr̄e. et ſic dicit pater angelorũ ⁊ hoium per adoptionẽ. Ipſe etiã filius eſt a patre ꝑ eternã generationẽ. Uñ oĩs paternitas ab ipſo prie noiatur vt det vob̄ ſm diuitias glie ſue vir tutẽ.vȝ pſeuerãtie. corroborari per ſpm̄ ei⁹ in interiori hoie: habitare xp̄m per fidem in cordibus v̄ris: in charitate radicati ⁊ fundati vt poſſi tis cõprehẽdere cũ oĩbus ſanctis: que ſit latitudo.vȝ charitatis ad ini micos ſe extendẽtis. longitudo ad premiũ expectandũ: ſublimitas ad deũ diligendũ:⁊ ꝓfundũ ad proxi/ mis condeſcendendũ Scire etiam charitatẽ xp̄i.i.ꝑ quã vnimur xp̄o: ſupeminentẽ ſcientie.i.notitie.quã habemus de ipſo: vt ipleamini in oẽm plenitudinẽ dei.i.donis que ab ipſo donantur cum charitate.

¶ Tertia queſtio p̄ntis ſermonis Utrũ vȝ pro perſeuerantia teneat homo deo ad gratiarum actiones.

q Uerit a doctoribus circa tertiam partẽ p̄ntis ep̄le. Utrũ homo per virtutem pſeuerãtie habita teneat deo ad gratiarũ actiones. Et dicit ſcũs. Tho.2ᵃ 2ᵉ.q.cvj. artic̄.iij. ꝙ ſic. Quia naturalis ordo requirit: vt qui ſuſcipit beneficiũ.per gr̄arũ recompẽſationẽ conuertat ad bene factorẽ. Et qꝛ deus eſt principalis benefactor oium: ideo recipiendo donũ perſeuerãtie tenet homo ad deũ cõuerti ꝑ gratiarũ actiões. Hic

dyoniſius.j.ca.de diuinis noibus ait: Deus oia in ſe conuertit tanq̄ oim cauſa. Et ꝓpterea ad Collo. vltimo paulus ait: In oibus gr̄as agite. Et in tertia parte huius ep̄le dicit. Ei aūt qui potens eſt oia fa/cere ſupabundāter q̄ȝ petimus aut intelligimus. ſm virtutē vȝ diuinā que operaꝛ in nobis: q: virtus ꝑme cauſe operaꝛ in oibus ſcd̄is agen/tibus: ipſi gl̄ia. vȝ laus in eccleſia. in xp̄o ieſu.i.cōgregata. ⁊ in omēs generatiōes ſeculi ſeculoꝝ. i. eter/nals. Quia eius gloria maxime re/lucet in eccleſia trīūphante: de qua dicitꝛ in pſal.lxxxiij. Bti q habitāt in domo tua in ſecula ſcl'oꝝ lauda būt te. Ergo quiſq; vr̄m ſtudeat in bono pſeuerare. que talis ac tanta virtus ē: ⁊ hoc cū auxilio dei: a quo omne bonū eſt: ſibi ſemꝑ referendo gratias. vt: quod euangelium hodi ernuȝ dicit Luce.xiiij. deſcriptū: in eterna gl̄ia nr̄m cuiq; magno cum gaudio dicat. Amice aſcende ſupe/rius: vbi ſemꝑ manere poſſim⁹ per eterna ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Dñica. xvij. poſt penthecoſtes de pace ⁊ concordia ⁊ vnitate chri/ſtianorum. Sermo.xliiij.

o Bſecro vos ego paulus vinctus in dño: vt digne ambule tis vocatione qua vo/cati eſtis. ad Ephe.iiij.ca. hec ṽba ſcribunꝛ. Pro exordio p̄ntis ſermo nis a doctoribus queriꝛ. Utrū fun/damentū pacis ⁊ vnitas xp̄ianorū ſit charitas. Et dicit alex. de ales: et ſctūs Tho.2ª2ᵉ.q.xxiij.ar.j.ꝙ ſic. Primo q: ſm philo.viij. ethicoꝝ. Non quilibet amor dicitꝛ amicicie ſed amor qui eſt cum beniuolentia: qñ vȝ amamus aliquem vt ei bonū velimus. Ridiculū eſt enī dicere ꝙ aliquis habeat amiciciā ad id cui⁹ bonū velimus nobis: puta ad equū ad porcum: ad vinū: ad huiuſmodi Reqriꝛ etiā ad amiciciā mutua be/nignitas vel beniuolentia q̄ funda tur ſuꝑ aliqua cōmunicatione. Cū igiꝛ ſit aliqua cōmunicatio ad deū ſm ꝙ nobis ſuā fidē in hac vita cō municat: ⁊ ſuā btitudinē in alia cō/municat: ſuꝑ hac cōmunicatiōe oꝫ aliquā amiciciā fundari. De qua cō municatione dicit.j. Cor.i. fidelis deus per quē vocati eſtis in ſocieta tem filij eius. Amor autem ſuꝑ hac cōmunicatione fundatus eſt chari tas. Uñ manifeſtū eſt: ꝙ charitas eſt fundamentū amicicie: pacis: et vnionis. Secūdo quia ad Collo. iij. apl'us ait. ſuper oia habete chari tatem que eſt vinculuȝ ꝑfectionis.

Tertio quia dicit verba ꝓpoſita p̄ntis ep̄le declarande idem ap̄ls. Obſecro vos.i.oro ꝑ ſacra: ego vin/ctus ſcȝ in carcere. in dño.i. propter deū: vt digne ambuletis: vocatiōe qua vocati eſtis: vȝ in vnitate fidei ⁊ charitate. In qua ep̄la pro ei⁹ ex/poſitione tres queſtiones ponende ſunt. Prima quarū eſt de pacis et vnionis xp̄ianoꝝ cauſalitate Utrū vȝ pax ⁊ vnio talis ſit effectus cha/ritatis. Alia eſt de pacis ⁊ vniōis augmētabilitate. Utrū vȝ ſint ali/que virtutes que habeāt agmētare hanc pacē ⁊ vnionē. ibi. cum omni humilitate. Tertia eſt de hui⁹ pa/cis ⁊ vnionis firmabilitate. Utrū vȝ hec pax et vnio chriſtianorū ſirmē

tur aliquibus. Et que ſunt illa. ibi. vnus deus. et alia.

¶ Queſtio prima preſentis ſermonis Utrũ videlicet pax et vnio xpianorum ſit effectus charitatis.

q Ueritur a doctoribus circa primã partẽ pñtis ep̃le Utrũ pax et vnio xpianorũ ſit effectus charitatis. Et dicit Alexander. de ales et ſctũs Tho. 2ª 2ᵉ. q. xxix. articu. iij. q̄ ſic Primo q2 pax et vnio xpianorũ dicit vnionẽ oim̄ propriorũ appetituũ in vnũ: et hãc vnionẽ facit charitas ſm̄ q̄ deus diligitur ex toto corde: vt ſ. oĩa referamus in ipſum: et ſic oẽs appetitus noſtri in vnum feruntur Scdo quia talis pax dicit vnionẽ appetitus proprij cũ appetitu alterius et hanc vnionẽ etiã facit charitas. prout diligimus proximũ ſicut nos Unde contingit q̄ hõ vult implere voluntatẽ proximi ſicut et ſuiipſius Hinc ph̃us. ix. Ethicorũ: et Tulius de amicicia dicit. Amicorum eſt idem nolle et velle. Tertio. q2 in pſal. dr̃ pax multa diligẽtibus legem tuam Quã cũ oibus debemus habere vt ait ap̃lus ad Ro. xij. xj. q. iij. Inter verba. Et xp̃s venit hãc pacẽ docere Iohis. xiiij. xij. q. j. niſi bella. Ad hanc hortatur ap̃ls: dicens. Obſecro vos: et alia q̃ ſuperius declarata ſũt

¶ Queſtio. ij. pñtis ſmõis Que virtutes ſit: q̃ hãc pacẽ hẽant agmẽtare

q Queritur a doctoribꝰ: circa tertiam partẽ pñtis ep̃le: que ſũt virtutes que hãc pacẽ et vnionẽ habeant augmẽtare. Et dicũt. q̄ ſunt iſte de ſcripture. Prima quarũ eſt hũilitas. Unde dicit ap̃ls. Cũ oi humilitate interiori et exteriori. q̃ quis ſe oibꝰ ſubdit. non ſolũ ſuperiori: verũetiã equali et inferiori. De q̃ dicit dñs Matth. iij. Decet nos iplere oẽm iuſticiã. vz perfectã hũilitatẽ. Alia eſt manſuetudo. de qua Jacobi. j. dicitur. In mãſuetudine ſuſcipite inſitum verbuz. Tertia eſt patientie. Unde ap̃lus. Cũ patientia ſupportantes inuicẽ. Et quia Jacobi. v. dicitur: patiẽtia opus perfectũ habet ideo addit. In charitate. Quia. j. ad Thimothe. j. Finis precepti eſt charitas. Sollicti obſeruare vnitatem ſpũs. i. vnitatẽ eccleſiaſticaz ſm̄ glo. que eſt a ſpũ ſctõ. in vincl'o pacis. i. in charitate: que eſt vinculum pacis. De pe. di. ij. Charitas: Unũ corpus et vnus ſpũs ſicut vocati eſtis in vnaz ſpem vocationis veſtre. videlicz ad vnã rem ſperatã que eſt finis vltimus.

¶ Tertia queſtio praſentis ſermonis. Utrũ hec pax firmetur aliquibus. et que ſunt illa.

q Ueritur a doctoribꝰ circa tertiam partẽ pñtis ep̃le. Utrũ vz talis pax firmetur aliquibus. et que ſunt illa Et dicunt q̄ talis pax et vnio pmo firmatur vnitate domini. Quia ap̃ls dicit vnus dñs: cui. ſ. ſeruire debent oẽs chriſtiani. Unde ſciſma poteſt peruenire ex voluntate dñorũ cõtraria volentiũ. Scdo firmatur vnitate fidei. Quia dicit ap̃lus. Una fides quia licet ſint articuli multi. tamen omẽs innituntur veritati diuine. per quã eis aſſentimus que ẽ vna. Unde Dyoniſius ait: Fides eſt circa ſimplicẽ et ſemp exiſtentẽ veritatez. Et ſicut ipſa eſt vna. Deutro. vj. Audi

israel.Dñs deus tuus vnus eſt: ita
ipſa fides eſt vna. Tertio firmatur
vnitate ſacraméti. Quia dicit apl's
vnū baptiſma Quia licet ſint multi
miniſtri baptizantes exterius :tamē
eſt vnus qui baptizat interius.vilȝ
xp̄s Joh.j. Hic eſt qui baptizat in
aqua ⁊ ſanguine.de cōſecra.di.iiij.
Baptiſmus. vnus deus ⁊ pr̄ oium
per creationē qui eſt ſuper oēs per
excellentiā. et per oia :.per genera/
lem gubernationē: ⁊ in oibus nob
per gratiā vnionis ⁊ pacis. quā ſer
uare tenent oēs xp̄iani:nō ſolū pro
pter ea que dicta ſunt in expoſitio/
ne huius epl'e:ſed etiam ꝓpter euā
geliū hodiernū ꝫMath. xxij.deſcri
ptum Quod loquit ſingulariter de
charitate in maximo mandato qđ
eſt fundamentū hui⁹ vnionis.Quā
ſeruare concedat nobis altiſſimus

¶ Dñica.xviij. poſt penthecoſtes
de gratijs agendis pro beneficijs
receptis. Sermo.xlv.

g Ratiasȝ ago
deo meo ſemꝑ pro om
nibus vobis.j.ad cor.
j.hec verba ſcribuntur
Pro exordio pn̄tis ſermonis que/
ritur a doctoribus. Utrū magis te
neatur innocens gratias:reddere
deo q̄ȝ penitēs. Et dicit alexan.de
ales et ſ.tho.2a2e. q.cxvj.arti. ij.ꝙ
ſic. Primo ratione quantitatis da
ti. Quia maius donū ei dat a deo:
et ſic innocens magis tenet q̄ȝ pe/
nitens . Sed ratione gratitudinis
magis tenet penitens: quia magis
dat gratis illud quod ei dat a deo.
Cū enī eſſet dignus penena:dat ei
gratia. Unde augu.ij.Confeſſ.ait.
Gratie tue deputo et miſericordie
ꝙ peccata mea tanq̄ȝ glaciē ſoluiſti
Gratie tue deputo:quecūq; feci nō
mala. Et luce.vij. Cui plus dimitti
tur:plus diligit. Extra de bapti.ma
iores. Et quia paulus fuerat eccl'ie
pſecutor:.⁊ corinthij.peccauerāt : ⁊
gratiam inuenerunt.ideo dic. Gra
tias ago deo meo ſemꝑ pro vobis
¶ In qua epl'a pro eius declaratio
ne tres queſtiones declarāde ſunt
Quarum prima eſt:de gratiarum
actionuȝ obligatione. Utrū vȝ hō
obligetur reddere grās deo? Alia
eſt de gratiarū actionū occaſione.
propter quod tenet homo reddere
gratias deo.ibi. quia in omnibus.
Tertia eſt de gratiarū actionum
humiliatione. Utrum videlicet ad
reuerēdas gratias deo requiratur
humilitas.ibi. Expectantibus re/
uelationem dn̄i noſtri ieſu chriſti.

¶ Queſtio prima preſentis ſermo/
nis quare videlicet homo obligat
reddere gratias deo?

q Ueritur a doctoribus circa
p̄mā ptē pn̄tis epl'e.Qua
re obligat homo ad refe
rendum gratias deo? Et
dicunt alex. de ales: et ſ.tho.2a2e.
q.cvij.arti.j.⁊.ij. Quod debitū gra
titudinis eſt quoddā debitū hone/
ſtatis:quā virtus reqrit que diuer/
ſos gradus habet. Primus quorū
eſt:ꝙ homo acceptum beneficiū re
cognoſcat : quia grauiſſimū ingra
titudinis pctm̄ eſt per obliuionē be
neficiū nō cognoſcere. Aliud eſt ꝙ
laudes et gratias agat: q2 ſatis gra
ue eſt beneficiū diſſimulare. Ter/
tius eſt ꝙ retribuat pro loco et tp̄e

ſm ſuam facultatẽ. vñ manifeſtum eſt ꝙ acipiens beneficiũ obligatur reddere gratias deo: aliter faciens ex negligentia vel ex aliqua indiſpoſitione hoīs ad virtutẽ peccat venialiter ſed ex ↄtẽptu peccat mortaliter. et multo magis qui contrarium agit. Hinc paulus ait. Gratias ago deo meo ſemp. i. horis mihi ad orandũ cõgruis: et deputatis pro vobis in gratia dei: q̃ data eſt vobis in xp̃o ieſu Nam ioh. j. dicit De plenitudine eius omnes accepimus. Gratia et veritas per ieſum xp̃m facta eſt. De pe. di. j. Libẽter.

¶ Queſtio ſecunda preſentis ſermonis ꝑpter quod tenet homo reddere gratias deo.

Queritur a doctoribus circa ſcdam partẽ p̃ntis ſermonis et ep̃le. Propter qd̄ tenet homo reddere gratias deo? Et dicũt ſuꝑſcripti doctores: ꝙ ratiõe ſubtractionis beneficij. Nã quãuis nõ faciliter ſit iudicanda ingratitudo. quia vt dicit. Seneca. Frequenter aliquis eſt ingratus: quia aliter non poteſt recognoſcere: tamen qñ ex pluribus beneficijs homo fit magis ingratus: ſibi ſubtrahẽda ſunt beneficia. vnde Math. xviij. Seruus propter ingratitudinẽ traditus eſt tortoribus De peni. di. iiij. In principio. ideo paulus ait. Quia in oībus diuites facti eſtis in illo. i. ꝑpter illũ. In oi verbo vz linguarũ: ⁊ in omni ſcientia ſcripturarũ ad ſalutẽ ꝑtinentiũ ſicut teſtimoniũ xp̄i confirmatũ eſt in vobis. ideſt firmiter euangeliũ radicatum. ita vt nihil deſit vobis in vlla gratia

¶ Queſtio tertia p̃ntis ſermonis. An ad referendũ gr̃as deo requiratur humilitas velut ỽtus neceſſaria

Queritur a doctoribus circa tertiam partẽ ep̃le. Utrũ ad referendum gr̃as deo requirat humilitas velut virtus neceſſaria? Et dicũt ſupradicti ꝙ ſic. Primo vt dicit ſ. tho. 2ª 2ᵉ q. clxj. ar. j. Q: ſicut ad appetitũ boni neceſſaria eſt vna virtus que firmat aīum cõtra deſperationẽ: ſicut eſt magnanimitas. Ita eſt neceſſaria alia virtus que refrenet animũ ne imoderate tẽdat in illud. Et iſta eſt humilitas ⁊ quia referre gratias deo eſt bonũ. ergo ⁊c̃. Scd̄o q: dicit greg. Humilitas eſt radix et cuſtos oīum virtutũ. Ideo. j. petri. v. Humiliamini ſub potẽti manu dei iij. q. j. Nulli. Tertio quia paulus in hac tertia parte ad humiliandũ corinthios pro quibus agebat gratias deo: inducit memoriã iudicij dicens. Expectãtibus reuelationẽ dñi noſtri ieſu chriſti. Ergo exemplo pauli cũ corinthijs agamꝰ gratias deo de bñfi̇cijs receptis: ſicut tenemur: quia nõ dant a deo meritis noſtris: ſed merito nauicule crucis: quã xp̄us aſcendit. Ut dicit euangeliũ hodiernũ mathei. ix. deſcriptũ. Unde aug. in ep̄la ad marcelinũ ait. Quid melius et gratius et ore ꝑmamus ⁊ calamo exprimamus: q̃ȝ vt deo gr̃as agamus. Hoc nec dici breuius: nec audiri letius: nec intelligi gratius nec agi fructuoſius poteſt. Sic igit faciamus: vt in ſempiternũ gaudeamus Ipſo p̄ſtante: qui patri gratias egit ⁊ nũc cum eo et ſpiritu ſancto viuit et re

gnat in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Dñica.xix.poſt pentheco.de re/
formatõe vite xp̄iane Sermo.xlvj

R Enouami/
ni ſpiritu mētis veſtre
⁊ induite nouū homi
nem qui ſm̄ deū crea
tus eſt. Ad ephe.iiij. hec verba ſcri
buntur. Pro exordio preſentis ſer
monis a doctorib⁹ queritur. Utrū
pro renouatione vite omnes teneā
tur ad baptiſmū? Et dicunt alexan
der de ales in.iiij.parte in tractu de
baptiſmo. Bonauentura: thomas
et richardus in iiij.di.vj.q̄ ſic. Pri
mo propter acquirendū caracterē:
quo anumeret̄ populo dei: et depu
tetur ad percipiendū diuina ſacra/
menta. Scđo vt etiā paſſioni xp̄i
corporaliter cõformet̄. Tertio pro
pter bonum obedientie. ideo dicit
apl's verba propoſita p̄ntis epiſto
le declarande. ¶ In qua pro expo/
ſitione ſunt tres queſtiones decla/
rande. Prima quarum eſt de vite
chriſtiane reformationis neceſſita
te. Utruz videlicet vita chriſtia/
ni deformata debeat reformari per
penitentie ſacramentū? Alia eſt de
vite chriſtiane reformationis qua
litate. Quō videlicet debeat refor/
mari ad proximū poſtq̄z reformata
eſt per penitentiā in ſeipſum. ibi. p
pter quod. Tertia eſt de vite chri/
ſtiane reformationis effectus boni
tate. Quis videlicet eſt effectus ei⁹
reformatōis in deū. ibi. magis aūt

¶ Queſtio prima preſentis ſermo/
nis. Utrū videlicet vita xp̄iani de/
formata per peccatū debeat refor/
mari per penitentie ſacramentum?

Q Uerit a doctoribus circa
primā partē preſentis epi
ſtole Utrū vita chriſtiani
per peccatuz deformata
debeat renouari per penitentie ſa/
cramentū? Et dicūt ſupradicti do/
ctores in.iiij.di.xiiij.arti.j.et.q.j.⁊
ij.q̄ ſic. Quia per penitentiā in cha
ritate aſſumptā remittit̄ oīs pena
Juxta illud ezechiel.xviij. Si impi
us egerit penitentiaz ab omnibus
peccatis ſuis: omniū iniquitatū ei⁹
quas operatus eſt amplius non re
cordabor. de peni.di.iiij.§. Porro
Secūdo q: per penitentiā forma/
tā ſi fuerit multū intēſa: pōt exolui
omnis pena: vt patet in latrone. lu
ce.xxiij. de peni.di.j. Importuna.
Tertio q: p talē penitentiā reſtitu
untur omnes virtutes amiſſe: quia
charitas nō poteſt eſſe in anima cū
carentia alicuius virtutis neceſſa/
rie: ad rectitudinē vite ſpiritualis.
Unde glo. ſup illud eſaie. lij. Sol/
ue vincula tui: dicit: vt graui onere
liberata: ad recipiēdū priſtina orna
menta ceſſet eſſe captiua. Et ideo
dicit apl's. Renouamini ſ. per peni
tentiā. ſpiritu mētis veſtre. id eſt in
ſpiritu qui eſt mens veſtra. et indui
te nouū hominez. i. chriſtū: per ipſi
us imitationē: qui ſecundū deū cre
atus eſt: ſm̄ humanā naturā: in iu/
ſticia et ſanctitate veritatis. Juxta
illud. j. petri. ij. Qui peccatū non fe
cit: nec dolus inuētus eſt in ore ei⁹
xxij.q.ij. Utilē. De ſymo. ſicut dn̄s

¶ Queſtio ſecūda preſentis ſermo
nis. Quomndo vita chriſtiana de
beat reformari ad proximū poſtq̄z
reformata eſt erga ſeipm̄.

q Ueritur a doctoribus circa ſecundã partẽ epiſtole Quomodo vita xpiana debeat reformari ad proximũ poſtq̃ reformata eſt per penitentiã ergo ſeipſum. Et dicunt q̃ per tria. Primo per veritatẽ in ore Unde ait apoſtolus primo: ꝓpter quod deponẽtes mendatiũ: per qd̃ ſ. proximus defraudat. Loquimini veritatẽ per quã cũ eo recte viuit: quoniã ſumus inuicẽ membra: propter quod debemus nos mutuo iuuare. Secũdo per zelum bonũ in corde. Unde ait aplus. Iraſcimini vz ira per zelũ: que nõ eſt contra naturã ſed contra eius viciũ. Sed qm̃ in hoc de facili mẽſura rationis exceditur. propter quod legit de platone q̃ ſeruũ ſuũ peccantẽ tradidit alteri puniendũ: ne ipſam menſuram rationis excederet. Ideo ſubditur. et nolite peccare menſurã rationis excedendo. Sol nõ occidat ſuper iracundiã veſtrã: puta: ſi excedat rationẽ: tamẽ cito trãſeat. Nolite locũ dare diabolo. Tertio per benignitatem in opere. Unde ait apoſtolus. Qui furabat vz ante reformationem vite: iam nõ furetur.

¶ Queſtio tertia pñtis ſermonis. Quis eſt effectus reformationis vite in deũ: vt perfecte adimpleatur.

q Uerit a doctoribus circa tertiam partẽ ep̃le. Quis eſt effectus reformatiõis vite in deũ. Et dicit Nicola. de lyra et Tho. 2ª2ᵉ. q. xxxi. ar. i. q̃ cũ deus noſtrorum bonorum non egeat: precepit vt ſui amore patienti ſubueniat: et q2 exteriores actus ad illam virtutẽ referunt ad quã ptinet illud quod eſt motiuũ ad agendum. Motiuũ aũt ad ſubueniendũ patienti eſt charitas. Ideo ſic ſubuenire actus eſt amicicie et charitatis: Primo in deum cuius amore fit. Secũdo in proximũ. Hinc. i. Io. iij. ſcrīptũ eſt. Qui habuerit ſubſtantiam huius mũdi: et viderit fratrem ſuũ neceſſitatẽ habẽtẽ: et clauſerit viſcera ſua ab eo: quomodo charitas chriſti manet in illo. Unde apoſtolus ad Ro. xij. iubet hoſpitalitatẽ ſectari et neceſſitatibus ſanctorum communicare. lxxxij. di. in nomine Ideo concludit in epiſtola. Magis autem laboret operando manibus ſuis: quod bonum eſt. vt habeat nõ ſolum pro ſe: ſed vnde tribuat neceſſitatem patienti. Et ideo ſi volumꝰ intrare conuiuium de quo loquitur euangelium hodiernũ. Math. xxij. ca. deſcriptum: veſtẽ veteris conuerſationis deponamus: et induamur noua: aut per baptiſmũ: aut per penitentiã: noſipſos ſcd̃m ſtatus indigentiam renouando et reformando erga proximũ bene nos habendo. Neceſſitatẽ patientibus ſubueniendo: quatenus dei miſericordia ad eũ perueniamus: ipſo preſtante qui viuit et regnat et ſecula ſclorum. Amen

¶ Dominica. xx. poſt penthecoſtes. De prudentia vite ſpiritualis Sermo. xlvij.

v Idete quomodo caute ambuletis non quaſi inſipientes.

Ad ephe. v. ca. hec verba ſcribũtur. Pro exordio pñtis ſermonis querit a doctoribus. Utrum precipitanter viuere: et ſine cautela

in hoc mundo: ⁊ in agibilibus pro cedere ſit pecatũ. Et dicunt alex. de Ales. ⁊ Tho. 2ª 2ᵉ. q. liij. ar. iij. ꝙ ſic

Primo quia precipitatio in actibus aie: dicitur methaphorice ſm ſimilitudinẽ a corporali motu accepta. Dicitur aũt precipitari ſm corporalẽ motũ: quod a ſuperiorib⁹ in ima peruenit: ſm impetũ quendaꝫ proprij motus: vel alicui⁹ impellentis non ordinate: ꝓcedẽdo per gradus: ſummũ aũt anime eſt ipa ratio. Imũ aũt operatio per corpus. Gradus vero medij per quos oportet ordinate deſcendere: ſunt memoria preteritorũ: intelligentia preſentiũ ſolertia in conſiderandis futuris euẽtibus: ratiocinatio ↄferens vnũ alteri. Docilitas: per quam aliquis acquieſcit ſentẽtijs maiorũ: ꝑ quos quidẽ gradus aliquis ordinate deſcendit recte conſiliãdo: ſi quis aũt feratur ad agẽdum per impetũ voluntatis vel paſſionis pertranſitis his gradibus: erit precipitatio: que eſt peccatũ: ſub imprudentia cõtentum. Secundo quia prouerbiorũ octauo ſcriptũ eſt: via impioꝝ tenebroſa neſciunt. Tertio quia in epiſtola hodierna Aplus ait. Uidete quomodo caute ambuletis. In qua quidẽ epiſtola pro eius expoſitione tres queſtiones declarande ſunt.

Prima quarum eſt: de neceſſaria prudenti conuerſatione. Utrũ prudentia ſit virtus neceſſaria in vita ſpũali. Alia eſt de prudenti ebrietatis euitatione. Utrũ vꝫ pertineat ad prudentẽ vitare ebrietatẽ. ibi. Et nolite inebriari. Tertia eſt de prudentis iuuamẽti appoſitione. Utrũ vꝫ ad prudentẽ ꝑtineat inuenire iuuamenta vite ſpiritualis. ibi. Sed impleamini ſpiritu ſancto.

¶ Queſtio prima pñtis ſermonis. Utrum prudentia ſit virtus neceſſaria in vita ſpirituali.

q Uerit a doctoribus circa primam partẽ pñtis eplẽ Utrum prudentia ſit virtus neceſſaria in vita ſpirituali? Et dicit alex. ⁊ ſctũs Tho. 2ª 2ᵉ. q. xlvij. ar. iiij. et Nico. de lyra ꝙ ſic: quia virtus ſm phm eſt que bonum facit habentẽ: ⁊ bonũ opus eius reddit: cũ ergo ad prudentiam pertineat applicare rectam rationẽ ad opus quod non ſit ſine appetitu recto: patet clare ꝙ ſit ꝟtus: Ad qa aũt ſit neceſſaria: dicit Augu. de libero arbitrio: prudentia eſt appetẽdarum vitandarũqꝫ rerum ſcientia

Primo ergo eſt neceſſaria ad euitationẽ mali pñtis. Unde ait aplus Uidete quomodo caute ambuletis vꝫ propter multa pericula pñtia: de quibus. ij. ad Corin. iiij. Periculis fluminũ: ꝑiculis latronũ: ⁊c̃. Secũdo ad euitationẽ mali futuri. vnde ait aplus. Nõ quaſi inſipientes. i. mala futura non preuidentes: ſed vt ſapientes. i. prouidi: quia Prouer. iiij. dicit: palpebre tue ꝑcedãt greſſus tuos. Tertio ad emendationẽ mali preteriti. Unde ait aplus: redimentes temp⁹: qm̃ dies mali ſunt: quia frequẽter ex improuiſo impedimenta ſuperueniũt: ne poſſit bonũ agi. Propterea nolite fieri imprudentes: ſed intelligẽtes que ſit voluntas dei. Iuxta illud Deutero. xxxij. Utinã ſaperẽt ⁊ intelligerẽt: ac nouiſſima prouiderẽt: quia inſipiẽs vt dicitur in pſal. xxxv. noluit in/

telligere vt bene ageret.xj.q.iij.excellẽtiſſimus.

¶ Queſtio ſecũda pñtis ſermonis. Utrũ pertineat ad prudentẽ vitare ebrietatem tanq̃ peccatum.

q Uerit a doctoribꝰ circa ſecũdaʒ partẽ pñtis epl'e. Utrũ pertineat ad prudẽtem vitare ebrietatẽ? Et dicunt ſupradicti doctores: ꝙ ſic. Primo q: ad prudentẽ pertinet cui tare malũ vt dictũ eſt. ſed ebrietas eſt malum. Unde dicit ſcũs Tho. 2ª 2ᵉ q.clx.arti.j. Quod ebrietas vno modo ſignificat defectũ hoĩs q accidit ex multo potu. ex quo ſit nõ compos rationis. Et ſic ẽ pena Alio modo ſignificat actũ quo qs incidit in hũc defectũ: vel ex nimia vini fortitudine preter intentionem bibẽtis. ⁊ ſic poteſt eſſe ſine peccato precipue ſi nõ prouenit ex negligẽtia. Uel ex nimia ⁊ inordinata concupiſcẽtia ⁊ vſu vini. Et ſic eſt pcm̃ gule. Scđo q: ad Ro.iij.ait: apl's Nõ in cõmeſſationibus ⁊ ebrietatibus. Et leuiti.x. Miniſtri templi prohibenf vinũ ⁊ ſicerã bibere. ne ebrietate grauenf corda eorũ. xxv. di. in pͥncipio. Tertio q: in ſcđa pte epl'e dicit apl's. Et nolite inebriari vino in quo eſt luxuria. Unde dicit Hiero. Uenter mero eſtuans: cito declinat ad libidinem.

¶ Queſtio tertia pñtis ſermonis. Utrum ad prudentem pertineat inuenire iuuamenta vite ſpiritualis.

q Uerit a doctoribꝰ circa tertiam partẽ pñtis epl'e. Utrũ ad prudentẽ pertineat inuenire iuuamenta vite ſpũalis? Et dicũt ꝙ ſic. Primo q: ſcũs Tho. 2ª 2ᵉ.q.xlvij.arti.viij. dicit: ꝙ Prudentia eſt recta ratio agibiliũ. Cuius ſunt tres actus. vʒ Cõſiliari inueniendo. Iudicare de inuentis. precipere talia ad operandum. Scđo q: phs dicit.vj. Ethi. Prudentia perceptiua eſt. Tertio q: in tertia parte pñtis epl'e paulus enumerat talia iuuamẽta. Primũ quoꝝ eſt ſpũſcti receptio. vñ dicit Sed impleamini ſpũſctõ. Aliud eſt ſcripture inſtructio. vnde ait: Loquẽtes vobiſmetipſis in pſalmis ⁊ hymnis. ⁊ cãticis ſpũalibꝰ. Tertiũ eſt ſpũalis exultatio. vnde ait: Cantantes ⁊ pſallentes in cordibꝰ vr̃is dño. Quartũ eſt gr̃arum actio. vñ ait: Gr̃as agentes ſemp pro oĩbus in noĩe dñi noſtri ieſu xp̄i deo ⁊ pr̃i explicãdo hũanitatẽ xp̄i: ⁊ diuinitatem. Quintũ eſt pfecta hũiliatio. vñ ait: ſubiecti inuicem in timore xp̄i. Qui ait Math.xj. Diſcite a me: quia mitis ſum ⁊ humilis corde.ij. q.ij. q ſe. ſicut fecit regulus vt dicit euãgeliũ hodiernũ. Ioh.iiij. deſcripium. Ergo videamus quomodo caute ambulemꝰ. qui vt ait Socrates in ſuis ſentẽtijs. Prudentis eſt ne quẽ in caſũ icidat cauere: ⁊ ſi qđ forte acciderit forditer ferre. Fortis nemo eſt nec poteſt iudicari fortior ſi imprudens fuerit. Uirtus eñi ſine ſapientia temeritas periculoſa eſt. A q̃ nos eripiat xp̄s dñs nr̄. Amẽ.

¶ Dñica.xxj.poſt penthe. De virtute fortitudinis Sermo xlviij.

c Onfortamini in dño: et in potẽtia virtutis eius Ad ephe.vj.ca. hec verba ſcribũ

tur. Pro exordio pñtis ſermonis a
doctoribus queritꝰ. Utrũ liceat hoĩ
habere ꝯfidentiã in bello ſpũali de
ſeipo: vł de aliqua creatura? Et di/
cunt Alexan. de ales ⁊ btũs Bona
uentura in tertio ⁊ ſctũs Tho. 2ª 2ᵉ
q. xvij. artic. iiij. Quod licet homo
poſſit habere cõfidentiã de ſeipſo:
vel de aliqua creatura: vt de aliquo
agente ſecundario ⁊ inſtrumentali
per quod iuuari poſſit: ad euitãda
quecunqꝫ mala: ⁊ ad conſequenda
quecunqꝫ bona. Et hoc modo cõ/
uertimur ad ſctõs: ⁊ ab hominibus
aliqua petimus: tamẽ principaliter
debet homo habere cõſidentiã de
deo: tanqꝫ de primo agente. Hinc
Dauid pſal. lix. dicit Da nobis au
xilium de tribulatiõe q: vana ſalus
hois. xxiij. q. iij. §. Item aliquo. Et
aplus dicit verba propoſita pñtis
epłe declarande. In qua pro eiꝰ ex/
põne tres queſtiões ſunt declarãde
Prima quarũ eſt de virtute fortitu
dinis eſſentiali diffinitione. Quid
ſit fortitudo. et vtruꝫ ſit virtus ſpeci
alis. Alia eſt de virtute fortitudis
neceſſaria aſſumptione. Utrũ ſit ne
ceſſaria in bello ſpũali. ibi. induite.
Tertia eſt de huius virtutis armoꝝ
diſtinctione. ibi. ſtate ergo.

¶ Prima qõ pñtis ſermõis. Quid
ſit fortitudo. et an ſit virtꝰ ſpecialis.

q Ueritꝰ a doctoribꝰ circa
primam partẽ pñtis epłe.
Quid ſit fortitudo. et an
ſit virtꝰ ſpecialis: Et ꝓmũ
horum declarat Tulius in ſua rhe/
torica dicens. Fortitudo eſt immo/
bilis inter aduerſa glioſa animi cla
ritudo: res arduas pulchre admini
ſtrans: que nec aduerſis infeſtãdo
frangitꝰ: nec proſperis blãdiendo
eleuatur Aliud declarat ſctũs Tho.
2ª 2ᵉ. q. cxxij. arti. j. dicens. Quod
ad virtutẽ pertinet vt faciat bonuꝫ
hoieꝫ ⁊ opus eius bonũ Bonũ aũt
hois: ſm Dyoniſiũ de diuinis no/
minibus: eſt ſm rationẽ eſſe: a quo
tollitur ſepe per aliquod difficile:
cui reſiſtit mentis fortitudo. Unde
manifeſtũ eſt: ꝙ fortitudo eſt virtus
inquantũ facit hoiem ſm rationeꝫ
eſſe. Tertio declarat idem articło
ſcdo dicens ꝙ fortitudo duplici/
ter capitur. Uno modo vt importat
quandã animi firmitatem: et ſic eſt
virtuſ generalis. Hinc. ij. Ethicorũ
phus dicit. Ad virtutẽ requiritur
firmiter: ⁊ immobiliter opari. Alio
momo capitꝰ vt importat firmitatẽ
animi ꝯtra maxime difficile in gra
uibus periculis. et ſic eſt ſpecialis
virtus. Unde Tul. in ſua Rheto/
rica. Fortitudo eſt cõſiderata peri/
culorũ ſuſceptio: ⁊ laboꝝ perpeſſio
Hinc aplus dicit. Confortamini in
dño. Et in potentia virtutis eius.
vꝫ fortitudinis.

Queſtio ſecũda pñtis ſermonis.
Utrum fortitudo ſit neceſſaria in
bello ſpirituali.

q Ueritꝰ a doctoribꝰ circa
ſecundam partem pñtis
epiſtole. Utruꝫ fortitudo
ſit neceſſaria in bello ſpi
rituali. Et dicũt ꝙ ſic. ꝓmo q: Am/
broſius in libro. j. de officijs dicit.
Non mediocris virtutis eſt animi
fortitudo: que ſola deffendit orna/
menta virtutũ oim. ⁊ iuſticiã cuſto/
dit: ⁊ que inexplicabili ꝑlio aduer/

ſus oīa vicia decertat. Inuicta ad laboꝛes: foꝛtis ad pericl'a: rigidioꝛ aduerſus voluptates. Scđo quia ſcđm Tho. vbi ſ. articl'o. v. dicit ꝙ foꝛtitudo eſt pꝛincipaliter contra timoꝛē reruꝫ difficiliū que retrahere poſſunt voluntatē a ſequela rōnis. Unde phūs. ij. Ethicoꝝ dicit. Foꝛtitudo eſt circa audaciam et timoꝛem. ideo apl's ait: Induite vos armaturam dei: id eſt foꝛtitudinē. vt poſſitis ſtare abſqꝫ peccato moꝛtali aduerſus inſidias diaboli. Qui ſic dicit Leo papa: oīum diſcutit conſuetudines. ventillat curas: ſcrutatꝛ affectus: ⁊ ſibi querit cauſas nocēdi: vbi quenqꝫ viderit ſtudioſius occupari. Quia nō ē nobis colluctatio: aduerſus carnē ⁊ ſanguinē: hoc eſt homnies qui ſunt caro et ſanguis. ⁊ per conſequens viſibiles. ſed aduerſus pꝛincipatus ⁊ ptātes. Quia angeloꝛū oꝛdines nō ſolū ſunt per grāꝫ: ſꝫ etiā ꝑ naturā Et ſic de ſingulis oꝛdinibus ceciderūt aliq in qbꝰ naturalia remāſerūt: vt dic̄ Hiero. ⁊ inferioꝛes obediūt ſuperioꝛibꝰ: vt magis poſſint nocere hoībꝰ Et per pꝛincipatus ⁊ poteſtates intelligūt alij oꝛdines demonū: aduerſus mūdi rectoꝛes. mūdi dico .i. maloꝝ hominū. Uñ ioh. j. Mundus eum nō cognouit Tenebꝛarū harū. vꝫ culparū. cōtra ſpūalia nequicie .i. ſpūs neqꝫ. In celeſtibus: hoc eſt in aere caliginoſo. ꝓpterea accipite armaturā dei. vꝫ foꝛtitudinē mentis: vt poſſitis reſiſtere in die malo: tēpoꝛe vꝫ pugne. ⁊ in omibus. vꝫ ꝓſperis ⁊ peruerſis. perfecti ſtare.

¶ Queſtio tertia pn̄tis ſermonis. Qđ ſunt genera armoꝝ huiꝰ ꝟtutis Uerum a doctoꝛibus circa tertiam partē pn̄tis ep'le.

q Utrū huius virtutis foꝛtitudinis ſūt arma ad prelidanū ꝯtra demones. et quot ſunt genera armoꝛū. Et dicūt Alexā. de Ales: et Nico. de lyra. ꝙ ſunt ſeptē Pꝛimū genus armoꝛū eſt cingulū chaſtitatis. Unde ait apl's. State ergo ſuccincti lumbos vr̄os. Luce xij. Sint lumbi veſtri pꝛecincti. vbi Grego. Lumbos tūc pꝛecingimus cum carnis luxuriā per cōtinentiā coartamus. Aliud genus eſt loꝛica equitatis. Unde dicit apl's. In veritate induti loꝛica iuſticie. Quia vt dicit Ariſto. quinto Ethi. Iuſticia eſt oīs virtus. Uñ math. iij. Sic decet implere oēm iuſticiā. De conſe. di. iiij. per quā. Quia iuſti tulerunt ſpolia impioꝛuꝫ. Ne cle. vel mo. relatum. Tertiū genus eſt calciamētum charitatis. Unde ait apl's. Et calciati pedes in pꝛeparatione euāgelij pacis. Uñ math. vltimo dicit Sandalijs vtebanꝛ: ne tangerent terram. Quia affectus pꝛedicatoꝛū euāgelij nō debēt ad terrena afficiꝛ: ſed ad celeſtia ſm glo. Quarta genus eſt ſcutum fidelitatis Uñ apl's In omibus ſumentes ſcutū fidei in quo poſſitis omia tela nequiſſimi ignea extinguere. Iuxta illud pſal. Scuto circūdabit te veritas eius. Quintum genus eſt galea expectationis. Uñ dicit aplūs: galeā ſalutis aſſumite: vbi glo. Spe vite eterne gaudete. ad Ro. v. Spe ſalui facti ſumꝰ. Sextū genꝰ ē gladiꝰ ꝑdicationis. Uñ dic̄ apl's: ⁊ gladiū ſpūs. quod eſt verbum dei. Et dicitꝛ ſpiritus: quia math. x. dicitꝛ. Non enī

vos eſtis qui loquimini ꝛc. De hoc gladio ait ſaluatoꝛ math.x. Non veni pacē mittere in terrā: ſed gladium. xxxiij.q.ij.§.in hoc. Septimum genus eſt: lancea orationis. Unde ſequit apoſtolus: quāuis nō ponatur in textu epiſtole: ſm eccleſiam per omnē oꝛationē. Nam eccleſi.iij. dicitur. Oꝛatio hūiliantis ſe celos penetrat. Ergo fratres cū armis iſtis diuino auxilio hoſtem vincamus: ne in manus ſatellitū eius a xp̄o tradamur: vt dicit euangelium hodiernū mathei. xviij. de ſcriptū. Sed potius ratione bene reddita ad perpetuā gloriā peruenire mereamur. Per chꝛiſtum dominum noſtrum. Amen.

¶ Dñica. xxij. poſt penthecoſtes de virtute ſpei. Sermo. xlix.

Onfidim⁹ in dño ieſu: quia q cepit in vobis op⁹ bonū perficiet vſq; in diem chꝛiſti ieſu. Ad phi.j. ca. hec verba ſcribunt. Pro exordio pñtis ſermonis a doctoꝛibus querit. Utrū aliquis poſſit alteri ſperare vitā eternā. Et dicit ſ.tho.2ª 2ᵉ.q.xvij.ar.iij Quod ꝑſuppoſita vnione amoꝛis ad alterū iā aliquis pōt ſperare aliquid alteri ſicut ſibi. Et ſm hoc aliquis poteſt ſperare alteri vitā eternam: inquantū eſt ei vnitus p amorem. Et ſicut eſt eadē virtus charitatis qua quis diligit deū: ſeipſum ꝛ pꝛoximū. Sic ꝛ eadē virtus eſt ſpei qua quis ſperat ſibi et alteri. Sicut Paulus qui ad phi. ſcribens dicit. Confidimus in dño ieſu: quia qui cepit in vobis opus bonū: ipſe perficiet: vſq; in diē xp̄i ieſu. vȝ iudicij quando bonis dabitur eterna gl'ia. In quaquidē ep'la pꝛo eius expōne tres q̄ſtiōes ſūt declarāde. Quarū pꝛima eſt de virtutis ſpei oꝛdinatione. Utrum vȝ fides pꝛecedat ſpem. Alia eſt de virtutis ſpei cognitiōe. Utrū vȝ ſpes ſit virtus. Tertia de obiecti eius determinatiōe. Utrū obiectū eius ſit determinate eterna beatitudo.

¶ Queſtio pꝛima pñtis ſermonis. Utrum fides pꝛecedat virtutē ſpei?

Querit a doctoꝛib⁹ circa pꝛimā partē pñtis ep'le. Utrū fides ꝑcedat ſpem. i. Utrū aliqs poſſit illud ſperare quod nō credit Et dic btūs Bonauētura in.iij.ꝛ ſcūs Tho.2ª 2ᵉ.q.xvij.arti.vj. Quod fides abſolute ꝑcedit ſpem. Pꝛimo q: nihil a deo ſperari poteſt. niſi pꝛius credat illud haberi eē poſſibile. ſperat aūt aliquid aut tanq̄ȝ obiectū ꝑncipale ſicut eſt vita eterna: aut tanq̄ȝ ſecundariū. qd ē diuinū auxiliū ꝛ vtrūq; ꝑponit nobis per fidem per quam nobis innoteſcit q̄ ad vitā eternā poſſum⁹ peruenire: ꝛ q̄ ad hoc paratum eſt nobis diuinū auxilium. Scdo q: ad Hebreos.xj. dicit ap'ls Accedentē ad deū opoꝛtet credere. Et glo. ſup illud Matth.j. Jacob genuit yſaac. ſic dicit Fides genuit ſpem. Tertia q: in pꝛima pte pñtis ep'le ap'ls dicit. Cōfidens hoc ipm quia q cepit: ꝛ alia Deinde ſequit Sicut ē mihi iuſtū ſentire hoc pꝛo oib⁹ vobis: q: dilectio facit opinari bonū de dilecto. Unde infert hic

eo q habeam vos in corde: ⁊ in vinculis meis vz charitatis. ⁊ in defenſione ⁊ cōfirmatione euangelij: q: Phili. cōſtanter certauerūt pro veritate euangelij: ſocios gaudij mei omēs vos eſſe. xv. di. ſctā romana.

¶ Queſtio ſcda pſentis ſermonis. Utrum ſpes ſit virtus theologica.

q Uerit a doctorib⁹ circa ſcdam parte pñtis eple. Utruz ſpes ſit virtus. Et dicit ſcūs Tho. ⁊ Bona. vbi ſ. in articul. j. quod eſt virtus. Primo q: ſm phm. ij. Ethi. virtus eſt que bonū facit habentē. ⁊ opus eius bonū reddit. Oportet ego q vbicūqz inuenit aliqs actus bonus hois. q reſpōdeat alicui virtuti humane. In oibus aūt regulatis bonum per hoc cōſideraf: quod aliqd propriā regulā attingit. Scut dicimus veſtē eſſem bonam: q: nec excedit: nec deficit a debita menſura. Humanorum aūt actuū duplex eſt mēſura. vna prima ⁊ homogenea. vz ratio. Alia ſuprema ⁊ excedens: vz deus. Et ideo ois actus hūanus attingens ad rationē aut ad ipſum deū eſt bonus. Actus aūt ſpei attingit ad ipſum deū per eius auxilium cui innitimur: ergo ſpes eſt virtus. cum faciat actū hois bonū: ⁊ debitam regulā attingat ⁊ nō ſolum eſt virtus. ſed etiaz virtus theologica. vt ait Paulus. i. ad Corinthe. xiij. Secūdo quia Grego. in. j. moral. dicit q per filias Job ſignantur he tres virtutes. Fides ſpes charitas Tertio q: in ſcda parte pñtis eple apl's ait: Teſtis eſt mihi deus quō vos cupiā oēs eſſe in viſcerib⁹ ieſu xpi: ⁊ hoc nō ſpero affectu carnali: ſed ſpirituali. Juxta illō ad Cor. xj. Emulor eni vos dei emulatione.

¶ Queſtio tertia pſentis ſermonis Utrum obiectū ſpei ſit determinite eterna beatitudo.

q Uerit a doctoribus circa tertiam partē pñtis eple. Utrum obiectū ſpei ſit determinate eterna beatitudo. Et dicūt ſupradicti doct. vbi ſ. arti. tamen. ij. Quod ſemp oportet effectū eſſe pportionatu cauſe. Et ideo bonū quod principaliter ⁊ proprie a deo ſperare debemus eſt bonum infinitū. quod pportionaf virtuti dei aduiuātis. nam infinite virtutis eſt propriū ad infinitū bonuz perducere. hoc aūt bonum eſt vita eterna que in fruitione ipius dei cōſiſtit. Nō eni minus ab eo ſperādū eſt: qz ipſe ſit cum nō ſit minor eius bonitas per quā bona creature cōmunicat: qz eius eſſentia. Uñ ppriū et principale obiectū ſpei eſt beatitudo eterna. Hinc apl's ad hebreos. xj. dicit. Habemus ſpem incedētez. i. incedere facientē ad interiora velaminis. i. ad beatitudinē celeſtē Ideo in tertia parte pñtis eple dicit Et hoc oro vt charitas vr̄a magis ac magis abundet. Quia charitas ſemp creſcere poteſt in via: in omi ſcientia. Nam creſcēte charitate: creſcit noticia que expedit ad ſalutem Ut probetis. i. approbetis potiora. vt ſitis ſinceres ⁊ ſine offenſa in die xpi vz iudicij: repleti fructu iuſticie qui ſunt bona opa: per ieſum xpm in gl'iam ⁊ laudē dei. Quia in remuneratōe celeſti obiecto ſpei eſt laus iugis iuxta: illud pſal. lxxxiij. Bti

qui habitant in domo tua: in ſclm ſclī laudabunt te.xxiiij.q.j.oibus. Quiverax es et nō reſpicis pſonā hoim.vt dicit euangeliū hodiernū Matth.xxij. deſcriptū. Cuius ſpe regnū habeamus eternū per omia ſecula ſclorum.Amen.

Dñica.xxiij.poſt penthe.de virtute in generali vel in cōi. Sermo.l.

i Mitatores mei eſtote. Ad philip. iij.ca.hec verba ſcribūtur. Pro exordio pñtis ſermōis a doctoribus querit. Utrū hō virtuoſus ſit imitandus. Et dic Tho.anglicus ordinis minorū. q ſic Primo rōne diffinitionis quā ponit Augu.de virtute dicēs. Uirtus eſt bona qualitas mentis.qua bene viuitur. quā ſolus deus in homie operat. Propter hāc particulā vltimā.ſola hec diffinitio ptinet ad virtutes theologicas. Nā virtutes cardinales poſſunt haberi p acquiſitiones Scdo ratione effectualis deſcriptiōis.vnde iſidorus ait: Uirtus eſt animi habitus. nature dec⁹: vite ratio:morum pietas.cultus diuinitatis.honor hois: eterne beatitudinis meritū. Tertio ratione nois expoſitionis Uirtus eni dicit quaſi vis intus:vel quaſi virib⁹ nitens:vel quaſi viri ſtatus.iō paulus virtuoſus phlipenſes ad ſui ⁊ aliorum virtuoſorū imitationē inuitat dicens. Imitatores mei eſtote.⁊c. In qua quidez epla p ei⁹ expoſitione tres queſtiones declarāde ſunt. Prima quarum eſt de virtutis ſingulari cōditione. Utrū vz virtus cōſiſtat in medio? Alia eſt de vtutis diſtinctiōe. Quare vz polleat quis vſu vnius virtutis amplius q̄z alterius. ibi. noſtra cōuerſatio in celis eſt. Tertia eſt de virtutis ꝯmendatione.in quibus cōmendat virtus. ibi.ſaluatorem.

Queſtio pma pñtis ſermōis. Utrum virtus conſiſtat in medio.

q Uerit a doctorib⁹ circa primam partē pñtis eple. Utrū virtus conſiſtat in medio Et dic.Tho.anglicus q ſic. Primo in agendis vz inter ſupra ⁊ citra modū. Iuxta illd ad Ro.xij.rationabile obſequiū vrm. Scdo in habendis vz inter ſupfluū et indigentiā. Iuxta illud puer.vj. Diuicias et paupertatē ne dederis mihi.ſed tantum victui meo tribue neceſſaria. Tertio in ſuſtinendis. vz non eleuari in pſperis. nec deijci in aduerſis. Hinc Nume.xij. Nō declinabis ad dexterā: nec ad ſiniſtram. Ad hoc igit medium inuitat Paulus philipeſes dicens. Imitatores mei eſtote: et obſeruate eos: vz diligenter attendite.qui ita ambulant ſicut habetis formā nrām. ſ.quā dedi vobis. Multi eni ambulant via peruerſa:quos ſepe dicebā vobis. nunc aūt. ſ. p culpis eorum ⁊ flēs dico eſſe inimicos crucis xpi: quorū finis interitus.vz eterna perdicio.quorū deus venter eſt:⁊ glia in ꝯfuſione eorū:qui terrena ſapiūt

Prima queſtio pñtis ſermonis. Quare polleat aliquis vſu vnius virtutis amplius q̄z alterius.

q Uerit a doctoribus circa ſcdam partē pñtis eple. Quare polleat alquis vſu vnius virtutis amplius

q̄ȝ alterius. Et dicit Thomas anglicus. Primo quia ſic deo placet qui eſt dator virtutis. Secundo ꝓpter cõplexionẽ: cũ cõplexio vniꝰ ſit magis conſona opibus vniꝰ virtutis q̄ȝ alterius. Tertio propter exercitationem. Quarto propter impugnationẽ: qñ quis minus impugnatur a vicio cõtrario illi virtuti.

Quinto ꝓpter diſtinctionẽ quaȝ quis habet magis in opibus illius virtutis. Quelibet enĩ virtus habet ꝓprias rationes. Sexto ꝓpter ſtatus difficultatem ſicut cuȝ diu quis fuerit in peccatis non eſt ita expeditus ad bene agendũ: propter reliquias peccator: Et quia paulꝰ erat nimis cõtemplatiuus: ꝛ vt ep̄us debebat in ſe oſtendere qualiter alios in domo dei oporteat conuerſari. j. ad Thimo. ij. de elec. cũ in cunctis ait. Noſtra conuerſatio eſt in celis. Queſtio tertia p̄ntis ſermonis: In qua ſpecialiter cõmendatur virtus.

Querif a doctoribus circa tertiã partẽ p̄ntis ſermonis. Utrum virtus ſpecialiter ſit cõmendabilis. Et dicit Tho. anglicus q̄ ſic. Primo ratione cauſe efficientis: quia verã virtutem vt dicit Augu. ſolus deus in homine opatur. Secundo ratione cauſe materialis: quia vt ph̄us dicit. ij. Ethi. Uirtus eſt que bonũ facit habentẽ. Tertio ratiõe cauſe formalis: quia virtꝰ eſt decor ſpũalis. Unde in pſal. omnis gl̄ia eius filie regis. ꝛc̄. Quarto ratione cauſe finalis: quia Augu. dicit: premiũ virtutis eſt ipſe qui virtutẽ dedit. Hic ait apl's Saluatorẽ expectamꝰ dñm nr̄m ieſum chriſtũ: qui reformabit corpus humilitatis nr̄e: q: corruptibile: et ideo humilitatis occaſio: configuratũ copori claritatis ſue. in generali reſurrectione: ſcd̄m operationẽ. i. virtutẽ operãdi qua poſſit ſibi ſubijcere omia. Itaq̄ȝ fratres mei cariſſimi ꝛ deſideratiſſimi: gaudiũ meũ: propter vr̄am virtutẽ et corona mea: q: docui vos: et doctoribus daf aureola in patria. Sic ſtate in dño chariſſimi: firmi in virtute. Euchodiã rogo: ꝛ ſinthicẽ de precor: noia ſunt perſonarũ. idip̄m ſapere de virtute in dño Etiã rogo te germane: nomẽ propriũ. compar ideſt coadiutor: adiuua illas duas ſcȝ mulieres predictas: que mecum laborauerunt in euangelio: miniſtrando neceſſaria: cum clemẽte et ceteris coadiutoribus: quoruȝ nomina ſcripta ſunt in libro vite: aut ſm p̄ntem iuſticiã: aut hoc dicebat ꝓpter reuelationẽ. Nã deus elegit ſaluandos añ mundi conſtitutionẽ vt dicit ad Ephe. j. de peni. di. iij. c. b̄ndictus: ſicut elegit principẽ illuȝ de quo dicit euangeliũ hodiernũ. Math. ix. deſcriptũ. Oremus ergo vt ſic eligat nos: vt per viã virtutũ ad gaudia eterna peruenire mereamur: preſtante illo qui ſuſcitauit puellam a mortuis: qui viuuit et regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

Dominica. xxiiij. poſt pẽthecoſtes de oratione. Sermo. lj.

Non ceſſamꝰ

pro vob orãtes. ad colo. j. ca. hec verba ſcribuit. Pro exordio p̄ntis ſermonis a doctorib' querif. Utrũ ſp debeamꝰ orare? Et dicit ſcũs Tho.

2ª2ᵉ.q.lxxxiij.ar.xiiij.quod quantitas vniuſcuiuſq rei debet eſſe ꝓportionata fini. Sicut quantitas potionis ſanitati. vnde ꝛ cōueniēs eſt: vt oratio tantū duret quantū eſt vtilis ad excitandū interioris deſiderij ſeruorem. Cū vero hanc menſurā excedit ita ꝙ ſine tedio durare nō poſſit: non eſt vlteriꝰ oratio ꝓtendēda. vnde Augu dicit ad probā. Dicuntur fratres in egypto crebras quidē habere orationes: ſed eas tñ breuiſſimas: ꝛ raptim quodāmodo iaculatas: nec illa vigilanter erecta: que oranti plurimum neceſſaria eſt: per ꝓductiores moras euaneſcat: atq hebetetur intentio Cauſa ꝟo orōnis q̄ eſt deſideriū charitatis ex qua debet ꝓcedere debet eſſe ꝯtinua: actu vel virtute: manet eni virtus huius deſiderij in oibus que ex charitate facimus: oia eni debemus in gl'iaꝫ dei facere. vt dicitur. j. ad Cor. x. xxvj q. v. Non licet. vnde Augu. ad Probam. In ipſa ſpe. fide et charitate continuato deſiderio ſemp oramꝰ. Et ſic intelligitur illud Luce. xviij. oportet ſemp orare: ꝛ nūquā deficere. et. j. ad Theſſa. v. ſine intermiſſione orate. Et nunc paulus ait. Nō ceſſamus ꝓ vobis orantes. In qua quidē epl'a pro eius expoſitione ſūt tres queſtiōes declarande. Prima quarū eſt de oratiōis diſtinctione. Utrum vꝫ debeamus ſicut ꝓ nobis ita pro alijs orare. Alia eſt de orationis petitione. Utrū vꝫ poſtulare ſit aliud q̄ꝫ orare. ibi. et poſtulātis. Tertia eſt de orōnis petitōe. Utrū vꝫ ſit aliquid determinate petendū ibi. vt impleamini.

¶ Queſtio prima pñtis ſermonis.

Utrum vꝫ debeamus orare ꝓ alijs ſicut pro nobis.

Queritur a doctoribus circa primam partē pñtis epl'e Utrum debeamus orare pro alijs ſicut pro nobis: Et dicūt Alex. de ales: Ricar. Bonuē. in. iiij. di. xvj. Et ſcūs Tho. vbi ſupra. ar. vij. ꝙ pro illis debemus orare: quibus debemꝰ bona deſiderare. Debemus aūt bona deſiderare: non ſolū pro nobis: ſed etiā pro alijs. Hoc eni pertinet ad rationem dilectionis quā ꝓximis debemus impendere: ꝛ ideo charitas hoc requirit: vt pro alijs oremꝰ. vnde Criſoſto. ſuper Math. pro ſe orare neceſſitas cogit: pro alijs aūt charitas fraternitatis hortatur: dulcior aūt eſt ante deū oratio non quā neceſſitas tranſmittit: ſed quā charitas fraternitatis cōmendat. Hinc Ja. v. dicitur: orate pro inuiceꝫ vt ſaluemini: Et paulus in preſentiarū ait. Non ceſſamus pro vobis Colo. orātes.

¶ Queſtio ſecūda pñtis ſermonis.

Utrum vꝫ poſtulare ſit aliud q̄ꝫ orare: ꝛ quot ſunt partes orationis

Queritur a doctoribus circa ſcḋam partem pñtis epl'e Utruꝫ poſtulare ſit aliud q̄ꝫ orare? Et dicit ſanctus Tho. vbi ſupra ar. xvij. ꝙ ad orationem tria requiruntur. Primo vt orans accedat ad deū queꝫ orat qḋ ſignificatur noie orationis. q: ſm dama. Oratio eſt aſcēſus intellectꝰ in deū. Secundo requiritur petitio que ſignificatur noie poſtulationis: ſm illud Joh. xj. Ecce quē amas infirmatur. Tertio requiritur ratio impetrandi: quod queritur: vel ex parte

dei:vel parte petẽtis. Ex parte dei eſt ipius ſcitas:ſm illud dañ.ij.pro pter temetipſum inclina deus meus aurem tuã. Et dicit obſecratio:que eſt per ſacra obteſtatio:ſicut cũ dici mus p natiuitatẽ tuã libera nos do mine. Ex parte vero petẽtis eſt gra tiarũactio quia de acceptis bñficijs grãs agẽdo:meremur accipere po tiora. Unde glo.ad Collo.ij. Que dicuntur in miſſa añ conſecrationẽ ſunt obſecratones:que dicunt in cõ ſecratione ſunt orationes:que dicũ tur poſt cõſecrationẽ ſunt petitiões ſeu poſtulationes: que in fine ſunt gratiarũactiones. vnde poſſumus inducere illud.j.ad Thi.ij.ca.obſe cro primo oium fieri:obſecrationes orationes: poſtulationes: gratia arumctiones:patet ergo quod pau lus dicit orantes ꝛ poſtulantes

¶ Queſtio tertia pñtis ſermonis. Utrũ ſit aliqd determinate petẽdũ.

Querit a doctoribus circa tertiam partẽ pñtis epl'e. Utrum ſit in oratione ali quid determinate petẽdũ Et dicunt ſupradicti doctores: q ea qbus poſſunt bñ et male vti ho mines: ſunt cũ determinatione pe tenda:qbus aũt non poſſunt niſi be ne vti:ea ſunt abſolute petẽda. Hec aũt ſunt quibus beatificamur: ꝛ q bus btitudinẽ meremur:que quidẽ orando ſcti abſolute petunt:ſm illd pſal.oſtende faciẽ tuã:ꝛ ſalui erim᷒ Et alibi. deduc me in ſemita mãda toꝝ tuoꝝ. Ideo pau.dicit. Nõ ceſſa mus pro vobis orantes ꝛ poſtulan tes:vt impleamini agnitione volũ tatis eius.i. vt pleni᷒ voluntatẽ ei᷒ cognoſcatis.in oi ſapientia ꝛ intel lectu ſpũali:vt ãbuletis digne deo: per oia placentes in oi opere bono fructificantes ꝛ creſcentes in ſcien tia dei:tam ſcȝ contemplatiue vite: q̃ȝ actiue. In oi veritate confortati ſm potentiã claritatis eius. In om ni patiẽtia ꝛ longanimitate cũ gau dio:grãs agentes deo ꝛ pri: qui di gnos nos gentiles ꝛ iudeos indiffe renter fecit per grãm baptiſmalem in partẽ ſortis ſctõrũ: in lumine. vȝ eterne glie:ꝛ eripuit nos de poteſta te tenebrarũ ſcȝ per mortẽ filij ſui. ꝛ tranſtulit nos in regnũ filij dilectio nis ſue ſcȝ paterne. q dicit fili᷒ dile ctionis paterne inquãtũ pr ſumme diligit eũ. In quo habemus redem ptionẽ ꝛ remiſſionẽ peccatoꝝ per ſa cramenta baptiſmi ꝛ penitẽtie. Iu xta illud Apoca.i. dilexit nos:ꝛ la uit nos a peccatis nr̃is in ſaguine ſuo. De ſacra vnctione.c.vno Hoc igitur modo orandũ eſt: vt tpe ven turi iudicis:de quo loquit euange lium hodiernũ Math.xxiiij.deſcri ptũ: dignos nos habeam᷒ fugere a vẽtura ira: ipſo p̃ſtante. qui viuit ꝛ regnat in ſecula ſeculorum. Amen

¶ Expliciunt ſermones fratris An tonij de bitonto ordinis fratrũ mi norum de obſeruantia. Uigilanti cura et diligentia emendati atq; re uiſi. Iuſſu et impẽſis ſpectabilis vi ri Nicolai d frãckfordia Impreſſi venetijs per Joannẽ hertzog. An no ſalutis poſt milleſimũ quaterq; centeſimum nonageſimo ſexto.
xv. kal's Julias.

Incipiunt tabule ſermonū venerabilis et religioſi patris fratris antonij de bitonto: ſup ep̄las dn̄icales totius anni: modū reperiendi eorū que in iſ ei continentur celeriuſcule preſtantes: queſtionū videlicet et capitulorū principaliū earundē: ordine partiū ſermonū ſuo mō ſeruatis

1 ¶ Dn̄ica prima aduentus de negligentia ſermo. j. carta 2
Queſtio proemialis vtrum negligentia ſit peccatū 2
Utruz negligenter operari bona ſit peccatum mortale 2
Utrū non dando bonū exemplū et ſcandaliſando proximum ſit ſemper peccatū mortale 2
Utrū negligētia opponatur prudentie 2
2 ¶ Dn̄ica ij. aduentus de virtute patientie ſermo. ij. 3
Queſtio proemialis. vtrum ex diuinis ſcripturis addiſcatur patientia 3
Utrum patientia poſſit haberi ſine gratia 3
Utrū virtus patientie exemplificetur in diuinis ſcripturis 3
Utrū ex patiētia habeat gl'ia 3
3 ¶ Dn̄ica. iij. aduētus de gaudio et pace ſermo. iij. 4
Queſtio pemialis. vtrū ſine charitate hō poſſit vere gaudere 4
Utrum gaudiū hominis in hac vita poſſit eſſe plenum 4
Utrū gaudiū in hac vita virtute modeſtie modificetur 4
Utrum gaudium dicat habitudinem ad pacem ſermo. 4. 5
4 ¶ Dn̄ica. iiij. de aduentu de phi bitiōe mali iudi[...]
Utrū iudiciū ſit a[...]
Utrum iudiciuz li[...] abſqz peccato
Utrum iudicium [...] illicitum
Utrum liceat iudica[...]tiones
5 ¶ Dn̄ica infra octau[...]tis domini: de lege [...] ieſu chriſti ſermo. v.
Queſtio pemialis. vtrū lex moyſi fuerit grauior lege xp̄i 6
Utrum lex xp̄i ſit perfectior lege moyſi 6
Utrum lex chriſti contineatur in lege moyſi 6
Utrum lex chriſti poſſit euidenter probari 7
6 ¶ Dn̄ica infra octauā epiphanie de oblatiōib9 ſermo. vj. 7
Queſtio proemialis. vtrū hōīes teneantur ad oblationes de neceſſitate precepti 7
Utrum ſint alique circūſtantie obſeruande in oblatione 7
Utrū magis placeat deo oblatio intellectus q̄z corpis hōis 8
Utruz ſine charitate placeat deo oblatio 8
7 ¶ Dn̄ica. j. poſt octauas epiphanie de bñficētia ſermo. 7. 8
Queſtio proemialis. vtrū beneficentia ſit actus charitatis 8
Utrum omnibus hominibus ſit benefaciendum 8
Utrum ſit magis benefaciendū magis coniunctis 9
Utrum ſit benefaciendum inimicis de neceſſitate 9
8 ¶ Dn̄ica. ij. poſt octauas epiphanie

...ntia que debet eſſe ...primi ſermo.8. 9
...mialis. vtrū pruden...quis peccare in diligē...mū 9
...at reddere malū p ma... vidicare de iniurijs 10
...orū qui diligunt proxi... ſcandaliʒare 10
...udenter diligentis proxi... iniurias dimittere 10
9 ¶ Dominica.iij.poſt octauas epiphanie de dilectione proximi ſermo.ix. 10
Queſtio proemialis.vtrū de dilectione fuit preceptum aliquod dandum 10
Utrum tota lex impleatur in dilectione proximi 11
Utrum per dilectionem proximi euitetur omne malum 11
Utrum dilectio ſit plenitudo legis 11
10 ¶ Dñica.iiij.poſt octau.epiphanie de charitate ſermo.10. 11
Queſtio proemialis.vtrū in hac vita poſſit indui charitatis perfectio 12
Utrum veſtis charitatis ornetur varietate multarū virtutū 12
Utrum in diuinis ſcripturis perſuadeat induitio charitatis 12
Utrum ſint alique regule ad induitionem charitatis 12
11 ¶ Dominica in ſeptuageſima de ſollicitudine ꝛ perſeuerantia ſermo.11. 13
Queſtio proemialis. vtrum perſeuerantia ſollicitudinis ſit virtus 13
Utrum perſeuerantia ſollicitudinis ſit ſemper bona 13
Utrum in diuinis ſcripturis ſint exempla ſollicitudinis ꝛ perſeuerantie 13
Utrum ſollicitudo et pſeuerātia indigeant auxilio grē dei 14
12 ¶ Dominica in ſexageſima de laude ꝛ gloria vana et bona ſermo.12. 14
Queſtio proemialis.vtrū teneatur homo inaniter ſe laudantes ꝛ male agentes corripe 14
Utrum falſi aplī inaniter ſe laudātes mortaliter peccabāt 14
Utrum paulus ſeipſum laudans erat dignus cōmēdatione 14
Utrum paulus ſe laudans lucrabatur alios in dei honore 15
13 ¶ Dominica in quiquageſima de charitate ſermo.13. 15
Queſtio proemialis. vtrum aliqua virtus poſſit eſſe ſine charitate 15
Utrum charitas ſit neceſſaria ad ſalutem 15
Utrum ex charitate impleantur omnia virtutis opera 16
Utrū vtens charitate peccet 16
14 ¶ Dominica .j. in quadrageſima de grā diuina ſermo.14. 16
Queſtio proemialis. vtrum homo poteſtate liberi arbitrij poſſit bonum operari 17
Quomodo gratia diffinitur: ꝛ ppter quid debet exercitari 17
Quomodo cognoſcitur diuina gratia ineſſe alicui 17
Quomodo gratia debet acquiri et conſeruari 17
15 ¶ Dominica.ij. in quadrageſima de perfectione vite chriſtia...

ne ſermo. 15 18
Queſtio proemialis. vtrum poſſimus ſine peccato iurare 18
Utrum qui perfecte diligit deuz obſeruet oia que de neceſſitate ꝛ perfectione ſalutis exiſtũt 19
Quomodo debet xp̄ianus ſanctificare ſeip̄m ſepte affectibꝰ 20
Que ſit perfecta dilectio ꝓximi ꝛ quomodo demonſtratur 20
16 ¶ Dominica. iij. in quadrageſima de charitate ſermo. 16. 21
Queſtio proemialis vtrum ſine charitate aliqua virtus poſſit haberi ad imitandũ xp̄m 21
Utrum charitas ſit excellentiſſima virtutum 21
Utrum per vnũ peccatũ mortale charitas amittatur et quõ 22
Quot ſunt fructus et triumphi charitatis 22
17 ¶ Dñica. iiij. in quadrageſima de glĩa ſuperne ciuitatis hieruſalem ſermo. 17. 23
Queſtio proemialis. vtrum omnes appetant beatitudinẽ 23
Utrũ beatitudo ab oibus electis equaliter participetur 23
Utrum gloria corporis augmentet gloriam anime 24
Utrum in beatis erit aliquod premium accidentale 25
18 ¶ Dñica de paſſione de chriſto pontifice redemptore et mediatore noſtro ſermo. 18. 25
Queſtio proemialis. vtrum xp̄s ſua paſſione aperuit ianuã paradiſi 26
Utrum chriſtus fuerit verus põtifex 26
Utrum ſit propriũ chriſti et non alterius eſſe redemptorẽ 26
Utrum chriſtus fuerit verus mediator no. te. dei ꝛ hoium 27
19 ¶ Dominica in ramis palmarũ de gloria mũdi deſpiciendaſermo. 19. 27
Queſtio proemialis. vtrum homo poſſit appetere gloriam ſine peccato 27
Quid ſit gloria mũdana 28
Quare gloria mundana deſpici ꝛ abhominari debet 28
Que male infectiones ſeu pene ſequuntur ex mundi glĩa 29
20 ¶ Dñica in reſurrectiõe dñi: de reſurrectione xp̄i ſermo. 20 29
Queſtio proemialis. vtruz fuerit conueniens reſurrectionez xp̄i hoibꝰ ꝑ ãgelos innoteſcere 29
Utrum reſurrectio chriſti debuerit omnibus manifeſtari 30
Utrũ chriſtus fuerit primus qui a morte reſurrexit 30
Quot fructus attulit ſancta reſurrectio dñi ieſu chriſti 31
21 ¶ Dominica. j. poſt paſca de fide ſermo. 21. 31
Queſtio proemialis. vtrum pro veritate fidei caſu interueniẽte teneat̃ chriſtianus vincere tormenta mũdi vſqz ad mortẽ 31
Utrum aliqua virtus ſit potentior fide formata 32
Utrm ſit aliqua virtus nobilior fide formata 32
Utrum ſit aliqua virtus certior ꝛ vtilior fide catholica 32
22 ¶ Dñica. ij. poſt paſca de imitatione chriſti ſermo. 22. 33
Queſtio proemialis. vtrũ teneamur imitari chriſtum propter

eius paſſionem 33
Utrū xp̄s ſit a nobis imitād⁹ 33
In quibus chriſtus eſt a nobis imitandus 33
Quot fructus proueniunt ex xp̄i imitatione 33
23 Dn̄ica. iij. poſt paſca de ſtatu huius mundi ſermo.23. 33
Queſtio proemialis. vtrum ſtatus huius mundi ſit multum periculoſus 34
Quomodo homines debēt conuerſari in hoc mundo 34
Utrum xp̄iani ſint magis inſtruendi ad humilitatis ſubiectionem q̄ȝ ad prelationem 34
Utrū homines conſequanť fructus ſeruiendo ſuperioribus 34
24 Dn̄ica. iiij. poſt paſca de donis dei altiſſimi ſermo.24 35
Queſtio proemialis. vtruȝ deus ſit cauſa effectiua oīm rerū 35
Utrum oia dona ſint a deo 35
Utrum libertate arbitrij recipiantur dona 35
Utrum ſint impedimenta ad recipiendum dona 35
25 Dn̄ica. v. poſt paſca de diuino verbo ſermo.25. 36
Queſtio proemialis. vtrū chriſtianus teneatur facere que p̄dicat vel audit predicare 36
Utrum chriſtianus teneatur eſſe factor verbi ⁊ nō auditor tm̄ 36
Utrum teneať xp̄ianus cū delectatione audire verbū dei 36
Utrum aliquibus effectibus cognoſcatur diuinum verbū eſſe in nobis bene inſitum 36
26 Dn̄ica infra octauā aſcenſionis de ſcala ſpirituali aſcendendi in celum ſermo.26. 37
Queſtio proemialis. vtrū prudētia cum oratione conuenienter aſſignenť eſſe latera ſcale ſpūalis aſcendendi in celum 37
Utrum charitas ſit excellentiſſima virtutum 37
Quot cōditiones debet habere hoſpitalitas circa receptionem proximorum 37
In quibus debem⁹ deo eſſe grati et eum imitari 37
27 Dn̄ica penthecoſtes de apparitione ſpūs ſci ſermo.27 38
Queſtio proemialis. vtrū aliquo tempore ſpiritus ſanctus fuerit viſibiliter miſſus 38
Quo tempore ſpiritus miſſus eſt ſuper apoſtolos 38
Quare miſſus eſt ſpūs ſcūs 38
Que miracula in tali miſſione diuinitus operata ſunt 38
28 Dn̄ica. j. poſt pētheco ſtes de diuina charitate ſermo.28 39
Queſtio proemialis. vtrum deus ſit charitas 39
Quot beneficia ex ſua charitate deus contulit nobis 39
Utrum exiſtens in hac vita poſſit videre deum 39
Utrum ſint aliqua ſigna per que cognoſcatur eſſe in nobis diuina charitas 40
29 Dn̄ica. ij. poſt penthecoſtes de ſtabili efficaci et veraci dilectione p̄ximi ſermo.29. 40
Queſtio proemialis. vtrum pro ſalute proximi teneamur exponere vitam corporalem 40
Utrum dilectio proximi debeat eſſe ſtabilis 40

Utrum dilectio proximi debeat eſſe efficax 41
Utrum dilectio proximi debeat eſſe vera 41
30 ¶ Dominica .iiij. poſt pentheco ſtes de virtute humilitatis ſermo .30. 41
Queſtio proemialis. vtrum humilitas ſit virtus 41
Utrum homo per virtutẽ humilitatis teneatur ſe deo et hominibus ſubijcere 41
Utrum ad verum humilem pertineat contra malignum hoſtem vigilare 41
Utrũ ad verũ humilez pertineat humiles deo gr̃as agere 42
31 ¶ Dominica .iiij. poſt pentheco ſtes de modo conſequendi gloriam per tollerantiam paſſionũ ſermo .31. 42
Queſtio proemialis. vtrũ homo per patientem tollerantiã paſſionum huius mundi mereat̃ de condigno vitam eternam 42
Utrũ paſſiones et tribulationes ſint patienter tollerãde propter fructus inde ſequentes 42
Utrum paſſiones ſint patienter tollerande exemplo creaturarũ irrationalium 43
Utrum paſſiones ſint patienter tollerande exemplo creaturarũ rationalium 43
32 ¶ Dñica. v. poſt penthecoſtes de perfecta et efficaci oratione ſermo .32. 43
Queſtio proemialis. vtrũ orare ptineat ad religionẽ xp̃ianã 43
Utrum oratio perfectionis habeat conditiones 43
Utrum oranti conueniat habere aliquas virtutes 43
Utrum ex tali oratione ſic orantis proueniãt multi fruct9 44
33 ¶ Dominica. vj. poſt pentheco ſtes de preſeruatione peccati ſermo .33. 44
Queſtio proemialis. vtrũ baptiſmus et alia ſacramenta habeãt efficatiam a paſſione xp̃i 45
Utrum homo poſſit a pctis expiari memoria paſſionis xp̃i 45
Utrum homo poſſit a peccato preſeruari conformatione vite chriſti 45
Utrum homo peccato mortuus exemplo chriſti acquirat vitam eternam 45
34 ¶ Dñica. vij. poſt penthecoſtes quid eſt humani9 et facili9 facere bonũ an malũ ſermo .34. 45
Queſtio proemialis. vtrũ precepta legis chriſtiane ſint humaniora et faciliora preceptis legis moſaice 45
Utrum facilius ſit facere bonuz q̃z malum 46
Utrum gratius ſit facere maluz quam bonum 46
Utrum ſit melius facere bonum quam malum 46
35 ¶ Dominica. viij. poſt penthecoſtes de vita carnali fugienda ſermo .35. 46
Queſtio proemialis. vtrum vita carnalis ſit fugienda o[illegible] ne legis nature
Utrum timore pene [illegible] ſit fugienda vita carn[illegible]
Utru ex pmiſſione [illegible] ſit fugienda vita ca[illegible]

Utrum ex adeptione gratie ſit fugienda vita carnalis 47
36 ¶ Dominica. ix. poſt pentheco ſtes de prohibitione peccati ſermo. 36. 47
Queſtio proemialis. vtrũ omnis concupiſcentia ſit peccatũ 48
Utrum exemplo ſcripturarũ prohibeatur omne peccatũ 48
Utrũ punitiones peccatoꝝ facte in veteri teſtamento fuerunt figure punitionum fiendarum in nouo teſtamento 48
Utrũ ſit aliqua doctrina ad precauendum peccatum 48
37 ¶ Dñica. x. poſt pẽthecoſtes de diuina gratia ſermo. 37. 49
Queſtio proemialis: vtrũ homo in hac vita ſcdm ſtatũ preſentẽ poſſit vitare peccatũ 49
Utrum homo poſſit ſine gratia ita bonũ meritoriũm operari ſicut nõ poſt malum vitare 49
Utrum ad idẽ detur gratia gratũ faciẽs ⁊ gratia gratis data 49
Utrum diſtinguanẽ gratie ſcdm vtilitatem eccleſie 49
38 ¶ Dñica. xj. poſt penthecoſtes de lege euãgelica ſermo. 38 50
Queſtio proemialis. vtrũ ſtatus legis euangelice ſit perfectioꝛ oibus aliꝫ preſentis vite 50
Utrum lex euangelica ſit aliis excellentioꝛ ⁊ dignioꝛ 50
Que ſunt principaliora que con[...]ntur in euangelio 50
[...]m lex euangelica maioꝛem [...]t gratiã q̃ lex moyſi 51
[...]minica. xij. poſt pentheco[...] gratia et libero arbitrio [...]39. 51
Queſtio proemialis. vtrũ homo ſola poteſtate liberi arbitrij poſſit ſe diſponere ad aliquod bonum faciendũ 51
Utrum homo ſola poteſtate liberi arbitrij poſſit cogitare velle vel facere aliquod bonum ſine gratia 51
Utrum per aduentũ xp̄i li. arbi. magis inuetur diuina gr̄a 52
Utrũ homo ſine gratia ſola poteſtate liberi arbitrij poſſit ſibi mereri vitam eternam 52
40 ¶ Dñica. xiij. poſt penthecoſtes de lege euãgelica ſermo. 40 52
Queſtio proemialis. vtrum lex euangelica ſit antiquioꝛ lege moyſi 52
Utrum lex euangelica ſit ſtabilioꝛ lege moyſi 52
Utrũ lex euangelica ſit nobilioꝛ ⁊ perfectioꝛ lege moyſi 52
Utrum lex euangelica ſit vtilioꝛ lege moyſi 53
41 ¶ Dominica. xiiij. poſt penthecoſtes de pugna ſpiritus cũ carne ſermo. 41. 53
Queſtio proemialis. vtrum idem opus bonũ ſit a libero arbitrio et gratia 53
Utrũ neceſſaria ſit exhoꝛtatio cõtra triumphationẽ carnis 53
Que ſunt arma huius pugne inter ſpm̄ ⁊ miſerimã carnẽ 54
Quomodo poteſt homo triumphaliter de carne victoꝛiã optinere 54
42 ¶ Dominica. xv. poſt pentheco ſtes de inſtitutione et doctrina chriſtiana ſermo. 42. 54
Queſtio proemialis: vtrũ in vi-

ta chꝛiſtianoꝝ cupiditas glie ſit maximũ peccatoꝝ 54
Quomodo inſtruendi ſunt maioꝛes ⁊ pꝛelati 54
Quõ inſtruẽdi ſunt ſubditi 55
Quomodo inſtruendi ſunt omnes atqꝫ doctrinandi 55
43 ℂ Dominica. xvj. poſt penthecoſtes de virtute perſeuerantie ſermo.43. 55
Queſtio pꝛoemialis. vtrum conſtantia pertineat ad perſeuerantiam 55
Utrũ pſeuerantia ſit virtus 56
Utrũ perſeuerantia indigeat auxilio gratie 56
Utrum pꝛo perſeuerantia teneatur homo deo ad gratiarũactiones 56
44 ℂ Dominica. xvij. poſt penthecoſtes de pace ⁊ concoꝛdia chꝛiſtianoꝛum ſermo.44. 56
Queſtio pꝛoemialis. vtrũ fundamentũ pacis ⁊ vnitatis chꝛiſtianoꝛum ſit charitas 56
Utrum pax et vnio chꝛiſtianoꝛũ ſit effectus charitatis 57
Que virtutes ſunt que hanc pacem habeant augmentare 57
Utrum hec pax firmetur aliquibus ⁊ que ſint illa 57
45 ℂ Dominica. xviij. poſt penthecoſtes de gratijs agendis ꝓ bñficijs receptis ſermo.45. 57
Queſtio pꝛoemialis. vtrum magis teneatur innocens reddere grãs deo quã penitens 57
Quare homo obligatur reddere gratias deo 57
Propter quid tenetur homo reddere gratias deo 58
An ad referendũ gratias deo requiratur humilitas velut virtus neceſſaria 58
46 ℂ Dominica. xix. poſt penthecoſtes de refoꝛmatione vite chꝛiſtiane ſermo.46. 58
Queſtio pꝛoemialis. vtrũ pꝛo renouatione vite omnes teneantur ad baptiſmũ 58
Utrum vita chꝛiſtiani defoꝛmata per peccatũ debeat refoꝛmari per penitẽtie ſacramentũ 58
Quomodo vita chꝛiſtiani debeat refoꝛmari ad pꝛoximũ 59
Quis eſt effectus refoꝛmationis vite in deum 59
47 ℂ Dominica. xx. poſt penthecoſtes de pꝛudentia vite ſpiritualis ſermo.47. 59
Queſtio pꝛoemialis. vtrũ pꝛecipitanter viuere ⁊ ſine cautela in agibilibus ꝓcedere ſit pcm̃ 59
Utrum pꝛudentia ſit virtus neceſſaria in vita ſpirituali 59
Utrũ pertineat ad pꝛudentẽ vitare ebꝛietatẽ tanquã pcm̃ 60
Utrũ ad pꝛudentẽ pertineat inuenire iuuamẽta vite ſpũalis 60
48 ℂ Dominica. xxj. poſt pẽthecoſtes de virtute foꝛtitudinis ſermo.48. 60
Queſtio pꝛoemialis. vtrum liceat homini habere confidentiã in bello ſpirituali de aliqua creatura 60
Quid ſit foꝛtitudo ⁊ an ſit virtus ſpiritualis 60
Utrum foꝛtitudo ſit neceſſaria in bello ſpirituali 60
Quot ſunt genera armoꝛũ huius virtutis 61

49 Dñica. xxij. poſt pẽthecoſtes de virtute ſpei ſermo.49 61
Queſtio proemialis. vtrū poſſit aliquis ſperare alteri vitã eternam 61
Utrum fides precedat virtutem ſpei 61
Utrum ſpes ſit virtus theologica 62
Utrum obiectū ſpei ſit determinate eterna beatitudo 62
50 ¶ Dominica. xxiij. poſt penthecoſtes de virtute in generali et in cõmuni ſermo.50. 62
Queſtio proemialis. vtrū homo virtuoſus ſit imitandus 62
Utrū virtus ↄſiſtat in medio 62
Quare polleat quis vſu vnius virtutis magis quã alterius 62
Utrum virtus ſit ſpecialiter commendabilis 63
51 ¶ Domĩca. xxiiij. poſt pẽthecoſtes de oratione ſermo.51. 93
Queſtio proemialis. vtrū ſemꝑ debeamus orare 63
Utrum debemus orare pro aliis ſicut pro nobis 63
Utrum poſtulare ſit aliud quam orare: et quot ſunt partes orationis 63
Utrū in oratione ſit aliquid determinate petendum 64

Deo gratias

BIBLIOTHECA NACIONAL DE LISBOA

Que ſunt obiectiones ſiue impedimenta penitentie 77
Que ſunt illa que incitant et inducunt ad penitentiam 78
Qui ſunt triunphi penitentie ſalutaris 79

8 ℂ Feria.v.poſt inuocauit de emēdatione pctōꝛis Sermo.viij. 79
Queſtio pꝛoemialis An deus infert alicui penā ſine culpa 79
An peccata parentū tranſeāt ad poſteros 79
An anime rationales ſunt extra duce et peccatum vnius imputetur alteri 80
Que tenetur peccatoꝛ facere:ꝛ a quibus debet ſe abſtinere pꝛo vite ſue emendatione 80

9 ℂ Feria ſexta poſt inuocauit de peccato ſermo.ix. 81
Queſtio pꝛoemialis An peccatū moꝛtale tempoꝛaliter comiſſuꝫ puniri debet pena eterna 81
Quot ſunt punitiones pcti 82
Cui debet imputari pctm̄ 82
An bona opera facta in charitate: per ſequentē culpam ſic de[9] obliuiſcatur vt de ipſis in ſalutē penitentis nū q̄ꝫ recoꝛdeť 82

10 ℂ Sabbato an̄ reminiſcere de oꝛdinatione vite timētis deum Sermo decimus 83
Queſtio pꝛoemialis An ad coꝛrectioneꝫ fraternam quilibet ſit obligatus 83
An conuenienter detur preceptū de dilectione ꝓximi: ꝛ que ſunt ſigna huius dilectionis 83
An homo teneatur ex charitate ſeipſum diligere et vitam ſuam diſponere 84
An deus poſſit immediate amari ab homine:et que tenetur homo operari pꝛopter eum 84

11 ℂ Feria ſecūda poſt reminiſcere:de petitione deo fiēda Sermo.xj. 85
Queſtio pꝛoemialis An petitio et oꝛatio noſtra ſoli deo ſit dirigenda 85
An petēs aliquid a deo ſi eſt in peccato moꝛtali impetret quod petit 85
An ſit aliquid a deo determinate petendum 86
An oꝛatio ſit actus religionis:et quo oꝛdine deus per eam a nobis honoꝛatur 86

12 ℂ Feria.iij.poſt reminiſcere de obedientia Sermo.xij. 87
Queſtio pꝛoemialis An in omnibus ſit deo obediendū. 87
An omnis poteſtas pꝛeſidendi ſit a deo 87
An ſit obediendum in omnibus noſtris ſuperioꝛibus 88
Que ſunt exempla et fruct[9] obedientie:qua ſancti viri ſic placuerunt deo ſuo 88

13 ℂ Feria.iiij.poſt reminiſcere de humilitate Sermo.xiij. 89
Queſtio pꝛoemialis Utrū humilitas que in oꝛatione requiritur ſit virtus 89
An humilitas ſit pars obedientie et ſubijciat hominem deo et alijs pꝛopter deum 90
Quot ſūt gradus hūilitatis 90

Quot ſunt fructus et triũphi hu
militatis 91
14 ℭ Feria.v.poſt reminiſcere de
virtute ſpei Sermo.xiiij. 91
Queſtio proemialis An aliquis
ſine peccato ſpez habere poſſit
in homine 91
Utrum homo poſſit eſſe vltimũ
et finale obiectum ſpei 92
Utrum deus ſit vltimũ obiectuꝫ
ſpei:ꝛ quare ſit in eo vltimo ſpe
randum 92
Qui ſunt fruct⁹ ꝛ triũphi ſpei 93

15 ℭ Feria.vj.poſt reminiſcere de
inuidia Sermo.xv. 94
Queſtio proemialis Quid ſit in
uidia 94
Unde generatur inuidia 94
An inuidia ſit vitium capitale:ꝛ
que mala ex ipſa generent̄ 94
Que ſunt que expugnãt inuidiã
vel que ſunt eius remedia 95
16 ℭ Sabbato ante oculi de inui/
dia Sermo.xvj. 95
Queſtio proemialis Utrũ inui/
dia ſit maximũ peccatorꝫ 95
Quibus prouocat̄ inuidia 96
Que ſunt male conditiones inui
die 96
Que ſũt figure ipſus inuidie 97
17 ℭ Feria ſecũda poſt ocl'i de ex/
purgatiõe ſpiritualis lepre Ser
mo.xvij. 97
Queſtio proemialis An exiſtẽs
in peccato mortali bñfaciendo
poſſit ſibi mereri p̄mã grãꝫ 97
Quare debemus a peccato mor
tali citius purgari 97
Quibus purgatur peccatũ mor/
tale: vel ſi homo poſſit ſeipm̄
mũdare: ſicut poteſt peccato ſe
ipſum inquinare 98
Qui ſunt defectus vel ſigna vere
purgationis pcti mortalis 98
18 ℭ Feria terta poſt oculi de mi/
ſericordia Sermo.xviij. 98
Queſtio proemialis Utrũ miſe/
ricordia ſit maxima virtutũ 98
Quibus inducimur et prouoca/
mur ad habendã miam 99
Que ſunt conditiones mie 99
Quot ſunt fructus et triumphi
miſericordie 100
19 ℭ Feria.iiij.poſt oculi de decẽ
preceptis Sermo.xix. 100
Queſtio proemialis An chriſtia
nus ē neceſſitate ſalutis teneat̄
obſeruare legem moyſi ſicut le
gem chriſti 100
Quot ſunt precepta legis:ꝛ quõ
diſtinguũt̄ in tabulis: et quare
in hac epiſtola p̄mo ponunt̄ p̄/
cepta q̃ ptinẽt ad p̄ximũ 101
Que ſũt illa que ducũt nos ad re
cordationẽ pceptorꝫ legis 101
Utrũ omnia precepta in dilecti/
one dei tanq̃ʒ in nobiliori ꝛ per
fectiori obiecto conſiſtant 102
20 ℭ Feria.v.poſt oculi de predi/
catiõe verbi dei ſermo.xx. 102
Queſtio p̄emialis Que ſũt opor
tuna cuilibet predicatori 103
Utrũ populus chriſtianus tene/
atur audire predicationẽ verbi
dei ſicut ꝛ miſſam 103
An populus chriſtianus ad hoc
preceptũ teneatur ſub pena pec
cati mortalis 104
Quot ſunt fructus predicationis
verbi diuini 104
21 ℭ Feria.v. poſt oculi de virtu/
te fidei Sermo.xxj. 105
Queſtio proemialis An impu/

gnatio fidei per ſeditionem ſit maximum peccatorum 105
Quid ſit ſides 105
Que ſunt cōditiones fidei 106
Quibus fides contrariat vel im probatur et efficitur quandoqꝫ mortua 107
22 Sabbato ante letare de ꝟtute Suſanne. Sermo.xxij. 108
Queſtio ꝓemialis Quid ſit matrimoniū: ꝛ q̄re ſit īſtitutū. 108
Quis fuerit modus et ordo temtationis ſuſanne. 108
Utrum ſuſanna fuerit falſe condemnata. 109
Utrum ſuſanna iuſto ordine fuerit a deo liberata. 109
23 Feria.ij.poſt letare de iudicio temerario Sermo.xxiij. 110
Queſtio ꝓemialis vtruꝫ iudiciū ſit actus iuſticie.
Quō iudiciū efficit et cognoſcit eſſe temerarium. 110
Quare prohibetur iudicium temerarium. 110
Quare debet deteſtari iudicium temerarium. 111
24 Feria.iij.poſt letare de idolatria Sermo.xxiiij. 112
Queſtio ꝓemialis. Utrū idolatria ſit maximū pctōꝝ. 112
Unde idolatria habuit cauſam et originem. 112
Quomodo idolatria tātum creuit in mundo. 113
Utrum cultus latrie ſine peccato poſſit exhiberi alteri q̄ꝫ ſummo deo. 113
25 Feria.iiij. poſt letare de baptiſmo Sermo.xxv. 114
Queſtio proemialis: vtrū oēs etiam in vtero ſanctificati teneantur ad baptiſmū. 114
Quid ſit baptiſmus. require ſup̄ poſt tabulam.
Quomō gratia baptiſmi in adultis conſeruetur. 114
Qui ſunt fructus ꝛ triumphi ſacramenti baptiſmi. 114
26 Feria.v.poſt letare de gr̄a miraculoꝝ Sermo.xxvj. 115
Queſtio ꝓemialis An ꝓ obtinē do miraculo recurrēdum ſit ad ſanctos. 115
Utrum operatio miraculorū ſit gratia gratis data. 115
Utrum mali poſſint facere miracula. 116
Utrum miracula attribuant merito fidei. 117
27 Feria.vj.poſt letare de infidelitate Sermo.xxvij. 117
Queſtio ꝓemialis. Utrū infidelitas ſit maximū pctōꝝ 117
Quot ſūt ſpēs infidelitatis. 117
Unde infidelitas originaliter ꝓcedat. 118
Utrum infidelis ſit cogendus ad fidem. 119
28 Sabbato ante iudica de contritione Sermo.xxviij. 119
Queſtio proemialis vtrū cōtritio ſit neceſſaria ad ſalutem 119
Quid ſit ꝯtritio ꝛ vn̄ dicat 120
Quantus dolor haberi debeat pro peccato. 120
Quot ſunt fructꝰ ꝯtritiōis 121
29 Feria.ij.de paſſione de ſacra cōfeſſione Sermo.xxix. 122
Queſtio proemialis: Utrum predicatori q ſe dicit miſſum a deo ſit credendum. 122
Utrum confeſſio cadat ſub precepto. 122

Quas cōditiones habere debe/at ſacra cōfeſſio. 123
Quot ſunt fructꝰ ꝯfeſſiōis. 124
30 ℂ Feria.iij.de paſſione q̄re ma/li proſperantur ⁊ boni tribulantur et q̄t fructus habēt boni ex eorum tribulationibꝰ Sermo.xxx. 124
Queſtio proemialis.quid ſit ſeditio ⁊ an ſit peccatū. 124
Quare proſpera dantur malis in hoc mundo. 125
Quare bonis dantur aduerſa 125
Quot fructus cōſequuntur iuſti ex patientia aduerſorum 126
31 ℂ Feria.iiij.de paſſione de dile/ctione ꝓximi ſermo.xxxj 127
Queſtio ꝓemialis.An deus eſſe poſſit ꝓbari ratione. 127
Que ſunt illa que prohibet deus vt non dicamus neq̄ faciamus contra proximū. 127
Quomodo debeamus diligere proximum. 128
Quare p̄ceptum de dilectione ꝓximi ita ſtricte datur 128
32 ℂ Feria.v.de paſſione de ſacra obſecratiōe Sermo.xxxij. 129
Queſtio ꝓemialis:vtrū obſecra/tio ſit pars p̄ncipal' orōnis 129
Propter qd ſit obſecratio 129
Quō ſit obſecratio. 129
Quot fructus ex obſecratione ꝓcedant. 130
33 ℂ Feria.vj.de paſſione de viro iuſto contra peccatorem. Sermo. xxxiij. 130.
Queſtio proemialis:vtrū virum iuſtum imprecari ⁊ maledicere peccatori ſit peccatū. 130
Que ſunt imprecatiōes quas iu/ſti licite facere poſſunt contra peccatores. 131
Que debent viri iuſti a deo pete/re ſupplicando. 131
Quas ꝯfuſiones imprecantur iuſti obſtinatis peccatoribus 132
34 ℂ Sabbato ante palmarum de conſilio iudeorum cōtra xp̄m ma/lo: ⁊ ecōtra ꝯſilio xp̄i ꝯtra iude os bono Sermo.xxxiiij. 132
Queſtio proemialis. An bonus homo a malo poſſit certa expe/rientia cognoſci. 232
Quot cōditiones habet cōſiliū malū ⁊ contra xp̄m. 132
Quot requiruntur ad bonum ⁊ re/ctum cōſilium. 133
Quibus ⁊ quot penis: oratione chriſti et hieremie iudei puniti ſunt. 133
35 ℂ Feria.ij.palmarum de obedi/entia chriſti tempore paſſionis Sermo.xxxv. 134
Queſtio ꝓemialis:vtrū xp̄s ſemper fuerit obediens patri 134
Utrum obediētia ſit maxima vir/tū propter cuius pfectionē:eam chriſtus elegerat 134
Utrum obedientia approbetur exemplis ſcripturarū. 134
An obedientia ſit ſpecialis vir/tus et difficilis. 135
36 ℂ Feria.iij.palmarū de manſue/tudine xp̄i ſermo.xxxvj. 135
Queſtio proemialis: Utrum habere manſuetudinē ſit laudabi/le et virtuoſum. 136
An manſuetudo ⁊ clementia ſint idē ⁊ quō fuerūt in xp̄o. 236
Utrum virtus manſuetudinis ſit laudād̄a ⁊ cōmēdatione digna ſcripturarū exemplis. 136
Quot fructꝰ ſequūtur ex manſuetudine. 137

37 ¶Feria.iiij.maioris hebdō de
xpi paſſione ſermo.xxxvij. 137
Queſtio proemialis: vtrum libe/
rationi generis humani fuerit
neceſſariū pati xp̄m. 137
An alius modus fuiſſet cōueni/
entior liberationis hūane natu
re q̄z per xpi paſſionem. 138
Utrū xp̄s generaliter oēs paſſio
nes ſuſtinuerit. 138
Quot fructus conſecuta eſt hu/
mana generatio per chriſti paſ/
ſionem 139
38 ¶Feria.v.in cena dn̄i de ſacro
euchariſtie ſermo.xxxviij. 139
Queſtio p̄emialis.vtrū ſacramē
tum euchariſtie ꝯueniēter inſti
tutū debeat ſumi a ieiunis. 139
Qui nō debent accipere eucha/
riſtie ſacramentū ⁊ accipiendo
mortaliter peccant. 140
Quō inſtitutum eſt hoc digniſſi/
mum ſacramentū. 141
Quot cōditiones habere debeat
qui vult digne ſuſcipere hoc ſa
cramentum. 141
39 ¶Feria.vj.in paraſceue de paſ/
ſione domini ieſu chriſti.Ser/
mo..xxxix. 142
Queſtio p̄emialis.vtrum dolor
xpi paſſionis fuerit maior om/
nibus aliis doloribus 142
Quare chriſtus ſuſtinere voluit
tantū dolorē ⁊ taz acerbiſſimā
paſſionem. 143
Quot afflictiones ſuſtinuit chri
ſtus in ſua paſſione 144
Utrum beata virgo cū fuerit cer
ta q̄ filius eius ieſus: qui erat
filius dei ſuſtinuerit paſſionem
pro ſalute generis humani: ha
buerit dolorē de morte eius ⁊ fle/
uerit in tali paſſione. 148
40.¶Sabbato ſancto paſce de p̄/
paratione ſumpturi euchariſti/
am.Sermo.xl. 149
Queſtio p̄emialis. vtruz ad ſum
ptionē ſacramēti euchariſtie: p̄
exigit ſacramētū baptiſmi. 149
Que ſanctitas requirit ad ſum/
ptionē ſacri euchariſtie 150
Que ſunt ſigna euidētia ⁊ argu/
menta certiſſima digne cōmu/
nicationis. 150
Qui ſunt fructus huius ſacramē
ti digne ſumptionis. 150
41 ¶Feria.ij.paſce de meſſia in le/
ge p̄miſſo Sermo.xlj. 151
Queſtio p̄emialis: vtrum p diui
nas ſcripturas poſſit p̄bari my
ſteriū xpi in lege ⁊ p̄phetis pro
miſſi: iam eſſe completū. 151
Utrum poſſit probari ſm̄ ratio/
nabilē ſcripturarū expoſitionē
tp̄s meſſie eſſe p̄teritū 151
Utrum meſſias fuerit deus ⁊ ho
mo. 152
Qui ſunt qui teſtimoniuz perhi/
bent q̄ xp̄us ſit meſſias in lege
promiſſus. 153
42 ¶Feria.iij.paſce de p̄miſſione
meſſie facta patribus ſer.xlij. 155
Queſtio p̄emialis: vtrum repro
miſſio de meſſia in lege ⁊ p̄phis
ſit tm̄ facta dauid ⁊ abraā. 155
Utrum iudei cognouerūt ieſuz
nazarenū eſſe meſſiam in lege
promiſſum. 155
Utrum xp̄s tertia die reſurrexit
a mortuis. 156
Utrū xp̄s reſurrexit integraliter
cum ipſo moriente facte ſint ſe
parationes plurime. 156

Deo gratias.

¶ Queſtio prima ſermonis.xxv. de entitate ⁊ diffinitione baptiſmi

Queritur a doctoribus qd ſit baptiſmus? Et dicunt ꝙ baptiſmus eſt triplex: vt dicit Augu.lib.iiij. de vnico baptiſmo:⁊ de cõſe.di.iiij.c. Baptiſmi vicē. ſcꝫ fluminis: de hoc Jo.iiij. Uenit ieſus in terram iudeā et baptizabat. ⁊ iſte proprie dicitur baptiſmus. Alij autem methaphorice: quia vterqꝫ inſtar baptiſmi habet purificare. ⁊ per cõſequens vicē eius implere. Secūdus eſt baptiſmus ſanguinis. Jo.xij. Baptiſmo hoc habeo baptizari: et iſte eſt baptiſmus potiſſim⁹. de cõſe.dei.iiij. cathecumin⁹ baptizatus. Tertius eſt baptiſmus flaminis ſiue ſpirit⁹ ſancti. de quo act.ij. Uos aūt baptizabimini ſpūſctõ Et iſte eſt propoſitum ſuſcipiendi baptiſmū modo debito ſi dabit facultas. Uñ iſtud nõ congruit niſi adultis habentib⁹ vſum ratiõis: vt dicto ca. baptiſmi vicem. Jſte baptiſmus nõ eqpolet primo quia non remittit tota pena debita peccati: ſicut in primo: ſed plus ⁊ minus ſm ſuam deuotionē. Jtem per iſtum nõ imprimit caracter. Jtem priuat iſte eccleſiaſtica ſepultura. ſicut ⁊ cathecumini: q̄uis pro eis oret eccl'ia. Jtem in iſto requirit contritio vt ſaluet. ſed nõ in primo ſed ſolum attritio. Secundus vero baptiſmus excedit primū quo ad p̄miū accidentale quod eſt aureola et etiā eſſentiale ſm pe. de pal'.in.iiij. quia plus de gratia confert. ſicut eſt ibi: maius opus: ſed nõ imprimit caracter per ipſum ſicut per primū. Et iſte ſecūdus eſt cõmunis adultis ⁊ paruulis: q: ſi paruuli interficiant ꝓ xp̄o: puta in deteſtatione fidei xpi quā tenent parentes ei⁹ ſunt martyres ſm theologos: ⁊ ſm Pe. de pal'.i.iiij. etiā ſi eſſent in ventre: ⁊ in deſpectū xpi mater percuſſa abortū faceret vel interficeret Loquēdo ergo de baptiſmo fluminis. Rñdent doc. ꝙ baptiſmus dī ab eo quod eſt baptiſare: qd grece idem eſt quod lauare latine: vnde baptiſmus poteſt dici lauachrū qd eſt aqua deputata ad lauandū. vel lotio: quod eſt effect⁹ vel vſus lauacri. Scd̃m aūt ꝙ baptiſmus eſt nomen ſacramenti: diffinit ſic a magiſtro ſñiarū li.iiij.diſ.iij. Baptiſmus eſt ablutio corporis facta ſub forma verboruꝫ certa.i. determinata. Et ſtat ibi ablutio anthonomatice pro ablutione aque: ſtat etiā pro lotiõe corpis paſſiua ⁊ ly. corpus ſtat anthonomatice ꝓ corpore humano. Sciendū tñ ꝙ in baptiſmo eſt aliquid quod eſt ſacramentū tm̄ vt lotio exterior et aliquid quod eſt ſacramentū ⁊ res: vt caracter: ⁊ aliqd qd eſt tm̄ res: ſcꝫ mūdatio interior. Et idem intellige de alijs ſacramētis. Primū eſt cauſa ſecūdi ⁊ tertij Scd̃m eſt ſignum primi ⁊ tertij Datur autē deſcriptio p̄dicta de eo qd eſt tm̄ ſacramentum in baptiſmo. Jdeo propheta dicit in principio epiſtole. Lauamini mundi eſtote. Nam ablutio aque ſeu lotio tm̄ eſt ſacramentum. et hec ſufficiant. ⁊c̄.

¶ Quadrageſimale fratris antonij de bitonto ordinis fratrū minoꝝ de obſeruantia: ſuper epiſtolas per totam quadrageſimā Feria quarta cinerū: de penitētia Sermo pmus.

Ecce dicit dñs cō uertimini ad me i toto corde ve ſtro Joelis. ij. hec verba ſcribuntur. Dubitari ſolet a ſanctis doctoribus An ſine gratia gratis data ⁊ auxilio diuino poſſit homo ꝯuerti ad dñm: cū ſcriptū ſit zacha. j. Cōuertimini ad me dicit dñs ⁊ ego cōuertar ad vos. Quibꝰ verbis innuitur ꝙ anteꝗ̄ per aliquod velle bonū homo cōuertat ad deū: ꝙ deus cōferendo gratiā cōuertat ad ipm Huic dubitatiōi breuiter respondetur ꝙ cuꝫ duplex ſit diſpoſitio ſicut et potentia: vt ſcđo de aīa ⁊ octauo phicoꝝ dicit: vꝫ propinqua ⁊ remota. Homo vna pma neqꝫ altera hac potentia poteſt ſe ad cōuerſionē diſponere niſi gratia fuerit ſibi collata. Vñ augu. in libro de eccleſiaſticis dogmatibus ca. xxv. dicit. Nullum credimus ad ſalutē niſi deo vocante venire. Sed deꝰ iubet hominē ad ſe ꝯuerti: nō quia homo de ſe hoc poſſit: cū Jeremi. in oratōe ſua trenoꝝ. v. dicat Cōuerte nos domine ad te ⁊ cōuertemur. Sed quia vt Prouer. xvj. dicit: hominis eſt animū preparare: per liberum arbitriū ſupnaturaliter adiutū Hinc augu. dicit. Qui fecit te ſine te nō ſaluabit te ſine te. Sed cū ipſe deus vt idem doctor ait: ingenti libertate replet omnes ideo dicit. Cōuertimini ad me in toto corde veſtro ⁊ reliq̄ Que fuerūt verba ꝓpoſita p̄ſentis eplē declarande. In qua ꝓpheta Joel ponit tres vtiles ⁊ nobis valde neceſſarias q̄ſtiones: quarū Prima eſt de tēporis penitētie determinatione. Alia eſt de penitētie cōditione. Vltia eſt de peccatoris pñie fructificatione: ac ſi dicere vellet. Qñ peccator cōuertēdo ſe debet penitētiam agere. Itē quō debet ſe ad penitentiā inducere. Vltimo q̄re conuertendo ſe ad deū debet ad penitētiā venire. Prima in pncipio tangit. Alia ibi cū dicit. Canite tuba ⁊ reliqua innuit. Tertia ibi. zelatus eſt dñs: et alia manifeſtat.

¶ Queſtio pma huius ſermonis in qua declarat qñ peccator cōuertendo ſe ad deum debet pñiam agere.

Dubitari ſolet a doctoribꝰ Quando peccator penitētiam faciēdo conuerti debet ad deum. Et breuiter reſpōdet iſte ꝓpheta: ꝙ ſtatim poſt peccatū de eo cogitādo peccator tenetur ꝯteri ⁊ ad deū cōuerti. Nam q̄uis hoc in eplā nō ponit ecclā: tñ ꝓpheta dicit: Nunc hec dicit dñs. Cuius ſnie oēs adherent doctores Alex. de ales. dominꝰ bonauentura ricardus ⁊ alij theologi. Archidiaconus in decretis de peni. di. iij. Ille rex. Inno. ſuper cap. Omnis de pe. et hoc multis rōnibꝰ manifeſtat. Primo ꝓpter diuinā p̄ceptionē quia dicit ꝓpheta. Nūc hec dicit dñs. cui ꝓpter auctoritatē obediendū eſt: iuxta illud actu. v. obedire deo oportet di. viij. Que cōtra mo

res.xj.q.iij.Qui reſiſtit. Scḋo pro
pter tēporis ꝯceſſionē qḋ nobis da
tum eſt vt bonū operemur iuxta il/
lud apl'i ad gala.vj.Dum tēpus ha
bemus operemur bonū.hinc ꝓpħa
ioel nunc: aduerbiū apposuit. Nā
apl's.ij.ad Corin.vj.dicit Ecce nūc
tempus acceptabile.De pe.di.j.§.
Alij.Et math.xxv.di.vigilate itaqꝫ
quia neſcitis diem neqꝫ horā. Un/
de eccl'i.v.ſapiens ait. Ne tardes
ꝯuerti ad dñm. ſicut fecit diues ille
qui credens diu viuere ſibi pauerat
multa bona:cui dictū eſt.vt luce.xij
ſcribit. Stulte hac nocte aiam tuā
repetent a te:que autem paraſti cu
ius erunt. Similiter accidit illi de
quo dicit Grego.in li.dialogoꝝ vo
ciferanti marie filio ſuo monacho
adiuua me ꝛ in tua fide me ſuſcipe.
Et petens tpis dilationem nō ſuſce
pit.ſed aiam eius diaboli portaue/
rūt Tertio ꝓpt volūtatis ꝯuerſionē
que de cōmuni lege reqrit ad impij
iuſtificationē.ſicut doctores.iiij.ſen
tentiarū.di.xvij.cōmuniter dicunt.
Nam ſicut qñ ex vno elemento fit
aliud.reqrit diſpoſitio corruptonis
vnius ꝛ diſpoſitio generationis al
terius.Sic cū de ipio fit iuſt⁹ reqrit
diſpoſitio corruptiōis culpe.Diſpo
ſitio infuſiōis grē.Culpe remiſſio ꝛ
gratie infuſio. Ecce igit quomodo
ad impij iuſtificationē vult deus vo
lūtatis ꝯuerſionē:q̄ partiꝫ eſt ex gra
tia ſine qua nemo iuſtificari poteſt
vt dictū eſt in exordio ꝛ doctores af
firmāt in.ij.ſniaꝝ di.xxviij.hinc da
uid.Spiritus vadens ꝛ nō rediens
Partiꝫ eſt ex arbitrij poteſtate. Uñ
ꝓpħa dicit Cōuertimini. Quarto
ꝓpter obiecti et termini ꝑfectionē.
Nam ſicut per culpā homo pecca/
tor a deo auertit.ita per penitentiā
ad ipm ꝯuertitur,quia eſt ſūma per/
fectio.Hinc augu.in ſoliloquijs ait
Feciſti nos deus ad te et inquietū
eſt cor noſtrum donec requieſcat in
te. Unde ꝓpheta dicit.ad me.quo
maius ſm anſelmū excogitari non
poteſt. Quinto ꝓpter neceſſariam
modificationē quia ꝓpħa dicit. In
toto corde veſtro:hinc filijs iſrl'.iij.
Regū dixit elyas. Uſquequo clau
dicatis in duas ptes: ſi dñs eſt de⁹
ſequimini eū.qui inſpector eſt cor/
dis.Prouer.xxv.xv.q.ij.Si a ſacer
dotib⁹.xxvj.q.vj.Si pſbyter.ꝛ ca.
Cognouim⁹.extra de ſimōia.Nos.
hinc pſal.di.In toto corde meo ex
quiſiui te. Sexto ꝓpter neceſſariā
adiunctionē qꝛ ꝓpħa dicit.In ieiu
nio ꝛ fletu et planctu et ſcindite cor
da veſtra: ꝛ nō veſtimenta vr̄a: vt p
ieiuniū intelligat carnis mortifica
tio.Per fletū mētis purificatio Per
plāctū doloris teſtificatio. Per ſciſ
ſionē cordis ꝛ nō veſtimēti aie gra/
tioſa oblatio iuxta illud pſalmi Sa
crificiū deo ſpiritus ꝯtribulat⁹.Di.
l.pōderet.de pe.di.j.lachrime. Se
ptimo ꝓpter diuinā miſerationem
Nam ꝓpħa dicit.Et cōuertimini ad
dñm deum veſtrū quia benignus ꝛ
miſericors eſt. Uñ ad ro.ij.apl's ait
Benignitas dei ad pñiam te addu
cit.Quam vt luce.xv.ſcriptum eſt fi
lio ꝓdigo demonſtrauit p̄ſtabilis ꝛ
expectās eū ad penitētiā. Octauo
ꝓpt diuie iuſticie icertificatiōeꝫ qꝛ
ꝓpheta dicit. Quis ſcit ſi cōuertat
ꝛ ignoſcat deus ꝛ reliqua:quaſi di/
cere vellet.ſicut cōtra deſpatos obij
citur diuina miſericordia.ita cōtri/

p̄ſumptuoſos diuina iuſticia que ē nobis incerta. Hinc eſay.xv. dicit Quis cognouit ſpm̄ dn̄i. Et ione iij. dicit̄. Quis ſcit ſi ꝯuertat̄ ⁊ igno ſcat de⁹ ⁊ reuertat̄ a furore ire ſue ⁊ nō peribim⁹. q̄ſi dicat. ſciri nō pōt: q: nō fit remiſſio culpe ſine infuſione gratie. Et eccle.ix. dicit̄ Nemo ſcit vtrum odio vel gratia dignus ſit. Et addit pp̄ha. ⁊ relinq̄t poſt ſe bn̄ dictionē. quaſi dicat. certe ſciri non poteſt quia q̄nqꝫ de⁹ incipit flagel/ lare peccatorem et vſqꝫ in ſempiter nū nō ceſſat ꝓpter eius obſtinatio/ nem: vt in pharaone. Anthiocho ⁊ herode manifeſtū eſt. Quandoqꝫ flagellis corrigit ⁊ emēdat vt in na buchodonoſor rege mōſtrauit: 3ᵒ q̄ xxiij. q. iiij. c. Nabuchodonoſor dī Nabuchodonoſor penitētiā meru it fructuoſaꝫ: nōne etiā poſt inume ras impietates flagellatus penituit ⁊ regnū qd̄ pdiderat rurſuꝫ accepit: pharao aūt in ip̄is flagellis durior eſt effect⁹ ⁊ perijt. Hinc mihi ratiōeꝫ reddat q diuinū cōſiliū nimis alto ſapientiqꝫ corde diiudicat. Cur me dicamētū vni⁹ medici manu ꝯfectū: alij ad iteritū alij valuerit ad ſalutē Niſi q: xp̄i bon⁹ odor. alijs eſt odor vite in vitaꝫ alijs eſt odor mortis in mortē. Quātū ad naturā ābo homi nes: q̄ztū ad dignitatē ambo reges erāt. Quantū ad cauſā ambo capti uum dei ppl'm poſſidebāt. Quātū ad penā ambo flagellis clemēter ad moniti. Quid ergo fines eorū fecit eſſe diuerſos: niſi ꝙ vnus manū dei ſentiens in recordatione ꝓprie ini/ quitatis ingemuit. Alter libero cō tra dei miſericordiſſimā veritatem pugnauit arbitrio. Hec augu. No no ꝓpter ſacrificij ⁊ libaminis pla/ cationē. Unde pp̄ha inquit. Sacri ficium ⁊ libamen dn̄o deo veſtro. q̄ ſi dicat. non ſolū ſupradictis verum etiā ſacrificio ⁊ libamine placat̄ de us. ſacrificio ſolidorꝫ ⁊ libamine liq dorum: que primo corde fit: iuxta illud pſal. Sacrificium deo ſpiritus cōtribulatus. Scd̄o voce ſm̄ illud pſal. Immola deo ſacrificiū laudis Tertio rebus iuſte acquiſitis: ſicut in pſal. ſcriptū eſt. Sacrificate ſacri ficiū iuſticie. Quarto corpe: vnde ad roma. xij. Paulus ait. Obſecro vos per miſericordiā dei vt exhibe/ atis corpora veſtra hoſtiā viuentē Felix igit̄ ille peccator qui rationi/ bus iſtis cōuerti voluerit ad deum. vt diuina p̄ceptione. tēporis cōceſ/ ſione. voluntatis cōuerſione. obie/ cti ſeu termini pfectione. neceſſaria modificatōe neceſſaria adiūctione diuina miſeratōe: diuine iuſticie in certificatiōe. ſacrificij ⁊ libaminis placatōe: a pcō reſiliēs iuſte ⁊ ſcd̄m volūtatē creatoris ſtati viuere diſpo nat: ſꝫ amodo quō h̄ faciat videam⁹ peccator ſe ꝯuertendo ad deū quō

¶ Queſtio ſcd̄a in qua declaratur

debet penitētiam agere.

Querit̄ a doctorib⁹. Si in/ ducens proximū ad peni tentiā vt cōuertat̄ a pecca to mereat̄? cū math. xxiij. ſcriptū ſit. Uhe vobis qui circuitis mare ⁊ aridā vt faciatis vnum pro/ ſelitū quaſi ad legē vram ꝯuerſum ⁊ cum factus fuerit facitis ip̄m filiū gehēne. Et breuiter dicit̄ ꝙ pro tā/ to xp̄s iudeis dixit q: inducebāt gē tiles ad obſeruationem legaliū. tū de facto inducēs quoquomodo ꝓ

ximū ad cōuerſionē valde meretur: Unde iacobi vltimo ſcribit. Qui cōuerti fecerit peccatorē ab errore vie ſue liberat aiam eius a morte ⁊ operit multitudinē peccatoꝝ. Et danielis. xij. dicit. Qui ad iuſticiā erudiunt multos quaſi ſtelle in ꝑpetuas eternitates. extra de magiſtris. ſup ſpecula. Quomō vero hoc fit: dicitur ꝙ multis inductionibus. Primo inductione predicationis: q: propheta dicit. Canite tuba .i. predicate verbū dei. qm̄ ſicut tuba ꝓliātes terret ⁊ ꝯuiuantes letificat ſic verbum dei terret pctōres ⁊ letificat iuſtos: Hinc per eſai. lviij. predicatori dicitur. Quaſi tuba exalta vocem tuā. Scđo inductione loci deuotionis q: ꝓpha dic. in ſyō. i. in eccl'ia. Uñ eſa. ij. dicit. De ſyon exibit lex ⁊ verbum dñi de hierl'm. Tertio inductione carnis macerationis. q: propheta dicit: ſanctificate ieiuniū: vꝫ ſanctū eſſe aſtruite. Si fiat intētione recta: vt ꝓma pars euangelij hodierni quod Mathei. vj. ſcriptū eſt dicit. Cū ieiunatis nolite fieri ſicut hypocrite triſtes. Si fiat cordis mūdicia. Unde euangeliſta infert. Tu autē cū ieiunas ⁊ reliq̄ Si fiat virtutū excellētia. q: euāgeliſta cōcludit. Theſaurizate vobis ⁊c̄. Quarto inductione ꝯgregationis quia ꝓpha dicit. Uocate cetū vꝫ maiores: ſm gloſam quoꝝ exemplo ceteri ad bonum prouocent. Cōgregate ppl'm vꝫ minores vt cū maioribus cōuertant gratia ſuperueniente ſuperna Nam mathei. xviij. ſcriptū eſt Ubi fuerint duo vel tres in nomie meo cōgregati ibi ſum in medio eoꝝ. j. q j. Cū in ſcriptura. xxiiij. q. j. §. Sed notandū. ⁊ cap. alienus. Sāctificate eccleſiā que eſt congregatio fideliū. Uñ leuitici. xix. ſcribit. Sancti eſtote qm̄ ſanctus ego ſum. lxxxj. di. oportet ⁊ di. lxxxij. Propoſuiſti. Et qm̄ eccl'ia multas pſonas ꝯtinet. iō addit. Coadunate ſenes: q: ſapientie. iiij. ſcriptū eſt. Etas ſenectutis vita imaculata. Cōgregate puulos ⁊ ſugentes vbera. vt eoꝝ puritate erga peccatores placet deus. Uñ glo. Ideo vocant pueri vt eoꝝ innocentia placet deū. Quinto inductione caſtitatis: quia ꝓpha dicit. Egrediatur ſponſus de cubili ſuo ⁊ ſponſa de thalamo ſuo vꝫ neqꝫ ſpōſus: neqꝫ ſponſa vacēt carnali cōmertio. Nā vt Hiero. ait. Fruſtra agit penitentiam qui nō ſeruat caſtitatē Et ideo eccl'i. iij. dicit. Tempus eſt amplexandi ⁊ tempus longe fieri ab amplexibus. xxxvj. di. ca. qui eccleſiaſticis. §. Ecce. Sexto inductione deplorationis q: ꝓpha dicit Inter veſtibulū ⁊ altare plorabāt ſacerdotes miniſtri dñi. Ubi ſm magiſtrū in hiſtorijs ſciendū eſt ꝙ inter altare holocauſtoꝝ ⁊ altare incenſi erat quedā porticus vbi ſacerdotes ſe induebant ꝓpter quod veſtibulū dicebatur. ⁊ ibi pro ſe ⁊ ꝓ populo ſacerdotes deplorabāt. ad quoꝝ ſimilitudinē plorare debent qui cōuertunt Unde iob. x. dicit Dimitte me ergo vt plangā paululū dolorem meum Et anime peccatrici Jere. vj. dicit. Luctū vnigeniti fac tibi planctum amarū: q: ſm ambroſium. Lachrime lauāt delictū. Septimo inductione oronis quia ꝓpha addit. parce dñe parce ppl'o tuo ⁊ reliq̄. Hinc apl's. j. ad thimo. ij. dicit. Obſecro

igit̃ pꝛimũ fieri obſecrationes oꝛo/
nes poſtulationes gratiarũactio/
nes pꝛo oibus hominibus. De cõ/
ſe.di.j.de hymnis. Dicant igit̃ qui
cõuertunt̃ illud Jere.xiiij. Ne des
nos in obpꝛobꝛiũ ꝓpter nomẽ tuũ
ne vnq̃ꝫ dicant natiões vbi eſt deus
eoꝝ. Sic ergo his inductionibꝰ in
ducunt̃ pctõꝛes ad ꝯuerſionẽ. Qve
re beati q predicto modo ꝯuertunt̃
Sed iam ad tertiã partẽ tranſeamꝰ
¶ Queſtio tertia huius ſermõis in
qua declaratur quare peccatoꝛ de/
bet conuerti ad deum.

Dubitat̃ a doctoꝛibus An
per veram et foꝛmatam
cõuerſionẽ poſſit remitti
pena ⁊ culpa ⁊ per eã vir/
tutes reſtituant̃. Ad qd̃ bꝛeuiter di
cũt q̈ ſic. Uñ de pꝛimo ezechi. xviij.
ſcriptũ eſt. Si impius egerit peni/
tentiã ab oĩbus peccatis ſuis oium
iniquitatũ eius q̃s opatus eſt nõ re
coꝛdaboꝛ. de pe.di.iiij.§.poꝛro. De
ſcdo Luce. xxiij. dr̃. latroni Hodie
mecũ eris in paradiſo. De cõſe.di.
iiij. Baptiſmi vicẽ De tertio ait glo
ſa ſup Eſaiã. Anima ſi per peniten
tiã pꝛiſtinũ robur receperit vocabit̃
habitaculũ ſanctũ ⁊ fiet templũ dei
Et vt hec vera magis appareãt: per
Joelẽ ꝓphã approbãt̃ qui in tertia
parte huius ep̃le ſeptẽ fructus vere
cõuerſionis oſtendit. Pꝛimus dici
tur diuine dilectionis. Nã deꝰ val/
de diligit qui ad ip̃m valde cõuerti
tur. Uñ dicit ꝓpha Selatus eſt do/
minus terrã ſuã: vꝫ peccatoꝛẽ cõuer
ſum. Scd̃us dicit̃ indulgẽtie do/
natiõis. hinc ait ꝓpha. Et pepercit
pp̃lo ſuo. Tertius dr̃ fidei illumina
tionis. quia ꝓpheta infert. et reſpõ
dit dñs pp̃lo ſuo: vꝫ peccatoꝛibꝰ cõ/
uerſis. Ecce ego mittã vobis frumẽ
tũ vꝫ fidei ex qua ſicut coꝛpus ex fru
mento viuit aĩa. iuxta illud abacuc
ij. Juſtus ex fide viuit. xxiiij.q.j. vbi
ſana. De pe.di.iiij. In domo. extra
de ſacra vnctio.c.vno.§. Quia No
Quartus dicit̃ ſpei cõfirmationis:
quia ꝓpheta addit: Uinũ: p q̈ ſpes
intelligit̃. Nam ſm pſal. Uinũ leti
ficat coꝛ hominis. Et de ſpe ap̃lus
ad roma. xij. dicit. Spe gaudentes.
Quintus dr̃ charitatis infuſiõis. cũ
ꝓpheta dicit. Oleũ: qd̃ ſupernatat
oibus liquoꝛibus: ſic ⁊ charitas oi/
bus virtutibus. Unde. j. ad Coꝛin.
xiij. paulꝰ ait. Maioꝛ hoꝝ charitas
de pe.di.ij. charitas. Sextus dicit̃
ſaturationis cum ꝓpheta dicit. Et
replebimini in eo puta in dei dono
Nam vt. j. ad coꝛin. iij. paulus ait.
Neq̃ꝫ qui plantat neq̃ꝫ qui rigat eſt
aliquid ſed qui incrementũ dat deꝰ
j.q.iij.§. Cũ ergo. ⁊ c. multis. xxxiij
q.iiij. Ipſa pietas. De cõſe.di.iiij.
Baptiſmus. extra. de deci. cũ nõ ſit
Ultimus dicit̃ liberatiõis: vꝫ ab oi
malo quia pꝛopheta concludit. Et
nõ dabo vos vltra obpꝛobꝛiũ in gẽ
tibus. ait ſm eccleſiam dñs omp̃s.
Qui gratiã affluenter tribuẽs vt cõ
uertamur ſic in ſermõis exoꝛdio di
ctum eſt Nouẽ rationibꝰ ſatagit vt
ad cõuerſionẽ inducamur vt in pꝛi/
ma parte exaratũ eſt. Septẽ inducti
ones ponẽs quibus ad ipam cõuer
ſionẽ ꝓuocamur vt in alia parte oſt
ſum eſt. Septẽ fructibus remunera
mur vt vltima in p̃ſentiarũ declara
tuꝫ eſt. quẽ ſuppliciter depꝛecemur
vt nos ad eum cõuerſi finaliter i ce/
lis coꝛonemur vbi ſacietas eſt oim

bonoꝝ p infinita ſcl'a ſcl'oꝝ. Amen.

¶ Feria qnta cinerũ de virtute ↄtritionis ⁊ oratiõis. Sermo ſecũdus.

In dieb⁹ illis. Egrotauit ezechias vſq; ad mortẽ. Eſa. xxxviij. hec verba ſcribunt. Pro exordio huius ſermonis querit An ſit cõueniens orare. Ad qð breuiter di: q eſt conueniẽs ⁊ neceſſariũ orare. iuxta illð Luce. xviij Oportet ſemp orare ⁊ nunq̃ deficere Sed p declaratione huius neceſſitatis pono quatuor cõcluſiões quarũ Prima talis eſt: q falſe locuti ſunt qui dixerũt q res humane diuina prouidẽtia nõ regunt Et idcirco affirmabãt vanũ eſſe orare ⁊ deũ colere: male inducẽtes dictũ malachie. iij. in perſona heretici loquẽtis ⁊ dicẽtis. Uanus eſt qui ſeruit deo. Secũda concluſio eſt iſta: heretice locuti ſunt qui dixerũt omnia ex neceſſitate euenire. ſicut Ariſto. ij. ⁊. iiij. phicoꝝ oſtendit ⁊ experientia manifeſtat. Aut ex neceſſitate ſtellaruꝫ. Aut ex immutabilitate dei hoc euenire decernant: q2 tũc periret omne cõſiliũ. ⁊ nemo ex virtute laudãdus neq; ex vitio vituperandus eſſet. Unde. j. de generatione phs ait. Si vnũ cõtrarioꝝ ponit in natura oportet ponere ⁊ alteꝝ. ergo ſi neceſſe ponit: oꝫ ponere cõtingens. Tertia cõcluſio eſt q male locuti ſunt qui dixerunt res humanas diuina puidentia regi: ſed eaꝫ orationibus hoium imutari: quia numeri. xxiij. ſcriptũ eſt. Non eſt deus quaſi homo vt mentiat: nec vt filius hominis vt mutetur. Quarta concluſio vera q oĩno oportet orare: nõ q de⁹ orone mutet: ſed vt qð oronibus euenire puidit: ita veniat vt puiſum eſt. Nam ſm iohãnem xvj. deus ſcit oia anteq̃ fiãt. xxvj. q. v. Neq; mirũ. Unde grego. in. j. dialogoꝝ. Optineri nequaq̃ poſſunt que pdeſtinata nõ ſunt: ſed ea que ſancti viri orando efficiũt. ita pdeſtinata ſunt vt orationib⁹ ⁊ precibus optineant. Con. alex. in. iiij. et Tho. 2a 2e. q. lxxxiij. arti. ij. Nec deo pces porrigim⁹ vt ei nr̃as indigentias manifeſtemus. Quia mathei. vj. dicit. Scit eniꝫ pater veſter quia his oibus indigetis. Unñ innocentius Dñs ſcit qd volum⁹ ſed nos vult vocaliter orare pro excitanda deuotione: que qd facit flat⁹ carboni: hoc pnunciatio deuotiõi: ſed vt humiliemus nos ad petendũ diuinũ auxiliũ ſicut ſe hũiliauit rex ezechias. de q̃ eſt pñs ep'la In qua p ordinẽ tria querunt: aut tres vtiles qſtiones ponunt. quarũ Prima ẽ de orationis excitatione: vꝫ quare eſt orandum. Scða eſt de oronis modificatione: vꝫ quõ eſt orandũ. Tertia eſt de oronis fructificatiõe vꝫ propter quid eſt orandũ. Prima tangit in pncipio. Scða ibi. ⁊ ↄuertit faciẽ ſuã ad parietẽ. Tertia vo ⁊ vltima ibi. factũ eſt verbuꝫ domini

¶ Queſtio pma huius ſermõis in qua declarat quare eſt orandũ ⁊ qbus excitamur ad orandum.

Querit diligẽter a doctoribus. Quare eſt orandum aut quibus excitamur ad orandũ. Et ab oibus breuiter reſpondet q propter tria orãdum eſt. Primo propter bona cor

poralia vt Luce.xviij.manifeſtatur Nam cecus qui lumen oculoꝝ deſi derabat ieſum tranſire ſentiēs ora/ uit eū dicens Jeſu fili dauid miſere re mei. Et mathei.viij.ſcribit.quo modo leproſus venit ad eū ⁊ orauit dicens. Dn̄e ſi vis potes me mūda re. Similiter mathei.ix.habet Qō pnceps vnus adorauit eum dicēs. Dn̄e filia mea modo defuncta eſt: ꝫ veni impone manū tuam ſup eaꝫ et viuet. Scd̄o propter bona tēpo ralia. Hinc dn̄s noſter vt math vj. ſcribit dixit diſcipulis ſuis. Paneꝫ noſtrū quottidianum da nobis ho die. Et mathei.vij. Petite ⁊ accipi/ etis. Et math.xj. Quecūqꝫ orantes petitis credite quia accipietis. Ter tio ꝑpter bona ſpūalia. Vn̄ math. xv. mulier chananea domino dixit Miſerere mei dn̄e fili dd̄ filia mea male a demonio vexatur. hinc apl̄i orantes dixerūt dn̄o. Adauge no/ bis fidē. Verū aliter ſunt petēda tē poralia. aliter ſpiritualia. Nā tem/ poralia petēda ſunt cū determinati one. nō vt in eis finē ꝯſtituam⁹ ſꝫ vt quedā adminicula qbus ad beati/ tudinē adiuuamur. Ait enim phus .j.ethicorum. ꝙ ea nobis organice deſeruiunt ad actus virtutuꝫ. Hinc auguſti.ad probam dicit: Ad ſuffi/ cientiā vite vult quiſqꝫ ea. ſicut ſa/ lamō Prouer.xxx.dic̄ Victui meo tm̄ tribue neceſſaria. Spūalia vero pncipaliter ⁊ ſine determinatiōe pe tenda ſunt. Vn̄ mathei.vj. ſcribit. Primū querite regnū dei ⁊ iuſticiā eius. Et ratio hoꝝ eſt vt dicit richar dus in.iiij.di.xv.q.iiij.ar.iiij.quia q bus poſſum⁹ bene ⁊ male vti vt ſunt corporalia ⁊ ſpiritualia: ſub cōditio

ne querunt puta ſi proſūt ad ſalutē Quib⁹ võ nō poſſum⁹ niſi bn̄ vti vt ſunt virtutes gratia ⁊ gl'ia: talia ſine cōditione petuntur. Iſta igitur tria que incitāt ad orandum vt iam di/ ctum eſt. Et cōcordat Alex.in.iiij. ⁊ dn̄s Bona.di.xv. ⁊ Tho.2ª2ᵉ.q. lxxxiiij.ar.v. continent in pma pte huius epl'e in qua dicit ꝙ ezechias rex poſt victoriam mirabilē de aſy/ rijs interfectis vna nocte per miſte riuꝫ angeli.clv. milibus ſicut refert hiſtoria.iiij. Re.xix. elat⁹ eſt: vt ma giſter in hyſtorijs dicit. ꝑpter quod egrotauit vſqꝫ ad mortē apoſtema/ te: vt hebrei dicūt. aut morbo regio vt agle. Simacho ⁊ thodotiōi pla cet: qꝛ ſepe propter pcm̄ ingratitudi nis varias infirmitates homies in currunt. vn̄ dn̄s Joh. v. dixit egro ſanato. Ecce iā ſanus factus es: va de ⁊ amplius noli peccare ne dete/ rius tibi cōtingat. de peni. di.ij. In principio. ⁊ di.iij. Adhuc inſtāt. Ex tra de pe. ⁊ re. Cū iſirmitas. Et iſta pma cauſa incitauit ezechiā ad orā dū que vt patet corpalis fuit. Fuit ⁊ alia tempalis quia introiuit ad eū eſaias filius amos ꝓpha de māda to dn̄i ſibi fcō p internā iſpirationē ⁊ dixit ei: hec dicit dn̄s cuius verbū ſtabile eſt. diſpone domui tue quia morieris tu ⁊ nō viues. Nā nō erat ei filius nat⁹ Manaſes: quare de/ bebat diſponere regiam domum: ⁊ iſta cauſa tpalis etiam ſcd̄o regē ad orandū induxit. Sed timor mortis corpalis q̄ ſci viri terrent: imo ⁊ ſpū alis qꝛ ſua elatione et ingratitudi/ ne nō referēdo cāticū laudis: offen/ derat deū: fuit tertia cauſa qua ad orandū inductus eſt. Felix igit qui

in neceſſitate horū poſitus oratiōe currit ad deū. ſed de his ſatis Nūc ad modum orationis tranſeamus.

¶ Queſtio ſecūda in qua declarat quomodo ſit orandum.

Dubitat a doctorib⁹ quō debeamus orare vel ad deū preces porrigere. Et dicit ꝙ debemus orare: corde: ore: ⁊ opere. Primo corde q: aug. in libro de cathegorizandis rudibus: quaſi eque diſtanter inter principiū et mediū dicit. Nouerit nō eſſe voces ad aures dei: niſi affectus animi. et hec verba ponuntur in decretis di. xxxviij. Sedulo. Itē de conſe. di. j. Qū dr. tpe orationis animus nō cogitet quicquā niſi illud quod precatur. Et dr etiā di. v. Nunquā Sine intermiſſiōe vigilet ſenſus. Hinc eſa. in hac ſcda parte huius epl'e dicit. Et ꝯuertit ezechias faciē ſuā ad parietē. vȝ mētē ſuā ꝯuertit ad xp̄m: q eſt paries aut petra. iuxta illud. j. ad corin. x. petra aūt erat xp̄s. de ꝯſe di. ij. Reuera. ⁊ ca. In calice. Nā cōtriſtatus eſt audiens verba ꝓphe. tum ex morte ſecundū magiſtrū. tum quia fruſtrari credebat ꝓmiſſionē factā dauid de xp̄o eo ꝙ nō habebat filiū. Cōuertit igit faciē ſuā ad parietē. Aut ratione ſecreti ne plorare videretur ab alijs. Aut ratiōe templi ad quod vt oraret aſcendere nō poterat: ſalteȝ verſus illud reſpiciebat. Sicut faciebat daniel vt. vj. cap. eiuſdē legit Aut quod magis reor ratiōe xp̄i vt declaratū eſt. Sed ꝓpter ea q̄ dicta ſunt dubitaret aliqs. An in oratiōe ſemp ſit neceſſaria attentio mētis. Et reſpondet ꝙ triplex eſt oratōis effectus. vȝ Mereri. īpetrare et mētem reficere. Ad duos igit primos effectus puta ad merendū et impetrandū neceſſaria eſt mentis attentio. accipiēdo neceſſariū per quod meli⁹ deuenit ad finē in principio quia vis prime intentiōis qua animus ad orandū accedit: totā orationem exiſtentibus in charitate meritoriā facit. ⁊ ad impetrandū etiā ſufficit quia eā principalius de⁹ attendit. Nam ſi vis prime intentionis deſit neqȝ meret neqȝ impetrat orare ꝙ petitur. Unde greg. dicit. Illā orationē deus nō audit cui ille qui orat nō attendit. Ad tertiū effectū vero ſemp eſt neceſſaria attētio mētis vt refectionē accipiat. Hic. j. ad corinth. xiiij. paulus ait Si orem lingua. ſ. tm̄. mēs aūt mea ſine fructu eſt Huiuſmōi attētio poteſt eſſe ad verba ne erret ⁊ bona eſt. ad ſenſuȝ verboꝝ et melior eſt. ad finē orationis puta ad deū ⁊ optima eſt. Hec ſnquā idiote habere poſſunt: tm̄ creſcere poteſt. vt dicit hugo de ſcō victore ꝙ mens alioꝝ obliuiſcat. Secundo principaliter ore debemus orare. quia in pſal. ſcriptū eſt. Uoce mea ad dn̄m clamaui. Et augu. ad probā. Nobis verba neceſſaria ſunt quibus commoneamur et inſpiciamus quid petam⁹. Hinc eſa. ait. Et orauit ad dn̄m et dixit. Obſecro dn̄e memento queſo quō ambulauerim corā te in veritate. vȝ religionis. Et in corde pfecto. vȝ nō claudicans in duas partes. vnā idolis tribuens ſicut pater eius fecerat Nam vt. iiij. reg. xix. legit. Ipſe ianuas templi aperuit quas pater ei⁹ clauſerat. Qui ſtatuas ꝯtriuit quas

ille erexerat. Qui lucos ſuccendit quos ille nutrierat. Qui téplũ mun dauit q̃ð ille poluerat Qui holocau ſta deo optulit que ille neglexerat. Qui ſacerdotes dei honorauit q̃s il le cótempſerat. Qui ſerpenté cõfre git qué ille diu ante pp̃l'm adoraue rat ⁊ cui incenſuꝫ optulerat Et hic dicit. q̃ð bonũ eſt in oculis tuis fe/ cerim. Addit aũt vox orationis ꝑ pter multa. Primo ratione excitã/ di. vnde aug. ad probá. Vbis ⁊ aliꝭ ſignis ad augendũ ſanctum deſide rium noſipſos acrius excitamꝰ. Jté ratione debiti: aut in oratione cõi: vt omi pp̃l'o innoteſcat. aut in ora tione ſingulari ratõe voti. vt ꝙ totꝰ homo deo ſeruiat. Unde oſee vltio reddamus vitulos labioꝝ noſtroꝝ

Jtem tertio ratione exuberandi quia ex quadã abundantia ab ani ma in corpus ex vehementi affecti one ꝓcedit. ẜm illud pſal. Letatum eſt cor meũ: ⁊ exultauit lingua mea

Tertio principaliter oratio debet fieri opere. Nam glo. ſup illud lu/ ce. xviij. Oportet ſp orare et nunq̃ꝫ deficere. dicit. non ceſſat orare qui nõ ceſſat bene facere. ſic etiã intelli gitur illud prime ad theſa. v. Sine intermiſſiõe orate. Hinc math. vij. di. Non omnis qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnũ celoꝝ ſed qui facit voluntaté patris mei qui in ce lis eſt. Hinc ezechias vt infert pro/ pheta: fleuit fletu magno. quia fle tus in oratione opus eſt deuotiõis quo meretꝛ exaudiri. Exemplo an/ ne. j. reg. cap̃. j. exéplo Tobie cap̃. iij. exéplo magdalene luce. vij. exé/ plo petri luce. xxij. O felix peccator qui exéplo huius regis: corde: ore ⁊ ope orare nõ ceſſat. ſꝫ de his ſatis.

¶ Queſtio tertia de orationis fru ctificatione in qua declaratur pro pter quid eſt orandum.

Dubitatur a doctoribus: An oratio ſic debito mo/ do facta ſemp exaudiatꝛ. Et dicitꝛ ꝙ ſic pro illo tpe quo diuina mĩa cõſpicit vtiliorem eſſe. Unde aug. ſup ioh̃. dicit. Que dam nõ negantꝛ ſꝫ vt congruo dentꝛ tur tpe differuntꝛ Et intelligitꝛ illud math̃. vij. Omnis qui petit accipit et illud pſal. Voluntaté timentium ſe faciet: et deprecationẽ eoꝝ exau diet dñs. verũtamẽ adduntur iſta. Primo ꝙ orandum eſt humiliter ẜm illud pſal. Reſpexit in orõnem humiliũ. Jtem ſcðo fideliter: ẜm il lud Jaco. j. Poſtulet in fide nihil heſitans. Jtem tertio feruenter ex/ emplo dauid qui dixit. Jn medita tione mea exardeſcet ignis. Jtem quarto vtiliter. vꝫ pro illis que pro ficiũt ad ſaluté. idcirco vt ſcribitꝛ ad chorin. xij. paulus non eſt exauditꝰ Jté quinto pſeueranter: q: math̃. x. dicitꝛ. Qui perſeuerauerit vſq; in finẽ hic ſaluꝰ erit. vij. q. Suggeſtũ de pe. di. ij. Non reuertebãtꝛ. et ca. Apl's. ⁊ di. iiij. nõ qui incepit. Nũc ex oratione triplex fructus acquiritꝛ Quorũ primus dꝛ diuine maieſta/ tis inclinatio. Unde bern. ad frẽs de monte dei dicit. Ad amoreꝫ dei oratio illuminat et conſortat. Hoc etiã patet exemplo orõnis ezechie qua factũ eſt verbũ dñi ad eſaiam anteq̃ꝫ egrederetꝛ mediũ atrij ſicut iiij. reg. xx. di. Uade et dic ezechie Hec dicit dñs deꝰ patris tui dauid ſ. cui promiſſio facta eſt: cuius pro

miſſionē tu times eſſe fruſtratā. Au
diui orationē tuā.ſ.exaudiui.et vi
di.vʒ approbaui lachrymas tuas.
Alius fructus dī cunctorū bonoꝝ
largitio. Unde euange. Johan.v.
dicit. Quodcunqʒ petieritis in orō
ne ſuple fiet vobis. Hinc ppħa di
cit ex parte dñi Ecce ego adijciā ſu
rer dies tuos in qbus debebas mo
i ꝑm cauſas inferiores.xv. annos
nō ꝙ ſententia dei fuerit mutabilis
ſed ita eternaliter ꝓuiſum eſt vt qui
debebat mori ꝑm demerita ſua: vi
ueret amplius ꝓpter ſuā orationeʒ
que nō fuit cauſa diuie ordinatōis
ſed bene fuit cauſa meritoria diui
ne largitōis. Tertius fructus dici
tur omniū maloruʒ remotio. Hinc
dñs math.vj. docuit diſciplos ſuos
in oratiōe dicere. Libera nos a ma
lo. Unde ppħa in perſona dñi con
cludit. Et de manu regis aſyriorū
eruā te.ꝛc. O quanta igiť eſt virtus
oratiōis: quā neceſſe ē facere ꝛ ꝯue
niens orare vt in exordio diximus
Que fit ꝓpter bona corporalia tē
poralia ꝛ ſpiritualia vt in ꝓma pte
mōſtrauim⁹. Que corde: ore et ope
fit vt in ſecunda parte deſcripſim⁹.
Que ſi humiliter: fideliter: feruēter
vtiliter et perſeueranter agiť: diuie
maieſtatis iclinationē: cūctorū bo
norū largitionē: omniū malorū re
motionē optinebim⁹. vt in fine cō
cluſimus. Tamen attendamus qđ
aug. ait. Si aliquid ꝯtra qđ oram⁹
acciderit patienter ferendo et in oī
bus deo gratias agendo. hoc poti
us oportuiſſe qđ dei non qđ nr̄a vo
luntas habuit: minime dubitare de
bemus. Si ergo dura nō abſtulerit
nō ideo nos negligi exiſtimem⁹ ſʒ
potius pia patientia malorū bona
ampliora ſperemus. nōnullis etiā
quod petebant ꝯceſſit iratus: ſicut
iſraeliticis quorū expleta ꝯcupiſcē
tia ipatiētia eſt grauiter caſtigata.
Inſtāter igiť diuinā miam depce
mur vt debito tpe nos exaudiat et
ipſe filius matris miſericordie nos
ad celeſtia regna perducat. Qui cū
patre ꝛ ſpirituſancto viuit ꝛ regnat
in ſecula ſeculorum. Amen

¶ Feria ſexta cinerum de virtute et
conditione elemoſine corporalis
et ſpiritualis. Sermo tertius.

h **Ec dicit do**
minus clama ne ceſſes
quaſi tuba exalta vocē
tuā: ꝛ annūcia populo
meo ſcelera eoruʒ: et domui iacob
peccata eorū. Eſa.lviij. hec verba
ſcribunť. Pro exordio hui⁹ ſermo
nis queritur An fraterna correctio
opus elemoſine ſpūalis ad omnes
pertineat. Ad quod breuiter rūdeť
ꝙ fraterna correctio q̄ eſt corrigere
delinquētē ad eius emēdationē: ſic
ſub ꝓcepto affirmatiuo ꝓcipiť: pōt
ꝯſiderari vt ſimplex amonitio et ſic
ad omnem habentem charitatem
pertinet. Unde.xxiiij.queſti.iij.ca.
per totū dī.ꝙ tam ſacerdotes q̄ʒ re
liqui fideles oēs ſummā debēt ha
bere curā de his qui pereūt. quate
nus eorū redargutiōe aut corrigan
tur a pctis. aut ſi incorrigibiles ap
pareant ab eccłia ſeparenť.xlv.di.
Sed illud.ij.q.j. Si peccauerit.xj.
q.iij. precipue.xvij.q.iiij. De ꝓſbi
teroꝝ.xxiiij.q.iij. Oib⁹.extra de iu
dic. Nouit.extra de teſti. In oi.de

heretici.cū ex iniūcto. Poteſt etiā correctio ꝯſiderari vt punitio q̄ eſt actus iuſticie et ſic pertinet ad prelatos Et ſic intelligi poteſt verbuꝫ illō hiero. Sacerdotes ſtudeāt illō euāgelij implere. Si peccauerit in te frater tuus ꝛc̄. Et ideo prelato curam animarū gerenti et predicatori dicit dn̄s. Clama ne ceſſes: quaſi tuba ꝛc̄. que ſunt verba ꝑpoſita p̄ſentis ep̄le declarande. ¶ In qua tres vtiles queſtiões recte ꝑ ordinē querunt. Quarū prima eſt de nobili ꝯditiõe elimoſine. vꝫ que elemoſina eſt nobilior. ſpūalis: an corporalis. Secunda eſt de elemoſine p̄ceptione. vꝫ an elemoſinā facere cadat ſub p̄cepto Tertia eſt de elemoſine fructificatione. vꝫ qui ſunt fructus elemoſine. Prima in p̄ncipio declarat. Scd̄a ibi. frāge eſurienti panē tuū. ꝛalia manifeſtat. Tertio ibi. tūc erumpet quaſi mane. ꝛaperte monſtratur.

¶ Prima queſtio de nobili elemoſine conditiõe in qua declarat que elemoſina ē nobilior corꝑalis vel ſpūalis. ꝛ que ſunt ille ꝑ ordinē.

Dubitatur a doctoribus q̄ ſunt elemoſine ſpūales ꝛ que corporales et que illarū eſt nobilior et excellētior. Ad quod dubiū breuiter reſpōdet. Primo dicēdo ꝙ elemoſina eſt opus quod dat aliquid indigenti et ex cōpaſſione ꝑpter deum Cuius diſtinctio vel concluſio ſm defectus ꝑximorū ex parte corpis et aie cōuenienter ſumitur. Unde eſt vnuꝫ genus elemoſine qd̄ dicit corporale: quod in ſeptē ſpecies diuidit. vꝫ Paſcere eſurientē. potare ſitienteꝫ. veſtire nudū. colligere hoſpitem. viſitare infirmū. redimere captiuū. ſepelire mortuum. Que in hoc verſu continent. Viſito poto cibo redimo tego colligo condo.

Aliud genus eſt elemoſyne ſpiritualis: quod etiam in ſeptem alias partes variat vꝫ. Docere ignorātē conſulere dubitanti. cōſolari triſteꝫ corrigere peccantē. remittere offendenti. portare oneroſos et graues. et pro oibus orare Que etiā in hoc verſu cōtinent vꝫ. Conſule caſtiga ſolare remitte fer ora doce. Spirituales autē ſimpliciter corporalibꝰ p̄eminent: et ſeptem rationibus hoc verū eſſe oſtendit. Primo ratione donationis quia nobilior eſt donatio ſpiritualis q̄ꝫ corporalis. Unde prouer. iiij. ſcribit. Donū bonū tribuā vobis legē meā ne derelinquatis. Scd̄o rōe ſubiecti aſſignatiõis q: ſpūs nobilior eſt corpe. Cuꝫ ſm ap̄lum. j. ad cor. iij. vbi ſpūs dei ibi libertas. xix. q. ij. due ſūt. extra de renūc. Niſi cū pdē. de regl̄. lꝫ. Aialis homo nō ꝑcipit ea que ſūt ſpūs dei .ij. ad Corinthe. ij. de conſec. di. ij. ſicut in ſacris Tertio ratione actus exhibitiõis quia ſpirituales actus ſunt nobilioies corporalibus qui quodāmodo ſunt ſeruiles. Quarto ratiõe allegationis. Nam in decre. di. xlv. c. Due. dicit. Elemoſina cordis multo maior eſt q̄ꝫ corporis Quinto ratione recōpenſationis. Nam qui orat pro alio ſibi proficit ſm illud pſal. Oratio mea in ſinu meo conuertet. Sexto ratione cōparationis quia aug. in libro de ſermone dn̄i in monte dicit. Melius aliquid dabis cū iniuſte petentem

coꝛrexeris. Septimo ⁊ vltio ratio ne exemplificatiōis.vñ eſa.ꝓpħa q ex pte dñi elemoſinā ſpūalē coꝛpali pferendo dicit.Hec dicit dñs deus cuius auctoꝛitas tanta eſt.Clama videlicet docendo ignoꝛantes ⁊ caſtigando delinquentes.Ne ceſſes vz hoꝛis et tempoꝛibus opoꝛtunis. Quaſi tuba exalta vocē tuam et annuncia populo meo ſcelera eoꝛū.i. grauioꝛa crimina.Et domui iacob pctā eoꝛū vz.minoꝛa pctā eoꝛ.Me eni de die in diē querūt vz ficte. Et ſcire vias meas volūt vz ſpeculatiue ⁊ nō practice:quaſi gēs que iuſticiā fecerit ⁊ que iudiciū dei ſui nō dereliquerit.Rogāt me iudicia iuſticie vz voce. et appꝛopinquare deo volunt.ſ.apparentia. dicēdo quare ieiunauimus et nō aſpexiſti. humiliauimus aias noſtras et neſciſti. ⁊ dicis. Ecce in die ieiunij vrī inuenit voluntas veſtra.vz et nō voluntas dei: vt addatis ipſi ieiunio elemoſinam: qui oēs debitoꝛes vīos repetitis.ſ.violentiā faciendo.Ecce ad lites. ⁊c̄. Et pcutitis pugno impie de quoꝛū numero fuit ille qui ſeruū ſuum ſuffocabat.vt math.xviij.ſcriptū ē.Nolite ieiunare,ſicut vſcʒ ad hāc diē vt audiat in excelſo clamoꝛ veſter vz oꝛonis vocalis ſine miſericoꝛdia.quia pleriqʒ ieiunabāt vt magis debitis repetendis vacarēt Nunqd tale eſt ieiuniū qd elegi p diē hoiem affligere aiam ſuā.ſ.a cibis. Nunqd ꝯtorquere qſi circulū caput ſuū.i.ipm iclinādo ad pedes vel circuitū faciēs vt monachi deo et hoibus reuerentiā faciēdo.Et ſacū et cinerē ſternere ſup ſe. Nunqd iſtud vocaui ieiuniū et diē accepta bilē dño.nonne hoc eſt magis ieiuniuʒ quod elegi. Et licet ieiuniū acceptabile tria faciant. vz debita abſtinētia. debita mia et humilitas vera. tamē hic non niſi debita miſericoꝛdia tangit. Quia ſm ambꝛoſiū ſup epl'am ad thi.Sūma religionis chꝛiſtiane in miſericoꝛdia et pietate eſt quam qui ſequi voluerit etiā ſi lubꝛicū carnis patit vapulabit nō tamē peribit. Et qʒuis opa miſericoꝛdie tam ſpūalis qʒ coꝛpalis multa ſint vt ſupꝛadictū eſt.tñ hic quo ad quatuoꝛ tangnut p que cetera intelligi poſſunt. Pꝛimo hic ꝓpħa ex parte dei tangit.debitoꝛum remiſſionē cū di.Nōne hoc eſt magis ieiunium quod elegi.Diſſolue colligationes impietatis vz falſas cartas et cirographa quibus feneratoꝛes dicūt impie paupes eſſe obligatos. Scdo tangit tributoꝛū relaxationē addēs.Solue faſciculos depꝛimentes.vz relaxa tributa ⁊ vectigalia gabelas et datia inique impoſita quibus hoies ad paupertatem depꝛimunt. Tertio tangit ſeruitutis manumiſſionem ſubdens. Dimitte eos qui ꝯfracti ſunt. ſ.ſub iugo ſeruitutis liberos. Quarto tāgit ois grauaminis amotionē ꝯludens:⁊ oē onus diſrumpe.O felix ille peccatoꝛ qui colligatōes impietatis.i.pctā moꝛtalia diſſoluit Qui faſciculos depꝛimētes.i. peccandi aſuefactōes ſoluit Qui ſeruos.i.ſenſus eius liberos ad bonū dimittit. Qui oē onus vz pctā etiā parua diſrumpit Sed ad opera miſericoꝛdie coꝛpoꝛalis pꝛedicta reducunt. nūc ad alia tranſeamus.

¶ Queſtio ſecunda de elemoſine

preceptione. in qua declararat an elemosina ſit ſub precepto.

Dubitat a doctoribus an elemosinā dare ſit in precepto. Et ab eis respondetur q̄ ſic. Quia cum dilectio .p̄ximi ſit in precepto. omnia illa in precepto neceſſe eſt eſſe ſine quib⁹ dilectio .p̄ximi nō ſeruat. Ad dilectionē autē .p̄ximi pertinet vt ei nō ſolū velimus bonū ſed etiam vt operemur et eius neceſſitati ſubueniamus: q̄d ſit per elemosinarū largitionē: que ſub p̄cepto nature ſcripture et gratie inuenit. Nā ad hoc multe auctoritates inducunt. vnde ioh.iij. ſcribit Nō diligam⁹ verbo neq̄z lingua ſed opere ⁊ veritate. Et idem Qui viderit fratrē ſuū neceſſitatem habere ⁊ clauſerit viſcera ſua ab eo quō charitas dei manet in eo. Et.vij.q.j. Omnis: Pelagius ait. Qui negant miſericordiā faciendā neceſſitatē patientibus xp̄m negāt qui eſt miſericordia. Cōcordat rich. in.iiij.di.xv. Et tho.2ª2ᵉ.q. xxxij. arti.v. Uerū quia de actib⁹ virtutū precepta dant: ſic elemosina eſt ſub p̄cepto ſm q̄ actus ei⁹ eſt de neceſſitate virtutis vz ſm q̄ recta ratio requirit. Que ratio ſeptē attendit per ordinē in elemosina. Primo ſuperfluitatē. ſ. vt qui vult dare elemosinam de ſupfluo tribuat et nō neceſſariū ſuſtentationi ſue ⁊ eorum quorum curam habet ſm decentiā ſui ſtatus. Hic luce vj. dicit. Quod ſup eſt date elemosinā. Secundo attēdit neceſſitatē recipientis. Et cū ab vno oibus neceſſitatē patientibus ſubueniri nō poſſit. ideo nō omnis neceſſitas obligat: ſed illa ſola ſine qua qui patit ſuſtentari non poteſt Et ſic locū habet q̄d ambroſius dicit. Paſce fame moriētem: ſi nō paueris occidiſti. lxxxvj. di. Nō ſatis. Tertio attendit hilaritatē. Unde paulus ad corin.ix. Nō ex triſticia aut ex neceſſitate hilarē eni datorē diligit deus. Quarto attēdit diſcretionē quia melior eſt dāda elemosina et qui recipit nō foueat in malum. Hinc eccle.xij. dicit. Da iuſto ne dederis peccatori. Quinto attēdit rectā intētionē. Unde math.vj. dz. Cum facis elemosinā neſciat ſiniſtra tua quid faciat dextera tua. Sexto attēdit benignitatē. Unde eccl'.xviij. nōne ardorē refrigerabit ros ſic ⁊ meli⁹ verbū q̄z datū. Septimo et vltio attēdit celeritatē Hinc prouerbi.iij. ſalomō ait. Ne dicas proximo tuo vade ⁊ cras dabo tibi cuz ſtatim poſſis dare. Hinc .p̄pha in ſcda parte epl'e dicit: frange eſurienti panē tuū. ⁊c. Ubi cū dicit frange: nō ſolū notat celeritatē vt dictū eſt: verūetiā notat in dante liberalitatē ſm illud eccle.xiiij. ſm vires tuas exporrigēs da pauperibus. Et thobi. dixit filio ſuo. vt. iiij. cap. ſcribit. Si multū tibi fuerit abundāter tribue. ſi exiguū et illud libēter ipartiri ſtude. Cum v̄o dicit. Eſurienti notat recipientis neceſſitatez quia in pſal. ſcriptū eſt. Diſperſit de. pa. Cū aūt addit panē: notat dati vtilitatē q: luce.xj. dicit. Si fili⁹ petit panem nunquid lapidē dabit illi. Cū v̄o dicit tuū: notat proprietatē. Unī tobie.iij. dicit. Ex tua ſubſtātia fac elemosinam: et egenos vagoſq̄z induc in domū tuā. Cū videris nudū opi eū: ſicut fecit btūs martinus. et

carnē tuā.i.pximū q̄ ē eiuſdē ſpeciei:ne dſpexeris ſʒ hec ſufficiāt Nūc ad vtilitatē elemoſine trāſeamus.
¶Queſtio tertia de elemoſine fructificatiōe.vbi declarat̄ triūph⁹ vtilitatis ſeu fructificatio elemoſine.

Dubitatur a doctoribus q sunt fruct⁹ elemoſine ſic vt dixim⁹ ſcē Et dicūt ꝙ ſūt ſeptē per ordinē. Primus dicit̄ mentis illuminatio quia ꝓpħa in principio tertie ꝑtis huius ep̄le dicit:tunc erū pet quaſi mane lumen tuū.vñ in pſal.Exortū eſt in tenebris lumē rectis corde. Scd̄us dicit̄ vitiorū et egritudinū curatio. Hinc ꝓpheta dicit:ꝛ ſanitas tua citius orietur. Tertius dicit̄ meriti impetratio.vñ ꝓpħa dicit. Et ante ibit faciē tuā iuſticia tua. Quartus dicit̄ glorificatio q꞉ ꝓpheta infert. Et glīa dn̄i colliget te. vʒ xp̄s. Nā vt ait Augu. Uelit nolit nouatus hereticus vere penitētes recipit xp̄s Quintus dicit̄ exauditiōis: quia ꝓpheta infert:tūc inuocabis ꝛ dn̄s exaudiet:Nam vt in pſal.dicit̄:ꝓpe eſt dn̄s omnibus inuocantibus eū. Et eccl'i .xxix. ſcriptū eſt. Cōclude elemoſinam in ſinu pauperū ꝛ ipſa orabit ꝓ te. Sextus dicit̄ periculorum liberatio. nā ꝓpħa dicit Clamabis.ſ. in ꝑiculis ꝛ dn̄s exaudiet Et dicet.ſ.dn̄s:ecce aſſū ſuple ad te defendēdū:q꞉ ip̄e ī pſal.di.Clamabit ad me ꝛ ego exaudiā eū:cū ip̄o ſū in tribulatōe eripiā eū ꝛ glorificabo euʒ.Elemoſina vt tobie. iiij.ſcribitur liberat a morte. de peni. di.j. miror.ꝛ in capitulo: medicina. vbi Ambro.dicit Medicina mie tollit pc̄ā magna:habem⁹ plura preſidia quibus pccata nr̄a redimimus.pecuniā habes redime peccatuʒ tuū. non venalis eſt deus ſed ipſe venalis es redime te opibus tuis ꝛ redime te pecunia tua.vilis eſt pecunia tua : ſed precioſa eſt miſericordia elemoſina a pctō liberat. Crimina ergo elemoſinis redimunt̄. Septimus et vltimus fruct⁹ d꞉ ſatiſfactio Pro q̄ notādū ꝙ elemoſina inter ꝑtes ſatiſfactōis optinet ꝓncipatū q꞉ ad euitationē culpe q̄ in ſatiſfactōe reqrit̄ maxime valet oīo.ad ſolutionē pene ieiuniū:ad augmentū gr̄e: elemoſina.Et q꞉ augumentū gratie ceteris duob⁹ ē meli⁹ iō elemoſina vtilior eſt oīone et ieiunio . Itē q꞉ obligat cui datur ad orandū ꝛ ieiunandū ꝛ alia bona faciēdū ſi facultas adeſt . ideo quodāmō continet vim oīois ꝛ ieiunij.In his ꝯcordāt ſe doctores ſupradicti vna cū magiſtro alexandro in.iij.ꝛ.iiij.ꝑte ſumme.Hinc daniel vt.j.ca.ſui libri habetur:dixit nabuchodonoſor regi . Quamobrem conſiliū meū placeat tibi ꝛ pc̄ā tua elemoſinis redime ꝛ iniquitates tuas in miſericordijs pauperū ſi forte deus ignoſcat delictis tuis.de pe.di.j. Quāobreʒ Propterea euāgeliū hodiernū qd̄ math.v.ſcribit̄ de elemoſina ſpūali ꝓncipaliter loquit̄ q̄ corpali potior eſt ꝓpter rōnes in ꝓma ꝑte poſitas et in precepto datur eo mō quo in ſcd̄a ꝑte dixim⁹:ꝛ tantas vtilitates facit vt nunc vidimus : hinc in fine huius ep̄le ꝯcluditur.Quia.ſ.mediante elemoſina miſericors ſum dominus deus tu⁹.Cui eſt honor.ꝛc.
¶Sabbato primo.xl. de chatena pci grauiſſima ꝯtra libertatē hoīs

nequiſſima Sermo quartus

h Ec dicit do minus. Si abſtuleris de medio tui cathenā eſaie. lviij.ca. hec verba ſcribuntur Pro exordio hui⁹ ſermonis querit. An homo poteſtate liberi arbitrij poſſit a pctō ſurgere. Ad quod breuiter rn̄detur ꝙ cū per peccatū homo diuinā gratiā amittat: lumen diuine iuſticie perdit: de quibus anſelm⁹ dicit. Peccatū eſt carētia debite iuſticie ꝛ ab his ad vitam eternā efficit inidoneus. ꝛ ad hāc reſtitui nō pōt: niſi diuina grā fuerit ſibi gratis infuſa. Hic in pſal. dicit. Spūs vadens ꝛ non rediens pōt tū poteſtate arbitrij ad hāc aliqualiter diſponi: quā diſpoſitionē grē illuminatio ſequitur. Hinc paulus ad ephe.v. dicit Exurge a mortuis ꝛ illuminabit te xp̄s. Et ꝓpter hanc diſpoſitionē ait eſaias verba propoſita que ſunt principiū huius eplē declarande. In qua tres vtiles queſtiones querunt. Prima eſt de pci euitatiōe. vz quare debem⁹ euitare pcm̄. Scḋa eſt de pci aggrauatiōe ſcꝫ quomodo aggrauat pctm̄. Tertia de pcti deteſtatione: quare debemus deteſtari peccatū Prima in principio. Secunda quaſi in medio ibi. ſi auerteris a ſabbato. Tertia q̄ſi in fine ibi. tūc delectaberis. ¶ Prima queſtio eſt de peccati euitatione vbi declarat quare debem⁹ euitare peccatū ꝛ offenſionē ꝓxmi.

q Uerit a doctoribus quare debemus vitare peccatum ꝛ offenſionē proximi Ad quod declarandū: dicitur ꝙ peccatū eſt priuatio iuſticie Iuſticia vero ſm̄ ꝙ dicit anſelmus eſt rectitudo voluntatis: que voluntas in ſola rationali creatura cognoſcitur eſſe. Et ſicut iuſticia eſt volūtatis rectitudo: ſic peccatū qḋ dicit iniuſticia eſt volūtatis obliquatio. In cuius volūtatis rectitudine tria concurrūt. Potentia.ſ. rectificabilis: habitus rectitudinis. et ipa abilitas media. Peccatū aūt obliquās voluntatem potentiā aliquo modo corrūpere non poteſt: ſed tollit omnino habitum ꝛ abilitatē minuit: ꝛ q̄ſi quadā cathena eā ligare videt Cōcor. btūs Bona.in.ij.di. xxxv. q.j. Hinc ꝓpheta dicit: ſi abſtuleris de medio tui cathenā. vz peccatum quod cathena dicit mō quo dictuꝫ eſt. et ideo primo nobis vitandū eſt Sed ipſum pctm̄ tripliciter ꝓximū offendere poteſt.ſ. corde: ore ꝛ ope. De pcō cordis dixit qḋ eſt cathena pci. Dicit ergo de pctō opis ꝛ oris ꝛ addit: ꝛ deſieris digitū tuū extendere. vz neqꝫ ad nocendū proximū de aliquo crimine vel ad eū deridēdum puta ficū faciēdo. Et deſieris loqui: quod nō prodeſt. imo obeſt: ſicut ſunt verba diffamatiua et detractoria et huiuſmodi. ſed potius effuderis eſurienti aiam tuā.i. affectionē tuā: ꝛ aiam afflictā repleueris.i. recreaueris ꝛ cōſolatus fueris opa miſericordie faciendo ſibi. nouem fructus cōſequeris abijciendo pctm̄ ex te ꝛ vitādo pctm̄ in ꝓximū Quorū primus dicit effugatio errorū q: ꝓpheta infert: orietur in tenebris lux tua. vz claritas fidei tibi collata diuinitus intellectū illuminans ꝛ hereſum tenebras effugās:

vñ ſubiungit. ⁊ tenebꝛe tue erunt ſi/
cut meridies. Jccirco ſic facienti/
bus implet illud quod ad ephe. v.
ſcribitur. Eratis alquādo tenebꝛe
nunc aūt lux in dño. de peni. di. iiij.
hanc ſocietatē. Secūdus fructus
dicit paſſionū tranquillatio: q2 pꝛo/
pheta addit. Et requiem dabit tibi
dñs deus tuus ſemp. vꝫ a paſſioni/
bus carnis ⁊ vitioſis motibꝰ: ⁊ ſic
aīa tua efficietur pꝛudens: q2 aīa ſe
dendo ⁊ quieſcēdo fit pꝛudēs. vt di/
cit ariſtotiles. Tertius fructꝰ dicit
diuine ſapientie infuſio: quia ꝓpħa
addit. Et iplebit. ſ. deus ſplēdoꝛibꝰ
aīam tuā. Et q̄muis habitus infuſe
ſapientie ſit vnꝰ in ſubſtantia: eſt tñ
multiplex in efficatia: ideo dicit: in
ſplendoꝛibus in plurari. Nā iſtius
habitus vnus radius eſt: noticia de
pcīs vt fugiant. Alius de p̄ceptis
vt impleant. Alius de mūdanis vt
cōtempnant. Alius de amādis vt
diligantur. Alius de toꝛmētis vt ti
meant. Alius de eternis gaudijs
vt appetāt vt dicat qlibet illō pſal.
Sit ſplēdoꝛ dñi dei ſup nos. Quar
tus fructus dicit eterne pene euaſio
quia ꝓpħa addit. Et oſſa tua libera
bit. vꝫ non ſolū aīam ſꝫ ⁊ coꝛpus ab
incēdio in die iudicij liberabit: vt q
libet iuſtus illud eccl'i. vltimo dice/
re poſſit: liberaſti me a pꝛeſſura flā/
me ignis. Quintus fructꝰ dicit do
noꝝ multiplicatio quia ꝓpħa dicit
Et eris ſicut oꝛtus irriguus plenus
ſuple virtutū ⁊ grãrum plantulis. vt
anima tua dicat illud canti. iiij. Oꝛ
tus ꝯcluſus. Sextus fructus dicit
meritoꝛū ꝯtinuatio q2 ꝓpħa addit
Et ſicut fons aquarū cuius nō de/
ficiunt aque: ſic merita tua: me tibi
aſſiſtente et virtutē ꝯferente nunq̄ꝫ
deficient: ſed canticoꝛum. v. voca/
beris puteus aquarū viuentiū. Se
ptimus fructus dicit virtualis ſtru/
cture ꝯſumatio q2 propheta addit
Et edificabunt in te deſerta ſcl'oꝝ.
vꝫ ſtructura ſpūalis virtutū ⁊ dono
rum: quā mali angeli quaſi deſertā
ab initio dereliquerūt. Hinc Joh.
viij. xp̄s iudeis dixit. Jlle. ſ. diabo/
lus: homicida erat ab initio ⁊ in ṽi
tate non ſtetit. ⁊c. Octauus fructꝰ
dicit ſalutaris doctrine pꝛedicatio
q2 ꝓpheta addit: fundamēta gene
rationis ⁊ generationis ſuſcitabis.
vꝫ te p̄dicāte exemplo ⁊ ṽbo ſuſcita
bis in coꝛdibus alioꝝ. fundamenta
articuloꝛū fidei ⁊ virtutū que ꝓphe
in lege moyſi ⁊ apl'i in lege xp̄i pꝛe/
dicauerunt. vñ in pſal. dicit Funda
menta eius in montibus ſcīs. ſ. in
apl'is et pꝛophetis. Hinc aplus ad
Ephe. ij. dicit Supedificamini ſup
fundamentū apl'oꝝ et pꝛophetarū.
Ultimus fructus dicit diuina glo
rificatio q2 ꝓpħa in hac pte ꝯcludit
Et vocaberis edificatoꝛ ſepiū. i. do
ctrinarū quibus munit eccl'ia. Nā
vt dicit eccl'i. xxxvj. vbi nō eſt ſepes
diripietur poſſeſſio

¶ Scda queſtio de pctī grauedie
vbi declarat q̄mō aggrauat pctm̄.

Dubitat a doctoꝛibꝰ quo/
modo aggrauatur pctm̄
Et vnum maius vel gra/
uius alio dicatur. Ad qđ
dubium bꝛeuiter rñdetur ꝙ accidit
multis modis. Uno modo cauſali
tate ſicut pcm̄ luciferi: cui dicit eſai.
xiiij. Quomodo cecidiſti lucifer q
mane oꝛiebaris. Alio mō generali
tate vt pcm̄ ade Tertio mō defoꝛmi

tate vt pctm̄ iude. Quarto modo remittēdi difficultate vt pcm̄ in ſpiritū ſctm̄. Quito mō p̄iculo vt pcm̄ ignorātie. Sexto mō inſepabilitate vt peccatū auaritie. Septimo mō prauitate vt peccatum luxurie. Octauo modo expugnandi diſſicultate vt pctm̄ ſupbie. Nono mō cecitate vt pctm̄ ire. Decimo obiecti offenſione vt peccatū ydolatrie Cōcordat in his alex. de ales. btūs Bonuē. ꝛ thomas anglic⁹ in cōpendio theologie. De primo habetur xxiiij.q.j.qm̄ et.q.iij.quidā. Et de pe.di.ij.ſi enī. De ſcdo ad roma.vj Per vnū hoīez itrauit pctm̄ in mūdum. De ꝯſe.di.iiij.placuit. De tertio habet̄.j.q.j. Ex illa. Et de pe. di.iij.ca.iudas. De quarto habet̄ de pe.di.j.pcm̄. De quinto habet̄ xxxviij.di.oēs pſallentes. extra. de renū.niſi cū pridē. De.vj.habet̄ extra de p̄ben. auaricie. De ſeptimo habet̄.lxxxij.di.ꝑpoſuiſti. De octauo habetur. xxiiij.q.v.§. hinc nota De nono habet̄ de peni. di.iiij.§. hanc ſocietatē. De decimo habet̄ in hac ſcđa pte principali hui⁹ ep̄le in qua ꝓħa dicit. Si auerteris a ſabbato pedez tuū. vꝫ affectionē malā et ſi auerteris ſuple facere volūtatē tuam fedā.ſ.in die ſcō meo:q2 pctm̄ in die feſto ſctm̄ duplicatur: ꝛ vocaberis ſabbatū delicatū ꝛ ſanctū dño glorioſum: videlicet ſanctiſicatum dño ad ſui gl'iam. Et glorificaueris eum dū nō facis vias tuas.i.actiones prauas. Et nō inuenit̄ volūtas tua vt loquaris ſmonē.i.vt nō pecces in ſabbato nec volūtate nec opere nec ſermōe quia ſcriptū eſt exodi xx. Memento vt diem ſabbati ſanctifices. Ecce quomodo aggrauat̄ peccatū in die feſto.ſed de his ſatis nūc ad alia tranſeamus.

¶ Tertia queſtio eſt de peccati deteſtatione. vbi declarat̄ quare debemus deteſtari peccatum.

Dubitat̄ a doctoribus quare debemus deteſtari peccatum. Et ab eis reſpondet̄ ꝙ ꝑpter multa: tamē in tertia parte huius ep̄le tria ponūtur propter que quilibet debet deteſtari pcm̄. Primo ꝑpter ſpūalem conſolationē.ſ.in hac vita quia propheta dicit. tunc delectaberis ſuper dño. Scđo ꝑpter corpalem exaltationem: q2 ꝓpħa dicit: ꝛ ſuſtolā te ideſt exaltabo.vꝫ corporaliter poſt hanc vitā: ſup altitudinē terre.i.ſup terrena omia in eterna beatitudine Tertio ꝑpter eternalē fruitionem q2 propheta cōcludit. Et cibabo te hereditate iacob patris tui.vꝫ ligni vite fructib⁹ qui erūt preclara hereditas patris tui iacob.ſ.ieſu xp̄i de ſtirpe iacob naſcituri: quā hereditatem ſuis fidelib⁹ cōmunicabit: ſi ex poteſtatis arbitrij diſpoſitiōe a peccato reſurgēt vt in exordio breuiter diximus. Si propter nouē fructus euitabūt pctm̄ vt in p̄ma pte p̄libauimus. Si aggrauatiōe pc̄i que decem modis fit ꝯſiderantes ne tantū deū offendat feſtum obſeruabūt vt ij.parte diximus Si ratiōes nūc dictas attendentes pcm̄ deteſtabunt̄ vt in hac. iij. parte monſtrauimus. Os.n.dñi locutuꝫ eſt. Et ideo que ꝓ miſſa ſūt certitudinaliter ꝯferunt̄ Satis in his ꝯuenit euangeliū hodiernum quod math. vj.ſcriptū eſt

vbi dicit ꝙ ventus ↄtrarius.i.pctm̄ agitauit nauiculā diſciploꝝ.in medio mari.i.in h̄ miſero mūdo.ſed ꝑ preſentiā xp̄i liberati ſunt et multi infirmi ſunt ſimiliter curati.Qui cū patre ⁊ ſpiritu ſancto viuit ⁊ regnat deus per oīa ſecula ſcloꝝ. Amen.

¶Feria.ij.prime ebdomade.xl.de iudicio Sermo quintus.

Ec dicit do

h minus.Ecce egoipſe requirā oues meas ⁊ viſitabo eas ezech.xxxviij ca. hec v̄ba ſcribunt. Pro exordio huius ſermonis queritur a doctoribus.An ſolus xp̄s iudicabit. Et dicūt ꝙ iudicare qnq; modis accipi pōt. Primo ordinaria poteſtate et ſic tota trinitas iudicabit. Hinc.j. reg.ij.ſcribitur. Dominus iudicabit fines terre. Secundo modo ex delegata poteſtate:⁊ ſic chriſtus iudicabit inquantum homo.vñ ioh. v.dicit. Pater omnē iudiciū dedit filio Tertio modo acceſſoria dignitate:⁊ ſic viri perfecti ꝓpter eorum dignitatē iudicabūt vñ iob.xxxvj. Iudiciū paupibus tribuit.Quarto mō approbatōe ⁊ ſic iudicabūt oēs electi. Hinc apoca.xix. dī. Audiui vocē quaſi tubarū multarū dicentium in celo. alleluia laus ⁊ virtus ⁊ gloria deo noſtro eſt quia vera et iuſta ſūt iudicia ei⁹. Quito modo cōparatione ⁊ ſic minus mali magis malos iudicabūt. Vñ mathei.xij. ſcribit Viri niniuite ſurgēt in iudicio cū generatione hac ⁊ cōdemnabunt eā. Ex his apparet ꝙ xp̄s vt deus ⁊ homo iudicabit ꝑm verba ꝓpoſita que ſunt ꝑncipiū ep̄le hodierne declarāde. In qua tres vtiles q̄ſtiones declarant. Prima eſt de iudicij approbatione: vz an ſit futurū vniuerſale iudiciū. Scd̄a eſt de iudicij ordinatione:vz quō erit ordinatū.ibi.⁊ viſitabo eos. Tertia eſt de iudicij vniuerſalis cōditione: vz an oēs ſuſcitabunt ⁊ iudicabuntur ibi.quod perierat requirā.

¶Queſtio ꝑma huius ſermonis in qua declarat approbatio iudicij vz an ſit futuruz vniuerſale iudicium.

q Verit diligēter a doctoribus An ſit futurū vniuerſale iudiciū Et dicit ꝙ ſic Quod ꝑmo probat rationibus quarū prima talis eſt. Non decet opificē perfectiſſimū aliquid ſui opis permittere imperfectū.Sz ſi vniuerſale iudiciū nō eſſet: opera ſummi opificis remanerent imperfecta:quia neq; boni neq; mali acciperent cū corpe premiū vel ſupplitium.ergo. Concordat Richardus in.iiij.di.xlvij. Item nullum bonū irremuneratum ⁊ nullū malū impunium apud eū qui recte iudicat. ſed hoc eſſet ſi nō eſſet futurū vniuerſale iudiciū.g. Cōcordat btūs Bonauen. Tertia ratio eſt a ſufficiēti diuiſiōe q: cū.j. Jo.ij.dī ꝙ tria ſūt ꝑncipalia pctā q̄ in mūdo regnant. vz ſupbia.luxuria:⁊ auaritia. Et ꝙ cōtra ſupbiā factū ſit iudiciū vt apoč. xij. habetur. Item cōtra luxuriā geneſis.vj. reliquum eſt ꝙ cōtra auaritiam ſit venturū. Cōcordat alex. de ales. Secundo probatur auctoritatib⁹ ꝑmo ꝓphariū. Nā in pſal. ix. dauid dicit:cognoſcetur dn̄s iudicia faciens. Et ibidē Parauit in iudicio tronū ſuū. Et in pſal. xvj.

de vultu tuo: iudicium meũ ꝓdeat. Et in pſal.lxxv. De celo audiui iudicium. Et in pſal.lxxxxviij. Hono: regis iudicium diligit. Et in pſal. cxxj. Sederunt ſedes in iudicio. Et in pſal. cxxix. Cognoui quia faciet dñs iudiciũ inopis. Et in pſal.cxlv facit iudiciũ iniuriã patientibus Et in pſal.lxxj. iudicabit pauperes populi. Et in pſal. cix. iudicabit in nationibus. Et alia cauſa breuitatis obmiſſa facio. Et iob.xix. Scitote eſſe iudicium. Et ſapientie.v. Tunc ſtabunt iuſti in magna ꝯſtantia.ꝛc. Et eſa.ij. Judicabit gentes ꝛ arguet populos. Et ieremie.ij. iudicio contendaꝫ tecum. et ezechlis vij. iudicabo te iuxta vias tuas. Et dani. vij. Antiquus dierũ ſedit ꝛ libri apti ſũt. Et oſee.iiij. Audite verbum dñi filij iſrael: quia iudiciũ domino cũ habitato:ibꝰ terre. Et ioel iij. Congregabuntur omẽs gentes ꝛ deducã eos in vallẽ ioſaphat ꝛ diſceptabo cum eis. Et amos.v. Reuelabitur quaſi aqua iudicium. Et idem.ij. iuxta eſt dies dñi ſuper oẽs gentes. Et ione.ij. Rurſus videbo ſanctũ templũ tuuꝫ. Et michee.vj. Judiciũ deo cũ pp̄lo ſuo. Et naũ.j. Ante faciẽ indignationis ſue quis ſtabit. Et abachuc.j. Dñe iudiciuꝫ poſuiſti. Et ſopho.j. dies ire dies illa tribulationis ꝛ anguſtie dies calamitatis et miſerie. Et agge.ij. Adhuc modicum ꝛ ego cõmouebo celum ꝛ terrã mare ꝛ aridam ꝛ mouebo omnes gentes ꝛ veniet deſideratus cunctis gentibus. Et zacha.ix. ſuſcitabo filios tuos ſyon. Et malachie.ij. vbi eſt deus iudicij. Secũdo auctoritatibus euangeliſtarũ et apl'orũ. Nam math.xxv. Et euangelio hodierno ſcriptũ eſt. Cum venerit filius hominis.ꝛc. Marci.xij Hi accipient ꝓlixius iudicium. Et luce.xj. Regina auſtri.ꝛc. Et Joh. v. pater dedit ei iudiciũ facere quia filius homis eſt. Quãuis math.xvj ſcriptũ ſit. Filius hois venturus eſt in glo:ia patris. Et.ij. ad Corinth. v. omnes nos manifeſtari opo:tet ante tribunal xp̄i. Et.ij. petri.iij.ca. Adueniet dies dñi vt fur in quo celi magno impetu tranſient elementa vero calo:e ſoluentur. terra vero et ea que in ea ſunt exurẽtur. Et Joh. ij. manete in eo vt cũ apparuerit ſiduciam habeatis. Et iaco.ij. dicit iudicium ſine miſerico:dia fiet illi qui nõ fecerit miſericodiã. Et iude. ij. voſmetipſos in dilectione dei ſeruate expectantes miſerico:diã dñi noſtri ieſu xp̄i. Tertio aucto:itatibus docto:ũ. nã b. greg. ait. Jn maieſtate viſuri ſunt quẽ in hũilitate videre noluerunt vt tãto diſtrictus virtutem ſentiant quãto ceruicẽ co:dis ad eius p:eſentiã non inclinãt. Er Augu.xx. de ciuitate dei ca. j. omis eccl'ia veri dei tenet xp̄m eẽ vẽturũ de celo: ad viuos ꝛ mo:tuos iudicãdos: Et ierony. ad palmachiũ. ad erit illa dies in qua facta nr̃a quaſi in quadã tabula picta monſtranda ſunt. Et ad eliodo:um in calce ep̄le dicit. Veniet dies illa veniet in qua co:ruptũ hoc ꝛ mo:tale induat inco:ruptionem et immo:talitatẽ. Btũs ſeruus quẽ dñs inuenirit vigilantẽ. tunc ad vocẽ tube pauebit terra cuꝫ populis tu' gaudebis iudicaturo domino. Lugub:e mũdus imugiet. ꝛ tribus ad tribũ pecto:a ferient. potẽ

tiſſimi quondā regeam nudo late//re palpitabūt. Exhibebit tunc cū prole ſua igneus iupiter: adducetur cum ſuis ſtultus plato diſcipulis: Ariſtotilis argumēta nō proderūt. tunc tu ruſticanus ⁊ pauper exultabis dicens. Ecce crucifixus deus meus. Ecce iudex qui obuolutus pānis in preſepio vagijt. hic eſt operarij ac queſtuarij fili⁹: hic q matris geſtatus ſinu: deus homo fugit in egyptum: hic veſtitus cocino: hic ſpinis coronat⁹: hic magus habēs demoniū ⁊ ſamaritan⁹. Cerne manus iudee quas fixeras. Cerne lat⁹ romane quod foderas: videte corpus an idē ſit quod dicebatis clam nocte ſuſtuliſſe diſcipulos. hec ille Et bernardus ſuper canti. ait: veniet dies illa veniet vbi plus valebūt pura corda q̄ʒ aſtuta verba: cōſciētia bona q̄ʒ marſupia plena. qm̄ quidē iudex ille non falletur verbis nec flectet donis. Hinc ꝓpħa in prima parte ep̄le dicit. hec dicit dn̄s de⁹. Ecce ego requirā oues meas. vʒ in fine ſcl̄i ⁊ viſitabo eas demeritis inquirendo ⁊ ea diſcutiēdo. Tertio principaliter vniuerſale iudiciū eſſe venturū poteſt probari tribus figuris ⁊ exemplis: quarū prima ſcribit danie. vij. Antiquus dierum ſedit. ⁊ reliqua. Alia ſcribitur apocali. j. vbi dicitur. Uidi ſeptem cādelabra aurea. Tertia ſcribitur apoca. vltimo vbi chriſtus dicit. Ecce venio cito ⁊ merces mea mecum eſt dare vnicuiqʒ ſm̄ opera ſua Sed de his ſatis: nunc ad alia tranſeamus.

¶ Queſtio ſecunda hui⁹ ſermonis in qua declarat quare iudicare magis appropriatur chriſto ⁊ quomodo vel quo ordine iudicabit.

Q Ueritᵣ a doctoribus quare iudicare magis appropriatur xp̄o ⁊ quō iudicabit. Et reſpondet ab eis q̄ iudicare principali poteſtate ⁊ ordinaria tribus perſonis equaliter conuenit cū in eis ſit vna et eadem numero iudicandi poteſtas. Et q̄ʒuis ratiōe auctoritatis magis cōueniat perſone p̄ris que eſt a ſe. Et ratione rectitudinis que eſt in voluntate magis cōueniat ꝑſone ſp̄ūſcti cui bonitas appropriatur Tamē ratione diſcretionis magis appropriatur filio: qui eſt ſumma ſapientia p̄ris. Hinc ioħ. v. Pater nō iudicat quemquaʒ ſed omne iudiciū dedit filio. Judicabit ergo xp̄s in natura diuina: ſm̄ quā eſt creator. Et iudicabit in humana ſm̄ quā eſt redemptor: quia iudiciū ſit vt electi ad regnū eternū admittant: ad qđ dona creationis ſine donis redemptionis non ſufficerēt. ⁊ vt reprobi ab illo regno in perpetuū excludantur Hinc matħ. xviij. dicitur. Filius hominis venturus eſt in gl̄ia p̄ris ſui Uerū quia iudicare ⁊ iudicari act⁹ ſūt oppoſiti: ideo ſicut in primo aduentu venit in humilitate: ita in ſecūdo veniet in maieſtate: cuius gloriam diuinitatis ⁊ humanitatis boni oculo corꝑali ⁊ mentali videbūt q̄ʒuis mali ⁊ ſi gl̄iam corꝑis aſpicient: gl̄iam tamen aīe et diuinitatis videre non poterūt niſi quibuſdam effectibus de quib⁹ dolebūt. in hoc ẏo iudicio multa per ordinē faciet ipſe xp̄s. Et ideo in hac ſcđa parte p̄ntis ep̄le narrant ſingulares act⁹ quos ipſe faciet: quorum Primus

dicit viſitationis. vnde ꝓpha dicit et viſitabo eas.ſupple oues: de meritis inquirendo:ſicut viſitat paſtor gregem ſuum in die qn̄ fuerit in medio ouium ſuarū diſſipatarū.vꝫ a ſalute longinquarū ſic viſitabo oues meas merita diſcutiēdo. Quia ſꝫm doctores erit ibi non ſolū diſceptatio mentalis ſed etiā vocalis. Concordat Ricard⁹ in. iiij.di.xlviij.q.j. arti.ij. Et cōfirmat per euangeliū hodiernū Math. xxv.ſcriptū: vbi dicit ꝙ xp̄us vocaliter dicet. Eſuriui.ꝛc̄. Nec ſine ordine diſceptabit: quia erunt accuſatores demones ꝛ peccata.iuxta illd ſapiētie.iiij. Traducet eos ex aduerſo iniquitas ipſorum. Erunt teſtes. vꝫ angeli ꝛ etiā electi. Et xp̄us ex officio ſuo vocaliter diſceptabit. Scd̄us act⁹ dicit ſeparationis. vꝫ bonorum a malis vn̄ ait propheta. Et liberabo eas vꝫ oues.i. electos de oībus locis in q̄bus diſperſi fuerant.ſ.ad dexteram collocādo in die nubis et caliginis i.in preſenti miſeria. Et educā eas de populis.vꝫ de peccatorib⁹.ꝛ cōgregabo eas de terris huius miſerie. ꝛ inducaꝫ eas in terrā ſuā vꝫ.in celeſtem patriā. Tertius actus dicitur collocatōis. vnde propheta dic̄ Et paſcā eas in montibus iſrael. ꝛ in riuis ꝛ in cunctis ſedibus terre. In paſcuis vberrimis paſcā eas in mōtibus excelſis iſrael erūt paſcua eorū. Hec om̄ia loquit de paſcuis glorie de quibus ioh̄. x.ſcriptū eſt. Per me ſi quis introierit ſaluabitur et ingrediet et egrediet: et paſcua inueniet.ſequit.ibi requieſcēt. ſuplea laborib⁹ huius miſerie: iuxta illud apoc. xiiij. Amodo iam dicit ſpiritus vt requieſcant a laboribus ſuis. In herbis virētib⁹ ꝛ in paſcuis pinguibus paſcent ſuper mōtes iſrael. Hoc dicit ꝓpter diuerſa premia ex diuerſis meritis. quia ioh̄. xiiij.ſcriptum eſt. In domo patris mei manſiōes multe ſunt. de peni. di.iiij.ca. In domo. vnus tn̄ denarius eſt.hinc dicit. Ego paſcā oues meas et ego eas accubare faciā. dicit dn̄s deus qui eſt obiectum fruitionis ordinate.ſed de his ſatis.

¶ Queſtio tertia huius ſermōis in qua declaratur ſi omnes ſuſcitabūtur et ſimiliter iudicabuntur.

Queritur a doctoribus an oēs in iudicio ꝑſonaliter comparebunt. Et dicūt ꝙ ſic multiplici ratione. Primo ꝓpter ſcripture determinationē q̄ math. xix.poſita eſt: vbi xp̄s apoſtolis dixit. Sedebitis ſuper ſedes iudicantes duodecim tribus iſrael. Super quibus verbis augu. xx.de ciuitate dei capi.v. dicit Per duodecim tribus iſrael intelligunt omnes gentes. Secundo propter ſufficientem enumerationē. Nam omnes electi congregabunt vt dictum eſt. et habetur math.xiij. Et reprobi ꝓ cauſa criminali citabuntur ꝓ qua cōparere oportebit quia defenſio per procuratorē nō admittitur v.q.iij. In criminalib⁹. Tertio propter diuine iuſticie manifeſtationē: vt in preſentia iudicis ſingulorum conſcientie pateant. Quarto propter meliorē ꝑparationē. Nam viui hoc preaudientes et ꝑſcientes per ſacrā ſcripturā.ꝙ ſic eos perſonaliter cōparere oportebit.diligentius ſe preparabunt ne in tāta con-

gregatione et corā tanto iudice extremā cōfuſionē recipiāt. Quinto ꝓpter bonorꝫ cōſolationē vt videāt iudicē cuius diuinitate corꝑaīme .ꝛ humanitate eorū corpora gaudebunt. vt dicit auguſti de ſpū et aīa. Item propter reproborū maiorem afflictionē: reprobi enī in aſpectu iudicis vehementer affligenť. vnde vt ſcribitur apoc.vj. dicent montibus: cadite ſuper nos et abſcondite nos a facie ſedētis ſuꝑ thronū ꝛ ab ira agni. Propter p̄dictas ergo rationes omēs apparebūt et iudicabunť. Hinc in epiſtola tertio loco cōcludiť. Quod perierat requiram vł comeſtū ab eſtu vel alio mō deperditū. Et qđ abiectū erat vꝫ ab anima depoſitum et reiectum in puluerē reducā. Et qđ cōfractū fuerat. i. in partes diuiſum alligabo. Et ꝙ infirmū fuerat. vꝫ in hac vita conſolidabo. ſ. dotib⁹ coporis. Et qđ pīngue ꝛ forte gratijs ſpūalibus videlicet cuſtodiā quia in pſal. dicitur. Cuſtodit dn̄s aīas ſanctorꝫ ſuorum. Et addit Ego paſcā oues meas in iudicio ꝛ iuſticia. ait ſm eccleſiā dn̄s oīpotēs. Hoc idē oñdit euāgelium hodiernū in quo poniť iudicis deſcenſio qui eſt xp̄us eo modo quo in exordio dictū eſt. Poniť iudicij ꝯfirmatio ꝛ ordinatio ſicꝫ in prima pte et in ſcđa huius ſermōis eſt ꝓbatū. Poniť etiā oīm mortuorum reſurrectio: et finalis per ſentētiaꝫ diſtinctio: vt in hac vltima par parte diximus. Cui ſentētie adherēt omnes doctores. Alex. de ales bonauen. rich. in. iiij. di. xlvij. q. ij. ar. iiij. Humiliter ergo depꝛecemur miſericordiā dn̄i noſtri ieſu xp̄i iudicis cunctorū vt nos a malis exiſtentibus in ſiniſtra ad dexterā cuꝫ bonis collocatos in eterna gloria ducat. Qui cum patre ꝛc.

¶ Feria tertia p̄me hebdomade. xl de penitentia Sermo ſextus.

In diebus illis locutus eſt eſaias dicens. Querite dn̄m dū inueniri pōt Eſaie lv. caꝑ. hec verba ſcribunť. Pro exordio huius ſermonis ſatis vtiliter queritur. An deus per penitentiaꝫ peccatorū noſtrorū ſit a nobis querendus cum vbiqꝫ eſſe dicatur. Ad quod breuiter reſpondeť quod de⁹ eſt vbiqꝫ ꝓpter infinitaꝫ et ſummā ſimplicitatē. Unde aug. in libro de quātitate aīe dicit. Sicut ſe habet anima ad corpus: ita ſe habet deus ad vniuerſum: p̄ter hoc ꝙ nō informat. Et anima propter ſuā virtutē ꝛ ſimplicitatem eſt tota in toto corpore ꝛ tota in q̄libet corpīs. Hinc ꝑiere. xxiij. dn̄s ait. Celum et terram ego ipleo. Thomas ꝓ̄ parte. j. q. viij. arti. j. ſic idē probat. Deus agit imediate in omnib⁹ rebus: et agēs oportet eſſe coniūctum ei in quod immediate agit. vt ariſto. vij. phiſi. dicit: ꝙ mouēs ꝛ motū ſunt ſimul. verū quia hoc intelligiť de agente naturali et deus eſt agens voluntarium. Et agens quanto perfectius tanto remotius agit. Ideo doctor ſubtilis dicit ꝙ hoc eſt creditū: et ſi ratione probať: ratio magiſtri efficax eſt q dicit. ꝙ aut eſt nec vbi nō ꝛ hoc eſt ipoſſibile. aut alicubi ſic. et alicubi nō et ratio nō dať. ac vbiqꝫ et intentū habetur. Hinc ambroſi-

us in libro de trinita. Spũſſcũs in omnibus et vbiqꝫ ſemper eſt. quod vtiqꝫ diuinitatis et dñationis diui/ne eſt propriũ. Et quia deus aſpi/cit creaturas per intellectũ: volun/tatem ⁊ illapſuꝫ. Per intellectũ de⁹ vbiqꝫ eſt per pſentiaꝫ. per volunta/tem de⁹ eſt vbiqꝫ per potẽtiã: per il/lapſum de⁹ eſt vbiqꝫ per eſſentiã: q̃ cuilibet enti habet illabi. Preť hos aug. in libro ꝯfeſſionũ alios ponit dicẽs. Deus eſt i ſe ĩpſo: vt alpha ⁊ o. In mundo vt creator et rector. in angelis vt ſapor ⁊ decor. In electis vt liberator et adiutor. in reprobis vt terror et horror. Cum his igitur et pluribus alijs modis deus vbiqꝫ eſſe dicať: tamẽ querẽdus eſt a no/bis virtute penitentie. Hinc ꝓpha dicit. Querite dñm dum inueniri poteſt. vꝫ per penitẽtiã: que fuerũt verba propoſita preſentis epiſtole declarande. ¶ In qua pncipaliter tria queruntꝛ. Primũ eſt de penitẽ/tie dignitate. vꝫ an penitẽtia ſit pri/or alijs virtutibus dignitate: ⁊ hoc in pncipio. Aliõ eſt de obiecti peni/tẽtie aſſignatione. ibi. derelinquat impius viam ſuã. Ultimũ eſt de pe/nitentie fructificatione. ibi Nõ eni cogitationes mee. et reliqua.

¶ Queſtio prima huius ſermonis in qua declaratur An penitentia ſit prior alijs virtutibus dignitate.

Dubitať a doctoribus. an penitentia ſit prior alijs virtutib⁹ dignitate Hoc queritur quia principiuꝫ ꝓphe dicit. Querite dñm ⁊c. glo. p penitentiã ait. Ad quod dicunt ꝙ illa virtus eſt dignior que dignius ⁊ ſub digniori rõne habet obiectũ vñ virtutes theologice que imme/diate reſpiciunt deum ſunt alijs di/gniores. penitẽtia ṽo eſt virtus mo/ralis que cõtineť ſub iuſticia. Hinc de peni. di. iij. §. j. dicit. penitentia eſt quedã dolẽtis vindicta puniẽs in ſe qd dolet cõmiſiſſe Nam puni/re qd eſt male factũ ptinet ad ratio/nem iuſticie. Inter aũt morales vir/tutes ille ſunt digniores que magis de propinquo deum ſicut ad finem reſpiciunt. Hec auteꝫ ſunt latria et penitentia: quorũ actus ſunt circa ea que directe et immediate ad di/uinũ honorẽ ordinanť. Et ideo in/ter omẽs virtutes morales ſunt no/biliores. latria tamẽ nobilior eſt qꝛ tendentiã in bonũ principalius re/ſpicit Poſtea penitẽtia q̃ poſt receſ/ſum a malo deinde tendẽtia in bo/num conſiderat. vnde merito pro/pheta dicit. Querite dñm dũ inue/niri poteſt: tribus modis. Primo corde. Sapie. j. In ſimplicitate cor/dis veſtri querite illũ: quia deus in/ſpector cordis eſt vt habeť ibidẽ. xv q. ij. Si a ſacerdotibus. xxvj. q. vj. Si preſbr. et cap̃. cognouimus. ex/tra. Ne ſede va. cap̃. j. De ſimonia. Hos. Secundo opere iuxta illud pſal. Deũ exquiſiui manibus meis vꝫ operibus quibus glorificatur. et inuenitur pater qui eſt in celis: ma/thei. v. xij. q. ij. quatuor. Tertio ore vnde infert propha. Inuocate eum dum prope eſt: quia prope eſt dñs inuocantibus eum. vꝫ penitentia que iſtis tribus modis fit. Hinc do/minus marci. iij. dicit. Penitentiã agite appropinquabit eni regnum celorꝝ. xxiij. q. iiij. §. Ex his. xxxiij. q ij. Audiuim⁹. De pe. di. j. §. deniqꝫ

Concoꝛ. rich. in .iiij. di. xiiij. q. x. ar.
vij. Jeroni. ſuper marcu͂. de penite͂
tia dicit. Amaritudine͂ radicis: dul/
cedo pomi co͂penſat: pericula ma/
ris ſpes lucri delectat: doloꝛe͂ medi
cine ſpes ſalutis mitigat: qui deſi
derat nucleu͂ coꝛtice͂ fra͂gat. Hac pe
nitentia͂ agat qui vult eterno adhe
rere bono. p̄conia xp̄i narrare poſ
ſunt q ad palma͂ indulge͂tie ꝑueni/
re meruerūt. hec ille. ſʒ de his ſatis.

¶ Queſtio ſecunda huius ſermo͂is
in qua declaratur quid ſit ſubiectu͂
et materia penitentie.

Dubitatur a doctoꝛibuus
an pc͂m ſit ſubiectu͂ ⁊ ꝓp̄a
materia penite͂tie. Ad ꝙ
breuiter dicit ꝙ materia
⁊ ſubiectu͂ penite͂tie eſt triplex. Pꝛi
mu͂ ſubiectu͂ pꝛoximu͂ eſt actꝰ dolen
di penite͂tis. vn͂ aug. in libꝛo de pe.
dicit. Nullus poteſt inchoare no/
uam vitam niſi eum veteris vite pe
niteat. Sc͂dm ſubiectu͂ remotu͂ eſt
peccatum moꝛtale de quibus pec/
catoꝛ dolere tenetur quia actus pe/
nitentie eſt deteſtari peccatu͂ actua
le inquantu͂ eſt pꝛeuaricatiuum et
tranſgreſſiuu͂ legis. quod peccato
moꝛtali ꝓpꝛie co͂uenit ſicut ait Am
bꝛo. in li. de paradiſo. Tertiu͂ ſubie
ctum remotiſſimu͂ eſt peccatu͂ venia
le inquantum eſt noſtra voluntate
factum. poteſt tame͂ ſatis large pe/
nitentia eſſe de oꝛiginali vt ipſa ac/
cipitur pꝛo deteſtatio͂e rei pꝛeterite
ſicut loquitur Augu. in li de penite͂
tia. Hinc ꝓpheta ait: in ſc͂da parte
huius ep̄le. Derelinquat impius
viam ſuam. vꝫ pꝛeterita͂ mala͂ ſi vult
inuenire deu͂ Et vir iniquus cogita
tiones ſuas: quia vt ſapientie. j. ſcri
bitur: peruerſe cogitationes ſepera͂t
a deo. Et reuertatur ad dn͂m deu͂
vꝫ iuſticia͂ operando quia ſm pſal.
Nouit dn͂s viam iuſtoꝛum. et iter
impioꝛum peribit. Et miſerebit eiꝰ
qꝛ dicit Augu. velit nolit nouatus
hereticus vere penitente͂ ſuſcipit
chꝛiſtus. Quoniam multus eſt ad
ignoſcendum. ſm illud pſal. Quo/
modo miſeretur pater filioꝛu͂ miſe/
ritus eſt dn͂s. Hinc Jere. iij. Tu foꝛ
nicata es cum amatoꝛibus tuis tn͂
reuertere ad me ⁊ ego ſuſcipiam te.
Sed hec pauca ſufficiant. vnde ad
aliam tranſeamus.

¶ Queſtio tertia huius ſermonis
in qua declarant fructus penite͂tie

Dubitatur a doctoꝛibꝰ qui
ſunt fructus penitentie.
An ſint peccatoꝝ remiſſio
eoꝝ pene donatio: gr̄aru͂
⁊ ꝟtutu͂ infuſio ⁊ reſtitutio. Et ꝙ ſic
breuiter dicunt. Pꝛimo dicunt ꝙ
vnus fructus penite͂tie eſt pctoꝝ re/
miſſio. iuxta illud ezechielis. xviij.
Si impius egerit penitentia͂ ab oi͂/
bus peccatis ſuis que opatus eſt.
et cuſtodierit om͂ia pꝛecepta mea: ⁊
fecerit iudiciu͂ ⁊ iuſticia͂ vita viuet ⁊
non moꝛiet: oim͂ iniquitatum eius
quas opatus eſt no͂ recoꝛdaboꝛ. de
peni. di. iiij. §. poꝛro Nec valet ob
icere illo͂ ad hebꝛe. xij. Eſau no͂ iue
nit penitentie locu͂ q̄ꝫq̄ꝫ cu͂ lacrimis
queſiſſet eaꝫ. eo ꝙ no͂ vere penituit.
Nam dixit. Ueniet dies luctus pa
tris mei ⁊ occida͂ iacob fratre͂ meu͂.
Nec valet obijcere illo͂. ij. machab.
ix. Oꝛabat anthiochꝰ ſceleſtus deu͂
a quo no͂ erat miam conſecuturus
Eo ꝙ ille dolebat no͂ de offenſione
dei ſꝫ de iſirmitate coꝛpis qua͂ patie

batur. Nec valet obijcere illud mathei.xij. Qui dixerit cōtra ſpm̄ ſctm̄ verbū non remittetur ei. Quia vel intelligit̄ de peccato in hac vita: ex certa malitia facto: quod cum difficultate remittitur. vel de finali impenitentia q: poſt finem huius vite non eſt remiſſio peccatoꝝ: ſm illud ſapiͤ.v. penitentiā agentes ⁊ p꜄ angustia ſpūs gemētes. q: tales ex deſperatione ſic dicebant. Nam repugnat diuine miſericordie in hac vita pentētib⁹ nō indulgere. De quo iohe.ij. dicit̄ Benign⁹ ⁊ miſericors eſt. Hinc in hac tertia parte ep̄le dicitur. Non enim cogitationes mee cogitationes vr̄e neq꜒ vie mee vie veſtre: q: impoſſibile putatis penitentib⁹ indulgeri: q: ſicͣ exaltāt̄ celi a terra: ſic exaltate ſūt vie mee a vijs veſtris. et cogitationes mee a cogitationibus vr̄is: quia ſm Jere.xix. Ego cogito cogitatiōes pacis. vos ſcdm̄ mathm̄.ix. cogitatis mala in cordibus vr̄is. Secūdo doctores dicunt ꝙ alius fruct⁹ penitentie eſt peccatoꝝ pene donatio. q: tanta poteſt eſſe vis act⁹ interioris ⁊ exterioris penitētie ꝙ oı̄ps de⁹ penitēti oēm penā ſua miſericordia donet vt Luce.vij. in magdalena manifeſtū fuit. Et .xxiij. in latrone apparuit. Tertio addūt doctores ⁊ dicūt: puta Bona. alex. de ales Richar. in.iiij di.xiiij. q.viij. ar.j. ꝙ alius fruct⁹ penitētie eſt grāru ⁊ virtutū infuſio ⁊ reſtitutio: patet q: charitas nō pōt eſſe in aīa cū carentia alicuius virtutis neceſſarie ad ſpūalis vite rectitudinē. ſed remiſſio pcōꝝ non poteſt eſſe ſine charitate: ergo ſi ꝑ penitētiam peccata remittunt̄. charitas ſimiliter infundit̄: per quā oēs virtutes ad rectitudinē vite neceſſarie reſtituūtur. Hinc Augu. in libe. de penitentia dicit. Penitētia languores ſanat: leproſos curat: mortuos ſuſcitat ſanitatē auget. grām cōſeruat. claudis greſſū. aridis copiā cecis reſtituit viſum. vitia fugat virtutē exornat. mētē munit ⁊ roborat Richar. vbi ſupra dicit arti.tū.ij. ꝙ opa bona ꝑ ſequens pctm̄ mortale mortificata: per ſequentē penitētiā reuiuificātur. Hinc ꝓpħa cōcludit. Et quomodo deſcēdit ymber ⁊ nix de celo et illic vltra nō reuertit̄ ſuple idem numero ſ꜒ inebriat terrā ⁊ infundit eam ⁊ germinare eā facit. Et dat ſemen ſerenti ⁊ panē comedenti ſic erit verbū meū. v꜒ incarnatu꜒ pro pcō꜄ibus vt agerēt penitentiam vel p꜄edicatū ⁊ ipſi pctōres ad penitentiā reuertant̄. vn̄ addit: qđ egredietur de ore meo non reuertetur ad me vacuū. v꜒ ſine fructu ſed faciet quecūq꜒ volui. Et proſpabit̄ in his. ſ. in conuerſione pcōꝝ ad penitentiā ad q̄ miſſi illud. Ait v꜒ ſm eccleſiam dn̄s omp̄s. Hoc idē oſtendit euangelium hodiernū quod docet deū querere per penitētiā q̄uis vbicunq꜒ ſit vt in exordio dictū eſt quando dicit̄ in principio: ꝙ cū intraret ieſus hierroſolimam cōmota eſt vniuerſa ciuitas dicens: quis eſt hic. Et populi dicebant: hic eſt ieſus. ⁊c̄. qui predicat penitentiam alijs virtutibus priorē dignitate: vt in p꜄ima parte oſtēſum eſt. Deinde de templo peccatores per eū expulſi ſunt: quia querentes deū per penitentiam pcā deteſtantur: vt ſecūdo loco fuit oſtenſum. Ultimo fructus

penitentie dñs manifeſtat: quia cecos ⁊ claudos: ⁊ pctis omnino infirmos ſanauit. Ille qui eſt benedict⁹ in ſecula ſeculorum. Amen.

¶Feria quarta prime hebdomade quadrageſime de impedimētis penitentie Sermo.vij.

In diebus illis venit helyas in berſabee iuda ⁊ dimiſit ibi puerum ſuū.iij. Regū ca.xix. hec verba ſcribunt Pro exordio huius ſermonis querit a doctoribus. An qui dimittit ex timore facere penitētiā debitā peccet. Ad quod breuiter ipſi dicūt ꝙ timor eſt pctm̄ qñ qs eo refugit: qd ſm rationem non eſt fugiendū. Et ſi in ſolo appetitu ſubito conſiſtit eſt pcm̄ venialeꝫ ſi autē ad appetitū rationalē venerit quandoqꝫ eſt pctm̄ mortale vt cū eo ꝑtermittit quod ex ꝓcepto diuino debet operari: contra quos Math.x.dicit. Nolite timere. Qñqꝫ peccatū veniale vt cū quis refugit quod ex ꝓcepto diuio facere nō tenetur. Qñqꝫ ꝟo nullū peccatū vt cum quis mala corpis ne incurrat mala conſcientie vel maior dei honor inde ſeqꝗt. ſic fecit helyas thelbites de vico quodam nomine thebi clauſit celum tribus annis cū dimidio oꝛone ſua: ⁊ eadē ipſuꝫ aperuit ⁊ pluuiam dedit.iij. Regū.xvij. qui ignē ad peccatores deuorandū venire fecit de celo. iiij. Regū.ij. quē deus per turbinē leuauit in celū. vꝫ in paradiſum terreſtrē vt ibidē habetur. fugit minas impiiſſime regie yeſabelis vt viuēs ide ꝯtra antixp̄m ad predicandum veniat ſicut apoc. x. habet In hac igitur epl'a de quo verba predicta ſūt ſumpta tres vtiles queſtiones ponunt. Prima eſt de penitētie obiectione. in ꝑncipio Alia ē de penitētie incitatione. ibi ⁊ ecce angelus dñi. Ultima eſt de efficatia penitētie triūphatione. ibi et ambulauit in fortitudine ⁊ relιq̃ In reſponſione huius dubij. concordat Alex. ⁊ Thomas. 2ª2ᵉ..q. cxxv. arti.j. et.ij. Et durasdus noſter in ſumma.

¶Queſtio prima huius ſermonis que ſunt obiectiones. et impedimenta penitentie.

Querit a doctoribus que ſunt obiectiones ſiue impedimenta penitētie. Et dicunt breuiter ꝙ ſunt quatuor. Primū dicit timor quo plurimi negligunt a pctō reſurgere ⁊ penitentiā facere. Nā audiunt ꝙ ſcribitur. de peni. di.iij. circa principiū. Penitētia eſt peccatoꝝ cauſas excidere vnde pleriqꝫ intelligunt ꝙ ſi digne penitere volunt neceſſe eſt aliena reſtituere. vꝫ vſuras rapinas furta. ſymonias ⁊ omnia mala lucra: quia extra de regu. iu. li.vj.ca. peccatū: dicit Nō dimittit peccatū non reſtituat ablatum. Neceſſe eſt igit vt dimittat ſeptas multarum diuiſionū et officiorū ⁊ odia: vanitates ⁊ ſimilia Item ꝙ ſatiſfaciant publice ſic ſimiliter publice peccauerunt. Extra de peñ. ⁊ re. ca.j. Et propter predicta ⁊ ſimilia timent et penitere nolunt. Hi quidē denotari poſſunt per Elyam qu ex timore fugit et venit in berſabee: vrbs et terminus totius regni iſrael.j. Re.

iij. Cui nomē impoſuit yſaac. Geñ. xxvj. In qua ſamuel poſuit filios ſuos iudices. j. Regū. ix. Et ibi di miſit puerū ſuum. videlꝫ Jonam vt hebrei tradūt et magr̄ in hiſtorijs dicit. Quibus pro eorum remedio dici pōt illud Job. vj. Quia timet pruinam. vꝫ penā temporalē. irruet ſup eū nix. i. pena eterna. His etiaꝫ accidit al' timor recidiuādi. ſꝫ horum quiſqꝫ dicat. Dñs illuminatio mea ꝛ ſalus mea quem timebo. Et ſimiliter eis tertius timor ſupuenit cōtra diabolū ꝓliandi ꝛ ei reſiſtēdi Cui vt habeť. xvj. Si de' ꝓ nobis qs ꝯtra nos. Et audiant quid Hieronimus dicat. Debilis eſt hoſtis q nō pōt vincere niſi volentē. Scdm ipedimentū dicit pudor quo multi ypocrite et ſuperbi decipiunť non intelligentes remediū naturale. qꝛ Benardus ait. O inſania nimia hominū pudet ablui ꝛ nō pudet inquinari. pudet ſordes abſtrahere: et nō pudet cōtrahere. abſtergitur caliga ꝛ cōtemnit anima. Nec intelligunt remediū morale: qꝛ min' malū eſt in hac vita vereri q̄ꝫ in iudicio publicari Hinc de' Naum. iij. dicit Reuelabo inquit pudēda tua ꝛ oſtendā gentibus nuditatē tuam Nec intelligūt remediū ſpirituale. quia penitentiā ſecrete poſſunt accipere. Hinc Elyas perexit in deſertum viā vnius diei: quia ſoli et vni ſacerdoti confitendū eſt. Extra de pe. ꝛ re. Vis His omnib' ſalomō Eccli. iiij. dicit Nō confundaris ꝓ anima tua dicere verum. Eſt enim confuſio adducens peccatum: et eſt confuſio adducens gratiam et gloriā Tertiū impedimentū dicit ſpes vꝫ diu viuendi ſed in pſal. dꝛ Uiri ſanguinū ꝛ doloſi non dimidiabunt dies ſuos. ſm Alexan. de ales q ipſi viuere credūt. Et Jaco. iiij. ſcribit. q eſt vita nr̄a: vapor eſt ad modicū parēs. Et Job. xiiij. hō natus de muliere breui viuens tempore. et reliq̄. Et Señ. Quottidie morimur Spes etiaꝫ miſericordiā ꝯſequendi. ſed Grego. dicit De miſericordia dei debem' erubeſcere: ſi iuſticiā eius nolimus formidare. qꝛ ſcdm Hieroni. Magna eſt miſericordia dei ſed non minor iuſticia Spes etiā in fine ꝯuertēdi. ſed cauē duꝫ eſt. ne eueniat ſicut diuiti luce xij. Hinc math. xj. dñs ait. Uigilate quia neſcitis qñ dñs veniet. Et Aug. in li. de pe. dicit Age penitentiam dum ſanus es. Hinc elias ſedit ſub vmbra iuniperi. que arbor ex denſitate nimia viridorum ſoliorꝫ mundū ſignificat in quo ſpes nimia ponit. ſed in ipſis latent aculei et grana nimis amara. Et ideo in hoc mundo facienda eſt penitētia. Quartum impedimentum dicitur deſperatio que ꝓcedit ex peccatorum magnitudine ſicut Geñ. iiij. Cayn accidit q dixit. Maior ē iniquitas mea q̄ꝫ vt veniā merear Sicut etiā accidit iude. vt Matth. xvij. dicit Procedit etiā ex peccatorū multitudie. Et tūc illud pſal. dici poteſt Miſericordie dñi abiſſus multa. Hinc dauid ait: ſm multitudinem miſerationū tuarū dele iniqtatē meā. Procedit etiā ex peccatorꝫ longitudine. ꝛ tūc illud leonis pape dici poteſt Miſicordie dñi nec mēſuras poſſumus ponere nec tpa diffinire. hic helyas petiuit aie

ſue vt moreret deſperationē euitās peccatorū. Hec impedimēta ponit dñs hoſtieñ. in ſua ſmuma. Et durandus ordinis minor. Et raymūdus ꝛ alij pleriqꝫ. Tamen aliqui addunt aliq̄ pter hec que ſnie huius epl'e fauent Primū dicit amor peccandi quo ſubmerſus eſt diues ille epulo de q̄ luce.xvj. ſcribit. Cōtra quod ait.grego. Tēporale eſt qđ delectat eternū qđ cruciat. Aliud eſt: mala ꝯſuetudo: de qua hugo ſuper regulaꝫ auguſtini dicit. Cogitatio mala parit delectationē delectatio cōſenſum conſenſus operationem operatio conſuetudinē. Et hec tangitur.di.vj.c. Teſtamētū. Que eſt iugum graue ſup filios adā. Eccl'i. xl. Nam qui facit peccatū ſeruus ē pcti. Joh.viij.vñ. Jere.xiij. Si poteſt mutare ethyops pellem ſuā aut pardus varietates ſuas ꝛ vos poteritis beneſacere. Tertiū dicit infidelitas que eſt fundamentū oīum malorū ſicut fides eſt fundamentū omnium bonorum: vt dicit Augu. Quartū dicit ignorantia que ex infidelicate procedit.q2 eſa.vij.dicit. Niſi credideritis non intelligetis. Quintū eſt malum exemplū eorū qui male viuunt. Cōtra quod ſunt verba Auguſti.ij.q.j.ca. Multi: dicentis. Non minus ardebunt qui cum multis ardebunt. Hinc Eccl'i. xxxij.dicitur. Non pecces in multitudine ciuitatis. Sextū dicitur pigricia. Hinc eccl'i.xxxij.di. De ſtercore boū lapidabit piger Septimū dicit p̄ſumptio.de q̄ eccl'.xxxvij.di. O preſumptio nequiſſima nō creata es vꝫ adeo. Octauū dicitur alleuiatio.vꝫ proprie culpe cū aggrauatiōe.ſ.alteri⁹ vt dicit. Benar.ſed de his ſatis. nunc ad alia tranſeamus

¶ Queſtio ſecūda huius ſermonis in qua declaratur de his que incitant et inducunt ad penitentiam.

Querit a doctorib⁹ Que ſunt illa que incitant ꝛ inducunt ad penitentiam. Et dicūt aliq ꝙ ſunt q̄tuor que continentur in ſecunda parte huius epiſtole. Primum dicitur aſſiſtentia diuine viſitationis vnde poſtq̄ꝫ helyas petiuit anime ſue vt moreretur.ꝛ ait. Sufficit mihi dñe vꝫ tempus quo vixi.tolle animam meā: neqꝫ enim melior ſum q̄ꝫ pres mei. vt.ſ. illis mortuis ego viuere exoptem. ꝓiecit ſe ꝛ obdormiuit in vmbra iuniperi Sequitur aſſiſtētia diuine viſitationis quia dicit text⁹ Et ecce angelus dñi.i.dñs principaliter venit vt ſpūaliter illaberet intima ꝯſcientie. vnde eſai.l.ſcriptū eſt. Ego ipe qui loquebar ecce adſuꝫ. Scdm dicit efficatia ſue inſpiratiōis quia ſubditur.tetigit eū. O tactus diuine manus quō eſt virtuoſus.conprimit eni radicem oīs mali.ſ.concupiſcentiā. Hinc gene. xxxij.ſcriptum eſt. Angelus tetigit neruū femoris iacob ꝛ ſtatim emarcuit. Tertiū dicitur eloquētia ſue exortationis quia dixit illi.ſurge.ſ. per peccati deteſtationeꝫ.comede per attentam conſideratiōe. cibus enim niſi maſticetur eius ſapor nō percipitur. ſic mens attente conſiderans preterita peccata.ſupplicia cōminata. beneficia collata. p̄mia preparata percipit ea que dei ſunt. grandis enim reſtat tibi via.ſ. vſqꝫ ad celum: que lōga arta dura labo

rioſa Sciūt hec tribus dñi que ſm pſal.illuc aſcenderūt.Quartū dicit affluentia ſue propinationis: quia reſpexit.et ecce ad caput ſuum ſubcineritius panis: qui eſt ꝯſideratio proprie ꝯditionis et mortis. Hinc eccleſia in die cinerum in impone tione earum dicit. Memento homo qua puluis es ⁊ in puluerem reuerteris. Quia dñs primū hominē de limo terre formauit. Geñ.ij. de conſe.di.j.ca.hi duo. Et vas aque que eſt conſideratio huius peregrinationis ⁊ vite. Hinc.ij.Reg.xiiij. ſcribitur. Omnes morimur ⁊ quaſi aque dilabimur in terram.xiiij.q.ij In eccleſiaſtico Nec a myſterio vacat ꝙ bis helyas ab angelo vocat quia euenire ſolet ꝙ peccatores ad motum ſpiritualem diuine manus excitantur.et quid fecerint et quid incurrerint, quid amiſerit quē offēderunt reſpiciant ⁊ conſiderēt: ſed iterum peccati ſopore deprimunt verūtamē miſericors deus ipſos nō deſerit.adhuc accedit: adhuc tāgit adhuc vocat. Hinc augu.ait. Peccator ſperare debet veniā etiā ſi circa finem vite ſue conuertatur. Ecce iam vidimus quatuor incitamenta penitētie. Nunc ad efficacem eius triumphationem accedamus.

¶ Queſtio tertia huius ſermonis in qua declaratur de efficaci triūphatione penitentie.

Querit a doctoribus: qui ſunt triumphi penitentie ſalutaris. Et dicū taliqui ꝙ ſūt quattuor qui notātur in hac tertia parte huius ep̄le. Primus dicitur reſumptio roboris vnde ſequitur textus. Qui cum ſurrexiſſet comedit ⁊ bibit qui prius iacebat. vñ Joh.v.de egroto.dicitur Suſtulit grabatū ſuum ⁊ ambulauit. Alius eſt protractio temporis quia ſequitur. Et ambulauit in fortitudine cibi illius.xl.diebus ⁊.xl. noctibus.i.in toto tempore huius preſentis miſerie. Hinc ad Gala. vj.dicitur. Dum tempus habemus operemur bonū. Tertius dicitur perfectio operis: quia ſequitur vſqꝫ ad montem dei oreb.i.vſqꝫ ad obſeruationē legalium mandatoriuꝫ que ad litteram data fuerunt in mōte oreb. Nam math.xix.dicitur Si vis ad vitam ingredi ſerua mādata Quartus ⁊ vltim⁹ dicitur directio intentionis quia ſequitur: dei: quia perfecta penitentia dirigit in deū. Hinc mons oreb in quo ducit penitentia di: mons dei. Nam iſido. cap.xij.de ſūmo bono dicit. Eſt cōuerſis perfecta compunctiōis affectio que oēs a ſe carnaliū deſideriorum affectus repellit. Et intentionem ſuaꝫ toto mentis ſtudio in dei contēplationē defigit. Uerus igit penitens venit in monteꝫ dei oreb quia facit volūtatem patris qui in celis eſt. Et iō frater et ſoror et mater xp̄i eſt: vt dicit euangeliū hodiernum Mathei.xij.deſcriptū. In cuius prima parte ponit impenitētiū iudeorū infidelitas: que eſt vnū de impedimentis penitentie in prima parte huius ſermonis deſcriptū In ſecunda parte ponit impenitētium iudeorū damnabilitas: quia nō fuerūt incitati ad penitentiā aliquo incitamēto poſito in ſcd̄a parte huius epiſtole ſm xp̄i exempluꝫ In tertia parte ponit penitentis

triumphalitas quia generat chriſtū in ↄſcientia. Et ideo eius mater fra/ ter et ſoror eſt: q2 eſt eius coheres in monte dei oreb. Et propter timo/ rem nunq̄ꝫ deſiſtit ab incepto itine/ re: ne peccet vt in exordio dictū eſt. Ad quem monte nos perducere di/ gnet ille qui eſt benedictus in ſecu/ la ſeculorum. Amen.

Feria. v. ꝑme hebdōe. xl. expoſitio epl'e de emēdatōe pctōris ſer. viij.

f Act⁹ eſt ſer/mo dñi ad me dicens. Quid eſt ꝙ inter vos parabolā vertitis in ꝓ/uerbiū iſtud in terra iſrael dicētes Patres noſtri comederunt vuā ac/cerbā et dentes filiorū obſtupeſcūt ezechiel. xviij. hec verba ſcribunt. Pro exordio huius ſermonis ſatis vtiliter queritur. An deus inferat penam alicui ſine culpa. Et dico ꝙ non niſi inquantuꝫ eſſet medicina peccati ſanatiua. quia ait Grego/rius. Quod lima ferro: fornax au/ro flagella grano: hoc facit tribula/tio iuſto Aut pci preſeruatiua quia ſecundum pſal. plures damnantur ꝓſperitate q̄ꝫ aduerſitate. Hinc di/cit. Cadent a latere tuo mille et de/cem milia a dextris tuis. Aut ad bo/num promotiua. Unde de ſctō iob legitur. Sicut enī medicina carna/lis datur vt potioribus ꝓſtet auxili/um: quāuis quādoqꝫ minorib⁹ no/ceat. Ita deus vel ad ꝓbationē vel ad hūiliationē vel ꝓpter aliā ratio/nabilē et vtilē cauſa: quāuis nobis abſconditā in tpalibus vl' corpalib⁹ punit. vt in ſpiritualibus que ſunt potiora proficiat Concordat magi/ſter ſentētiarū. in. ij. di. xxxij. ⁊ alex. de ales. et bonauentu. et tho. 2ª 2ᵉ. q. cviij. ar. iiij. Hinc ezechiel ꝓpha dicit verba propoſita que ſunt prin/cipium epl'e in preſentiarū exponē/de. ℭ In qua de purgatiōe pctōris tres vtiles declarantur queſtiones Quarū prima dicit oris vel ſermo/nis purgatio. in principio. Secun/da dicit cordis recta cogitatio. ibi. anima que peccauerit ipſa morieт. Tertia dicitur operis iuſtificatio. ibi. et vir ſi fuerit.

ℭ Queſtio prima de murmuratio/ne peccatoris ꝙ peccata parētum tranſeant ad filios et ad poſteros.

Queritur a doctoribus. An peccata parentum trāſe/ant ad poſteros Hoc pro tanto queritur ꝙ cum in precedētibus dictū ſit de penitētia quam quidam dixerunt nō eſſe ne/ceſſariam: cum filij puniantur pro/ peccato parentum: alegantes non ſolum verba prepoſita ſed etiam il/lud Exo. xxvij. Ego ſum dñs deus tuus fortis zelotes viſitans iniqui/tatem patrum in filios in tertiam ⁊ quartam generationem. vt ergo re/moueatur impedimentū penitētie. ⁊ peccator emēdet ore ne dicat ↄtra iuſticiaꝫ dei: mota eſt preſens que/ſtio. Pro ſolutione cuius notan/da ſunt aliqua. Primū ꝙ duplex eſt pena que per peccatuꝫ a deo in/fligitur: temporalis vꝫ ⁊ eterna. Aliud notādū eſt ꝙ de⁹ ꝓpter pctā parentū punit filios ⁊ nepotes pe/na tēporali. ſicut ꝓpter peccatū filij Noe qui vocatus eſt cham: punitus eſt fili⁹ ei⁹ vocat⁹ canaan. Gen̄. ix. Et ratio eſt quia pena temporalis

reſpicit corpus ſm qꝺ filius eſt aliquid patris.vnde punit illud velut quedam portio illius qui peccauit.Et ſic intelligi poſſũt verba exodi.xxvij. et Jere.trenorum.v.patres noſtri peccauerunt ꝛ non ſunt et nos iniquitates eorum portauimus.ꝛ alia verba ſimilia que in ſcripturis inueniuntur. Aliud notandum ꝙ deus propter peccata parẽtũ nõ punit filios pena eterna que primo ꝛ directe reſpicit animã ab ipſo deo immediate creatã Ad quẽ ſenſuꝫ ad gala.vj.paulus ait:vnuſquiſqꝫ onus ſuum portabit. Et in epl'a hodierna dicitur per deum: Sicut anima patris: ita anima filij mea eſt. Quarto notandũ ẽ ꝙ preter hũc ſenſum Grego.xxvj.li.moraliũ aliud poſuit dicens.Ego ſum deus zelotes qui viſito peccata patrũ in filios vſqꝫ in tertiam ꝛ quartam progeniẽ vel generationem.lꝫ non inequalitate iudicij ſed magnitudine clemẽtie. Et.j.queſti.ij. Augu.dicit. In tertia ꝛ quarta generatione peccata patrũ ſe dñs cõminat in lege filijs redditurũ nõ inequalitate iudicij vt alij peccẽt ꝛ alij puniantur:ſed magnitudine clemẽtie: dũ expectat penitentiam ꝛ qui in generatiõe delinquitur nõ prius corrumpit ꝛ emendat. niſi tertia et quarta progenie vel generatione eueniat. Quinto notandum ꝙ preter primaꝫ expõnem cui fauent magiſter ꝛ doc.ꝛ preter ſcꝺam: adhuc aliqui dicunt predicta verba fuiſſe pabolice dicta. pabola ei ſm iero. eſt ſermo vnũ verbis exprimens et aliud ſenſu explicans.Sicut eſt parabola de ſemine.luce.viij. Et de theſauro in agro abſcondito.et de ſagena vel rete miſſa ĩ mare Dicũt eñi ꝙ incentiua vitiorum et primi motus cogitationum ꝛ prima preſentata ſenſui ad illicitam delectationẽ: ſine quibꝰ de conmuni lege preſentem vitam nemo pertranſire poteſt:hic dicuntur parentes quia ex his omnia orũt mala. filij ſunt cogitationes cũ cõſenſu. Nepotes ſunt male operationes.Pronepotes ſunt cõſuetudo ꝛ gloriatio atqꝫ contemptus peccadi. Ergo filij nepotes: pronepotes pro pctõ patrũ puniuntur quia conſenſus in opus ꝛ operatio praua ꝛ cõtemptus vel gloria peccati que omnio deus iuſte punit:ex malis cogitationibus oriuntur. Sed quia has explanationes iudei non habebant ꝛ diuinaꝫ ſcripturam male intelligebant: ideo per prophetã dñs dicit verba que ꝓpoſui. et addit Uiuo ego dicit dñs. Juramentum eſt quo iurat dñs ꝛ nihil illꝺ ꝗꝫ diffinita ſentẽtia ꝛ eius promiſſio que ſemper ſtabilis eſt iuxta illud pſal. Jurauit dñs et non penitebit eum. Et quia deo nihil eſt ſuperius ideo iurat per ſemetipſuꝫ iuxta illud Geñ.xxij.Per metipſum iuraui dicit dñs. Si pro non fuerit parabola hec in prouerbium in iſrael. vꝫ in quolibet ppl'i mei qui vult ſe emendare. ꝛ contra meam iuſticiam noluerit amplius murmurare. Ecce omnes aĩe mee ſunt:vt anima patris. ita et anima filij mea eſt. O igit felix q ꝯtra dei iuſticiam nõ murmurauerit: ꝛ ſi in hoc deficit ſe emendat.

¶ Queſtio ſcꝺa an ſit vera opinio illorum qui dicũt ꝙ anime ſunt ex

traduce.⁊ ideo peccatum vnius im
putatur alteri.

q Ueritur diligenter a docto
ribus. An anime rationa
les ſint ex traduce et pec/
catū vnius imputet alte/
ri. Et breuiter rn̄det ꝙ nō. Primo
quia phus.xvj.de animabus dicit
Intellectus tm̄ intrat ab extrinſe/
co. Item quia ſi anime eſſent ex tra
duce aut generarent a parente: ſeq
tur immediate ꝙ eſſent incorrupti
biles. Ité tertius q: auicē.vj.natu/
lium lib.v.ca.iij.dicit. Qd omniū
partiū corpis debilitant ꝟtutes in
fine etatis iuuenilis q̄ eſt circa.xl.
annos. et ꝟtus apphendēs intelle
ctiua plerūq; nō niſi vltra hāc etatē
corroborat: que ſi eſſet de virtutib⁹
corporalibus deberet debilitari. Et
cum auicēna noſſet virtutes corpo
rales que ſunt a generante: ſequit
ꝙ anima prolis non generatur a
parente. Anime ꝟo immediate cre
antur a deo. nec fuerūt ſiml' create
ab initio ſicut origenes finxit. Un
de aug. de eccliaſticis dogmatibus
xiij.cap.dicit. Creato corpore ani/
mam creari et infundi. Hinc dauid
in pſal. Qui finxit ſigillatim corda
eorū. Et patet per diffinitionē ma/
terialem aie quā poſuit phus.ij.de
anima Et auicē.vj.naturaliū lib.v
ca.iij.dicit. Manifeſtū eſt animas
incipere cū incipit materia corpo/
ralis apta ad ſeruiendū eis. Hinc
in ſcda parte huius eple dicit. Ani
ma q̄ peccauerit ipſa morieť.i. pe/
na eterna puniet mortaliter peccā/
do. Emendent ſe ergo qui actenus
ſic male cogitabant. ſ. ꝙ aie eſſent
a parentibus: et ſic pctm̄ vnius im
putaretur alteri: qd̄ falſum eſſe ma
nifeſtū eſt. Et ſic peccator debet de
ſiſtere contra deū murmurare vt vi
tam ſuā emēdet. Ita corde debet re
cte cogitare de deo a quo imedia/
te ſunt aie. et peccatū vnius nō im
putatur alteri. Sed amodo de emē
datiōe pctōris quo ad op⁹ dicendū

¶ Queſtio tertia que facere et a qui
bus peccator ſe debet abſtinere vt
vitam ſuam emendet.

q Ueritur a doctoribus q̄
tenetur peccator facere ⁊
a quibus debet ſe abſtine
re pro vite ſue emēdatio/
ne. Et dicunt ꝙ ſunt multa in hac
tertia parte huius epiſtole cōtinent
Primum eſt generalis iuſticie ex
ecutio: que iuſttcia generalis habet
duas partes: puta declinationē ma
li et operationē boni. Juxta illud
pſal. Declina a malo et fac bonū.
vnde ppha dic. Et ſi vir filius etiā
peccatoris: ſupple fuerit iuſtus. et
fecerit iudiciū: vz arte rationis ma
lum declinando: et iuſticiā.i.opus
bonū operando. Aliud eſt dei vni
us et trini honorificatio: corde: ore
⁊ opere ipm adorando et ei ſeruien
do. Juxta illud deutro.vj. et math.
iiij. Dn̄m deum tuū adorabis ⁊ illi
ſoli ſeruies. Hinc addit ppha. In
mōtibus nō comederit: nō alibi q̄z
in loco debito ſacrificauit. quod di
cebat ppter vitulos quos fecit iero
boam quorū vnū poſuit in bethel:
et alterum in dan.iij.regū.xij. vnde
addit. et oculos ſuos non leuaue//
rit ad idola domus iſrael. hoc ho/
die facit peccator per ſuperbiā deū
contempnendo ⁊ ad vana huius ſe

No q generalis iustitia habet duas partes s. declinationem mali et boni operationem

culi reſpiciendo. Hinc humilis da uid dicit in pſal. Non eſt exaltatuz cor meum neqꝫ elati ſunt oculi mei quia cor contritū et humiliatū deꝰ non deſpiciet. pſal. l. de peni. di. j. ca. ij. et. c. in actione. Tertiū eſt ad ulterij euitatio quod ē alieni thori violatio. xxxij. q. v. Non mechabe/ris. quia eſt tante culpe vt in eodez loco. q. vij. dicit. Quod in omnibꝰ peccatis adulteriū eſt grauius. Nā punitur pena mortis. di. l. q̄zuis. et leuitici. xx. Hinc ait propheta. Et vxorem proximi ſui nō violauerit. Quartū eſt carnis mundificatio: quia propheta dicit. Et ad mulierē meſtruatam nō acceſſerit: Mulier meſtruata dicit q̄ fluxū meſtruorū patitur. Et iero. dicit per ſingulos menſes grauia mulierū corpora in mundi ſanguinis effuſione releuā tur. Et idē ait. Concepti fetus ini/tium ſeminis contrahunt vt lepro/ſi et elephantici et deformes mem//bris naſcant. Caueat ergo vxor ne illud celet coeūdi deſiderio. Quin tum eſt proximi nocumenti ſubla/tio: ne. ſ. ipſum cōtumelijs verberi/bus vel aliomodo in perſona pro/pria quis affecerit. vnde ſequit. Et hominē nō contriſtauerit. Sextū eſt proximi pia ſubuentio quia ſeq tur. pignus debitori ſuo reddiderit. vbi iero. pauperi et ad ſoluendū im potenti. Septimū eſt violētie ſub/tractio. qm̄ addit. p vim nihil rapu erit. Et quia furtū eſt cōtractio rei aliene manētis aliene inuito dño/. ideo hic nō ſolū prohibet rapina ſed etiā furtū. Octauū eſt elemoſi ne donatio quia ſequit. Panē ſuū eſurienti dederit. Et per panē oīs cibus accipit. ſm iero. Et dicit eſu rientiū: ne det elemoſina vt dicit idē doctor his qui ructant plenitudine. ſed his qui cruciātur vacuitate. Et nudū opuerit veſtimēdo ſicut fecit beatus martinus. Et hoc dicit eſa. lviij. Nonū eſt vſure deteſtatio: q̄ eſt quicquid ſorti accidit. xiij. q. iij. pleriqꝫ. ⁊. q. iiij. Putant. vnde ſequi tur. Et ad vſurā non accomodaue rit. et amplius nō acceperit. quia lu ce. vj. ſcriptū ē. Mutuū date nihil inde ſeperantes. Decimū eſt pec/cati abhominatio: q: quiſqꝫ reſpec tui ſui etiā bona faciendo debet oē pctm̄ q̄ztū in ſe eſt euitare. vnde ſe/quitur. ab iniquitate auerterit ma/num ſuam Undecimum eſt perſo narum nō acceptio quia ſequit. Iu dicium verū fecerit inter virū et vi rum: ⁊ hoc dicitur quando talis eſt perſona comunis quia ſcriptum eſt leuiti. xxx. Non cōſideres perſonā pauperis i iudicio. Duodecimū eſt preceptorum obſeruatio in qua ſu/matim fugiēnda ⁊ proſequēda col ligit quia Math. xix. ſcriptum eſt. Si vis ad vitā igredi ſerua mādata Unde concludit In preceptis me is ambulauerit ⁊ iudicia mea cuſto dierit. quia vt in pſal. dicitur. Pre/cepta dei ſunt iudicia dei vera iu//ſtificata in ſemetipſa. vt faciat veri/tatem. i. viuit ſm veritatem. ſequit omnium predictorum premiū: hic iuſtus eſt vꝫ emendatus eſt in om/nibus peccator. et ideo vita viuet et non morietur. Ait dñs deus om/nipotēs ſm eccleſiam. quare? quia deus non infert ſine culpa niſi pro/meliori cauſa penaz alicui vt dictū eſt in huius ſermonis exordio. Et

peccato: emendatus eſt ore ⁊ contra deum non murmurat: dicendo peccata parentum trãſire in poſteros vt dictuȝ eſt etiã in.j.parte principali ſermonis. Emẽdatus eſt etiã corde quia nõ cogitat animas eſſe ex traduce: ⁊ peccatum vnius alteri imputandũ eſſe. vt in ſecũda parte monſtratum eſt. Emendatus eſt etiã opere his. xij.modis. Et ideo viuit fide cuȝ operibus quia iuſtus ex fide viuit: abacuc.xij.ad Hebr.x. xliiij.q.j.vbi ſana.de.pe.di.iiij. In domo.de ſacra vnc.c.vno velut mulier cananea de qua dicitur in euãgelio hodierno qd̄ ſcribit Matth. xv. que fide ſua ſaluauit filiam ſuã Et ſic nos hoc modo emendati fide animam noſtram ſaluemus mediante gratia dñi noſtri ieſu xp̄i q cum patre ⁊ ſpiritu ſancto viuit et regnat in ſecula ſeculorum. Amẽ.

¶ Feria ſexta prime hebdomade quadrageſime expoſitionis ep̄le de peccato Sermo nonus.

Hec dicit dominus deus: aĩma que peccauerit ipſa morieꝛ Ezechi.xviij.capi. hec verba ſcribuntur. Pro exordio huiꝰ ſermonis queriꝛ. An peccatũ mortale tp̄aliter commiſſum puniri debeat pena eterna. Ad quod dubiuȝ doctores dicunt ꝙ ſic: quod probãt Primo ratione ſic In mortali peccato tria attenduntur. vȝ voluntas actus et obiectũ. nam eſt voluntas que peccat: et eſt actus quo peccaꝛ ⁊ eſt obiectum in quo peccatur. Voluntas eſt enĩ que peccatũ facit. vñ Aug.j.retractationũ dic̄. Peccatũ ideo peccatũ quia voluntariũ. Et Anſel. de conceptu virginali pariter ait. Voluntas eſt regina in toto regno aĩe. Et ibidem ca. iiij. dicit Meritum ⁊ demeritũ in voluntate conſiſtit. modo voluntas vellet eternaliter agere qd̄ temporaliter facit Actus ſimiliter quãuis tranſeat: tñ eternaliter eſt deformis. Obiectuȝ etiaȝ in quo peccatur quod eſt ipſe deus ſine fine eſſe cognoſcitur. Et ideo mortale peccatum eternaliter punitur. Scd̄m hoc idem probaꝛ auctoritate. vñ de volũtate grego. xxiiij. mora. dicit petro ſic interroganti Scire vellem quomõ iuſtũ ſit vt culpa que cum fine perpetrata eſt ſine fine puniatur Hoc recte petre diceretur ſi diſtrictus iudex non corda hoĩum ſed facta pẽſaret Iniqui enĩ ideo cũ fine peccauerunt quia cum fine vixerunt Nam voluiſſent ſine fine vtique viuere: vt potuiſſẽt ſine fine peccare. oſtendũt enĩ ꝙ ſp̄ in peccatis viuere cupiunt: qui nũꝙ̄ deſinunt peccare dũ viuũt. Ad magnam ergo iudicis iuſticiã pertinet vt nunꝙ̄ careat ſupplicio: qui nunquam in hac vita voluerunt carere peccato. hec ille. De obiecto Aug. xxj. de ciui. dei ca. xij. dicit Dignus eſt homo cruciatu eterno qui in ſe corrũpit voluntarie bonũ maximũ quod in eo eſſe poſſet eternum. De actu vo ſcriptuȝ eſt eccl'i.xj. Si ceciderit lignum.i. homo: ad auſtruȝ vȝ in actu charitatis: ſiue ad aquilonez in peccato mortali: in quocũꝙ̄ loco ceciderit ibi erit. vȝ eternaliter Tertio hoc idem probaꝛ exẽplis. Nam crimen leſe maieſtatis tem

perale eſt. ſeruitus vero perpetua. Item plaga temporalis eſt. cicatrix eterna. Itē pena q̄ infligitur tēporaliter vltra morā comiſſe culpe ſe extendit vt Aug. vbi ſ. dicit. Caſus in foueam temperalis eſt. ſed abſq̄ liberatione detentio ſempiterna. Et ſi lex ciuilis pro peccato tēporali cōmiſſo mortem imponit cur deus hoc agere nequit. Hinc ait propheta. Anima que peccauerint ipſa morietur: que ſunt in principio huius ep̄le v̄ba declarande poſita In qua doc. tres vtiles queſtiones mouent. Prima eſt de peccati punitione. in principio. Secunda eſt de peccati imputatione. ibi. filius nō portabit iniquitatem patris. Tertia eſt de peccati iteratiōe. ibi. ꝛ dixiſtis nō ē equa via dn̄i

¶ Queſtio prima declaratur quot ſunt punitiones peccati mortalis ꝛ maxime inducit mortem.

Queritur a doctoribus q̄t ſunt punitiones peccati. Et breuiter dicitur ab eis ꝙ ſūt decē: quarū Prima dr̄ ſeruitudinis viliſicatio. vn̄ Joh. viij. ſcribitur. Qui facit peccatum ſeruus eſt peccati. Secunda dicit̄ turpitudinis deformatio: qa de peccatoribus Jere. trenorū. iiij. dicit. Denigrata eſt ſup carbones facies eorū. Tertia dicitur penarū aggrauatio. Hic Augu. ait. Sicē mali cruciabūt in die iudicij in manifeſto ita nunc cruciantur in occulto. Quarta dicitur vilis extimatio vnde in pſal. ſcriptū eſt. Homo cū in honore eſſet non intellexit comparatus eſt iumentis inſipientibus ꝛ ſimilis factus eſt illis. vbi. Criſo. ait: Peius eſt comparari q̄ naſci. naturaliter nō habere rationem tollerabile eſt. hominē v̄o ratione decoratum irrationali nature comparari voluntatis crimen eſt. Quinta dicitur inimici delectatio. nā adeo peccato diabolus delectatur ꝙ beatus Gregorius. li. iij. dialogorū recitando quod accidit Andree cuidam fundane ciuitatis ep̄o dicit. Nihil ſe feciſſe extimat cum aīas nō ſauciat. Sexta dr̄ diuīa inimicatio. Unde per pſal. dn̄s in pſal. ait. Iniquos odio habui. et alibi Perfecto odio oderam illos. Septia dicitur bonorū fortune deſtructio vt extitit manifeſtum in Saule primi. Re. xv. qui per peccatum perdidit regnum. Octaua dicitur nōis perditio vt patuit in Magdalena que Luce. vij. peccatrix appellatur Nona dicitur obcecatio q̄r ſopho. primo ca. ſcribitur. Ambulabunt vt ceci quia dn̄o peccauerūt. Et ſapientie. ij. de peccatoribus ſcribit̄. Excecauit eni eos malicia eorum Decima dicitur eterna damnatio que accidit diuiti Luce. xij. Et accidit epuloni Luce. xv. Unde peccatorib' illō Math. xxv. in fine dicet̄ Ite maledicti in ignem eternum. Hinc in. j. parte huius ep̄le dicitur Anima que peccauerit ipſa morietur. Sed de his ſatis. ad alia iam tranſeamus. ſufficit ꝙ hec decē peccati punitiones figurari poſſunt ꝑ decē plagas maximas qb' pharao peccator maximus flagellatus eſt.

¶ Queſtio ſecunda de peccati imputatiōe. i. cui debet iputari pctm̄.

q Uerit᷑ a doctoꝛibus cui
debet imputari peccatū.
Et dicunt ꝙ debet impu
tari illi cuius voluntate
cōmittit᷑. ad qḋ ꝓbādū ſūt multe rō/
nes: quarū Pꝛima eſt maioꝛis cō
ſiderationis. q: ſi pcm̄ debet alteri
iputari q̄ȝ illi cuiꝰ volūtate cōmitti/
tur. pcm̄ filij deberet patri iputari:
q: cū pꝛ ꝑ generationē naturā pec
catricem ⁊ ad peccandum pꝛocliuē
filio dederit. ſed hoc non eſt. Naȝ
ꝓpħa dicit. filiꝰ nō poꝛtabit iniqui/
tatē pꝛis: ⁊ pater nō poꝛtabit iniqui
tatem filij. Alia ratio eſt dultioꝛis
cogitatiōis quia dultius cogitan/
dum eſt. ꝙ iuſticia patris q̄ȝ in
iuſticia pꝛoſit filio: cū ipſe deus in
hoc modo pꝛonioꝛ ſit ad miſeren/
duȝ. ſed hoc etiā nō eſt. quia ꝓpħa
dicit. Juſticia iuſti ſuper eum erit.
et impietas impij erit ſuper eum.
Et loquitur de iuſticia puri hoīs
⁊ nō xp̄i cuiꝰ iuſticia toti humano
generi ꝓfuit: tn̄ paruulis cōcurrēte
iuſticia eccleſie. et addultis con//
currente iuſticia pꝛopꝛia. Tertia
ratio eſt appꝛopꝛiatiōis: quia ſi pec
catuȝ deberet imputari alteri q̄ȝ illi
cuiꝰ voluntate committitur. et hoc
dico ad penam eternam. cuius etiā
voluntate nō cōmitteret᷑ pena. ſed
ſicut cuius volūtate pcm̄ cōmittit᷑
ita eius volūtate pena eterna pec/
cati in tēperalē cōmutat᷑ Jmo qn̄qȝ
pcōꝛ actu intenſo voluntatis a pe/
na totaliter abſoluitur Unde ꝓpħa
Si aūt ipius eregit penitentiam:
ab omnibus peccatis ſuis que ope
ratus eſt. ⁊ cuſtodierit omnia pꝛece
pta mea. ⁊ fecerit iudiciū ⁊ iuſticiā
vita viuet ⁊ nō moꝛietur. omnium
iniquitatū eius quas operatus eſt
nō recoꝛdaboꝛ Jn iuſticia ſua quā
opatus eſt viuet. Nunqḋ volunta
tis mee eſt moꝛs impij dicit dn̄s: q̄i
dicat nō. Et nō vt conuertat᷑ a vijs
ſuis malis ⁊ viuat: quia vt ſcribit᷑. i
ad thimo. ij. Deꝰ vult oēs hoīes ſal
uos fieri. vȝ volūtate antecedēti. q:
vult ſalutem omīs hominis inquā
tū homo eſt. ſed nō volūtate conſe
quēti. q: non vult ſaluationē omīs
hominis inquantum peccatoꝛ eſt.
Quarta ratio eſt comparatiōis q:
potius debet pꝛodeſſe hoī iuſticia
pꝛopꝛia q̄ȝ iniuſticia alterius noce/
re. cū deus ꝓnioꝛ ſit ad miſerenduȝ
vt dictū eſt. ſed hoc nō eſt. Unde ꝓ
pħa. Si aūt auerterit ſe iuſtus a iu
ſticia ſua et fecerit iniquitatem ſm̄
omnes abominationes ſuas quas
operari ſolet impius nunqḋ viuet
Oēs iuſticie eius q̄s fecerat nō re/
coꝛdabunt᷑ Jn p̄uaricatōe q̄ p̄uari
catus eſt ⁊ in pctō facto ſuo qḋ pec
cauit in ipſo moꝛiet᷑. quare? q: aīa
que peccauerit ipſa moꝛietur. Ex
quo omne peccatū eſt voluntariū
Aut ex volūtate remota vt dicunt
doc. Alexan. de ales ⁊ Bona. in. ij
di. xlj. vt peccatum oꝛiginale vt dic̄
Augu. j. retractationū c. xij. Aut ex
volūtate ꝓxima ⁊ imediata vt pec/
catum moꝛtale actuale. Aut ex vo/
luntate pꝛoxima ita ꝙ nō poſſit in
vniuerſali euitare vt pcm̄ veniale
¶ Queſtio tertia an per ſequēs pec
catum deus obliuiſcatur bona fa/
cta i charitate ⁊ redeāt pctā p̄terita

q Uerit᷑ a doctoꝛibus an
bona facta in charitate
per ſequentem culpaȝ ſic
deus obliuiſcatur vt de

ipſis in ſalutem penitentis nunq̃ recordetur. Ad quod dicunt: ꝙ bona ex genere facta in peccato mortali. omnio ſunt mortua. eo quod ex radice vite ſpūalis que charitas eſt non procedunt. Unde potius dicuntur ſine vita: q̃ mortua: quia nunq̃ vixerūt. Et quia quod nūq̃ vixit: nunq̃ reuiuiſcit. ideo pſequē tem penitentiam talia bona reuiuiſcere non poſſunt. neq̃ ad glorie augmētationem neq̃ ad pene mitigationem. Opera vero bona ex genere in charitate facta ſemper viua ſunt quia ex charitate procedunt. vnde per ſequentem culpã nō moriuntur. mortificantur tñ. i. inutilia fiunt non per ſe quia viua ſunt. ſed in comparatione ad peccatorē qui ſic manens: vita eterna nunq̃ dignus eſt Jſta tamē opera per ſequētem penitentiã reuiuiſcere dicunt quia remoto peccato in vita eterna remunerantur. Con. Richa. in. iiij di. xiiij. q. viij. arti. ij. Hinc cōtradicentibꝰ. ait pphã ꝛ dixiſtis non eſt equa via dñi Audite ergo domus iſrael. Nunquid via mea nō eſt eq̃ ꝛ non magis vie veſtre praue ſunt. Cum enim auerterit ſe iuſtus a via ſua ꝛ fecerit iniquitates. morieꝶ in eis Jn iniuſticia ſua quã opatꝰ eſt morietur. Et cum auerterit ſe impius ab impietate ſue quã opatus eſt: ꝛ fecerit iudicium ꝛ iuſticiã ipſe animã ſuã viuificauit. Cōſiderans enim ꝛ auertens ſe ab omnibus iniquitatibus ſuis quas operatus eſt vita viuet et non morietur. ait ſm eccliam dñs omnipotens Sed tūc dubium eſt. An per ſequentem culpam mortalem redeant peccata dimiſſa. Et doctores dicunt ꝙ redire peccata dimiſſa per ſequens peccatū mortale. poteſt intelligi vel quo ad culpam vel quo ad penam. Si quo ad culpam vel eadem numero ꝛ ſic impoſſibile eſt. quia Auicē. iij. ſiue metha. caplo. iiij. dicit. Quod anihilatū eſt nō reducitur. ſed peccatum cum dimittiꝶ anihilaꝶ. Uel eadem ſpecie et ſic etiã nō quia diuerſe ſpecies peccatorum per vnū peccatum redire nō poſſunt. Ul' eadem genere ꝛ ſic redeunt quia per ſequens peccatū mortale peccans a deo auertitur. in qua auerſione omnia peccata ꝯueniunt Nam ita per vnum peccatum mortale auertitur quis a deo ſicut per multa: q̃uis in cauſa et gradu auerſionis peccata differant. Si vero quo ad penam tunc ad diſtingendū eſt. q: ante ſequens peccatũ: aut eſt tota pena expleta ꝛ ſic non redeunt. de pe. di. iiij. verſus finem diciꝶ Diuina clementia dimiſſa peccata in vltionem vlterius redire nō patitur: Aggrauat bene ſequens peccatum vnde ſibi maior pena debetur. Si aūt tota pena nō eſt expleta: pari obligatione remanet. Et ſi in ſequenti peccato mortali quis moritur: penam illam in inferno ſuſtinebit q̃uis non ſic intenſe. ac ſi ſibi illa pctã dimiſſa nō fuiſſent. Con. Richar. in. iiij. di. xxij. ar. j. q. j. ij. ꝛ iij. Uerum cū homo poſt remiſſionem peccatorum: in mortale iterū relabiꝶ: quandã deformitatem ingratitudinis actus ſequentis pcti acquirit. vnde peccata dimiſſa quo ad ingratitudinem redire dicunꝶ. vt patet in euange. hodierno Joh.

v.in quo ponitur Primo peccati punitio denotata per diuturnā infirmitatem ſanguinis. Scdo ponitur peccati imputatio: quia xp̄us dixit. Ecce iam ſanus factus es. denotans ꝙ per peccatū ille infirmus extiterat dicens. Uade ⁊ amplius noli peccare Tertio ponitur peccati iteratio ⁊ aggrauatio ⁊ reditio: qꝛ dominus cōcluſit: ne deterius tibi contingat. Et ne penam eternā ꝓ pctō patiamur ſicut in exordio diximus: a peccato q̄ztū poſſumus mediante diuina gratia caueamꝰ: preſtante dn̄o noſtro ieſu xp̄o qui cū patre et ſpiritu ſctō viuit et regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Sabbato p̄me hebdo. xl. expoſitionis epiſtole de ordinatiōe vite timentis deum. Sermo. x.

Fratres rogamus vos corripite inquietos. i. ad theſſa. v.ca. hec verba ſcribū tur. Pro exordio huius ſermonis queritur An ad correctionem fraternam quilibet ſit obligatus. Et dicunt doc. ꝙ duplex eſt correctio. Una que eſt actus iuſticie punitiue ⁊ eſt a malo cohertio per iuſte pene inflictionem; et hec ſolum ad ſupiores pertinet reſpectu ſubditoꝝ quorum ex officio curam habent qꝛ. lxxxiiij. di. ca. Error dicit. Error cui nō reſiſtitur approbatur. Alia eſt que ex charitate procedit que eſt ꝑ amicabilem inſtructionē et boni exhortationē ⁊ mali reprehenſionē. ⁊ hec ad quēlibet charitatem habē tem pertinet A qua tribꝰ modis deſiſtere poteſt. Primo modo meritorie. quando nō eſt tempus nec locus. Secūdo modo pernitioſe. qn̄ eaꝫ propter temporale cōmodum dimittit. Tertio modo vituperoſe quādo propter cōmodū temporale ad eam faciendam piger efficitur. q̄zuis ſi proficere ſibi videtur eam nō pretermittat. tamen tūc quis ſic faciēs venialiter peccat. vn̄ Augu. j. de ci. dei ca. x. dicit. Aliquādo a corripiendis fratribus deſiſtūt homines vel propter laborem vel verecundiam vel euitationem nocumenti temporalis q̄zuis diſpliceat eis malū eorum: nec tamē incidūt in illam damnationē que poſt hāc vitā preparat. Hinc paulus theſſa. dicit Fratres rogamus vos corripite inquietos que ſunt verba propoſita huius preſentis ep̄le declarāde In qua declaratur vita cuiuſcunqꝫ timentis deum Et in ea tres vtiles queſtiones queruntur. Prima eſt de timētis deū erga proximū exhibitione. in principio. Scd̄a eſt de timentis ſui met ordinatione. ibi. videte. Tertia eſt de timentis deum reſpectu ſui operatione ibi. ſpiritū nolite extinguere. ⁊ reliqua.

¶ Queſtio p̄ma. An cōueniēter detur preceptum de dilectione proximi ⁊ que ſunt ſigna huius precepti.

Queritur a doctoribus. An conuenienter detur preceptū de dilectione proximi ⁊ que ſunt ſigna huiꝰ dilectionis. Ad quod dicunt quod preceptū de dilectione ꝓximi cōuenienter tradit. Primo ratione dilectionis: quia ex charitate diligere

debem⁹ eos qui nobis affines ſunt Aut ratione imaginis. aut ratione glorie capacitatis. Et hi quandoq; fratres vocantur. quandoq; amici. quãdoq; proximi Fratres vocant. j. Joh. iiij. Qui viderit fratrem ſuũ: Amici vocant leui. xix. quando dicitur Diliges dñm deum tuũ: ⁊ ibi vocantur pximi: qñ dicitur: iuſte iudica proximo tuo. nec non ⁊ fratres qñ ſimiliter dicitur. Ne oderis fratrem tuũ. Scdo ratione preceptionis quia xps math. xxij. dixit Diliges. ⁊c. Tertio ratione modificationis quia addit: ſicut temetipſum Que modificatio ẽ triplex. Prima vt amor ſit ſctũs. i. vt diligat proximus ad illũ finẽ: ad quẽ noſmet diligere debemus. Scda vt amor ſit iuſtus: vt in bonis ⁊ honeſtis proximo condeſcendamus: quẽadmodũ ⁊ nobis facere debemus. Tertia eſt vt amor ſit verus quaten⁹ ad eoꝝ vtilitatẽ proximos diligamus. Cõcordat Tho. 2ᵃ 2ᵉ. q. xliiij. arti. vij. Huius autẽ dilectionis plurima ſigna ſũt que ex exteriori dilectiõe pcedunt ⁊ in cõmuni omnib⁹ demõſtrãtur etiã ſi inimici eſſent ſm verba xpi Math. v. vbi dicitur Diligite inimicos vr̃os ⁊ reliqua. xxiij. q. iiij. Cum in lege Sed in prima pte huius epl'e tria ponuntur Primũ ſignũ dicitur fraterna correctio. nã timens deum tenetur tanto magis ad correctionẽ fraternã quãto magis in dei timore fundat: quãuis ad hoc glibet homo obliget vt in exordio dictũ ẽ. Cõcordat richar. i. iiij. di. xix. q. ij. ar. j. ⁊ Tho. 2ᵃ 2ᵉ. q. xxxiij. ar. iij. Hinc paulus q vt eps loqtur ad pſbyteros etiã i pſona ſubditorum ait. Regamus vos corripite inquietos. gloſa. Curioſos ⁊ girouagos. nã pverbioꝝ. xviij. ſcriptũ eſt. Qui corripit hominẽ poſtea inueniet gratiã Secundũ ſignũ eſt ſocialis conſolatio. vnde addit. Cõſolamini puſillanimes. vnde Eſai. lv. Confortate manus diſſolutas. Et ſequit: dicite puſillanimes confortamini. Tertiũ ſignũ dicitur infirmorũ ſuſceptio. vnde ait Suſcipite infirmos. gloſa. in fide et in moribus. qm̃ deus querit de cõtra facientibus per ezechi. xxiiij. dicentem Quod infirmũ fuit non conſolidaſtis. Et q: ad hec oĩa neceſſaria eſt patientia. cum pver. xiiij. ſcriptum ſit. Qui patiens eſt multa gubernat. Hinc paulus ait. Patiẽtes eſtote ad omnes. Hec oĩa ſigna dilectionis proximi oſtendunt pertinere in correctiõe fraterna: que Primo debet eſſe diſcreta quia eccli. ix. ſcriptũ eſt. Priuſq̃ȝ interroges ne vituperes. Scdo debet eſſe modeſta quia in pſal. di. Superuenit manſuetudo ⁊ corripiemur. Tertio ordinata vt ſcribit math. xviij. Quarto charitatiua q: pau. ij. ad theſſa. vltimo c. dicit. corripite vt fratrem Quinto debet eſſe vera q: prouer. xix. ſcribitur. Correctio mendax in ore cõtum elioſi: ſed de his ſatis.

¶ Queſtio ſcda An ex charitate teneatur homo diligere ſeipm ⁊ quomodo debeat diſponere vitã ſuã ex ordine charitatis ſm voluntatẽ dei

q Uerit a doctoribus. An homo teneatur ſeipm ex charitate diligere ⁊ vitaȝ ſuam diſponere. Ad qd

dicunt q cum charitas ſit amicicia quedam et amicicia vnionē impo: tet:q: dioni. dicit. Amor eſt virtus vnitiua. et vnicuiqz ad ſeipſum ſit vnitas qua potior eſſe nō poteſt. q: ſicut vnitas eſt principiū vnionis: ita amor quo quis diligit ſeipm eſt forma et radix amicicie. vn̄ Ariſto. ix. ethico. dicit Amicabilia que ſūt ad alterū veniūt ex his que ſūt ad ſe ipſum. ideo ſic ex charitate nō diligit ſeipm homo. Ad quē ſenſum in mora. grego. dicit. Charitas min⁹ q̄ inter duos haberi non poteſt: ſz vt charitas dicit amiciciā principaliter hominis ad deum et ex conſequēti ad ea que ſūt dei: inter que homo qui charitatez habet potior eſt ideo ex charitate debet diligere ſe ipm. vn̄ luce. x. ſcriptū eſt Diliges proximū tuū ſicut teipſum. Concordat Tho. 2ª 2ᵉ. q. xxv. arti. iiij. Ex qua charitate debet homo ſe ordinare Primo ad vitam actiuā. vn̄ paulus in hui⁹ ep̄le ſcda parte dicit Uidete ne quis alicui malū pro malo reddat. immo ſm gloſam: ne bonum p malo alicui ſubtrahat. quia reddere bonū pro bono eſt iuſtitie. et malū pro malo eſt vindicte: ⁊ bonū p malo eſt miſericordie. Et malum pro bono eſt ſumme nequitie. Hinc prouer. xx. dicit. Ne dicas in corde tuo reddā malū pro malo: expecta dn̄m ⁊ liberabit te. ſequitur. ſz ſemp quod bonū eſt ſectamini inuicem in oēs. vbi gloſa Felix qui eſt ſic actiuus. Secūdo debet ſe ordinare ad vitā contemplatiuā: bona futura meditādo. vn̄ paulus ait. Sēper gaudete in dn̄o. vz ſpe futurorū Nam cōtemplatiuus dicit: gaudēs gaudebo. Eſa. lx. xv. di. Sancta romana. neceſſaria in pn̄ti dep̄cādo. Hinc paulus. addit Sine intermiſſione orate. glo. certis horis oportunis. Alibi dicit. ſp iuſte viuite: et eterna deſiderate. Juſt⁹ eni nūquā deſinit orare niſi deſinat iuſtus eſſe Semp nāqz orat: qui ſp bene agit Bona preterita recolendo. vnde dicit: in oībus gratias agite. Et ad ephe. v. iterū ait: grās ſp pro oibus agentes. Tertio debet intelligere huius ordinationis cauſam. vn̄ ait hec eſt voluntas dei in xp̄o ieſu qui ſcz ſic docuit facere omnibus nobis

¶ Queſtio tertia: an deus immediate ab homine poſſit amari et que tenetur homo operari.

Q Uerit a doctoribus: An deus poſſit imediate amari ab homine et que tenetur homo operari pp̄ter eum. Ad quod dicūt q dilectio que eſt actus appetiue virtutis in ſtatu vie primo tendit in deū ⁊ ex ipo deriuatur ad alia. Et hoc eſt q motus eius tendit in rem ſm cōditionē ei⁹ Deus autem vt dicit augu. in ſolliloquijs: eſt ſumma ⁊ vera vita in quo ⁊ a quo ⁊ per quē vera ſunt: que vera ſunt oia Deus a quo auerti cadere: in quē cōuerti reſurgere. in quo manere cōſiſtere eſt. Deus a quo exire mori et in quē redire reuiuiſcere ⁊ in quo habitare viuire eſt. Deus quē nemo amittit niſi decept⁹: quē nemo querit niſi admonitus: quem nemo iuenit niſi purgat⁹. hec ille. Et ideo immediate diligi poteſt ab homine. ſz nō ſic in ſtatu vie cognoſcitur immediate. q: actus cognitio

ne virtutis ꝑ hoc ꝑficitur ꝙ cognitũ eſt in cognitione. vnde ꝑ creaturas ſm dioni. in li. de diuinis noibus vel ꝑ modũ eminẽtie aut negatõis ab hoib⁹ de⁹ cognoſcit. Hinc pau/ lus ad Ro. j. dicit Inuiſibilia dei a creatura mũdi ꝑ ea que facta ſũt in tellecta conſpiciuntur. Concordat Tho. 2ª 2ᵉ. q. xxvij. ar. iiij. Ex hac ergo immediata dilectione tenetur homo extra aliqd oñdere ⁊ operari que ſm ꝙ habetur in ep'la hodier/ na. vz in tertia ei⁹ parte ad tria poſ ſunt reduci. Primo bene loquẽdo q: paulus ait Spm̃ nolite extingue re vz donũ ſpiritus ſci in loquẽdo ⁊ bene docendo nolite abſcondere Nã ꝓuerbiũ eſt eccli. xxx. bona ab ſcondita in ore clauſo quaſi appoſi tiones ep'larũ circũpoſite ſpulchro quãuis glo. etiã dicat. Spm̃ nolite extinguere. vz bñ loquendo ſpiritũ a vobis repellere malis operibus: Scdo bñ audiendo. Hinc paulus ait: ꝓphias nolite ſpnere. q: Joh. viij. ſcriptũ eſt. Qui ex deo eſt v̾ba dei audit. Verũ oia ꝓbate. i. nõ om nia indifferenter audiatis. ſed ꝓba te ſi ex deo ſunt: ⁊ tunc quod bonũ eſt tenete Tertio bene oꝑando. vñ paulus ait. ab oi ſpecie mala abſti/ nete vos. i. non ſolũ ab eo quod ma lum eſt: ſed quod malum pretendit De vita ⁊ ho. cle. Cum ab oi. de eo qui cauſa. uxo. ſue veniẽs. extra de ſymo. audiuimus. Et quia ſic viue/ re eſt difficillimũ: ideo ꝓ ſic viuere volentibus: orat apoſtolus dicens ipe aũt de⁹ pacis qui ſm glo. põt re mouere omnem inquietudinẽ. ſciſi cet vos. i. mundet ⁊ confirmet per oia. vz cordiũ intima: ſermonũ elo quia: viriũ opera ⁊ geſtiũ exempla vt integer ſpũs veſter ⁊ aia ⁊ corpus ſine querela in aduentu dñi noſtri ieſu xp̄i ſeruetur. vt ſpũs mentẽ: aia ſenſualitatem corpus carnẽ ſignifi cet. Et tunc qui ſic viuere conat̃: vi debit ieſum gl'ioſuz. cuius gl'ie ſpe/ ciem oſtendit ipe tribus diſcipulis in monte thabor: vt dicit euãgeliũ hodiernũ math. xvij. quã gl'iam ſic viuentibus ⁊ omnibus nobis ꝯce/ dere dignetur ipſe dei filius. Amẽ.

¶ Feria ſcda ſecunde hebdomade xl. expoſitionis epiſtole de petitio/ ne deo ſienda. Sermo. xj.

In diebꝰ il/ lis: Orauit daniel ad dñm dicens. Dñe de⁹ noſter qui eduxiſti po pulum tuum de terra egypti in ma/ nu forti. Dañ. ix. hec verba ſcribun tur. Pro exordio huius ſermonis querit̃ a doctorib⁹. an petitio ⁊ oro noſtra ſoli deo ſit dirigẽda: Ad qd̾ breuit̃ dicũt ꝙ petitio poteſt alicui triplici de cauſa dirigi. Primo cau ſa exauditiõis et ſic ſoli deo dirigit̃ Hinc dauid in pſal. dicit. Ad te le/ uaui oculos meos qui habitas in celis. et idem pſal. liiij. Exaudi de⁹ orationẽ meã ⁊ ne deſpexeris deꝑ cationẽ meã. xv. di. Scã ro. Unde ſaluator docuit diſcipulos dicens. Pater noſter qui es in celis. Ma/ thei. vj. de peni. di. iij. De cottidia/ nis. Alio modo cauſa impetratio nis et ſic angelis et ſanctis hoibus dirigit̃: ſicut docet eccl'ia in letanijs Et apoca. vij. ſcribit̃ Et aſcendit fu mus aromatũ. i. orationes ſancto/ rum de manu angeli: ꝑcipue tamẽ

dirigi debet beate virgini.q2 vt dicit Bern. Nulla gratia venit de celo ad terrã niſi tranſeat per manus virginis. Hinc eccl'ia in letanijs trib9 vicibus eam ad orandum inuocat. Concordat rich.in.iiij.di.xv.q.iiij. arti.iij. Et bonauen.et ſ.tho. 2a 2e. q.lxxxiij.arti.iiij. Tertio modo ſm alex.de ales in.iiij. ſm vnã et aliaʒ cauſam petitio dirigit xpo: qui vt deus poteſt exaudire. et vt homo poteſt deprecari. vnde in cruce poſitus pro peccatoribus ſupplicauit luce.xxiij.q.j.§.Cũ ergo. Et ad hebre.ix.d2 Chriſtus introiuit in ipm celum vt appereat vultui dei pro nobis. Hinc bern.ait: Securũ habes acceſſum o homo peccator ad deũ ibi habes matrẽ ante filiũ et filiuʒ ante patrem. Mater oſtendit filio pectus et vbera: filius oſtendit patri latus et vulnera: nulla ibi poteſt eſſe repulſa vbi tot occurrunt caritatis inſignia. Quia ergo exauditionis cauſa ſolus deus eſt orandus ideo orauit diniel ad dominum vt dicunt verba propoſita principiuʒ pñtis epiſtole declarande In qua tres vtiles queſtiões querunt: quarum Prima eſt de petentis conditione.in principio. Scda eſt de petentis determinatiõe vʒ:quid ſit petendum.ibi. Nũc aũt exaudi deus Tertia eſt de petitionis ordinatione.ibi. ꝓpter temetipſum. et reliq̃.

¶ Queſtio prima de petẽtis cõditione vʒ.an petẽs aliqd a deo ſi eſt in pctõ mortali impetret qd queſiuit.

Q Ueritur a doctoribus de petẽtis cõditione. videlʒ An petens aliquid a deo ſi eſt in peccato mortali: ipetret qd querit. Et rñdẽt breuiter ꝙ nõ: quia Joh.ix.dicitur. Scim9 quia peccatores deus nõ exaudit Ei.puer.xxviij.dicit. Qui declinat aurem ſuã ne audiat legem oratio eius erit execrabilis In cõtrarium eſt Augu. dicens. Si peccatores non exaudiret deus publicanus nõ dixiſſet: dñe ꝓpitius eſto mihi peccatori. Et Criſo. ſuper Math.ait Omnis qui petit accipit.i. ſiue iuſtus eſt ſiue peccator. Ad quod breuiter doctores dicunt:ꝙ ꝯmuniter in peccatore natura ꝛ peccatũ conſideranda ſunt. Si ergo inquantũ peccator.i. ſm deſiderium peccati aliquid a deo petit nõ exauditur ex miſericordia. ſed bene qñ auditur ex vindicta. Nã Augu.dicit Deus quedam negat propitius que concedit iratus. Si vo peccator ex bono nature deſiderio petit dum mõ pro ſe petat neceſſaria ad ſalutem. pie ꝛ perſueranter exauditur a deo nõ ex iuſticia quia peccator hoc nõ meretur ſed ex pura miſericordia: verba aũt Joh.j.nõ ſcdo modo intelliguntur ſicut ſalomõ in prouerbijs loquebatur. Aliter tñ ꝛ ſpecialius ſm Alexan.de ales dici poteſt q̃uis reſpõſio data ſit durandi in ſũma ꝛ ſcti Tho.2a 2e.q.lxxxiiij.ar. xvj.quod de9 audit peccatorẽ qñqʒ vʒ teſtificationis ratione. vʒ fidei Nam ſm mar.vltimo ca.xps dixit In nomine meo demonia eijcient ꝛc. que multi peccatores etiã enormes orando fecerũt in teſtimoniũ fidei. Quãdoqʒ ratiõe impetrationis.et ſic tenet reſpõſio prima. ſicqʒ exauditus eſt publican9 luce.xviij. Ratione vero meriti acquiſitiõis

exaudiri nõ poteſt. quia eius oratio execrabilis ⁊ mortua locum meriti ⁊ effectum nõ obtinet. ſcriptũ quippe ẽ gen. iiij. Reſpexit dñs ad abel ⁊ ad munera eius. xx. di. Neqͫ. iiij. q. vij. In grauibus. xiiij. q. v. Scriptum eſt. facit de pe. di. j. nũquid. ⁊ di. v. Cõſideret. Juſtus autẽ humiliter petendo omnino exauditur quia in pſal. ſcriptum eſt. Oculi domini ſuper iuſtos ⁊ aures eius ad preces eorum: quia principalis conditio petentis eſt humilitas. vt clare patet in. j. parte huius epiſtole de damele q fuit de tribu iuda de ſemine regio. qui pphetauit in caldea trãſmigrationis tpe. Nabuchodonoſor magni: ⁊ ↄtinuauit ſub alijs regib⁹ videlicet Nabuchodonoſor iuniore Euulmerodach Balthaſar Dario medo ⁊ Cyro rege perſarũ. qui excellenter habuit ſpũm prophetie q̃uis inter pphas apud hebreos nõ cõputetur ſed inter agiographa eo ꝙ non fuit ad officium prophetandi deſtinatus a deo. qui orauit anno primo: darij filij aſſueri. Aſtrages nominatus. ſic orauit ad dñm dicens. Dñe deus noſter qui eduxiſti populum tuum. ſupple iſrael de terra egypti. in manu forti. vz virtute magna ſigna faciẽdo. Et feciſti tibi nomine. vz ſignis ſecũdũ diem hãc. i. vt patet in hac die. Peccauimus iniquitatem fecimus in omnẽ iuſticiam tuam. i. contra Et loquit͛ perſona propria quia ipſe fuit ſanctiſſimus. Nam fuit adeo caſtus ꝙ a ſuis ſpado putabatur. Auertatur obſecro ira tua ⁊ furor tuus a ciuitate tua hieruſalem: ⁊ amonte ſctõ tuo. i. ſyon. que ira ⁊ qui furor ſunt effectus diuine iuſticie ⁊ nõ ſunt in deo formaliter in quo paſſio nulla cadit. propter eni peccata noſtra et iniquitates patrum noſtroꝝ hierusalem ⁊ populus tuus in obprobriũ ſunt omnib⁹ per circuitum noſtrũ. Ex his patet aperte iuſta ⁊ humilis petitio damelis. amodo eiuſdem petitiõis determinationẽ videam⁹

¶ Queſtio ſcđa de determinatiõe petitionis vz. An ſit a deo aliquid determinate petendum.

Q Uerit͛ a doctorib⁹. An ſit aliquid a deo determinate petendum. Et quidã dixerunt ꝙ nõ quia damaſce. dicit Oratio eſt petitio decentium a deo. Uñ inefficax eſt oratio per quam illud petitur quod nõ expedit ſm illud Jaco. iiij. Petitis ⁊ nõ accipietis eo ꝙ male petatis. ſ; ſicut dicitur ad Rom. viij. vt quid orem⁹ ſicut oportet neſcimus. ergo nõ debemus aliqd a deo determinate petere Alij ṽo melius ſentientes oppoſitum dixerunt: eorũ ſententiã confirmantes exemplo xpi q Math. vj. ⁊ luc. xj. diſcipl'os docuit ea que in oratione dñica continentur determinate petere. Hec ṽo ſunt illa quibus beatificamur. Nam vltim⁹ finis creature rationalis eſt beatitudo que abſolute ⁊ determinate petẽda eſt. Hinc dauid in pſal. dicit. Unã petij a domino hanc requiram vt inhabitem ⁊ domo dñi in longitudinem dierũ. Et alibi. Oſtende faciem tuam ⁊ ſalui erimus. Aut illa ſunt quibus ad beatitudinem poſſumus peruenire Unde dauid in pſalmo dicit. De

duc me de in ſemitã mãdatoꝝ tuoꝝ Et propterea daniel in ſua petitiõe dicit. Nunc ergo deus meus exau/di orationem ſerui tui ⁊ preces eiꝰ ⁊ oſtende faciem tuã ſuper ſanctuarium tuum. vꝫ templum in quo ſanctus ſanctorum ſolebas coli. quod deſertum eſt per nabuzardan. iiij. Re. vltimo. Et q̃zuis videatur hic petere liberationẽ populi et corporalem conſolationem cũ reſtauratione templi fienda per cyrum. tñ principalius petit liberationem humani generis ⁊ reductionẽ in celũ fiendam per dei filium incarnandum: vnde illius faciei oſtenſionẽ petebat. Ecce quid in oratione eſt determinate petẽdũ. Amodo quomodo petitio debeat ordinari dicẽdũ eſt. ſed de his ſatis. his ꝯcordat thomas. vij. et Richardus

¶ Queſtio tertia de ordinatiõe petitionis. ſ. An ſit actus religionis ⁊ quo ordine deus per eã honoraẜ

q Uerit a doctoribus. An oratio ſit actus religiõis ⁊ quo ordine deus per eã a nobis honoraẜ. Et dicun ꝙ cum ad religionẽꝫ pertineat honorem et reuerentiã deo exhibere: oĩa illa ꝑ que deꝰ honoraẜ ad religionẽ pertinẽt. Per orationẽ ꝯo ſe homo deo ſubijciendo orando ꝓfitetur eo indigere ſicut auctori bonorum ſuorũ: et ideo ſibi maximaꝫ reuerentiã exhibet. Unde in pſal. Dirigatur oõ mea ſicut incenſum in conſpectu tuo. vbi gloſa dicit. In huius figura in veteri lege incenſuꝫ dicebaẜ offerri in odorẽ ſuauẽ dño Cõcordat tho. vbi ſ. arti. iij. ⁊ rich. vbi ſ. ar. ij. Cuiꝰ ſnĩam thomas imitatus eſt recte q̃zuis per alia et alia verba. Dicit eni ꝙ oratio eſt actus virtutis proprie latrie que virtus deũ honorat vt creationis et cõſeruationis mundi principiũ. Et ideo cum homo orando aliquid petit a deo: ſibi maximũ impendit honorem proteſtãte in eo ſummũ donũ et tribus potentijs anime ipm recognoſcit omniũ bonorũ auctorem. Primo voluntate tanq̃ꝫ nobiliori potẽtia: q: omnino vno mõ poteſt accipi pro deſiderio obtinendi qđ a deo petitur. et ſic dicit Damaſce. Oratio eſt eleuatio mentis in deũ Et quãuis ſit actus intellectus dirigentis iſto modo principalis: tñ eſt actus volũtatis eligẽtis. Unde glo. ſuꝑ illud pſal. Accedite ad deũ ⁊ illuminamini: ait: fide inherẽdo et duobus pedibus gemine charitatis currẽdo. Scđo intellectu: q: oratio alio modo poteſt accipi pro modo deo loquendi ⁊ neceſſaria ꝓponendi ⁊ ſupplicandi. et ſic primo eſt actus intellectus elicientis ⁊ poſtea volũtatis mouentis. vnde Iſidorus. x. ethi. dicit Orare eſt dicere et Auiceñ. iiij. metha. caꝑ. iij. dicit. Per orationẽ homo eſt loquẽs deo Et phs. j. ethi. ca. penultio dicit. Ad optima deprecaẜ oratio. Tertio largo modo memoria cũ ꝯtineat vim recordationis oium beneficiorum. Et oratio ab his ꝓcedens facta eſt: de qua caſſianꝰ dicit. Oratio ꝑfecta eſt per quã ira dñi ſuſpenditur: venia creatur: pena refrigiẜ: et premiorũ largitas impetraẜ. Cũ dño loquiẜ: cũ iudice fabulaẜ: ꝑ̃ſentem ſibi facit quẽ videre nõ ꝑ̃ualet:

ad penetralia iudicis petõꝛ admit/ titur: ⁊ nullus inde reſpuit niſi qui in ea tepidus inuenit ‖ Hinc daniel in vltima parte ep̄le petitione ſua religioſe virtute latrie oibus poté/ tijs animevolens deũ honoꝛare di cit. Propter temetip̄m inclina de⁹ meus aurẽ tuã et audi. aperi oculos tuos et vide tribulationẽ noſtrã et ciuitatẽ ſuper quã inuocatũ eſt no/ men tuũ. Sic nanqꝫ debite oꝛat vt allegetur diuina bonitas et nõ nr̄a ſanctitas: q:vt dicit eſa. xliiij. caplo Omẽs iuſticie noſtre quaſi pãnus menſtruate. vnde daniel addit Nõ enĩ in iuſtificationibus noſtris ꝓ/ ſternimus p̄ces noſtras ante faciẽ tuam. ſed in miſeratiõib⁹ tuis mul tis. Uerũ omis iſta locutio metha/ phoꝛica ẽ ⁊ ſimilitudinaria. q: de⁹ oculos nõ habet. iuxta illud iob. x. Nunqd oculi carnei tibi ſunt: neqꝫ crines: neqꝫ faciẽ quia ſpũs ſimpli ciſſimus eſt Sed quia ꝑm ariſto. vi ſus et auditus inter omnes ſenſus qui ſunt nobis magis ad acquiren dam intellectualẽ notitiaꝫ pꝛoſunt. Ideo per oculos et aures dei deſi/ gnatur eius intellectus actualiſſi/ mus omniũ cognitiuus: magis tñ per viſum qui rerũ differentias an nunciat. Unde ad hebꝛe. iiij. dicit. Omnia nuda et aperta ſunt oculis dei. Per aures vo ſolũ intellectus deſignat inquantũ ſibi a creatura petitiones expꝛimunt. Unde pſal. Aures dei ad pꝛeces eoꝝ. Et alibi. Auribus ꝑcipe dñe verba oꝛis mei Sed tunc eſt dubiũ. Quomõ dicit daniel. Inclina aurem ⁊ aperi ocu los: cũ diuinus intellectus ſit ſemp actu intelligendi omnia. Ad qđ di cendum q duplex eſt noticia dei. Una pure ſpeculatiua ꝑm quam ſp eſt in actu intelligẽdi omia: de qua loquitur eccl. xxiij. dicens. Omia videt oculus dei. Et ſequit. Oculi dñi multo plus lucidioꝛes ſunt ſo/ le: circũſpicientes omnes vias ho/ minum. Et hec noticia nõ d: eſſe cauſa reruꝫ niſi ſine qua nõ. Unñ au gu. dicit. Nõ ideo fuerũt res quia a deo fuerũt cognite quãuis nunqꝫ fuiſſent niſi ipſe eas p̄cognouiſſet Alia noticia dicit pꝛatica vel ope ratiua et eſt cauſa rerũ. et ꝑm hanc deus dicitur videre: quandoqꝫ ad miſerendũ. Unde dicit in pſal. Ui de humilitatẽ meã et laboꝛẽ meum et dimitte omnia peccata mea. quã doqꝫ ad puniendum: ꝑm illud pſal. Oculis tuis conſiderabis et retri/ butionẽ peccatoꝝ videbis. Oꝛauit igitur daniel ſciens p̄deſtinationẽ iuuari oꝛationibus ſanctoꝛũ dicẽs Exaudi dñe attende et fac ne mo/ reris pꝛopter temetipſum deus q: nomen tuũ inuocatũ eſt ſup ciuiui tatem hanc et ſuper pplm tuũ dñe deus noſter. Ergo ex daniel oꝛatio ne et iuſta petitione ad dñm accen damus. vt dictũ eſt in ſermonis ex oꝛdio. Et ſine peccato ſaltem moꝛ/ tali petendo: vel que ad ipſum non faciunt vt pꝛima pars eiuſdẽ expli/ cat vitaꝫ eternã vel que ducunt ad ipſam determinate poſtulantes vt in ſcđa parte dictũ ẽ. Oꝛdine recto omnibus aie petentis exoꝛando vt hic vltimo eſt pꝛobatũ ne in pecca/ to moꝛiamur et deoꝛſuꝫ retro xp̄m aſcendere nõ valeam⁹. vt d: in euã ge. hodierno. ioh. viij. Sed facia/ mus que ſunt placita deo. Qui vi/

uit et regnat in ſecula ſclo℞. Amen

Feria.iij.ſecūde hebdomade.xl. expoſitiones epiſtole de obediētia Sermo duodecimus.

Factꝰ eſt ſermo dn̄i ad helyā dicēs Surge et vade in ſareptā ſydonio℞. iij. regū xvij. hec verba ſcribunt. Pro exordio huius ſermōis querit a docto/ribus. An in oībus ſit deo obediendum. Et reſpondet ab eis ꝙ ſic. ratio eſt: quia ſicut ex naturali neceſſitate omnia naturalia ſubdunt diuine motiōi: quia ipſe eſt primus motor omniū que naturaliter mouent Jta ex quadam neceſſitate iuſticie. omnes volūtates tenentur diuino imperio cum ipſe ſit motor omniū voluntatū. Concordat Tho.2ª2ᵉ. q.ciiij.arti.iiij. Hinc Exodi.xxiiij. iudei dixerūt Que locutus eſt dn̄s faciemus ⁊ erimus ſibi obedientes Unde actuū.v. ſcriptū eſt Oportet magis deo obedire ꝙ̄ hominibus xj.q.iij. Si dn̄s.xv.q.vj. Juratos: facit de reſcri.ex rela. Hinc eſt ꝙ cū herei dictū fuerit vt iuſte petamus a dn̄o: ne crederēt aliqui ꝙ diuina prouidentia de ſuis non eſſet ſolicita: dicit in ep̄la hodierna ꝙ dn̄s dixit helye vt iret in ſareptam ſydoniorum: quia preceperat mulieri vidue vt paſceret euꝫ: ⁊ ambo obedierūt voci dn̄i Jn qua quidē ep̄la tres vtiles queſtiones querunt quarum Prima eſt de obedientie fundamentali radicatione. i. vtrū omnis poteſtas preſidēdi ſit a deo. in principio. Scd̄a eſt de obedientie formali ratione. i. vtrū ſit obedienduꝫ ſuperioribus. ibi. da mihi paululū aque. Tertia eſt de obedientie exemplificatione ⁊ fructificatiōe. ibi. ⁊ ex illa die.

Queſtio prima de obedientie fūdamentali radicatione. videlꝫ vtrū omnis poteſtas preſidēdi ſit a deo.

Querit a doctoribus. Si omnis poteſtas preſidendi ſit a deo. Ad quod quidam dixerunt ꝙ nō: quia Oſee.viij. ſcriptū eſt. Jpſi regnauerunt ⁊ non ex me. Alij vero, melius ſentientes dixerūt ꝙ ſic. q: ad Ro. viij. pau. ait Omis poteſtas a dn̄o deo eſt. xxij.q.j.§. Sed ſciendū eſt. xxiij.q.j. quid culpat. et.q.iiij. queſitum. Uerū pro declaratione alterius opinionis notandū ꝙ in dn̄io tria cōſiderari poſſunt. Primo eſſentia dn̄ationis que eſſentia nihil aliud eſt niſi quidā ordo ſuperioris ad inferiorē. qui ordo bonus eſt et a deo eſt. talem eni ordinē deus inſtituit ad laudem bono℞. cum paulus ad Ro. viij. dicat Uis nō timere poteſtatem bonū fac ⁊ habebis laudē ex illa. ac etiam ad vindictā malefacto℞. vn̄ in eodeꝫ cap̄lo pau. ait de principe Dei miniſter eſt vindex in iram ei qui malū agit. Scd̄o modꝰ acquiſitionis qui a deo eſt ſi iuſtus effectiue: ſi iniuſtus ꝑmiſſiue. vnde verba Oſee intelligenda ſunt effectiue. Tertio conſiderari poteſt vſus executōis qui ſimiliter ſi bonꝰ eſt a deo effectiue. ſi vo malus nō niſi permiſſiue. Nec mirandum ſi malis dominiū det q: vt dicit Aug. mali ideo viuūt vel boni ſiant: aut per eos boni exerceantur. Si quis quereret: quomodo cognoſcit qui

effectiue poteſtatē habet a deo: Legat Criſoſto. de cōpūctione cordis de dauid dicentē. Btūs dauid ita erat in poteſtate poſitus tanq̄ʒ omnibus iq̄e eſſet ſubiect⁹. Et in ſceptro regali erat vt vinctus in carcere. Et in purpura quaſi in cilicio iacebat. cinere cōſperſus ꝛ corde cōpunctus aula regalis ei erat tāq̄ʒ heremi vaſtiſſima ſolitudo hec ille. Sed oēm poteſtatē eſſe a deo indicat prima pars huius p̄ſentis ep̄le. In qua dicitur ꝙ deus precepit helye vt iret in ſareptā ſydoniorū ꝛ precepit vidue vt paſceret eū Et q꞉ verba ſunt clara et expoſitione non indigent ideo ad alia tranſeamus dicenda. Tn̄ ſciendū ſm̄ magiſtrū in hyſtorijs ſarepta modica ciuitas eſt ꝛ inter tyrum ꝛ ſydonē ſita. vbi ex precepto dn̄i iuit helyas ab abſcondito qd̄ fecerat in torrente carith vbi pauit eum dn̄s per coruū die quolibet deferentē panē ꝛ carnes: quia a facie agab perſequētis eū fugerat eo ꝙ nūciaſſet ei ꝙ non plueret ꝓpter peccata ſua ꝛ vxoris que vocata eſt ieſabel.

¶ Queſtio ſecunda de obedientie formali ratiōe. videlicet a ſit obediendum ſuperioribus.

Querit doctoribus an ſit obediendū in omnibus ſuperioribus nr̄is. Et dicunt ꝙ cū ſuperiores ſint tres. vʒ. Spirituales: tp̄ales ꝛ corporales. ideo triplex inſurgit queſtio. Primo ſi obediendū ſit patribus ſpūalibus. Et dicunt ꝙ ſic iuxta illō apoſtoli ad hebre. xiij. Filij obedite prepoſitis vr̄is ꝛ ſubiacete eis. ipi enim peruigilāt quaſi rationē pro aīabus veſtris reddituri vt cū gaudio hec faciant. Veruntamē ſubditi vt puta magis ſtricte religioſi tenēt obedire patribus ſpūalibus ꝛ prelatis ſuis in eis de neceſſitate que pertinent directe ad eoꝝ ſubiectionem ꝛ profeſſionē. Et indirecte in alijs que ſub his includuntur: cuiuſmodi ſunt que pertinent ad mutua obſequia. ꝛ iſta eſt obedientia neceſſitatis. Alia eſt ꝑfectionis de qua dicit Bernar. ꝑfecta obedientia finē neſcit. Secundo inſurgit queſtio ſi eſt obediendum patribus ꝛ dn̄is tp̄alibus. Et dicunt ꝙ ſic: quia illis obediendum eſt qui a deo ordinati ſunt: huiuſmodi ſunt dn̄i temꝑales et poteſtates ſclares. Hinc paulus ad Roma. xiij. dicit Qui poteſtati reſiſtit dei ordinationi reſiſtat. Eorum tamē poteſtas duobus modis a deo non eſt. Primo ꝓpter inordinatū modū acquiſitionis vt puta q꞉ violēter aut alio modo illicito talis poteſtas acq̄ſita eſt. ꝛ tūc ſubditi ſi facultas ſuppetit rebellare poſſunt niſi forte poſt inuaſionē ꝑ conſenſum ſubditoruʒ ꝛ auctoritatē ſuperiorum vera poteſtas ſit effecta. Non obſtat tn̄ ſi ꝑſona eſt indigna

Item ſcd̄o ꝓpter abuſum dn̄ationis vel precipiendo ꝯtrariū eius ad quod eorū poteſtas ordinata eſt: vt ſi p̄cipiat act⁹ pc̄ti cū talis poteſtas ſit ordinata ad virtutē inducendā ꝛ conſeruandā. Nā tunc ſubditi obedire nō tenent cū ſancti martyres ob hoc mortui ſunt non obediētes mandatis principū. vel precipiēdo aliq̄d ad quod poteſtas eorū non ſe extendit: vt exigendo tributa ꝛ ſeruitia ad que ſubditi non tenent: et

tunc licet ſubditis nõ obedire ꝛ tñ ſi obediũt non peccant Et hec etiã dici poſſunt de prelatis ſpiritualib⁹ Sed dubitatur an in aliquibus caſibus poſſit exigere vltra conſuetũ ꝛ cõmune ſtatutum? Et dicũt doc. ꝙ ſic. Primo ꝑ defenſiõe dominij ad quod tuendum etiam corporaliter ſubditi laborarẽ tenetur: vt ſic ſe ipſos ſaluent.xxxiij.q.ij.Fortitudo Et de immuni eccleſiarũ Peruenit Item ſi dominus iret in exercitũ ab eccleſiã indictũ vel a principe ꝯtra infideles et hereticos et nõ ſufficit ad expenſas. Item ſi in bello ex ꝑte ſua iuſto ſit captus ab hoſtibus nec ſufficit ſe redimere ſine graui dampno. Itẽ ſi pro ſe et ſubditis ire vellet ad principẽ et ad expenſas non ſufficit. Itẽ ſi maritat filiã. Item ſi facit filiũ militẽ. Item ſi nouũ feudum acquirit vel ſuũ recuperat. Itẽ ſeptimo ꝓpter refactionẽ pontiũ vl̄ viarum. Item octauo qñ ſine culpa depaupat⁹ eſt. Debẽt tamẽ dñi temporales in his omnibus moderate exigere.x.q.iiij.vnio Extra de cenſi. Cum aplſus.§.prohibemus. xxij.q.v.de forma fidelitatis Si autem aliter ſit extorta tenetur reſtituere et tantũ debet pauperibus erogare Superiores quibus ſit querela ſi negligẽtes ſint: canonice ſubiaceant vltioni.extra de imu. eccleſiarum. Pleriqꝫ. Quod ſi fecerint officiales debent ad reſtitutionem compelli. ꝛ ſi ignorant illi a quib⁹ acceperunt: res ille debent in pias cauſas cõuerti. Cõcordat bonauẽ. vltio.ij.lib. et ibi dr̄ de tallib⁹ deqbus dixi in nr̄o exordio ꝛ nũc cauſa breuitatis omitto. Tertio iſurgit queſtio. ſi eſt obediendum ſuperioribus corporalibus. Et dicũt doctores ꝙ ſic. quia ꝑcipitur exodi.xx et eccl.vij. Ex quibus dicit̄ ꝙ cum helyas eſſet pater ſpiritualis mulier debebat ſibi obedire poſtulanti paululũ aque et bucellaꝫ panis: vt patet in ſcd̄a parte huius epl̄e que de ſe plana eſt et aperta. Sed bene ſunt aliqua ibidẽ notanda. Primo ꝙ helyas ſpiritualis ꝓlatus fuit vir magne abſtinentie quia non bibit niſi aquã. Item petijt humiliter qꝛ dixit obſecro. Itẽ diſcrete quia petijt diſcrete et modicũ. Item filius huius vidue fuit ionas ꝓpha. Itẽ mulier obediuit timens deũ ob qđ helye credidit tanqꝫ ſcõ viro. vnde dixit. Uiuit dñs deus tuus quia in ſanctis viris ſpecialiter habitat de⁹ Et helyas ſecure precepit ſecurus de futuro miraculo.

¶ Queſtio tertia de exẽplificatione ꝛ fructificatione obedientie.

Q Uerit a doctoribus: que ſunt exempla et fructus obedientia qua ſic ſancti viri placuerunt deo ſuo. Et dicũt ꝙ prima exẽpla ſunt multa. Primũ eſt quia deus primos parentes obedientia ligauit. Geñ. ij. et inobedientia puniuit geñ. iij. Aliud eſt ꝙ noe prõpte obediuit dño geñ. viij. Tertiũ eſt qꝛ abraaꝫ non diſtulit in craſtinum preceptũ graue ꝛ inſolitum de circũciſione. geñ. xvij. Quartũ eſt quia abrnoꝫ ſine mora preceptũ de imolatione filij exequi noluit. geñ. xxij. Quintum quia ſtati obediuit ioſeph patri cum ad fratres mitteꝛet quamuis prius accuſaſſet eos de crimine pel

ſimo.gen̄.xxxij. Sextū quia obediuit moyſes dn̄o ducatū ppl'o precipienti. Exo.iij. Septimum quia filij iſrael dixerunt:erimus obedietes dn̄o.Exo.xxiiij. Octauū quia hi quādo obedientia pugnauerūt victores fuerunt. Numeri.xxxj.qn̄ non:perdiderunt.iudi.xiiij. Nonū quando ſaul reprobat⁹ eſt quia nō obediuit.j.Regū.xv. Decimū qr dauid deo placuit per obedientiā ij.Reg.xvij. Undecimū quia thobias iunior cōmendatus eſt quia obediuit patri thobie.v.ca. Duodecimū nimis placuit heſter dn̄o quia obediuit mardocheo.heſt.ij.

Tredecimū quia iere.fecit ſimile obediens dn̄o habuit ſpiritū pphie Jere.j. Decimūquartū eſt exemplum helye. Decimūquintū eſt exemplū apl'orū qui ſecuti ſunt xp̄m matth.iiij. Et vltimū qd̄ preualet omnibus eſt exemplū xp̄i quia parentibus voluit eſſe ſubiectus Luc.ij. Unde obedientia multis decoratur fructibus ⁊ triūphis. Primus dicit coronationis. Nam obedientia preualet martyrio iuxta illud.j. Regū.xv. Melior eſt obedientia q̄ꝫ victima. Secūdus dicit quietationis. Nam mundus eſt ſicut mare ⁊ obediētia eſt nauis in qua dormiendo:vigilando:comedendo:bibendo ad vitam obediens nauigat prouer.xxxj. Facta eſt quaſi nauis inſtitoris. Tertius dicit ſupationis. Nam obedientia facit vt ceteros ſuperet. in cuius figura dn̄s ceteris apl'is ſymonē.vꝫ obedientē prepoſuit.l.di.§.Ecōtra.et c.ꝯſiderandum.⁊ ca.fidelior.viij.q.j. Jmitare xj.q.iij. Non ſolū.xxij.q.iiij. Actione.xxiij.q.iiij. Jpſa pietas. De pe.di.vj. Qui vult. Quartus dicit familiaris cōuerſationis:qr qui vult familiariter cū deo conuerſari obedientia diligat. vnde dn̄s: vt habetur Luc.vij.recubuit in domo ſymonis.i.obediētis. Quintus dicit aſſimilationis quia p eā obediens quodammodo aſſimulatur xp̄o qui fuit obediens in mundū veniēs iuxta illud Joh.vj. Deſcendi de celo non vt faciā voluntatē meā.in mundo manens vt dicit ad phili.ij.ca. Factus obediens vſqꝫ ad mortē: de mundo exiens. Math.xxvj. Non ſicut ego volo ſꝫ ſicut tu. Sext⁹ dicitur aſcenſionis qr eſt ſcala ducēs ad paradiſuꝫ p ſeptē gradus: quorꝫ Primus eſt obedire libenter ſine recalcitratione. ſicut paulus actu.ix.dicens Dn̄e quid vis me facere

Secūdus obedire ſimpliciter ſine ſimulatione vt dauid in pſal. dicēs Ut iumentū fact⁹ ſum apd̄ te. Tertius obedire hilariter ſine murmuratione exemplo xp̄i eſa.liij. Sicut ouis ad occiſionem.⁊c. Quartus obedire velociter ſine retardatione vt petr⁹ ⁊ andreas. math.iiij. Quitus obedire viriliter ſine heſitatiōe vt petr⁹.Luce.xxij.dicēs: Paratus ſum tecū et in carcerē in mortē ire.

Sextus obedire hūiliter ſine elatione iuxta illud Luce.xvij. Dū feceritis omnia que precepta ſunt vobis. Septimus obedire perſeueranter ſine diſcontinuatione ſicut xp̄us vſqꝫ ad mortē ad phili.ij. Jſta eſt ſcala iacob gen̄.xxviij. deſcripta p quā angl'i deſcēdebāt ⁊ aſcendebāt quia eſt vita angelica.qr celos tangebant quia eſt celeſtis vita. Jdeo

vltimus dicitur glie poſſeſſionis. in
cuius figura xp̄s aſcendit in celum
de bethania Luce. xxiiij. Satis etiā
patet fructus et triūphus obediētie
in tertia parte huius epl'e vbi dicit
ꝙ ex illa die ydria farine nō defecit
nelechitus olei ideſt vas olei: quo
oleo conſpgebat farinaz: nō eſt im
minutus iuxta verbū dn̄ quod lo/
cutus fuerat in manu helye. vz in po
teſtate eius ꝟtute obediētie: de qua
etiā euāgeliū hodiernū math. xxiij.
loquit. Ideo ſim⁹ obedientes deo
cui in oibus obediendū eſt vt decla
ratum eſt exordio quia ois poteſtas
a dn̄o deo eſt vt prima pars huius
ſermonis manifeſtat. Et ſim⁹ obedi
entes ſuperioribus nr̄is vt habet in
ſcd̄a parte ꝛ vt dicit. j. Re. iij. ꝛ eccl'.
iiij. ꝛ. viij. q. j. Sciendū. et de maio.
et obedien. illud Melior eſt obedi
entia q̄z victima ꝛ auſcultare magis
q̄z adipem offerre: quod tantis ex/
emplis ꝛ fructibus in hac tertia par
te oñſum eſt: quatenus cū ſocietate
helye hac ſcala obedientie in celū
aſcendamus. vbi filius dei obediēs
et obedientie norma cum patre et
ſpirituſancto viuit et regnat in ſecu
la ſeculorum. Amen.

¶ Feria. iiij. ſecunde hebdomade
quadrageſime expoſitionis epiſto
le de humilitate. Sermo. xiij.

o Rauit he/
ſter ad dominū dicens
domine deus omnipo
tens in ditione tua cū/
cta ſunt poſita ꝛ nō eſt qui tue poſſit
reſiſtere voluntati. heſter. xiij. hec
verba ſcribuntur. Pro exordio hu/
ius ſemisron ia doctoribus querit
Utrū humilitas q̄ in orone requiri
tur ſit virtus. Et dicunt ꝙ ſic quia
voluntas humana ſp tendit in bo/
num tanquā in ſuū ꝓpriū obiectū
ꝛ naturale: ad quod tendēs ꝑ ardui
tatem quādoqz tenderet in deſpera
tionē niſi firmaret virtute magna/
nimitatis: et quandoqz imoderate
tenderet in excelſa niſi temparet et
refrenaret humilitate. vñ patet ꝙ
ſit virtus. Concordat Tho. 2ª 2ᵉ.
q. clxj. ar. j. Eius tñ excellentia pa/
tet vt dicit franciſc⁹ noſter de maro.
eo ꝙ reperit i anglis ꝛ alie virtutes
morales nō Item quia opponit ſu
pbie q̄ eſt ita graue peccatuz. vñ ad
refrenandū eā eſt neceſſaria humi/
litas. hic Augu. humilitatē diffini
ens dicit Humilitas eſt ex intuitu ꝓ
prie ꝯditionis et ſui cōditoris volū
taria mentis inclinatio in ſuo imo
ordinabiliter ad ſuum conditorem
quod fecit heſter dum orauit vt di/
cunt verba propoſita principium p̄
ſentis epl'e declarande. In qua de
humilitate huius ſcte mulieris tres
vtiles queſtiones querunt quarum
Prima eſt de humilitatis conditi
one. ſ. Utrum ſit pars modeſtie vel
temperātie. Et ſi per eā homo tene/
tur deo ſubijci atqz oibus ꝓpter deū
in principio. Scd̄a eſt de humili/
tatis gradatione vz qui ſunt grad⁹
humilitatis. ibi. et nunc dn̄e rex re/
gum. Tertia eſt de hūilitatis fru/
ctificatione. ſ. qui ſunt fructus ꝛ triū
phi humilitatis. ibi. et conuerte lu
ctum noſtrum in gaudium.

¶ Queſtio prima de humilitatis
ꝯditione. vz an ſit pars modeſtie vł
tēpantie: ꝛ ſi per eā homo tenet ſub
ijci deo atqz omnibus propter eū.

Uerit a doctoribus: An humilitas ſit ps modeſtie et ſubijciat hoiem deo et alijs ꝓpter eū. Ad quod dicunt ꝙ cū modus tempantie ſit repreſſio ⁊ refrenatio paſſionum ex quo maximā laudē habet: omnes virtutes que moderāt vel refrenant huiuſmodi impetus: ptes tempantie ponunt: vt māſuetudo que temperat motū ire. et humilitas que reprimit motum ſpūs in magna tendentis. vnde phs. ij. ethicorū dicit. Eum qui tēdit in parua ſm motū ſuū non eſſe magnanimū ſed temperatū quē nos humilē dicere poſſimus. Et orige. ſup lucā dicit: ſi vis nomen hui⁹ ꝟtutis audire quomodo etiam a phis appellet: auſculta eandē eſſe humilitatē quā reſpicit deus que ab illis metriotis dicitur menſuratio ſiue moderatio que manifeſte ptinet ad modeſtiā ⁊ temperantiā. Tulli. dicit Humilitas eſt quedam moderatio ſpūs. vnde hec virtus proprie reſpicit reuerentiam qua homo deo ſubijcit. Sʒ cū quicquid boni eſt in homine ſit dei: nō oportet ſm id ex humilitate oibus ſe ſubijcere de neceſſitate. imo ſm dona dei poteſt homo ſe alijs preferre ſine peccato dū id fiat nō ex ſuperbia ſed ex dei gratia ⁊ glia. vnde apls ad ephe. iij. dicit Alijs generationibus nō eſt agnitū filijs hominum: ſicut reuelatū eſt nūc ſanctis aplis. Et cū quicquid hois ſit in homine nō ſit niſi defectus: ſcdm hec ex humilitate debet homo ſe alijs ſubijcere: ſm ea que ipſi a deo acceperunt: non ſm ea que ſunt eorū: poteſt tn̄ quis aliquid boni repntare in proximo quod ipſe nō habet. vel aliqd mali ineſſe in ſe quod in alio non eſt ex quo poteſt ei ſubiacere p humilitatē. Et ideo paulus ad phi. ij. dicit In humilitate ſupiores ſibi inuicem arbitrantes. vnde hec ſctā mulier tanquā vera humilis ⁊ deo ſubiecta ſic orauit ad dn̄m. Sed qd eſt quod dicit hic: orauit heſter: cū textus dicat: orauit mardocheus: ſed ideo eccl'ia hanc tribuit heſter orationē quia. lxx. ſic habēt de quibus ipſa accepit. vel quia auctoritate heſter mardocheus orauit: vel qꝛ ipſa ſancta mulier liberationē ppl'i impetrauit. Et notandū ꝙ ex quattuor captat beniuolentiā. Primo ex precellētia diuine maieſtatis qꝛ dicit: dn̄e deus qui es rex regū ⁊ dominus dn̄antiū. apoca. xix. Item ex precellentia poteſtatis quia dicit oipotens: ipſe enim eſt ſolus oips Exo. xv. Item tertio ex precellētia dignitatis quia dicit: in ditione tua cūcta ſunt poſita. vnde in pſal. dicit Ipſe eſt rex magnus ſuper omnes deos. Quarto ex precellētia auctoritatis ⁊ equitatatis quia dicit: ⁊ nō eſt qui poſſit reſiſtere tue voluntati Et tamē falſum videt quia peccatores ⁊ ſuperbi precipue reſiſtūt iuxta illud Superbi inique agebant vſqꝫ quaqꝫ. Ad quod dicit ꝙ duplex eſt dei voluntas. vʒ bn̄placiti et eſt idē ꝙ eſſentia cui nihil reſiſtit: ⁊ eſt voluntas ſigni cui⁹ ſunt ſigna quinqꝫ ſcʒ preceptū ꝓhibitio: cōſiliū pmiſſio ipletio. vnde verſus: Precipit ⁊ prohibet: permittit: cōſulit implet Tribus primis hoꝝ ſuperbi pcōres reſiſtūt: nec tn̄ ſequit ꝙ reſiſtūt ſimpliciter diuine voluntati. quia Au-

ſelmus dicit Aut homines faciunt ſcdm dei voluntatē aut deus implet de ipſis ſuā voluntatē. ⁊ infra Peccatores exeunt de ſub volūtate dei precipiente et cadūt ſub voluntate dei puniēte. vñ quinto ſigno nullo modo reſiſtere poſſunt. Et ideo infert heſter: ſi decreueris ſaluare nos continuo liberabimur. quia ſapiē. xij. dicitur Quis ſtabit ↄtra iudiciū tuum: tu feciſti celū ⁊ terrā ⁊ quicqd celi ambitu continet. vz alia elemēta. Tu es dñs omniū et non eſt qui reſiſtat volūtati tue: ſed de his ſatis

¶ Queſtio ſecūda de humilitatis gradatiōe vbi dicitur quot ſunt gradus humilitatis.

q Ueritur a doctorib⁹ quot ſūt gradus hūilitatis. Et rndet ſm Bernarduz et Tho. 2ᵃ 2ᵉ. q. clxj. arti. vj. ꝙ ſunt. xij. qui ponuntur in regula beati Benedicti. Primus eſt corde ⁊ corpe humilitatem oſtendere vt beata virgo de qua Jero. ad paulam et Euſto. dic. Nō didicit btā virgo a filio ſuo dño noſtro celos fabricare. non angelos creare. nō miracula diuitatis inſignia opari ſed tantū humiliari: ceterarū quoqꝫ virtutuꝫ documenta intra humilitatis cuſtodiam aggregare. Secundus eſt pauca et ratiōabilia et ſubmiſſe verba pronunciare dicēs cum pph̄a. Dixi cuſtodiam vias meas vt nō deliquā in lingua mea Tertius vt eſt nō ſit facilis ad ridēdum qꝛ prouer. x. ſcriptū eſt. Quia per riſum operatur ſtultus ſcelus. Quartus eſt taciturnitas vſqꝫ ad interrogationem. quia prouer. ix. dicitur Uir autez prudens tacebit. Quintus eſt vitam conmunem tenere quia pſal. lxxix. dicitur. Singularis ferus depaſtus eſt eam. vz vitam conmunem. Sextus credere ⁊ pronunciare ſe omnibus viliorem dicens cum dauid. Ego ſum vermis et non homo. Septimus ad omnia indignum ⁊ inutilem ſe credere ⁊ confiteri. ſicut filius prodigus Luce. xv. Octauus eſt peccatorum confeſſio dicens cum dauid. Iniquitatem meā annūciaui tibi. Nonꝰ eſt in duris ⁊ aſperis patientiā amplecti quia prouer. xiiij. oꝛ Qui patiēs eſt multa gubernat. Decimus eſt ex obediētia maiori libenter ſe ſubdere ſicut Thobias patri ſuo Tho. vij. Undecimꝰ eſt volūtatem propriam nō implere. Hinc Joh. vj. dñs dixit. Deſcendi de celo nō vt faciam volūtatē meā Duodecimus et vltimus eſt deuz timere et eius precepta obſeruare. ſicut hec ſancta mulier que vt continetur in ſa parte huius epl'e. deū timens ⁊ eius mandata cuſtodiēs ait. Et nunc dñe rex regum deus abraam miſerere populo tuo. quia volunt nos inimici nr̄i perdere et hēditatē tuā delere. Ne deſpicias partem tuam quam redemiſti tibi de egypto. ſꝫ exaudi deprecationē noſtram. ⁊ propitius eſto ſorti ⁊ funiculo hereditatis tue. O felix aīa que per hos gradus conatur in celum aſcēdere. quia iſta eſt profecto ſcala quam vidit Jacob geñ. xviij. Per iſtam aſcendit ipſe humiliatus coram eſau. geñ. xxxij. Per hāc aſcendit moyſes in ducatu populi: numeri. x. Per hanc gedeon dicēs

angelo Ego ſū minimus in domo patris mei. Iudi.vj.c. Per hāc aſcendit dauid vnctus in regez dum portaret victualia fratribus. primi Re.xvij.per hanc aſcendit helyas dicens. Neqȝ enim melior ſum q̄ȝ patres mei.iij. Re.xviij.per hāc aſcēpit helyſeus dum inuocaret deum magiſtri ſui.iiij. Regū.ij.per hanc aſcendit Ezechias.j.parali.xxxij.p hanc aſcendit Nabuchodonoſor in modum beſtie redactus Danielis.iiij.per hanc aſcenderunt magi chriſtū adorantes. Matth.ij.cap. per hanc Joh. bap.dicens.nō ſum dignus &c. Joh.j. per hanc beata virgo.Luce.j.dicens.Ecce ancilla dn̄i.Et luce.ij.Quia reſpexit humilitatem. per hanc aſcendit chriſtus ad phil.ij. humiliauit ſemetipſum factus obediens vſqȝ ad mortem.

¶ Queſtio tertia de triūphis & fructibus humilitatis.

Querit a doctorib⁹ Quot ſunt fructus et triumphi humilitatis. Et dicit ab eis q̄ ſunt.xij.quorum Primus dicitur peccatorum remiſſio. Hinc dauid in pſal. dicit, vide humilitatē meā & laborem meū et dimitte om̄ia peccata mea.nec mirū quia idem dicit. Cor contritum et humiliatum deus non deſpicies. pſal.l.de pe. di.j.ca.j.&.ca. In actione. Secūdus dicitur gratie diuine infuſio quia Ja.ſcribit.Deus ſuperbis reſiſtit humilibus autem dat gratiam. Tertius dicitur virtutum conſeruatio. vn̄ Gre. dicit Qui ſine humilitate virtutes congregat:quaſi qui ante ventū puluerem portat.et idem. Humilitas eſt radix & cuſtos omnium virtutum.

Quartus dicitur ſapientie demōſtratio. Vn̄ prouer.vj.ſcriptum eſt. vbi humilitas ibi ſapia. Quintus dicitur ſecretorū reuelatio. Hinc Matth.vj.ca.Confiteor tibi pater celi & terre. quia abſcōdiſti hec a ſapientibus & prudentibus & reuelaſti ea paruulis glo. vȝ humilibus.

Sextus dicitur xp̄i imitatio. vnde Matth.xj. ipſe dicit. Diſcite a me quia mitis ſum & humilis corde.ij. q.ij.Qui ſe.& ideo tantum cōmēdauit humilitatē Math.v. Luce.vj. xxiiij.q.iiij.Diſplicet. Septim⁹ dr̄ diuina recordatio vn̄ dauid in pſal. cxxvij. dicit In humilitatē noſtra memor fuit noſtri. Octauus dicit aduerſorū patiēs ſupportatio. Hic Eccli.ij. In humilitate tua patientiam habe. Nonus dicitur diuina inhabitatio.vn̄ Elaie.lvij. Dn̄s in excelſo habitat et cum contrito et humili corde. Decimus dicit conſcientie adornatio.vnde Hugo li. iij.de clauſtro anīe dicit. Sicut eni mel cōcordat in confectionib⁹ medicine cum omnibus diuerſitatib⁹ ſpecierū: ſic & humilitatis dulcedine condiuntur omnia genera virtutum. Undecimus dicitur vltia perfectio. vnde Caſſi. ſuper illud pſal. hūiliatus ſum vſqȝquaqȝ. per humilitatem membra xp̄i ſcimus diaboli viciſſe ſuperbiam. per hāc fideles eius ſuper regna proficiunt. per hanc ſuperbia tyrannica ſuperatur. per hāc ineternum martyres coronantur. nec poteſt dici perfect⁹ qui hac virtute priuatus eſt. Duodecimus & vltimus dicitur glorioſa

clarificatio. Hinc Augu. dicit. Eli/ge in hoc mūdo humilitatē vt ha/beas apud deum abſconditam cla ritatē. claritas eniꝫ humilitatis eſt premium. humilitas claritatis eſt meritū. hec ille. Et ideo hec ſancta mulier heſter in. iij. parte huiꝰ epl'e concludit. Et conuerte luctuꝫ nr̄m in gaudium: vt viuentes. ſ. in humi litate laudemus nomen tuum dn̄e Et ne claudas ora canentiū te dn̄e deꝰ noſter. Unde. j. pet. v. amonet chriſtianos dicens: hūliamini ſub potenti manu dei. iij. q. j. Nulli. qr humilitas virtus eſt tam magna: vt dictum eſt in exordio vt in ange lis inuenitur ⁊ ſpiritū ſuperbie re/primit: ſcalam quoqꝫ eius. xij. gra/duum xp̄s elegit aſcēdere vſqꝫ ad mortem quam prediꝛit apoſtolis. vt dicit euangelium hodiernum. Math. xx. ca. vbi primatū Joanni ⁊ Jacobo interdixit. Et propter. xij fructus eius humilitatem conmē/dauit quia ipſe venit miniſtrare ⁊ non miniſtrari. ⁊ dare animā ſuaꝫ in redemptionē pro multis. Cuius participes nos faciat ipſe per virtu tem humilitatis qui cum patre et ſpiritu ſancto viuit per omnia ſe// cula ſeculorum. Amen.

¶ Feria. v. ꝑe hebdō. xl. expōnis epl'e de virtute ſpei. Sermo. xiiij.

Maledictus

homo qui confidit in homine ⁊ ponit carneꝫ brachium ſuū ⁊ a dn̄o recedit cor eius. Jere. xvij. hec ver/ba ſcribuntur. Pro exordio huius ſer monis a doc. queritur. An aliqs ſine peccato ſpem habere poſſit in homine. Ad quod dicunt ꝙ aliqd triplici modo ſperari pōt. vno mō principali et finali conceſſione. et ſic non licet ſperare bonum aliqd preter beatitudinem ſicut vltimum finē. ⁊ hoc a ſolo deo Nō eni a deo minus ſperandum eſt: ꝙꝫ ipſe ſit: cum non ſit minor eius bonitas ꝙꝫ eſſentia: qua bonitate bona creatu re cōmunicat. Hinc diuid in pſal. In te dn̄e ſperaui nō confundar in eternū. Alio mō aliqd ſperari pōt ſicut a cauſa ꝑa auxiliādi impetra tione. ⁊ ſic in ſanctis ⁊ in ſeruis dei ſpari pōt. hinc de ſctis canit eccl'ia Sancti dei omnes intercedere di/gemini pro noſtra omniumqꝫ ſalu tem. Et precipiue beati virgini dr̄. Spes noſtra ſalue. Tertio alqiud ſperare poteſt ſicut a ſcd̄a cauſa do ctrinali demonſtratione. ſic ſperan dum eſt in patribus ſpiritualibus. qui docent bene viuere. vnde apl'i Math. vj. dixerunt xp̄o Doce nos orare. Cō. bon. i. iij. di. xxvij. ⁊. tho. 2ᵃ 2ᵉ. q. xvij. arti. iiij. Sperare ergo ⁊ cōſidere in homine velut in prin/cipali ⁊ finali conceſſore bonorum graue peccatuꝫ eſt. quia tribuit cre ature quod debetur creatori. Et id Jere. dicit. Maledictus homo qui cōfidit in homine. ⁊c̄. que ſunt ver ba propoſita preſentis epl'e decla/rande. In qua tres vtiles queſtio/nes queruntur. Prima de obiecti ſpei falſa deſignatiōe. vꝫ an homo poſſit eſſe vltimū ⁊ finale obiectuꝫ ſpei quia dicit. Maledictus homo qui ꝯfidit in homine. in principio Secūda de vera ſpei obiecti de/notatiōe. i. Utrum deus ſit vltimū

pei obiectum.ꝛ quare eſt in eo ſperandum. ibi. Beatus vir qui confidit in dño. Tertia ꝛ vltima ē de ſpei talis obiecti fructificatiōe.ibi prauum eſt cor hominis.

¶ Queſtio pma de obiecti ſpei falſa deſignatione.ſ.An homo poſſit eſſe vltimū ꝛ finale obiectum ſpei.

Queritur a doctoribus. q Utrum homo poſſit eſſe vltimū ꝛ finale obiectū ſpei.Et cum determinet a docto.ꝙ nō.Querendū ē quare ſpes non eſt ponenda in homine? Et dicunt docto. ꝙ nulla creatura poteſt eſſe principale ꝛ vltimū obiectū ſpei. quia ſpes reſpicit bonū quod obtinere intendit quod habet rationem cauſe finalis.Et ideo bonum quod principaliter ſperat. eſt bonum infinitumquod proportionatur virtuti dei adiuuantis.nā infinite ꝟtutis eſt hominē ad infinitum bonum perducere. hoc bonū vita eterna eſt. que in fruitiōe ipiꝰ dei conſiſtit Unde magiſter ſententiarū in.iij.di. xxvij.dicit Spes eſt ꝟtus qua ſpiritualia ꝛ eternabona ſperantur.hic enim ſpes accipitur pro re:ꝛ obiecto ideſt deo quem ſperamus videre ſicuti eſt.iuxta illud Pauli ad thitum.ij. Expectantes beatam ſpem et aduentum glorie magni dei. Hinc ſpes aliomō diffinitur. Spes eſt certa expectatio future beatitudinis. patet ergo ꝙ in homiehoc modo ſpes nō eſt ponenda.Et ideo Jere.dicit. Maledictus homo qui confidit in homine ſpem.ſ. ſuam finalem in ipſo ponendo: et ponit carnem ideſt hominē carnalem:brachiū ſuū.i.virtutem cui totaliter inſtat. et a deo recedit cor eius ipſum in creatura ponēdo.Erit eni quaſi murice me. produ.i. camerica ſm yſidorū: qd genus arbuſti latini geneſtam vocant.Et ponitur in ntō plurali. Et non videbit cū venerit bonū ſ; habitabit in ſiccitate .in deſerto in terra ſalſugmis ꝛ inhabitabilis quia ibi murice naſcuntur: ꝛ ſtatum peccati ſignificant verum. Non ergo confidendum eſt neq; ſuperandū finaliter in homine. Primo rōne ſue formatiōis.quia geñ. ij. ſcriptū eſt. Formauit deus hominē de limo terre. de conſecra.di.j.hij duo. Secundo ratione ſue fragilis conditionis. iij. Re.viij. Nō eſt homo qui facit bonum ꝛ non peccet. ꝛ.ij. paralip.vj. Tertio ratione ſue preliationis. Job. vij. Milicia eſt vita hominis ſuper terram. Quarto ratione ſue parue extimationis.vñ idem Job.eodē ca. dicit.Quid eſt hō quia magnificas eū. Quinto ratione ſue parue duratiōis. Hinc Job.xiij.dicit Homo natus demuliere breui viuēs tempore. Sexto ratione ſue parue rationis qꝛ pſal. xlviij.dicit. Hō cū in honore eſſet non intellexit ꝛ reliqua. Septimo ratione ſue mendacis locutionis. Hinc pſal.cxv. ſcriptū eſt.Omnis homo mendax. Octauo ratione ſue aſſimilatōis quia in pſal. cxliij. dicit.homo vanitati ſimilis factus eſt.de.pe.di.ij.Charitas Nono ratione ſue deprauationis. qꝛ Eccli. vij.dicit.Deus fecit hominē rectū ꝛ ipe infinitis ſe miſcuit queſtiōibꝰ Decimo ratione ſue incertifica/

tionis.quia Eccli.ix.habetur.Ne/ſcit homo finem ſuuꝫ. Undecimo ratione ſue parue diſcretionis. nā Jere.x.dicitur. Stultus factus eſt oīs homo a ſcientia. Duodecimo ratione ſue praue comprehenſiōis vnde.j.ad corinthios.ij.dicit.Ani malis homo non percipit ea que dei ſūt.Sꝫ de his ſatis.Maledict⁹ ergo homo qui confidit in homie.

¶ Queſtio ſcōa ꝺ vera obiecti ſpei denotatione. Utrum deus ſit vlti/mū obiectum ſpei ⁊ quare ſit in eo vltimo ſperandum.

q Uerit a doctorib⁹. Utrū deus ſit vltimū obiectuꝫ ſpei ⁊ quare in eo eſt vl/timo ꝯfidendū ⁊ ſperādū Et q̄uis ſatis pateat hoc queſituꝫ per ea que dicta ſunt in exordio et in principio prime queſtiōis. tamē doctores aliqui ad hoc dubiū ſic di cunt.Quia cum obiectū proprium ſpei ſit beatitudo que cōſiſtit in ſo/la dei fruitione ordinata. quia ipſe ſolus intellectum hominis quieta re poteſt:deus eſt vltimū obiectum ſpei Et ideo in ip̄o ſolo eſt confidē dum ⁊ ſeperandum ⁊ hoc propter multa. Primo ratione creationis quia ſi artifex opera ſua adeo dili/git ꝙ ei detrahi nō patitur:quanto magis deus vt gen̄.j.ſcribitur.cre auit nos ad imaginem et ſimilitu dinem ſuā Hinc ſapientie.xj.dicit Diligis omnia que ſunt:et nihil odiſti eorum que feciſti. Item rōne dn̄ationis vn̄ Gen̄. xvij. Ego ſum deus omnipotens. Tertio ratiōe miſeratiōis in qua confiſus dauid in pſal.dixit. Miſere mei deus ſe/cundum magnā miſericordiā tuaꝫ Quarto ratione exemplificatiōis quā aſſignat Paulus ad Ro.viij. Qui filio ſuo nō pepercit ſed ꝓ om nibus nobis tradidit illū. quomō etiam cum illo non omnia nobis donauit. Quinto ratiōe māſuete conditionis.vnde Ber. Omnino propter manſuetudinum que in te predicatur currim⁹ poſt te dn̄e ieſu audientes ꝙ nō ſpernas pauperez peccatorem. nō horruiſti cōfitentē latronem. nō lachrymantē pecca/tricem.nō chananeaꝫ ſupplicantē nō deprehenſam in adulterio.non ſedentem in theloneo.nō ſupplicā tem publicanum.nō negantē diſci pulum.non perſecutorē diſcipulorꝫ nō ipſos crucifixores tuos.Jn odo rem horum vnguentorū currimus hec ille. Sexto ratōe honorificatio nis.Hinc in pſal.dicit. Jnuoca me in die tribulationis eruam te et ho norificabis me. Septimo ratione expectationis quia Eſa.xxxv. Jpſe veniet ⁊ ſaluabit nos. Octauo rōe interceſſionis. nam ſancti angeli apud deum pro nobis intercedunt qui de noſtra ſalute iocundantur. vnde Luce.xv.Gaudiū eſt angelis dei ſup vno peccatore penitentiam agente. Nono ratione defenſio/nis vnde Chriſo.ſup Matth. vij. Omnē creaturam ſenſibilē deus armatam creauit.Alios veloci pe/dum curſu. Alios vnguibus.Alios pēnis.alios cornibus. hominē ſo/lum ſic diſpoſuit vt virtus illius ſit ipſe deus ⁊ in eo ꝙ inferiorem eum fecit:in ipſo fortiorem eſſe voluit ni ſe vt neceſſitatis infirmitate coact⁹ ſemper neceſſarium habeat deum

ſuum requirere. Decimo ratione firmi fundamenti inuentionis. vñ Job.xiij.dicit.Etiam ſi me occide/rit in ipſo ſperabo.Et Berna.ait: Tu es patientia mea:ſi tribulatio infertur per te ſuperabo: tu es ſpes mea.ſi premia promittuntur per te obtinebo. ſi inſurgat hoſtis nõ niſi in te ſperabo. Undecimo ratione inuocatiõis.quis eni dubitare põt beatam virginem ex ſumma ſolita miſericordia inuocare pro nobis continue filij ſui patrociniũ.vnde Benardus dicit. Non quidem in ceteris virtutibus cõgaudemus ti/bi o beata virgo. ſed in miſericor/dia tua nobis potius ipis laudam⁹ virginitatem.humilitatem.ſed mi ſericordia miſeris ſapit dulti⁹.Hác amplectamur carius. recordemur ſepius crebrius inuocemus. Hec eſt enim que totius mũdi reperatio nem obtinuit. ſalutem omniũ im/petrauit.Cõſtat enim pro vniuerſo genere humano eſſe ſollicitã cui di ctum eſt. Ne timeas maria inueni ſti gratiam quam querebas.Quis enim miſericordie tue o benedicta longitudinem.latitudinẽ.ſublimi/tatem ⁊ profundum queat inueſti/gare.Nam longitudo eius vſq; in nouiſſimũ dierũ inuocantibus eã ſubueniet vniuerſis. Latitudo re/plet orbem terrarum tua quoq; mi ſericordia ſit plena omnis terra.ſic ⁊ ſuperna ciuitas inuenit reſtau/rationem.et profundum eius ſedẽ/tibus in tenebris ⁊ vmbra mortis: obtinuit redemptionẽ.per te enim celuz impletũ eſt. infernus euacua tur. reſtauraẜ ruina celeſtis hieru/ſalem.expectantibus miſeris vita perdita datur. Duodecimo ratiõe benedictionis vñ Jere.in.iij.parte huius ep̃le dicit. Benedictus vir qui confidit in dño. vz confidentia proueniente ex meritis.alias enim nõ eſſet confidẽtia ſed preſumptio. Et erit dñs.ſ.cauſa⁊ premium fidu cie eius.Et nota ꝙ dicit ſupra ho/mo.qđ eſt nomen infirmitatis.hic autẽ vir quod eſt nomen virtutis. Et erit quaſi lignum quod trãſplã/tur ſuper aquas quod ad humorez mittit radices ſuas.vz quaſi qui ve nit de ſtatu peccati ad ſtatum grẽ. Et nõ timebit cum venerit eſtus.ſ. temptatio ⁊ cõcupiſcẽtie inflãma/tio.Et erit folium eius viride.i.ſer/mo eius virtute virens. Et in tem/pore ſiccitatis. vz.in hac vita non erit ſollicitum.i. nõ definet facere fructum. Satis iam in hac dixim⁹ nũc ad tertiam tranſeamus.

Queſtio tertia de fructificatõe ſpei

Queritur,a doctoribus qui ſunt fructus et huius vir/tutis ſpei triũphi. Et di/cunt ꝙ ſunt duodecim. Primus diciẜ ſecuritatis inductõis Nã ſicut fides facit aſſentire prime veritati. et charitas facit adhere/re prime bonitati.ita ſpes facit ani mam tribulantẽ ſperare ſumme po teſtati.Concordat Bonauẽ.vbiš. Unde ad ro.viij.Spe ſalui facti ſu/mus.⁊ dauid in pſal.Beneplacitũ eſt dño ſup timentes eũ et in eis q ſperant ſup miſericordia eius. vt fe cit ſymeon.luce.ij.Scđs di maloꝝ ſupportatiõis. Uñ ſeneca in puer. dicit. Spe bonorũ quicqd indigni tatis imponiẜ ferre conuenit: reme

dium malorū futura ſpes eſt: nec in nocentē debilitat cōſcientia: cū in aduerſis ſolatiū eſt nō meruiſſe que patitur. fortuna innocentē deſerit ſepe: bona ſpes nunq̄. Hinc iob xiij. quāuis ſatis afflictus dixit. Et ſi me occiderit in ipſo ſpabo. Tertius dr̄ fructus et triūphus defenſionis. Nam vt habet. j. regū. xvij. hac armatura defenſus eſt dauid cū philiſteo pugnādo. Vn̄ dixit ei Tu ad me venis cū gladio et clipeo ego aūt venio ad te in nomine dn̄i Quartus dicit exilarationis. hinc prouer. x. dicit. Expectatio iuſti leticia. Et dauid in pſal. l. dicit. Red de mihi leticiā ſalutaris tui. l. di. pō deret. ꝛ ca. Cū exaudiero. de pe. di. ij. Si quis enī inquit. Et ad ro. xij. Spe gaudentes. Quintus dicit arra glorificationis Unde greg. ait Spes eſt in pn̄ti tpe quaſi quedam vigilia ſolenitatis eterne. Sextus dicit mater dilectionis. nā math. j. ſcriptum eſt. Abraam genuit yſaac: Iſaac autē ge. iacob. vbi glo. dicit. Fides genuit ſpē: ſpes aūt genuit charitatē. Septimus fructus ꝛ triumphus dr̄ ſtabilitatis: propterea paulus ad hebre. vj. dicit. Cōfugimus ad tenēdā ſpem ꝓpoſitā quā ſic anchorā anime habemus tutā et firmā. Octauus dicitur valoris extimationis quia eſt velud gēma pretioſa. Unde prouer. xvij. Gēma gratiſſima expectatio preſtolantis Nonus dr̄ ponderationis: qꝛ ſicut timor reprimit aiam ne eleuet. ita ſpes erigit eam ne deſperet. quod p̄ ſentiens dauid in pſal. dicit. Ab altitudine diei vā iudicij timebo. ego vo in te ſperabo. Decimus dr̄ exēplificatiōis: Nam hec virtus fecit abraā expectare filiū de ſara. gen̄. xxj. Hec pauit ppl'm dei. xl. annos in deſto. exodi p totū. hac iterū virtute munitus eſt iob. xiij. in ſua temptatiōe. hac defenſus thobias qui ſemp ſperauit in dn̄o Thobie. iij. Hac ornata eſt ſuſanna. daniel. xiij hec fuit in matre et filijs Math. vij hec in ſymeone luce. ij. hec in apl'is ſpiritū ſcm̄ recepturis actu. j. Undecimus dr̄ diſtinctiōis obiecti: qꝛ hec facit in hoie nō finaliter ſpare: cū in tertia parte hui⁹ epl'e Iere. dicat Prauū eſt cor hois ꝛ inſcrutabile quis cognoſcet illud? quaſi dicat nemo niſi deus. hec virtus facit in deo finē ponere. vn̄ ipſe dicit. Ego ſum ſcrutās corda et probās renes qui do vnicuiq̄ iuxta viā ſuā: et iuxta fructū adinuentionū ſuarū. ait ſm eccl'iam dn̄s omnipotēs. Duodecimus dr̄ fructus glorificationis quia ſpes vt dicit bonauen. vbi ſ. habet certitudinē pmij vite eterne vt patet in lazaro qui hac virtute requieſcit in ſynu abrae. ſicut deſperatio duxit et cruciat epulonē diuitem in inferno vt dicit euāge. hodiernū luce. xvj. deſcriptū. quia ſperauit finaliter in homie ꝛ nō in deo vt lazarus. vt dictū fuit in exordio Nos igit nō ſperemus finaliter in homine: ꝑpter duodecim que poſita ſunt in prima parte. vt duodecim fructus ſpei coronemur in gloria. Ubi cum patre ꝛ ſpū ſancto viuit et regnat deus per infinita ſcl'oꝝ ſcl'a.

¶ Feria ſexta ſecunde hebdomade xl. expoſitionis epiſtole de inuidia Sermo. xv.

In diebꝰ illis dixit ioſeph fratribus ſuis: Audite ſomnium meū qđ vidi. gene.xxxvij.hec verba ſcribunt. Pro exordio huius ſermōis querit a doctoribus. Quid ſit inuidia? Et dr̄ a ioh.damaſceno et ab aug.et a ceteris doctoribus. quod inuidia eſt triſticia de alienis bonis.ꝛc̄. Nec obſtat ꝙ obiectuꝫ triſticie ſit malū. Quia inuidus alienū bonū vt propriū malū accipit.aut quia illud eſt diminutuꝫ glorie proprie.aut quia ipſe bonū illud nō habet. aut quia habentē illo bono putat indignuꝫ aut qꝛ ex illo bono nocumentū ſibi imineat. Et his oībus modis fratres ioſeph inuidi ſibi bona illiꝰ vt mala propria capiebant:que multa erāt. Primū quia filius vndecimꝰ erat ioſeph natꝰ in meſopothania ſyrie de rachel quā nimis iacob dilexit. Secundo quia plus cunctis filijs a iacob amabat tum qꝛ ipſe ſenex eū genuerat: tum quia erat pulchrior: tum quia ſapientior alijs. Tertiū quia fuit ꝓpha dedit enim illi deus ſicut danieli intelligentiā ſomniorum. Quartū quia fuit magnus amator caſtitatis. Quintum quia erat nimis obediēs patri. Sextum quia erat obiurgator vitiorū nam accuſauit frēs ſuos apud patrez de crimine peſſimo.vꝫ de odio quod ex inuidia erga eū habebāt Septimū quia erat nimis patiēs tum in perſecutōe fratrū maxie qn̄ vendiderūt eū hiſmaelitis vel madianitis. Nā agar ancilla abraam genuit ex eo viuente ſara yſmaelē et poſt mortez ſare genuit madyā. Ex quibus deſcendit ille ppl's:tum in pſecutōe p̄ncipis milicie pharaonis. Octauū quia deus eū in oībꝰ protegebat p̄cipue qn̄ phutiphar princeps milicie emit eum vt abuteret eo et deus infrigidauit eius virilia propter ꝙ factus eſt princeps eunuchorū. Nonū quia ſpū preuidebat quia ſibi debebat ius primogeniture qđ perdidit ruben ꝓpter concubitū cū bala vxore pr̄is ſui.j.parali.v.ca. Et ideo referenti ſomnia que hec indicabāt inuidebant eius fratres ſibi:vt verba huius p̄ntis ep̄le declarande teſtant. ¶ In qua tres vtiles queſtiones queruntur. Prima eſt de inuidie generatione.i.quō generat inuidia: in principio. Secūda eſt de inuidie maligna fructificatione.i.que mala ex inuidia ꝓueniūt.ibi. Cūqꝫ fratres illius. Tertia eſt de inuidie oppugnatione.i. que ſunt illa que expugnant inuidiā.ibi.audiēs aūt rubē

¶ Queſtio prima de inuidie generatione et quando eſt peccatum.

Querit a doctoribus vnde generat inuidia. Et dicūt cōiter ꝙ cū inuidia ſit triſticia de bonis alienis talis triſticia ex multis euenire poteſt Primo ex timore quādo ex bono proximi nocumentū euenire dubitatur. et poteſt eſſe ſine pctō. Unde grego.xxij.lib.moralium dicit:euenire plerūqꝫ ſolet vt nō amiſſa charitate et inimici ruina nos letificet et rurſus eiꝰ gloria ſine inuidie culpa contriſtet.cum ⁊ mente eo quoſdam bene erigi credimus et ꝓficiē

te illo pleroſq; iniuſte opp̄mi formidamus Scdo euenire poteſt ex defectu quando qs triſtat de bono alterius: nō q̄ ille tale bonū habeat ſed quia ſibi deficit. et huiuſcemōi dolor ſm p̄hm zelus ppꝛie nominatur. qui ſi eſt de honeſtis: nō eſt peccatum. Hinc paulus ad corinthi. xiiij. Emulamini ſpiritualia: ſi circa inhoneſta peccatū eſt. Unde ad gala. v. idē apl's dicit Nō efficiamini inanis glorie cupidi inuicē prouocantes: inuicē inuidentes. Tertio euenire pōt ex indignitate: quā do quis bono qd habet eſtimatur indign9. ſed hec triſticia ex bonis honeſtis quibus hō iuſtus efficit euenire nō poteſt: quā p̄hs. ij. rethorice veneſſim appellat. Uerū quia bona tēporalia bonis et malis communia ſunt: qui dolet qd indignis ꝯcedant a deo peccat. Hinc dauid in pſal. Noli emulari in malignātibus neq; zelaueris facientes iniqtatem. ꝛ vltra. Pene effuſi ſunt greſſus mei: quia zelaui ſuper iniquos pacē peccatorū videns. Et q2 p̄hs de bonis eternis cogitare nequiuerat: hanc triſticiā ad bonos mores pertinere dinoſcebat. Quarto modo euenire poteſt exceſſu quia quis excedit in excellentia: que triſticia inuidia pꝛopꝛie et ſemper praua iudicatur. Hinc p̄hs vbi s. de huiuſcemodi inuido dicit. Dolet de eo qd eſt gaudendū. Quinto euenire poteſt ex peccato. aut ſupbie que mater eſt omniū vitioꝝ. aut ex ira que inuidie eſt coniuncta. Juxta illud eccle. xxx. zelus ꝛ iracūdia minuūt dies. Aut ex auaritia q2 vt dicit augu. de lib. arbi. Auarus velut infernus omnia deuorans: vellet nullū hominē eſſe vt ſolus oia poſſideret Aut ex accidia quia puer. xxj. dicit Deſideria occidunt pigrum. Et in his omnibus modis in quibus peccatum eſt ſi triſticia cito repellit veniale eſt. et ſi diu tenet ex grauitate cōplexionis: quia ita cito remoueri nō poteſt dūmodo diſpliceat: adhuc veniale peccatū eſt. Uerum ſi diu retinet et cū deliberatione placet: mortalis culpa eſt. Hinc iob. v dicitur. Paruulum occidit inuidia Fratres ergo ioſeph timētes eū futurū dn̄m et videntes eū multis donis dei ornatū quibus ipſi priuati erant et his putantes eū indignum Et quia eos p̄cellebat honore vt peccatores ei ſatis inuidebāt: vt teſtatur prima pars huius preſentis ep'le que de ſe clara eſt: et expoſitione nō indiget. Uerū pater eiuſcū ſrem ſomniorū tacitus ꝯſiderabat.

¶ Queſtio ſecunda vtrū inuidia ſit vitium capitale ꝛ que mala ex ipſa generentur.

Q Uerit a doctoribus: An inuidia ſit vitiū capitale ꝛ q̄ mala ex ipa generent Ad quod breuiter dr ab eis q̄ inuidia capitale peccatū eſt eo q̄ de ipſa multa mala generant Cuius principiū eſt gloriā alterius diminuere. Uno modo ſecrete ꝛ ſic ex ipſa ſuſurratio generatur que eſt locutio cōtra amiciciā diſcordiā ſeminans. Hinc prouer. xxvj. dr. Suſurrone ſubtracto iurgia quieſcūt. Aliomodo pupblice et ſic ex ipſa p̄cedit detractio que eſt aliene fame per oculta verba denigratio. vnde dauid in pſal. dicit Detrahentē

ſecreto proximo ſuo hūc perſeque/bar. Et.j.ioh.iij. dr. Qui detrahit proximo ſuo homicida eſt. vj.q.j. in ſumma. Medium autē inuidie eſt hoc poſſe facere.vz diminuere:ꝛ tunc orit ex ipſa in aduerſis ꝓximi exultatio. Eccle.viij. Noli de morꝰ tuo inimico tuo gaudere. Si autez nō poteſt orit aſſlictio ſicut maria ſoror moyſi triſtata de gloria fratris numeri.xij.leproſa eſt effecta. Terminus aūt inuidie eſt odiū quia ſic amor generat bonū delectās: ita odiū bonū ꝯtriſtans. Ex quo odio multa oriunt mala qꝛ ſicut ex charitate ſm grego. omnes virtutes generant.ita ex odio omnia oriuntur mala:nō intelligendo ꝙ odiū ſit vitium capitale. Concordat alex.de ales in 2ª.bonauen.in cētiloquio. Tho.2ª2ᵉ.q.xxxvj.arti.iiij.Et grego.xxxj.moraliū. ponūt ipm inuidie filiū.ſed quia cū odio tanq̄z cuz fine vitiorū mala cūcta ſecunt. hic augu.in ſermone dicit. In comparatione odij. ira feſtuca eſt. Hoc etiā patet in ſcd̄a parte huius epl̄e que vt prima ē manifeſta. Verū in hac parte laudat ioſeph prompta obedientia quia voci patris ſtatim obedi uit. Dia beniuolētia quia ꝓpter amorē fratrū venit de valle ebron. nomē eſt ciuitatis iuxta quā vallis eſt poſita: que aliter dicit mābre a quodā hoie. venit et in ſichem aliter ſichar. Item laudat ioſeph ſolita diligentia quia querēs fratres de loco in locū inuenit in dotaym territoriū eſt prope ſichem. His tribus bonis correſpondet fratrū ſeua malicia. Primo in cogitatione cogitando eum occidere. Itē in locutione quia mutuo loquebantur. Item in operatione quia ꝓcurante ruben qui erat primogenitus et ob hoc ouiū curā gerebat:et ne accuſaretur de homicidio apud patrē apud quē accuſatꝰ fuerat a ioſeph de inceſtu et adulterio: timēs penā homicidij q̄ erat executa in chaym nō occiderūt eū. ſed ꝓiecerūt in ciſternam veterē et abſente ruben q fuerat ad inueniendū paſcua meliora ꝓcurante iuda vendiderunt eū yſmaelitis. xxx. argēteis in figura chriſti Septuagīta dicūt.xx.aureis. Iero.et raba.dicūt.xx.argēteis vt preciū dn̄i eſſet maius p̄cio ſui. Sed dubitat in textu ꝙ mater nun q̄z adorauit eū:cuz eſſet mortua qn̄ incepit regnare. Et dr̄ ꝙ adorauit eum non in perſona propria ſed in perſona beniamin.

¶ Queſtio tertia de inuidie expugnatione.i. que ſunt illa que expugnāt inuidiā vel q̄ ſunt eiꝰ remedia

q Veritur a doctoribꝰ que ſunt expugnantia et inuidie remedia. Et dicūt ꝙ ſunt multa. Primum remediū quod impugnat inuidiā eſt legis preceptio. Nā lex ipſa p̄cipit deutro.vj.luce.x. mat.xx. Diliges proximū tuū ſicut teipſum. Secūdūz remediū qd̄ expugnat inuidiaz eſt naturalis cōpaſſio:qm̄ naturaliter membra corporis cōpatiunt inuicem. Et nos vt paulus ad corin. xij.dicit.vnū corpꝰ ſumꝰ in xp̄o.vij. q.j. Nihil.extra d̄ ſuma trini.dam namus. Terciū eſt ꝓprie excellētie deſpectio. Hinc ecci.x.dr. Memēto homo quia puluis es ꝛ in pulue

rem reuerteris. Quid igit̃ ſupbis
terra et cinis. et eccl. iij. dr̃ Omnia
que de terra orta ſunt in terrã ꝯuer
tent̃. xiij. q. ij. in eccl'iaſtico. Quar
tũ eſt future glĩe ꝯſideratio. Unde
greg. ait. Qui facib⁹ inuidie carere
deſiderat: illã hereditatem appetat
quã numerus poſſidentiũ nõ angu
ſtat. Quintũ remediũ expugnans
inuidiã eſt ſcripturarũ exemplifica
tio. Nam inuidia diaboli mors in
troiuit in orbẽ terrarũ. geñ. iij. Itez
inuidia chaym occidit fratrẽ ſuum
geñ. iiij. Itẽ tertio paleſtini inuidi
fuerunt yſaac locupletato. Gene.
xxvj. Item quarto reprehenſus eſt
ioſue inuidens viris qui propheta
uerunt in caſtris. Et dixit ei moy/
ſes Quid emularis pro me. numeri
xj. cap'lo. Item quinto maria moy
ſi inuidens leproſa eſt effecta nume
ri. xij. Item ſaul erga dauid victorẽ
philiſtei inuidiam habuit ⁊ ob hoc
grauiter peccauit. j. reg. xviij. Item
achitophel ſe ſuſpendit inuidi chu
ſico ꝙ abſalon tenuit conſiliũ eius
et non ſuum. j. regum. xvij. Item iu
dei ex inuidia occiderunt chriſtum
Ioh. vj. Itẽ iudei ex inuidia incar
cerauerũt ap'los. actuũ. iiij. Itẽ iu/
dei xp̃o inuidentes ſtephanũ lapi/
dauerũt. actu. vj. Item iudei reple/
ti ſunt zelo cõtra barnabã et pau/
lum predicantes. Quid plura: dies
deficeret et exempla ſcripturarum
occurrererẽt que inuidiã expugnãt
ſed in preſentiarũ ioſeph ponit̃ añ
oculos cui inuidẽtes fratres tã gra
uiter vt neci tradere voluerũt. Sz
quid factũ eſt: ſic dicit tertia pars p̃
ſentis ep'le: audiens hec ruben et
reliqua: que plana ſunt ⁊ expoſitõe
nõ indigent. O igitur inuidia peſſi
ma: qua dñs noſter vinee. i. eccleſie
plantator a iudeis occiſus eſt vt di/
cit euang. hodiernũ. math. xxj. ſcri
ptum. Que triſtaris de bono alteri
us vt de malo proprio ſicut in exor
dio huius ſermonis declaratũ eſt.
Que ex quinq; venenoſis matrib⁹
originẽ hades: de te tot etiã veneno
ſe filie generant̃: vt due partes p̃n
cipales eiuſdẽ ſermonis exponunt
Recte igit̃ indiges mederi: et ideo
ipſa remedia ante oculos noſtros
cottidie ponamus: quatenus ab in
uidia liberati charitate perpetua re
gnum eternũ poſſideamus. vbi ver
bum charitate pro nobis incarnatũ
cum patre ⁊ ſpirituſancto viuit ⁊ re
gnat in ſecula ſeculorum. Amen.

Sabbato ſcõe hebdõ. xl. expoſitio
nis ep'le de inuidia Sermo. xvj.

d **Ixit rebec/**
ca filio ſuo iacob: Au/
diui patrẽ tuũ loquen
tem cũ eſau fratre tuo
Geñ. xxvij. hec v̈ba ſcribunt̃. Pro
exordio huius ſermonis a doctori
bus querit̃ An inuidia ſit maximũ
peccatorũ. Et dicũt ꝙ aliquib⁹ ra/
tionibus ſic eſſe videt̃ Primo rati
one oppoſitionis quia opponitur
charitati q̃ eſt maxima virt⁹. Hinc
geñ. xxxvij. fera peſſima vocat̃. vn
de criſo. ait. Fera venenoſa eſt inui
dia omni excuſatione priuata oim
q; malorũ mater et cauſa. Item ſe
cundo ratione proprie flagellatõis
Unde yſido. ait. Inuidus animo me
dulitus eſtuans a ſemetipſo liuoris
proprij ſemp exigit penas. Et orati
us Inuidia ſeculi nõ inuenere tyrã

ni maius tormentū. Tertio ratiōe infectionis quia etiā ſcōs viros inficit. Unde iero. ad damaſuʒ papā Ut antē doceatur in ſanctos poſſe cadere inuidia et ſoli deo purā cle/memtiā relinqui:filiorū zebedei cōſideremus exemplū:pro quibus cū mater mota pietatis affectu nimis grandia poſtulaſſet:reliqui decem diſcipli indignati ſunt. Infecit etiā ſancti patriarche Iſaac filiū eſau qui inuidit fratri habenti ex voluntate dn̄i patris hereditatē vel benedictionē:ſicut habet in pn̄tis ep̄le ſerie declarād̄e. ¶ In qua tres vti/les queſtiōes querunt. Prima eſt de inuidie ꝓuocatiōe:in principio. Alia eſt de inuidie cōditione.ibi. Uix yſaac ſermonē compleuerat. Tertia eſt de inuidie figuratione. ibi. Rurſumqꝫ ad patrem. Nunqd non ſeruaſti.

¶ Queſtio prima quibus prouocatur inuidia.

Dubitat a doctoribus q/bus prouocatur inuidia vel quibus homo effectu aliter ꝓuocat vt ſit iuid⁹ Et dicūt ꝙ cum inuidia ſit triſticia de alienis bonis ſm damaſ. vt in p̄cedēti ſermone dictū eſt:que bona aliena vt mala ꝓpria inuidus accipit:quāto ſunt plura bona et digniora ꝓximi: tanto magis qui charitatem nō habet prouocat inuidia: ſic accidit eſau ꝓpter grādia bona fratris ſui iacob que enumerant in ſecunda parte huius ep̄le. Primū bonū fuit rebecce ꝯſultatio que patet in textu Et hanc cōſultationeʒ mater dedit filio quia erat certa de voluntate dn̄i. Aliud bonū fuit iacob excuſatio quia velut prudēs ꝓ/uidebat futurū periculū ideo dixit. noſti ꝙ eſau. Tertiū bonū fuit re/becce replicatio. vnde ait: in me ſit iſta maledictio :effecta certa diui/nitus. Quartū bonū fuit iacob executio quia abijt et attulit.ſ. duos edos:duos pplos deſignantes vel quia diues vnū facere liſſum ⁊ aliū aſſatū deditqꝫ matri ſue. Quintū bonū fuit ciborū preparatio quia parauit illa cibuʒ ſic nouerat velle patrē illius. Sextū bonū fuit indumentorū appoſitio qꝛ veſtib⁹ eſau valde bonis quas ap̄d ſe.ha.do.indu.eum. He veſtes ſm iero. erant ſacerdotales quibus primogēiti vtebant quando offerebāt ſacrificia ⁊ a patre volebāt ſollēniter benedici quas rebecca ſeruabat et nō vxores eſau alienigene que cultū dei ignorabāt. Septimū bonū fuit p̄paratoruʒ oblatio.ibi. deditqꝫ pulmentū.

Octauū fuit yſaac inquiſitio: vꝫ de perſona filij dicens:quis es tu.⁊ de feſtina preparatiōe cibi dicens. Quō tam cito ⁊c̄. Sed nūquid mē/titus eſt iacob dicēs. Ego ſuʒ eſau Dicit ꝙ nō : quia erat officio ſi nō erat perſona. ſic ioh̄.bapti.erat he/lyas math.xj. ꝓpter officiū. qui dixit:non ſum helyas perſona Jo.j. Et ꝓbat totuʒ factū eſſe voluntate dei Nonū fuit yſaac ꝯcūctatio.ibi Rurſumqꝫ yſaac ad filiū. Decimū fuit probatio.ibi. Dixit yſaac acce/de huc ⁊c̄. Nam in oībus ſimiles erant preterqꝫ in voce et lenitate qꝛ eſau erat hiſpidus ⁊ piloſus. Undecimū fuit ſenis refectio.ibi. Bene/dicēs ergo. Duodecimū fuit iacob

deoſculatio. ibi. accede ad me ⁊ da
mihi oſculū. Tredecimū fuit odo/
ris reſpiratio. ibi. ſtatimqꝫ vt ſenſit
Sed vnde venit tantus odor? Dici
tur quia veſtes erant cōdite cū aro
matibus. vel meliꝰ q: talē odorē ꝓ/
duxit deus quaſi ex ſimilitudine q̄
eſt figura ſacramēti altaris. Deci
mūquartū fuit yſaac cōmendatio:
quia dixit. Cui benedixit deus: in
nuens benedictionem yſaac eſſe a
deo. Decimūquintū fuit yſaac be
nedictio. ibi. det tibi deus. Sed mi
rum eſt ꝙ nō cognouerit filiū cum
haberet ſpm̄ ꝓphetie. Et dꝛ: ꝙ non
omnia reuelanꝭ ꝓphetis: hec oīa
bona yſaac poſſunt dici quia omia
faciunt ad eius benedictionem.

¶ Queſtio ſecūda de malis ꝯditio
nibus inuidi vel inuidie.

q Uerit a doctoribus que
ſunt male conditiōes in/
uidie. Et dicunt ꝙ ſunt
mlte. Prima eſt rōis ob
cecatio. Unde greg. Inuidi debēt
perpendere quāte ſint cecitatis qui
alieno ꝓfectu deficiunt: aliena leti
cia cōtabeſcūt. quante etiā infideli
tatis qui melioratione proximi de
teriores fiunt. Alia eſt charitatis
ꝓximi immutatio. Hinc hugo de
ſancto vict. dicit. Superbia aufert
mihi deū: inuidia proximū ira me/
ipm̄. Tertia eſt infatuatio. Unde
ſapi. vj. Neqꝫ cū inuidia tabeſcen/
te iter habebo: qm̄ talis homo nō
erit particeps ſapientie. Quarta eſt
ſtradiabolica opatio. qm̄ certe inui
dia eſt opus dyaboli. Unde ſapie
ij. ca Inuidia diaboli mors itroiuit
in orbem terrarum. Quinta eſt dei
oppugnatio. Unū deus inuido ma/
thei. xx. dicit. An oculus tuus neqꝫ
eſt quia ego bonus ſum. Sexta eſt
preſentis vite mala finitio. Hinc ec
cleſi. xxvij. laqueo peribūt qui oble
ctanꝭ caſu vel morte iuſtorū. Et vt
de reliquis taceam: vltima ſit eter/
na dampnatio. Unde eccle. vj. Im
properiū et contumeliā malus he/
reditabit. et oīs peccator inuidus
et bilinguis: ſicut accidit eſau inui
dioſo vt teſtaꝭ ſcđa pars principa/
lis huius epiſtole que incipit. Uix
yſaac ſmonē cōpleueret. ſ. benedi/
ctiōis iacob. ⁊ reliqua. que de ſe no
ta ſunt: preter pauca que in pn̄tiarū
declarabo. Primum quia Jacob
egreſſus erat foras quando venit
eſau. ⁊ hoc factum eſt diuina proui
dentia ne eſſet interfectus a fratre.
Aliud eſt ꝙ eſau dixit mendatium
dicēdo Ego ſuʒ p̄mogenitus tuus
quia vendiderat primogenita ſua.
Tertiū eſt quādo dicitur. Expauit
yſaac. i. factus eſt in extaſi ⁊ tunc ſi
bi reuelatum eſt ꝙ Jacob debebat
habere benedictionē. Quartum
quia dicitur: venit germanus tuus
fraudulentur. ergo Jacob cōmiſit
fraudeʒ. Et dicitur ꝙ multiplex eſt
fraus. vʒ deceptiōis quam nō fecit
Jacob. Et pie eruditionis quā fecit
Joſeph quādo fecit poni ciphum
in ſacco beniamin vt ipſum redde/
ret timori. Et eſt fraus diuine inſpi
ratiōis qualem fecerunt filij iſrael
petendo vaſa ab egyptijs. Exo. xij
Et eſt fraus myſtice ſignificationis
qualem fecit laban ſupponendo
Lyam Jacob: ſignificans ꝙ fecun
ditas preferꝭ ſterilitati bonorum.
Et iſtam cōmiſit Jacob quia in eo

figuratum eſt q maior populus iudaic⁹ ſubmittēdus erat maiori populo xpiano. Quintū eſt quando dicitur Juſte vocatū eſt nomē eius Jacob. ſupplātauit eī me en altera vice. falſuz dixit quia primogenita vendidit. Sed diceret quiſpiam. Contractus non valuit quia vltra medietatem iuſti precij decepit. ca. Cum dilecti. de emp. et venditio. Dicitur q Jacob non emit ſed qđ ſuum erat voluntate diuina redemit ꝛ ſic benedictionem non ſurripuit ſed iuſte a patre accepit.

¶Queſtio tertia de typo et figuratione inuidie.

Q Ueri͛t a doctoribus que ſunt figure huius peccati inuidie. Et dicunt q multis comparatur inuidia. Primo vermi exiſtenti in ligno et tinee in veſtimēto. vnde puer. xxv. Sicut tinea veſtimento ꝛ vermis ligno: ita triſticia viri nocet cordi. Item cōparatur draconi inſidianti vt pungat: mordeat et comedat. Et inuidus bono alieno inſidiatur vt pungat iudicio praue ſuſpitionis: mordeat aculeo murmuratiōis et deuoret veneno detractionis. vñ iob de huiſcemōi ꝯquerēs. iij. ca. dicit Frater fui draconū ꝛ ſocius ſcorpionū. Tertio cōparatur leproſo qui vellet nullū hominē ſanū. Quarto cōparatur diabolo qui vellet nullū hominem eſſe bonū. Quinto aſſimilatur iude qui contriſtatus eſt de effuſiōe vnguenti. Math. xxvj. Sexto cōparatur candele ſerpentine que fit de cera tempata in aqua in qua ſerpēs fuit coctus ꝛ dū ardet videtur hoibus q alie candele ardētes ſint ſerpentes: ſic et inuidus bonos viros extimat ſerpentinos Hinc eſa. inuidis dicit Uhe vobis q dicitis bonū malū ꝛ malū bonū. Septimo comparatur caym. geñ. iiij. qui dixit Quicunq̄ inuenerit me occidet me: ſic et inuidus ab omni hoie occiditur propter pctm̄: quia aut bonū ei⁹ videt ꝛ dolet. aut maluz ꝛ gaudet: qđ patet etiā in inuidioſo eſau q quāuis eiulatu magno benedictionē peteret a patre vt teſtatur pars tertia p̄ſentis epl'e que incipit: rurſumq̄ ad patrem ꝛ reliqua. Et vt pater bndictionem ſibi daret tempalē dixit In rore celi ꝛ pinguedine terre erit benedictio tua Ad litterā dic̄ magiſter: ydumea ē regio paſcualis Addidit quod eccl'ia non recitat. Uiues in gladio ideſt eris homo bellicoſus. ꝛ hoc propter inuidiā q: eſau recte tenet typum maioris fratris filij prodigi qui ex inuidia vt dicit euangelium hodiernū Luce. xv. ſcriptum nolebat introire in domū conuiuij. O igitur fera peſſima inuidie que vt in exordio hui⁹ ſermonis diximus eſt maximū peccatorū: que triſtaris de bonis alterius ſicut fecit eſau inuidus de bonis iacob fratris ſui q̄ in. j. parte enumerātur Que ſeptē malis conditionibus deprauaris vt in ſcđa parte ſcriptū eſt. Que ſeptē inīquis rebus cōpararis vt hic vltimo ponitur. Recte ab hoibus es deteſtanda ꝛ btūs eſt qui tua caret malicia: ſed in charitate fundatur ppetua qua ſumma puenitur ad gaudia: ad que nos perducere dignetur dei fili⁹ charitate plen⁹. Qui cū patre ꝛ ſpū ſcō viuit ꝛ regnat i ſcl'a ſcl'orū. Amē

¶ Feria ſecūda tertie hebdomade expoſitionis epl'e de purgatiōe ſpiritualis lepꝛe. vꝫ pecacti moꝛtalis Sermo.xvij.

Naamā prínceps milicie regis ſyrie erat vir magnus apud dñm ſuū ⁊ honoꝛatus per illū dedit dñs ſalutem ſyrie: erat enim vir foꝛtis ⁊ diues ſed leproſus iiij. Regū.v.ca. hec verba ſcribunt Pꝛo exoꝛdio huius ſermonis a doctoꝛibus querit. An exiſtens in peccato moꝛtali bñfaciendo poſſit ſibi mereri pꝛimā gratiā. Et dicunt breuiter ꝙ non. Pꝛimo propter indignitatem. vnde Job.xxx. dicit Ipā vita putat indignus ſicut miles qui regi ſuo ſeruitiū negat et qđ peius aduerſariū fugit. Item ſcđo ꝑpter penalitatē. vnde paulus ad Ro.ij. Ira ⁊ indignatio anguſtia ⁊ tribulatio in omnē aīam operantē maluꝫ. Et ſapien.xv. Maloꝛum amatoꝛes digni ſunt moꝛte. Tertio pꝛopter ꝯtrarietatē. Nā qui ſeruit diabolo non poteſt ſeruire deo Hinc math. vj. Non poteſtis ſeruire deo ⁊ mamone. Et ideo quāuis naamā eſſet pꝛínceps milicie regis ſyrie ⁊ honoratus apud illū qui diabolū ſignificat. tamē erat lepꝛoſus. i. pcō moꝛtali maculatus vt dicūt verba pꝛopoſita pꝛeſentis epl'e declarande. Concoꝛdat alexā. de ales in.ij.q.lxxxvj. In qua quidē epl'a tres vtiles queſtiōes querunt: quarū Pꝛima ē de peccati moꝛtalis purgatōis occaſione. vꝫ q̄re debem⁹ a pctō purgari. in ꝑncipio. Alia eſt de pcti purgationis moꝛtalis inſtrumētali executōe ibi. Uade ⁊ lauare ſepties. Tertia ē de pecati moꝛtalis purgationis effectuali oſtēſione. ibi. Et reſtituta eſt caro eius. ⁊ reliqua.

¶ Queſtio pꝛima quare debemus a peccato moꝛtali purgari.

Querit a doctoꝛibus: quare a peccato moꝛtali citi⁹ eſt purgandū. Et dicunt ꝙ ꝓpter ſeptem. Pꝛimo ꝓpter bonoꝛū amiſſionē. vñ eccl'ia. ix. dicit. Qui in vno peccauit multa bona ꝑdidit: hinc anime peccatrici Iere.ij. dicit. Quā vilis facta es nimis iterans vias tuas. Item ſcđo ꝓpter eterne pene incurſionē ꝓpterea aīa peccatrix illud trenoꝝ pꝛimo dicit Dedit me dñs in manu de qua non potero reſurgere. Et hoc dicit quia peccatuꝫ moꝛtale obligat ad penam eternam: non pꝛopter circūſtantiā tpis. ſꝫ ꝓpter circūſtantiā illius in quo peccatur vt dicit alex. de ales vbi ſupꝛa. qui cum ſit eternus mandata eius implentibus eterna bona ꝓmittit: trāgreſſoribus eternū cōminatur ſuppliciuꝫ vt qui in ſuo eterno eternū iudicem offenderunt: in eius eterno eternaliter crucient. Et impletur illud deutro.xxv. pro menſura pcī erit plagarum modus. Tertio ꝓpter ipſius pene cōmutationem: qꝛ talis pena in ſacramento penitētie cōmutatur in tpalem: hinc ſacerdotibus Joh. xx. dñs dixit. Quoꝛum remiſeritis pcā remitūt eis. Quarto ꝓpter hūiliationē. vnde augu. Ad hoc deus exigit confeſſionē vt ſanet humileꝫ vt puniat ſuperbientē. Quinto pꝛopter gratie infuſionē. Hinc pꝛouer. pꝛimo ſcriptū eſt Ne dimittas legē

matris tue. vz eccl'ie. ſ. per pcm̃ mor tale vt addatur gr̃a capiti tuo. ſ. con ſcientie q̄ eſt caput hois. Hac gratia cupiebat illuminari dauid qn̄ in pſalmo dicebat Illumina oculos meos ne vnquā obdormiā in morte. Sexto ꝓpter angelorū conſolationem quia Luce. xvij. ſcriptū eſt Gaudiū eſt angelis dei ſup vno peccatore penitentiā agente. xx. di. Q2 tua. xxiij. q. iiij. Ex his. Ultimo ꝓpter creatoris pacificatione͂ ꝛ glorificatione͂. vn̄ puer. xiij. dicitur Qui timet preceptū in pace verſabitur. ꝛ Joſue. vij. dicitur Da gl'iam deo et confitere quid feceris. Hinc eſt ꝙ naaman ſyrus venit ad curationez lepre que ſignificat peccatū mortale ſicut habet in prima parte huius preſentis ep'le que de ſe clara eſt et expoſitione non indiget

¶ Queſtio ſecunda quibus purgat peccatum mortale et que ſunt illa.

q Uerit a doctoribus. Si homo poſſit ſeipſum mūdare: ſicut poteſt ſeipſum peccato inquinare. quia dicitur in ſc'da parte huius ep'le. Uade ꝛ lauare ſepties: et quare dicit ſepties. Et dicunt doctores ꝙ ſolus deus iuſtificat impiū vt ait ap'ls ad Roma. viij. delendo culpam et infundendo gr̃am. propter ꝙ dicit ei pſalmiſta pſal. xx. Amplius laua me dn̄e ab iniquitate mea: ꝛ a peccato meo mūda me. de pe. di. iij. Tota. Et dn̄s dixit petro Joh. xiij. Si nō lauero te non habebis parte͂ mecū De peni. di. iij. poteſt fieri. xxv. di. ecce. xxiiij. q. j. Que dignior. De penite͂. di. iij. Ad hoc inſtant. lauat tn̄ homo ſeipſum quādo facit quod in ſe eſt vt deus lauet illū: facit aūt qđ in ſe eſt quando lauat ſe ſepties: q2 ſeptem ſunt que lauant pcm̃. Primus eſt baptiſmus fluminis. actuū ij. Baptizetur. ſ. lauet: vnuſquiſqz veſtrū in remiſſione͂ peccatorū. Secundum eſt baptiſmus ſanguinis: Hinc de martyrib9 apoc. vij. dr. Hi ſunt qui venerūt ex magna tribulatione ꝛ lauerunt ſtolas ſuas in ſanguine agni. Tertiuz eſt baptiſmus flaminis. vn̄ dictū eſt ap'lis actuuz ij. Baptizabimini ſpū ſctō. Quartuz eſt baptiſm9 penite͂tie. Hic Jo. xiij. ſaluator dixit. Qui lotus eſt ſup ple ſacrame͂to baptiſmi: nō indiget niſi vt pedes. vz affectionuz lauet ꝑ penitentiam verā. Quintū eſt effuſio lacrimarū quia ſm̄ Ambro. Lacrime lauant delictū quod voce pudor eſt confiteri. ꝛ dauid in pſal. vj. Lauabo per ſingulas noctes lectū meū lacrimis meis ſtratū meum rigabo. l. di. Si quis diaconus. Sextuz eſt largitio elemoſinarū. vnde ſaluator Math. xiij. Date elemoſinam et omnia munda ſunt vobis. Luce. xj. xij. q. j. Quia tua. xvj. q. iiij Decimas. de pe. di. j. Medicamentum. Septimum et vltimū eſt auditio deuota diui verbi. Hinc xp̄s Joh. xiiij. diſcipulis dixit. Uos mūdi eſtis propter ſermone͂ que͂ locut9 ſum vobis. Et propter hec oia dixit helyſeus naaman ſyro. Uade et lauare ſepties in iordane ꝛ recipiet ſanitatem caro tua. et reliqua que de ſe clara ſunt

¶ Queſtio tertia de effectu purgationis peccati mortalis.

q Uerik a doctoꝛibus:Qui ſunt effectus vel que ſunt ſigna vere purgatiōs pec cati moꝛtalis. Et dicunt ꝙ ſunt ſeptez.Qui effectus vel que ſigna nominantur in his verbis ezechie.eſa.xxxviij.poſitis:ait eni. Recogitabo tibi oēs annos meos in amaritudine anie mee. Primū ergo ſignum dicitur recoꝛdationis Nam ad hunc ſenſum Grego.ait. Debet vniuſcuiuſqꝫ mēs cauſas ſu as apud deū ⁊ cauſas dei contra ſe ſollicita inqſitione diſcutere. Aliō ſignū dicik abſconſionis: qꝛ dꝛ tibi Hinc dauid in pſal.Meditatio coꝛ dis mei in ꝯſpectu tuo ſemper:qm̄ infirmus nō ſtat i platea ſꝫ in came ra.vnde Math.vj.Tu autē cū oꝛa/ neris intra cubiculū tuū. Tertium dicitur ſignuꝫ vnionis qꝛ dicit:oēs vnde dauid in pſal'. Cōfiteboꝛ tibi dn̄e in toto coꝛde meo. Quartū ſi/ gnum dicik oꝛdinationis ⁊ nō con/ fuſionis quia dicit:ānos: ob quod dauid dicit in pſal. Anni mei ſicut aranea meditabunk. Nam aranea totum ſtudiū ſuū ponit vt oꝛdinet telaꝫ.et pctōꝛ vt oꝛdinet penitentiā Quintū ſignū dicik ap ꝓpꝛiatōis quia dicit: meos. Nam ad gala.v. paulus ait.Unuſquiſqꝫ onꝰ ſuū poꝛ tabit. Sextum dicik ſignum ama ricationis. hinc dicit: in amaritu/ dine iuxta illud eſa. xxxviij. Ecce in pace amaritudo mea amariſſi/ ma. Septimum ſignum dicitur ve rificationis quia dicit: aie mee.vn̄ qui purgatur vere a pctō ⁊ non ſicte facit quod ſcribitur Joel'.ij.qui ait. Scindite coꝛda veſtra ⁊ non veſti/ menta vꝛa. Nam.j.Regū.xvj.ſcri ptum eſt Deus coꝛdis inſpectoꝛ eſt xv.q.ij.Si a ſacerdotibus.xxvj.q. vj.Si pꝛeſbyter.⁊c. Cognouimus extra.ne ſede vaca.c.j. extra de ſy/ mōia.c. Nos Qui vere purgatur a pcō his effectibus ⁊ his ſignis:caro eius efficik ſicut caro vnius paruuli patet in tertia parte huiꝰ eplē de na aman ſyro:que etiā clara eſt. quod miraculū ponitur in euangelio ho/ dierno Luce.iiij.deſcripto Felix igi tur qui a lepꝛa peccati moꝛtalis vt mereatur pꝛimā grām mundus effi citur Quod oībus viribus facere ſeptem rationibus ducik:ſeptēqꝫ vt ſcda parte diximus aia mundatur ſeptem ſignis ⁊ effectibus clare ma nifeſtatur:⁊ ſeptem donis ſpūs ſcti ad gaudia ducitur:ad que nos per/ ducere dignetur qui in capharnaū multa ſigna fecit. Qui cum patre ⁊ ſpiritu ſancto viuit ⁊ regnat in ſecu la ſeculoꝛum.Amen.

¶ Feria tertia tertie hebdomade. expoſitionis eplē de miſericoꝛdia Sermo. xviij.

m Ulier que/ dā clamabat ad hely/ ſeū.iiij. Re.iiij.ca.hec v̄ba ſcribunk.Pꝛo ex/ oꝛdio huius ſermonis querik a do/ ctoꝛibus. Utrū miſericoꝛdia ſit ma xima virtutū. Et dicunt ipſi ꝙ v̄m ſe eſt maxima: quia ad eā ptinet ꝙ plus eſt alteri effundere ⁊ alioꝛū de fectus ſubleuare.et hoc eſt maxime ſuperioꝛis.vn̄ miſereri ponitur pꝛo/ pꝛium deo:qm̄ per eā ſuā potentiā manifeſtat.Hinc Luce.vj. ſcribitur pater vr̄ miſericoꝛs eſt qui ſolē ſuuꝫ

orirí facit ſup bonos ⁊ malos.xxiij.
q.iiij.§.Ex his oibus.Verū quo ad
habentē non eſt maxima niſi ille q
habet ſit maxmus.Cōcordat Alex.
⁊ Tho.2a 2e.q.xxx.ar.iiij.q̄uis in/
ter oēs virtutes que ad ꝓximū per/
tinent potiſſima ſit miſericordia: tū
quia cultui diuino prefertur ſcdm
Math.xj. Miſericordiā volo et nō
ſacrificiū.tum quia Ambro.dicit
Omnis ſūma diſcipline xpiane in
miſericordia et pietate eſt. tuꝫ quia
paulus.ij.ad Thimo.iij.dicit Pie/
tas ad omnia valet ꝓmiſſionē ha/
bens vite que nūc eſt: ⁊ future. xlij.
di.in ꝑncipio.Hinc eſt ꝙ ſicut heri
monuit nos eccl'ia a lepra pci morta
lis curari: ſic hodie monet oleo mi/
ſericordie ⁊ pietatis vngi.Qd pete/
bat mulier quedā de vxoribus pro/
pharū que clamabat ad helyſeū vt
dicunt verba propoſita in prin//
cipio preſentis epl'e declarande In
qua tres vtiles queſtiones querunt
Prima eſt de miſericordie inducti
one.in principio. Secunda eſt de
miſericordie ꝯditiōe.ibi.Quid vis
vt faciam tibi. Tertia eſt de miſeri
cordie fructificatōe.ibi Vade inqt.

¶Queſtio prima de miſericordie inductione.vꝫ quibus inducimur ad habendam miſericordiam.

q Verit a doctoribus: qui/
bus prouocamur ⁊ indu/
cimur ad habendā miſe/
ricordiā. Et dicunt ꝙ ſe/
ptem rationibus.quarum Prima
dicit diuine preceptionis.nā Luce
vj.ait xpus. Eſtote miſericordes ſi
cut ⁊ pater vr̄ celeſtis miſericors eſt
ac ſi diceret:filij debēt imitari veſti/
gia patris: ſed vos eſtis filij dei per
creationē.ꝑ adoptionē et guberna
tionē.ergo debetis ipm imitari:ſed
ipſe eſt miſericors iuxta illud pſal.
Miſericors ⁊ miſerator dñs. ergo
debetis eſſe miſericordes. Alia di
citur pie ꝯſiderationis: nā quilibet
diligēter ⁊ pie debet ꝯſiderare quā
ta deꝰ largiatur homini: etiā inimi
co ſuo peccatori.⁊ cū illa ꝓſpexerit
amore ſui miſericordiā faciet alteri
vnde Grego. Deus tribuit pctōri
fertilitatē rerū.trāquilitatē tempoꝝ
ſanitatē corporū.panē ad veſcendū
lucem ad videndū:aerē ad ſpirandū
⁊ hoc ingratis imo retribuentibus
mala pro bonis: ⁊ odiū ꝓ dilectiōe
Tertia dicit aſſimilationis. Nam
quāuis peccatores deū grauiter of/
fendant:tamē miſericordia ad peni
tentiā eos iugiter expectat. Unde
eſa.xxx. dicitur Expectat dñs vt mi
ſereat vr̄i: quomodo ergo quo ad
poſſe nō aſſimilabimur ei. Quarta
ratio dicit remiſſionis: Nā quāuis
deus ſatis fuerit offenſus:longo tē
pore ad iracundiā ꝓuocatus.tamē
dicit per ezech.xviij. Quacunqꝫ ho
ra ingemuerit peccator omniū ini/
quitatū eius non recordabor.quis
ergo tam durus erit: vt ocius hoc
audiens ad miſericordiā nō incline
tur. Quinta ratio dicit intime con
iunctionis.naturale enim eſt vt mē
bra inuicem cōpatiantur. Hinc ad
corin. xij.paulus ait Si quid patit
vnū membrū: cōpatiuntur oia mē/
bra.ſed nos vt dicit idem aplūs: ſu
mus inuicē membra. Sexta ratio
dicitur exemplificationis. Nam de
natura aialiū legitur ꝙ aues adeo
compatiunt ad inuicē: ꝙ vna nūꝙ

comedat aliā eiuſdē ſpeciei: leones etiam ferociſſimi parcūt hominib⁹ proſtratis. vñ merito dici poteſt illō pſal. pertrāſibūt oēs beſtie ſilue. vz in miſericordia. Septima z vltima dicitur remunerationis. Nam qui ſuā neceſſitatē z miſeriā conſiderat facilius z libentius alienā releuat. Hinc prouer. xiiij. Ex teipo cognoſce que ſunt primi tui. ergo primi neceſſitati ſubueniendū eſt z aliene miſerie cōpatiendū: quia impartit xpo omne bonū quod fit proximo Hinc math. xxv. dicit Quod vni ex minimis meis feciſtis mihi feciſtis Recte ergo his rationibus ↄcludit vt iudiciū accipiat qui miſericordiā non fecerit iuxta illō Ja. ij. Judiciū ſine miſericordia fiet illi qui nō fecit miſericordiā. xxiiij. q. iiij. §. pcepta Ito de pe. di. j. Libēter. Hinc eſt q mulier quedā vnius ppħe quam tñ ſcriptor eplē nō nomiat clamabat ad helyſeum virū pium z miſericordem in quo requieuerat duplex ſpiritus in predicendo futura et opando miracula dicēdo. Seruus tuus non naturalis aut emptici⁹ vel quouis modo: ſed ex quadā reuerentia vir meus mortuus eſt. z tu noſti qr ſeruus tu⁹ fuit timēs deū: aliter nō fuiſſet amicus helyſei. Et ecce creditor: quaſi dicat: ↄſidera miſeriam z facies miſericordiam.

¶ Queſtio ſecunda de conditionibus mie varijs in ſcripturis notatis

Q Uerit a doctoribus: que ſunt conditiones miſericordie. Et qr ſcđm Aug. ix. de ciui. dei Miſericordia eſt aliene miſerie in nr̄o corde cōpaſſio: hec quidē cōpaſſio poteſt eſſe motus appetitus ſenſitiui: z ſic non eſt virtus: ſed naturalis paſſio Et poteſt eſſe motus appetitus intellectiui: z ſic nō eſt virtus niſi ratione reguletur. vnde Saluſti⁹ Oēs homines qui de rebus dubijs ↄſultant ab ira et miſericordia nocuos eſſe decet. Nō eni aīm⁹ facile verū prouidet vbi iſta afficiūt. Regulat aūt rōne vt dicit Aug. ix. de ciui dei qñ ita prebetur miſericordia vt iuſticia conſeruet. ſicut fecit ille pius et miſericors zacheus vt Luce. xix. ſcriptū eſt qui in ſua miſericordia ſeptem ↄditiones obſeruauit. quarū Prima dicit velocitas quia ibi dicitur. ecce. nec mirū quia puer. iij. dicitur Ne dicas amico tuo vade: z cras dabo tibi cū ſtatim poſſis dare. maxime cū Seneca dicat. Nihil carius emit q̄z quod multis precib⁹ compatur. Alia cōditio dicitur largitatis quia dicit ibi. dimidiū: ideo paulus. ij. ad Corin. ix. dicit Qui parce ſeminat pce et metet. idcirco faciendū eſt qđ thobias. iij. dixit filio ſuo: ſi multū tibi fuerit habundāter tribue. Tertia conditio dicitur bonitatis qr dicitur ibi. bonorū: iuxta illō eccli. xxxv. Noli offerre munera praua nō eni ſuſcipet illa deus j. q. j. parſymoniā Nō eſt ergo faciendum ſm imperiū Caym: ſed ſm dictū ſapientis prouer. iij. De primicijs frugū tuarū da pauperibus. Quarta conditio dicit proprietatis quia dicitur ibi. meorum. Certe eccli. xxxiiij. dicit Qui offert ſacrificium de ſubſtantia pauperis quaſi qui victimat filiū in ↄſpectu patris quod exponitur. j. q. j. Nō eſt putā/

da. Et yſydor⁹. De rapinis ⁊ bonis alienis eccliam facere nō eſt miſeratiōis officiū: ſed criminis potius incrementū. licet de hoc Augu. xiiij. q. v. ca. Qui habetis dicat: de pctō non nunquā aliqua acquirunt que paupibus iuſte erogant. huiuſmodi enim ſcdm Richa. in. iiij. di. xv. q. ij. ar. v. lucrum meretricij: quāuis offerri non debeat in altari propter reuerētiā ſacramēti. qꝛ deutro. xxj. ſcribitur. Non offeres mercedem pſtibuli in domo dñi dei tui. De ceteris male acquiſitis ait Aug. xiiij. q. v. Nolite velle facere elemoſinas de fenore ⁊ vſuris: nā de his ⁊ ſimilibus faciēda eſt reſtitutio. c. Etate extra de iur iurā. licet de incertis dicat Aug. vbi ſ. Qui habetis aliqd de malo facite inde bonum. De ſymonia faciendū eſt ſicut dicit c. de hoc autē et. ca. Veniens. Quinta conditio dicitur charitatis quia ibi dicitur dñe. vʒ amore dei facienda eſt elemoſina et nō alia intentione. vnde Aug. ſuper pſal. Nullū eteni munus deo plene eſt gratū niſi ex amore procedat: non poteſt panis ad cibū placere niſi fuerit igne decoctus. Hinc. j. ad Corin. xij apl's ait Si diſtribuero oēs facultatates meas ⁊ reliqua. Sexta ꝯditio dicitur donabilitatis: qꝛ ibi dicitur do. ait eni ſeneca. Nihil eſt venali mia turpius. Ultima conditio dicitur pauptatis qui ibi dicit pauperibus iuxta illud eſa. lviij. Frange eſurienti panem tuū. Hec oīa fuerūt in elemoſina et miſericordia helyſei quā meritis ſuis obtinuit miraculoſe a dño et fecit vidue. vt pʒ inſpicienti ſcdam partē huius epiſtole que ex ſe pʒ. ad alia igit dicēda pcedamus

¶ Queſtio tertia de fructibus et triumphis miſericordie.

Querit a doctoribus quot ſunt fructus et triūphi miſericordie et pietatis. Et dicunt qꝫ ſunt ſeptē. Primus eorū dicit peccatorū remiſſio vñ ecci. xliij. dicit. Ignē ardentē extinguit aq̄: ⁊ elemoſina reſiſtit peccatis. Et thob. iij. Elemoſina liberat a peccato. de pe. di. j. ca. miror. et ca. Medicina. Alius dꝛ bonorū tpaliū multiplicatio. Hinc grego. ait. Terrene ſubſtātie p hoc qꝫ pauperibus diſtribuunt multiplicant. ſicut de quodā Bonifacio in libro dialo. legit. Terti⁹ dicit ſupplicatio. vñ. eccl'. xxix. dꝛ Cōclude elemoſinā in ſinu pauperis et ipſa orabit pro te. Quitus dicit a malo liberatio. vnde in pſal. dꝛ. Beatus qui intelligit ſuper egenum et pauperē in die mala liberabit eum dominus. Quintus dꝛ diaboli expugnatio. Hinc quedā glo. dicit. De nullo ſic vincit diabolus ſicut de miſericordia: quia eſt melior omnib⁹ ſacrificijs Math. xij. l. di. Ponderet. Se xtus dꝛ dei delectatio. quantū enīʒ delectat deus ipſa miſericordia. patet qꝛ p miſericordiā homo deo efficitur ſimilis. Unde luce. vj. Eſtote miſericordes ſicut ⁊ pater veſter celeſtis miſicors eſt. Leo papa in quodam ſermōe dicit. Miſericordie virtus tanta eſt vt ſine illa cetere virtutes etiaʒ ſi ſint prodeſſe nō poſſunt quāuis eni quis ſit fidelis et caut⁹ et ſobrius et alijs moribus adornatus inſignibus: ſi tamē miſericors

nõ eſt: miſericordiã nõ meret. Petrus reuenas ait. In regno celi corã angelis in conuentu reſurgentiũ ꝙ abel paſſus ſit: ꝙ noe mundũ ſaluauit: ꝙ abraã fidẽ ſeruauit: ꝙ moyſes legez tulit: ꝙ petrus reſupinus crucẽ aſcendit: dñs tacet: ⁊ clamat qđ pauꝑ comedit dicens. Eſuriui ⁊ dediſtis mihi mãducare Hãc miſericordiã oſtendit deus filio ꝓdigo Nam vidẽs eũ a longe: vt dicit petrus rauenas in quodã sermõe. dixit seruis ſuis. ite ꝓferte ſtolam primam. nõ dixit: vnde venis: vbi fuiſti: vbi ſunt que tuliſti: quare tantã gloriã in tantã turpitudinez cõmutaſti. ſed proferte ſtolã et induite illum. Uidetis quia delicta nõ videt vis amoris: et tãta miſericordia pater delicta neſcit. Ultimus dicitur ſupernalis glorificatio. vnde paulus ad thi. iiij. Pietas ad oĩa valet promiſſionẽ habẽs vite que nũc eſt ⁊ future. xlij. di. In principio. quod patet in tertia parte huius ep̃le Nã helyſeus mulieri vidue dixit. Uade vende oleum et redde creditori tuo. Ecce ꝙ miſericordia ſufficit in preſenti. Tu aũt et filij tui viuite de reliquo. Ecce ꝙ ſufficit in futuro. Nam mulier ſignificat aniam. filij intellectũ et voluntatez: domus eſt militans eccleſia: in qua viuim⁹ de oleo. i. de mia. Patet hoc etiaz per euangeliũ hodiernuz math. xviij. deſcriptũ: quod loquit̃ de fraterna correctione que opus eſt miſericordie: ⁊ de peccati dimiſſione que pietatis eſt operatio: hec eni quo ad ꝓximũ maxima virtus eſt. Ad quam ſeptẽ rationibus induicimur: ſeptẽ quoq; conditõibus regulamur: ⁊ ſi ea vtamur ſeptẽ fructibus et triumphis coronabimur. preſtante dei filio qui ex miſericordia pro nobis in cruce mortuus eſt. qui cum patre miſericordiarũ et luminũ viuit et regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Feria quarta tertie hedomade xl. expoſitionis epiſtole de preceptis. Sermo. xix.

h

Ec dicit dominus: honora patrẽ tuũ et matrẽ tuaz vt ſis longeu⁹ ſuꝑ terrã. Exodi. xx. hoc verba ſcribunt̃. Pro exordio huius ſermonis querit̃ a doctoribus. An chriſtianus de neceſſitate ſalutis teneat̃ obſeruare legẽ moyſi ſicut legẽ xp̃i. Et dicũt ꝙ in lege moyſi ſunt quedã moralia: quedam cerimonialia: et quedã iudicialia. Dimiſſis cerimonialibusque de neceſſitate nõ erãt: niſi quantũ moralia declarabãt. Nam quantũ ad iſta obſeruatio legis moyſi erat nimis dura. Unde augu. ad ianuarium refert. ꝙ rabi moyſes numerauit in lege veteri ſexcenta precepta Et dimiſſis iudicialib⁹. i. ea que ſuerant ordinata per ſeptuaginta ſenes etate et moribus vna cũ moyſe vt habet̃ numeri. xj. Nã iſta vt dixi nõ obligãt niſi quantũ faciũt ad precepta moralia. De ipſis moralibus loquendo dicũt: ꝙ chriſtianus de neceſſitate ſalutis tenetur ita ad obſeruationẽ vnius ſicut alterius. Et ratio eſt quia lex xp̃i cõtinet̃ in lege moyſi. ſicut ipſa ꝯtinet̃ in lege nature. ſic rota in medio rote. ezechielis. j. Naz lex naturalis habebat

vnū preceptū bonū eſſe diligenduꝫ et quia hoc erat multū generale:expoſitione indiguit:que facta eſt in lege moyſi Quī cū duplex ſit bonū Increatum et creatū.datū eſt vnū preceptū reſpectu boni increati qđ eſt deus.deutro.vj.Diliges domi/num deū tuū. Et aliud preceptū reſpectu boni creati qđ eſt proximius leui.xix.Diliges amicū tuū.vꝫ proximū.Ad quorū declarationē ordinata ſunt decē precepta decalogi que magis declarant in euangelio xp̄i.Hinc ipſe xp̄us math.v. dixit. Non veni ſoluere legē ſed ad iple/plere.Et quia neceſſitatis eſt legeꝫ moyſi obſeruare: ideo poſt curationem lepre ſpūalis que eſt peccatuꝫ mortale.et poſt adeptionē olei mi/ſericordie:lex moyſi in medio poſi/ta eſt per epiſtolā hodiernā. ¶ In qua tres vtiles queſtiones querun/tur. Prima eſt de legis explanati/one.in principio. Alia eſt de legis recordatione.ibi.cunctus aūt ppl's Tertia eſt de legis perfectiōe.ibi. Dixitqꝫ preterea deus.

¶Queſtio prima de legis explanatione videlicꝫ quot ſunt precepta legis:et quot ſunt diſtincta in tabu/lis et quare in hac epl'a primo po/nunt̃ pcepta que ptinēt ad ꝓximū.

(q)Uerit̃ a doctoribus quot ſunt precepta legis ꝛ quō diſtinguunt̃ in tabulis et quare in hac ep'la primo ponunt̃ precepta que pertinent ad proximū. Et dicunt quantū ad primū ꝙ ſunt decē. et ratio eſt quia legiſlator duo principaliter intendit Primo vt ſubditi ordinent̃ ad pncipem Secundo vt ordinent̃ ad ſe inuicē.Sic precepta legis ex diuerſitate formalis obiecti ordināt pri/mo ad deum: ſecundo ad proximū Ordinant ꝟo ad deū triplici ratione. Primo opere exhibendo reuerentiā diuine maieſtati:et ſic datur primū preceptū.vꝫ Nō habebis deos alienos In quo precepto ſcđm Aug. includit̃ quodlibet preceptū operis deo neceſſario exhibendū. Secundo ore exhibendo reuerentiam diuine veritati:ꝛ ſic dat̃ aliud preceptū.vꝫ Nō aſſumes nomē dei tui in vanū.vbi glo. Non adduces primā veritatē in teſtimoniū alicuiꝰ falſi crediti vel opinati vel dubij vl' veri nō neceſſarij. Tertio corde exhibēdo reuerentiā diuie bonitati. et ſic dat̃ illud preceptū.vꝫ Memēto vt diem ſabbati ſanctifices .vbi glo.abſtinendo ab omni eo qđ cul/tum dei et quietē mentis impedit. Iſtorū triū preceptorū Primū pertinet ad patrē in quo eſt auctioritas Aliud ad filiū in quo eſt equalitas. Tertiū ad ſpiritūſanctū in quo eſt vtriuſqꝫ charitas Ordinant etiam nos iſta precepta ad ꝓxmū duplici modo.vꝫ per exhibitionē beneficij et per fugam nocumenti. Primo modo dat̃ hoc preceptū. Honora patrem tuū et matrē tuam.vbi glo. Omni proximo ſm ſtatū ſuū debemus honorē et beneficiū impendere.artius tñ parentibus qui nos genuerunt. Aliomodo tripliciter eſſe poteſt: nocumento operis:oris et cordis. Opere etiā triplici ratione fieri poteſt. Primo in perſona propria proximi/ꝛ ſic dat̃ octauū preceptum Nō occides.vbi glo.nec vo/luntate:nec verbo: nec manu inno

BIBL • LISBOA

centē occidas quia de maleficis ex
odi.xx.ſcriptū eſt.Maleficos non
patiaris viuere:loquēdo iudici cuiꝰ
intereſt iuſticiā facere. Aliomodo
in perſona cōiuncta:et ſic dat᷑ ſextū
preceptum. vꝫ Non mechaberis
quo precepto quāuis ꝓprie prohi-
beat᷑ adulteriū.quia mechia grece
adulteriū latine. tñ ſm glo. omnis
vſus mēbrorū genitaliū excepto ſe
dere matrimonij prohibet᷑. Tertio
modo in re vtili vel exteriori ſubſtā
tia ⁊ ſic dat᷑ ſeptimū p̄ceptū vꝫ. Nō
furtū facies.quo precepto ſimplici
ter omnis illicita vſurpatio rei alie
ne ꝓhibetur. Poteſt etiā fieri nocu
mentū oris proximo et ſic dat᷑. Nō
falſum teſtimoniū dices. vbi impli
te ſm aug. ꝓhibet᷑ omē mēdaciū et
oē nocumētū oris reſpectu ꝓximi.
Corde vō dupliciṫ ꝯtingit nocere ꝓ
ximo ſicut duo ſunt illa q̄ corde poſ
ſūt ꝯcupiſci puta res delectabilis vl'
res vtilis.Si eſt res delectabilis:ſic
datur nonū preceptū vꝫ. Nō ꝯcupi
ſces vxorē proximi tui.ſm glo. pro
hibetur concupiſcentia cuiuſcunqꝫ
mulieris que vxor nō eſt.Si vō res
eſt vtilis datur vltimū preceptū. vꝫ
Non concupiſces rem proximi tui
His ꝯcordat doctor ſubtilis ⁊ alex.
de ales in.iij. di. pe. et nico.de lira
Dicunt etiā doctores quantū ad ſe
cundū ꝙ ioſephus dixit ꝙ quinqꝫ
p̄cepta erant et vna tabula et quin
qꝫ in alia.qm̄ ad litterā q̄libet tabu
la habebat duas ſuperficies:⁊ in q̄
libet ſuperficie fuerunt ſcripta duo
precepta ⁊ dimidiū.et ſic in quatu-
or fuerūt ſcripta decē. Origenes
ponit quatuor p̄cepta in vna tabu
la et ſex in alia. Augu. cōſiderans
rationes formales obiectorum tria
ponit in prima tabula. et ſeptē po-
nit in ſecunda.et hic modus dicen-
di cōiter tenet᷑. Quantū ad tertium
dicunt ꝙ ꝓpter tres rationes hoc
factū eſt. Prima qꝛ ꝓ ſtatu iſto no
ſtra cognitio reſpectu dei īcipit ab
effectu.vꝫ a creatura. Hinc paulus
ad Ro.j. Inuiſibilia dei a creatura
mundi per ea que facta ſunt intelle
cta conſpiciunt᷑. Item quia hoies
maxime chriſtiani qui ſunt fideles
magis ſunt proni ad offendendum
proximū q̄ꝫ deū. Tertio quia in di
lectione proximi includit᷑ dilectio
dei. Ideo prima pars huius epiſto
le dicit:honora patrē tuū ⁊ reliqua
que per ea que diximus iam nota
facta ſunt.

¶Queſtio ſecunda de preceptorū
legis recordatione.

Q Verit᷑ a doctoribus que
ſunt illa que ducunt nos
ad recordationē p̄cepto-
rum legis. Et dicunt ꝙ
ſunt multa. Primū dꝛ illuminatio
Vnde in pſal. Preceptum dñi luci-
dum illuminās oculos. Scōm dꝛ
inflāmatio. vnde iterū in pſal.dici
tur. Ignitū eloquiū dñi vehemen
ter. Tertiū dicit᷑ in bono confirma
tio.Hinc dauid dicit. Cōfirma me
in verbis tuis. Quartū dꝛ eterne
vite ingreſſio. vñ math. xix.Si vis
ad vitam ingredi ſerua mandata.
Quintū dicit᷑ diuina viſio.nā moy
ſes qui legē tulit quodā raptu deiſi
co ad diuinā caliginē introductus:
deū per eſſentiā vidit. vt dicit aug.
in lib.de videndo deū ad paulinū.
Sextū dꝛ diuina clarificatio:quis

facies moyſi diuina claritate reſplē
duit. vnde exo. xxxiiij. di. Facies eiꝰ
erat cornuta Septimū dicit̄ diui/
na retributio. vnde in pſal. Dauid
dicit. Inclinaui cor meū ad facien
das iuſtificatiōes tuas ꝓpter retri/
butionem. Octauū dī ſecretorum
intellectio. propterea dauid dicit.
A mandatis tuis intellexi propte/
rea odiui omnez viam iniquitatis.
Nonū dī vltima ſaluatio qꝛ idem
pſal. dicit. Fiat manus tua vt ſaluet
me qm̄ mandata tua elegi. Deci/
mum dī diuina timoratio, quia in
ſecunda parte huius epiſtole dicit̄.
Cunctus ppl̄us audiebat voces et
videbat lampades et ſonitū bucci/
ne monteq̄ꝫ fumigantē. ꝛ perterriti
atq̄ꝫ pauore ꝯcuſſi ſteterūt ꝓcul di/
centes moyſi. Loquere tu nobis et
audiemus: nō loquat̄ nobis deus
neforte moriamur. Et ait moyſes
ad ppl̄m. Nolite timere: vt enī pro/
baret vos venit deus et vt terror il
lius eſſet in vobis et nō peccaretis.
vꝫ preceptorꝝ recordatōe. De quorꝫ
recordatione nemo excuſationem
habere poteſt cum ſint ſcripta intus
in aīa penna ſpūſſancti iuxta illō
Iere. xxxiij. Dabo legē meā et ſcri
bam eam in cordibus eorꝫ. nec ſolū
precepta perpetuo memoriali ſcri/
pta ſunt in corde. ſed exteriꝰ ſcripta
ſunt in corpore manibus ne vnquā
aliqua obliuiōe deleant̄. In mani/
bus p̄mo ꝑ decē digitos. In pedibꝰ
ꝑ decē articulos. Et ī capite ꝑ quiq̄ꝫ
ſenſus interiores: et quinq̄ꝫ exterio
res. Ideo in tribus partibus corpo
ris ſcripta ſunt: vt intelligamus ꝙ
diuina precepta regulant operatio
nes: affectiones: et ſenſuū conuer/
ſationes. Hinc apoc. v. ſcriptū eſt.
vidi in dextera ſedētis ſup thronū
librū ſcriptū intus et foris. Quid ꝑ
dexterā ſedētis ſup thronū deſigna
tur niſi potentia diuine maieſtatis.
Et quid ꝑ thronū niſi aīa deuota
in qua delectabiliter deꝰ requieſcit.
Iuxta il ud ſapi. viij. Delicie mee
eſſe cū filijs hominū. que aīa ꝓpter
dignitatē thronus dei dī. Que de/
bet eſſe clara per puritatē ſolida per
ſtabilitatē. ſublimis ꝑ terrenorꝫ elō
gationez. Liber in manu ſedentis:
precepta diuina ſignificat: qui in/
tus et foris ſcriptus eſt eo ꝙ prece/
pta diuina debēt ſcribi intus in aīa
per deuotionē. foris in corpore per
operis obſ̄uationē. Sꝫ de his ſatis

¶ Queſtio tertia de legis perfecti/
one. vꝫ vtrum omnia precepta in
dilectione dei velut in perfectiori
obiecto conſiſtat.

Querit̄ a doctoribus An
oīa precepta tanq̄ꝫ in no
biliori ꝛ perfectiori obie/
cto in dilectione dei con
ſiſtāt. Et dicunt ꝙ ſic. quia cum ad
Ro. xiij. ſcriptum ſit. Plenitudo le
gis eſt dilectio: a radice charitatis
ſm̄ Grego. omnia precepta ꝛ eorū
obſeruationes emanāt ꝛ ad ipſam
tanq̄ꝫ ad vltimū terminū ordinan/
tur ꝛ reducūtur. Nam charitas eſt
qua diligitur deus ꝓpter ſe. ꝛ pro/
ximus in deo vel propter deum. per
fecta aūt dilectio dei vnit mentem
diuine poteſtati diuine veritati et
diuine voluntati. Cuiꝰ ratio eſt. qꝛ
homo perfecta dei dilectione ſic ſi/
bi vnitur ꝙ omnes ſuas actiones
refert in dei laudem ꝛ honorē: ipſiꝰ
potentiam cū obſequio venerādo

quod ad primũ mandatũ pertinet. Similiter dirigit omnes ſuas locutiones in dei laudē ꝛ honorē ipſius veritatem inſectando: quod pertinet ad ſecundum mandatum. Dirigit eſſe omnis ſuas affectiones in dei laudem ꝛ honorē ipſius bonitatem mutando: quod pertinet ad tertium mandatũ. Precepta etiã que pertinēt ad dilectionē proximi ab ipſa dilectione dei procedunt. Certe conſtat quia quicunq; proximũ pfecte diligeret: ipſum libenter honoraret ꝛ eius neceſſitatibus ſubueniret ꝛ nũq; nocumentũ ei aliqđ inferret nec corde. nec ore. nec ope in quo precepta ſcđe tabule includuntur. Ecce igit̃ ꝙ omnia precepta in dilectione dei ꝯſiſtunt Ideo in. iij. parte huius epl̃e dicitur. Dixitq; preterea dñs ad moyſen Hec dices filijs iſrael. Uos vidiſtis ꝙ de celo locutus ſum vobis. Nõ facietis deos argenteos. nec deos aureos facietis vobis. Altare de terra facietis mihi et reliqua. Altare dei cor hominis eſt. quod in dilectione dei ꝛ proximi conſiſtens: ad moduz terre debet habere Primo firmitatem humilitatis contra ſuperbiaz. Hinc. j. pec. v. ſcribitur. humiliamini ſub potenti manu dei. iij. q. j. Nulli. Secundo ſoliditatem fidei contra infidelitatē. hereticor vt dr in. c. Excõicamꝰ. de hereticis. ꝛ diuinorũ. extra de ſorti ca. Excõmunicamus et ſortilegium. q. xv. iiij. non licet. vbi dicitur. Non licet chriſtiano elementa colere nec lune nec ſtellaruz curſus ſeruare. Aliter velut pagani ſunt. xxxvj. q. v. Nõ obſeruetis. Tertio frigiditatē caſtitatis cõtra cõcupiſcentiã. Nã qui viderit mulierem ad concupiſcendũ eaz iam mechatus eſt in corde ſuo. Matth. v. xxxij. q. v. Sicut eni. ꝛ c. Si paulus. ꝛ ca. Qui viderit. ꝛ. q. vij. Non ſolum Quarto fecunditatem contra inſolentiam et ſterilitatem bonorũ operum. Naz ſm Gre. Charitas operat̃ magna ſi eſt Quito obſcuritatē meditationis paſſionis xpi. qr vt ait Greg. Nihil eſt ꝙ nõ equo animo tolleretur ſi xpi paſſio ad memoriaz reducatur. Sexto tenebroſitatem penarum inferni. hnc dauid Deſcendant in infernum viuentes. Septimo condenſitatem patientie. iuxta illud. Ja. v. Patiētes eſtote fratres Octauo cõprehenſibilitatem. vz gratiarum quia terra cõprehenditur in concauo aque que ſignificat hic gratiam Hinc. j. petri. j. Sperate in ea que offert̃ vobis gratia. Nono purgabilitatem quia terra a multis purgatur. ſic cor ab omni mala cogitatõe purgari debet. Nã vt dicit hugo. Cogitatio mala parit delectationem. Ultimo frangibilitatez quia ſicut terra frangitur ad culturam: ſic cor frangitur dolore peccati vt recipiat gratiam. hinc pſal. l. dicitur Cor contritum ꝛ humilitatũ deus non deſpiciet. de pe. di. j. cap̃. ij. cap̃. In actione Cor aũt quod habet has ꝯditiones precepta legis ad que tenemur neceſſitate. vt dicit̃ in exordio mirabiliter obſeruat. Que ſunt in. x. tabulis digito dei miro modo deſcripta. que x. ad memoriã reducuntur que in dilectioue dei conſiſtunt. quē ſi dilexiſſent iudei precepta obſeruaſſent

et nō eorum traditiōes vt dicit euā. hodiernum. Matth.v. que obſeruare nos faciat dñs ieſus chriſtus qui cum patre ꝛ ſpūſancto viuit et regnat in ſecula ſeculorum. Amen

¶ Feria.v.tertie hebdōe.xl. Expoſitiōis ep̄le de verbo dei hoc eſt de ſancta predicatione. Sermo.xx.

Factum eſt

verbum dñi ad Jere. a dño dicens. Sta in porta dom⁹ dñi ꝛ predica ibi verbum. Jere.vij.hec verba ſcribuntur. Pro exordio huius ſermonis queritur. Que ſunt oportuna cuilibet predicatori. Et dicūt docto. ꝙ multa: quorū aliqua ſunt de neceſſitate. aliqua ſunt de bene eſſe ꝛ vtilitate. Primū horuꝫ dicit Conſcientie puritas. Hinc paulus j.ad Corin.xiij. dicit. Si linguis hominū loquar ꝛ angelorum charitatem aūt nō hebeam factus ſum velut es ſonās aut cymbalū tiniēs j.q.j.§.opponitur. Hinc quidam dicunt. ꝙ qui extra charitatem. i. in peccato mortali predicat: mortaliter peccat. Cōcor. Rich.ꝛ Tho. iij.iiij.di.xix. Aliud eſt vite claritas quia Grego.in omiel.de virginib⁹ dic. Cui⁹ vita deſpicit reſtat vt ei⁹ predicatio ꝯtemnatur. Et Jero. ad nepotianū. Nō confundāt opera ſermonem tuum ne cū in eccl'ia loqueris: tacitus quilibet reſpondeat. Cur ergo hoc dicis qui ipſe nō facis. Tertius dicitur animarum lucrabilitas vt ſolum ad lucrū animaruꝫ predicet veritatem nō tacendo. vnde Benar. dicit. Non licet tacere. cui ex officio incūbit vicia redarguere. Hinc paulus.j.ad cor. viij.dic. Ue mihi ſi nō euāgeliza uero qꝛ teſte propħa viritatē requiret dñs. Facit ad hoc caꝑ. Error. lxxxiij.ꝛ ca.faciētis.lxxxvj. Quartum dicitur diſcretionis luciditas. quia ca.j.de officio cuſto.dicitur. Omnia cum diſcretione agantur que omniū virtutum noſcitur eſſe mater. Nam nō omnia vera dicenda ſunt: maxime quando inde ſcandalum oritur: quia Jero.imo Saluſtius fere in principio Jugurti. dicit. Fruſtra niti ꝛ nihil aliud ſe fatigādo ꝙ̄ odiuꝫ querere: extreme dementie eſt. Quintū dicitur temporis oportūitas. vnde Grego.xij.ca. paſtoralis. Sicut incauta locutio in errorem protrahit. ita in diſcretum ſilentium eos qui erudiri poterant in errore dereliqt. Hinc eccl'i. iij.dicitur. Omnia tempus habent tempus tacendi ꝛ tempus loquēdi Sextum dicitur loci qualitas qꝛ in eccl'ia. vel in alio loco publico debet predicare nō aūt in priuatis domib⁹ ꝛ per oculta conuenticula ne hereſis ſuſpicatio naſcatur. xxx di. Siquis extra. hinc Matth.x.di. Quod in aure audiſtis predicate ſup tecta. Septimū dicit pſone determinabilitas naꝫ laycis eſt interdictum officiū predicandi. extra de hereticis. Sicut in vno. Octauū dicitur ſexus ſeperabilitas. qꝛ vir ꝛ nō femina debet predicare. xxxij. di. Mulier. xxxiij.q.v. Mulierem Nonuꝫ dicitur dicendorū vtilitas vnde Ambroſius ſuper lucam Nō mediocre periculum eſt ſi cū habeat predicator tanta eloquia dei et

opera que fecit: illis pretermiſſis loquatur que ſeculi ſunt. Hinc Eſa. xliiij. Ego domin⁹ docēs te vtilia. Decimū dr̄ ſcripturarū intelligibilitas. Nam Grego.xviij. moraliū dicit. Qui ad vere predicatiōis verba ſe preparat. neceſſe eſt vt cauſarum origines a ſacris paginis ſumat: vt omne quod loquitur ad diuine auctoritatis fūdamentū reuocet atq3 in eo edificiū ſue locutiōis firmet. Undecimū dr̄ diuina paupertas. Luce.ix. Nihil tuleritis in via. vbi Ambroſius. Qualis debet eſſe qui euangelizat regnū dei: preceptis euangelicis deſignatur hoc eſt vt ſubſidia ſecularis aminiculi non requirat. Ultimū dicitur auctoritatis nō proprietas: quia neq3 clericus ad predicandum admittit niſi mittatur. extra de hereti. Cum ex iniuncto. Nō p viſionē. niſi probet vt Moyſes miraculo. de cōſe. di.ij. Reuera. ſicut Jere. cui dictuz eſt. Sta in porta domus dn̄i ⁊ predica: vt dicunt verba propoſita preſentis ep̄le declarande In qua tres vtiles queſtiōes queruntur. Prima de verbi diuini preceptione. in principio. Alia eſt de verbi diuini obligatione. ibi. Audite verbum dn̄i. Tertia eſt de verbi diuini fructificatione. ibi. habitabo vobiſcuz in loco iſto Hic ſatis. Cōcordat. alex. de ales in tertio.

¶ Queſtio prima de p̄ceptiōe v̄bi diuini. vz vtrū teneat populus audire verbum dei ſicut et miſſam.

Queritur a doctoribus. Si populus xp̄ianus tenetur audire p̄dicationē ſicut ⁊ miſſaz. Et dicunt ꝙ ſic propter multas rationes: quarum Prima dicitur comparationis q2 non minoris deuotions debet eſſe populus xp̄ianus q̄3 iudaicus. Sz populus iudeorum inſiſtebat audientie diuini verbi diebus feſtiuis quando precipitur audientia miſſe. de cōſecra. di.j. Omnes fideles ergo. Hinc act.xiij. dicitur Ignorātes voces ꝑphetarū que per omne ſabbatum leguntur. Alia dicitur originationis Nam ab audientia diuini verbi originatur omne bonum. vnde Ceſarius dicit. Quamuis melius ſit facere q̄3 noſſe. prius tamen eſt noſſe ꝙ facere Audi ſcripturam dicentē. Omnis qui nō diſcerit iuſticiam ſuper terram veritatem non faciet. Tertia dicitur periculi inductiōis. Nam de nō audientibus verbuz dei in pſal. dicit Neſcierūt.ſ. benefacere neq3 intellexerūt.ſ. mala que faciebant. in tenebris ambulant. vz nō diſcernēdo bonum a malo. Quarta dicitur errorum multiplicatiōis. vn̄.xxxviij. di. in ca. Ignorantia: ſacrum cōcilium dicit. Ignorantia mater eſt omnium errorū. Et yſidorus ait. Ignorantia eſt mater ⁊ nutrix oim vitiorum. Quinta dicitur punitionis. Nam paulus.j. ad. cor.xiiij. dicit Qui ignorat ignorabitur. Et prouer.xvij Qui euitat diſcere incidit in mala. Et oſee. iiij. Non eſt ſciētia dn̄i in terra: maledictū ⁊ mēdaciuz ⁊ hōicidium ⁊ furtum et adulterium inundauerunt. ⁊ ſanguis ſanguinē tetigit. propter hoc lugebit terra et infirmabit omnis qui habitat in ea. Sexta dicitur fidei deſtructionis. Nā paulus ad Ro.

x. dicit Fides ex auditu. auditus au tem per verbũ chriſti. ergo ſi in mũ do deficeret verbum dei: deficeret fides chriſti. Unde fetor viciorum. vnde horror iferni. vnde amor vir/ tutum. vnde ſpes eternorum niſi a verbo dei. Septima dicitur. con// uerſionis. qr pp̄ha dicit. Lex dñi in maculata conuertens aias. Octa ua dicitur directõis vnde Joh. xiiij dicit. Ego ſum via veritas et vita. Nona dicitur comparatõis. Hinc Augu. j. q. j. ca. Interrogo dicit. In terrogo vos frẽs vel ſorores dicite mihi qd vobis plus eſſe videt: cor/ pus xp̄i. an verbum xp̄i. Si verum vultis reſpõdere hoc dicere debetis q̄ nõ ſit minus verbum xp̄i q̃ȝ cor/ pus xp̄i. Decima di eiuſdem pre/ ceptionis. Nam de conſe. di. j. ca. miſſas. et cap̄. ſequenti precipitur audientia miſſe diebus feſtiuis. Et ibidem ca. Sacerdote dicitur Sa/ cerdote verbum in ecclia faciente. qui egreſſus fuerit de oratorio ex/ cõmunicet Undecima dicitur obli gationis. Nam ideo ecclia non ita explicite precipit audientiaȝ verbi dei: quia curatores animarũ obli/ gantur populo predicare. xxxvj. di. Ecce. ibi. labia ſacerdotis ꝛ. xvj q. j. ca. Addicimus: q̃uis etiã hoc fecerit eccleſia. nõ ita expreſſe pre/ cepit propter paucitatem predica/ torum ꝛ incõmoditatẽ populorum

Duodecima et vltima dicitur ex/ emplificationis. Nam dominus in diebus illis quando iere. propheta bat in terra iuda que cepit. xiij. an no regis ioſie. et continuauit per xl. annos dixit ei. Sta in porta do/ mus domini et predica. et. reliqua que de ſe clara ſunt.

¶ Queſtio ſecunda de diuini verbi et ſancte predicatiõis obligatione.

Ueritur a doctorib⁹ An populus xp̄ian⁹ ad hoc preceptũ teneat ſub pe/ na peccati mortalis. Et dicunt q̄ loco et tp̄e maxime pars illa que indocta eſt eadeȝ pena ob ligatur qua tenetur ad audientiaȝ miſſe. Primo propter diuinũ pre/ ceptum. Naȝ qui eſt in mortali pec cato ꝛ in die dñico nõ dat operam vt cõuertatur: mortaliter peccat eo q̄ nõ obſeruat preceptum de obſer uatione ſabbati. Et qs modus cõ/ uentior eſt ad acquirendam cõtri/ tionem q̃ȝ auditio verbi dei. vnde Jere. xxiij. dic̄ Uerba mea ſunt q̃ſi ignis ardẽs dicit dñs: ꝛ quaſi mal leus conterens petras. Secundo propter diuinum obiectũ. Nã po/ tiſſima cauſa inſtitutiõis diei feſti fuit vt homo aliqualiter deũ crea/ torem ſuuȝ recognoſcat. vnde qui aliqua hora diei feſti deum nõ re cognoſcit. minime preceptum de ſanctificatione feſti ſeruauit. Et quomodo quis melius poteſt quã diuino verbo deum cognoſcere cũ dauid in pſal. dicat. Declaratio ſer monũ tuorũ illuminat et intellectũ dat. Tertio propter xp̄i exempluȝ qui principalius miſit apoſtolos in mundum predicare q̃ȝ miſſas cele/ brare. vnde Math. vltimo di. Eũ/ tes in mundũ vniuerſuȝ predicate euangeliũ omi creature. Quarto propter eccleſie ſtabilimentũ que ordinauit antiquitus vt infra miſſã p̄dicaretur: ſicut patet per cap̄. Sa/

cerdote.de conſe.di.j. Quinto ꝓpter naturale deſiderium: quoniā certum eſt cuilibet eternā vitam deſiderare. hinc dauid in pſal. Cōcupiuit anima mea deſiderare iuſtificationes tuas in omni tempore: quod deſiderium maxime implet per diuinum verbum. Ariſtote. j. metha. dicit. Omnes homines natura ſcire deſiderāt. Sexto ꝓpter efficatiam. Nam archidianus ſuper cap. Interrogo vos fratres. j. q. j. dicit. Qd licet corpus chriſti predicatione maius ſit dignitate. tamē predicatio efficatior eſt vtilitate. quia per corpus xp̄i dimittuntur venalia: per predicationem dimittuntur mortalia. Septimo ꝓpter excludimentū. Naȝ cū eccl'ia excludat a miſſa interdictos. ſciſmaticos. excommunicatos. hereticos infideles alioſqȝ ab ipſa p̄ciſos: tñ a predicatione nō ſeperat quemq̄ȝ ſicut patet de conſecratiōe. di. j. ca. epiſcopus. Octauo propter detrimentū quia ſi ppl's ſtaret aliqd tēpore ſine audientia miſſe ⁊ diuini verbi: licet vtrūqȝ ſic nociuuȝ: tamē ceteris paribus experientia teſte incomparabiliter eueniret damnuȝ anime in fide ⁊ moribus ex carētia diuini verbi q̄ȝ ex carentia miſſe. Naȝ populus abſqȝ diuino verbo eſt ſicut mūdus abſqȝ ſole. Nono ꝓpter ſeperamentū quia ſi ſeparetur pars populi et habeat ſacerdotem ignaruȝ celebrantē. altera habeat alium predicantē: ſtatim eueniet parti audienti miſſas a ſacerdote ignaro qd ſcribit Matth. xv. Si cecus ceco ducatum preſtet ambo in foueaȝ cadunt. Decimo propter emolimentū. Nam ſiquis continuat predicationes diſcit qd ſit dimittēdū qd ſequēdū qd operandū. vñ methaphorice verbū dei dicere poteſt illud quod Joh. viij. d: Qui ſequitur me nō ambulat in tenebris. Undecimo propter nutrimentū. Corpus eni ſine cibo viuere nō poteſt ⁊ anima ſine predicatione bñ ſtare nō valet. hinc math. iiij. xp̄s dixit. Non in ſolo pane viuit homo ſed in omni verbo quod procedit de ore dei. Duodecimo ⁊ vltimo propter complementum. Nam diuinum verbū implet omē deſiderium nō ſolum in hac vita ſȝ etiā in futura: iuxta illud pſal. In eternū dñe permanet verbuȝ tuum ꝓpter hoc ait Jere. Audite verbuȝ dñi omnis iuda. hec dicit deus exercituū. Bonas facite vias v̄ras ⁊ ſtudia veſtra. Studium eſt intenta applicatio animi. cetera patent. Propter hoc in verbis mēdacib⁹ i. eorum qui dicebant ꝙ propter templū hierl'm ſeruaret deus ppl'm q̄ūis peccaret: qd erat mēdacium

¶ Queſtio tertia quot ſunt fructus predicationis vel diuini verbi.

Queritur a doctorib⁹ q̄t ſunt fructus p̄dicatiōs vl' diuini verbi. Et dicunt ꝙ ſunt. xij. Prim⁹ dicit irradiationis quia diuinum verbū habet irradiare intellectum iuxta illud pſal. Declaratio ſermonum tuoꝝ illuminat ⁊ intellectū dat paruulis. Alius d: demōſtrationis iuxta illud pſal. Lucerna pedib⁹ meis verbum tuū. ⁊ lumen ſemitis meis Tertia dicitur declaratiōis quia ſapien. j. fons ſapientie verbū dei.

Quart⁹ dicitur decorationis naꝫ pluſq̄ꝫ intellectus fuerit irradiatus poſtq̄ꝫ fuerit ſibi iter ſalutis oſtenſuꝫ: poſtq̄ꝫ in omnibus que ſunt neceſſaria ad ſalutem fuerit declaratus: dicitur ei a ꝓpħa: decorem induiſti amictus lumine: quo videnẗ bona ꝛ mala ꝟtutes et vicia. Hinc idem ꝓpħa pſal.ix. dicit. Eloquia dñi eloquia caſta argentum igne examiatū probatum terre purgatū ſeptuplū. In quibus ſpecioſitates dignitatis.vj. per ordinem oſtēdit Prima auctoritatis quia eloquia dñi. non Ariſto. nō platonis. Alia caſtitatis. vnde Jero. Ama ſciētiā ſcripturarū et vicia carnis nō amabis, Tertia ſuauitatis quia argentum Hinc dauid. Quaꝫ dulcia faucibus meis eloquia tua. Quarta charitatis quia igne examinatuꝫ. iuxta illud pſal. ignitum eloquium tuuꝫ. Quinta ſpiritualitatis quia ꝓbatum terre. i. a terra. vñ Grego. Ignominioſum valde eſt ſub eius ſtatus ſpecie gloriam mūdi ꝛ diuicias querere in quo debet alios ad contēptum temporaliū prouocare Sexta puritatis quia purgatum ſeptulū. vꝫ vij. gradus ſpūſſci Eſay. xj. Requieſcet ſuper eum. ſ.d.ſ.ſ.ꝛ intellectus. ſ.con.ꝛ forti. ſ. ſcientie et pie. ꝛ re. eum. ſ. ti. dñi. Quintus dicitur viuificationis. vnde ꝓuer. xiij. Lex dñi fōs vite Patet etiā lu. vij. in ſuſcitatiōe adoleſcētis ꝛ Jo. xj. in ſuſcitatōe Lazari. Sextus dicitur cibationis que eſt ſignum vite. vnde Auguſti. Sicut nullum eſt maius ſignum predeſtiantiōis eterne q̄ꝫ verba dei libenter audire ſic nullum eſt peius ſignum. q̄ꝫ illa contemnere. Hinc Johānis. viij. Qui ex deo eſt verba dei audit. q: non in ſolo pane viuit hō Math. iiij. Septimus dicitur conſolationis. Canticorum. v. Anima mea liquefacta eſt vt dilectus locutus eſt Hinc pſalmi. Factum eſt cor meuꝫ tanq̄ꝫ cera liqueſcēs. Et alibi. Memor fui dei ꝛ delectatus ſuꝫ. Hanc ſuauitateꝫ ſenſit maria Luce. x. ſenſerunt ꝛ miniſtri iudeorū. Joħ. vij. dicentes. Nunq̄ꝫ ſic locutus eſt hō

Octau⁹ dicitur inebriationis. ſicut inebriatus ē Joſeph de quo dꝛ in pſal. Eloquium dñi inflāmauit eum. Sic inebriati ſunt diſcipuli Luce vltimo. nec mirum ſi in predicatione inflammantur et inebriantur audientes quia Math. x. dꝛ predicatoribus. Nō eni vos eſtis qui loquimi ſed ſpiritus patris veſtri qui loquitur in voƀ. Nonus dicitur confractionis. quia Jere. xxiij. ait domin⁹. Uerba mea ſunt quaſi ignis ardens ꝛ quaſi maleus conterens petras. Quid durius petra: quid molli⁹ aqua: ꝛ tamē gutta eius ſpe cadendo lapideꝫ cauat. ſic cor durum. ait abbas. Joħ. in vitis patrum verbū dei aper'it. Decim⁹ dicitur defenſionis. defendit enim ab omibus inimicis. quia prouer. xxx. ſcriptum eſt. Omnis ſermo dei ignis clypeus eſt omnibus ſperātibus in ſe. O quot vicibus viſum eſt populos verbo dei rebelles multis a deo tribulationibus flagellari conuerſoſq; ſanari. quia in pſal. ſcriptum eſt. Miſit verbum ſuum ꝛ ſanauit eos. Hinc domin⁹ in pſal. dicit. Si populus meus audiſſet. me: pro nihilo inimicos eorum hu

miliaſſem. Undecim⁹ dicit lucrationis quia Luce.viij.dicitur. Semen eſt verbum dei: quod ſi cadit in terram bonam facit fructū centeſimum. Ultimus dicitur glorificationis. quia Joh. viij. ſcribitur. Siquis ſermonem meū ſeruauerit mortem nō guſtabit ineternū. Et dominus in tertia parte huius ep̄le dicit. habitabo vobiſcū i loco iſto in terra quaꝫ dedi patribus veſtris a ſeculo ꝛ vſqꝫ in ſeculū. Igit̃ preceptioem obligationem ꝛ fructificationem diuini verbi xp̄s cōſiderans qui habet.xij.cōditiones predicationis ait in euangelio hodierno Luce.iiij. Quia ꝛ alijs ciuitatib⁹ oportet me euāgeliſare regnū dei. quia ad hoc miſſus ſum. vꝫ vt diuino verbo omnes ſalutem conſequantur: quam ipſe nobis condonare dignetur: qui vi. ꝛ regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Feria ſexta tertie hebdoma. xl. de fidei virtute. Sermo. xxj.

c Onuenerūt filij iſrael ad moyſen et aaron ꝛ verſi in ſeditionem dixerūt: da nobis aquā vt bibam⁹. Numeri.xx.c. hec verba ſcribunt̃. Pro exordio huius ſermonis a doctoribus querit̃. An ipugnatio fidei p ſeditionē ſit maximū peccatorū. Et reſpōdent dicētes ꝙ ſeditio eſt tumultus ad pugnā qui opponitur iuſticie: et communi bono multitudinis pop̄lo. Et ideo ex ſuo genere eſt pctm̄ mortale. vn̄ ap̄ls enumerat ſeditionē.ij. ad Corinthi. xy .iter pcā mortalia: ꝛ hoc quidem tanto peccatū grauius eſt quanto bonū quod impugnat̃ maius ꝛ vtilius eſt: ꝛ quāto magis per ipm homo a deo elongat̃. hoc accidit qn̄ ſeditio eſt contra fidē: nam talis impugnatio fidei infidelitas eſt q̄ in puerſitate morū maximū pcōꝝ dicit̃ Quod pctm̄ cōmiſerūt filij iſrl̄ non prebentes fidē bonitati diuine ꝛ cōuenientes ad moyſen et aaron verſi in ſeditionē dixerūt: da nobis aquam vt bibamus. que ſunt verba preſentis ep̄le declarande. In qua tres vtiles queſtiones queruntur. Prima eſt de fidei diffinitione. in principio. Alia eſt de fidei ꝯditione. ibi. ꝛ apparuit gloria dn̄i. Tertia eſt de fidei ꝯtradictione ꝛ im pbatione. ibi. dixitqꝫ dn̄s ad moyſen ꝛ aaron: cur non credidiſtis. ꝛc̄.

¶ Queſtio prima de fidei diffnitiōe

q Ueritur a doctoribus: Quid ſit fides. Et dicunt ꝙ fides duodecim modis capitur. Unomodo pro ſacramento baptiſmi. xlv. di. de iudeis. Et in fine huius cap̄li de iudeis baptizatis dicit̃ Oportet vt fidem quā etiā vi vel neceſſitate ſuſceperunt tenere cogant̃. Secūdo mō p caſtitate thori vt vir ꝛ vxor ſibiuicē fidē ſeruēt. xxvij.q.ij. Cōiuges. Tertiomodo pro ꝯuentionali ſecuritate. xxiij.q.j. Noli extimare. in quo c. dicitur Fides qn̄ pmittitur hoſti ſeruāda eſt. Quarto modo pro conſcientia. ad Roma. xiiij. Omne qd̄ nō ē ex fide peccatū eſt glo. Omne quod nō eſt ſm cōſcientiam. de pe. di. iij. § illud. vltra medium. Et de pe. di. iiij. c. In domo dicitur Omne quod fit ꝯtra conſcientiā edificat ad gehennā. Quinto

modo pro credulitate de qua fide loquit Grego. Fides nõ habet meritũ vbi humana ratio pbibet experimentũ. intelligendo ſm doctores de ratione precedente: puta cũ quis aliter nõ crederet: niſi hũana ratõe duceret. Concordat Alexã. de ales ꝛ Bona. in. iij. di. xxxiij. ꝛ tho. 2a 2e. q. iij. ar. x. Qui etiã concordat in dictis exordij. 2a 2e. q. xlij. ar. ij. ꝛ. q. x. ar. ij. Sextomodo ꝑ cognitione que habetur in epl'a ad Roma. j. Iusticia dei in eo reuelatur ex fide in fidem. glo. Ex fide ſpei in fidẽ rei

Septimomodo ꝑ equitate actionum. extra de accu. Cum. Octauo modo ꝑ innocentia et ſimplicitate bona. xxij. q. iiij. Innocens. Nonomodo ꝑ confidentia. prouer. ij. Virũ fidelem quis inueniet. Decimomodo ꝑ legalitate que dolo eſt cõtraria. extra de depoſito. bona fides. Undecimomodo pro virtute theologica de qua paulus. j. ad corinthi. xiij. Nunc aũt manent fides ſpes: charitas. Ultimomodo pro collectione articulorꝫ ꝛ credendorꝫ vel pro obiecto fidei. Et accipiẽdo fidem iſtis duobus modis vltimis diffinitur ab apl'o ad hebreos. xj. dicente Fides eſt ſubſtãtia ſperãdarꝫ rerũ: argumentũ nõ apparẽtiũ Ubi notandũ ſcđm phm. ij. de anima qꝛ habitus cognoſcunt ꝑ actus ꝛ actꝰ ꝑ obiecta. fides ergo cũ ſit habitus quidã mentis: cognoſcit per actuz ſuũ qui eſt credere: qꝛ ſm augu. Fides eſt credere q̃ nõ vides. Cognoſcit etiã ꝑ obiectũ huiꝰ actus: qꝛ cũ actꝰ ſuus ſit credere q eſt actus intellectus determinati ad vnũ ex iperio volũtatis habet ordinẽ ad bonũ qđ eſt obiectum voluntatis: et ad verũ quod eſt obiectũ intellectus. Fides ergo cũ ſit virtus theologica habet idem ꝑ obiecto ꝛ fine. vꝫ ſummũ verum et ſummũ bonũ qđ eſt veritas prima. Hinc dyoniſius de diui. noi. ca. vij. dicit Fides eſt circa ſimplicẽ ꝛ ſemꝑ exiſtentem veritatẽ. Et quia veritas prima que deus eſt in pñti non videtur ſed ſperat. ideo fides dicitur ſubſtantia que eſt prima inchoatio rei: ſperandarũ rerũ. vnde apl'us ad Ro. viij. Quod non videmus ſpamus. Et quia ſicut ꝑ argumentũ intellectꝰ inducit ad adherẽdum alicui vero. Ita per fidẽ adheret deo. Ideo dicit argumentũ non apparentiũ. Cõcordat Tho. 2a 2e. q. iiij. arti. j. qui ordinat apl'i verba in forma diffinitionis dicẽs Fides eſt habitus mentis q̃ inchoatur vita eterna in nobis faciẽs intellectũ aſſentire nõ apparentibus. hec ille. Et magr̃ di. xxiij. Fides eſt veritas qua credunt que non vident. Sed de his ſatis. Nam ex his apparet effectus fidei ſcđm Alex. qui dicũtur ſtabilitas cũ dicitur: ſubſtãtia quia ſm Augu. fides eſt fundamentum omniũ bonorũ. firma adheſio cum dicit: ſperandarũ rerũ. Nam licet fides non habeat certã cognitionẽ: non tamẽ habet dubitationẽ quia dubiꝰ in fide infidelis eſt. extra de here. ca. j. Extra de ſũma trini. et fide catholica. ca. j. vbi dicit. In fide nullus debet dubitare. xxiij. di. Quando epus. ꝛ intellectus illuminatio. vnde Criſo. Fides religionis catholice lumen eſt anie. Sic fide illuminati Moyſen ꝛ aaron ingreſſi dimiſſa multitudine añ taberna·

culū federis corruerūt ꝑni in terrā vz ex humilitate. clamaueruntqȝ: ad dn̄m potius.ſ.corde: q̄ȝ voce iuxta illud pſal. Clamaui in toto corde meo exaudi me dn̄e: atqȝ dixerīt dn̄e deus exaudi clamorē ppl'i huius.non.ſ.deuotionis ſȝ murmurationis.ꝛ aperi theſaurꝝ tuū.i.ſecretū quod antea nō apparuerat: fontem aque viue: vt ſaciati ceſſet murmuratio eorū. O glorioſa fides ſanctorum que taȝ cito exaudiri meruiſti.

¶Queſtio ſcd̄a de fidei conditiōe.

Q Ueritur a doctoribus que ſunt ꝯditiones fidei? Et dicūt breuiter q̄ ſunt duodecim que per ordinez inferius deſcribunt. Prima nobilis fidei conditio dr̄ fundatio. Sic eni ſm phm argentū viuū principium eſt omniū metallorū et albedo omnium colorum: ſic fides eſt principium et fundamentū oium virtutū atqȝ donorū. Unde aug. ſuper ioh. dicit. Sicut in radice arboris nulla prorſus ſpecies apparet pulchritunis. et tamē quicquid eſt in arbore pulchritudinis vl' decoris ex illa ꝑcedit. Sic ex fidei humilitate: quicquid meriti: quicqd beatitudinis anima ſuſceptura eſt: ex fidei fūdamento procedit. iuxta illud pſalmiſte. Omnia opa eius in fide. Alia dicitur purgatio. hinc math. x. ſcriptum eſt. Fide purgās peccata eorum. Et prouer. xv. Per miſericordiā et fidez purgant pctā. Et bern. in quadā epl'a. Sola fides et mentis ad deū ꝯuerſio ſine effuſiōe ſanguinis: et ſine pfuſione aque: ſalutē ſine dubio operaſ volenti: ſed non valenti: prohibente neceſſitatis articulo baptizari. di. iiij. ca. Bapti. vbi dicit Fides ſupplet vbi defficit baptimus vel aliud ſacramentum.

Tertia dr̄ viuificatio. abacuch. ij. et ad ro. j. Juſtus ex fide viuit. Nā fides eſt ſimilis cordi omnia in corpe viuificanti. Quarta dicit illuminatio Mathei. ix. Creditis q̄ hoc poſſum facere vobis: et tetigit oculos eoꝝ dicēs. ſm fidem veſtrā fiat vobis: et aperti ſunt oculi eorū. Et augu. Fides eſt illuminatio mētis ad ſummā veritatē. Et criſo. Fides lampas eſt quia ſicut lampas illuminat domū: ita fides aiam. Et augu. ſup ioh. Noli intelligere vt credas: ſed crede vt intelligas. Quinta nobilis conditio fidei dr̄ diſtinctio. Unde paul' ad ro. iiij. de abraam dicit. Signū accepit circūciſionis: ſignaculū iuſticie fidei. ꝛ c. xiiij Omne q̄ nō eſt ex fide peccatum eſt. et luce. xj. Qui nō mecū eſt.ſ. ꝑ fidem: cōtra me eſt. quia ſm apl'm ad hebre. xj. Sine fide īpoſſibile eſt placere deo. j. q. j. Nō ſanat. xxviij q. j. in principio. et ca. Sic eni. De pe. di. iij. §. illud. extra de reſti. ſpo. literas. de pſcripti. Qm̄ oē. Sexta dicit cōiunctio: quia tolle fidē ꝛ tollis omnē vnitatez. Unde bern. ſup canti. Dicamus fidē vitē: virtutes palmites: botrū opus: deuotionē vinū. Septima dr̄ deſpōſatio Oſee ij. Deſpōſabo te mihi in fide Octaua dr̄ protectio. Hinc ad ephe. vltimo dicit apl's. In oibus ſumentes ſcutū fidei. Et daniel. vj. Nulla leſio inuenta eſt in eo qui credit deo de qua pſal. dicit: Scuto circūdabit te ꝛc. Nona dr̄ probatio. vnde

bern. de duodecim gradib⁹ hūilitatis. Qualis inqt ſit cuiuſcūqȝ fides tribulatio probat. j. petri. j. ca. Modicum nūc ſi contriſtari oportet in varijs temptationibus: probatio ſi dei veſtre multo precioſior eſt auro quod p ignē probaꝶ. Decima dicitur opatio math. vltio. Signa aūt eos qui crediderint hec ſequentur in noīe meo demonia eijcient. Unde bonauen. in centiloquio Uirtuti fidei miraculū tribuit. Math. xv. O mulier magna ē fides tua. mat. xvij. Si habueritis tantā fidē ſicut granū ſinapis dicetis huic monti tranſi hinc ꝛ tranſibit. Et marci. ix omnia poſſibilia ſunt credēti. ſicut accidit cuidā fideli qui ſimplici aīo credens euāgeliū ꝯtra paganos diſputans percuſſit montē martello tranſi hinc in noīe ieſu ꝛ ī mare trāſiit. Undecima dicitur triunphatio Joh. v. Hec eſt victoria que vincit mundū: fides veſtra. ad hebre. xj. Sancti per fidē vicerunt regna. Ultia dī coronatio. apoc. ij. Eſto fidelis vſqȝ ad mortē ꝛ dabo tibi coronam vite. Hinc eſt ꝙ moyſes merito fidei vt habeꝶ in ſecunda parte huius epl'e poſt apparitionē glorie ſ. cuiuſdā nubecule ſplēdide in qua erat angelus qui loquebaꝶ: de petra dedit aquas ppl'o murmuranti Text⁹ clare loquiꝶ iō cetera dicem⁹

¶ Queſtio tertia de fidei contradictione ꝛ improbatione. vȝ quibus fides efficitur mortua.

q Ueriꝶ a doctoribus: quibus fides ꝯtrariatur vel improbaꝶ ꝛ efficitur qñqȝ mortua. Et dicūt ꝙ multis modis quorū omniū eligam in preſentiarū aliquas impugnatiōes

Prima impugnatio fidei dicitur amor ſuperbie: ſunt eni quidā qui quāuis credant que neceſſaria ſunt ad ſalutē. tamen ſm fidē quā tenēt propter dignitates ꝛ honores: aut per tranquillitates et ſectas: opera bona nō operantur. Et ideo fides eorū mortua eſt. quia Jaco. ij. ſcribitur Fides ſine opibus mortua eſt. Alia vo econtra licet nō credant tn̄ apparenter videnꝶ bona operari vt in numero bonorum cōputati dignitates ꝛ honores aſſequivaleant quibus illud Math. vj. dici poteſt Receperūt mercedē ſuā. Alia impugnatio diciꝶ amor luxurie qꝛ ſūt plurimi recte credentes ꝛ fornicationes ꝛ adulteria: inceſtus ſacrilegia ꝛ ſodomias operantes ꝛ hoc qꝛ adeo ceci ſūt amore luxurie ꝙ licet credant tamen ſm fidē opera bona non opantur. Nam vt. ij. Regu. xj. ſcribitur. licet dauid crederet tamen cecus amore luxurie nō ſolū adulterium ſed homicidiū fecit. fatuus vo ſalomon vt. ij. Reg. xj. ca. diciꝶ propter mulieres ydola veneratus eſt quorū duorꝫ ꝛ ſimiliū fides mortua eſt. Alij vo econtra bona videntur operari quāuis nō credant vt luxuriari poſſint: ſicut hi qui ſub ꝑtextu cōpaternitatis ꝛ ſpūalis cure carnalitatē veneranꝶ: tn̄ ꝑtranſeo. qꝛ ſimplices mulieres clandeſtine deſpōſantes ſub pretextu mr̄imonij enorma opantur. quod ꝓhibetur extra de clande. deſpo. ca. Cum inibitio

Tertia impugnatio dicitur amor auaritie: Nam multi licet credant furta rapinas vſuras et ſymonias ſectanꝶ. quia iuxta ꝓpham. oculos

ſuos ſtatuerunt declinare in terrā. Quidā econuerſo licet non credant tñ opa bona demōſtrāt vt lucrētur ſicut queſtores qui multa ꝓmittunt ⁊ nihil obſuant et vſurarij ⁊ alij ypocrite qui vt fidem habeant plurima bona ſingūt. pͥtermitto ſacerdotes qui ca. aīe. xiij. q. j. multa alligantes imponūt penitētibus miſſas vt pro illis accepta pecunia videanͭ eos ab onere penitentie releuare. q vituperantur xxvj. q. vij. Alligāt. j. q. j. Emēdari. De vita ⁊ hone. cle. Cum ab oī. Quarta impugnatio dicitur timor mundanꝰ. Nam plurimi fidē habentes timore potiꝰ eligunt perdere celū qꝫ amittere euū: Ob hoc peccant ⁊ peccare ſe putāt ⁊ peccare nō curāt: quibus dicitur Luce. xij. Nolite timere puſillus grex quia cōplacuit patri vro dare vobis regnū. Alij vero non credunt ⁊ tñ timore perdendi mūdana operantur bona: abſtinēt a malis ne puniantur: ſed ve illis qr vt ait Grego. vileſcunt tpalia dum deſiderantur eterna. Quinta impugnatio dicitͬ timor vanus. nā aliqui licet credāt tñ timore vano potius eligunt dñis tpalibꝰ obedire quā deo. vñ contra eos actu. dr. v. oportet deo obedire magis qꝫ hoībus. xj. q. iij. Si dñs. xv. q. vij. Juratos. extra de ſac. Ex relatu. Alij econtra licet nō credant tñ ne fauorē dñorꝫ ⁊ famā ꝑdant videnͭ bona opari. d quibꝰ Jo. xij. dr Dilexerūt glīā hoīm magis qꝫ glaꝫ dei. Sexta ipugnatio dr timor humanus: qm̄ quidā licet credāt tñ ne dampnū corpis incurrāt vt mulieres nō verberenͭ a maritis ⁊ ſerui a dñis ſm fidē nō opanͭ. hoc timore peccauit petrus et alij diſcipuli tpe paſſionis xp̄i. Alij ecōtra licet nō credant tñ bona operanͭ ne perdāt vitā vt heretici maxime qui de aīa ſimplici dicunͭ ca. vnico de hereticis. i clemētis. Septima impugnatio dicitͬ vehemens tentatio: ſunt eni pleriqꝫ qui licet ꝑfecte credant ⁊ iuſtiſſime viuant plurimaqꝫ bona operentur: tamē deo ꝑmittente horribiles vexationes de fide patiunͭ ⁊ quāuis de illis doleant ⁊ ꝓ liberatione ſuppliciter exorēt: nō deſinūt tñ moleſtari qꝺ accidit aut ex naturali paſſione quā medici melāchoniā appellant: quibus poſt multas orationes fuga cōſulenda eſt. Aut ex culpe cōmiſſione maxime ꝓprie cōfidentie. Hinc Grego. Tentari permittit deus vt dū per tentationē homo concutitur imbecillitate ſua cognita in deo fortius ſolideͭ. Aut ex grē infuſione ſicut paulus fuit tētatus ſtimulo carnis. j. ad Corin. xij. Omnes hi ad orationē confugiant: et ſi liberentur: deo gratias agāt: ſi nō: martyrij palmā proculdubio expectent. vñ Aug. de verbis domini. Piſcis bonus pia fides eſt ⁊ viuit inter tempeſtates huiꝰ ſcli.

Octaua impugnatio dicitͬ nō obligatio: qr ſunt multi qui credūt: tñ ſcdm fidem non operantur qr non obliganͭ. vt patet in preceptis affirmatiuis ⁊ in oībus q potius debent vitam perdere qꝫ vitā negare: ſed ſi periculū nō iminet deſiſtunt. Nona impugnatio dicitͬ ſtatus ꝯſideratio qr ſunt qui credunt: ⁊ tñ ſm fidē non operantur: quia ad eorū ſtatū non pertinet quod fiendum eſt. vñ non licet zelanti religioſo furem ſu

ſpendere ⁊ homicidā interficere q: ij.thimo.ij. Nemo militās deo im/plicat ſe negotijs ſclaribus. nemo mittat falcē in meſſem alienā. Decima impugnatio dicit finis euentio q: ſunt qui credunt: ⁊ tñ ſm fidē non operantur quia in bonū finem euenire nō putant. quia vt Jero. ait fruſtra niti ⁊ nihil aliud ſe fatigādo q̄ȝ odiū querere extreme dementie eſt. Hinc eſt quod btā virgo innocē tem filiū ſuū paſſionis tpe nō defendit non excuſauit: q: diuino lumine illuſtrata bonū finē ide euēire ꝑuidit. ⁊ obſtiatis ſm Math. vij. Sctm̄ dare canib⁹ noluit nec margaritas inter porcos ꝓiecit ad ei⁹ etiā ſtatū non decuit nec neceſſariū putauit.

Undecima impugnatio dicit mala conſuetudo q: ſunt qui credunt ⁊ ſm fidem bonā nō operantur quia mala cōſuetudine retinentur: q̄ ſm hugonē neceſſitatē parit. Duodecima ⁊ vltima īpugnatio dicit mala aſſociatio. Nam ſunt qui credūt ⁊ ſm fidem bona nō opantur: q: mala ſocietate impediunt. Hinc eſt ꝙ eccl'ia ſtatuit quomodo debemus ⁊ in quibus ꝯuerſari cum infidelibus extra de iudeis: ad. hoc. ⁊ cū ſit. ⁊ in mltis capl'is Sicut accidit moyſi et aaron qui vt dicit magiſter cum in alijs fiducialiter egiſſet turbati mur ratione ppl'i in hoc diffident ſe habuerunt: quod dño manifeſtante cognitū eſt ꝑ hoc ꝙ non ad primā percuſſionē egreſſe ſunt aque: dixit ergo dñs ad moyſen ⁊ aaron: quia non credidiſtis mihi vt ſcificaretis me. i. ſcm̄ ⁊ firmū in verbis meis ſaceretis corā filijs iſrael: nō introducetis hos ppl'os in terrā quā dabo eis: Et ſciēdū ꝙ moyſes nō dubitauit de dei potentia: ſȝ de dei miſericordia in cōparatione ad peccatum ppl'i. Cetera patent. O igitur glio/ſa fides cuius ſediciosa ꝯtrarietas maximū peccatū eſt. que es ſubſtantia rerū ſperandarū et argumentū nō apparētium. que. xij. nobilitatibus ſplendes. que. xij. pugnationibus turbaris ⁊ tamen oīa vincis q: non tantū xp̄ianis ſed ſamaritane ⁊ ſamaritanis grām inueniſti vt patet in euāgelio hodierno Joh. iiij. Igit agamus ſm gregoriū qui ait Tunc veraciter fideles ſumus ſi q̄ȝ verbis ꝓmittimus opibus adimplemus. preſtante dño ieſu xp̄o. Qui viuit ⁊ regnat in ſcl'a ſcl'orū. Amen

¶ Sabbo. iij. hebdōe. xl. expoſitiōs epl'e. de ꝟtute ſuſanne. ſermo. xxij.

Erat vir in babilone ⁊ nomē eius Joachim ⁊ accepit vxorem nomine ſuſannā filiaȝ helchie pulchraȝ nimis et timentem dñm Danielis. xiij. hec verba ſcribūtur. Pro exordio hui⁹ ſermonis queritur a d. cto. Quid ſit matrimoniū ⁊ quare ſit inſtitutum Et dicuntꝙ matrimoniuȝ eſt viri ⁊ mulieris coniunctio indiuiduam vite conſuetudinem retinēs xxvij. q. j. §. j. extra de preſuꝑ. illud Et dicitur viri ⁊ mulieris in ſingulari: quia necꝙ vnus vir plures vxores: neqȝ mulier vna plures maritos poteſt habere. Conuictio dicitur animorum. Indiuiduam vite conſuetudinem retinēs dicitur: q̄a neuter abſqȝ conſenſu alterius pōt continentiam profiteri vel oratiōi

vacare.xxxiij.q.j.cap.ij.iij.et.iiij. Et hoc eſt intelligendū de matrimonio fideliū. Cōcoꝛdat Bona. Alexā. Rich. ꝛ Tho. in iiij. di. xxvj Et fuit inſtitutum ante peccatum ad pꝛocreationē pꝛolis. Hinc deus homini vt Gene. ij. ſcribitur mulierem in adiutoꝛiū de coſta foꝛmauit ꝛ dixit eis. Creſcite ꝛ multiplicamini. Poſt peccatum vero inſtitutum eſt ad remedium: cum dixit deus noe: ꝛ filijs eius Gen. ix. Creſcite ꝛ multiplicamini Et hec tāguntur. xxij.q.ij. His ita. Et extra de diuoꝛ. Gaudemus. ſecūdum conuinctionem xp̄i ꝛ eccleſie inſtitutionē habuit in noua lege. Ad quod pꝛobandum poteſt induci illud Math. xix. Quod deus coniūxit homo nō ſeparet. Propter hanc inſtitutionem matrimonij vir habitans in babilone qui vocabatur Joachym ꝛ creditur quod fuit de tribu iuda: accepit vxoꝛem nomine ſuſannam filiam elchie pulchꝛam nimis ꝛ timentem deū. Et cū ſunanna interpꝛetetur liliuꝫ de quo illud Canti. ij. dici poteſt. Sicut liliū iter ſpinas ſic amica mea inter filias. Ideo in hac pn̄ti epiſtola hodierna de qua ſumpta ſunt ꝟba pꝛopoſita: de hoc lilio ſtatuo loqui. Ubi de eo tres vtiles queruntur queſtiones. Prima de ſuſanne nephāda temptatōe. in pͥncipio. Alia de ſuſanne maligna accuſatione ꝛ cōdempnatione. ibi exclamauit. Tertia de ſuſanne dignatiua liberatione. ibi. Exaudiuit dominus vocem.

¶ Queſtio pꝛima de ſuſanne nephanda tēptatione.

Queritur a doctoꝛibus q̄s fuerit modus et oꝛdo temtatiōis ſuſanne. Et dicūt ꝙ in nephanda tentatione ſuſanne quatuoꝛ per oꝛdinē ānotantur. Primū eſt perſone tentate virtus puta ipſius ſuſanne: cuiꝰ virtus claret Primo a nobilitate generis qꝛ fuit de tribu iuda: et vxoꝛ ioachim qui erat honoꝛabilioꝛ omnium iudeoꝛū: ꝛ vt credūt doctoꝛes de eadē tribu erat: de quo illud pꝛouer. xxxj. dici pōt. Nobilis in poꝛtis vir eius qn̄ ſedebit cuꝫ ſonatoꝛibus terre. Sed magis nobilioꝛ erat quia virtutibus clarebat. Nam iero. ad zeleutiā dicit. Summa apud deū nobilitas eſt: clarū eſſe virtutibus Scd̄o claret virtus eius a pulchꝛitudine coꝛpoꝛis. Ait eni daniel Erat vir in babilone: et nomē eius ioachim: et accepit vxoꝛem noīe ſuſannā filiā elchie pulchꝛaꝫ nimis. Bern. ad mgr̄m Guil'm dicit. Genus clarū: coꝛpus aptū: foꝛma euidens: ingeniū velox: eruditiōis vtilitas: et moꝛū honeſtas: glorioſa q̄dem ſunt. Tertio claret virtus eius ab humilitate metis: quia dicit daniel: timentē deū. Scriptū eſt enim pꝛouer. xxxj. Mulier timens deuꝫ ipſa laudabit. Quarto claret virtus eius ab obſeruantia diuine legis. Un̄ dicit daniel. Parētes eni illiꝰ cū eēnt iuſti erudiebāt filiā ſuā ſm̄ legeꝫ moyſi. Et qm̄ in abundantia diuitiarū et honoꝛe ſeculi: raro ſanctitas poſſidetur. quia ſcriptum eſt eccle. xiij. Beatus diues qui inuentus eſt ſine macla. Ideo ad āpliorē cōmēdationē adiūgit. Erat aūt ioachim diues valde: eratqꝫ ei pome

rium.i.viridariũ pomoꝝ vicinũ do
mui ſue. Et ad ipm cõfluebant iudei
eo ꝙ eſſet honorabilioꝛ oim. Ma/
gna igit fuit ꝟtus ſuſanne: quã nec
nobilitas generis: nec pulchꝛitudo
coꝛpis: nec copia diuitiarũ: nec ho
noꝛ hoſpicij: minuere potuerunt.
Aliud ꝑncipale qḋ in nephãda tẽta
tione ſuſanne notat̃ eſt tentãtiũ ſta
tus. Qui a quatuoꝛ alijs declaratur
Primo a maturitate etatis qꝛ erãt
ſenes ꝯſtituti duo. Scḋo a ſublimi
tate auctoꝛitatis quia iudices in an
no illo. Tertio ab apparantia ſan
ctitatis: quia pꝛeſbiteri. Quarto a
violẽtia iniquitatis. Unde dicit da
niel. Et cõſtituti ſunt duo ſenes iu/
dices in anno illo: de quibus locu/
tus eſt dñs. Quia egreſſa eſt iniqui
tas de babilone a ſenibus iudicibꝰ
qui videbant̃ regere populũ. iere.
xxix. Iſti frequentabant domũ ioa
chim: et veniebant ad eos oẽs qui
habebãt iudicia. Tertiũ pꝛincipa
le quod in nephanda tentatione ſu
ſanne annotat̃ eſt tentatiõis oꝛtus
que a quatuoꝛ oꝛta eſt. Primo ex
impudico aſpectu. Unde inſert da
niel. Cum aũt ppl's reuertiſſet poſt
meridiẽ igrediebat̃ ſuſanna que ꝑ
verecundia pꝛimo cũ puellis ſtabat
in camera. et deambulabat in po//
merio viri ſui: vꝫ cauſa recreatiõis.
Et viderũt eã ſenes cottidie. Ideo
ecci.ij. di. Oculi ſapientis in capi/
te eius. Et de conſe. di.ij. Accepiſti
De ſacra. vnc. ca. vno. Scḋo ex in
oꝛdinatu affectu. Uñ ſequit̃. Et ex
arſerũt in ꝯcupiſcentiã eius. Amoꝛ
enim vt ait iero. foꝛme mulieris ra/
tionis obliuio eſt: et inſanie pꝛoxi/
mius. Tertio ex inoꝛdinato et ex
cecato intellectu. vnde dicit: Et a
uerterũt ſenſum ſuũ. i. intellectũ. ſ.
a rectitudine iudicij. Et declinaue/
runt oculos ſuos ne viderent celũ
neqꝫ recoꝛdarent̃ iudicioꝛũ iuſtoꝛũ
ſapien.ij. Excecauit eos malicia eo
rum. Unde poeta quidã. Non be/
cernit amoꝛ videt oia lumine ceco
Dicit amoꝛ cecus dedecꝰ eſſe decꝰ
Hinc ponunt̃ multa i textu que nõ
recitat eccleſia. Quarto ex veſano
conatu: qꝛ vt ex his que ecclia non
recitat apte patet vulnerati amoꝛe
illius et pꝛe verecundia inuicẽ hoc
nõ reuelantes. dixit alter ad alterũ
eamus domũ: vt quiſqꝫ eoꝛũ reuer/
reret̃ otius ad colloquendũ cum ſu
ſanna. Et per diuerſas vias veniẽ
tes conuenerunt in vnũ: ꝛ ſciſcitan
tes ad inuicẽ: cauſam ſtatueũt quõ
eam poterant inuenire ſolã. Ulti
mum pꝛincipale qḋ in nephãda tẽ
tation ſuſanne notant̃ eſt tentãdi
modus: in quo modo quatuoꝛ fue/
runt. Primo fraudulenta inſidia/
tio. vude dicit daniel. Factũ eſt aũt
cum obſeruarent diẽ aptũ qñ eam
poſſent inuenire ſolã: et textus pa/
tet: pꝛeter hoc. qꝛ dixit ſuſãna puel/
lis. Afferte mihi oleũ: lachꝛyma eſt
arboꝛis aromatice: ſmigmata aqua
de oꝛdeo et palea eſt: ſm iero. facta
ad lauandũ faciẽ ꝛ refrigerandum
Scḋa copioſa perſuaſio. Unde in
fert daniel. Cum aũt eſſent egreſſe
puelle. ꝛ reliqua q̃ clara ſũt. Tertiũ
malitioſa continuatio. vnde dicit:
ꝙ ſi nolueris dicemus teſtimoniũ
contra te. Quarta ſuſãne virtuoſa
electio: vñ ſequit̃. Ingemuitqꝫ ſu/
ſanna et ait. Anguſtie ſũt mihi vn/
diqꝫ. qꝛ magnũ eſt moꝛi tpaliter: ſꝫ

anguſtioſius eſt mori eternaliter. hinc dicit. Si eni hoc egero: mors vȝ eternalis mihi eſt. Si autē non egero nō effugiā manus vras. cetera patent. ſequit virtuoſa electio. Exclamauit autem voce magna ſuſanna O benedicta ſuſāna qui potius elegit mortē corporis q̄ȝ legē dei violare

¶ Queſtio ſecūda de ſuſanne falſa accuſatione et condempnatione.

Querit a doctorib⁹. Utrū ſuſanna fuerit falſe cōdēnata. Et dicunt q̄ ſic propter quatuor. Primo ꝓpter criminationē Nam criminoſi iudices criminati ſunt eam clamādo. vnde dicit daniel. Exclamauerunt autē ſenes aduerſus eaȝ: ne. ſ. tacendo redderēt ſe ſuſpectos. Criminati ſunt etiaȝ ipſam oſtiū aperiendo: hīc ſequit. Et cucurrit vn⁹ ⁊ aperuit oſtia pomerij: qđ fecerūt ad ſimulandū q̄ iuuenis exiſſet antequā famuli veniſſent de quo mēdo ſe accuſabāt eā. Criminati ſunt adhuc eā tale ſcelus imponēdo. hinc ſequit. Cum ergo audiſſent clamorem in pomerio famuli domus irruerūt per poſticū. vȝ p' ianuā que erat poſt domuȝ. poſtq̄ȝ locuti ſunt ſenes erubuerūt maxime quia tale ſcelus nunq̄ȝ fuerat auditum de ſuſanna. Secundo propter falſam accuſationē: et patet textus vſq; ad illam partē. Credidit eis omnis populus. Tertio ꝓpter ppl'i negligētiā qui credidit abſq; ordine iuris poteſtati. deutro. xix. vbi dicitur: q̄ iudices debent diligentiſſime perſcrutari. Quarto ꝓpter ſuſanne innocētiā. id circo di: exclamauit aūt voce magna ſuſana. et reliqua.

¶ Queſtio tertia de ſuſanne dignatiua ⁊ miraculoſa liberatione

Querit a doctorib⁹. Utrū ſuſāna iuſto ordie fuerit a deo liberata? Et dicūt q̄ ſic. ꝓpt q̄tuor. Primo ꝓpt danielis appellationē. vñ ſeqt. Exaudiuit dñs vocē ſuſanne. Cūq; duceret ſuſcitauit dñs. et reliq. vñ ſequtur q̄ inſtinctu ſpūſſcti locutus eſt et dixit daniel. Ecce ego mundus ſum a ſanguine hui⁹: quaſi dicat. huic ſententie non aſſentio: ſed ab ipſa tanq̄ȝ ab iniqua appello Et cōuerſus ad euȝ oīs ppl's dixit. Quis eſt ſmo quē locutus es. quaſi dicat eſt ne a diuina reuelatiōe. vel a tua inuentione. Qui cū ſtaret in medio eorū ait. Sic fatui filij iſrael non iudicantes neq; qđ verū eſt cognoſcētes: cōdempnaſtis filiam iſrael. Reuertimini ad iudiciū q: falſum teſtimoniū locuti ſunt aduerſus eā. Secundo ꝓpter teſtiū diligentē examinationē. vnde ſequit. Reuerſus eſt ergo omis ppl's cū feſtinatione vȝ ad locū iudicij. Et dixerūt illi ſenes nō illi qui ſuſānā accuſabāt: ſed alij veni et ſede in medio noſtri quia tibi dedit deus honorē ſenectutis. ſ. ſapientie: ſcriptū eſt eni iob. xij. In antiquis eſt ſapiētia et in multo tēpore prudentia: hoc tacet eccl'ia Et dixit ad eos daniel. Separate eos abinuicē procul: ne ſupple ſingant aliud mendaciū. teſtes eni ſingulatim examinādi ſunt. Cum ergo diuiſi eſſent ⁊c̄. Et infra: dicente dño deutro. xvij. ⁊ iere. xvij. Innocentē et iuſtū nō interficies. Et infra. ſub qua arbore videris eos colloquen-

tes. Et loquitur honeſte et nõ ipudice vt luxurioſi ſenes. Ex hoc etiã patet ꝙ teſtes ſunt iterrogãdi de circũſtã tijs. Et infra. ſub cino. nomẽ eſt arboris humilis et eſt idẽ ꝙ lenticus cuius ſuccus labia cõſolidat. Et infra. Ecce angelus dñi. i. iudex. Solent enim in ſcripturis iudices populi angeli nominari. Unde malachie. j. dicitur. Labia ſacerdotis cuſtodiũt ſcientiã et legem requirunt ex ore eius. angel⁹. n. dñi exercituũ eſt. Et ifra. ſcindet te mediũ. i. aiaz ſeparabit a corpe p lapidatõez. Et infra Sub prino. nomẽ eſt alterius arboris. Tertio ꝓpter illorũ duoꝝ ſenũ condẽpnationẽ. vnde ſequitur. Exclamauit itaqꝫ oĩs cetus. cetera patet. Quarto ꝓpter grãrũactionẽ vnde ſequitur. helchias autez et vxor eius laudauerũt deũ in die illa pro ſuſanna filia ſua cũ marito eius ioachim et cognatis eius omnibus quia nõ eſſet inuẽta in ea res turpis et nõ tantũ pro liberatione mortis quãuis hoc non recitat eccl'ia. Sic etiaz liberata eſt grã xpi adultera vt dicitur euang. hodiernũ ioh. viij. de ſcriptũ. Sed felix ſuſanna innocẽs quã accepit in vxorẽ honorabilior oĩm iudeoꝝ ioachim cui⁹ virtus claret in ſua nephanda tentatione: accuſatione: et liberatõe: que mori potius elegit ꝙ̃ legẽ dei et fidẽ mariti violare. Et nos qui hodierno die in fide ſumus inſtructi: eam ſm legem chriſti ſeruemus illeſam ipſo preſtante qui viuit et regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Feria ſcda. iiij. hebdomade quadrageſime expoſitiõis epiſtole de iudicio temerario. Sermo. xxiij

Enerũt due v mulieres ad regez ſalomonẽ. iij. reg. iiij. c. hec verba ſcribuntur Pro exordio huius ſermonis a doctorib⁹ queritur. Utrũ iudiciũ ſit actus iuſticie. Et dicũt ꝙ iudiciũ importat rectã determinationem eius quod eſt iuſtũ. vnde ꝓprie ad iuſticiã ptinet. hinc phus. v. ethi. dicit. Homines ad iudicẽ cõfugiũt ſicut ad quandam iuſticiã animatã. Et in pſal' dicitur. Quoaduſqꝫ iuſticia cõuertatur in iudiciũ. propterea iſte due mulieres venerunt ad regẽ ſalomonẽ ſicut ad iuſticiã animataz ſm verba propoſita que ſunt initiũ pñtis epiſtole declarande. ¶ In qua tres vtiles querũtur queſtiones. Prima eſt de iudicij temerarij cognitione. In principio. Alia eſt de iudicij temerarij phibitione. ibi. Tunc rex ait. Tertia eſt de iudicij temerarij deteſtatiõe. ibi. Audiuit itaqꝫ oĩs iſrl'.

¶ Queſtio prima de iudicij temerarij cognitione.

Ueritur a doctoribus quõ q iudiciũ efficitur et eſſe cognoſcitur temerariũ. Et dicũt ꝙ ad hoc bñ declarãdũ tria oportet. Primo qñ iudiciũ eſt licitũ. Secundo quãdo illicitũ Tertio propoſitũ. vz qñ eſt temerarium. Quatũ ad primũ dicunt ꝙ iudiciũ eſt licitũ ꝓpter tria. Primo quando ꝓcedit ex indignatione iuſticie. Scdo qñ procedit ex charitate. Tertio qñ ꝓcedit ſm rectã rõnẽ prudẽtie. Et iſta itellexit ſcriptura deutro. xvj. dicẽs. Iudices et magi

ſtros cõſtitues in oibus portis tuis et iudicent populum iuſto iudicio. Quantũ ad ſecundũ dicũt: ꝙ iudiciũ eſt illicitũ qñ ꝓcedit cõtra rectitudinẽ iuſticie quia ſic dicit̃ ꝑuerſũ Scḋo qñ homo iudicat in hiis in quibus nõ habet auctoritatẽ. et ſic dicitur iudiciũ vſurpatũ. Tertio modo quãdo deeſt rectitudo ratiõis: ⁊ ſic dicitur iudiciũ ſuſpicioſum. Nam scḋm tuliũ ſuſpicio importat opinionem mali. Quod vltimũ iudicium ex tribus procedit. Uno quidez modo ex hoc ꝙ aliquis in ſeipſo malus eſt: ⁊ ſue malicie ꝯſcius de aliis faciliter malum opinatur. Hic eccl'. x. dicitur. In via ſtultus ambulans cum ipſe ſit inſipiens omnes ſtultos extimat. Alio modo prouenit quando quis ad alterum male afficitur: quia de non dilectis malum facile quiſqz credit. Tertio modo prouenit ex lõnga experiẽtia. hinc phs. ii. retho. dicit. Senes ſunt maxime ſuſpicioſi: q: ſepe experti ſunt aliorũ defectus. Quantũ igitur ad propoſituz principale dicunt ꝙ triplex eſt gradus ſuſpicionis. Prim⁹ quidẽ gradus eſt: quãdo homo ex leuibus indiciis de bonitate alicui⁹ incipit dubitare: et hoc leue peccatum eſt. pertinet eni ad tentationẽ humanã ſine qua vita iſta nõ durat vt ait glo. ſup illud. j. ad corin. iiij. Nolite ante tempus iudicare. Alius quidẽ gradus eſt cuz aliquis ex leuibus indiciis ꝓ certo maliciã alterius determinat: ⁊ hoc ſi ſit de aliquo graui: mortale peccatũ eſt. cuz ſine cõtemptu proximi eſſe nõ poſſit. Unde glo. vbiſ dicit. Et ſi ſuſpitiones euitare non poſſumus: quia hoies ſumus: iudicia tamẽ. i. diffinitiuas ſententias euitare debem⁹ Tertius gradus eſt cum aliquis iudex ad condempnanduz aliquẽ ex ſuſpitione procedit: et iſtis duobus modis vltimis temerarie iudicatur et ad iiuſticiã pertinet. Concordat alex. in. iij. ſumme. et richar. et tho. 2ª 2ᵉ. q. lix. arti. ij. et. iij. Aliter etiaz dicit alexander vz ꝙ tria ſunt ſignorum genera quibus iudicare contingit Primũ ſignorũ genus dicit̃ temerariũ. vz quãdo in operatione cuiuſdã fere omẽs cauſe bone ſunt: pauce tñ male ⁊ tunc malum temerarie iudicatur. Aliud ſignoꝝ gen⁹ d: probabile quando multe cauſe ſunt bone: et multe male: et tũc faciendũ eſt qḋ iero. dicit. De dubiis nõ diffinias: ſed ſuſpenſam teneas ſententiã. verũ qui materiã ſcandali ꝑſtant: a peccato nõ excuſant̃. vj. q. j. ex merito. Tertiũ genus dicit̃ violentũ: quãdo oẽs cauſe ſunt male et nulle bone. ſicut apparuit in caym. gene. iiij. et inter has duas mulieres meretrices que venerunt ad regẽ ſalomonẽ vt ꝓma pars hui⁹ epiſtole continet que de ſe clara eſt ⁊ expoſitione non indiget. hinc ad aliam partem tranſeamus.

¶ Queſtio. ij. de iudicij temerarij ꝓhibitõe ⁊ omnimoda negatione.

Querit̃ a doctorib⁹ quare prohibetur iudiciũ temerarium. Et dicunt ꝙ propter nouem. Primo ratione vſurpationis. vnde aſtexanus in ſũma titulo. xxxviij. dicit. Iudicium falſum temerarium eſt: qñ quibus non eſt commiſſum iudicãt

Hinc apſtus.ad Ro.xiiij. Tu quis es qui iudicas alienū ſeruum, ſuo dn̄o ſtat aut cadit. Secundo ratio ne depꝛauatiōis. vnde Paulus ad Roma.ij. In quo alterum iudicas teipſum condemnas. eadem eniꝫ agis que iudicas. Tertio ratione cognitionis que defecit in iudicio ſuſanne. Daniel.xiij.vn̄ dixit.Sic fatui filij iſrael nō iudicantes neqꝫ quod verum eſt cognoſcentes condemnaſtis filiaꝫ iſrael. Quarto ratione future euentionis. vnde Auguſtin⁹ contra manicheos ait: Incertuꝫ eſt nobis qualis futurus ſit qui nunc bonus vl̓ malus apparet de cuius coꝛreptione deſperare temerariū eſt iudicium. Quinto ratione dubie intentiōis. hinc Aug. li.ij.contra manicheos ait: Quedā q̄ incerta ſunt quo animo fiant: de quibus iudicare temerariū eſt. Sexto ratione ocultationis quia ſm Auguſti. de ſermone dn̄i in monte Quedam opera aperte bona ſunt. vt deū amare: quedaꝫ mala vt deū blaſphemare. quedaꝫ indifferētia vt elemoſinā facere: ꝛ de iſtis iudicare temerariū eſt. Hic Jere.xvij.ſcriptum eſt Pꝛauum eſt coꝛ homīs.ſ. quo ad affectum. ꝛ inſcrutabile. ſ. quo ad intellectuꝫ.quis cognoſcet illud. quaſi dicat nemo niſi deus. Qui ſolus nouit coꝛda filioꝛuꝫ hominū.ij.parali.vij.ij.q.v.Cō ſuluiſti.Et ſapiētie.j.dicitur. Deus coꝛdis inſpectoꝛ eſt.xv.q.ij. Si a ſacerdotibus.xxvj.q.vj.Si preſbyter.ꝛ cap.cognouimus. Ne ſede va. c. j.de ſymonia. Nos Septimo rōe dilectionis. quia paulus.j. ad coꝛ. xiij. dicit. Charitas non cogitat malum. Octauo ratione pꝛohibitionis quia Math.vij.ſcribit. Nolite iudicare et nō iudicabimini. ij. q.j.Deus omnipotens.Et paulus ad Ro.xiiij. Nolite iudicare iuicē xxiij.q.j.In pꝛincipio.Nono rōne exemplificationis. Nam phutifar domin⁹ ioſeph temerarie iudicans miſit euꝫ in carcerem Gene.xxxix. Darius rex perſarum temerarie et falſe iudicauit Danielē mitti in lacum leonum.Danie.xiiij. Falſe iudicauerunt ſuſannam duo ſenes. Danie.xiij.Inique iudicauit herodes interſici pueros.Math.ij.Iniquiſſime iudicauit chꝛiſtū pillatus Jo.xix. Temerarie iudicauit felix pauluꝫ auctuū.xxiiij.Et vt de reliquis taceaꝫ Salomonē attendam⁹ dicentem in ſa parte huius epl̓e. reliqua tacendo tanq̄ꝫ clara ꝛ aperta.Diuidite infantē viuū.ꝛ moꝛtuum ſm magiſtrum.ꝛ date dimidiā partem vni.ꝛ dimidiam alteri.volens per hoc cognoſcere veritateꝫ et non temere iudicare.ſed alia dicenda ſunt.

¶ Queſtio.iij. de iudicij temerarij deteſtatione ꝛ iniqua fructiſitatiōe

Q Ueritur a doctoꝛib⁹ quare debet deteſtari iudicium temerariuꝫ. Et dicunt ꝙ pꝛopter nouem iniquos fructus quoꝝ Pꝛimus dicitur iniqua inquiſitio. Hinc Bern ar.dicit. Qui ſui negligens eſt alios curioſe circunſpicit.dum quoſdam ſuperioꝛes ſuſcipit quoſdaꝫ deſpicit inferioꝛes.Et in alijs quideꝫ videt quod inuidet quod irridet. Inde vt pꝛo mobilitate oculoꝛuꝫ leuigatꝰ anim⁹ nulla vtiqꝫ ſui cura aggraua

tus. modo per ſuperbiaʒ ad alta ſe erigit. modo per inuidiam in ima demergit. nūc per iracundiam ne/quiter cōtabeſcat. nūc per excellentiam pueriliter hylareſcat. In altero neq̄ʒ in altero vanus. in vtroqʒ ſuperbus exiſtit. quia ⁊ q̄ ſuperari ſe dolet ⁊ q̄ ſupare ſe gaudet amor proprie excellentie facit. Et idem ait. Noli eſſe aliorum factorū curi/oſus inq̄ſitor aut temerarius iudex Alius dicitur mentalis vagatio. Contra quā ait apoſtolus ad Ro. xiiij. Beatus qui iudicat ſemetip̄m Et hugo de ſctō victore. Si teip̄m nō vides nil bene vides. vnde qui/dā vir ſanctus cū audiſſet quēdam peccaſſe amare fleuit dicens. Iſte hodie ⁊ ego cras. Tertius dicitur preſumptio: quam arguens ap̄lus ad Roma. xiiij. dicit. Tu quis es qui iudicas ſeruum alienuʒ. Unde in vitis patrum quidam interro/gauit ſenem dicēs. Quid eſt pater quod apoſtolus ad thi. j. cap̄. dicit Omnia munda mundis. Et ſenex ait. Qui hoc intelligit ſe reſpicit inferiorem omni creatura. Cui frater Et quomodo poſſum me iudicare eo minorem quem video homici/dium perpetraſſe. reſpondit ſenex. Ille ſemel hoīcidiuʒ fecit. ego aūt omni hora occido animam meaʒ. hec. n. ſola ē hominis iuſticia vt ſe ipſum reprehendat Hinc Sene. dicit. Semper quicquid dubium eſt. hūilitas declinat in melius. Quartus dicitur ſup̄ſtitio, quā Matth. vij. xp̄s reprehendit dicens. Quid vides feſtucam in oculo fratris tui ⁊ trabem in oclo tuo nō vides. vbi glo. vix inuenitur aliquis ab hoc vicio alienus quia vnuſquiſqʒ ſibi fauens: aliena facile deprehendit. ſicut ſcribe et phariſei. quibus Jo. viij. xp̄us dixit. Qui ſine peccato eſt vrm primus in eaʒ lapideʒ mit/tat Sic peccauit phariſeus luce. vij xp̄m iudicans. Quintus dr̄ precipitatio quia an̄ cognitioneʒ cauſe precipitatur ſententia trib⁹ modis. Tempore preſenti bonū iudicans qui futurus malus eſt. tempore preterito. cuʒ bonum preteritū iudicat mala intentione eſſe factum. tem/pore futuro cum quis iudicatur finaliter reprobandus. quib⁹ ad cor. iiij. dicitur. Nolite an̄ tempus iudicare. Sextus dicitur malignatio Nam qui temerarie iudicant fra/ternum malum amare vident. In/cludunt nempe et nutriunt in mente odium quod quandoqʒ non cognoſcūt. Criſo. ait. Perfectum odiū ⁊ perfectus amor rerum iudicia nō cognoſcit. Septimus dicitur de/ſpectio. vt pʒ Luce. xxviij. de phariſeo deſpiciente publicanū. Octauus dicitur excecatio. nā temerarie iudicātibus accidit qd̄ ſapiētie. ij. dicitur Excecauit eni eos malicia eoruʒ. vnde ſicut ipſi praui ſunt. ita ceteros iudicant Hinc Sene. in li. de moribus ait. Hoc habet omnis affectus vt in quod inſanit in idem putat ceteros inſanire. Et ſapien/tie. xvij. Semp̄ preſumit ſeua perturbata conſcientia. Et Criſo. ſup̄ Mat. Sic difficile aliquē ſuſpicat bonū q̄ malus eſt. Un̄ tales ſūt ſic̄ apoſtolus ad Roma. j. dicit Detractores deo odibiles. Nonus et vltim⁹ iniquus fructus dicit obliuio Nam cū quis aſueſcit alios iudica

re obliuiſcitur ſui ꝛ in tantam inſa/niam prorupit vt de quolibet ma/lum dicat. Naz ſi aliquis vacat hu militati. ait hypocrata eſt Si recre ationi guloſus eſt. Si patiẽtie timi dus eſt. Si iuſticie: impatiens eſt. Si ſimplicitati fatuus eſt. Si pru/dentie malicioſus eſt. Si maturitati flegmaticus eſt. Si iocunditati di ſolutus eſt Si religiõi ſinglaris eſt Si ſocietati ſecularis eſt. Si ſilẽtio ꝛ paci diſſimulator eſt. Si aliorum correptioni preſumptuoſus eſt. Si inſtat vigilijs et orationibus indi/ſcretus eſt. Si conmuni dormitioni ſomnolentus eſt. Si predicationi et aliorũ ſaluti: appetitor laudis eſt Si deſiſtit negligẽs et remiſſus eſt. Si habet gratiã hominũ adulator eſt. Si adulari renuit ſuperbus eſt. O quis poterit euadere a labijs ini quis. et a lingua doloſa. In hoc de niqꝫ pcm̃ etiã religioſi quãdoqꝫ ca/dũt Quib⁹. Ber. ſuper can. ſermo/ne. xij. multa dicit. in ea parte que incipit. Si is qui de clauſtro eſt. Et ideo nunqꝫ temerarie iudican/dum eſt. niſi fuerint ſigna violen/ta. vt in his duabus meretricibus ſalomõ inuenit. vnde dicitur in. iij. parte huius ep̃le. Audiuit itaqꝫ oĩs populus iſrael iudicium quod iudi caſſet rex: timueruntqꝫ regem vi/dentes ſapientiam dei eſſe in eo ad faciẽdũ iudiciũ. Et vt etiã fuerunt in ſcribis ꝛ phariſeis ſigna violẽta cupiditatis vt patet in euangelio hodierno Jo. ij. deſcripto Sed po tius eſt charitati inherendum que operit multitudinem peccatorum. puer. x. Jaco. vltimo. j. petri. iiij. i. q. j. Multe. ij. q. vij. Quemadmodũ xxiij. q. iiij. Ipa pietas. de pe. di. iij Inuñ. ex. de bapti. Maiores. poſt pncipiũ: que nos amemus ꝛ non temerarie iudicemus: vt ad gloriaz perueniamus pſtante dño noſtro ieſu xp̃o qui cum patre ꝛ ſpũſcõ vi/uit ꝛ regnat in ſecula ſeculoꝝ. Amẽ

¶ Feria. iij. quarte hebdoma. qua/drageſſime expoſitiõis epiſtole de ydolatria. Sermo. xxiiij.

Locutus eſt dominus ad monyſen dicens: deſcende de mõ te: quia peccauit populus tuus Ex odi. xxxij. hec verba ſcribuntur. Pro exordio huius ſermonis a do ctoribus queritur. vtrum ydolatria ſit maximum peccatorum. Et di/cunt ꝙ ſic. Et ratio eſt. quia ſicut in terrena re publica grauiſſimum eſſe videtur ꝙ aliquis honorem re gium impendat alteri qꝫ regi. quia quantuz in ſe eſt. totum rei publice perturbat ordinẽ. Ita etiã in pecca/tis que contra deũ cõmittunt. que tamẽ ſunt maxima: grauiſſimũ eſſe videtur ꝙ aliquis honorez diuinũ creature impendat: quia quantuz in ſe eſt facit aliuz deum in mundo minuens principatũ diuinũ. Hinc glo. leuiti. xv. dicit Omne peccatũ eſt imundicia anime ſed ydolatria maxime. Et ideo propter grauita tem huius peccati locutus eſt dñs ad moyſẽ dicẽs. Deſcẽde qꝛ pecca/uit anthonomice. ppl̃s tuus. vz pcõ ydolatrie que ſunt verba propoſita pñtis ep̃le declarãde. In qua tres vtiles queruntur queſtiones. Pri/ma de ydolatrie originali proceſſi/one In pncipio Scda ð ydolatrie

dilectione.ibi. Iſti ſunt dij tui. Tertia de ydolatrie offenſiōe.ibi. Rurſumq; ait dominus.

¶ Queſtio pͥma de ydolatrie originali pceſſiōe idest vñ originē habet q Verif a doctorib⁹. vnde ydolatria habuit cauſaz ⁊ originē. Et dicunt ꝙ diſpoſitiue ex hoibus: conſumatiue ex demonibus. Ex hoibus tripliciter. Unomodo ex affectus inordinatione. Nam quidam nimis amantes hoiem vel nimis venerantes: honorē diuinū ei impēderunt. vnde ſapi. xiiij. dicit. Acerbo eni luctu dolēs pater cito ſibi rapti filij fecit imaginem. Et illū qui tunc quaſi hō mortuus fuerat nunc tanq̄ deum colere cepit. et infra: et hec fuit vite humane deceptio: qm̄ aut affectui: aut regibus deſeruiētes homines: incōmunicabile nomen diuinitatis lapidib⁹ ⁊ lignis inpoſuerūt. Hec legimus feciſſe firophanem egyptiū p morte filij ſui. Inde ydolū quaſi ydos doli: qđ nos latine ſpecies doloris dicimus. Alio modo ex repreſentatōis delectatōe Nam homo naturaliter de repreſentatione delectat. vt dicit phus in poetria ſua. Et ideo hoīes rudes a principio vidētes per diligentiā artificum imagines hoim expreſſiue factas: diuinitatis cultū eis fecerunt. vnde ſapi. xiiij. Si quis artifex faber de ſilua lignum rectū ſeccauerit. Et infra Et per ſcientiā artis ſue figuret illud et aſſimulet illud imagini illius. ⁊ reliqua. Tertio modo ex veri dei obliuione cuius excellētiā hoīes nō conſiderantes: quibuſdam creaturis pꝑter pulchritudinē vel virtutē cultū diuinitatis exibuerūt. vnde ſapi. xiij. Neq; opibus attendentes agnouerūt quis eſſet artifex. ſed aut ignē: aut ſpiritū: aut citatum aerem: aut girū ſtellarū: aut nimiā aquā: aut ſolem: aut lunā: rectores orbis terrarū deos putauerit Et pꝑterea i pͥma etate nō fuit idolatria: ſꝫ in ſcđa: tpe abrae. Et in ſexta p xp̄m excluſa ē: q de diabolo triumphauit. Vñ ioħ. xij. dixit Nunc iudiciuz eſt mundi: nunc princeps huius mundi eijcieꝛ foras. Cōſumatiue vo idolatria ex demonibus eſt qui ſe colendo hoibus errantibus exhibuerunt in ydolis dando reſpōſa ⁊ aliqua que videbantur hoibus mirabilia faciendo. vnde in pſal. Oēs dij gentiū demonia. xxvj. q. ij Qui ſine. vbi Augu. ait. et ſunt iſta verba in li. de ciui. dei. Qui ſine ſaluatore ſalutē velit habere. ⁊ ſine vera ſapientia exiſtimat ſe prudentez fieri poſſe: nō ſanus ſed eger eſt: nō prudens ſꝫ ſtultus: i egritudine aſſidua laborabit. et in cecitate noxia ſtultus ⁊ demēs pmanebit. Ac proinde oīs inquiſitio et omis curatio que a diuinis ⁊ magicis vel ab ipis demonibus in ydolorū cultura expetitur: mors potius dicenda eſt q̄z vita: ⁊ qui ea ſectanꝛ ſi ſe non correxerint ad eternā perditionē tendūt pſal. dicente. Omēs dij gentiū demonia ſunt: qui per deceptos hoīes alios decipere quottidie geſtiunt vt pditionis ſue faciant eos eſſe pticipes. hec ille. Patet ergo ex his vñ ydolatria habuerit originē. vñ ydolatria proprie dicitur: cū ſimulacra coluntꝛ: ſicut fecerunt iudei. vt dicit

prima pars preſentis ep̄le que inci-pit. Locut⁹ eſt dn̄s moyſi qui ſupra erat cū eo in cacumine montis. de-ſcende q: peccauit ppl'us tuus non meus: quia mutauerūt gl'iam meā in ydolū: quē eduxiſti de terra egy-pti: vt miniſter mea virtute: receſſe-runt enim cito de via .i. de lege quā oſtendiſti eis: feceruntq; ſibi vitulū conflatilē. hoc textus innuit q̄ fuit formatus ope fuſorio: quāuis qui-dam dicant q̄ fuit factus per demo-nē. Et adorauerūt. ecce ydolatria. et ſumma puerſio rōnis: τ immolaue-runt ei hoſtias: ac ſi virtute eius ho-ſtes viciſſent. hoſtie nāq; offerebā-tur ꝓ hoſtibus victis vel vincendis Cōcor. ſatis in his Alex. Bonauē. τ Richardus in .ij. τ Tho. 2ª 2ᵉ. q. lxxxiiij. articlo. j. τ. iiij.

Queſtio ſecūda de ydolatrie di-latatione opere demonum.

Q Uerit a doctoribus quo modo ydolatria tm̄ cre-uit in mundo. Et dicunt q̄ hoc euenit demonum falſa ſciētia. ficta potētia: et occulta malicia Primo ydolatria creuit in mundo demonū falſa ſcientia: quia futura τ occulta predicere videban tur: cū ſolius diuine intelligentie et ſapientie ſit futura τ occulta noſſe τ reuelare. vn̄ diuinatio quaſi diui-nitatis imitatio ē. Propterea ſciē-dū q̄ futuroꝝ triplex eſt genus Sūt eni primo quedā futura que habēt determinatā cauſaz τ infallibilem que ex neceſſitate eueniūt: ſicut tp̄s eclypſis. Sūt et ſcd̄o quedā futura que habēt determinatā cauſam ſed fallibilē q̄ nō ex neceſſitate eueniūt τ ſemꝑ: ſed vt in pluribus τ ſicut pri-ma per certitudinē cognoſci poſſūt ita iſta, ſecunda per coniecturaz: vt fertilitas ſegetis futura ſiccitas aut pluuia ab agrologis predicit. Sūt etiā tertio q̄dā futura q̄ hn̄t cauſaz indetermiatā τ fallibilē ſicut ea que ſūt a volūtate nr̄a: de qb⁹ dama. li. ij. capi. iiij. dicit. q̄ talia futura neq; angeli neq; demones nouerūt. Ra-tio eſt q: cognitio creature depen-det ex re: res autē ꝯtingens incerta eſt: τ in ſe et in ſua cauſa. Et ideo a creatura certe cognoſci nō poſſunt Diuina vero cognitio que a re ali-qua nō dependet: ſʒ eſt cauſa oium rerum: ſicut certiſſime noſcit. ita cer tiſſime oñdere τ reuelare poteſt. Et ideo qui dicūt q̄ demones poſſint futura certe predicere ydolatriā cō-mittunt: q: volunt eis diuinitatē tri buere. Conantur tn̄ ipſi demones vt ſupbi futura predicere τ ſi nō cer titudinaliter. Et accidit eis vt vera predicāt aut ſubtilitate ingenij: aut expientia longa: aut doloſa cautel la: qn̄ proponit aliqd facere et illud predicit: quaſi aliud ſit facturus: aut aliena doctrina. videlʒ cū deo ꝑmit tente ab āgelis bonis aliqd diſcūt. vnde. xxvj. q. iiij. ca. j. Aug. dicit. τ incipit capl'm Sciendū. Demōes acumine ſenſus τ celeritate motus multa ante cogitata prenūciāt que hoies ꝓ ſenſus terreni tarditate mi rent Acceſſit aūt demonibus ꝑ tam longū tp̄s quo eoꝛuʒ vita ꝓtendat rerū longe maior experiētia q̄ʒ po-teſt hominibus ꝓpter breuitatē vi-te puenire Per has efficatias quas aerei corporis natura ſortita eſt. nō ſolum multa futura predicunt de-mones: verūetiā multa faciūt: que

quã homines dicere non poſſunt: quibus ſeruiunt et quibus hono/res diuinos deferant arbitrantur. Secũdo ydolatria creuit in mun/do ficta demonũ potẽtia: quã pmo in romanis qui obtẽta victoria im/molabant demonibus: oſtendunt. ſecũdo in ſedandis tempeſtatibus. Interrogandi ſunt illi qui ↄtra tem pus turbidũ euaginato enſe ↄiura tionibus vacant. qui fruſtũ cõbu/ſti ligni de die natalis relicti extra domũ emittunt. qui tempeſte ſtatis tpe gladiũ in nauis arbore figunt: et alia que longum eſt enarrare. de quibus dicit̃. xxvj. q. vij. Nõ obſer/uetis. vnde in capl'o: illud. qd. xxvj q. ij. concludit̃ Oẽs huiuſmodi vel nugatorie vel noxie ſuperſtitionis ex quadã peſtifera ſocietate hoiũ ⁊ demonũ quaſi pacta infidelis et doloſe amicicie ↄſtituta penitus ſũt repudiande et fugiende a xp̃iano. Tertio ydolatria creuit in mũdo occulta malicia dũ quedã que ſunt naturalia demonũ opa ab ignorã/tibus extimantur. Et pꝑter hoc in decretis. xxvj. q. iiij. ca. Igit̃: multa genera diuinationum interdicũtur Quid dicendũ eſt de incantationi/bus. cũ Augu. xxvj. q. v. c. Si quis dicat. Si quis ariolos aruſpices vl' incantatores obſeruauerit: aut ſila terijs vſus fuerit anathema ſit. De mathematicis i libro ↄfeſſionũ dic̃ Illos planetarios q̃s mathemati/cos vocãt plane ↄſulerũt plane ve ro deſiſtebãt. ecce q̃t modis dilatat̃ ydolatria Sic dilatauerũt eã iudei dicentes ſicut in ſcda parte preſen/tis epl'e recitat̃. Iſti ſunt dij tui iſrl' q: plura ydola fabricare voluerunt licet helion qd interpretat̃ dij qñqꝫ ponatur in ſingulari quandoqꝫ in plurali: ſed de hoc alias.

¶ Queſtio tertia de ydolatrie offẽ/ſione

Queritur a doctoribus ſi cul tus latrie ſine pecato poſ ſit exhiberi alteri q̃ꝫ ſum mo deo. Et dicunt quod de hoc triplex opinio antiquit⁹ ex/titit. Una dicebat ꝙ cum latria ſit cultus ſumme venerationis. ⁊ in ve nerationibus ⁊ honoribus melius ẽ creſcere q̃ꝫ deficere. Jõ talis cult⁹ alij q̃ꝫ deo impendi poteſt. Hi uo irrationabiliter loquebant̃: quia et ſi oẽs ſuperiores reuereri dbem⁹ nõ tñ eadẽ obedientia ⁊ reuerẽtia oib⁹ debet̃: ſed aliqd ſpeciale debet̃ ſum mo deo: q ſingulari rõe oẽs excel/lit. Altera opinio dicebat nõ eſſe peccatũ ſi neceſſitatis tpe puta ti/more mortis quis honorẽ qui debe tur deo creature impendat: duꝫ mo do fidẽ ſeruet in mente. Et hi etiaꝫ irrationabiliter dicebãt: q: ſicut eſt peccatũ mendaciũ dicere. ita pniti oſuꝫ ẽ ſiqs exteriorẽ cultũ exhibeat alicui ↄtra illud qd ſentit in mente cũ cultus exterior ſignũ ſit interio ris. vnde Augu. cõtra Sene. vj. de ciui. dei dicit. Eo dampnabilius co lebat ydola quo illa que mẽdaciter agebat ſic ageret vt cum ppl'o vera citer agere exiſtimaretur. Ultima opinio vera dicit. ꝙ pnitioſum eſt diuinũ honorẽ alteri impendere: tũ quia talis cultus indebite deo ſub/trahit̃. tũ q: indebite minori impẽ/ditur. tũ quia deo aliquid minus eo indebite equatur. Et ideo de tali

pctō tñ ipſe deus conturbatur ſicut patet in tertia parte pꝛeſentis epl'e. vñ intulit: rurſumq; ait dñs ad moyſen. Cerno quod populus iſte dure ceruicis ſit: et ita eſt vt patet deutro.ix. Dimitte me vt iraſcaꝛ furoꝛ meus.ꝛc. Sed hic dubitatur quare dicit dimitte me. cū ſcriptū ſit Job ix. Deus cui⁹ ire nemo reſiſtere pōt Dicendū ꝙ hic nō capiꝛ ira ꝓ aliqua paſſione que foꝛmaliter in deo eſſe non poteſt: ſed ꝓ vindicta peti ꝛ effectu iuſticie: que dupliciter ꝯſideratur. Unomodo vt eſt eternaliter diſpoſita. et huic reſiſtere nemo poteſt. Aliomodo vt cōminatur et huic reſiſtere ꝑ pꝛeces ſcōꝝ ꝛ placet deo vt ſic ſibi reſiſtaꝛ ſicut placet patri ꝙ rogeꝛ ne ꝑderet filiū: vt patet in pꝛeſenti: q: poſt pꝛeces moyſi ſequitur textus: placatus eſt dñs ne faceret malū quod locutus fuerat: non aſſertiue: quia ſic nihil loquiꝛ deus quod nō fiat Numeri.xxiij. ſed cōminatiue. Sed videtur quod non fuit placatus q: ſecuta eſt vindicta. Diciꝛ ꝙ fuit placatus quantum ad omnē deletionē. Ecce igiꝛ quantū malū eſt ydolatria que eſt ꝯtra legem quā nō ſeruabant iudei vt dicit euangeliū hodiernū Joh. vij. deſcriptū. Ab ipa igiꝛ peſtifera ydolatria q̄ eſt maximū pctoꝝ que ex nequitia hominū ꝛ demonū origine ſumpſit: que falſa ſcientia: ficta potentia ꝛ occulta malitia iniquoꝝ ſpirituū creuit in mūdo: que tm dominū nr̄um offendit: quoad poſſumus nobis caueamus pꝛeſtāte domino noſtro ieſu chꝛiſto. Qui viuit et regnat deus per infinita ſecula ſeculoꝝum. Amen.

¶ Feria quarta quarte hebdomade qudrageſimale expoſitionis epiſtole de baptiſmo Sermo.xxv.

Hec dicit dominus:

lauamini mundi eſtote. eſa.ij. hec verba ſcribuntur. Pꝛo exoꝛdio huius ſermonis: queriꝛ a doctoꝛibus. Utrum oēs etiā in vtero ſcificati teneantur ad baptiſmū. Et dicunt ꝙ ſic. Pꝛimo pꝛopter caracteris aquiſitionē quo baptizatus ānumeratur in ppl'o dei: et deputaꝛ ad percipienda diuina ſacramenta Secundo vt ꝑ baptiſmi ſuſceptionem paſſioni xp̄i etiā coꝛpoꝛaliter confoꝛmeꝛ. Tertio pꝛopter bonū obedientie: quia pꝛeceptū de baptiſmo oibus datū eſt. Hinc Joh.iij. ſcribiꝛ Niſi quis renatus fuerit ex aqua ꝛ ſpiritu ſcō: non poteſt introire in regnū dei. de conſe. di.iiij. Filius dei. et ca. Non dubito. extra de baptiſmo Maioꝛes. et ca. Non vt apponeres. Itē iohes baptiſta quāuis fuerit iuſtificatus in vtero mr̄is tamen xp̄o dixit Math.iij. Ego a te debeo baptizari Coꝛneliū etiā iā iuſtificatū petr⁹ baptizauit vt actuū x. ſcribitur. Hinc eſa. dicit Lauamini mūdi eſtote que ſunt verba ꝓpoſita pꝛeſentis ep'e declarādde. Cōcoꝛdat Alexan. Tho. ꝛ Richar. in iiij. di.iiij. q.iij. ar.j. Et in hac qdez ep'a moꝛe ſolito tres vtiles querũtur queſtiōes. Pꝛima eſt de baptiſmi entiate ꝛ diffinitiōe. in pꝛincipio Secūda eſt de baptiſmi grē ꝯſeruatione. ibi. auferte malū et reliqua. Tertia eſt de baptiſmi fructificatōe ibi. Si fuerint pctā vr̄a vt coccinū.

Queſtionē pꝛimā huius ſermonis Require ſ. poſt tabulam

¶ Queſtio ſcda de ſacramenti baptiſmi gratie conſeruatione.

q Uerit a doctoribus quomodo gr̃a ſacri baptiſmi in adultis conſeruatur. Et dicunt ꝙ ſeptem munda tenenda ſunt vt ipa gratia ꝯſeruetur. Primo cor ab oī imunditia ꝛ maxime ab omni pſidia vt in fide nihil dubitet: q: dubius in ſide inſidelis eſt. Ideo iere. iiij. ſcribitur. La ua a malicia cor tuū. Secūdo oculi iuxta illud dauid dicētis. Auerte oculos meos ne videant vanitatem q: oculi ſapientis in capite. eccl̃. ij. De conſe. di. iiij. Accepiſti. extra de ſacra vnc. ca. vno. vñ dictū eſt ceco Joh. ix. Uade ad natatoria ſyloe et laua. ſ. oculos. Et propter hec duo dicitur per eſaiā in ſcda parta preſentis epl'e. Auferte malū cogitationum veſtrarū ab oculis meis. Tertio pedes. vnde Johis. xiij. Qui lotus eſt. vꝫ aqua baptiſmi: non indiget niſi vt pedes lauet. vꝫ inferiorū affectuum. Nam ſine illa lotione nemo poteſt accedere ad vitale pabulū. Hinc xp̃s lauit pedes ante ſacramenti miniſtrationē. vnde eſa. infert. Quieſcite agere peruerſe. Quarto manus q: dauid in pſal. dicit Lauabo inter innocentes manus meas. l. di. Cum exaudiero. et quia per manus opa bona deſignātur. hinc eſa dic. Diſcite bñfacere. Quinto facies q: math. vj. ſcriptū eſt Faciem tuā laua. extra de ſacra vnc. ca. vno. §. hoc vnguēto. Et qd per faciē ſm gregoriū niſi noticia mentis deſignatur. vnde eſa. inſert. Querite iudiciū. Sexto caput. i. ſuperior pars anime. Hinc petrus dixit dño Joh. xiij. Dñe non tm̄ pedes: ſed ꝛ manus ꝛ caput. de pe. di. ij. Si omni inquit. Et di. liij. poteſt fieri. xxij. q. ij. Btūs. Per hāc ſuperiorem partem ſcdm rectū iudiciuꝫ bona opa agenda ſunt vnde eſa. dicit Subuenite oppreſſo. Judicate pupillo. i. rationē pupilli. defendite viduā. Septimo ꝛ vltimo totū corpus exemplo iudith: que vt dicitur x. caplo. ſui libri. lauit corpus ſuum ꝛ vnxit mirto. i. amaritudine penitentie. Mirtum eni eſt vnguentuꝫ odoriferū de mirra factū. Qui hec ſeptē munda tenet proculdubio baptiſmi gr̃am conſeruat. vnde dñs p eſa. Uenite et arguite me dicit dñs quaſi dicat. Si hec que dixi feceritis ego me obligo ꝙ niſi conſeruez vobis baptiſmi gr̃am. venite et arguite me ſupple de iuſtitia vl' de miſericordia. ſꝫ hec ſufficiant in p̄ſentiarū. nūc ad alia dicēda trāſeam⁹.

¶ Quetio tertia de triumphis ꝛ fructibus ſacramenti baptiſmi.

q Uerit a doctoribus qui ſunt fructus et triumphi ſacramenti baptiſmi. Et dicūt qđ ſunt. vij. Prim⁹ triumphus dicitur preuilegiorum. Nam hoc ſacramentū multa continet priuilegia vꝫ. primitatis quia precedit omnia alia ſacramenta vt ianua. Conmunitatis quia eſt cōe omnibus et ab omnibus pōt dari. Neceſſitatis. ſ. quia iſtud ſacramētum ſolum eſt de neceſſitate ſalutis animarū. Cauſalitatis quia tante eſt efficatie vt celum aperiat ꝙ nulli ſacramento datum eſt. Hinc iudei ꝑpter ꝓuilegia ſacramēti hui⁹

dicebāt ioāni. Quid ergo baptizas ſi nō es xp̄s. neq; helias neq; ꝓph̄a Ioh̄. ij. Alius triumphus ꝛ fructus dicit̄ miraculoꝝ. Nam multa miracula in hoc ſacramēto mōſtrata ſunt. vz. Celorum aperitionis. vñ Matth. iiij. hr. ꝙ in baptiſmo xp̄i celi aperti ſunt ſuper eum. Sp̄us ſancti viſibilis miſſionis. quia columba deſcēdit. Paterne proteſtationis. quia paterna vox audita eſt dicēs. Hic ē filius meus dilectus. Oculorum illuminatiōis. vt patet actuū. ix. in paulo quando ceciderūt ſquame ab oculis eius. Tertius triumphus dicitur beneficiorum. Nam hoc ſacramentū multa beneficia confert vz. Deſponſationis. Oſee. ij. Deſpōſabo te mihi in fide Gratiarum infuſionis vnde Ioh̄. vj. xp̄s dicit. Qui credit in me flumina de ventre eius fluent aque viue. Perfecte mūdationis. vz culpe et pene. vnde actuū. ij. petrus dixit Baptizet̄ vnuſquiſq; veſtrum in remiſſionem peccatoꝝ. Glorie donatiōis. vñ Ioh̄. vj. Qui credit in me habet vitam eternam. de pe. di. ij. Charitas. Quartus dicit̄ ipreſſionis. vz caratheris quo diſcernitur baptizatus a non baptizato. vñ de baptizatis apoc. xiiij. dicit̄. Et ecce agnus ſtabat ſupra montem ſyon. ꝛ cum illo centū quadraginta. iiij. milia habentes nomen eius. ꝛ nomen patris eius ſcriptum in frontibus ſuis. Quintus dr̄ remunerationis Hinc paulus ad Roma. vj. baptiſatis ait. Soluti ſumus a lege mortis in qua detinebamur, ita vt ſeruiamus in nouitate ſp̄us. Sextus dicitur configurationis. Naz in baptiſmo trina ſit immerſio niſi neceſſitas immineat. ꝛ hoc propter triduū mortis xp̄i. Et ideo paulus ad Roma. v. dicit. Conſepulti enī ſumus cū illo per baptizmū in mortem vt quomō ſurrexit xp̄s a mortuis per gloriaz patris. ita ꝛ nos in nouitate vite ambulemꝰ. vñ Caſſi. ſuper Baptiſmus eſt trimerſio facta cum inuocatione trinitatis.

Septimus ꝛ vltimꝰ fructus vel triumphus dicitur figurationis. naz baptiſmus fuit figuratus in veteri teſtō in nube ꝛ in mari. vnde. j. ad Corinthe. x. paulus ait. Nolo vos ignorare fratres. qm̄ patres noſtri omnes ſub nube fuerunt. et omnes mare trāſierūt: ꝛ omnes in moyſe baptizati ſunt in nube et in mari. vnde ſicut nubes direxit filios iſrl̄ de die in veteri teſtō. ſic baptiſmus in nouo teſtamēto dirigit xp̄ianos in terraz viuentium. Nam baptiſmus tante virtutis eſt vt Eſa. dicit Si fuerint peccata veſtra vt coccinum. i. rubei coloris. Nam eſt vermiculus cuius ſanguine tingitur coccum: per quod intelligunt̄ peccata grādia. Inde prauis peccatoribus Eſay. j. dicit. Manus veſtre ſanguine plene ſunt. ꝛ in pſal. dicit̄ Libera me de ſanguinibus. q̄ſi nix dealbabuntur. vz per virtutem baptiſmi. Et ſi fuerint nigra quaſi vermiculus. et eſt idem ſm̄ glo. velut lana alba erunt. poſſunt tamen diſtingui vt per coccinū peccata que procedunt ex amore male inflammante intelligantur. ꝛ per vermiculum intelligantur peccata que procedunt ex timore male humiliante Et concludit. Si volueritis. i. face

re que dicta ſunt. ⁊ audieritis me. bona terre.ſ. viuentium comedetis Et addit eccl'ia. Ait dn̄s omipotēs vz que dicta ſunt de baptiſmo quō ad eum omnes tenentur. quid ſit: ⁊ que riquiruntur ad perfectionem eius quomō gratia eius conſeruā/tur. Et ꝙ ſunt fructus ⁊ triumphi eius. qui denotantur in euangelio hodierno Johis.ix. deſcripto In quo dicit ꝙ cecus miſſus eſt a dn̄o in natatoria ſyloe quod iterpretat miſſus. Nos igitur dilectiſſimi per gratiam baptiſmi illuminati quo ad poſſumus conſeruemus eā do/nante illo qui baptiſmuz inſtituit. Qui viuit ⁊ reg. deꝰ p o.ſe.ſe. Amē

¶ Feria.v.iiij.hedomade.xl.expo ſitionis epiſtole de gratia miraculo rum. Sermo.xxvj.

V**Enit muli**/er ſunamittis ad heli/ſeum ꝓpham in mon/tem carmeli.iiij Regū iiij.ca. hec verba ſcribuntur Pro ex ordio huius ſermonis a doctorībꝰ queritur. An pro optinendo mira/culo recurrendum ſit ad ſanctos vi/ros. Et dicunt ꝙ recurrendum ad ſanctos pro optinendo miraculo: duplici intētione fieri poteſt. Una vt ipſa miracula per ipſos ſanctos propria virtute fiant. ⁊ ſic ad ipſos vi nō debet cum ſic miracula face/re non poſſunt. Naz de ratione mi raculi eſt quod fiat per actiuā potē/tiam agentis ſupernaturalis preter modum conſuetū. ⁊ in re vbi nō ſit niſi pura diſpoſitio obedientie. vn̄ miraculuz ſic deſcribitur. Miraculum eſt opus arduū ꝑter ſpez natu/re ⁊ inſolitum. Cōcordat Richar. in.iiij.diſ.xvij. q.vltia articulo.viij Alia intētione addi poteſt vt eorū meritis ⁊ orationibus impretentur ⁊ ſic fideles ad eos recurrere poſſūt vt patet in hac ep'la. ſm verba pro/ponita. In qua tres vtiles querun tur queſtiones. Prima eſt de mira culi operationis gratie donatione In ꝑncipio. Secunda eſt de huiꝰ gratie donationis diſtictione. ibi: reuerſuſq; eſt gieſi. Tertia ē de mi raculi meriti attributiōe. ibi. venit illa et corruit ad pedes eius ⁊ adora uit. vt Prima queſtio ſit. Utrum operatio miraculorū ſit gratia gra tis data. Scd'a ſit vtrū mali poſ/ſunt facere mirac'la. Tertia ſit. vtrū miraculū attribuatur merito fidei.

¶ Queſtio.j. de miraculi opatiōis grē donatione. vz vtrū opatio mi/raculorum ſit gratia gratis data.

QUeritur a doctorībꝰ. An operatio miraculoruz ſit gratia gratis data. Et di cunt quod ſic q: cū ſpūſ/ſanctus ꝓuideat eccleſie ſufficien/ter in his que ſunt vtilia ad ſalutez ad que ordinant gratie gratis da/te. ſicut oportet ꝙ diuina ⁊ neceſſa ria ad ſalutem deducantur ad noti ciam hominis per gratiam ſermo nis. Ita neceſſe eſt ꝙ ſermo prela/tus confirmetur per operationem miraculorum. vnde Marci vltimo ſcribitur. Illi aūt propfecti predica uerunt vbiq; dn̄o cooperante ⁊ ſer monē cōfirmante ſequentibꝰ ſignis Item aſſignatur alia ratio: quia na turale eſt homi vt veritatem intelli

gibilem per ſenſibiles effectus de/
prehēdat. vnde ſicut ductu natura/
li omnis homo peruenire poteſt
in aliquā dei noticiam per effectus
naturales. Ita p aliquos ſuper na
turales effectus qui miracula dicūt
in aliquam ſupnaturalez cognitio
nem credendorum homo adducit
que operatio miraculorū pertinet
ad gratiā gratis dataz. vnde apl'us
j. ad Corin. xij. dicit. Alij datur gra
tia ſanitatum. Alij operatio virtutū
Itē tertio pz exēplo. helieſei pphe.
in quo requieuit duplex ſpiritus he
lie. iiij. Reg. j. vz in pphetando et
miracula operando. Idcirco pma
pars huius ep'le explicat vnum ma
gnum miraculū quod operatus eſt
heliſeus ipſe poſtq̄z operat⁹ eſt ali
ud de augmēto olei. Et poſtq̄z ha/
bitauit i ciuitate apud quādā muli
erem magnā que vna cuz viro ſuo
parauerat ei cellam lectulum ⁊ mē
ſam ⁊ candelabrum: ⁊ ſedule mini/
ſtrabat ei. obquā cauſā dedit ei de⁹
filiū iuxta pphe vaticiniū. qui eſti
uo tempe cepit grauiter infirma//
ri ⁊ tandem circa meridiē mortuus
eſt. quem mater poſuit ſuper lectu
lū heleſei. qui iam receſſerat: et tūc
erat in monte carmeli. in confinio
paleſtine et ſenicis. vbi elyas baal
pphaz occidit. Et in hc miraculo
fuerunt quedam antecedentia.
Primū mulieris aduentus. quia in
diebus illis vt premittit eccleſia. ve
nit mulier ſunamitis. i. ciuis ſue ci
tatis. mulier dicit text⁹. magna mē
te et corpore diuitijs honoribus et
virtutibus venit ad heliſeū pphaz
⁊ bene ppha. qui tāte virtutis ⁊ ſan
ctitatis extitit. vt cum ppha dicit

hebrei antonomice intelligunt de
heliſeo Nā cū dicerēt ioāni ppha
es tu. Ioh. j. de heliſeo itelligebāt
In mōte carmeli niſi frequēter mo
rabat tum ratiōe patrie. tum quia
helyas magiſter ſuus ibi ſepe mora
tus fuerat. vt. iiij. Re. xviij. legitur
Secundū eliſei occurſus nō per/
ſonaliter ſed per giezi puerum ſuuz
vn̄ textus ſequit. Cūqꝫ vidiſſz eam
vir dei. ſ. eliſeus: q vir dei dicebatur
rōne ſctitatis ſic elias hō dei. dixit
ad giezi. p. ſ. Ecce ſunamitis illa ve
nit. vade ergo in occu. eius ⁊ dic ei
Recte ne agit circa te. et circa filiū
tuum. ⁊ circa virū tuū. Que. rn̄dit.
recte. quia tantū ꝯfidebat in ppha
q mortem filij ſui putabat pſperā.
q̄uis de mendacio non ſit eam ne
ceſſe excuſare. Tertium mulieris
deuotio quia ſequitur. Cumqꝫ veni
ret ad virum dei in montem appre
hendit pedes eius: ſimilis marie
Luce. vij. Et acceſſit giezi vt amo/
ueret eaz. quia nō videbatur hone
ſtum q tangeret pham. quia iſte
erat vt ſimō leproſus. Quartum
eliſei cōpaſſio. quia ſequitur Et ait
homo dei. dimitte illaz. anima ei⁹
in amaritudine eſt et dn̄s celauit
a me. quia nō oia reuelant pphis.
Quintū mulieris querimonia. vn̄
ſequitur. Que dixit illi. Nunquid
petiui filiuz a dn̄o meo quia nō ſpe
remuneratiōis ſeruierat. Nūquid
nō dixi tibi ne illudas me. Et voca
bat illuſionem ſm magiſtruz ſi ha/
beret filiū et ſtatim perderet eum.
Sextū eliſei prouidentia. vnde ſe
quitur. Et ille ait ad giezi. Accin/
ge lumbos tuos. ſ. vt expeditius
vadas: ⁊ tolle baculum meū in ma

nu tua et vade. Si occurrerit tibi homo nō ſalutes eū. ꝛ ſi ſalutaue/rit te q̄s nō rn̄deas ei. quaſi dicat: in moꝛa periculū eſt. vade celeriter vt nemo te impediat ſalutando et reſpondēdo. ſic xp̄s diſcipulis fecit Luce. x. Septimū mulieris ſtabi/litas. vnde ſequitur: poꝛro mater pueri dum. ſ. audiſſet. pone baculū meum ſuper faciem pueri. ait: viuit dn̄s ꝛ viuit aīa tua Iuramentū eſt antiquoꝝ. q̄ſi dicat: ꝑ viuentē dn̄m quē colere debeo. ꝛ per vitaȝ anie tue quam cupio ſimiliter eſſe ꝓſperam: nō dimittam te. quia nō confidebat in puero neqȝ in baculo: ſed ꝓphete pꝛeſentiam requirebat: ſimilis regulo Ioh. iiij. qui dixit. deſcende. ꝛc̄ Octauū eliſei curialitas vnde ſequitur. Surrexit ergo ꝛ ſe/cutus eſt eam: ſicut chꝛiſtus feci Mathe. ix. in ſuſcitatione filie ar/chilei. Et Io. xj. ad tumulū lazari.

¶ Queſtio ſc̄da de gratie miraculorum donatiōis diſtīctōe. i. vtrū mali poſſint facere miracula ſicut boni.

q Ueritur a doctoꝛib⁹. Utrū mali poſſint facere mira/cula. Et dicūt q̄ miracu/loꝛum quedā ſunt fanta/ſtica et nō vera quibus ludificatur homo vt ei appareat qd̄ nō eſt: quedam ſunt vera. ſed nō habent vere ratione miraculi: que fiunt virtute aliquarū cauſarū naturaliū Et hec duo genera miraculoꝛū per demo/nes ꝛ malos fieri poſſunt. Uera miracula quidē nō niſi virtute diuina poſſunt fieri que operatur deus ad hoīum vtilitatē: aut ad veritatis ꝑdicate confirmationem: aut ad alicuius hoīs ſanitatis demonſtrationem quem deus vult dare hoībus in exemplū. Pꝛimo aūt modo miracula poſſunt fieri per quēcunqȝ q verā fidē pꝛedicat: ꝛ nomē xp̄i inuocat: quod interdū per malos fit. vnde ſuper illud matth. vij. Nōne in noīe tuo ꝓphetauimus Iero. dicit Pꝛophetare vl' ꝟtutes facere et demonia eicere interdū nō eſt ei⁹ me/riti qui operat: ſed inuocatio noīs xp̄i hoc agit vt hoīes deū honoꝛēt: ad cuius inuocationem fiunt tanta miracula. Sc̄do aūt modo nō fiūt miracula niſi a ſcīs ad quoꝝ ſanctitatem demōſtrandā miracula fiūt: vel in vita eoꝛū: vel etiā poſt moꝛ/tem ſiue per eos ſiue per alios. Le/gitur eni actu. xix. quod deus faci/ebat virtutes per manus pauli: et etiam ſup languidos deferebantur a coꝛpoꝛe eius ſudaria ꝛ recedebāt ab eis languoꝛes. Et ſic etiaȝ nihil pꝛohibet per aliquē peccatoꝛē mi/racula fieri ad inuocationē alicui⁹ ſcī. que tamē miracula ille nō dicit facere: ſed ille ad cuius ſanctitatem demonſtrandā hec fierēt. Hinc eſt vt cōtinet in ſc̄da parte huius ep̄le giezi pꝛeceſſerat ante eos: et poſuerat baculū ſuper faciē pueri et non erat ei vox neqȝ ſenſus. i. nō apparebat in eo vita que motu labioꝛū vl' coꝛpoꝛis depꝛehendit ſenſu. Re//uerſuſqȝ eſt in ocurſum eius et nū/ciauit ei dicens: nō ſurrexit puer. ſ. deus nō dedit mihi hanc gratiam ſed tibi ſeruauit eam.

¶ Queſtio tertia de miraculoꝛum meriti attributiōe. i. vtrū miracula attribuant merito fidei.

Q Ueritur a doctoribus. vtrũ miracula attribuant͛ merito fidei. Et dicunt ꝙ ſic ſecũdũ illud ad corinthios. xvij. Si habueritis fidem ſicut granũ ſinapis: dicetis huic mõti tranſi hinc: et tranſibit. Sed contra quia tũc ſequeret͛: ꝙ homo malus faciat miracula vera dato ꝙ habeat fidẽ. Quia ſcriptũ eſt iac. ij. Fides ſine operibus mortua eſt. Et dicunt doctores ꝙ fides ſine operibꝰ mortua eſt quantũ ad ipſum credẽtem qui per eã nõ viuit vita gratie: tamẽ nihil prohibet ꝙ res viua operet͛ ꝑ inſtrumentũ mortuũ ſicut homo operatur ꝑ baculũ. Et hoc modo operat͛ deus per fidẽ peccatoris inſtrumentaliter. Sed contra quia miracula ſunt quedam diuina teſtimonia. ſm illud pauli ad hebre. ij. Conteſtante deo ſignis et portentis et varijs virtutibus. vñ in eccl'ia aliqui canonizant͛ per teſtimonia miraculorũ: ſed deus nõ poteſt eſſe teſtis falſitatis: ergo mali per fidem nõ poſſunt miracula facere. Et dicunt doctores ꝙ mali per fidẽ non faciunt miracula ad teſtificationez ſanctitatis ſed vel ad confirmationem doctrine vel ad inuocationẽ nominis xp̄i vel virtute ſacramentorũ que exhibent. vnde aug. in li. lxxxiij. queſtionũ dicit. Aliter magi faciunt miracula. aliter boni xp̄iani. aliter mali. Magi per ꝓuatos contractus cũ demõibus. boni xp̄iani per publicã iuſticiã: mali xp̄iani per ſigna publice iuſticie. Et iõ helyſeus et merito fidei ſunamitis et propria ſc̄titate parans ſe ad impetrãdũ ſuſcitationẽ pueri multa fecit. Primo intrauit domum. vñ dicit textus tertie partis huius epiſtleo. Ingreſſus eſt ergo eliſeus domũ ⁊ ecce puer mortuus iacebat in domo. vz eiꝰ eliſei quã ſibi vt dictũ eſt perauerat mater pueri. Sc̄do clauſit hoſtium ſuper ſe ⁊ ſuper puerũ ne ſuple in oratiõe per aliquẽ impediretur. Tertio orauit ad dominum. Quarto aſcendit ſuper lectulum. Quinto incubuit ſuper puerũ. Sexto aptauit ſe ſup ip̄m. quia poſuit os ſuum ſuper os eius et oculos ſuos ſuper oculos eius. et manus ſuas ſup manus eius. et incuruauit ſe ſuper eum. Septimo poſtq̃ȝ calefacta eſt caro pueri: ille reuerſus deambulabat in domo ſemel huc atq; illuc. Octauo aſcẽdit iterum ſuper lectulũ ⁊ incubuit ſup eum. Et oſcitauit puer ſepties i. os ſuum aperuit vt atraheret ſpiritum. i. aerem quod fuit euidens ſignum vite. Nono vocauit giezi ⁊ dixit ei. voca ſunamitem hanc. ⁊ in hoc apparet honeſtas ⁊ caſtitas helyſei quia cuȝ diu fuiſſet apud iſtã mulierem neſciebat nomen eius. que vocata ingreſſa eſt ad eũ. Qui ait: tolle filiũ tuum. venit illa ⁊ corruit ad pedes eius ⁊ adorauit ſuple deum ſuper terram tulitq; filiũ ſuũ et egreſſa ẽ. helyſeus ꝓo reuerſus eſt in galgala. Ecce miraculũ magnum figura mortui adoleſcentis per chriſtuȝ reſuſcitati. vt habetur in euangelio Luce. vij. deſcriptum Deprecemur ergo verum patratorẽ miraculorũ. dñm noſtrum ieſuȝ chriſtũ. vt nos ſuſcitet a morte peccati. qui cum patre ⁊ ſpiritu ſancto viuit ⁊ regnat in ſc'la ſeculorũ. Amẽ

¶ Feria ſexta.iiij.hebdomade.xl. expoſitionis ep̄le de infidelitate. Sermo.xxvij.

Egrotauit filius mulieris matriſfamilias ꝛ erat lāguoꝛ fortiſſimus. ita vt non remaneret in eo alitus.iij.Re.xvij cap̄.hec verba ſcribuntur. Pro exordio huius ſermonis merito a doctoribus queritur Utrum infidelitas ſit maximū peccatoꝛum. Et dicunt ꝙ omne peccatum foꝛmaliter cōſiſtit in auerſione a deo.vñ tāto aliquod peccatum eſt grauius: quāto per ipſum homo magis a deo ſeparatur. hoc autē fit per infidelitatem ꝑ quā homo de deo veram cognitionem nō habet: ꝛ per falſaʒ ſibi nō appꝛopinquat ſed magis ab eo elōgatur. nec poteſt eſſe ꝙ quātum ad quid deum cognoſcat qui falſam opinioneʒ de ip̄o habet.qꝛ illud qḋ ipſe opinaꝛ nō eſt deus.vñ manifeſtū eſt ꝙ pc̄m̄ infidelitatis maius eſt oībus que cōtigūt in ꝑuerſitate moꝛū. Hinc aug.exponēs illud ioh. Si nō veniſſem et locut⁹ eis nō fuiſſem peccatū nō haberēt. Magnum inquit quoddā peccatū ſub generali noīe vult ītelligi. hoc enī eſt pc̄m̄ īfidelitatis ꝑpter qḋ iudaicus ppl's filius vidue ſinagoge matriſfamilias egrotauit infidelitate et contēptu xp̄i. et ideo erat languoꝛ foꝛtiſſim⁹: qꝛ eſt maximū peccatū. ita ꝙ non remaneret in eo alitus. ꝛ tādiu moꝛtuus extitit donec veniens helyas.i. xp̄s ipſum accepit de ſinu hui⁹ vidue. vꝫ de carnali ſinagoge obſeruantia: et poꝛtauit in ſuū cenaculū euāgelij ſc̄e matris eccl'e que fuerūt ꝟba ꝑpoſita p̄ntis ep̄le declarāde. Cōcoꝛ alex.de ales bonauen.et rich.in.iiij. et durādus noſtri oꝛdinis in ſumma ꝛ ſanctus tho. 2ª 2ᵉ.q.x.arti.iij. ¶ Et in hac preſenti epiſtola tres vtiles querun tur queſtiones. Pꝛima eſt de ſpecierum infidelitatis diſtinctione. in pꝛincipio. Alia eſt de infidelitatis oꝛiginali ꝑceſſione. ibi. dixit ergo. Tertia eſt de infidelitatis dubitatione. ibi. et ait illi.

¶ Queſtio pꝛima de diſtinctione ſpecierum infidelitatis.

Queriꝛ a doctoꝛib⁹. Utrū infidelitatis ſpēs ſint plures. Et dicūt ꝙ ſic per taleʒ ratione. Unicuiqꝫ virtuti opponiꝛ ſpecies vitioꝛū: bonū enī contingit vno modo. malū ꝟo multipliciter: vt patet per dioni.iiij capl'o de diuinis noībus. et ꝑ ph̄m in.ij. ethi. Sed fides eſt virtus vna ergo ei plures opponunꝛ infidelitatis ſpecies. que ſi diſtinguerenꝛ ſ̄m erroꝛē diuerſis que ad fidē pertinēt ferre infinite eſſent. vt patet per augu. in li. de hereſibus. Sed ſi infidelitas conſideraꝛ vt opponiꝛ fidei: ſic ſunt tres ſpēs infidelitatis Una vt opponiꝛ fidei nōdum ſuſcepte: et ſic eſt infidelitas paganoꝛū et gētiliū. Alia vt opponiꝛ fidei in figura ſuſcepte. ꝛ ſic eſt infidelitas iudeoꝛum. Tertia vt opponiꝛ fidei ſuſcepte cum manifeſtatiōe veritatis: et ſic eſt infidelitas hereticoꝛꝫ. Sed dubitaꝛ etiā a doctoꝛibus que iſtarum triū ſpecierū ſit grauioꝛ. Et dicunt ꝙ quāuis in pluribus errent

gētiles q̄ꝫ iudei. et iudei q̄ꝫ heretici tamē ſm oppinionē et cōtrarietatē fidei grauius peccant mali chriſtiani heretici qui fidē euangelij ſuſceperunt ⁊ ipſam quoad pn̄t corrumpunt. q̄ꝫ iudei qui ipſam fidez manifeſte nō acceperūt. ſicut grauius peccant qui nō implēt qđ ꝓmiſerūt q̄ꝫ illi qui nō implēt quod nunq̄ꝫ ꝓmiſerunt. Et grauius peccant iudei q fidem in figura ſuſceperūt q̄ꝫ gentiles qui nullo modo fidē ſuſceperūt Quod autē ita ſit patet per illud ꝙ ſcribit.ij.petri.ij.ca. dicētis. Melius erat illis non cognoſcere viam iuſticie. q̄ꝫ poſt cognitā retrorſum cōuerti. Gētiles eni nō cognouerūt viam iuſticie. Judei vero in figura cognouerūt. Sed mali chriſtiani heretici manifeſte. Et ideo egrotauit filius mulieris matriſfamilias. vꝫ malus xp̄ianus hereticus: qui fuit fiius ſancte matris eccl'ie: que oīum fideliū mater eſt. ⁊ erat languor fortiſſimus: ita vt nō remaneret in eo alitus. q: infidelitas eſt vt diximus maximum peccatorum.

¶ Queſtio ſecunda de originali ꝓceſſione infidelitatis.

q Uerit a doctoribus. Unde infidelitas originaliter procedat. Et dicūt ꝙ a duodecim. Primo ab ignorantia. vꝫ capacitatis intellectus humani limitati et menſurati ⁊ alta myſteria dei non niſi per fidē ſcire valentis. Un̄ ſibi ecci.xj. dicit Quomodo ignoras que ſit materia ſpūs: ⁊ qua ratione cōpingant oſſa in ventre pregnātis. ſic neſcis opera dei qui fabricator eſt oīum. Sicut eni qui crederet tm̄ eſſe qđ videt ſtultus eſt: ſic q credit tm̄ eſſe qđ intelligit. intellectus eius cecus teneri poteſt. Et vt ſcribitur Math. xv. Cecus ſi ceco ducatum preſtet ambo in foueam cadunt. xxxvij. di. §. vt itaqꝫ. de pe. di. vj. §. Qđ autē. extra de Renū poſt trāſla. De etate equali. Cum ſit. Secūdo a ſubtilitate. ſ. credendorū que ab intellectu humano intelligi non poſſunt. niſi vt dictum eſt per virtutē fidei. vnde eſaie. vij. dicitur. Niſi credideritis nō intelligetis. Et. xxiiij. q. j ca. Nō turbatur. ſic habetur Licet mens humana nequeat diuina plena rationis inueſtigatione cōprehendere fidei tm̄ plenitudo cōplectitur. quia. ſ. ipſa ſupplet quod humana rō non cōprehēdat. Tertio ad inſtantiaz et lōginquitatē. quia nos in preſenti non niſi corporalia cognoſcere poſſumus. Et, vt Aug. dicit. Deus lux eſt nō corporū ſed mentiūz. Hinc. xxiiij. q. j. ca. Quia Grego. ait. Niſi quis fidei ſoliditatem tenuerit. diuinam preſentiaz nō agnoſcit. Et in. iiij. dyalogo. infidelitati remedium prebens dicit. Quiſquis in credulitate inuiſibiliū ſolidus non eſt: debet proculdubio maiorū dictis fidem prebere eiſqꝫ per ſpūm ſanctū inuiſibiliū experimentū habentibus credere. Nam ſtultus eſt puer ſi matrē extimat de luce mentiri. quia ipſe nil aliud q̄ꝫ tenebras carceris nouit. Quarto ex malicia. Sunt eni pleriqꝫ qui ex malicia credere nolunt. de quorū numero erāt ille de quo in pſal. di. Noluit intelligere vt bene ageret xxxvij. di. §. vt itaqꝫ. xj. q. iij. Excellētiſſim⁹. O infelix malicia ⁊ inſen

ſata. A ceco de via creditur catulo et de pfunditate fluuij baculo: et de animarum ſalute nõ creditur xpo. Quinto a negligentia. Nam vt de conſe. di. iiij. dicitur ca. Gratia. Gratia nõ eſt liberi arbitrij ſed donũ dei. vnde ſi fides naturalis eſſet apud omẽs eadem eſſet. ideo ſoler ter a deo petenda eſt. quia Luce. xj ſcriptum eſt. petite et dabitur vobis ſicut ille Matth. ix. fecit qui dixit. Credo dñe adiuua incredulitatem meã. vnde ſicut ſol nõ videtur niſi lumie ſuo. ſic deus nõ cognoſcitur niſi radio lucis grẽ ſue. quã cõfert libenter querentibus eũ in ſimplici tate cordis. iuxta illud ſap. j In ſim plicitate cordis querite illũ: qm̃ in uenitur ab his qui nõ temptant il lum. Et audientibus verbum dei: ſicut ad Roma. x. aplꝰs ait. fides ex auditu auditus aũt per verbum xpi. per Jeremiã quoqꝫ ca. v. dñs ait. Querite ſi inuenietis viruꝫ que rentem fidem. et propinquus ero ei

Sexto a curioſitate. qa vt dama. li. iiij. ca. iiij. dicit. Fides nõ ẽ inqui ſitus vel ſcrutatus conſenſus. vnde Grego. ait. Fides nõ habet meritũ cui hunana ratio prebet experimẽ tum. intelligendo ſm docto. quan do ratio queritur ad credendũ non ad ꝯfirmandũ. vnde hugo de ſãcto victore li. j. parte. iij. ca. xxiiij. dicit Circa credenda quedam ſunt ex ratione vt neceſſaria. quedã ſm ra tionẽ vt probabilia quoruꝫ duo ex trema fidem nõ capiunt Septimo a culpa et nequitia naꝫ de neqꝫ pec catoribus Job. xxiiij. dicit. Ipſi rebelles fuerunt lumini. vꝫ fidei qꝛ vt Salomon prouer. xviij. dic. Nõ recipit ſtultus verba prudentie niſi ea dixeris que verſantur in corde ſuo. Et ideo qui habẽt intellectuꝫ plenum maliciarũ foris. lumen ſi dei nõ recipiunt. Octauo a ſuper bia. naꝫ vt Grego. ait. Tumor men tis obſtaculũ ẽveritatis. Et Bern. ſuper cant. Superbo oculo veritas nõ videtur. Hinc Augu. vij. conf. de ſeipſo ait Tumore meo ſepera bar a te. et nimis inflata facies clau debat oculos meos. Nono a ſtul ticia q̃ pleriqꝫ fugiũt ab eis quibꝰ illuminari poſſunt. vñ Grego. de talibꝰ ait. Tanto a dei luce lõge ſũt quanto apud ſe humiles non ſunt.

Decimo ad arrogantia qꝛ Jere. xlix. infideli dicitur Arrogãtia tua et ſuperbia cordis tui decepit te. vbi glo. Omnis hereticus arrogans. quia ſuperbia facit hereticũ nõ ig norantia. Undecimo a beſtialita te. quia ſũt pleriqꝫ qui de nocte vo lunt videre ſolem. hij ſunt qui in te nebris infidelitatis ambulant: et tñ in ipſis tenebris lumẽ fidei querũt O ſtulti et beſtiales aliquando ſa pite. i. nõ ſp̃ in infidelitate manete

Duodecimo et vltimo ab inordi nata affectiõe que ſeptẽpliciter oc cupat animã. Primo amore. vꝫ di uiciarũ. delitiarum et honorum. vñ puer. xxj. dicitur. Lucerna impioꝝ peccatũ eſt. Item odio. hinc Jere. iij. dicitur Juſtificauit aiam ſuaꝫ aduerſatrix iſrael in comparatiõe puaricatiõis iuda. Tertio deſide rio nã in pſal dicit. Deſideriũ eorũ attulit eis. Quarto ſpe. vñ in pſal. dicitur. Ecce homo qui nõ poſuit deum adiutorem ſuũ. ſed ſperauit in multitudine diuitiarũ ſuarum.

Quinto timore ſicut iudei q timebant fieri extra ſynagogam. Jo.ix quibus annumerant mulieres que nolũt abicere põpas ⁊ vanitates timentes deſpici a maritis. de quib⁹ dicit. Ambro. Dũ metuũt maritale iudiciũ pdidere ſuũ. Sexto gaudio vñ Job.xxij. Tenẽt tympanũ ⁊ lyrã gaudent ad ſonitũ organi ducũt in bonis dies ſuos ⁊ in pũcto ad inferna deſcendũt. Septimo dolore. ſ. infirmitatũ ⁊ fracturarũ. ⁊ ꝑpterea prouer.xxiiij. dicit. Oculũ qui ſubſannat patrẽ vz deũ: ⁊ deſpicit partum matris ſue. i. determinationez eccl'ie. effodiant corui de torrentibus. vz demones infernales. O felix aĩa que iſtis affectionibus emũdatur. erit tũc qd dauid in pſal. dic Argentũ igne examinantũ ꝓbatũ terre purgatũ ſeptuplũ. Hic ſctũs helyas fidelis dũ ſibi mulier sareptana diceret. Quid mihi ⁊ tibi vir dei. i. qd habes ꝯtra me: ingreſſus es ad me vt rememorarent iniqtates mee. i. vt in cõparatione ad tuã equitatẽ: ſm magiſtrũ: maior appareat mea iniqtas in morte filij mei. Ipſe nihil habens infidelitatis ait ad eã. Da mihi filiũ tuum. Tulitq; eũ de ſinu illius ⁊ portauit in cenaculũ vbi ipſe manebat. ⁊ oratio ſua fide plena ſuſcitauit eũ ſicut ĩ textu clarũ eſt. Hinc Aug. de verbis dñi dicit. nulle maiores diuicie. nulli theſauri. nulli honores. nulla hui⁹ mũdi maior ẽ ſubſtãtia q̃z fides catholica que pctõres ſaluat cecos illuminat. infirmos curat. cathecuminos baptizat fideles iuſtificat penitẽtes reparat. iuſtos augmentat ⁊ martyres coronat. ſz de his ſatis

¶ Queſtio tertia vtrũ infidelis ſit ad fidẽ cogendus ⁊ vi baptiſandus

Querit a doctoribus: Utrũ infidelis ſit cogẽdus ad fidẽ. Et dicunt quod infideliũ quidã ſunt qui nunq̃z fidẽ ſuſceperũt: vt gentiles et iudei: et tales nõ ſunt aliquo mõ ad fidem cogendi. Et eſt ratio quia credere eſt voluntatis: ſed volũtas nõ poteſt cogi. Hic aug. dicit. Cetera poteſt homo nolẽs: credere nõ niſi volens. Et iõ dr in decretis. xlv. di. Qui ſincera intentione extraneos a chriſtiana religione ad fidẽ cupiunt adducere: blandimentis debẽt nõ aſperitatibus ſuadere: nam quicunq; aliter agunt ſuas illic magis q̃z dei probant cauſas attendere. Sunt tamẽ compellẽdi ſi facultas adſit vt fidẽ non impediãt aut blaſphemijs vel malis perſuaſionibus vel apertis perſecutionibus. Hinc eſt quod fideles xp̃i freqũeter cõtra infideles bellũ mouent non vt eos ad fidẽ cogant: ſed ꝑpter hoc ne fidem xp̃i impediãt. Alij ſunt infideles qui quandoq; fidẽ habuerũt ſicut heretici: et tales etiã corporaliter ſunt compellendi vt impleãt qd promiſerũt. Juxta illud luce. xiiij. Exi in vias et ſepes ⁊ cõpelle intrare: vt impleat domus mea. Et in decretis. xlv. di. de iudeis dr. Oportet vt fidẽ quã vi vel neceſſitate ſuſceperunt tenere cogant. Sed dubitat an qui vi recipiunt baptiſmuz ſint baptiſati? Et dicunt doctores q ſi abſolute fuerint coacti nõ ſunt baptiſati: puta ſi per violentiam in aqua ſubmerſi: aliter ſi cum conditione: quia ibi eſt aliquid volunta

tis. Concordat alex. de ales. bona uen. et rich. in. iiij. Hostien. et rai. et hoc vbi s. et habet extra de baptiſmo. maiores. Sed tūc dubitat vtrū pueri iudeorū et aliorū infidelium inuitis parentibus ſint baptiſandi. Et dicunt doctores q̄ nō q̄r vſus ecclie hoc nunq̄ȝ habuit. deinde ꝓpter periculū fidei: quia baptiſati pueri cum ad etatē peruenerint ex ꝑſuaſione parentū de facili fidē dimitterent. Ultimo quia eſſet contra ius naturale. filius enim vſq̄ȝ ad vſum rationis aliquid eſt pr̄is ⁊ ſub cura eius manet: et ideo non debet diſponi de eo aliquid contra voluntatē parentū. Cōcordat rich. in. iiij di. vj. vbi loquit̄ de his omnibus dicēs. q̄ licet nutricibus oculte baptiſare paruulos iudeorū maxime in articulo mortis: ſi hoc facerent credit̄ q̄ nō peccarēt. Sed quid de ritibus infideliū. Ei dicunt doctores q̄ cum regnū humanū deriuet̄ a deo ⁊ ipſe ꝑmittit aliqua mala ne maiora ſequant̄. Unde augu. dicit Auſer meretrices de rebus humanis et turbaueris omia libidinibus Ideo tollerādi ſunt ritus eorū: maxime iudeorū qui ſunt ad vtilitateȝ fidei. Alij aūt ritus ſubſtituēdi non ſunt: niſi ꝓpter ſcandalū vel aliud malū vitandū. vñ helyas in figura xp̄i approbans hec oia: dedit puerum matri dicens. En filius tuus viuit. Et mulier ad helyā: Nunc in hoc cognoui quia vir dei es tu: et verbum dñi in ore tuo veruȝ eſt. Et xp̄s per apl̄os ſolutū lazarū vt dicit euāgeliū hodiernū Joh. xj. deſcriptum: et in ſuo ritu liberum abire permiſit: quia ſeruitia coacta non placent deo: qui nobis concedat vt libere in fide chriſti viuamus: et ad eterna gaudia perueniamus per infinita ſeculorum ſecula. Amen.

¶ Sabbato iiij. hebdomade. xl. xv poſitiones epiſtole de peccatorum contritione. Sermo. xxviij.

Hec dicit do

minus deus. In tempore placito exaudiui te. eſa. xlix. ca. hec verba ſcribūt̄. Pro exordio hui᷒ ſmonis a doctorib᷒ querit̄. vtrū ꝯtritio ſit neceſſaria ad ſalutē? Et dicūt q̄ ſic triplici ratiōe. Primo rōe peti deſtructionis ⁊ diſſolutionis. Naȝ vt habetur de regulis iuris ca. j. et ſunt verba criſo. Unūquodq̄ȝ per quas cauſas componit̄ per eaſdeȝ diſſoluit̄. Sed pctm̄ naſcit̄ et cōponitur per actū volūtatis: puta per velle. Unde augu. li. j. retra. dicit Peccatū ideo peccatū quia voluntarie fit. ergo debet diſſolui p actuȝ contrariū voluntatis puta per nolle. Hinc dauid in pſal. l. Peccatum meū cōtra me eſt ſemper. de pe. di. iij. Tota. Scd̄o ratiōe poſſibilitatis actionis. Nam deus nō requirit ab hoie niſi quod eſt in eius poteſtate Sed ſm augu. nihil eſt in poteſtate hois q̄ȝ ipſa voluntas: et nihil eſt magis in poteſtate voluntatis q̄ȝ actus eius. Hic eccl. xv. ſcribit̄. Ante hoiem vita et mors: bonū et malum: quod placuerit ei dabitur illi. Tertio ratione finis aſſecutionis. Nam illud eſt ſimpliciter neceſſarium. ſine quo finis vltimus haberi nō poteſt: ſicut medicina vel apoſte

matis inciſio neceſſaria eſt: q: ſine ipſa ſanitas nõ habẽtur. Cum igit beatitudo que eſt finis vltimus nr̃ ſine ↄtritione poſt pctm̃ haberi nõ poſſit: ſequit ꝙ ipſa contritio ſit neceſſaria ad ſalutem. Et iſta eſt ratio francisci in.iiij.et in tractatu de cõtritione. dat plurima exempla. Nã qd eſt vtili⁹ baptiſmo de quo ioh̃. iij.ſcribit. Niſi quis renatus fuerit ex aqua et ſpũ ſctõ non intrabit in regnum celorũ: et tamẽ adultis nõ prodeſt ſine ↄtritione. qm̃ qui ficte baptiſat: ſacramentũ ſucipit ꝛ non rez ſacramẽti. Quid ꝑterea neceſſarius eucharistia. de qua ioh̃.vj.ſcribitur. Niſi manducaueritis carnez filij hois: et biberitis eius ſanguinem ã nõ habebitis vit in vobis: et tamẽ ſi quis ſine contritõe cõmuni caret: proculdubio iudiciũ ſibi mãducaret et biberet. Juxta illud aplĩ ad corinthi.xj. Qui mãducat et bibit indigne iudiciũ ſibi manducat et bibit. Quid vtilius paſſione domini. vnde ioh̃.xj.ſcribit. Expedit vt vn⁹ hõ moriat ꝓ pplo. Et luce vltimo. Oportebat pati xp̃m. et tñ ſine contritione iude non profuit ꝛ cum cõtritione latroni paradiſum donauit. vnde iero. O lachrima cõtritionis humilis tua eſt potentia: tuũ eſt regnũ: tribunal iudicis non vereris: amicorũ tuorũ accuſatori bus ſilentiũ imponis: nõ eſt qui te accedere vetet: ſi ſola intras: vacua nõ credibis crucias magis diabolũ q̃z pena infernalis. quid plura: vicis inuicibilem: ligas omnipotentem. inclinas filium virginis. hinc dñs pe. eſa. peccatori contrito dic̃ in tpe placito cõtritõis exaudiui te

Que ſunt verba ꝓpoſita p̃ntis epl̃e declarande. ¶ Jn qua tres vtiles q̃runt de ↄtritione queſtiones. Pri eſt de ſui diffinitione. in principio. Scd̃a eſt de ſui conditiõe. ibi. laudate celi. Tertia eſt de ſui fructificatione. ibi. Et dixit ſyon.

¶ Queſtio prima de diffinitiõe cõtritõis. ſ. quid ſit cõtritio: ꝛ vñ dicat

q Uerit a doctoribus quid ſit contritio ꝛ vnde dicat vel noiet. Et dicunt ſeptẽ per ordinẽ ad queſtionez reſpondendo. Primo dicũt ꝙ cõtritio eſt dolor volũtarie aſſumptus ꝑ peccatis cũ propoſito cõfitendi ꝛ ſatiſſaciendi. Et hic dolor ideo cõtritio dicitur: q: ſic in naturalibus aliquid dicitur conteri: qñ in minimas partes redigit. Jta cor peccatoris dicit conteri: qñ affectus peccati ſcd̃m omnẽ ſui partẽ in eo omi modo confringit. Secundo dicũt ꝙ cor peccatoris veneno pcti velut vas fictile plenũ eſt: ꝓpter ꝙ pctõri bus dñs per ioelẽ. ij.ca. dicit Scindite corda veſtra. Tertio dicũt ꝙ duabus molis cor pctõris frangi et conteri debet. vz mola ſpei. iuxta il lud eſa.l. Qui ãbulauit in tenebris vz peccatorũ ꝛ non eſt lumen ei ſpei in nomine dñi. Et mola timoris dicens cum aplo ad hebr.x. Quã horrendum eſt incidere in man⁹ dei viuentis Una eſt ex ↄſideratiõe diuine miſericordie: altera eſt ex cõſideratione diuine iuſticie: ꝛ vna ſine altera nõ valet. Hinc deutro.xxiiij. dicitur Non accipies loco pignoris inferiorem aut ſuperiorẽ molã. Nã ſuperiori. vz ſpei: multi ad baratruz diaboli deuoluti ſunt. Et mola in

ſerſor timoris chaym ⁊ iudas dam
pnati ſunt. Quarto dicūt ad quid
conterit cor peccatoris quia aia ad
imaginē dei facta: ⁊ ex pctis deni
grata ⁊ indurata reformat ⁊ emolli
tur. q: eccl. iiij. ſcriptū eſt. Cor durū
male habebit in nouiſſimo. Quin
to dicunt ꝙ ſicut attritio prouenit
ex timore: quia Initiū ſapientie ti
mor dñi: ita ꝯtritio ꝓuenit ex amo
re. Sexto dicunt ꝙ attritio eſt do
lor qui habet de magnis peccatis
Contritio eſt dolor oium pctõꝝ: vñ
attritus velut mōs lapidū murmu
rando ꝯtra redarguentem cū ab ali
quibus pcis que ſibi parua aut nul
la vident ſtrepitū facit. Contritus
ꝟo velut mons pulverum ſine mur
mure in terra humiliter procūbens
patri ſpūali obtemperanter obedit
Hinc dauid in pſal. Sacrificiū deo
ſpiritus ꝯtribulatus. l. di. ponderet
de pe. di. j. Lachryme. ⁊ di. ij. §. op
ponitur. Septimo dicūt ꝙ attritio
eſt dolor de peccatis qui elicit a vo
luntate. Contritio ꝟo nō habetur
niſi per grām. Sed diceret aliquis
et quomodo ergo imputat mihi ſi
cōtritionē nō habuero. Cui reſpon
detur: fac qđ in te eſt per attritionē
quia ſecure habebis cōtritionē. Cū
dñs apoca. iij. dicat Ego ſto ad ho
ſtium ⁊ pulſo: ſi quis audierit vocē
meā: ⁊ aperuerit ianuā introibo ad
illum ⁊ cenabo cū illo: ⁊ ille mecū ſi
cut. iiij. Regū. iiij. ca. figuratum eſt
quot filij vidue offerebāt vaſa ⁊ illa
infundebat oleū. Offer ergo cor at
tritum deo peccator: quia illud ſtati
dñs faciet contritū: cū attritio ⁊ cō
tritio idē eſſentialiter ſint: differant
tñ ſicut oculus dormientis ⁊ vigilā
tis: quia primus ad tps eſt viſione
priuatus: alter eſt viſioni ꝯiunctus
Ita ⁊ attritio eſt ſine grã. Cōtritio
eſt gratie ſociata. patet ergo quid
ſit cōtritio ⁊ vnde dicatur. amodo
cetera dicemus.

¶ Queſtio ſecunda de conditione contritionis.

Querit a doctoribus quā
tus dolor haberi debeat
pro pctō. Et dicunt ſeptē
per ordinē ad hoc reſpon
dendo. Primo quod eſt vnus gra
dus ꝯtritōis qui dr ſupabundās: ⁊
eſt dolor vehemens ex rōe ⁊ ſenſua
litate ꝓcedens: qui tm̄ augmentat
vt omnis pena pcti remittatur: ſic
accidit magdalene Luce. vij. Cui
bis a dño dictū eſt. Remittuntur ti
bi peccata tua q: primo dimiſſa eſt
culpa. ſcđo dimiſſa eſt pena. Hinc
Jerony. ait Lachryma cōtritionis
extinguit ignem eternalē: quē tota
aqua nō extingueret occeani. Se
cūdo dicūt quod eſt aliꝰ gradus cō
tritionis qui dicit abundans: et eſt
dolor ex ratione ꝓcedens ⁊ ſenſua
litatē attingens: ꝙ ex ratione proce
dit neceſſitatis eſt vt dicetur: ſed ꝙ
ſenſualitatē attingat perfectionis:
quia vt aplus ad Gala. v. dicit. Ca
ro concupiſcit aduerſus ſpm̄. Hinc
math. xxvj. dñs dicit. Spiritus qdē
promptus eſt caro aūt infirma. Di
cit tamen btūs Bonauē. in. iiij. di.
xvj. ꝙ nō vere ꝯtritus apparet qui
dampna rerū tpalium deflet: ⁊ pec
cata flere non poteſt. vnde Grego.
ait. Durus eſt cuius mētis dolorē
oculi carnis nequeūt declarare: ſꝫ
ſciat ſe culpabiliter durū qui deflet
dampna tpis vel mortē amici: ⁊ do

lorem pcti non oſtendit lachrymis
Et dicitur culpabiliter durus vel ſe
quela pcti ade:vel diſcuſſiōis negli
gentia pctōrū. Uerū hec verba gre
gorij illis dicunt qui pro tpali dam
pno potius q̃ʒ pro ſpūali atqʒ cici/
us plorant. non aūt illis qui ex hu/
miditate cerebri flere nō poſſūt.qd
facile intelliget qui verba illa lege/
rit.de peni.di .iij.§. Sed quid lege
re conuenit. Tertio dicūt quod eſt
alius gradus contritionis qui dicit
ſufficiens que eſt vera diſplicentia
ratōis de peccato:⁊ hic dolor eſt ne
ceſſarius ad ſalutē:qm̄ ſufficit ad ex
piationē pcti. Hinc dauid in pſal.
l. Cor contritum ⁊ humiliatū deus
non deſpiciet.de pen.di.j.ca.ij.⁊.c.
in actiōe. Et pſal.xxxij. dicit. Dixi
confitebor aduerſum me iniuſtitias
meas:⁊ tu remiſiſti impietatē pecca
ti mei.xvij.q.j.§. Si ergo de peni.
di.j. Dixi. §.et his auctoritatibus
⁊ ca. vl. Et di.iij. illud ꝟo. Quar/
to dicunt ꝙ talis diſplicētia ratiōis
eſt omni peccatori ꝯgrua. Et ratio
eſt quia in voluntate hois: ſūt duo
actus contrarij.ſ.velle ⁊ nolle,quo/
rum primus eſt ad bonū proſequē/
dum:alter ꝟo ad malum fugiendū:
ſicut in intellectu eſt actus affirmā/
di ꝓpter verū:⁊ actus negandi pro
pter falſum. Primo actu peccatū
ducitur ad memoriā:quia nemo po
teſt ꝯteri de peccato cuius nō recor
datur. Hinc epo epheſino apoca.
ij.dicit. Memor eſto itaqʒ vnde ex
cideris ⁊ age penitentiā. Secūdo
actu peccatū deteſtat tanquā diui/
ne grē ꝓuatiuū:infinite pene indu/
ctiuū. Eterne glie amiſſiuū. Et di/
uine maieſtatis offenſiuum. Hinc
Jere.iij.peccatori dicit Recordare
pauptatis. ecce primū. trangreſſio
nis.ecce ſcd̄m abſinthij. ecce tertiū
⁊ fellis. Ecce quartū. vnde propha
dicit Memoria memor ero et tabe
ſcet in me anima mea. Et ſicut ad
primū actū ſequitur gaudiū. vnde
deus per ꝓpham Exultent ⁊ leten
tur qui volunt iuſticiā meā. Ita ad
ſcd̄m ſequit triſticia. Hinc macha.
iiij.ſcribitur.elyſias cōſternatus eſt
anio ⁊ deficiebat q: non qualia vo
luit talia contigerit. Et ſcd̄um intē/
ſionem horū actuū ſequitur maius
gaudium vel maior triſticia. Hinc
Augu.ait Quia felicitas eſt ſumme
volita: in ea eſt ſumma delectatio.
Et q: mia eſt ſumme nolita: in ea
ſumma eſt triſticia. Cū igit hō no/
lit pctm̄ propter prauitatē eius ad
ſuū actū nolēdi ſequit triſticia ſm
illud Joc.x. Tedet animā meā vite
mee Et quāuis hec triſticia attritio
ſit.tn̄ vt ſupradictū eſt:ſtati per diui
nam grām efficit ꝯtritio ſicut appa
ruit in filio prodigo. Luce.xv. qui
attritus dixit.peccaui:⁊ audiuit:ci/
to ꝓferte ſtolā primā.vʒ primā gra
tiam. Quinto dicūt ꝙ talis diſpli/
centia rationis contra pctm̄ eſt me/
dicina optima et cōuenientiſſima.
Cuius ratio eſt q: maxima egritu/
do:maxima indiget medicina. vñ
Jerony.ad matrē et filiaʒ in gallijs
cōmorantes. Quod ſatis dolet ma
iori dolore expellit:ſed pctm̄ eſt ma
xima egritudo:quia teſte iacobo.j.
ca.peccatū cuʒ ꝯſummatū fuerit ge
nerat mortē.ergo indiget exceſſiua
pena.iuxta illud deutero. xxv. Pro
menſura peccati erit plagarū mod⁹
Sed triſticia eſt talis exceſſiua pena

quia multi ſelegerũt mortez: que eſt vltimũ terribiliũ vt careret triſticia vt legit de ſampſõe et ſaule Scribit eni prouer.xvij. Animus gaudens etatem floridã facit: ſpũs triſtis deſiccat oſſa. Et aug. de ciui. dei dicit Spiritus qui ſũt in purgatorio ⁊ in inferno nulla penitus pena afflicti ſunt acriori triſticia: et hoc fit vt peccati delectationi correſpõdeat pena. Sexto dicunt ꝙ hec medicina non ſolum de facili inuenit ſed eſt facilis cure: nam ſicut medicina que de facili non inuenitur ad querendum: damnũ ⁊ faſtidiũ generat vt putauit in muliere fluxu ſanguinis fatigata. luce. viij. Ita ⁊ medicina que eſt diuturne cure: nõ modo infirmũ ſʒ ⁊ ſibi ſeruiẽtes atqꝫ medicũ grauat. vñ eccl'. x. ſcriptũ eſt Languor plixior grauat medicũ. Contritio ꝟo ⁊ faciliter inuenit quia ꝫm Augu. de libero arbitrio. Nihil eſt magis in poteſtate hominis ꝗ̃ʒ ipſa voluntas vt ſupradictũ eſt. Et nihil eſt magis in poteſtate voluntatis ꝗ̃ʒ actus eius: ⁊ celeriter curat. quia dauid dicit in pſal. Dixi cõfitebor aduerſum me ⁊ tu remiſiſti impietatez peccati mei. Septimo ⁊ vltimo dicũt ꝙ hec medicina integerrime ſanat quia in pſal. ſcriptum eſt. Qui ſanat cõtritos. Hec omnia denotãtur in hac preſenti epiſtola hodierna: que poſtꝗ̃ʒ in prima ꝑte cõtrito dixit. In tꝑe placito. vʒ cõtritionis exaudiui te: ⁊ in die ſalutis auxiliatus ſum tui ꝑ grãm: et ſeruaui te ne perires in mortali: et dedi te in fedꝰ ppli: vt conſideret in cõtritione. vt ſuſcitares terrã per exemplũ. ⁊ poſſideres hereditates. vʒ patrũ diſſipatas ꝑ angelos malos: vt dices his qui vincti ſunt pcõ: exite. ſ. ab eo per contritionem. ⁊ his qui in tenebris ſunt reuertimini. vʒ a pcõ: Et poſtquã figuratiue dixit bona grĩe que habentur per ꝯtritionẽ. In hac ſecunda parte inuitat ad grãs agendas dicens: laudate celi. et reliqua que de ſe plana ſunt.

¶ Queſtio tertia de contritionis fructificatione.

Queritur a doctoribꝰ. Quot ſunt fructus contritionis Et dicũt breuiter ꝙ ſunt ſeptem. Primus dicitur peccatorũ remiſſio. vnde glo. ſuper illud pſal. Sacrificiũ deo ſpũs contribulatus: dicit. Cordis ꝯtritio eſt ſacrificiũ in quo peccata ſoluuntur Alius fructus dicitur ſceleris miſeratio. vnde. ij. Reg. xij. ſcribitur. qđ cũ dauid per cõtritionẽ dixiſſet peccaui. ſtati nathan ꝓpħa dixit: pcm̃ tuũ tranſlatũ eſt a te. Tertius fructus dicit ſalutis initiatio. vñ Gre. Cõtritio apoſtema pungit: confeſſio aperit ſatiſfactio cataplaſma appouit. Quartus dicitur grẽ infuſio: vt claruit in ezechia rege. eſa. xxxviij. Quintus dicit mundi deſpectio. Hinc Criſo. in li. de cõpunctione cordis ait Sola cõpunctio eſt que facit aiam horreſcere purpurã. deſiderare ciliciũ: amare lachrymas: fugere riſũ. Sextus dicit ad glĩam diſpoſitio. vñ Caſſio. ſuper pſal. vj. Cõtritio lugẽtes ꝯſolat penitẽtes emũdat diabolũ fugat xp̃o ꝯciliat. Septimus dicit grĩe impetratio ſicut notũ eſt Luce. xxij. in latrone contrito: cui dixit dñs: hodie

mecū eris in paradiſo. Hinc in tertia parte huius ep'le: querenti contrito ⁊ dicenti: dereliquit me dñs: ⁊ dñs oblitus eſt mei. rñdit Nūquid obliuiſci poteſt mulier infantē ſuū: vt non miſereat filio vteri ſui. Et ſi illa oblita fuerit: ego tñ non obliuiſcar tui: dicit ſcd̄m eccleſiā dñs oīps qui ſcd̄m euāgeliū hodiernū Joh. viij. deſcriptū eſt lux mūdi: q nobis grām contritiōis donare dignetur Qui viuit ⁊ regnat in ſcl'a ſ. Amen.

Feria. ij. de paſſiōe expoſitionis ep'le de ſacra ꝯfeſſiōe. Sermo. xxix.

Factū eſt verbum dñi ad ionam prophetam ꝑo dicēs. Surge ⁊ vade in niniuē ciuitatē magnā et ꝑdica in ea. Jone. iij. hec verba ſcribuntur. Pro exordio huius ſermonis a doctoribus queritur. Utrum predicatori qui ſe dicit miſſum a deo ſit ſibi credendū Et dicunt ꝙ nō: niſi ꝓbet illud ſicut moyſes probauit miraculo. De cōſecra. di. ij. Reuera. Et. iiij. ca. exo. dicitur. Fecit moyſes ſigna coram ppl'o: ⁊ credidit pp'lus: ſed tñ ſufficit ad probationē litterarū teſtimoniū vnde neqꝫ clericus admittit niſi mittat. extra de hereticis. cū ex merito §. j. Hinc deus predicationē Jone oſtendit miraculo vt patet in. j. ⁊. ij. libri eius. Et ſcd̄o factum eſt verbū dñi ad eū vt dicunt verba propoſita preſentis ep'le declarāde In qua de ſacra ꝯfeſſiōe que ē vna ps ꝑncipalis ſacramenti pn̄ie quā niniuitis Jonas predicauit tres vtiles queſtione querunt. quaꝝ Prima eſt de ſacre ꝯfeſſiōis preceptōe. in principio Alia eſt de ſacre ꝯfeſſionis cōditione. ibi. Adhuc quadragina dies. Tertia eſt de ſacre cōfeſſionis fructificatione. ibi. Et crediderūt viri niniuite. ⁊ reliqua

Queſtio prima de ſacre confeſſionis preceptione.

Queritur a doctoribus. vtrū confeſſio cadat ſub precepto. vꝫ quod homines teneantur de neceſſitate ſalutis pcā ſua ſacerdoti confiteri. Et dicunt ꝙ eſt de neceſſitate. xij. preceptis. Primū preceptuꝫ datū eſt in lege nature. vnde glo. ſup illud Gene. iij. Adaꝫ adā vbi es. ſic dicit: verba ſunt increpantis et ad ꝯfeſſionē monentis vel cogētis. Hoc preceptum ſic declarat ratione. Nā act⁹ ꝟtutū moraliū ſunt de iure nature ſed ꝯfeſſio non ſolum eſt pars ſacramenti penitētie: ſꝫ etiā actus ꝟtutis moralis. Cōcordat Richar. in. iiij. di. xvij. q. ij. ar. ij. Secundū preceptum eſt in lege ſcripture. Nam cū in confeſſione oporteat tanquā in ordinato iudicio aliū eſſe reū: et aliū iudicē. et reus ſit penitens: qui velut in iudicio ſpōtaneo ſpōte pcā ꝯfitetur. iudex ꝑncipalis eſſe nō poteſt: niſi qui poteſt pctā dimittere: abſoluere ⁊ ligare. hic ſolus de⁹ eſt et ideo ſibi ſoli ꝯfeſſionis iudicium cōpetit: ⁊ quia tp̄e legis nature hoībus recens eius erat memoria: ideo mentalis ꝯfeſſio ſufficiebat: de qua in pſal. xxxj. propħa dicit Dixi confitebor abuerſum me ⁊ reliqua. xvij q. j. §. Si ergo. de peni. di. j. Dixi et di. iij. Illud ꝟo. Tp̄e ꝟo legis ſcripte deus per ſacrificia innotuerat hominibus: ⁊ iā pontificē conſtitu

erat in terra. Et ideo preceptū fuit
hoies confiteri vocaliter: indiſtin/
cte tñ ⁊ generaliter per determinati
onē ſacrificiorū. vnde in.iiij.ca. Le/
uitici ſcd̄m quantitatē culpe deter
minatur quantitas pene. Tertium
preceptū eſt in lege grē in qua xp̄s
carnem aſſumpſerat: vbi figurati/
ue precepit ipſe peccatorem debere
oſtendi ſacerdoti tanquam vicario
ſuo. Hinc math.viij. leproſo ipſum
peccatorē ſignificanti dixit: vade ⁊
oñde te ſacerdotibus. de pen.di.iij.
§.hoc idē.⁊ ca. quē penitet.⁊ di.vj.
Qui vult. Quartū preceptū ponit
math.xvj. quando dn̄s dixit petro
Quodcunq; ligaueris ſup terrā erit
ligatū ⁊ in celis. xx.di. In p̄ncipio.
xxij.di. Sacroſancta. xxiiij.q.j.
Quodcunq;. Et ca. legantur. et.q.
iij. Si habes. Et de pen.di.iij. peni
tentes. Extra de ma.⁊ obe. Solite
Extra. qui filij. ſunt le. per venerabi
lem. Quintū preceptū ponit Joh.
xx. quando xp̄s dixit diſcipulis. Ac
cipite ſpiritum ſcm̄ quorū remiſeri/
tis pctā remittuntur eis. j.q.iij. Re
miſſionē. xj.q.iij. Nihil. xxiij.q.j.§
Si autē.⁊ ca. loquitur. de pe.di.iij.
Deus diffinitionē. et di.iij. Adhuc
inſtant. de conſecra.di.iiij. Quomō
Sextum preceptū ponitur Johā.
xxj. quando xp̄s dixit petro: paſce
oues meas. viij.q.j. In ſcripturis.
xxv.q.iij. Diuinis. de elec. ſignifica
ſti. de ma.⁊ obe. Solite. Septimū
preceptū ponitur Jaco.v. dicentis
Confitemini alterutrū peccata via
xxv.di.§. Criminis. de penitē.di.j.
Econtra. Octauū preceptū ponit
prouer. xxviij. vbi ſalomō ait. Qui
abſcondit ſcelera ſua nō dirigetur.
Nonū preceptū ponitur de peni.
⁊ remiſſi.cap. Omnis. vbi dicitur.
Omnis vtriuſq; ſexus fidelis poſt/
quā ad annos diſcretionis puene/
rit: omnia ſua ſolus pctā ſaltē ſemel
in anno fideliter confiteat proprio
ſacerdoti: et iniunctā ſibi penitētiā
pro viribus ſtudeat adimplere. Et
intelliguntur hic anni diſcretionis
quinq; āni. vt habet in gloſa extra
de delictis puerorū. Decimū pre/
ceptum habetur ab ambroſio in li/
bro de paradiſo dicente. Nemo iu/
ſtificari poteſt a pctō quod nondū
confeſſus fuerit. Undecimū prece
ptum. de peni.di.j.ca. Si cui.§.ex
his. vbi dicitur. Nullus añ confeſſi
onē oris et ſatiſfactionem opis pcti
abolet culpā. Duodecimū ⁊ vltimū
preceptū eſt doctorū. Naʒ Inno. ſu
per ca. Omnis. Et archi. ſup cap̄.
Ille rex. de peni.di.iij. vident dice/
re ꝙ qui peccat mortaliter ſtatim te
netur ad confeſſionē ſaltē ad propo
ſitum eius ⁊ ſi nō ad actū. Quāuis
Bonauen. dicat ꝙ non eſt bn̄ con/
tritus qui habet tp̄us ad ſacerdotē
poteſt diſponere ad confeſſioneʒ ⁊
nō confitetur: poteſt tñ ſcd̄m eū lay
cus peccator differre vſq; ad annū
cauſa oportuni tp̄is. et inueniendi
meliorē ſacerdotē non tamē religio
ſuʒ ⁊ forte etiā ſclaris cleric⁹. Oēs
tamen doctores dicūt ꝙ ad termi/
num vnius anni quilibet tenet con
fiteri ſemel ad minus: nec papa di/
ſpēſare poteſt niſi de tpe: nec aliter
pcōr poteſt eſſe contritus cū contri
tio dicat propoſitū confitendi: nec
ſibi ſuffragia ecclīe aliter proſunt:
vt dicit Grego. de pe.di.j. Qui vult
Hoc idē affirmat Aug. et etiā dicūt

doctores ꝙ xpianus tenetur plu/
quā ſemel in anno confiteri. Pri/
mo ratione ſacramēti. Scdo ratio
ne periculi. Tertio ratione dubij.
Quarto ratione ſtimuli. Quinto
ratione voti. et ſi alie rationes ſunt
ad iſtas reducunt. Ex his omnib⁹
plene colligitur arduū ⁊ neceſſariū
preceptum confeſſionis. Et hoc eſt
quod precepit dñs Jone prophe: vt
predicaret niniuitis dicente prima
parte huius ep'le. In diebus illis vz
amaſie regis iuda. nam eo tpe pro/
phauit ionas: ſicut dicit. iiij. Regū
xiiij. Factum eſt verbū dñi ad ionā
propham. vz per internā inſpiratio
nem. ſcdo quia primo fugerat a fa/
cie dñi: ſed quare fugit primo ait Je
rony. in plogo qui incipit. ſctm Jo
nas fugit primo: q: ſciebat miſeri/
cordiā dei ⁊ ꝙ ſtati parceret: ſi con/
uerterent et ipſe mēdax remaneret
Item quia videbat in ſpū ꝙ côuer/
ſio gentiū qui figurabatur in ꝯuer/
ſiōe niniuitarū erat futura abiectio
ppli ſui. ſ. iudeoꝝ. fugit ergo ⁊ intro
iuit mare et paſſus eſt naufragiū et
deglutiuit eum piſcis ⁊ poſt eū euo
mit. ſicut habetur. j. ⁊. ij. ca. ſui libri
Et tunc factū eſt verbū dñi. ij. ad eū
dicens. Surge q: quaſſatus fluctī
bus maris iacebat in littore ⁊ vade
in niniuen ciuitatē: magnā quā ni
nus eius edificator ſuo nomine ap
pellauit. Et predica in ea predica/
tionē quā ego loquor ad te: nō quā
tu finges: quia predicatores verba
dei predicare debent. Hinc xps Jo
han. vij. dixit. Uerba q̄ ego loquor
vobis ſpūs et vita ſunt: ſed de hoc
alias. Et ſurrexit ionas ⁊ abijt in ni
niuee iuxta verbuz dñi. Et niniue
erat ciuitas magna itinere triū die/
rum. i. tanti ambitus ꝙ vix itinere
triū dierū poterat terminari. Et ce
pit ionas introire in ciuitatē iter di
ei vni⁹. Aut q: adiutorio diuino vna
die iter totū feſtinatiōe compleuit
Aut q: predicauit in tertia parte vr
bis: ⁊ ſermo ꝯfeſtiz ad alios puenit
Aut quia geometre dicunt ꝙ linea
ducta a centro ad circūferētiaz que
eſt media pars linee dyametri côti
net ſextā partē circuli: ex quo patet
ꝙ tota dyameter côtinet tertiā: Jo
nas ho non circuiuit ciuitatē ſed ſo
lum dyametrum peragrauit. quod
vna die facere potuit.

¶ Queſtio ſcda de contritione ſa/
cre confeſſionis.

Querit a doctoribus quas
conditiōes habere debe/
at ſacra côfeſſio. Et quā/
uis comuniter dicāt ꝙ ſe
decim côtinent in his verſib⁹. Sit
ſimplex hūilis: ꝯfeſſio pura fidelis
Atq̧ frequēs nuda diſcreta libens
verecūdia. Integra ſecreta lachry
mabilis accellerata. Fortis et accu
ſans ⁊ ſit parere parata. Quas con
ditiones alibi declaraui. Tamē q:
comuniter in quadrageſima côfitē/
tur omēs: ſm qd ego inuenio in di
uinis ſcripturis. xij. quadragenas
ita ſacra côfeſſio. xij. debet habere
conditiones. Primo eni inuenio
geñ. vij. quod quadraginta diebus
inundauit diluuiū ſup terrā quo fu
it omnis caro conſumpta. Ex quo
q̄drageno habet prima confeſſiōis
côdicio q̄ dicit lachrymoſa. ſic eni
per inundationē diluuij q̄draginta
diebus deleta fuit omnis caro. ita

per contritionē cordis.ꝛ lachrymationē corporis delet omne pctm̄: vt patuit in magdalena Lu.vij. Scḋo inuenio geñ. viij ꝙ poſt q̄dragin/ta dies noe aperuit arce feneſtram ꝛ emiſit coruum. ex quo habet alia conditio que dr̄ doloroſa: quia ad inſtar noe verus penitens aperit feneſtrā cordis ꝛ emittit omne pctm̄ atq; diabolum dicēs. ioh.xij. Nūc iudiciū ē mūdi Nec vacat a miſte/rio ꝙ coruus nō eſt reuerſus: quia ſic diabolus ad penitentem nō eſt amplius reuerſurus. Ait eni beatus ambroſius. Penitentia eſt cōmiſſa mala plangere: ꝛ plangenda iterū nō cōmittere. de pe. di.iij. circa pn/cipium. Tertio inuenio exo.xxiiij. ꝙ moyſes quadraginta diebus ie/iunans ſuſcepit legē. ex quo habet alia conditio que dr̄ luminoſa. Nā ſicut lex mentes illuminat. ita ꝯfeſ/ſio ipſas clarificat. vnde Criſoſto. ſuper math. Penitentia cor emun/dat ſenſus illuminat. Quarto inue nio leui.xij. ꝙ mulier que peperat maſculū quadrageſimo die ad par tu cum hoſtijs ad templū veniebat. ex quo habetur alia conditio que dicitur amoroſa. Nam ſicut mulier puerpera q̄drageſimo die taberna culuz poteſt intrare: ita peccator p confeſſionē amori diuino recōcilia tur: ꝛ bona eccl'ie participat dicēs cū pph'a. Particeps ego ſum oim̄ timentiū te. Hinc de pe. di. j. cap. Qui vult. Aug. dicit. Credendum eſt: ꝛ pietas fidei expoſtulat crede/re: ꝙ oēs elemoſine totius eccl'ie ꝛ opationes ꝛ opa iuſticie ꝛ mie ſue currāt recognoſcēti mortē ſuā ad cō uerſionē. Quinto ieiunio muneri

xiij. ꝙ exploratores miſſi a moyſe poſt quadraginta dies redierūt. ex quo habetur alia cōditio que dicit cogitoſa: quia ſicut illi terrā pmiſſionis attente cōſiderauerūt. ita peccator quando vult confiteri debet cogitare peccata ſua dicens cū eſa. xxxviij. Recogitabo tibi oēs ānos meos in amaritudine aie mee. Sexto inuenio deutro.ij. ꝙ filij iſrl'ſteterunt q̄draginta annis in deſerto Ex quo habet alia cōditio que dicitur continuoſa: quia ſicut illi forti/ter pſeuerauerunt vſq; ad terrā promiſſionis. ita pcōr fortiter in bono cōtinuare nō reclinet. Et diabolus illud luce.xj. dicat. Reuertar in domū meā vnde exiui. De pe. di.iiij. Reuertar. Septimo inuenio. iij. regū.xix. ꝙ helyas in fortitudine cibi angelici quadraginta diebus venit ad montez dei. ex quo habetur alia conditio que dicit deſideroſa Nā qui nō habet deſideriū et ppoſitum ſumendi dn̄icū corpus in paſcate confeſſio ſua nō prodeſt: quia idem preceptū eſt de confeſſione et communione. vt patet extra de pe. et remiſ. omis. Octauo inuenio ezech.iiij. de mādato dn̄i quadra/ginta diebus dormiuit ſup lat' ſuū dextū. ex quo habet alia conditio que dicit ſpecioſa: nam per lat' dextrū ſpecioſitatē puritatis ꝯfeſſiōis poſſumus intelligere: que puritas cōſiſtit vt confeſſio fiat abſq; duplicitate ꝛ mendacio. Nam.xxij.q.ij. Cum hūilitatis. augu. dicit. Cum humilitatis cauſa mentiris: ſi non eras peccator anteq̄; mētireris: mētiendo efficieris. Nono niuenio math.iiij. ꝙ xp̄s poſt quadraginta

dies vicit teptatoꝛē. ex quo habetꝛ alia conditio que dicitꝛ ponderoſa. quia ſicut xp̄us pondere diſcretiōis diabolū ſuperauit: ſic penitēs pondere diſcretionis ſuum peccatum dicat vt inhoneſte nō loquatꝛ Scribitur eni extra de offi. cuſto. cap. j. Oia cū diſcretione agātꝛ que oium virtutū noſcitꝛ eſſe mater. Decimo inuenio in doctoꝛibus et patet per euangelia ꝙ xp̄s quadraginta hoꝛis ſtetit moꝛtuus. ex equo habetur alia conditio que dicitꝛ penoſa Nā ſine contritione nō valet confeſſio quā ſemp debet habere peccatoꝛ vſꝗ ad paſca. i. vſꝗ ad tranſitū moꝛtis. Nā in pſal. l. ſcriptū eſt. Coꝛ cōtritū et humiliatū deꝰ nō deſpiciet de peni. di. j. ca. ij. Undecimo inuenio actu. j. ꝙ xp̄us poſt q̄draginta dies aſcendit in celū. ex quo habetꝛ alia conditio que dꝛ glorioſa: quia per penitentiā homo venit ad gloriam. vnde aug. in libꝛo de penitentia dicit Cōfeſſio eſt ſalus aiarū diſſipatrix vitioꝝ: reſtauratrix virtutū oppugnatrix demonuꝫ. qd plura: obſtruit os inferni: poꝛtas apit paradiſi. Duodecimo inuenio ione iij. ꝙ ipſe de mandato dn̄i niniuitis pꝛedicauit penitentiā qudraginta dierū. ex quo habetꝛ alia conditio que dicitꝛ operoſa: quia ſine opere ſatiſfactionis cōfeſſio nō valet. extra de reg. iuris cap̄. pctm̄. libꝛo. vj Non dimittitꝛ peccatuꝫ niſi reſtituatur ablatū. ſꝫ de his ſatis. amodo alia dicemus ſufficit ſcire ꝙ confeſſio debet eſſe lachꝛymoſa: doloꝛoſa luminoſa: amoꝛoſa cogitoſa: continuoſa: deſideroſa: ſpecioſa: ponderoſa: penoſa: glorioſa: operoſa.

¶ Queſtio tertia. de fructificatione confeſſionis.

Queritꝛ a doctoꝛibus quot ſunt fructus cōfeſſionis. Et dicunt ꝙ. xij. Pꝛimus quoꝛū dꝛ mentis illuminatio que illuminat ex peccatoꝛuꝫ conſideratione. Hinc iere. iij. dicit. Leua oculos tuos ꝛ vide vbi nunc pꝛoſtrata ſis. Itē ex obediētia ꝛ humiliatiōe vt patet in ceco nato ioh̄. ix. dicente. Abij: laui et vidi. Item ex confeſſionis inſtructione qui ad hoc tenetꝛ vt dicit Alex. ꝛ bonauen. in. iiij. di. xvij. Scd̄us dꝛ miſericoꝛdie impetratio. vnde ꝓuerb̄. xxviij. Qui abſcondit ſcelera ſua non dirigetur: qui aūt cōfeſſus fuerit et reliquerit ea miſericoꝛdiā ꝯſequetꝛ. Tertius dicitꝛ a moꝛte ſuſcitatio: nā ſm̄ doctoꝛes. In penitentia gratia infunditꝛ ſicut in baptiſmo qua peccata remittuntꝛ. vnde iero. dicit. Penitētia eſt ſcd̄a tabula poſt naufragiū Et ideo ꝓuer. x. dicitꝛ. Os iuſti vena vite. Quartus dꝛ a demone liberatio. vnde iob. xxvj. dicit. Saluabit te. ſ. dn̄s per cōfeſſionē ex oꝛe an guſto latiſſime. Quintꝰ dꝛ aie purgatio: quia ipſa cōfeſſio purgat peccata moꝛtalia et venialia: qm̄ ſi eſt ſacramentalis. facit hoc cōtritione cōfitentis ꝛ humilitate cōfeſſionis oꝛatione ſacerdotis et vi clauiū taꝫ quo ad culpā: ꝗꝫ quo ad penam in parte vel in toto: ſi aūt non eſt ſacramentalis facit hoc tribus et non vi clauiū. Ideo de aīa cōfeſſa dicitꝛ in pſal. Confeſſio ꝛ pulchꝛitudo in cōſpectu eius. de pe. di. iij. Totā. Sextus dꝛ pacificatio. vnde eſaie. lvij. Creaui fructum labioꝛū pacē. ideꝫ

cõfeſſio figurata eſt in ramo oliue quē tulit columba ad veſperā.gen. viij. Septim⁹ dr̄ ↄſciētie alleuiatio vñ in pſal. In voce exultatiōis ⁊cō feſſionis ſonus epulãtis. Et puer. xv. Secura mens quaſi iuge cōuiui um. Octauus dicit diaboli ↄfuſio Hic aug. dicit in libro de pnīa ꝙ cō feſſio eſt oppugnatrix demonū: vt patuit in quodam ſacerdote qui co gnouerat vxorem dñi militis ville ſue: quē miles cauſe ſuſpitionis du xit ad demoniacū qui omnia reue labat ſecreta: ſed hoc timens ſacer dos et euadere nō valens intrauit ſtabulū et famulo militis cōfeſſus eſt: et ſic demon ↄfuſus nihil de eo potuit dicere niſi ꝙ ligua extranea dixit: in ſtabulo ſe purgauit. No nus dicit peccatoꝝ remiſſio. Unde in pſal. Dixi confitebor. ⁊ reliqua. Decimus dr̄ pro pctīs ſatiſfactio tum auctoritate clauiū. math. xvj. tum propter verecundiam. vnde in pſal. Cōfuſio faciei mee opuit me. Nam ſm̄ augu. qui erubeſcit pro xp̄o dignus eſt venia. Undecim⁹ dr̄ gratie augmentatio. nam ꝓpter humilitatē cōfeſſionis deus infun dit maiorē gratiā: et etiā ex cōtritio ne ſecundum alexan. vnde in pſal. Hec me cōſolata eſt in humilitate mea. Ultimus dicit dei glorifica tio. Et ideo dauid in pſal. Confite mini dño quoniam bonus. Ex his igit patet quantum bonū eſt peni tentiā agere ad exemplū niniuita rum qui crediderunt dño: et p̄dica uerunt ieiuniū: et veſtiti ſunt ſaccis i. veſtibus humilibus. cetera patēt Et non fecerunt ſicut iudei: qui mi ſerunt miniſtros ad capiendum ſe ſum vt dicit euãge. hodiernū ioh. vij. deſcriptū. O inſenſati et miſeri qui ad predicationē dñi penitentiā nō egiſtis. Nos ṽo oĩno peniten tiam agamus et pctā confiteamur vt gratiaꝫ conſequamur. preſtante domino noſtro ieſu xp̄o. Qui viuit ⁊ regnat deus in ſecula ſeculoꝝ. amē

¶ Feria tertia de paſſione expoſiti onis ep̄le q̄re mali ꝓſperant ⁊ boni tribulant et q̄t fructus habēt boni de eoꝝ tribulatōibus. Sermo. xxx.

Congregati ſunt babilōij aduerſus regem et dixerūt. Tra de nobis danielē: alio quin interficiemus te ⁊ domū tuā. dani. xiij. hec ṽba ſcribunt. Pro ex ordio hui⁹ ſmonis querit a docto ribus. Quid ſit ſeditio. et ſi ſit pec catū: et quartū malū eſt. Et dicunt ꝙ ſeditio eſt quedam mutua impu gnatio potētialis vel actualis. hoc eſt in potentia vel in actu inter par tes vnius multitudinis inter ſe diſ ſentientes. Cōcordat alex. de ales in. ij. et ſ. tho. 2ᵃ 2ᵉ. q. xlij. ar. j. Pau lus ad corin. xij. dicit. Seditiones ſunt tumultus ad pugnā. Et yſido. in libro ethi. ait. Sediciosus eſt qui diſſenſiōes animorū facit et diſco des gignit. Et dicūt etiā doctores ꝙ ſeditio eſt peccatum eo ꝙ habet ſpeciale bonū cui opponit. vꝫ vni tatem et pacē multitudinis. Addūt inſup ꝙ qñꝙ eſt pctm̄ mortale: eo ꝙ opponit iuſticie ⁊ cōi bono ppl̄i ciuitat vel regni: ⁊ tãto grauis quā to cōmune bonū ꝙ impugnat per ſeditionē maius ⁊ melius eſt q̄ꝫ bo nuꝫ priuatū qd̄ impugnat p rixam

Cuius grauitas apparet in verbis ꝓpoſitis que dicũt. ꝙ babilonij cõ/gregati ſunt. ſ. per ſeditionẽ ad regẽ et dixerũt ei. Trade nobis danielẽ. et ceť a. que ſunt verba pñtis ep̃le declarãde. ¶ In qua tres vtiles que/runtur queſtiones quarũ Prima erit de malorũ ꝓſperatione. vꝫ quare malis danť proſpera. in princi/pio. Alia erit de bonorũ tribulatione. vꝫ quare bonis dantur aduerſa ibi. vidit ergo rex. Tertia erit de tribulationũ fructificatiõe. vꝫ quot fructus cõſequunť boni ſi patiẽter ſuſtinẽt aduerſa. ibi. Erat aũt abachuc propheta et reliqua.

¶ Queſtio prima de malorum proſperatione. vꝫ quare malis dantur huius mundi proſpera.

q Ueritur a doctorib⁹ quare proſpera dantur ma/lis in hoc mundo. Et di/cunt ꝙ propter. ix. ratio/nes. Primo ratione attractionis vnde Matth. v. ſcriptum eſt. Qui ſolem ſuum facit oriri ſuper bonos ⁊ malos. Hic vero eſt deus qui ſua potentia ſignata per ſolis vigorẽ ſua ſapientia ſignata per ſolis ſplẽdorem: ſua clementia ſignata per ſolis calorem vult atrahere malos per beneficiorũ exhibitionẽ. hinc Mat. vj. Eſtote perfecti participatiue. ſicut ⁊ pater veſter perfectus ẽ. extra de ſum. trin. ⁊ fi. ca. ca. Damnamus. Secundo ratione ſatiſfa/tionis. Naꝫ ſm Augu. nullum bo/num irremuneratuꝫ. Et ideo dñs pro mercede quorumdã bonorum que impij operãtur. dat eis hec terrena bona dicẽs cuiqꝫ illud Mat. xx. Tolle quod tuum eſt ⁊ vade. vt impleatur in eis illud Matth. vj. Amen dico vobis recipiunt mercedem ſuaꝫ. de pe. di. iij. Cauendum

Tertio ratione exemplificationis vꝫ vt non reddamus bona pro ma/lis. Hinc Math. v. dñs precepit dicens. Diligite inimicos veſtros. et reliqua. xxiij. q. iiij. Cum in lege. Quarto ratione deſpectionis. Donat enim impijs deus hec terrena vt vana. vnde in pſal. Dormierunt ſomnũ ſuum ⁊ nihil inuenerunt viri diuitiarum in manibus ſuis. vt periculoſa. Hinc. j. ad Thimo. vj. paulus ait. Qui volunt diuites fieri incidunt in temptationẽ et in la/queũ diaboli. vt deiecta. qꝛ Math xiij. dicitur. Quod eni prodeſt hoĩ ſi vniuerſum mundũ lucretur. anie vero ſue detrimẽtum patiatur. Extra de ſymonia. Matthꝰs. Quinto ratione exercitationis. Nam vt dicit Augu. Mali ideo viuunt aut vt boni fiãt. aut vt boni p eos exerceanť. Sexto rõne punitõis qꝛ p malos punit malos. Hinc in pſal. dñs dicẽ. Uindicabo me de inimicis meis cũ inimicis meis. Et iob. xxxiiij. Facit de⁹ regnare hypocritã ꝓpter pctã ppl̃i. Septimo rõne intrica/tionis. iuxta illud apoca. xxij. Qui in ſordibus eſt ſordeſcat adhuc.

Octauo ratione confuſionis vt q ſibi videbantur aliquid magni eẽ tandem diuinam cognoſcentes potentiam cõfundantur. vnde dauid in pſal. Uidi impium ſuperexalta/tum ⁊ eleuatum ſicut cedros libani Tranſiui ⁊ ecce nõ erat. queſiui eũ et nõ eſt inuentus locus eius. vt in aman. heſter. v. qui vocauit ami/cos et oſtendit eis magnitudinem

diuitiarū ſuarum:et ꝙ regina eum tm̄ cum rege vocaſſet ad conuiuiū. ⁊.vj.ca.dicitur.ꝙ ſuſpēſus eſt amā in ligno. patuit etiā i diuite epulōe Luce.xvj. Nono ⁊ vltimo ratiōe damnationis qm̄ hec terrena dantur iniquis vt cognoſcant ꝙ derelicti ſunt a dño.quia vt dicit Grego. Difficilius maluʒ corrigitur quod ꝓſperitate fulcitur. Et.vj.moraliū dicit Quaſi ꝑ amena prata ad carcerem venit qui per preſentis vite ꝓſpera ad interitum currit ⁊ ſcdm Augu. nullum peius ſignuʒ damnatiōis eterne.Hinc prouer.v.ſcriptum eſt. proſperitas ſtultoruʒ perdet eos. vt accidit diuiti Luce.xij. ⁊ hoſpiti diuiti prope ſenas tempe bti Ambroſij.d his dicit Job.xxj. Tenent tympanū ⁊ lyraʒ ⁊ gaudēt ad ſonitū organi. ducunt in bonis dies ſuos:⁊ in puncto ad inferna deſcendūt.ſicut accidit his babilonijs qui ſeditioſe irruerūt ↄtra regē vt ꝑderet danielem. vnde dicit prima pars huius epiſtole. In dieb9 illis vʒ.Baltaſar vel cyri regis perſarū congregati ſunt babilonij in plura ll.ꝗ̄uis aliq ꝓncipales incitaſſent alios ad ſeditionē ad regem iaʒ dictum ⁊ dixerunt. Trade nobis danielem ſupple vt interficiatur qui Bel deſtruxit. ⁊ draconem interfecit.modo quo ponitur eodē caplo Alioquin iterficiem9 te ⁊ domū tuā videlʒ familiā.qui diuino miraculo ſunt poſtea interfecti. vt patebit.

¶ Qō.ij.q̄re bonis dant aduerſa.

Q Ueritur a doctorib9 quare bonis dantur aduerſa vt patet in daniele ꝓpha Et dicunt ꝙ propter.ix. rationes. Primo ratione purgationis. Nam ſm beatum leonem. Nemo mūdus a ſorde. Hinc.j.Jo. j.ca.dicit. Si dixerimus quia peccatum nō habemus ipſi nos seducimus. Et ideo omēs indigent purgari. Hec vero purgatio fit per tribulatiōes ⁊ aduerſa. que.j.purgāt peccata ſi qua ſūt.vnde Jero. Rubigo peccati ſine igne tormenti cōſumi nō pōt: Et Grego. ait Qō lima ferro fornax auro flagella grano hoc facit tribulatio iuſto. Item ſecundo purgant affectiones que ſepe inordinant.vt ſunt amor odiū ſpes timor gaudium dolor. et deſiderium. Hinc dauid in pſal. Argentū igne examinatū ꝓbatū terre.purgatū ſeptupluʒ. Itē Tertio purgant conſuetudines. hinc in apoc.vij. ca. de iuſtis dī. hi ſunt q venerūt ex magna tribulatiōe et lauerūt ſtolas ſuas in ſanguine agni Scdo ratione preſeruationis. q: remonet peccandi occaſiōes vt abſtinentia luxuriā. vnde Eccl'ia. xj. Malicia.i.afflictio vni9 hore.obliuionē facit luxurie. quia etiā dant mentales occupationes.vn̄ diabolus non habet aditum temptandi. vt dicit Math.xij.illo loco. Cum immundus.⁊c. Et ponit exemplū Jeroni. ad Ruſticum monachum de quodam iuuene. quia in ſuper ſunt iuſtorum defenſiones. vnde Exo. xiiij.dicitur. Aque.i.aduerſa erant filijs iſrael.i. iuſtis pro muro i.pro defenſione. Tertio ratione confirmationis. qm̄ ex aduerſis iuſti in ſe recolliguntur ſentientes cōtraria et roborantur atqʒ conſolidātur.exempluʒ ponit ſeneca in libro

de pꝛudentia dicens. non eſt arboꝛ
magna neqꝫ foꝛtis niſi quā frequēs
ventus incurſat. Et ideo Greg. ait
Electoꝛum deſideria dum pꝛemun
tur aduerſitate creſcunt. Quarto
ratione excitationis. vnde Augu.
pꝛemuntur iuſti in eccleſia vt pꝛeſſi
clament. clamantes exaudiant. ex
auditi gloꝛificent deum. quia ꝓpe
eſt dn̄s inuocātibus eum. Certe ſic
ignis accēſus. aqua nauim intrās
et tempeſtas maris clamare faciūt
ſic ⁊ ignis afflictionis aqua tribula
tionis et tempeſtas perſecutionis
vn̄ afflicti iuſti dicite. illō Matth.
viij. Dn̄e ſalua nos perimus. In
uocabit me: ait dn̄s iuſto et ego ex
audiam eum. Quinto ratione il/
luminationis ad cognitionē ſui. qꝛ
Grego. dicit. Oculos quos culpa
claudit pena apit ad cognitiōez dei
dicens. Exaudi de⁹ oꝛationē meaz
cum tribuloꝛ pſalm. xxxvij. xxv. di/
ſti. Sancta romana. ℟. in ſabbato.
Ad cognitionem mūdi quia totus
mūdus in maligno poſitus eſt. Et
j. Joh. ij. Mundus ꝑibit. j. q. iiij. §.
His ita. Sexto ratione conſerua/
tionis quia per aduerſa conſeruan
tur gratie virtutes et merita. vnde
vj. q. j. cap̄. ſunt Grego. ait. Sunt
pleriqꝫ qui vitam bonoꝛū foꝛtaſſe
amplius q̄ꝫ debent laudant. Et ne
aliqua elatio de laude ſubrepat ꝑ
mittit omnipotens deus malos in
obtractationē ⁊ obiurgationē pro
rumpere vt ſi qua culpa ab oꝛe vitu
perantiū ſuffocet. hec ille. et ī pſal.
dicitur. Cadent a latere tuo mille.
et decem milia a dextris tuis. vt lu
cifer. Adam ⁊ ſalomon. ⁊ multi alij
Ideo pſal. dicit. Pꝛoba me de⁹ et
tempta me. Septimo ratione cō/
foꝛmationis. Nam ad ephe. v. di
Capud eccl'e xp̄s. j. q. j. vt euidēter
extra de vnc. cap̄. vno. Et ideo ad
uerſa ſuſtinēda ſunt cū eo. pmo vt
eum imitemur luce. vj. Si me per/
ſecuti ſunt ⁊ vos perſequent. Item
vt eum aſſociemus. ij. ad Coꝛin. j.
Sicut ſocij apſſionum eſtis. ita ⁊ cō
ſolationū eritis. Tertio. vt eius pfe
ctionis participes ſimus Luce. vj.
Perfectus erit omis. ſi ſit ſicut ma
giſter eius. Octauo ratione con/
ſolationis quia omnia dulcia ſapi
dius poſt amara. et dulcius degu/
ſtantur: ſic ⁊ pꝛoſpera dulcioꝛa ſunt
pꝛobatis aduerſis. patet Pꝛimo
de tempoꝛalibus. quia pſal. dicit.
Uirga tua. i. tribulatio quia ea pu/
eri flagellātur. Et baculus tuus. i.
conſolatio quia eo debiles ſuſten/
tantur ipſa me cōſolata ſunt. patet
Secūdo de coꝛpoꝛalibus qm̄ poſt
acutas egritudines pꝛecioſioꝛ ſan/
tas extimatur. Et poſt penuriā dul/
tioꝛ omnis cibus. tunc enim ſalſa
ſancti Benardi locum optinet ex/
emplū de abbate ſtomachato quē
Chiriaſus ſentiens curauit fabis ⁊
aqua. patet Tertio de ſpirituali/
bus vnde. ij. coꝛint. j. Sicut habun/
dant paſſiones xp̄i. in nobis ita et
per ipſuz habundat conſolatio no
ſtra. Et Benar. quantū habundat
tribulatio noſtra pꝛo deo. tantum
habundat cōſolatio noſtra per eū.
Nono ratione iocunditatis. ex
aduerſis enim accidit Pꝛimo io
cūditas mentalis Math. v. Ibant
apoſtoli gaudentes ⁊c̄. Secundo
iocunditas coꝛpoꝛalis. vnde pſal.
Letati ſumus pꝛo diebus quibus

nos humiliasti. Tertio iocūditas celestialis. vnde Joānis. xvj. Triſticia veſtra conuertetur in gaudiū Et ideo ſanctus Daniel qa iuſtus ꝑpter hec dicta afflictus ē. vt pars ij. huius pſentis eple narrat. que incipit. vidit ergo rex. et patet textus preter hec ꝙ per duo corpora intelliguntur corpora damnatorum hominum. alia ſunt manifeſta.

¶ Queſtio tertia de fructificatiōe aduerſorum. vȝ qt fructus conſecūtur iuſti ex patientia aduerſorum.

q Uerit a doctoribus quot fructus conſequuntur iuſti ex patientia aduerſoꝝ Et dicūt ꝙ. ix. Primus quoꝝ eſt aī magnitudo. vn̄ ſeneca dicit. Magni animi eſt iniurias in ſumma potentia pati. Alius dicit nominis ⁊ fame amplitudo. vnde Greg in mora. dicit. Sicut aroma ta odorem ſuum cum incenduntur expirant ita ſancti viri omne quod de virtutibus redolent in tribulationibus innoteſcūt. Tertius dī ire mitigatio. vnde puer. xv. Qui petiēs eſt mitigat furorē. Quartus dicitur bonitatis probatio. vnde Augu. dicit. Scut ſub vno igne aurum rutilat. palea fumat. et vbi palee cominuūtur frumenta purgantur. Jta vna et eadem vis irruens bonos probat purificat. ditat. malos damnat vaſtat exterminat. vnde in eadem afflictione mali deuȝ deteſtantur ⁊ blaſſemant. boni ꝟo deū deprecant ⁊ laudāt. Quintus dicitur ſapiētie ⁊ prudentie demſtratio. Hinc prouer. xix. ſcribitur. Doctrina viri ꝑ patientiam noſcitur. ⁊ Grego. Tanto quis oſtenditur minus doctus quanto minus patiēs conuincit. Sextus dicitur virtutum cōſeruatio. quia Grego. dicit. patientia eſt radix ⁊ cuſtos omniū virtutum. Septimus dicitur neceſceſſaria medicatio. Hinc paulus ad habere. x. patiētia vobis neceſſaria eſt. Octauus dicitur virtutuȝ perfectio. vnde gloſa ſuper illud Job. iiij. perfectio viarum tuarū. dicit. de patientia perfectio naſcitur Ultimus dicitur regni celorum acquiſitio. vnde Math. v. Beati qui perſecutionem patiunt propter iuſticiaȝ qm̄ ipſorum eſt regnū celoꝝ xxiij. q. v. ad fidem. xxiiij. q. j. A recta. Et ideo hos fructus conſecut⁹ daniel liberat⁹ eſt a periculis in preſentiarum. Primo a pena famis. Deinde a pena mortis vt dicit. iij. pars huius preſentis eple cuius textus patet preter aliqua puta. Jn alueolo. vȝ in vaſe facto ad ſimilitudinē aluei. ſ. vtris Recordatuſqȝ eſt dn̄s deus mei. videlicȝ per effectum ſubuētionis cibi. quia nunq̄ꝫ obliuiſcitur. nec mirum ſi daniel liberatus eſt de lacu leonū qꝛ ſignificabat xp̄m: quē iudei vt leones q̄rebāt interficere vt dī in principio euangelij hodierni Joh. vij. deſcripti. Et ideo horū exemplo nō querentes proſpera mundi: patienter aduerſa ſuſtineamus. Et quilibet noſtrum audiens fructus aduerſorum dicat id quod in preſenti canit eccl'a. De ore leonis libera me dn̄e. hic per gratiaȝ ⁊ in futuro per gloriam ipſo preſtante qui cum patre et ſpiritu ſancto viuit ⁊ regnat de⁹ per infinita ſecl'a ſecloꝝ. Amē.

¶Feria.iiij.de paſſione expoſitio/
nis epiſtole de dilectione proximi
Sermo.xxxi.

L Ocutus eſt
dñs ad moyſen dicēs
Ego dñs deus veſter
leui.xix.hec verba ſcri
bunt. Pro exordio huius ſermonis
a doctoribus querit. An deum eſſe
poſſit probari ratiõe? Et dicunt qđ
ſic. Primo ratione motꝰ qꝛ oē qđ
mouet neceſſe eſt ꝙ ab aliquo mo
ueatur cum a ſeipſo moueri nõ poſ
ſit. vȝ educi de potentia ad actũ. ſȝ
nõ eſt ꝓcedere in infinitũ: ex tertio
phiſi. ergo eſt deuenire ad vnũ pri/
mum mouens quod a nullo moue
atur. Et hoc ſapientes vocauerunt
deũ. Scđo ratione cauſe efficiētis:
qꝛ in cauſis efficientibꝰ eſt ordo: ita
ꝙ primũ eſt cauſa medij: et mediuȝ
cauſa vltimi ſiue medium ſit vnũ ſi
ue plura: et cũ in ipſis non ſit proce
dere in infinitũ. ergo neceſſe ponit
prima cauſa que ſeipſaȝ efficere nõ
poteſt. quia nihil gignit ſeipſum:
ſed ſaluat. j. de tri. et. ij. de aia. quã
primã cauſam ſapientes vocãt deũ
Tertio ratione neceſſitatis qꝛ oia
poſſibilia poſſunt non eſſe: et ſi oia
eſſent poſſibilia: poſſit nihil eſſe qđ
falſum eſt. ergo eſt aliqđ neceſſariũ
vel a ſe vel ab alio: ſed nõ eſt proce
dere in infinitum. ergo eſt cauſa ne
ceſſaria a ſe ⁊ dans neceſſitatē alijs
quã ſapientes vocãt deũ. Quarto
ratione eminētie: nam ſicut eſt ali
quod tantũ bonũ eſt ⁊ maiꝰ ⁊ maxi
mum. Et maximũ in vnoquoqȝ ge
nere eſt cauſa oīum que ſunt illius
generis vt dicit phs. ij. metaphiſice
ergo eſt aliqua eſſendi bonitatis et
pfectiõis in rebus oībus quã: ſapiē
tes vocant deum. Quinto ratione
gubernationis quia cũ oia ordinē/
tur in finē: eſt aliquod intelligens a
quo oia ordinantur ad ſuũ finē qđ
ſapientes vocãt deũ. Hinc eſt quod
ordinans creaturam humanã ad vi
uendũ cũ proximo dixit. Ego ſum
dñs deus veſter: et idcirco debetis
mihi obedire: que ſunt veba propo
ſita preſentis eplē declarande. Con
cordat Alexan. de ales in. j. di. ij. et
ſctũs Tho. parte prima. q. j. arti. iij.
In qua predicta epiſtola: tres vtiles
querunt queſtiones. Prima eſt de
ꝓximi nocumento vitando. vȝ que
nõ debemus facere ꝓximo. in prin
cipio. Secunda eſt de ꝓximi adiu
mento donãdo: vȝ que debemus fa
cere proximo. ibi. dilige proximũ
tuũ. Tertia eſt de huius legis pre/
cepto honorando ⁊ obſeruãdo. ibi
leges meas cuſtodire.

¶Queſtio prima de proximi nocu/
mento vitando. vȝ que ſunt illa que
ex precepto dñi non debemus neqȝ
dicere neqȝ facere proximo.

q Uerit a doctoribus que
ſunt illa que prohibet do
minus vt nõ dicamꝰ neqȝ
faciamus cõtra proximũ
Et dicunt quot ſunt iſta que in pri/
ma parte huius eplē deſcribuntur
⁊ in tres partes diuiduntur qm̃ Ali
qua puta tria ſunt reſpectu inferio/
rum. Aliqua puta ſeptē ſunt reſpecu
ſuperiorũ. Aliqua puta alia quinqȝ
ſũt reſpectu mediocriũ: ⁊ ſic in toto
ſũt quindeci. Tria igit̃ ſũt que or/
dinant inferiores ne proximũ offen

dant. Pꝛimū quoꝛū eſt. Non facie
tis furtum ſicut iudas:de quo Joh.
xiij.dicit Fur erat ⁊ loculos habēs
quia furtum pꝛohibitū eſt. exo. xx.
Leuit.xix.deutro.v.xiiij.q. v.pena
le.xxxij.q.iiij. Meretrices. Aliud
eſt nō mentiemini. Et hic abſolute
pꝛohibetur oē mendatium ſimplex
ſine appoſitiōe iuramenti.vn̄ infer/
tur:nec decipiat vnuſquiſq; ꝓximū
ſuum Tertiū eſt nō periurabis in
noīe meo.i.nō adduces nomen dn̄i
in teſtimoniū falſum: quia hoc eſt
ꝓpꝛie piurare. Et additur: nec pol/
lues nomen dei tui.i.non aſſumas
ipſum ſuper te ocioſe: quia vt exo.
xx. dicitur. nō inſontē habebit dn̄s
eum qui aſſumpſit nomē dei ſui fru/
ſtra.xxij.q.iiij. Neceſſe. Sequunt
inſuper alia ſeptem que oꝛdināt ſu
pioꝛes ne offendant ꝓximū. vnde
ſequit Ego dn̄s.ſ.qui inhibeo ma/
gis vobis ſequentia ſeptē.quoꝛum
quattuoꝛ ſupioꝛes oꝛdinant:ne no
ceant per fraudulentiā. Et alia tria
ne noceant per iniuſticiā. Pꝛimū
quoꝛū eſt: non facies calūniā pꝛo/
ximo tuo. vz fraudulentiaz.que ſm
rabanū pꝛopꝛie eſt fraudulentia de
qua paulus dicit. ij. ad Theſa.iiij.
Ne quis ſupergrediat neq; circūue
niat in negotio fratrē ſuuz. Aliud
eſt:ne vi oppꝛimes eum.ſ.bona ſua
manifeſte rapiendo:aut in perſona
ꝓpꝛia:vel coniuncta iniuriā irrogā
do. Tertiū eſt:non moꝛabit opus
mercēnarij tui apud te vſq; ad ma/
ne.vz non differas ſoluere maxime
indigentibus. Quartū eſt non ma
ledices ſurdo ad lr̄am.vel aliter nō
detrahes alicui:nec coꝛam ceco po
nes offendiculum ad litterā.quia ce
cus non poteſt videre periculū: vel
aliter: vita ſcandulū ſimpliciuz: ſed
timebis dn̄m deum tuum:quia ego
ſum dn̄s ſcz qui pꝛedicta inhibeo.
Quintum eſt.non facies quod ini
quū eſt.vz in iudicio reos abſoluen
do ⁊ iuſtos puniendo. Sextum eſt
nec iniuſte iudicabis.vz debitū mo
dum obmittēdo. Septimū eſt:nō
conſideres perſonā pauperis: nec
honoꝛes vultū potentis:iuſte iudi/
ca ꝓximo tuo. Modo ſequuntur
alia que oꝛdinant mediocres ne of/
fendant pꝛoximū. Pꝛimū quoꝛum
eſt: nō eris criminatoꝛ.i.criminum
ocultoꝛū reuelatoꝛ. Aliud eſt: nec
ſuſurro in pplīs.i.ocultus detractoꝛ
et diſcoꝛdie ſeminatoꝛ. Tertiū eſt:
non ſtabis cōtra ſanguinē pꝛoximi
tui.vz ipm iniuſte accuſando vel te
ſtimoniū querēdo. Ego dn̄s q hoc
pꝛohibeo. Quartū eſt:non oderis
fratrem tuū in coꝛde tuo. Nam qui
odit fratrē ſuū homicida eſt.j.Joh.
iij. Et ſcd̄m Jeronymū per fratrem
intelligitur oīs homo:qui in natura
frater eſt:ſed publice argue eum.vz
de manifeſtis:ſed de ocultis ſecrete
vt dicitur Math.xviij. Ne habeas
ſuper illo pctm̄. vz conſentiēdo ma
lo ſuo. Quintū eſt:nō queras vltio
nē.q: deutro.iiij.dic ipſe dn̄s Mea
eſt vltio: et intelligitur hoc ratione
vindicte non ratione iuſticie. Nec
memoꝛeris iniurie ciuiū tuoꝛū.vz
ad vindictā vt dicit glo. interlinea/
ris. q: aliter nō eſſet in ptāte homi
num Hec ſunt igitur que pꝛohi/
bent in hac pꝛima parte eplē oibꝰ
dicere: aut facere contra pꝛoximū
¶ Queſtio ſcd̄a de adiuuamēto ꝓ/
ximi donando. vz quomodo debe/

amus diligere proximū.

Uerit̃ a doctoribus quō q debeamus diligere pxi/mum. Et quāuis ad hoc ſatis ſufficienter dixerint ſabbato prime dñice quadrageſi/me.q.j.ſermonis.x.tamē in pſenti/arū magis large dicūt ꝙ proximi amor vt ſit deo gratus ſeptē debet habere conditiones. Prima qua/rum dicit̃ veritatis, nā tūc amor ꝓximi verus eſt:quādo eſt ſicut dicit aug.que ſententia ponit̃ de pe. di. ij.ca.Proximos.vbi ſic dicit̃. Proximos noſtros tunc diligimus ſi nō propter aliquas vtilitates noſtras nō ꝓpter ſperanda bñficia vel acce pta: nō ꝓpter affinitates vel cōſan guinitates. ſed propter hoc tantū ꝙ ſunt nature noſtre participes di ligamus.quia ſm aplm.j.ad corin xiij. Charitas nō querit q̃ ſua ſunt

Alia conditio dicit̃ fidelitatis:fi/deliter eni ⁊ iuſte proximus diligi/tur:ſi primo bona eius ſpūalia:ſecū do corporalia:poſtremo tpalia dili/gunt̃.preceptum eſt enim: diliges proximū tuū ſicut teipſum.Et ſe or/dinate quiſqꝫ diligit quādo: primo animā.ſecundo corpus.vltimo tpa lia diligit. Si quis igitur pro tpali/bus:corpus pro corpore ſpm̄ offen dit nō ſeipſum diligit ſed offendit. ſcriptum eſt eni in pſal. Qui diligit iniquitatē odit aiam ſuā. Tertia conditio dicitur ſcitatis: nam tunc ſancte proximus diligitur:ſi ad dei glīam eius amor ordinatur. Hinc Joh.iiij. ſcribit̃ Mādatū habem⁹ a deo:vt qui diligit deum diligat ⁊ proximū. Quarta cōditio dicitur ſpūalis neceſſitatis vbi notandū ꝙ pro neceſſitate ſpūali extrema ꝓximi homo tenetur ponere propriā famā:propriā ſubſtantiā:et propriā vitam. cū teneamur aiam proximi diligere pluſq̃ꝫ corpora nr̃a. vnde apl's ad Roma.xiij. Qui diligit ꝓximū legē impleuit. Pñēt igit̃ hi/qui tpe peſtis derelinquunt nō mo do extraneos: et domeſticos: ſed etiā propinquos atqꝫ filios ⁊ paren tes q ſepe abſqꝫ penitentia vt canes moriuntur. Certe tūc habent locū verba ambroſij.lxxxvj. Paſto.vbi dicit̃ Paſce fame morīētē. Et infra ſi nō paueris occidiſti. Sed quid ſi vnus exiſtēs in mortali victus cha/ritate morali ſubuenieudo ſimilib⁹ ſubito a morbo correptus moritur abſqꝫ penitētia. Dicendū quod bn̄ ⁊ melius de eo ſperādū eſt:quia pri me petri.iiij.cap. dicitur Charitas operit multitudinem peccatorum. j.q.j.Multe. xxiij. q.iiij. Ipſa pie/tas.de peni.di.iij. In tantum.extra de baptiſmo.maiores.vnde.j.Joh. iij.xp̄us pro nobis aiam ſuā poſuit ⁊ nos debemus pro fratribus aias ponere. Cum Joh.xv.dicat.maio/rem charitatē nemo habet:vt aiam ſuam ponat quis pro amicis ſuis. de pe.di.j. Qui vult. De renuncia tione.Niſi cum pridē.§.Quippe.

Quinta conditio dr̄ corpalis opor tūnitatis.vbi ſciendū ꝙ pro neceſſi tate corporis proximi debem⁹ po nere ꝓpriā famā dūmodo peccatū nō eueniat:et etiā ſubſtantiā.Quia j.ioh. iij. ſcriptū eſt. Qui habuerit ubſtantiā huius mundi: et viderit fratrē ſuū neceſſitatē habere ⁊ clau ſerit viſcera ſua ab illo.quō chari/tas xp̄i manet in eo.vitā ꝯo pone/

re perfectionis eſt:non neceſſitatis puta pro vtiliori ꝓximo rei publice ⁊ honore diuino: anima aūt nunq̄ ꝓ ꝓximo ponēda eſt. Cū math.xvj ſcriptū eſt. Quid enī ꝓdeſt homini ſi vniuerſum mundū lucref:aīe ꝟo ſue detrimentū patiaf. Sexta conditio dī tpalis expedibilitatis pro qua ponere aiam aut vitā: mortale peccatū eſt. ponere aūt ſubſtātiā in equali neceſſitate pfectionis nō eſſet. ſed in equali: puta quando proximus magis indiget pfectiōis eſſe conſilij. vz ſi naufragus potius merces ſuas quaz alienas in mari proijcit volēs periculū euadere. Ex his patet ꝙ militās nō pro iuſticia principaliter:ſed pro lucro mortaliter peccat. Ultima cōditio dicif generalitatis quia ſi quis hoc in mente nō poteſt:illud tamē habeat:iſtō teneat:iſtius meminerit. diliges ꝓximum tuum ſicut teipſum. ac illud luce.vj. addat. Prout vultis vt faciant vobis hoies:et vos ſimiliter facite eis.j.di. In principio. Similiter et hec verba tobie.iiij.et actuū. v.dicat. Quod tibi non vis: alteri ne facias.l.di. ponderēt.ij.q.j.ca. ſemper.et.q.vj. Decetero. x.q.j. placuit. Et hac dilectione proximi affirmata ſufficiant.

¶ Queſtio tertia de honorando p̄cepto diuino.

Q Ueritur a doctoribus quare preceptū de dilectione proximi ita ſtricte datur Et dicunt ꝙ in dilectiōe tota lex adimpletur ꝑm illud pauli ad roma.xiij. Qui diligit proximū legē impleuit. ergo ſicut lex precipitur triplici pena: ita etiā preceptū de dilectiōe proximi. ideo in tertia parte huiꝰ epl'e ait deus. Ego dn̄s vz. qui principio qui ſum infinite poteſtatis. leges meas cuſtodite Ego enī ſum dn̄s deus veſter qui hec precipio. Primo ſub pena priuationis glorie. quia ſicut lex imperatoris datur ſub pena bonorū corporis tm̄. Ita lex creatoris daf ſub pena bonorum corporis ⁊ anime. hinc Math. v. dicitur. Nolite timere eos qui occidūt corpus aiam aūt nō poſſūt occidere. ſed potius euz timete qui poteſt corpus ⁊ aiaz pdere in gehennā. xj.q.iij. Nolite. Item ſcdo ſub pena priuatiōis grē quia ſicut obſeruantibus daf grā et gloria. iuxta illud. Gratiā ⁊ gloriam dabit dn̄s. ita trāſgreſſoribus negātur talia. Tertio ſub pena dānationis gehenne quia tranſgreſſores legis ducuntur ad patibuluz inferni. qui rationis oculis velantur operationis bone manibus ligamtur. et honeſte conuerſationis veſtibus nudantur. Et ideo pſal. dic. Tu mandaſti mandata tua cuſtodiri nimis. qm̄ obſeruantes preceptum de dilectione proximi omīa precepta ſeruant. Et ſunt oues dn̄i vt dicit euangeliū hodiernū. Jo.x. deſcriptum Sicut fuit abraam qui orauit pro ſodomitis. Gen̄. xviij. Sicut moyſes qui orauit pro pplo. Exod.xxxij. ſicut Jonathas qui diligebat dauid.j. Re.xix. ſicut dauid qui diligebat ſaul.ij. Re.ca.j. ſicut Thobias qui mortuos ſepeliebat. tobie.j. Sicut ſamaritanꝰ Luce.x. ſicut Stephanus qui pro lapidantibus exorauit Mat.vj. ſicut paulus

ad Ro.viij.ſicut Joh. euangeliſta vt ipſe dicit in ſua.j.canoni.iiij.ca. Nō ergo ſimus trāſgreſſores huiꝰ precepti: per.x. plagas egypti.puta per plagam ſanguinis aquarum luxurie.per plagā rane lingue: cinificū per aculeū inuidie: muſcarū ire.per plagas peſtis aialiū peccati accidie. veſicarū ſupbie. grandinū iniurie. locuſtarū gule. palpabilis tenebre ignorantie. p decimā plagam mortis primogenitorū.i.ſcandali et infamie. ſed ſimus veri obſeruatores precepti. preſtante dño noſtro iхſu xpo. Qui cum patre et ſpiritu ſancto viuit et regnat deus in vnitate ſubſtantie p infinita.ſ.ſ.

¶ Feria quinta de paſſione expoſitionis epiſtole de ſacra obſecratiōe Sermo.xxxij.

Orauit daniel ad dominū dicēs Dñe deus iſrael: ne deſpicias populū tuū ꝓpter nomē tuū.danie.iij.hec verba ſcribunt. Pro exordio huiꝰ ſermonis a doctoribus merito queritur. Utrū obſecratio ſit pars principalis orationis? Et dicūt ꝙ ad orationem tria requirunt. Primo ꝙ orās ad deū accedat quem orat: qḋ orationis nomine ſignatur.quia ſm damaſ. Oratio eſt aſcēſus intellectus ad deū. Scḋo requirit petitio que ſignificat nomie poſtulationis vel ſupplicationis vel inſinuatōis. ſm illud ioh.xj. ecce quē amas infirmatur. Tertio requirit ratio impetrādi qḋ petitur. vel ex parte petentis ⁊ eſt gratiarumactio: quia gratias agentes accipere potiora merētur: vel ex parte dātis. ſ.dei cuius ratio impetrādi eſt eius ſanctitas: ꝓpter quā petimus exaudiri. ſm illud danielis.ix. ꝓpter temetipſuꝫ inclina deus meus aurē tuā.et ad hoc pertinet obſecratio: que eſt per ſacra cōteſtatio.ſicut cum dicimus: per natiuitatem tuā: libera nos dñe. Ex quibus patet.ꝙ obſecratio eſt vna pars principalis orationis ſicut in preſentiarū oſtendit per obſecrationem dani.dicētis. Dñe deus iſrl ne deſpicias populum tuū propter nomē tuum. que ſunt verba preſentis epiſtole.declarande. Cōcordat Alex.de ales in.iiij.et ſ. Tho. 2ª 2ᵉ q.lxxxiij.arti.xvij. Jn hac igit preſenti ep̄la tres vtiles querunt queſtiones. Prima eſt de obſecrationis ratione.vꝫ ꝓpter qḋ ſit obſecratio. in principio. Alia eſt de obſecrationis conditione.ibi.dñe deus Tertia eſt de obſecrationis fructificatione.ibi. in ſine. Et ſciāt quia tu es deus ſolus.

¶ Queſtio prima de obſecratiōis ratione.vꝫ propter quid ſit obſecratio principaliter.

Querit a doctoribꝰ ꝓpter quid ſit obſecratio. Et dicunt ꝙ ꝓpter quinqꝫ effectus eius. vꝫ Primo ꝓpter effectum ſpūalis conſolationis Nam difficile eſt immo impoſſibile in hac preſenti miſeria aia ⁊ corpore nō vexari. remedium vexationum corporis eſt ieiuniū: remediū vero vexationū anime eſt ipſa oratio.vnde Jero. Jeiunio paſſiones corporis oratione ſanande ſunt peſtes mentis. Secūdo propter effe

ctum meriti retentionis. vnde ſup illud pſal. Oratio mea in ſinu meo conuertetur Glo. dicit. Et ſi eis nō profuit. ego tamē non ſum fruſtratus mea mercede. Merces aūt nō debetur niſi merito. meretur autem obſecratio inquantum procedit ex charitate: cuius proprium obiectū eſt bonum eternū. cuius fruitionē ex oratione vel obſecratione meremur. Tertio propter effectū deuotionis. Nam nō voce ſed deuotiōe obtinetur quod queritur. vñ Aug. in ſermone dicit. Cum oras clama nō voce. ſed mente. nam ꝛ tacentes exaudit deus. Nec locus queritur qn̄tū ſenſus. Jeremias ꝯfortatur in carcere. Daniel inter leones exultat. Tres pueri in fornace tripudiāt Job nudus in ſterglinio triūphat. Quarto ꝓpter effectū ſubuentōis Nā in obſecratōe requirit fides ex parte dei quē oramus vt.ſ.credam⁹ ab eo nos poſſe obtinere quod petimus. Nam oē quod nō eſt ex fide peccatum eſt. ad Ro.xiiij.j.q.j. Nō ſanat.xxviij.q.j. Jn pnci. de pe. di. iij. Illō. de reſti. ſpo. lr̄as. de pſcri. Qm̄ omne. Et requiritur humilitas ex parte petentis qui ſuam indigentiam recognoſcat. Et cum oēs auxilio diuino indigeamus: omēs eum orationibus obſecrationibus poſtulationibus et gratiarūactionibus petere debemus. Hinc paulus ad Thi.ij. dicit. Obſecro igit primum fieri. obſecrationes. orationes. poſtulationes gratiarum actiones ꝓ omnib⁹ hoībus. de cōſe. di.j. de hymnis. Quinto ꝛ vltimo propter effectum impetratiōis. vnde Criſog. ait Nunq̄ oranti deus beneficia denegat. qui vt orantes non deficiant ſua pietate inſtigat. ꝓpter ergo hec predicta. orauit daniel ad dominum.

Queſtio ſecunda de obſecrationis ꝯditione. vꝫ quō ſit obſecratio

Querit a doctoribus quō ſit obſecratio. Et dicunt ꝙ daniel dedit normā obſecrationis faciendi que ſm eū quinqꝫ modis fit. Primus quorum eſt diuine bonitatis imploratio. q̄a ipſe dicit Dn̄e deus iſrael ne diſperdas populum tuū ꝓpter nomen tuum. et ne diſſipes teſtamentū. vꝫ legē in qua ſicut in teſtamento hominibus manifeſtas voluntatem tuā: ne diſſipes dico. i. ne permittas diſſipari. neqꝫ auferas miſericordiā tuam a nobis. ſicut dicit pſal. Aut obliuiſcitur miſeri deus aut continebit in ira miſericordias ſuas. quaſi dicat nō. Alius dicit diuine virtutis allegatio. virtus enī diuina oſtēditur ad implendo promiſſionē patribus factam. vñ dicit propter abraam dilectum tuū. qui vocatur dilectus quia primus electus ex ydolatris. Et yſaac ſeruum tuum: qui vocat ſeruus dei ꝓpter obedientiā. nam.xxv. annorū nō reſiſtit patri ſeniori. cxx. annorum volenti eum occidere ex voluntate dn̄i. Et iſrael ſanctum tuum. et vocatur ſanctus ſpecialiter q꞉ ſpeciali cultu voluit colere deum. quibus locutus es. pollicens ꝙ multiplicares ſemen eorū ſicut ſtellas celi: qd̄ hodie impletum eſt. quia ortus. eſt xp̄s ſol iuſticie. q̄ facit ſpūales pſonas ſicut ſtellas celi. vnde danielis xij. Qui ad iuſticiam erudiunt mul

tos quaſi ſtelle in perpetuas eterni
tates. extra de magiſtris. Sup ſpe/
cula. Tertius modus dicitur di/
uine equitatis commendatio attri
buendo mala pctis dicens. Quia
dñe iminuti ſumus pluſq̃ omnes
gentes: ſumuſq̃ humiles hodie in
vniuerſa terra propter peccata nr̃a
Et nõ eſt in tempore hoc princeps
ſupple qui poſſit nos deffendere.
Dux qui. ſ. exercitum noſtrũ prece
dat. Et ꝓpħa qui nunciet nobis fu
turaꝫ conſolationẽ. ipſe enĩ daniel
nondũ ceperat ꝓpħare. Neq; ho/
locauſtum. ſ. oblatio que cremaba
tur ad honorem diuinuꝫ: neq; ſacri
ficiũ quod partim incendebatur. et
partim ad vſum ſacerdotum ſerua/
batur. Neq; oblatio que ſic ſpecia/
liter dicebatur quãdo pro peccato
offerebatur. Neq; incenſum. Extra
tio omniũ iſtorum eſt quia nõ lice/
bat eis offerre talia niſi in hieruſalẽ
que erat deſtructa ꝛ a qua erãt plu/
rimi remoti. Et ideo ſubdit. Neq;
locus primitiarũ coram te vt poſſi/
mus inuenire miſericordiã Quod
in ſpiritu preuidens dauid in pſal.
dicit. Saluum me fac dñe qm̃ defe
cit ſanctus. Quartus modus dicit
diuine pietatis poſtulatio. q2 dicit.
Sed in animo cõtrito ꝛ ſpiritu hu/
militatis ſuſcipiamur. vꝫ loco illoꝝ
que non poſſumus: offerimus ti/
bi cor contritum ꝛ humiliatũ. quia
cor contritum et humiliatum non
deſpicies. pſal. l. de pe. di. j. In acti
one. Sicut in holocauſto arietum
ꝛ taurorum ꝛ ſicut in milibus agno
rum pinguium. ſic fiat ſacrificium
noſtrum in conſpectu tuo hodie vt
placeat tibi. q2 ſacrificiũ deo ſpũs
contribulatus pſal. l. Quoniã non
eſt ↄfuſio ↄfidentibus in te. Et nũc
ſequimur te toto corde. ꝛ timemus
te ꝛ querimus faciẽ tuã ne ↄfundas
nos ſed fac nobiſcũ iuxta mãſuetu
dinẽ tuam. ꝛ ſᵐ multitudinẽ miſe/
ricordie tue. Quintus modus eſt
diuine pietatis inuocatio. vñ dicit.
Erue nos in mirabilibus tuis. et
da gloriam nomini tuo. quia fide/
les videntes potentiam tuam glo/
rificant nomen tuum. Et confun/
dantur qui oſtendũt ſeruis tuis ma
la. vꝫ per penitentiã confundantur
ſ. conuertantur. Confundantur in
omnipotentia tua. ideſt in oſtẽſio
ne potentie tue. Et robur eorum. ſ.
quo fortificantur aduerſum nos cõ
teratur. ſ. vt manſueſcant. Hec igit
eſt forma obſecrationis quam do/
cuit daniel. Nam obſecratio talis
quã fecit azarias ſocius danielis in
fornace exiſtens. in diebus illis. ſ.
primi Nabuchodonoſor regis: at
tribuitur danieli. tum qua eam de/
ſcripſit. tum quia tanq̃ patior eam
docuerat. Ipſe autem daniel in for
nace proiectus non fuit. quia tunc
pro negotio regis abſens preſens
eſſe non poterat.

¶ Queſtio. iij de obſecrationis fru
ctificatione. vꝫ quot fructus ex ipa
obſecratione procedant.

Q Uerit a doctoribus quot
fructus ex obſecratiõe ꝓ
cedãt. Et dicũt ꝙ multi
ſed in preſentiarum pau/
ci ſufficiãt. Primus quorum dicit
Bonorũ temporaliũ impetratio
vnde ſalomon prouer. iij. dicũ Ui/
ctui meo tm̃ tribue neceſſaria. verũ

ne quis ſimplex dicat temporalia petij ſed non obtinui. Audiat Augusti. dicētem. Fideliter ſupplicās deo. pro neceſſitatibus huius vite ⁊ miſericorditer audit ⁊ miſericorditer nō auditur. quid eni infirmo ſit vtile magis nouit medic⁹ q̄ʒ egrotus. Secundus fructus bonorum corporalium aquiſitio. Primo liberando ab infirmitatibus vnde Jaco. vltimo dicitur. Oratio fidei ſaluabit infirmū. Hinc eccli. xviij. Fili in tua iſirmitate oſtende ꝯuerſionem tuam ⁊ ne impediaris orare Secundo prolongando vitaʒ. vt patiat in ezechia eſa. xxxviij. Tertius fructus dicitur periculoꝝ euaſio quod manifeſtū fuit in ſuſanna daniel. xij. Et paulus ad Ro. xv. dicit. Obſecro vos fratres ꝑ dn̄m noſtrū ieſum xp̄m et per charitatē ſpiritusſancti; vt adiuuetis me in orationibus veſtris ꝓ me ad dn̄m vt liberer ab infidelibus qui ſunt in iudea. Quartus fruct⁹ dr̄ inimicoꝝ ſuperatio. quod patet Math. xvij. vbi dicitur. Hoc genus demonioꝝ non eicitur niſi per orationem ⁊ ieiunium. Hinc demones apoſtolo bartholomeo dicebāt. Bartholomee apoſtole dei incendūt nos orationes tue. Vicia v̄o principalia ⁊ alia orationibus deuincuntur: vn̄ yſidorus. Hoc eſt remedium ei qui viciorum temptamentis eſtuat vt quotiens quolibet tangitur vitio, totiens ſe ad orationem ſubdat. Quintus fructus dicit ſalutis eterne donatio. hinc Jaco. v. ſcriptum eſt Orate pro inuicem vt ſaluemini Propter ergo hos fructus ⁊ alios quos cauſa breuitatis obmittimus daniel docuit obſecrationeʒ azarie quā ipe deſcripſit Cui⁹ virtutē. btā magdalena cognoſcens orauit: cōtrito corde ⁊ lachrymis multis ad pedes ieſu et exaudita eſt oratio ei⁹ ſicut oratio trium puerorum. vnde dicit in euangelio hodierno Luce vij. deſcripto. q̄ liberata eſt pctis ſicut tres pueri ab ignis incendijs Quare hoc factum eſt. ait daniel in iij. parte huius eple. Et ſciant quia tu es deus ſolus ⁊ glorioſus ſuper omnē terram. dn̄e deus noſter. qui viuis ⁊ regnas ⁊ ſuper celos inhabitas triumphator celi ⁊ terre te nō cognoſcente phariſeo ſed confitente magdalena per infinita ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Feria ſexta de paſſiōe expoſitionis epiſtole de viro iuſto cōtra peccatorem. Sermo. xxxiij.

D Jxit Jeremias: dn̄e omnes qui te derelinquūt confundantur Jeremie. xvij. hec verba ſcribuntur. Pro exordio huius ſermonis a doctoribus queritur. vtrum virum iuſtum imprecari: ⁊ maledicere peccatori ſit pcm̄ Et dicunt q̄ ſi aliquis maledicēdo impet vel optet malum alterius in quantum eſt malum. quaſi ipſum malum intendens: ſic eſt illicitū et peccatum. Hinc paulus ad Rom. xij. dicit. Benedicite ⁊ nolite maledicere. xxiiij. q. iij. §. Sʒ adhuc. ij. c. Sancti. Si autē imperet vel optet malum alterius ſub rationi boni. ſic eſt licitum. nec eſt proprie maledictio: quia principalis intentio dicentis ad malum non fertur ſed ad

bonum. ⁊ hoc duobus modis fieri poteſt. Uno mode ſub ratiõe vtilis vt cũ quis optet aliquẽ peccatorẽ aliq̃ȥ egritudinem pati vt ipſe melior efficiatur: vel vt ab aliorum nocumento ceſſet. Alio modo ſub ratione pene ſicut eccleſia maledicit anatematizãdo. ſicut etiam ꝓphe imprecantur mala peccatoribus q̃ ſi conformantes voluntatem ſuam diuine iuſticie. vnde deutro. xxvij. dicit. Maledictus qui nõ ꝑmanet in ſermonibus legis et. iiij. Re. ij. Heliſeus pueris ſibi illudentibus maledixit. Et Jere. in preſentiarũ imprecatur confuſionem peccatorib⁹ vt habetur in ꝑncipio preſentis epl'e declarãde. In qua tres vtiles queſtiones continentur. Prima eſt de iuſtorum imprecationibus. in principio. Alia de iuſtoꝝ poſtulationib⁹. ibi. Sana me dñe ⁊ ſanabor. Tertia eſt de obſtinatoꝝ confuſionibus. ibi. Cõfundãtur q me perſecuntur. Et his ſupradictis concordat Alexan. de ales in. ij. et ſanctus Tho. 2ª 2ᵉ. q. lxxvj. artic. j.

¶ Queſtio prima de iuſtorum imprecatiõibus contra peccatores. vȥ Que ſunt imprecatiões quas iuſti licite facere poſſunt contra eos.

q Uerit a doctoribus que ſunt imprecatiões quas iuſti licite facere pñt contra peccatores. Et dicũt ꝭm cõtinentiã prime partis huius epl'e ꝙ ſunt tres: quarum Prima dicitur confuſionis. vnde Jeremias in perſona ſua: vel potius in perſona xp̃i cuius typum gerit: ratiõe conceptionis: quia in vtero matri ſanctificatus. Jere. j. Et ratione cõuerſationis: quia ſanctus et virgo puriſſime vixit. vt dicit Jero. in ꝓlogo. Et ratione conditionis quia ꝓpha et ſacerdos ſuper gentes et regna Jere. j. Et ratione predicationis ꝗa predicauit iudeis captiuitatem eorum fiendam per aſſirios ſicut chriſtus predicauit eis captiuitatem fiendam per romanos. Et ratiõe paſſionis. quia a iudeis mortuus eſt ſicut xp̃s. Et ratione orationis quia orauit pro perſecutorib⁹ Jere. viij. Recordare quod ſteterim in conſpectu tuo. Et ratione verborum expreſſionis q: dicit de ſe multa que intelliguntur de xp̃o. puta Jere. xlj. Ego quaſi agnus manſuetus qui portat ad victimã. et Jere. liij. dedi animam meã in manibus inimicorum. et alia Ergo Jere. in perſona ſua vel xp̃i vel cuiuſcunq̧ iuſti dic. Dñe oẽs q te derelinquũt confundentur Nec mirũ quia peccatum ꝭm Aug. de ciuitate dei. eſt abſcẽtia boni vbi debet eſſe. Et ꝭm eũdẽ de libero arbitrio peccatuȥ eſt auerſio a bono incõmutabili. Et ꝭm eundem de vera religione peccatũ eſt tenebra intelligibilis. Hoc enim dictum eſt inquãtum priuat a viſione lucis. ⁊ ideo qui mortale peccatum facit cõfuſionem recipit. Hinc ipſe Jere. iiij. ca. Scito et vide quãtum malum eſt amarũ eſt te dereliquiſſe dñm deum tuũ. Alia imprecatio dicitur damnationis q: ꝓpha infert. Recedẽtes a te in terra ſcribentur. Predeſtinati quidẽ Luce. x. dñs ait. Gaudete qm̃ noĩa veſtra ſcripta ſunt in celis De ipſis vero peccatoribus in pſal. lxviij. di

Deleantur de libro iuuentiũ ꝛ cuz iuſtis nõ ſcribantur.de pe.di.iiij.§ Item Tertia imprecatio dicit con ſũptionis. Nam omnes gratie in peccatoribus conſumpte ſunt. ꝛ ra tionem aſſignat ꝓpħa dicẽs. Qm̃ dereliquerunt venam aquarum vi uentium.vz deũ.de quo in pſal.di/ citur. Apud te eſt fons vite. Et hec omnia in preſentiaruz dicuntur de iudeis.qui dereliquerunt xp̃m.qui dicitur vena aquarũ viuentium.q2 omnia que procedũt ab ipſo ſemꝑ in ipſo viuunt. vnde Joh.j. Quod factuz eſt in ipſo vita erat. Hinc de iudeis Jere.ij.dicit.dereliquerunt fontem aque viue.

¶ Queſtio.ij.de iuſtoꝝ ſupplicatio nibus. vz que debent iuſti a domi/ no petere ſupplicando.

Q Uerit a doctoribus que ſũt a viris iuſtis tempore tribulatiõis a dño poſtu/ landa. Et dicunt quod ſunt iſta que ponũtur a ieremia in ſecunda parte huius eplẽ. Prima vz poſtulatio dicitur ſanationis. Nam quãuis libero arbitrio ꝛ tua ꝑncipaliter gratia coner ne ruar in peccato mortali cum vulneratus ſum plagis multis per demones ꝓ pter peccatum primorũ parentum ideo dico cuz ꝓpħa. Sana me dñe ꝛ ſanabor perfecte.ſ.a pena ꝛ a cul/ pa.quod nullus medicus facere po teſt. Hinc ſap̃.xvj.ſcribit. neq3 her ba neq3 malagma.vz medicamen/ tum quod terendo agitur ſm yſi// dorũ.ideo dicitur malagma a mo lendo: curare poteſt. ſed ſermo tuus qui ſanat vniuerſa. Dicit ergo iu/ ſtus. Sana me dñe et ſanabor. vñ dauid in pſal. Miſerere mei dñe qm̃ infirmꝰ ſum. Alia poſtulatio dicit ſaluationis. Naz qm̃ ſaluatio tem poralis que fit per gratiam ordinat ad vitam eternaz. ideo ꝓpħa ſub/ iungit. Saluuz me fac ꝛ ſaluus ero quia ſalus nõ eſt ab alio. ideo dicit anime mee: ſalus tua ego ſum.vñ infert Jere. Qm̃ ſalus mea es tu. Tertia poſtulatio dicitur patientie et ſupportationis. Nam vir iuſtus a malis moleſtat ꝛ deluditur.vnde poteſt dicere illud. Factus ſum in deriſum omni populo. Et ideo ad ſeruandam iuſticiaz patientia ei ne ceſſaria eſt. Judei quippe Jeremie dicebant.vbi eſt verbum dñi.veni/ at.i.compleatur ꝛ verificetur quaſi dicãt. Non eſt verbum dñi in ore tuo. qui mendacia nobis loqueris mala cõminãdo. ſed ipſe vir iuſtꝰ in figura xp̃i vt dictũ eſt. cui hec oĩa conueniunt dicit. Et ego non ſum turbatus te paſtorem ſequens deũ meum.quia vt Job.xxiij.ſcriptum eſt.veſtigia eiꝰ ſecutus eſt pes meꝰ Et infert. Et diem hominis nõ de ſideraui.vz ꝓſperitatem humanaz ſed vt in pſal. ſcribitur. concupiuit anima mea deſiderare iuſtificatio nes tuas in omni tempore. tu ſcis ſ. qui ſm danielẽ. xij.cap̃. abſcon ditoꝝ es cognitor. Quod egreſſum eſt de labijs meis rectum in conſpe ctu tuo fuit.vñ Job in pſona Jere. xp̃i ꝛ cuiuſcũq3 iuſti dicit. ca.xxvij. Nõ loquentur labia mea iniquita tes nec lingua mea meditabit mẽ/ dacium. Nõ ſis mihi tu formidini quaſi dicat. licet ſenſualitas terrea tur.qa ꝛ xp̃s fuit triſtis vſq3 ad mor tem Matth.xxvj.tamẽ ratio non

terreatur. hoc Job. xiij. poſtulabat dicens. Et formido mea nō me ter/reat. Non ſis ergo tu mihi formidi ui. ſed ſpes mea in die afflictionis quādo. vꝫ patiētia eſt neceſſaria.

¶ Queſtio tertia de obſtinatorūꝫ cōfuſſionibus. ſ. quas ꝯfuſiones im precant iuſti obſtinatis pctōribus.

Queritur a doctorib⁹ quot vel quas cōfuſiones im precatur iuſti obſtinatis pctōribus. Et dicunt ꝙ ſunt iſte quas ieremias enumerat in tertia parte huius epl'e. Prima quarum dicitur. Confuſſio diuine iuſticie manifeſtationis. Nam iuſti nō deſiderant damnationem obſti natorum ad vindictam ſed ad diui nam iuſticiam: ad terrorē aliorum manifeſtandam. vnde Jere. ait Cō fundantur qui me perſecuntur. ſ. perfidi iudei obſtinati: nō propter vindictā vt dictū eſt. ſed ꝓpter diui ne iuſticie manifeſtationē. Et non confundar ego inter eorum opbro/bria. quod et factum eſt. quia iudei ſignificantes obſtinatos peccato/res confuſi ſunt temporaliter ꝑ aſſy rios ⁊ romanos ⁊ eternaliter ꝑ de/mones. Jeremias ꝟo ⁊ xp̄s cuius figura erat ipſe ꝓp̄ha q̄ꝫuis afflicti confuſi et mortui ab eis fuiſſent tn̄ exaltati fuerunt temporaliter ⁊ eter naliter. ſicut Jere. per egyptios tē/poraliter. ⁊ per angelos eternaliter Et xp̄s morte trupiſſima condem/natus fuit parum poſt per gloriam reſurrectionis temporaliter. et per gloriam aſcenſiōis eternaliter ſub/limatus. ad phi. ij. de conſcē. di. ij. Timorem Alia confuſſio dicit Ti morationis. Nam peccatores ob/ſtinati nō ſolum patiuntur cōfuſſio nem pene eternalis ſed etiā ꝯfuſſio nem pene temporalis. quia nunq̄ꝫ queſcere poſſunt. ſed intus et extra moleſtantur. vnde eſai. lvij. Impij quaſi mare feruens. quod quieſce/re nō poteſt. Hinc iere. ait: paueāt illi. ⁊ nō paueaꝫ ego. Ad litterā pa/uerunt iudei capta ciuitate per ba/bilonicos ⁊ Romanos. ⁊ nō paue/runt ieremias ⁊ xp̄s in quorum per ſona ꝓpha dicit. Si ambulem in medio vmbre mortis non timebo mala. qm̄ tu mecum es. Tertia cō fuſio dicitur afflictionis. hoc eſt di cere vt obſtinati peccatores et qui emendare ſe nolunt. ſicut iudei ſen tiant afflictioneꝫ nō ſolum aīe: ſed etiaꝫ corꝑis poſt diē iudicij. Hinc ait ieremi. Induc ſuper eos diem afflictionis. Et duplici contritiōe contere eos. vꝫ anime ⁊ corporis: vt qlibet eoꝝ dicat illud eſa. xv. Su ſcepi de manu dn̄i duplicia vꝫ quā tum ad animā ⁊ quātum ad corpus de qbus dicit ꝓp̄ha Induti ſunt ſicͭ diploide confuſiōe ſua quā ꝯfuſio/nem optabat iere. nō ad vindictam vt ſepe dictum eſt. ſed ad diuine iu ſticie manifeſtationem et aliorum terrorem ⁊ ſue voluntatis diuine vo lūtati ꝯformationē. quia iudei per ſecuti ſunt eum. et vt in ſpiritu pre/uidit perſecuturi erant xp̄m vt pa/tet in euangelio hodierno Jo. xj. deſcripto Ergo ne ſimus obſtinati pctōres ſed cum diuina gratia iuſti peccatorū imprecatores. vt in p̄nti gr̄e ⁊ in futuro glorie ſimus poſſe/ſores p̄ſtante dn̄o. n. ieſu xp̄o. cui⁹ paſſionē iſtis diebus legimus q cū p. ⁊ ſ. ſ. u. ⁊ re. in ſcl'a ſcl'orum. Amē

¶ Sabbato de paſſione expoſitio/nis ep'le de conſilio iudeorũ contra xp̃m malum: et de conſilio chriſti contra iudeos bonũ: ⁊ de pena ipſorum iudeorũ propter malũ eorũ cõſilium habenda Sermo.xxxiiij.

Irerũt impij iudei ad inuicem venite cogitemus contra iuſtum cogitationes. Jere.xviij.ca.hec verba ſcribuntur Pro exordio hui⁹ sermõis querit a doctoribus. An bonus hõ a malo poſſit certa experientia cognoſci. Et dicunt quod cognitione humana in hac pñti vita certe et perfecte cognoſci non poteſt: quia que ſunt homis intus ſoli deo patent. Hinc Jere.xvij.dicit.prauũ eſt cor hominis et inſcrutabile: quis cognoſcet illud. attñ quibuſdã ſignis exterioribus cognoſci poteſt. vñ ſalomon prouer.xij. dicit Ab occurſu faciei cognoſcit ſenſatus. Et Math.vij. dñs dicit A fructibus eorũ cognoſcetis eos. extra de re. iuris. Eſtote ⁊ de ſeipſo Joh.v. dñs dixit Opera que ego facio teſtimoniũ pibent de me. Sed potiſſime tria ſigna ponũt ipſi doctores. Primũ quorũ dicitur locutionis. vñ math.xij.ca. ſcriptũ eſt Bonus homo de bono theſauro cordis ſui pfert bona: malus homo de malo theſauro cordis ſui profert mala. Aliud dicit conuerſationis. vñ Jerony. ad demetriadez Qualis eſt vnaqueqz talium conſortio delectatur. Ultimũ dicit operationis. Hinc dñs math.vij. dicit Non poteſt arbor bona malos fructus facere. Que quidẽ ſigna ſatis apparent in iudeis: et in ieremia et potiſſime in xp̃o de quo pp̄ha loquebatur vt dicunt verba propoſita preſentis ep'le declarande In quis tres vtiles queſtiones querunt. Prima quarũ eſt de iudeorũ conſilij falſa ↄſpiratione. in principio Alia eſt de ieremie imo xp̃i vera et ſancta doctrinatione. ibi. Attende dñe ad me Ultima eſt de iudeorũ pro eorum male ↄſilio recta ⁊ iuſta punitione ibi. ppterea da filios eorũ in famẽ.

¶ Queſtio prima de iudeorũ cõſilij falſa ↄſpiratõe vbi querit quot ↄditiões habet ↄſiliũ malũ ⁊ ↄtra xp̃m

Querit a doctoribus quot conditiones habet ↄſiliũ malum et ↄtra chriſtum. Et dicunt quod quattuor principaliter. Primo quãdo ↄſulitur contra libertatẽ ecclie. vnde ſequitur expreſſa excõmunicatio. extra de ſe. exco. Nouit. Scđo quando cõſulit contra rẽ publicã ⁊ ciuitatẽ quia ſm beatũ Augu. Bonũ commune debet ṗponi bono pticulari. Tertio quãdo ↄſulitur contra dilectionẽ proximi. vnde Jacob cõtra duos filios ſuos dantens conſiliũ contra proximũ: Gene.l. dixit Simeon ⁊ leui fratres vaſa iniquitatis bellantia in conſilio eoꝝ nõ veniat aĩa mea. Et quãuis iacob hec verba dixerit propter conſiliũ quod illi dederũt ↄtra ſichem ob vindictã ſororis: tñ magis hoc dixit quia de his filijs venerũt pontifices ⁊ phariſei qui collegerunt conſiliũ cõtra xp̃m. vt dictũ fuit in euãgelio hodierno: hoc tradit glo. Geñ. vltimo de pe. ꝟo. di.j. ca. periculoſe. Aug. dicit. Periculoſe decipiũtur qui ex

iſtimant eos tm̄ homicidas eē. qui
manibus hominē occidūt: ⁊ nō po
tius eos per quoꝝ conſiliū. fraudē
⁊ exhortatiōes hoies extinguūtur
Nam iudei nequaq̄ ꝓprijs mani/
bus deū interfecerunt ſicut ſcriptū
eſt: non licet nobis interficere quē/
quā: ſʒ tamē illis mors dn̄i imputa
tur quia ipſi eū lingua interfecerūt
dicentes. Crucifige eū. vnde vnus
euangeliſta dicit dn̄m crucifixum
eſſe hora tertia lingua. Milites vo
hora ſexta manibus. hic quidē ꝑm
Inno. homicidij reus eſt. vt dicit
hic textus: qui cōſiliū homicidij do
nat et irregularis efficit. vn̄ Augu.
de peni. di. j. Noli putare te nō eſſe
homicidā quando fratri tuo mala
ꝑſuades: ſi fratri tuo mala ꝑſuades
occidis. ⁊ vt ſcias q̄a occidis. Audi
pſalmū dicētē: Filij hoium dentes
eoꝝ arma ⁊ ſagitte in manu acute
Quarto ⁊ vltimo quando conſulit
contra virtutē ⁊ honeſtatē: ſicut fe/
cit balaam. Numeri. xxv. qui con/
ſuluit Balac regi moab vt filios
iſrael ꝑ mulieres ad pctm̄ traheret
vt offenſo deo citius victoriā obti/
neret. vnde in pſal. dicitur Iniciat⁹
eſt belfegor et comederūt ſacrificia
vnde turbatus moyſes dixit. Occi/
dat vnuſquiſq̄ ꝓximū: ⁊ ceciderūt
vna die. xxiij. milia hoim. Sic ma/
le ꝯſuluit ionadab amō filio ſuo da
uid: ꝯtra thamar ſororē ſuā. ij. Re.
xiij. ex quo poſtea occiſus eſt. Et iō
Ariſto. vj. ethico. ca. v. dicit Prudē/
tis hoc maxime opus eſſe dicimus
bene cōſiliari. Et caſſiodorus libro
vj. eplīarum eplā. xix. dicit Omnis
prudens conſiliū querit. ſed a quo
querendū ſit. dicit Ambroſi⁹ de offi
cijs. Talis eſſe debet qui conſiliū
dat vt ſeipm̄ formā alijs ad exēplū
bonoꝝ operū exhibeat. In doctri/
na in itegritate. in grauitate: vt ſit
ſermo eius ſalubris atq̄ in reprehē
ſibilis: conſiliū vtile. vita honeſta
ſententia decora. Et idē in eodē lo/
co. Quis enim in ceno fontem re/
quirat aut de turbida aqua potum
petat. Et iō in prima parte hui⁹ eplē
iudei vocātur impij: quia fecerunt
conſiliū contra libertatē eccliē. vʒ
xp̄i ⁊ diſcipuloꝝ. contrarē publicā
eoꝝ que ex tali conſilio deſtructa
eſt. Contra ſalutē proximi: et cōtra
virtutem ⁊ honeſtatē dicentes. In
diebus illis. vʒ Iere. venite cogite/
mus contra iuſtū cogitationes. ſ.
ꝯtra Ieremiā qui erat in figura xp̄i
iuſti. ſ. antho. Iere. xxiij. Suſcita/
bo dauid germen iuſtum. Et xxiij.
Vocabunt eū dn̄s iuſtus noſter: nō
enī peribit lex a ſacerdote neq̄ cōſi
lium a ſapiēte: nec ſermo a propha
quaſi dicat. Quāuis ieremias vel
xp̄us ſit iuſtus. ſacerdos ſapiens et
propha: tm̄ cogitemus contra eū iu
diciū mortis: quia non deficient no
bis ſacerdotes qui leges doceant:
neq̄ ſapientes qui ꝯſiliū prebeant
neq̄ ꝓphe qui futura preuideant ⁊
predicent. venite ꝑcutiamus eum
lingua. vʒ contra ipm̄ detrahendo.
⁊ nō attendamus ad vniuerſos ſer/
mones ei⁹ q̄: ꝓphetāt nobis malū.

¶ Queſtio ſcd̄a ꝑ ieremie imo xp̄i
vera doctrinatiōe vbi querit quot
requirunt ad bonū ⁊ rectū cōſiliū.

Uerit a doctoribus quot
q requiruntur ad bonū ⁊ re
ctum conſilium ꝑm do/
ctrinā xp̄i Et dicut quod

quattuor. Primũ vt eligatur volũtaria paupertas. vnde math. xix. dixit xp̄s. Si vis perfectus eſſe vade ⁊ vende oĩa que habes ⁊ da pauperibus ⁊ habebis theſaurũ in celis. xiiij. q. j. in principio. et Luce. iiij. vendite que poſſidetis et date elemoſinã. Merces v° huius conſilij ſcribitur math. xix. vbi dicit Uos q reliquiſtis oĩa ⁊ ſecuti eſtis me. centupluʒ accipietis et vitã eternã poſſidebitis. Luc. xviij. j. q. j. §. his ita

Aliud eſt vt obmittat propria volũtas. vnde Greg. in mor. ait. Obedientia ſola virtus eſt: que mẽti virtutes ceteras inſerit inſertaſqꝫ cuſtodit. melior eſt eñ obediẽtia q̃ꝫ victima: obedientia nanqꝫ victimis iure preponit; qꝛ p victimã aliena caro: per obedientiã propria volũtas mactatur. Tertiũ eſt vt reſtringatur feda volũtas. Hinc math. xviij. Sũt eunuchi qui ſe caſtrauerũt propter regnũ celoꝝ: qui poteſt cape capiat xxxij. q. v. Qui ſitit. Et caplo. Tũc Jerony. dicit. Oĩa opa abſqꝫ virginitate puritate: ꝯtinentia: vel caſtitate imperfecta ſunt. hoc ſatis declarat Greg. in mora. ſup illud verbo Luce. xij. Sint lumbi vři precincti. de peni. di. j. Qui ſcũs. Quartũ eſt vt appetat humana aduerſitas. vnde math. v. ſcriptũ eſt Beati qui perſecutionẽ patiunt propter iuſticiam qm̃ ipſorum eſt regnũ celorũ. xxiij. q. v. Ad fidẽ. xxiiij. q. j. A recta Certe plures dampnant proſpitate q̃ꝫ aduerſitate. iuxta illud pſal. Cadẽt a latere tuo mille et decẽ millia a dextris tuis. Hinc xp̄s elegit pati. et pro pſecutoribus exorauit. Luc. xxiij. j. q. j. Cum ergo. Jdeo in ſc̄da parte huius ep̄le dicit. Attende dñe ad me: qui do bonũ conſiliũ: ⁊ audi voces aduerſarioꝝ meoꝝ: qui ic dant malũ conſiliũ. Nũquid redditur pro bono malũ: quia foderunt foueam aĩe mee. foueaʒ plagarum dico vel ſepulchri vel inferni: vbi xp̄us ſtatim poſt mortẽ deſcendit. Recordare quod ſteteri in conſpectu tuo vt loquerer pro eis bonum orando videlʒ pro eis et auerterem indignationem tuam ab eis.

¶ Queſtio. iij. de iudeoꝝ punitiõe.

Querit a doctoribus quibus ⁊ quot penis oratiõe ieremie vel xp̄i iudei puniti ſunt. Et dicunt quod triplici pena puniti ſũt. Primo pena grauiſſima quia pp̄ha dicit: propterea quia reddiderũt mala mihi pro bonis: da filios eoꝝ in famẽ: ⁊ deduc eos in manu gladij. i. te fauẽte morientur fame et gladio. Fiant vxores eoꝝ abſqꝫ liberis ⁊ vidue: ⁊ viri earũ interficiãtur morte. Juuenes eoꝝ qui. ſ. inter eos ſunt fortiores cõfodiantur gladio in prelio audiatur clamor de domibus eoꝝ.

Secundo puniti ſunt pena ſubitanea ⁊ improuiſa quia dic̃. Adduces eñ ſup eos latronẽ repẽte. i. ieueniet eũ ſubito ⁊ improuiſe: quia foderũt foueã vt caperent me ⁊ laqueos abſconderunt pedibus meis. i. oculte parauerũt mihi deceptiones. Tu autẽ dñe cui. ſ. nihil abſcõdi poteſt ſcis omne ꝯſiliũ eoꝝ aduerſum me in mortẽ. Nam cayphas dixit in cõſilio vt ſcribitur Joh. xj. Expedit vt vnus homo moriatur pro poplo

Tertio puniti ſunt pena diuturna ⁊ eterna. vnde pp̄ha dicit. Ne propi

rieris.i. non propitiaberis iniquita ti eorum. et peccatũ eorũ a facie tua nõ deleatur. i. a tua noticia nõ delebi tur. Fiant corruentes. i. morientes in ↄſpectu tuo. in tpe furoris tui: qui ſcꝫ eſt effectus iuſticie. et addit ecclia dñe deus noſter. Nec mirũ ſi talia ꝓ pheta imprecabatur ↄtra iudeos q ita maligni erant: vt et lazarũ interfi cere cogitarent: ne xpi miraculum diuulgaret quia a mortuis eũ ſuſci tauerat: vt ſcribit in euangelio ho dierno Joh.xj. deſcri. Ne ſimus er go mali cõſiliarij: ſꝫ nobiſmetipſis bene conſulentes imitemur xpum cuius imitatione gloriam habea mus eternam. Amen.

¶ Feria ſecũda palmarũ expoſitio nis epl'e de obedientia xpi tempo re paſſionis. Sermo.xxxv.

Dominus de us aperuit mihi aurez ego aũt non contradi co. eſa.l. hec verba ſcri buntur. Pro exordio huius ſermo nis a doctoribus querit. vtrum xps ſemp fuerit obedies patri. Et dicũt q in chriſto licet ſit vna voluntas vt potentia: eſt tñ duplex voluntas vt actus. Et ideo licet ſm volunta tem ſenſualitatis poterat velle non obedire. non tamẽ ſcdm voluntatẽ rationis. ſicut vnus ſcdm volunta tem abſolute non vult vſtionẽ: quã tñ non optat ex ratione propter finẽ ſanitatis Et ſm hanc voluntatẽ ip ſe fuit obediens patri. vñ in pſal. vt facerem voluntatẽ tuã volui. Et in preſentiarũ dñs inquit: deus ape ruit mihi aurẽ. i. intentionẽ ei ſigni ficans voluntatem ſuã. Ego aũt nõ contradico ſed potius addo. Fiat voluntas tua. math.vij. Cõcordat Alex. de ales in.iij.q.xl.ar.j.iij.et.v. In hac igitur epl'a tres vtiles que ſtiones querunt. Prima eſt de obe dientie perfectione et electione. in principio. Secũda eſt de obedien tie exemplificatione. ibi. Corpus meũ dedi percutiẽtibus. Tertia eſt de obedientie difficili executione. ibi. Dñs meus auxiliator meus.

¶ Queſtio prima de obedientie ꝑ fectione et electione. vꝫ an chriſtus elegit obedientiã tanquã virtutem maximam.

Querit a doctoribus. vtrũ obediẽtia ſit maxima vir tutum propter cuius pfe ctionem eaꝫ elegerat xps Et dicunt q ſicut pcm̃ in hoc con ſiſtit q homo ↄtempto deo: cõmu tabilibus bonis adheret: ita meritũ virtuoſi actus econuerſo in hoc cõ ſiſtit: q homo ↄtemptis bonis crea tis deo inheret: finis aũt potior eſt his qui ſunt ad finẽ. Si ergo bona creata propter hoc cõtempnuntur vt deo inhereat. maior eſt laus vir tutis ex hoc quod deo inheret: q̃ꝫ ex hoc quod bona terrena cõtempnat Et ideo ille virtutes quibus ſcdm ſe deo inheretur. vꝫ theologice ſunt potiores virtutibus moralibus qui bus aliquid terrenũ ↄtempnitur vt deo inhereatur. Inter aũt virtutes morales tãto aliqua potior eſt quã to maius aliquid cõtempnit vt deo inhereat. Sunt aũt tria genera bo norũ humanorũ que homo poteſt ↄtempnere propter deũ. quorum infi

mũ ſunt exteriora bona. mediũ ſunt bona corporis. ſupremũ autẽ ſunt bona aīe. Inter que voluntas precipuum eſt. Et ideo laudabilior eſt obedientie virtus que ꝑpter deum ↄtempnit propriã voluntatem ꝙ̄ cetere virtutes morales que ꝑpter deũ alia bona contempnunt: vnde Grego. vltimo moraliũ dicit Obedientia victimis iure preponitur: q꞉ per victimas aliena caro: per obedientiã vero voluntas propria mactat vt in decre. viij. q. j. Sciendum. dicitur. idẽ. extra de maior. ⁊ obedientia. illud Et ideo quecũqꝫ alia bona ⁊ virtutũ opa ex hoc meritoria ſunt apud deũ ꝙ fint vt obediat voluntati diuine. Nam ſi quis martyriũ ſuſtineret: vel omnia bona ſua pauperibus erogaret. niſi hoc ordinaret ad impletionẽ diuĩe voluntatis qḋ recte ad obediẽtiã pertinet: meritoria eſſe nõ poſſet: ſicut nec fieret ſine charitate que ſine obediẽtia eſſe nõ pōt. Dicit eni. j. ioh. ij. Qui dicit ſe noſſe deũ et mandata eius non cuſtodit mẽdax eſt. qui aũt ſeruat verba eius vere in hoc charitas dei perfecta eſt. Et hoc ideo quia amicicia facit idẽ velle ⁊ nolle. Proptera igitur hãc perfectionem quã cõfirmat alex. de ales. et ſ. tho. 2a 2e. q j. cap. iiij. ar. iij. xp̄s elegit. vnde dicit pͥma pars huius ep̄le. In diebus: vꝫ quando propħa venerat ad ezechiã egrotantem: dixit eſaias in pſona chriſti Dominꝰ deus pater ſcꝫ aperuit mihi aurẽ. videlꝫ cordis voluntatem. Ego autẽ non contradico: per voluntatem rationis. Retrorſum non abij videlicet opere: Ecce veritas charitatis.

¶ Queſtio ſecunda de obedientie exemplificatione.

Queritur a doctoribus vtrũ obediẽtia oportet exemplis ſcripturarum. Et dicũt ꝙ ſic. nã pretermiſſis xvj. exemplis que poſita ſunt. ſ in tertia queſtiõe ſermonis. xiiij. nũc clare ponũt plurima. Primũ quorum eſt filiorum iſrael. qui vt habetur numeri. ix. per deſertum ambulantes: ad imperium dn̄i ſepius erigebãt ⁊ deponebãt tẽtoria. Aliud eſt dathan Joſue. vij. qui tranſgrediens mandatum eius imo populus domini in prelio ſuperatus eſt et ipſe poſtmodum a lapidatus. Tertium eſt dauid. qui quamuis eſſet vnctus per ſamuelẽ ex mandato dn̄i in regem: obediebat tamen ꝑpħe patri mittenti eum vt portaret victualia fratribus vt. j. Regũ xvij. ſcribit. Quartũ ē Salomõis cui dictum eſt a dn̄o ꝙ ſi cuſtodiret ꝑcepta eius: poneret thronũ eius ſuper iſrael in ſempiternũ. ſin autẽ aufferret iſrael de ſuperficie terre. ij. paralipom. vij. c. Quintum eſt naaman principis milicie Damaſci. qui obediens eliſeo mundatus eſt a lepra. iiij. Reg. v. Sextum eſt rechabitarum filiorum Jonadab quibus dixit Jeremias. pro eo qḋ obediſtis ꝑcepto Jonadab filij rechab ⁊c. vſqꝫ. ſtans in cõſpectu dn̄i Jere. xxxv. Septimũ eſt ione q nõ obediens mandato dn̄i. paſſus eſt fragiũ ⁊ cete deglutiuit eum Jone primo. ij. ⁊. iij. Octauũ eſt Mathathie. ſ. qui dixit Et ſi omẽs obediũt regi anthiocho ego ⁊ filij mei obedimus legi patrum noſtrorum.

Nonum eſt ſancte matris ꝛ filioꝝ machabeorum qui dixerunt regi. Parati ſumus mori magis q̄ȝ patrias leges pterire Macha.vij. Decimū eſt pueri ieſu q ſubdit⁹ erat matri ꝛ pr̄i putatiuo. Lu.ij. Undecimū eſt mathei qui relictis omnib⁹ obediuit voci dn̄i. Luce.vſ. Duodecimū filiorum zebedei qui relictis retibus ꝛ pr̄e ſecuti ſunt ieſum. math. iiij. Tredecimū eſt pauli qui dixit dn̄o actuum.ix. Quid me vis facere. Quartūdecimū eſt dn̄e noſtre que obediuit precepto purificationis Luce.ij. Quindecimū eſt xp̄i de quo paulus ad philippenſes.ij. dicit Chriſt⁹ fact⁹ eſt ꝑ nobis obediens vſqȝ ad mortē. de conſe. di.ij. Timorem. Sedecimū ꝛ vltimū ponit ad pn̄s.j.ij. parte huius ep̄le de Eſa. qui in pſona xp̄i dn̄i loquitur dicens. Corpus meum dedi percutientibus et genas meas vellentibus. Faciem meam non auerti ab increpantib⁹ ꝛ ꝯſpuentibus in me.

¶ Queſtio tertia de obediētie diffi cili executione.

Queritur a doctori. An obediētia ſit ſpecialis virtus ꝛ difficilis. Et dicunt ꝙ ſic quia virtuti cōpetit ꝓprie ex ſua diffinitione vt opus bonuȝ reddat. Sed obedire ſuperiori debitum eſt ꝛ bonum ſcd̄m diuinū ordinem rebus inditum. Et hoc eſt vnum ſpeciale bonum. ideo obiediētia ſpecialis virtus eſt. Sed qm̄ ei⁹ ſpeciale obiectum eſt preceptuȝ ſuperioris tacitum vel expreſſum. ꝛ volūtas ſuperioris quocūqȝ modo innoteſcat eſt adimplenda. ꝛ tanto videt obediētia promptior quanto voluntate ſupioris intellecta preceptum obediēdo preuenitur. Ideo obediētia valde difficilis ꝟtus extimatur. Hanc autem difficultatem oſtendit Eſayas in perſona chriſti in tertia parte hui⁹ ep̄le ex multis Primo ex preparata defenſione vnde dicit. dn̄s deus auxiliator meus ꝛ ideo non ſum confuſus. Nam ſine gratia dei obediētia bene pfici non poteſt. Secundo ex tuta adheſione. vnde ſequitur. Et ideo vȝ. quia dn̄s ē auxiliator meus. poſui faciem meam vt petram duriſſimā vȝ coram cedentibus eam. Tertio ex adeheſionis manifeſtatione. qm̄ ſequitur. Et ſcio quoniā nō cōfundar. Quarto ex defenſoris approximatione quia dicit Iuxta eſt qui iuſtificat me. vȝ ꝑ manifeſtationeȝ quia chriſtus ab inſtanti conceptionis iuſtus fuit. Quis contradicit mihi ſtemus ſimul. Quis eſt aduerſarius meus. accedat ad me. Sȝ contra quia ſunt aduerſarij contradicentes xp̄o puta. infideles. impatientes. Impunientes ꝛ inobediētes. vnde Luce. ij. dicitur Poſitus eſt in ſignum cui contradicet. Reſpondet ꝙ tales contradicūt volūtati ſigni ſed non beneplaciti. Et ideo ſequitur. Ecce dominus deus auxiliator meus. quis eſt qui me cōꝯdemnet. Quinto ex impugnatoꝝ confractione. vnde ſequitur. Ecce omnes quaſi veſtimētū ꝛ ꝯterētur. vȝ in peccatis. Tinea. i. romana iudicata comedet eos. Ad litteraȝ veſtimēta cōteruntur veſtutate. et ipſi iudei cōtriti ſunt peccatis antiqs. Nam veſtutas eſt defectus matura

lis: tinee ꝟo ſignificāt defectũ vio lentũ. Quis ex vobis timens deuz audiet vocẽ ſerui tui: ſupple dicẽtis illud math.iiij. Penitentiã agite. q̃ ſi dicat: nullus quia quilibet eorũ illud iob.xxxij. dicere poterit. Qua ſi putredo cõſumendus ſum: et qua ſi veſtimentũ qđ comedit a tinea.

Sexto hanc difficultatẽ obedien‑tie oſtendit eſa. ex ſpei collatione vnde cõcludit. Qui ambulat in te‑nebris: peccator vz. et nõ eſt lumen ei.ſ. ſapientie. Speret in noie dñi ⁊ innitatur ſup dñm deũ ſuum illi. ſ. obediendo. O igit felix obediẽtia quã xp̃us ſemp oſtendit patri: que tantũ alias ꝟtutes morales excedis que tantis exemplis coruſcas: ⁊ in ter partes iuſticie ſpecialis manẽs diuinũ poſtulas auxiliũ. ex difficili operatione tua: que marthe et ma rie deuotionẽ odore ornaſti ſicut in euangelio hodierno ioh.xij. deſcri pto manifeſtatur. Precemur ergo humiliter dñm noſtrũ ieſum xp̃m verũ obedientẽ: vt tali virtute orna ti: in cena eius cũ martha miniſtrã te et maria contẽplante atq; lazaro obediente ſimus refecti. per infini‑ta ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Feria. iij. maioris hebdomade expoſitionis epiſtole de manſuetu dine chriſti. Sermo.xxxvj.

D Omine de‑monſtraſti mihi et co‑gnoui tu oſtendiſti mi hi ſtudia eorũ. Et ego quaſi agnus manſuetus qui porta tur ad victimam. iere.xj. hec verba ſcribunt Pro exordio huius ſermo nis in quo dicturi ſumus de mãſue tudine xp̃i. merito a doctorib' que ritur. Utrũ habere manſuetudinez ſit aliqd laudabile ⁊ virtuoſum? Ad qđ dicũt ꝙ ratio virtutis moralis in hoc conſiſtit ꝙ appetitus ratio‑ni ſubdat vt.j. eth. phs dicit. Sed manſuetudo vt idẽ.iiij. ethi. expri‑mit: ſm rectã rationẽ moderat iras ſic clementia aſpicit ad rationẽ in diminuendo penas. Conſequens ergo eſt ꝙ habere manſuetudinez eſt ꝟtutis. Hinc ſene. li.ij. de clemẽ tia dicit. Clementiã ⁊ manſuetudi nem omnes boni viri preſtabũt. et ideo iere. in pſona xp̃i loquit ꝟba ꝓpoſita dicẽs. Dñe demõſtraſti mi hi. primo ſm diuinitatẽ ab eterno per generationẽ: qua accepi notici am omniũ. ſm etiã humanitatem tpaliter cũ aiam meaz creaſti et cor pori infudiſti. ⁊ in illo inſtanti oim noticiã dediſti: et cognoui. Tu oſtẽ diſti mihi ſtudia eorum ad mortem mihi inferendã. Et ego quaſi agn' manſuetus qui portat ad victimaz qui ſupple non clamat nec murmu rat. Et idem eſa.liij. Sicut ouis ad occiſionẽ ductus eſt: ⁊ quaſi agnus corã tondente ſe obmuteſcet et nõ aperuit os ſuũ. de pe. di.ij. Si enim inqt. Cõcordat alex. de ales. in.iij. ⁊ beatus tho. in cẽtiloquio. ⁊ ſ. tho. 2ª 2ᵉ. q.clvij. ar.ij. ¶ In hac igitur epl'a tres vtiles querunt queſtiones Prima de mãſuetudinis diffiniti one. in principio. Scđa eſt de mã ſuetudinis exẽplificatiõe. ibi. tu aũt Tertia eſt de manſuetudinis fru‑ctificatione. ibi. tibi reuelaui.

¶ Queſtio prima de mãſuetudinis diffinitione. vz an ipſius clementie

ſit eadem entitatis deſcriptio ⁊ quo
modo ſint in chriſto.

q Uerit a doctorib⁹ an mā
ſuetudo ⁊ clementia ſint
penitus idem: et quō fue
runt in xpo. Et dicunt ꝙ
virtus moralis cōſiſtit circa paſſio
nes et actiones vt dicit phus in. ij.
ethi. Paſſiones aūt interiores ſunt
actionū exteriorū principia aut im
pedimenta: vnde virtutes quibus
moderant paſſiones quodāmodo
cōcurrūt in eundē defectū cū virtu
tibus quibus moderant actiones
licet ſpecie differant ſicut patet in ꝓ
poſito Nam ex paſſione ire ꝓuoca
tur aliquis ad iferendā grauiorem
penā. Sed ad clementiā ptinet illā
diminuere Et ideo manſuetudo in
q̄ʒtū refrenat ipetū ire. in eūdē effe
ctū cū clemētia cōcurrit: differūt tñ
ab iuicē q: clemētia eſt moderatiua
exterioris punitionis. Manſuetu
do autē ꝓprie diminuit paſſionem
ire. Cōcordat ſctūs tho. vbi ſ. ar. i.
Seneca autē aliā differentiā dicit.
Clemētia eſt leuitas ſuperioris ad
uerſus iferiorē. Manſuetudo autē
nō ſolū eſt ſuperioris ad inferiorez
ſed cuiuſlibet ad quemlibet. hee au
tem virtutes ſunt in xpo ad perficiē
dum anime eius potētias: quia vir
tutes ſunt effectus gratie. Unde ſicͣ
gratia xpi fuit perfectiſſima que re
ſpicit eſſentiā anime: ita virtutes q̄
ſunt effctus ipſius gratie ſunt in eo
pfectiſſime ad eius anime potētias
perficienduz. Nec obſtat dicere ꝙ
in xpo non potuit eſſe ira. ergo nec
manſuetudo ad diminutionē ipſius
quia ſicut ipſe cōcupiſcentias non
habuit et tamē fuit perfectiſſime tē
peratus: cum temperantia ſit tāto
pfectior in hoie quanto magis pra
uis cōcupiſcentijs caret: ita fuit pfe
ctiſſime manſuetus nō ad diminu-
tionē ire: ſed quia irā penitus non
habuit: qđ oſtendit prima pars epi
ſtole hodierne. que incipit In die-
bus illis. ſ. iminente captiuitate ba
bilonica: dixit ieremias in pſona
xpi. Dñe demōſtraſti mihi. et reliq̄
que ſunt ſuperius declarata. O xpe
exemplar oium virtutū: quis expri
mere poteſt tue manſuetudinis leni
tatē? Qui cū pcutereris nō pcutie-
bas. Job. xviij. xlv. di. In pncipio
Qui cum maledicerereris nō male
cebas: ⁊ cū patereris nō cōminabe
ris. j. pe. ij. xlv. di. Epm. de pe. di.
ij. Si eni ingt Qui pro pcōribus in
cruce oraſti luc. xxiiij. ⁊. j. q. j. §. Cū
ergo. Qui matrē diſcipulo cōmen-
daſti. ioānis. xix. xxvij. q. ij. §. Ecce.
et cap̄. priuſq̄ʒ. Quis ergo nos am
plius potuit amare q̄ʒ xps. qui nō
modo donauit exemplū māſuetu-
dinis. ſed animā ſuā poſuit pro oui
bus ſuis iohis. iij. xxiij. q. iiij. Quis
nos. ſed de his ſatis.

¶ Queſtio ſecunda de manſuetudi
nis exemplificatione.

q Uerit a doctorib⁹. Utruʒ
virtus manſuetudinis ſit
laudanda et cōmendatio
ne digna ſcripturarū exemplis. Et
dicunt ꝙ ſic miro modo. Primo ex
emplo yſaac qui manſuete tulit: cū
pater ſuus eum immolare. vellet
gene. xxij. Secundo exemplo io-
ſeph qui manſuete tulit facinus fra
trū ſuorū. gen. xlv. Tertio exemplo
moyſi qui manſuete orauit pro ma

ria ſorore ſua leproſa effecta: quia contra eum murmurauerat et eius optinuit ſanitaté. numeri.xij. Orauit etiā pro pplo murmurante. numeri.xvj. Quarto exemplo gedeonis qui manſuete ſedauit iurgātes effraym.iudic.viij. Quinto exemplo dauid qui manſuete tulit ſaulé eum perſequentem ad morté quamuis eum potuiſſet ſepe occidere.j. regū.xxiiij. et xxvj. Sexto exemplo hely. qui venientes ad eum capiendū nō permiſſit aliqd mali habere: ſed refectos iā iuſſit abire. iiij regum.vj. Septimo exemplo tobie qui manſuete tulit flagellū dei et irriſioné amicorū et vxoris eius thobie.ij.et.iij.ca. Octauo exéplo iob ſciſſimi qui tanta mãſuetudine oia aduerſa ſuſtinuit iob.ij. ꝛ deinceps. Nono exéplo ſocioꝝ danieł qui tam manſuete fornacé ardenté intrauerunt. Danielis.iij.qui non minus laudati ſunt patientia q̄ȝ daniel ſapientia. Decimo exéplo filie raguelis que tam manſuete ſuſtinuit obrobria ancille vt ſe ad orationem conuerteret.tobie.iij. Undecimo exéplo eleazari q tā mãſuete reſpōdit tyrāno dicés. Et ſi in pñti ſupplitijs capiar hoim: cū neqȝ viuus neqȝ mortuus effugiā mach.vj Pretermitto matré cum ſepté filijs mach.vij. Et quō cum manſuetudine pertulerūt ſupplicū. Ultimo ꝑ concluſione oim capiamus exemplum ieremie in pſona xpi dicentis Et nō cognoui.vȝ peccatū.quia.j. petri.ij.ſcriptū eſt. Qui peccatū nō fecit: nec dolus inuentus eſt in ore eius: quia cogitauerunt ſup me cōſilia. vȝ iniqua dicétes ipſi impij in

dei. Uenite: hoc verbū nō eſt in textu ſed illud ponit ecclia. mittamus lignum. ſ. venenoſum contritū in puluerė in pané eius: ſicut ad litteram dr.qd fecerūt ieremie. ſȝ q: ꝑm intentioneȝ ecclie ieremias loquit in perſona xpi: aliter hoc verbū exponitur. vȝ mittamus lignū. ſ.crucis in pané eius. ſ. in corpus xpi: q dicit panis ioh. vj. Undé ipſe ait. Ego ſum panis viuus q de celo deſcendi. de pe. di.j. Charitas.xxxiij. q.iiij. Sciatis. de conſe. di.ij. Forte dices. Et cap. omnia. ꝛ cap. in calice. et eradamus eum de terra viuétium. i. de hoc mundo. Et nomé eiꝰ i. doctrina nō memoret amplius q̄ eſt contra nos. Et accidit contrariū: quia ioãnis.xij.ſcriptū eſt. Niſi granū fruméti cadens in terra mortuum fuerit ipſum ſolū manet. Si auté mortuū fuerit multū fructū affert. Et infra ipſe xp̄s dicit. Ego ſi exaltatꝰ fuero a terra. i. in cruce oia traham ad meipſum. ſ. per nomen et gloriā. Ecce q̄ȝ manſuete ad tanta mala ieremias in perſona xpi loquitur. audiamꝰ modo huius eple alterā parté. Tu aūt dñe ſabbaoth i. princeps exercituū qui iudicas iuſte ꝛ probas renes. i. afflictiones. i. ipſas perfecta noticia cognoſcis. ꝛ corda. vȝ intentiones hoim. videā i. videbo nō optanté: ſed ꝑdicanté amore iuſticie nō vindicte vltioneȝ tuā ex eis. tuā dico. q: deutro. xxij. dicis. Mea eſt vlcio. Pro quibus oraui luce.xxiij.q.j.§. Cum ergo. De his ſatis.

¶ Queſtio.iij. de mãſuetudinis fructificatione. videlicet quot fructus ſequuntur ex manſuetudine.

Uerit a doctoribus quot fructus ſequunt ex manſuetudine? Et dicunt ꝙ multi: quorū Primus dī peccatoꝝ remiſſio. Nam cū petrus interrogaſſet dñm: quotiens in me peccauerit frater meus dimittaꝫ ei vſqꝫ ſepties? Manſuete dixit ei dñs nō dico tibi ſepties: ſꝫ vſqꝫ ſeptuagies ſepties math. xviij. de pe. di. ij. Septies. ꝛ cap. adhuc inſtāt. extra de iure. iurā. Queadmodū. Alius dī vindicte euaſio. Nā cū iacobꝰ et ioannes ꝯtra ſamaritanos qui nūcios dñi nō receperāt dño dixiſſent vis dicimus vt ignis deſcēdat de celo et ꝯſumat illos. māſuete reprehēdens eos dñs dixit. Neſcitis cuius ſpūs eſtis: certe ſamaritani poſt cito crediderunt. ioh. iiij. et. iiij. q. iiij. Qd xp̄s. Tertius dī a penis liberatio qꝛ mulierē in adultero deprehenſam et corā eo accuſatā dñs benigne a pena lapidationis liberauit. ioh. viij. dicēs ei. O mulier vbi ſunt qui te accuſabāt? Nemo te cōdempnauit? Nemo dñe. Nec ego te cōdempnabo. xxxij. q. j. Qd autē Quartus dr̄ bona exemplificatio Hinc dñs math. xj. dixit. Diſcite a me: quia mitis ſum et humilis corde. ij. q. ij. Qui ſe. Quintus dicitur charitatis oſtenſio. Naꝫ paulus in carcere poſitus: media nocte benigne pro inimicis orauit. actuū. xvj Similiter et ſtephanus ꝑ lapidantibus exorauit. actuū. vj. l. dī. §. ecōtra. Sextus dī glorioſa exultatio Nam apl̄i qui nimis manſueti erāt dum pro noīe ieſu paterenṫ, ibant gaudentes a cōſpectu cōſilij qm̄ digni habiti ſunt pro noīe ieſu contumeliam pati. actuū. v. Septimus dicit miſericordie prouocatio. Nā ecōuerſo nimis indignatus eſt dñs contra ſeruum nequā cui dimiſerat decē milia talenta. Talentū eni ſm̄ iſidorum pondus ſummū eſt apud grecos. cxx. librarū: eo ꝙ ipſe non fuit manſuetus erga conſeruū ſuū. math. xviij. de pe. di. iij. §. illud. Et di. iiij. In principio. et de conſe. di. iiij. Quō Octauus dī turbationū ſedatio. Nam licet cōtra xp̄m ſepius pharisei detraherent vt ponitur lu. vj. Detractionem blaſphemie: quia dicebāt. hic blaſphemat. Detractionem phariſei Mathei. x. qꝛ dicebant. Quare cum publicanis ꝛ peccatoribus manducat magiſter veſter. Et vt de reliquis taceā luce ix. quia miracula deprauabāt dicētes. In beelzebub ꝑncipe demoniorum eijcit demonia. tamē māſuete reſpōdendo dicēs: Ego demoniuꝫ nō habeo: ſedauit turbatiōes eoꝛuꝫ Nonus dī mortis euaſio. Nam iudei cuꝫ voluiſſent xp̄m precipitare de ſupercilio mōtis. luc. iiij. ipſe nō ad iram ꝯcitatus: ſed manſuete trāſiens per mediū illoꝝ ibat. Decimꝰ dicit perfectionis demōſtratio. vn̄ xp̄us manſuete proditorē vocauit amicū. math. xxvij. Cōprehendentis eum aurē ſanauit. luc. xxij. Principibus et pilato manſuetiſſime reſpondit. ioh. xviij. Undecimus dī glorie donatio. Nam quia latro in cruce pendens manſuete commēdauit ſe xp̄o audiuit ab eo. Hodie mecū eris in paradiſo. luc. xxiij. de peni. di. j. Importuna. de ꝯſe. di. iiij baptiſmi vicē. Duodecimꝰ ꝛ vltimꝰ dicit humiliatio. Nā x̄e manſuetꝰ

omnia ponit in manib⁹ dei. Hinc ieremias in perſona xp̄i: tanta aduerſa ꝓ nobis ſuſtinentis ait in tertia parte p̄n̄tis epiſtole. Tibi reuelaui cauſam meam dn̄e deus meus i. tibi cōmendaui cauſaȝ meā quia filius nō reuelauit aliquid patri. O igitur vera virtus manſuetudinis que nō ad refrenandū impetū ire ſicut in aliis hoibus: ſed quia nullū ire vitium in xp̄o eſſe poterat in eo habitaculuȝ feciſti tu tantis fulges exemplis. ex te tot fructus exuberant ſicut hodie ſpecialius ꝑ euangelium marci. xiiij. deſcriptū manifeſtat. Precemur aūt manſuetū dominū noſtrū ieſum xp̄m quatenus nos tali virtute ornatos: ad ſuū recipiat conſortium. Qui cuȝ patre et ſpūſancto viuit et reg. in. ſ. ſ. Amen

¶ Feria quarta maioris hebdomade expoſitionis epiſtole de chriſti paſſione Sermo. xxxvij.

d **Omīe quis** credidit auditui noſtro ꝛ brachiuȝ dn̄i cui reuelatum eſt Eſa. liij. hec v̄ba ſcribunt. Primo exordio hui⁹ ſermōis in quo dicturi ſum⁹ de xp̄i paſſiōe merito querit. vtrū fuerit hūani gn̄eris liberatio ni neceſſariū xp̄m pati. Et dicūt doct. ꝙ neceſſariū ꝯm doctrinā phi. v. meth. capit vno mō qd̄ īpoſſibile ē aliter ſe habere. ꝛ ſic pati xp̄m nō fuit neceſſarium quia voluntarie paſſus eſt. iuxta illud eſa. liij. Oblatus eſt quia ipſe voluit. Alio modo accipitur neceſſarium pro neceſſitate coactiōis vt puta cū aliquis nō poteſt ire ꝓpter violentiā detinentis nature ꝛ hoc modo xp̄s paſſus eſt. cū de eo ſcriptū eſt in pſal. cxxxiiij. Oia quecunqȝ voluit fecit. de cōſe. di. ij. Omnia. Tertio modo accipitur neceſſarium ratione finis. et ſic neceſſario xp̄s paſſus eſt. Nam fuit triplex finis qui conuenenter ſequi nō poterat niſi xp̄us pateret

Prim⁹ finis eternalis diffinitionis. hinc Luce. xxij. ſcriptū eſt. Filius hominis ꝯm ꝙ diffinitum eſt vadit. Secund⁹ finis humanitatis xp̄i exaltationis. vnde paulus ad phi. ij. dicit. Chriſtus pro nobis factus eſt obediens vſqȝ ad mortē. mortem aūt crucis. propter quod ꝛ deus exaltauit illum ꝛ reliqua. extra. de emuni. ec. li. vj. cap̄. Decet. Tertius finis humani generis liberationis vt omnes qui credunt nō pereant ſed habeant vitam eternam. Et quia hoc videbatur obſcurum ꝛ difficile quod ꝓphetis dicentibus nō credebant. in diebus illis dixit eſaias. Dn̄e quis credidit auditui noſtro. ꝛ loquitur in perſona omniū ꝓpharum de tali myſterio paſſionis loquentiū. Et brachium dn̄i. i. xp̄s qui dicitur brachium qȝ eſt dei virtus portans omnia verbo virtutis ſue. ad. heb. j. q fecit omnia Joh. j. cui reuelatum eſt. quaſi dicat paucis. que ſunt verba preſentis ep̄le declarande. In qua de xp̄i paſſione tres vtiles querunt queſtiones: quarū Prima eſt de pſſionis xp̄i modificatione. in principio ❡ Alia eſt de paſſionis xp̄i generali penarum ſupportatione. ibi. ꝛ aſcēdit. Tertia eſt de paſſionis chriſti fructificatione. ibi. ipſe autem.

¶ Prima queſtio de paſſionis xpi modificatiōe. vz an ali⁹ modus fuiſſet conuenientior liberationis humane nature q̄ȝ per xp̄i paſſionē.

q Ueritur diligenter a doctoribus. An ali⁹ modus fuiſſet conuenientior liberationis humane nature quā q̄ȝ per xp̄i paſſionē. Et dicunt q̄ nō. q2 tanto aliquis mod⁹ conuenientior eſt ad exequēdū aliquem finem quanto per ipſum plura concurrunt que ſunt expedientia fini. per hoc autez q̄ hō per xp̄i paſſionem eſt liberatus multa concurrunt ad ſalutem hominis ptinētia p̄ter liberationem a pctō quod oñditur triplici rōne. Primo rōne dilectiōis quia per hoc hō cognoſcit quantum ipſum deus diligat. per quod etiaȝ ipſe p̄uocat ad deū diligendum. hinc paulus ad Romanos v. dicit. Cum inimici eſſemus reconciliati ſumus per mortē filij eius. Et ad corin. v. Si inquit pro oibus xp̄s mortuus eſt ſupeſt vt qui viuūt iam non ſibi viuāt: ſed ei qui pro ipſis mortuus eſt. viij. q. j. In ſcripturis. Scd̄o ratione humiliationis et ceterarū virtutū doctrinationis. Hinc. j. petri. ij. Chriſtus pro nobis paſſus eſt vobis relinquens exempluȝ: vt ſequamini veſtigia eius. Tertio ratione p̄ſeruationis quia oſtēſa eſt ex hoc hoī maior neceſſitas ſe imunem a peccato ſeruandi. Unde. j. ad corin. vj. aplus dicit. Empti eni eſtis precio magno: glorificate ⁊ portate deum in corpore vr̄o. Poteſt poni et alia ratio que d2 dignificationis: nā ad maiorem dignitatē hois ceſſit. vt ſicut homo victus fuerat a diabolo: ſic homo eſſet qui diabolū vinceret ⁊ ſicut homo peccando mortē meruit: ita homo moriendo mortē ſuperaret. vnde. j. ad corin. xv. paulus ait. Deo aūt gratias qui dedit nobis victoriā per ieſum xp̄m dn̄m noſtrum. Adhuc poteſt addi alia ratio que dicit glorificationis: quia chriſtus per paſſionem ſuam nō ſolum hominem a pcō liberauit: ſed etiam ei gloriam beatitudinis et ianuam celi promeruit aperire. Hinc paulus ad hebr. x. Habemus fiduciam in introitū ſctōꝝ. vz celeſtiū in ſanguine xp̄i. Propter igit omēs has rōnes Aug. xiij de ciuita. dicit Sanande nr̄e miſerie cōueniētior alius non fuit modus: q̄ȝ per chriſti paſſionez. Hunc modū predicabat eſayas: ⁊ quia pauci ſibi et alijs p̄phetis credebāt. ideo dicit. Dn̄e quis credidit auditui nr̄o. ⁊ reliqua que ſūt ſuperius dicta ⁊ declarata.

¶ Queſtio ſcd̄a de paſſionis chriſti generali penarū ſupportatione. videlȝ an chriſtus ſuſtinuerit omēs paſſiones generaliter.

q Uerit a doctoribus ſatis vtiliter et diligēter. Utrū xp̄us generaliter omnes paſſiones ſuſtinuerit? Et hec queſtio ſatis videt difficilis: q2 ex vna parte videt q̄ non per textū ioh. xix. vbi dicit. Milites quidem fregerūt crura alterius qui crucifixus eſt cū eo. Ad ieſum aūt cum veniſſent: nō fregerūt eius crura. Ex alia pte hylarius. x. de trinitate dicit. Unigenitus dei fili⁹ ad pagēdū mortis ſue ſacramentū: cōſumaſſe

in ſe omne humanarū genus paſſionū teſtat̄.cū inclinato capite emiſit ſpiritū. Hāc queſtionē doctores ſoluendo dant primo diſtinctionē de paſſionib⁹ interiobus ꝛ exterioribus: dicentes ꝙ paſſiones interiores: puta egritudines non decuit xp̄m pati quia defectuū et paſſionū quedā repugnāt perfectiōi ſciētie et gratie ſicut ignorātia et pronitas ad malū difficultaſq; ad bonū. ꝛ hi in xp̄o defectus eſſe nō potuerunt. Sunt et alij qui cōiter nō conſecuntur tantā humanā naturā propter peccatū primi parentis. ſed cauſantur in aliquibus hoībus ex quibuſdam particularibus cauſis. ſicut lepra. morbus caducus ꝛ huiuſmodi qui cauſant̄ Quandoq; ex inordinato victu. Quādoq; ex defectu virtutis formatiue: quorū neutrū cōtinet xp̄us: quia caro eius de ſpiritu ſancto cōcepta eſt et in regimine vite deficere nō poterat. Sunt alij defectus comunes oībus hoīb⁹ ꝓpter peccatū primi parentis. ſicut mors fames et ſitis et huiuſmōi: et hos xp̄us ſuſcepit. Paſſiones aūt exteriores. vꝫ ab extrinſeco illatas: dicunt aliqui ꝙ xp̄s generaliter oēs acceperit nō ſm̄ veritatē. i. vt ita ſit realiter: quia multe paſſiones ꝯtrariantur ſicut cōbuſtio in igne et ſuffocatio in aqua: ſed ſm̄ equalitatē. Et ſic intelligunt̄ verba ꝓphete in pſal. Omnes fluctus tuos induxiſti ſup me. Concordat bona. in. iij. Aliqui tamē dicūt ꝙ xp̄m pati oēm paſſionē extrinſecus cauſatā tripliciter cōſiderari poteſt. Uno modo ex parte hoīm. paſſus eſt eni a gētibus ꝛ a iudeis: et a maſculis: et a feminis vt patet de ancillis accuſantibus petrū. paſſus a ꝑncipib⁹ ꝛ miniſtris et popularib⁹ ſm̄ pſal. Quare fremuerūt gētes: ꝛ ppl'i meditati ſunt inania. Aſtiterūt reges terre. ꝛ reliq̈. Paſſus eſt a familiarib⁹ ꝛ notis. patet de iuda prodente: et petro negāte. Alio modo ex parte mēbrorum. vnde ſm̄ bern. in omibus membris paſſus eſt. qui ſic ait. Caput angelicum denſitate ſpinarū pungitur. Facies pulchra pre filijs hoium ſputis iudeorū deturpatur. Oculi ſole lucidiores velant̄: et in morte caligant̄. aures qui audiunt cantus angelicos: audiunt blaſphemias iudeorū. os quod docet ſanctos angelos: felle ꝛ aceto potatur. Manus que celū formauerūt et pedes quorū ſcabellū adorat̄ q: ſanctū eſt: in cruce clauis affigunt̄ Latus lācea perforat̄. totū corpus in columpna verberatur. Quid plura? nō remanſit in eo niſi lingua: vt pro crucifixorib⁹ exoraret. Tertio modo ex parte notorū et oīm eorū in quibus homo poteſt pati. Nam paſſus eſt in ſuis amicis eū deſerentibus. in fama per blaſphemias. in honore ꝛ gloria per irriſiones ꝛ cōtumelias. in rebus: q: ſpoliatus eſt veſtibus. in aīa per triſticiā: tedium et timorē. in toto corpore per flagella. pretermittēdo fetorē loci in quo paſſus eſt. et dolorē matris qui nimis eum affligebat Unde prophā in ſcd̄a parte huius ep̄le ponit. Primo primū harū afflictionū xp̄i: et deinde ponit ſuppliciū. ponēs primū dicit. Et aſcendit. vꝫ de matre naſcendo. cū alij de matre naſcant̄ deſcendendo. ſicut virgultū quod

in altum creſcit et multas virgulas continet:et ſignificat oẽs gratias ⁊ virtutes xpi.coram eo.ſ deo patre. Et ſicut radix que nõ pulchra videt̃ et tamẽ ex ea tota arboris pulchri/ tudo deriuat̃. De terra ſitienti.ſ.de matre virgine ſine humore luxurie

Scdo ponit ſuppliciũ dicẽs. Nõ eſt ſpecies ei neq̃ decor.vz tem/ pore paſſionis: et loquit̃ de futuro: ſicut de preſenti more ꝓpharũ:⁊ vi dimus eum et nõ erat aſpectus. Et deſiderauim⁹ eũ ſm illud aggei.ij. dicẽdo. Ueniet deſideratus cũctis gentibus. Et tamen vidimus eum cõtra dignitatẽ ſuaz deſpectũ.et no uiſſimũ virorũ.i.vltimũ. Contra ꝓ ſperitatẽ ſuã virũ dolorũ. vz dolori bus plenũ.contra poteſtatẽ vidim⁹ eũ ſcientẽ infirmitatẽ.vz per expien tiam. Et quaſi abſconditus vultus eius ſanguine et ſputis iudeorũ et deſpectus. vnde nec reputauimus eum.i.honorẽ ei nõ fecimus. Hinc eſaias.j.cõquerit̃ dicẽs. Cognouit bos poſſeſorem ſuũ; et azinus pre/ ſepe dñi ſui. iſrael aũt nõ cognouit me. Uere languores noſtros ipſe tu lit et dolores noſtros ipſe portauit. quaſi dicat. Nõ pro ſe:quia iuſtiſſi mus fuit. ſed pro nobis peccatori/ bus tanta ſuſtinuit. Et nos loquen do in perſona inimicorũ et ignorã tium:putauimus eũ quaſi leproſuz Et ſemp hic quaſi eſt nota expreſſio nis non ſimilitudinis:⁊ percuſſum a deo ꝓpter pctã nr̃a:et humiliatũ O igitur dulciſſime ieſu quot paſſi ones ſuſtinuiſti.ſed de his ſatis.

ℭ Queſtio tertia de paſſionis chri ſti fructificatione.

q Ueritur a doctoribus de fructificatõe paſſiõis xpi vz quot fructus cõſecuta eſt humana generatio p xpi paſſionẽ. Et dicũt ꝙ plurimos de quibus aliquos dicemus. quoꝝ

Primus di: de poteſtate diaboli li beratio. Cũ ioh. xij.deſcriptũ ſit:ꝙ dñs tpe ſue paſſiõis dixit. Nũc prin ceps huius mundi eijciet̃ foras. Et ioh.xiiij. Uenit eni princeps huius mundi et in me nõ habet quicquaz xxiij.q.viij.§. Sed notãdũ.de pen. di.ij. Si eni. Scdus di: cum deo re/ conciliatio. vnde apl's ad roma.v. Recõciliati ſumus deo per mortẽz filij eius. Tertius dicit̃ ab immũdi tia peccati lauatio. hinc apoc.j.ſcri ptuz eſt. Dilexit nos et lauit nos a peccatis noſtris in ſanguine ſuo.et nõ ſolũ lauit nos a peccato.ſed etiã a pena peccati. vnde in ſuperiorib⁹ epl'e dictũ eſt. Uere languores no/ ſtros ipſe tulit: et dolores nr̃os ipſe portauit. Et confirmat̃ per tertiam partem preſentis epiſtole que dicit Ipſe autẽ vulneratus eſt ꝓpter ini/ quitates noſtras attritus eſt ꝓpter ſcelera noſtra. Diſciplina pacis ſu/ per eum.et liuore eius ſanati ſumus Omnes nos quaſi oues errauim⁹ vnuſquiſq̃ in viã ſuam.vz prauam declinauit.vnde in pſal. Oẽs decli nauerunt. Et dñs.i.trinitas poſuit in eo.vz in copore ſuo:iniquitates omniũ noſtrũ. Oblatus eſt q: ipſe voluit:et nõ aperuit os ſuum: ſicut ouis ad occiſionẽ ducetur. Et qua ſi agnus corã tondente ſe obmute/ ſcet:et nõ aperiet os ſuum.de angu ſtia vz paſſionis.⁊ de iudicio ſubla tus eſt.ſ. per potentiã diuinã in re/

ſurrectione. cetera p̄dicta ſuperius ſunt expoſita. Generationem eius quis enarrabit: quaſi dicat nullus. quia filius dei eſt: cuius potentia glorificatus eſt. Qui.ſ.ꝑpter humilitatē ſuā abſciſſus eſt. vꝫ per mortē a iudeis de terra viuentiū.i. de hoc mundo. propter ſcelus ppl'i mei: et loquit deus trinitas: percuſſi eum: et dabit impios pro ſepultura vꝫ iudeos qui fecerunt cuſtodire ſepulchrum. et diuites eorū iudeorū pro morte xp̄i: in manus romanorū ſimple. Eo ꝙ iniquitatē nō fecit: nec dolus inuentus eſt in ore eius. Et dn̄s trinitas voluit ꝯterere eū in infirmitate.ſ.carnis. Quare ſi pro q: poſuerit pro peccato.ſ. ade animaꝫ ſuā.i.vitā videbit ſemē longeuū.i. filios ſpirituales vſqꝫ ad diē iudicij Ecce fructus paſſionis xp̄i. Et voluntas dn̄i puta de ſanctificatione hoīum: vſqꝫ ad illū diē. Juxta illud pauli ad thi.iiij. hec eſt volūtas dei ſanctificatio vr̄a. in manu.i. in ope eius.ſ.xp̄i. dirigetur.i. totaliter implebitur: pro eo qḋ tradidit in mortem ſ.ſponte animā ſuā. vꝫ vitā. Et cuꝫ ſceleratis latronib⁹ reputatus eſt ⁊ ipſe peccata multorꝫ tulit. et ꝓ trāſgreſſoribus orauit vt nō perirēt. ſicut continetur in euāgelio hodierno luce.xxij. deſcripto. O igitur glorioſa paſſio xp̄i quā neceſſitate noſtre ſalutis ſuſtinere voluit. q: cōuenientior mod⁹ ad nr̄am redeptionē nō inueniebatur: quā vndiqꝫ afflictus et generaliter doloratus aſſumpſit. ex qua fructus predicti cōſecuti ſunt ⁊ multi alij quos longū eſſet dicere: tuis meritis nobis aperire digneris ianuā paradiſi: vbi cuꝫ ipſo dei filio et patre ſuo ingenito et ſpiritu ſancto paraclito gaudere valeam⁹ imperpetuum. Amen.

¶ Feria.v. maioris hebdomade in cena dn̄i expoſitiōis epiſtole de ſacramēto euchariſtie. ſermo.xxxviij

Conuenientibus vobis in vnū iā non eſt dn̄icam cenam manducare. j.ad corinthi.xj. hec verba ſcribunt ⁊ notant Pro exordio huius ſermonis hodierne ſolennitatis a doctorib⁹ queritur. Utrū ſacramentū euchariſtie couenienter inſtitutum deberet ſumi a ieiunis? Et breuit dicūt ꝙ ſic et ratio eſt quia ſicut aie vegetatiue que eſt formale principiū naturalis vite generabiliū ⁊ corruptibiliū de⁹ indidit potētiā generatiuā per quā res viuens efficit. augmentiuā per quā genitū augmentat et roborat. et nutritiuā per quā nutritur ⁊ in eſſe ꝯſeruatur q̄zdiu viuit. Unde ſm ſententiā phi.ij. tho. Animalia ſp nutriunt aliquo. A ſimili cōuenīēs fuit deū iter ſacramenta inſtituere tria ꝑ quorꝫ vnū aia efficiat viuens vita ſpūali. et hoc eſt ſacramentum baptiſmi. Et aliud per qḋ in viuēte ſpiritualiter vita ſpūalis augeat et roboret. et hoc eſt ſacramentuꝫ euchariſtie. Ergo cū ſumptione eius viuens indigeat. neceſſe eſt ipſum accipere ſm rationabilē inſtitutionem eccl'ie: ſm quā nō debet ſūmi niſi a ieiuno: ieiunio nature qḋ dr a priuatione cuiuſlibet alimenti. Et hoc inſtitutū eſt ꝑpter reuerētiā ſacramenti vt oſtendat ꝙ ſumens

illud rei contente in hoc ſacramēto ſup omnia debet vniri. Hinc de cō ſecra. di. ij. liquido. et ſunt verba aug. que etiā verba ponit magiſter ſentētiarum. di. viij. iiij. cap. Placuit inquit ſpiritui ſancto vt in honore tanti ſacramenti prius in os xpiani dominicū corpus intret q̄ȝ exteriores cibi. p̄terq̄ȝ in mortis periculo. Nec tamē etiā obſtat ſi cōicaturus ob reuerentiā ſacramenti lauādo os ſuū aque guttā inaduertenter deglutiat. Nec etiā obſtat ſi nō dormierit in nocte. ſufficit ei q̄d digeſtū ſit: quod ſumpſit in ſero. ſiue comederit vel biberit obligatus ad officiū dicto matutino. ſi ſumeret poſt matutinū. i. poſt mediā nocte quāuis modicū: comunicare nō debet: quia ſic ſeruat cōſuetudo approbata que eſt optima legū interpres. extra de cōſuetu. Cū dilectus. Et patet per apl'um in verbis ꝓpoſitis. in qubus corinthijs: qui poſt cibum ita corpus dn̄icum ſumebant ait. Conuenientibus vobis in vnū ſupple ad manducandū. Jam non eſt dn̄icam cenam manducare. vȝ corpus dn̄icuȝ ſumere: que ſunt verba p̄ntis ep̄l'e declarāda. ¶ Jn qua tres vtiles queruntur queſtiones.

Prima eſt de hu9 ſacramēti ſumptionis priuatiōe. in pricipio. Secunda eſt de eiuſdem ſacramenti inſtitutionis modificatiōe. ibi. Ego eni accepi a dn̄o. Tertia eſt de eiuſdem ſacramenti ſumptionis cōditione. ibi. ꝓbet aūt ſeip̄m homo.

¶ Queſtio prima de huius ſacramenti ſumptionis priuatiōe. vȝ qui non debēt accipere hoc dominicū ſacramentum.

q Ueritur a doctoribus qui non debent accipere hoc dn̄icum ſacramentū ⁊ accipiendo mortaliter peccant. Et dicunt ꝙ multi. Primo modo exiſtēs in peccato mortali iā comiſſo vel eſſe in ꝓpoſito aliud cōmittendi: ⁊ hoc ꝓpter reuerentiā ſacramenti. et q: eſt trāſgreſſor eccl'iaſtici precepti. vn̄ de ꝯſe. di. ij. nihil ſcriptū eſt Nihil in ſacrificijs mai9 eſſe poteſt q̄ȝ corpus et ſanguis xp̄i nec vlla oblatio hac potior eſt: ſed hec oēs precellit: que pura conſciētia dn̄o offerenda eſt ⁊ pura mente ſumenda. Qui aūt ſcd̄m veritatem non eſt in peccato mortali credit tn̄ eſſe: ſi cū tali conſcientia hoc ſacramētū ſuſcipit: mortaliter peccat q: eſt reuerentie debite ſacramento cōtemptor. Qui aūt eſt in mortali peccato ⁊ nō credit: tūc aut hoc prouenit ex omiſſione debite diligētie cōſcientiam examinādo. ⁊ ſic ſumēdo eadeȝ rōne peccat mortaliter: licet nō ita grauius ſicut prius. aut hoc non ꝓuenit ex omiſſione debite diligentie: quā homo tenet adhibere Sed q: de lege communi nemo poteſt eē cert9: vtrū peniteat digne iuxta illd̄ eccl'. ix. Nemo ſcit vtꝝ odio an amore dignus ſit: ideo ſic cōmunicans nō mortaliter peccat. Aliter q̄ncūq̄ȝ homo hoc ſacramētū ſuſciperet ſe periculo mortalis pc̄i exponeret quod falſum eſt. Secūdo cōtritus non ꝯfeſſus de peccato mortali: ſi habet copiā ſacerdotis idonei ⁊ tp̄s conueniens ad confitendū et loquelam liberā et ſcandalū nō imineat pſone ſue aut ppl'o: qui iā incepit velle ſumere. in his caſibus po/

teſt accipere cũ propoſito cõfitendi aliter ſumendo mortaliter peccat: quia hoc corpus ſuſcipiens tenetur recõciliari deo et eccl'ie. vnde Richa. de poteſtate ligandi ⁊ ſoluẽdi. c. xxj dicit Si añ ſacerdotis abſolutionẽ crimĩnoſus ad cõmunionẽ corpis xp̃i accedit: ꝓ certo ſibi iudiciũ mã ducat ⁊ bibit. Tertio pollutus nocturna pollutione: que prouenit ex crapula vel inmũda cogitatiõe que preceſſit in vigilia: que crapula vel cogitatio pctã mortalia fuerunt vel probabiliter dubiũ eſt vtrũ fuerint q: aliter pollutio non prohibet niſi de ꝯgruitate. ⁊ hec probanť. di. vj. ca. Teſtamenti. quãuis propter dubiũ tutius eſſet abſtinere ſi fieri poſſet ſine ſcãdalo: ſecus ſi ꝓueniret ex infirmitate. Et hoc fit q: pollutio minuit reuerentiã ⁊ dimittit in polluto quãdã indeuotionẽ. Quarto puer qui non habet decẽ adminus annos ⁊ diſcretionẽ vt diſcernat inter panem ⁊ panẽ: ⁊ deuotionẽ De etate patet ꝑ oẽs doctores qui dicũt ꝙ adminus cõmunicaturus debet eſſe decẽ vel vndeci annorũ. verum hoc nõ ſufficit in aliquibus ſimplicibus. Et ideo requiritur diſcretio. vnde glo. in ca. Omnes. de peni. ⁊ re. dicit. cum eſt doli capax. Item requiriť deuotio: quia de cõſe. di. ij. Nos autẽ: augu. dicit Nos aũt ſub ſpecie panis: ⁊ vini quã videm⁹ res inuiſibiles. i. carnẽ xp̃i ⁊ ſanguinez honoram⁹. Quinto furioſus: q tñ anteꝗ̃ intrauit furiam hoc ſacramẽtum in debito ſtatu petijt ſibi: poſtea in furia dari poteſt. niſi ꝓbabiliter timeať ꝙ illud proijceret vel aliquã irreuerentiã faceret ſacramẽto

Sexto interdictus: ſuſpenſus: ⁊ excõmunicat⁹ etiã iiuſte: ab hoc ſacramento excluditur. q: cauſa propter quã aliquis interdiciť ſuſpenditur: vel excõmunicať derogat realiter vel ſcđm iudiciũ fori exterioris vnitati eccleſie que eſt corpus xp̃i miſticum: quod eſt res per hoc ſacramentum ſignificata: nõ tamẽ ſub ſacramento contẽta. Septimo notorie infamatus vt hyſtrio. incantator meretrix. leno. luſor. vſurarius. fornicator. adulter. partialis. homicida. ⁊ ſic de ſimilibus: quãuis homz quilibet ſit ꝯtritus ⁊ in ꝯtritione cõfeſſus niſi neceſſitas imineat nõ debet ſtatim cõmunionẽ accipere: ſed de cõſilio proprij ſacerdotis per aliquod tp̃s abſtinere: vt patet in p̃allegato ca. Omẽs. Et hoc fit ꝓpter tria. Primo propter euitationẽ ſcãdali. Secũdo propter probationẽ cõuerſi Tertio propter reuerentiã ſacramenti. Patricida ⁊ mr̃icida ꝑ tres annos abſtinere debet a cõmunione. xxxiij. q. ij. ca. latorẽ. Sacrilegus qui eccl'iam ſcandaliſauit: ſicut fuit quidã burgandus noĩe ꝑ quattuor annos a cõmunione ceſſare debet. xij. q. ij. c. de vtero. vxoricida debet abſtinere vſq; ad finẽ vite: qñ eſt maxime notorius. xxxiij. q. ij. cap̃. Amore. verũ cũ his diſpenſare poteſt ep̃us. feruida penitentia mediante. Octauo obſtinatus ⁊ impenitens. quia dicit ap̃lus in hac ep'la: probet ſeip̃m homo et ſic de pane illo edat ⁊ de calice bibat. Qui enĩ manducat ⁊ bibit indigne iudiciuz ſibi mãducat ⁊ bibit: quãuis hoc ſacramentũ dandũ ſit oĩbus vere penitẽtibus in ſine vite. extra de rap.

c. Sup eo. ij. di. penitentes. xxvj. q. vj. ca. Si quis. Nono et vltimo in deuotis qui irreuerenter ſine diſcretione et deuotione ſacramentū pertractāt. His omibus concordat ſe Alex. de ales Bona. tho. et richar. in. iiij. di. ij. et his que dicta ſūt in ꝓlogo. di. viij. Huiuſmodi erat ppl's corinthius cui dicit apl's in prima pte hui⁹ ep'le. Cōueniētibus vobis in vnū. vz in eccl'ia. iam non eſt dominicā cenā manducare. vz nō debetis ſacramentū dominicū accipe Tum ꝓpter pctm̄ irreuerentieq; inter prandia vel poſt eucbariſtiā ſumitis. Tum propter pctm̄ crapule: quia aliqui inebriabant. Tum propter pcm̄ diſcordie quia diuites pauperibus non cōmunicabāt. vnde ſequitur. vnuquiſq; eni ſuā cenā preſumit ad manducandū. ecce irreuerentia q; prius alios cibos manducabant. et alius quidem eſurit: alius aūt ebrius eſt. ecce crapula et diſcordia. nūquid domos nō habetis ad manducandū et bibendū aut eccleſiaz dei ꝯtempnitis et confunditis eos qui nō habent. quid dicā vobis laudo vos. ſ. in alijs bonis: in hoc non laudo. O mirabilis ergo reuerentia ſacramenti. ſed de his ſatis.

¶ Secunda queſtio de huius ſacramenti inſtitutione. vz quō inſtitutū eſt hoc ſacramentū digniſſimū.

q Uerit a doctoribus quomodo inſtitutū eſt hoc digniſſimū ſacramentū. Et dicunt de cōmuni intentione ꝙ fuit inſtitutū a dño nouem circūſtantijs mediantibus: quarū Prima fuit oculorū eleuatio ſicut in canone continetur. vbi dicitur Eleuatis oculis in celū. Et ideo cōmunicātes illud pſal. dicāt Oculi mei ſemper ad dn̄m. Alia circūſtātia fuit gratiarū actio. vnde apl's in ſcda parte preſentis ep'le dicit. Ego enim accepi a dño. vz per reuelationem. iuxta illud ad Gala. j. Non dici ab homie euangeliū. ſed per reuelationem ieſu xp̄i quod tradidi vobis. videlicet de hoc ſacramēto Qm̄ dn̄s ieſus in qua nocte tradebatur accepit panem ad inſtituēdū ſ. hoc ſacramentū: et gratias agēs. Hinc ad theſſalo. v. dicit In oibus gratias agite. Tertia circūſtantia fuit bn̄dictio: quia in canone dicit: Benedixit. Et ideo cōmunicās dicat illud pſal. Benedicam dn̄m in omni tpe. Quarta fuit panis diuiſio: quia apl'us infert vbi ſ. fregit Nam cōmunicaturo. eſa. lviij. dicit Frange eſurienti panē tuū. Quinta fuit liberalis donatio: vñ infert. et dixit Accipite et māducate. quia et ſi in oibus eccleſiaſticis ſpecialius tm̄ in hoc ſacramēto vitanda eſt ſymonia. ne forte dicat committenti eā. illud actuū. viij. pecunia tua tecū ſit in perditionē. Sexta circūſtātia fuit recordatio. quia infert. Hoc eſt corpus meū quod pro vobis tradet hoc facite in meā cōmemorationē Septima fuit mirabilis ſignificatio. Nam ideo xp̄s dedit hoc ſacramentum nō ſolū in cibū ſed etiā in potum ſub ſpecie panis et vini: vt oſtenderet totam naturā humanā ſpm aſſumpſiſſe: vt totā redimeret ſicut dicit magiſter in. iiij. di. xj. ca. Sed quare. hinc apl's ait Similiter et calicē poſtq̄ cenauit dicens. hic

calix nouum teſtamentū eſt in meo ſanguine: hoc facite quotienſcūq; bibitis in meā commemorationē. Octaua fuit paſſionis predicatio Nam vt ambro.in li.de ſacramētis dicit. hoc ſacramentū inſtitutū eſt in memoriam paſſionis xp̄i. vnde apl's ait. Quocienſcūq; eni manducabitis panē hunc et calicē bibetis mortem dn̄i annūciabitis donec veniat. Noluit eni dn̄s tm̄ beneficiū obliuiſci ſcd̄m illud eccl'i.xxix. Gratiam fideiuſſoris non obliuiſcaris donec veniat. ſ. ad iudiciū quia tm̄ durabit hoc ſacramētū: iuxta v̄bū eiuſdem dn̄i. Math. vltimo Ecce ego vobiſcū ſum omnibus diebus vſq; ad cōſummationē ſcl'i. Nona et vltima fuit mortis interminatio quia concludit apl's. Itaq; quicūq; manducauerit panē vel biberit calicem dn̄i indigne reus erit corporis z ſanguinis domini. vbi gloſa Ac ſi chriſtum occiderit putauerunt.

¶ Queſtio tertia de cōditione ſumptionis huius ſacramēti. vz quot cōditiones habere debeat qui vult ſuſcipere digne hoc ſacramentū.

q Ueritur a doctoribus quot conditiones habere debeat qui vult digne quantū poteſt hoc ſacramentum ſuſcipere Et dicūt q nouem quarū Prima dicitur conditio diſcuſſionis. Nam q: peccata nimis oculta ſunt iuxta illud pphe. Delictaqs intelligit. ideo cōmunicaturus debet ſaltē per vnius diei ſpaciū ante conſcientiā diſcutere dicēs illud Iob. xij. Nunc iudiciū eſt mūdi. ſ. minoris qui dicit homo. Nunc princeps huius mundi: ſ. diabolus eijciet foras: et hoc quia pph̄a dicit: honor regis iudiciū diligit. Nam ſe iudicans non iudicatur a dn̄o. quia propha Naum capl'o.j. dicit. Non iudicabit deus bis inidipm.lxxxj. di. preſbyter. xiij.q.ij. Queritur.xxiij. q.v. Quid ergo. de pen.di iij. §.his auctoritatibus.z. §. Auctoritas. et §. hec econtra. Et capl'o. Querat Hinc cōmunicaturis Oſe.ij.c. dic Iudicate matrē veſtram. vz conſcientiam. Alia conditio dicit cōtritionis quia neceſſe eſt: vt qui pctā cognouit doleat. hinc Sen̄. dicit Initium ſalutis cognitio pecati. vnde pph̄a pſal.l. dicit Cor contritū deus non deſpicies. de peni. di.j.c.ij. et c. In actione. Tertia dicit confeſſionis cū propha dicat: preoccupemus faciē dn̄i in confeſſione. Et iaco.v. ſcribitur Cōfitemini alterutrum pctā veſtra.xxv.di. Criminis de pen̄.di.j. ecōtra. vnde cōmunicaturo dicit eccl'i.xxviij. Ab omni delicto munda cor tuū. Quarta dicit purificationis. Nā qui vult digne cōmunicare debet eſſe purus corde ore z opere. De puritate cordis ait Greg. oportet te habere mūdū cordis hoſpitium: ſi digne vis recipere xp̄m. Ceterū de puritate oris cōmunicaturus dicat illud Iob.xj. purus eſt ſermo meus. De puritate opis dicit apl's ad Gala.vj. Opus autē ſuū probet vnuſquiſq;. Quinta cōditio dicit preparationis. Nā ſumpturus cōmunionē debet ſe preparare diligētius precedēti nocte vigilādo: z ſi poteſt indutus dormiendo ſero p̄cedēti aut nil aut parū comedendo. ab oi pollutione carnis ab

ſtinendo. illud apl'i ad Corint. vij. cogitādo. Mundemus nos ab oī inquinamēto carnis ⁊ ſpūs: perfici entes ſanctificationē dñi. Sexta dicit orationis q: illud pphe ſum/ pturus cōmunionē dicere debet. Et ego ad te dñe clamaui ⁊ mane ora/ tio mea perueniet te. Septima cō/ ditio dicit humiliationis: quia cū multa reuerētia ⁊ humilitate debet accipi corpus xp̄i cū ipſe. j. Reg. ij. dic. Qui honorificabit me glorifica bo eū. Octaua dicit feruentis de/ uotionis. Eſt eni deuotio feruor bo ne voluntatis quā mens cohibere nō valens certis indicijs manifeſtat Ultima ꝯditio dicitur meditatio/ nis: q: cōmunicaturus debet preme ditari hoc ſacramentū quāte ſit ne/ ceſſitatis: cū Joh. vj. chriſt⁹ dicat. Niſi manducaueritis carnē filij ho minis ⁊ biberitis eius ſanguinē nō habebitis vitā i vobis: Quāte etiā ſit vtilitatis quia ibidē infert. Qui manducat meam carnē ⁊ bibit meū ſanguinem habet vitā eternā. de cō ſecra. di. j. Naz in xp̄o patet. quāte etiam ſit nobilitatis. de conſe. di. ij. Nihil. quante etiā ſit congruitatis quia ad ſalutē aīe ⁊ corporis. iuxta illud Joh. vj. Caro mea vere eſt ci/ bus: ⁊ ſanguis meus vere eſt potus quante adhuc ſit piculoſitatis. vñ apl'us in tertia parte huius epl'e cō cludit: probet aūt ſeipſum homo et ſic de pane illo edat: et de calice bi/ bat. Qui eni manducat ⁊ bibit indi gne iudiciū ſibi manducat et bibit: non diiudicans corpus dñi. j. q. j. §. Cum vita. ⁊ ca. per eſaiā. xj. q. iij. §. Cum ergo. xxiij. q iiij. Forte. de ꝯſe. di. ij. Timorē. et ca. quid eſt xp̄m. et ca. et ſancta. et ca. Sicut iudas. vñ corinthijs male ſūentibus ait apl's Ideo inter vos multi infirmi et im becilles ⁊ dormiūt multi. O admi/ rabile ſacramentū: non ſolū ieiuno corpe ſed ieiuna mente ſumenduz. O tremebūde myſteriū ad quod ſu/ mendū non omnis admittitur: ſed nouē genera pſonarū ab eius ſum/ ptione excluduntur. O memoriale viaticū nouē ꝯditionibus inſtitutū quod conſcientie diſcuſſione: Con tritione: confeſſione: purificatione preparatione: oratione: humiliatione feruenti deuotione. et diligenti me/ ditatione eſt ſumendū. vnde apl'us dicit. Qđ ſi noſmetipſos diiudica/ remus. vz iuditio penitētie nō vtiqꝫ iudicaremur. ſ. a dño temporaliter ⁊ eternaliter. Dū iudicamur. vz iu/ ditio penitentie: a dño corripimur in preſenti: q: Job. v. dicitur Btūs homo qui a dño corripitur. vt non cum hoc mūdo dāpnemur. vz eter/ naliter: ſed merito tanti ſacramenti quod hodie precipue inſtitutum eſt licet talis dies cene dñi ſit ſeptē ſa/ cramentis ꝯſecrata. vz agni imola/ tionis. pedū lauationis. ſacramen/ ti huius inſtitutionis: ordinū. deco rationis: penitentiū recōcillationis Olei conſecrationis et dulciſſime predicationis vt in euāgelio hodi/ erno. ioh. xiij. deſcripto continetur In preſenti cū gratia: ⁊ in futuro ſe/ culo cum gloria viuere valeamus preſtante dño Qui viuit in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Feria ſexta maioris hebdoma/ de in paraſceuē. expoſitionis epi/ ſtole de paſſione domini noſtri ie/ ſu chriſti. Sermo. xxxix.

b **Ec dicit do**minus deus In tribulatione ſua. Oſee. v, ca. hec verba ſcribuntur. Pro exordio huius ſermonis. preſentis paſſionis dñi noſtri ieſu chriſti. merito a doctoribus queritur. vtrum dolor chriſti paſſionis fuerit maior oibus alijs doloribus Nec mirum ſi dubitando hoc petunt. quia virtus mentis eſt mitigatiua doloris adeo q ſtoyci poſuerunt triſticiam in animā ſapientis non cadere. Sed in chriſto fuit pfectiſſima virtus mentis. ergo dolor paſſionis eius nō fuit maximus

Preterea Innocentia patientis diminuit dolorem paſſionis. Sed xp̄s innocenter eſt paſſus. ſm illud eſa. xj. Ego quaſi agnus mãſuetus qui portatur ad victimã. Ergo dolor paſſionis eius nō fuit maximus

Preterea xp̄s per paſſionem amiſit vitam quã poſt triduum reſumere debebat. alij vo amittūt vitam in morte pmanſuri. ergo dolor paſſionis xp̄i non fuit maximus. Sed ſatis his contrarium eſt. quod xp̄s ait Jere. trenoruꝫ. j. vꝫ. O vos oēs qui tranſitis per viam attendite et videte. ſi eſt dolor ſimilis ſicut dolor meus. quaſi dicat non. ideo ipſi doctores dicunt q in xp̄o patiētie fuit ſenſibilis dolor q cauſat ex aliquo nocumēto ⁊ qui triſticia dicit qui quidem dolor propter multas rationes maximus fuit. Primo pter paſſionis generalitateꝫ. vnde hylarius. x. de trinitate dicit. vnigenitus dei filius ad pagendū mortis ſue ſacramentū cōſumaſſe in ſe oē humanarū genus paſſionum teſtatur cū inclamato capite emiſit ipm̄ Hinc dauid in perſona xp̄i in pſal. dicit. Omnes fluctus tuos induxiſti ſuper me videlꝫ. ſm equalitatem vt doctor ſeraphacus in. iij. li. ſententiarū declarat. Secūdo pter mortis qualitatem quia qui in cruce ſuſpenditur ⁊ clauis affigit propter loca neruoſa manuum ⁊ pedū et pondus pendentis corporis nimis doloroſe patitur. vnde Rich. inter omnia genera mortis illud execrabili⁹ ⁊ formidabili⁹ eſt. Tertio propter doloris diuturnitatē. Naꝫ qui in cruce clauatur non ita cito ſicut qui feritur gladio morit. Hinc xp̄s Jude. xv. dicit. Amaritudine repletus eram. xj. q. iij. Qm̄ ergo Quarto pter cauſe paſſionis multiplicitatem quia patiebatur p omnibus peccatis humani generis. pro quibus patiendo ſatiſfaciebat vnde ea quaſi ſibi ꝯſcripſit in pſal. dicens. Deus deus meus reſpice in me quare me dereliquiſti longe a ſalute mea verba delictorū meoꝝ

Quinto propter deliquentiū qualitatem. vꝫ in eius paſſione tum in ea operando. tum eius ingrati exiſtendo. vnde trenorū pmo ait xp̄s Foris interfecit gladius ſcꝫ iudeorum ⁊ paganoꝝ. Et domi. ſ. anime mors ſimilis eſt. propter illos ait. q ex in gratitudie damnant. Sexto propter cōplexionis xp̄i nobilitatē vnde Benar. O homo conſidera oculo maiori quãto remuneratōis debito aſtringaris dño patienti q ſ. tante nobilis complexionis fuit. q nullus vnq̄ꝫ poterit ei equari. Septimo propter liberalitatam quis

dolor xpi volūtarie fuit aſſumptus
propter finem liberationis huma-
ni generis. vnde tantam qualitatē
doloris aſſumpſit. quanti erant fru
ctus qui inde ſequebantur qui infi
nitam erit. Et ideo dolor eius fuit
maximus. hinc Jeremi. trenorum
ij. xpo dic. Magna eſt velut mare
ꝯtritio tua. Octauo propter dolo
ris puritatē. Nam in alijs patien-
tibus mitigatur triſticia interior et
dolor exterior ex aliqua conſidera
tione rationis redumdātis a ſupe-
rioribus viribus ad inferiores. Et
hoc in xpo patiēte nō fuit. vt dicit
Damaſcenus. quia in oibꝰ paſſus
eſt. vnde in cruce pendens vt ſcribi
tur Matth. xxvij. dixit Dñs meus
deus meus. vt qd dereliquiſti me.
Nono ꝛ penultimo propter pene
damnatorū acerbitatē quā paſſuri
erant quia propter eorum maliciā
non poterant eſſe particeps meriti
paſſionis eius. propter quez dolo
rem. dixit Matth. xxvj. Triſtis eſt
anima mea vſqꝫ ad mortē. extra de
cele. miſſa. In quadam Decimo ꝛ
vltimo propter cōpaſſionis pietatē
Nam compatiebatur diſcipulis q
erant paſſuri ſcandalū de ſua paſſi-
one. vnde Ambroſius dicit. Triſtis
erat et triſtis videbatur nō pro ſua
paſſione. ſed pro noſtra diſperſiōe.
Compatiebatᷣ ꝛ matri cuius aīam
pertrāſiuit gladius. vt Luce. ij. ſcri
ptum eſt. Et ideo dolor eius maxi
mus fuit. Nec obuiabat ꝙ virtus
mitigat dolorem que in xpo perfe-
ctiſſima fuit. qꝛ virtus moralis mit
tigat dolorem interiorē nō exterio
rem qui nō obedit rationi: ſed na-
turam corporis ſequitur. Innocen
tia ꝩo mitigat dolorez quo ad nu-
merū. quia nocēs patiendo de cul-
pa ꝛ de pena dolet. Innocens ꝩo
tm̄ de pena ꝛ hec augetur ex inno-
centia quia indebite patitur. Hinc
eſa. lvij. Juſtus perit. ꝛ nō eſt qui re
cogitet in corde ſuo. Ceterum xps
doluit nō tm̄ pro amiſſione vite cor
poralis ſed etiā pro peccatis oibus
ſm illud eſa. liij. lāguores noſtros
ipſe tulit ꝛ dolores noſtros ipſe por
tauit. Et vltra vita xpi erat digniſ-
ſima p diuinitatē de cuius amiſſiōe
etiam per horā magis dolendū eſt
ꝙ de amiſſione vite alterius hois
per omne tempus. Hinc phus. iij.
Ethico. dic. virtuoſus plus diligit
vitam ſuam quanto ſcit eſſe melio
rem. ꝛ tamē propter bonum virtu-
tis exponit eam Ita ſimiliter xpus
propter bonum charitatis vitam
ſuam maxime dilectā expoſuit ſm
illud iere. xij. dedi animā dilectam
in manibus inimicorū. vnde tātus
eſt dolor maximus. qui vi humana
explicari non poteſt. quia hec dicit
dñs in tribulatione ſua. que ſūt ver
ba propoſita preſentis eplē decla-
rande. In qua per doctores puta in
ter alios Alexā. de ales in. iij. q. xlv
beatum Bona. Rich. et Tho. in
iij. ſententiarū. ꝛ p ipſum etiā btm̄
thomaz in. iij. parte. q. xlvj. et plu-
ribus articulis tres vtiles queſtio-
nes declarātur. Prima eſt de xpi
paſſiōis occaſiōe. In pncipio. Se-
cunda eſt de xpi paſſionis crudeli
executione. ibi. Quid faciam tibi.
Tertia eſt de paſſionis xpi ratione
ibi. Quia miſericordiam volo: que
omnia breuiſſime in pſentiarū di
cemus ſi prius aduocataz ad inter

cedendum pro nobis inueniamus
Non hodie miſericordie reginam
nō hodie populi totius deuotam.
nō hodie predicatorum primū refu
gium. nō hodie omniū audientiū
primū ſuſpiriū. Non hodie matrē
que filiū pdidit, q: plorādo diceret
ſi ſolita ſalutatiōe ſalutaremus eaȝ
illud Trenoruȝ. v. Defecit gaudiū
cordis mei. Meſtum factū eſt cor
meū. Cecidit corona capitis mei.
Et ideo doctrinam eccleſie ſequen
do: crucem ſanctiſſimam adoran/
do dicamus. O crux aue ſpes vni/
ca hoc paſſiōis tempore auge pijs
iuſticiā reiſq; dona veniam Amen

¶Prima queſtio preſentis epiſto/
le de chriſti paſſiōis occaſione. vz
Quare ipſe ſuſtinere voluit tm̄ do/
lorem. ⁊ tam acerbiſſimā paſſionē.

q Uerit a doctoribus. q̄re
xp̄us ſuſtinere voluit tm̄
dolorem. ⁊ tam acerbiſſi
mā paſſionem. Et dicūt
qđ propter multas rationes Pri/
mo propter ſcripturarū adimpleti/
onem. vnde luce. xxiiij. ſcribit xp̄m
dixiſſe diſcipulis. Neceſſe ē imple/
ri oīa que ſcripta ſūt in lege moyſi
⁊ pphis ⁊ pſal. de me. Secūdo p/
pter figurarum declaratiōnē. Naȝ
geñ. xxxvij figurata ē inuidia iudeo
rum de qua pater celeſtialis dicit.
Fera peſſima deuorauit filiū meū
Nam iudei inuidia moti. conſiliū
fecerunt contra xp̄m Johis. xj. Et
exod. xij. figurata eſt pñtatio agni
ob qđ pſentatus dñs die dñico hu
militer ſuper aſinam ſedens. ſz val
de honorifice receptus iuxta vati/
cinium zacharie dicentis. Ecce rex
tuus veniet tibi iuſtus et ſaluator
ipſe pauper ⁊ aſcendens ſuper aſi/
nam ⁊ ſuper pullum aſine. Et his
omnibus diebus hieruſalē predica
uit more ſolito. deſero reuertēs be/
thaniā: quia in hieruſalē nemo ſuſ/
cipiebat eum hoſpitio. pterq̄ȝ die
mercurij propter cōſilium iudeorū
de morte ſua in quo īterfuit ⁊ iudas
qui vendidit eū tradendum trigin/
ta argenteis iuxta vaticiniū Jere.
eſa. ⁊ aliorum, pphetarū de hoc dicē
tium. vnde zacharias. xj. dicit. Ap/
penderunt. xxx. argenteos pcium
apciati. Et eſa. xl. dicit. Ecce mer/
ces eius cuȝ eo. Die aūt iouis poſt
diuturnam cum matre ſoluȝ ⁊ tan/
dem cum magdalena locutionem:
hieroſolimā venit immolādus hu
militer dicens cum Jere. xj. Ego
quaſi agnus manſuetus qui porta
tur ad victimā. et hec habet figura
hodierne lectionis ſcđe exod. xij.
deſcripte. Tertio dei filius tan/
tum dolorem ſuſtinere voluit vt ad
ppoſita redeamus propter eterni
patris ordinatiōem. vnde Ambro/
ſius in eius perſona dic̄. Morietur
filius meꝰ ieſus ⁊ conuertet ſclm.
Quarto propter eiuſdem eterni
patris honoris ſatiſfactionē. cum
eni deus ex peccato pmi hominis
infinite offenſus ſit. infinite per ho
minem honori ſuo ſatiſfaciendum
erat: ſz purus homo ſatiſfacere hoc
nō poterat: quod per dei filiuȝ deū
⁊ hominem fieri oportebat. vnde
Anſelmus Homo inquit non pote
rat reddere, ſed debebat. deus po/
terat. ſed non debebat. Oportuit
ergo q̄ ſolueret homo deus. homo
qui deberet. deus q̄ poſſet Quinto

propter eiuſdem eterni patris debi ti ſolitioně. Nam homo duꝫ ſemꝑ vt deus regnare voluit. ſeipſum a dei dño exemit et diaboli poteſta ti ſe ſubiugauit a qua exire non po terat. vnde anſelmus li.ij. Cur deꝰ homo. Nihil inquit aſpius ꝛ diffi cilius poteſt homo pati ad honorē dei ſponte ꝛ non ex debito ꝙ mor tem. Sexto propter nomis eius filij clarificationē. quia vt Math. j. dicitur Angelus Joſeph dixit. vocabis nomen eius ihm. ipe eni ſaluum faciet populum ſuū a petis eoꝝ Quod adimpletū eſt per eiꝰ paſſionem. vnde ad phi.ij. paulus ait. Xps factus eſt obediēs vſqꝫ ad mortem mortem aūt crucis. ꝓpter quod ꝛ deus exaltauit illum ꝛ reliq̄ que ponūtur extra de emu. eccleſie ca. decet.li. vj. Septimo ꝓpter eiꝰ ſapientie manifeſtationem. Hinc Anſelmus. venit inquit redēptor ꝛ captus eſt deceptor. Octauo pro pter eius doctrine confirmationē dixerat eni Joh.xij. Qui odit aiaꝫ ſuam in hoc mundo invitam eter nam cuſtodit eaꝫ. Fecit ergo quod docuit. Nono propter amoris ſpi ritusſancti oſtēſionē. vnde Bern. in ſermone de paſſione dicit. Pro pter nimiam charitatē qua dilexit nos deus. nec pater filio. nec filius ipe ſibi pepercit Magna charitas eſt cum qs ponit animā pro amicis Illa vo maxima fuit qui etiā ꝓ ini micis animā ponere non deſpexit Decimo propter eiuſdem amoris dilatationē iuxta illud Luce. xij. Ignem veni mittere in terraꝫ ꝛ qd volo niſi vt ardeat. Undecimo ꝓ pter eius amoris attractionem. vñ Joh.xij. Ego inquit xps. ſi exalta tus fuero omia traham ad meipm

Duodecimo propter eius amoris cognitionem. vnde. j. Joh. iij. In hoc cognoſcimus charitatem. qm ipſe pro nobis animā ſuam poſuit

Tredecimo propter totius ſancte trinitatis recōciliationē Hinc pau lus ad Roma.v. Cum inimici eſſe mus reconciliati ſumꝰ deo per mor tem filij eius Decimoquarto. pro pter diaboli poteſtatis abolitio nem. vnde Job.xxxvj. de xpo dicit prudentia eius percuſſit inimicum adeo quod in nomine eius eijciunt hinc Math. vltio ſcriptum eſt. In nie meo demonia eicient Quinto decimo ꝓpter peccati dilectionē. vnde dauid in pſal. dicit. ibi. vꝫ in cruce. confregit arcum ſcutum. gla dium ꝛ bellum. vꝫ peccati dilectio nem. conſenſum. operationē ꝛ con ſuetudinē. Sextodecimo propter humani generis iuſtificationē. qđ quidem iuſtificari non poterat niſi caſſaret pena ſicut ꝛ culpa ꝛ infun deretur ſibi gratia: quod totum fe cit dei filius per ſanguinem eius. vnde apoc. j. ſcriptuꝫ eſt. Lauit nos a peccatis noſtris in ſanguine ſuo.

Decimoſeptimo propter inferni expoliationē. de q̄ zacharias. viij. ca. dicit. Tu quoqꝫ in ſanguine te ſtamenti eduxiſti vinctos de lacu.

Decimooctauo ꝓpter ſctōꝝ pa trum poſtulationem. de quibus lo quitur deus in prima parte epl'e ho dierne. dicēs In tribulatione ſua. vꝫ in qua poſiti ſunt propter penaꝫ damni. Mane. i. cito conſurgent ad me ſuple dicētes. venite ꝛ reuer tamur ad dñm quia ipſe cepit. Le

paſulauit nos.In hoc loco per iuſticiam. Et ſaluabit nos per mortem ſuam. percutiet.i.percuſſit ⁊ curabit nos ſanguine ſuo. viuificabit poſt duos dies.ad litteram. In die tertia reſuſcitabit nos. et viuemus in ꝯſpectu eius.vȝ ꝑ eternã gloriã. Sciamus.ſ.eum ſicuti eſt.Sequemurq́ȝ.ſ. imperpetuũ vt cognoſcamus dñm. Quaſi diluculo.vȝ ꝑmpte p̄reperatus eſt.egreſſus eiꝰ. Et veniet quaſi ymber.ſ.gratia ſua. tẽporaneus. ⁊ ſerotinus terre.vȝ grã preueniens et ſubſeq̃ns. Decimo nono propter ſanue celi aperitionem. vnde paulus ad hebre.x. habeamus inquit fiduciã in introitũ ſanctoꝝ in ſanguie xp̄i. Et apoc.v. Dignus es dñe accipere librum.vȝ beatitudinis ⁊ ſoluere ſignacula eiꝰ vȝ dotes. Uiceſimo ꝓpter angelice ruine reſtauratiõeȝ.q̃ ex cauſu luciferi ſecuta erat. Inde eſa.ix.xp̄s dicitur princeps pacis. Uiceſimo p̄mo propter humani generis glorificationem.vnde Mich.ij. dicitur Aſcendit pandens iter ante eos.

Uiceſimo ſcd̄o propter nature humane in nobis dignificationem. Nam poſt xp̄i paſſionẽ angeli nõ permiſerũt ſe adorari ſicut ante ab hominibus. vnde apoc. xix. dixit angelus iohanni euȝ volenti adorare Uide ne feceris cõſeruus tuus ſum. et eorum qui habent teſtimoniũ ieſu. Uiceſimo tertio propter humane nature in xp̄o exaltationem. vnde ad phili.ij. dicit. ꝓpter quod ⁊ deus exaltauit illuȝ. Ultio propter iuſticie ⁊ miſericordie vnionem. q: tunc adimpletũ eſt. q̄d dauid in pſal.lxxxiiij.dixit. Miſericordia ⁊ veritas obuiauerunt ſibi Iuſticia ⁊ pax oſculate ſũt de pe.di.j. §. Quicunq́ȝ. O igitur ſanctiſſime ⁊ piiſſime dñe ieſu chriſte quot rationibus tantum dolorem ⁊ taȝ doloroſam paſſionẽ pati voluiſti: quibus nonmodo matrem tuam anguſtioſam ad patientiam induxiſti ſed ⁊ humanitatẽ tuaȝ vſq́ȝ ad mortem afflictam ꝯformaſti. Recte nos nõ ingrati tanti beneficij: has oẽs rationes memorie cõmendare debemus. et horis ſingulis diei ſingulas rationes meditãdo.nũc vnã nunc aliam corde et ore dicemus. ſȝ de his ſatis. Iam ad aliã parteȝ paſſionis tranſeamus.

¶ Queſtio ſecunda de crudeli executione paſſionis dñi noſtri. videlȝ quot afflictionibus conſũmata eſt.

q Uerit a doctoribus quot afflictionibus conſũmata eſt paſſio dñi noſtri ieſu xp̄i.vȝ quot afflictiões ſuſtinuit xp̄s in ſua paſſione. cum ipſemet exiſtens dixerit illud pſal. xxxvij. Afflictꝰ ſum ⁊ hũiliatus ſum nimis. Et dicũt q̄.xxiiij. afflictiões paſſus eſt. quas per ordinem impreſentiarũ dicemus. quarum Prima dicitur deuotiſſime orationis. Nã poſtq́ȝ precedẽti die iuxta vaticiniũ Iere.xj. quaſi agnus manſuetus q portatur ad victimaȝ venit hirl'm. miſſis ante diſcipulis a monte olilueti ad loci cene diſpoſitionẽ. ſicut Luce. xxij. ſcribitur. ſumpto agno iuxta p̄cepptuȝ legis. Exo.xij. Et locis diſcipulorum pedibus vt beatus Ioh.xiij. cap. ſcribit. Necnon ⁊ dñico ſacramento inſtituto vt ha

heri iam diximus: quod iude ne eũ reuelaret tradere voluit. propter qḋ Augu. xxiij. q. iiij. c. Tu bonus dic. Tu bonus tollera malum nam et xp̃s iudam cum sciret furez eſſe tolleravit et ad predicandũ miſit eiq; cum alijs eucharistiam dedit. eo tñ prius admonito. factoq; ſolẽni ſermone in quo de virtutibus. de patientia. de gratiarumactione diſcipulos inſtruxit. Egreſſus eſt ieſus trans torrentem cedron vbi erat ortus: in quem introiuit ipſe et diſcipuli eius. Et exortatis diſcipulis: dictaq; ꝓphia zacharie. xiij. ca. percutite. vz paſtorem ⁊ diſpergentur oues. ⁊ ad orandum inductis. manifeſtataq; ſua triſticia mẽtis dicẽs Triſtis eſt anima mea vſq; ad mortem. auulſus eſt ab eis quantũ iactus eſt lapidis. Et ꝓcidit in faciẽ ſuam orans et dicens. Mi pater ſi poſſibile eſt. tranſeat a me calix iſte Math. xxv. di. Qua pretermiſſa neceſſitate diſcipulorꝫ dixit petro ⁊ ceteris Sic nõ potuiſtis vna hora vigilare mecum. vigilate ⁊ orate vt nõ intretis in temptationẽ. Spũs quidem promptus eſt. caro autẽ infirma. Et iterum ad orationez rediẽs dixit eundem ſermonem. et redijt ad diſcipulos dormentes ⁊ eis confortatis tertio venit ad orandũ. Et factus eſt in agonia. vt dicit Lucas xxij. ca. Ex conſideratione eni ſcãdali diſcipulorũ: peccati iude et iudeorum. anguſtie matris et amariſſime paſſionis ſue vt dicit ambroſius in li. de trinitate: vt homo turbatur. vt homo flet. Secunda afflictio dicit̃ ſanguinis deſudationis
2 de qua Augu. dicit. Anguſtias quidem anĩe ⁊ carnis dñe ieſu indicat ille ſudor ſanguineus qui orationis tẽpore de ſanctiſſima carne tua guttatim decurrebat in terrã. vnde anime tue tam vehemens timor. vnde tanti ſudoris anxietas. et tã anxia ſupplicatio. non e voluntariũ patri tuo ſacrificiũ obtuliſti. ſed ꝓpterea vt maioris erga te amoris ſtimulos haberemus cõgratudinis naturalis. carnis infirmitatem eiuſmodi indicijs in te experiſti: quibus vere docemur. qua vere languores noſtros et nõ aſq; ſenſu doloris paſſionis percurriſti. vox eni illa vox carnis fuiſſe prohibet nõ ſpũs pro eo quod ſubiunxiſti. Spiritus quidez promptus eſt caro aũt infirma. hec ille. de qua etiã ꝓpha dauid i pſal. cxlij. dicit. Anxiatus eſt in me ſpiritus meus. Tertia afflictio dicitur 3
patientiſſime ſupportationis. Nã poſt apparitionẽ angeli confortantis ex parte eterni patris humanitatem eius: cui ipſe dixit parata eſt humanitas hec ſuſtinere omia ſm voluntatẽ eterni patris. His para ctis venit ad diſcipulos: et quibus pauloante dixerat vt dormirẽt nũc dicit. Sufficit. quid dormitis? nõne videtis quõ iudas nõ dormit: ſed feſtinat me tradere iudeis. Surgite eamus. Adhuc eo loquente. Ecce iudas vnus de duodecim: et cũ eo turba magna cũ gladijs et fuſtibus Qui autẽ tradidit eum dedit eis ſignum dicens. Quẽcunq; oſculatus fuero ipſe eſt tenete eum: et ducite caute. Et ne appareret de cõſortio eorũ preueniendo dixit. Aue rabi. Et oſculatus eſt eſt eſt eũ vt moris erat. Ipſe aũt ſignũ proditionis pe

tientiſſime ſuſtinens dixit. Amice ad quid veniſti? oſculo filium hois tradis. de quo ait ꝓpha dauid i pſa. xl. dicẽs: Qui edebat panes meos ampliauit ſup me ſupplantationez
4. Quarta afflictio dicitur vigoroſiſſime progreſſionis. Nam ſciens ieſus omnia que ventura erant ſuper eum proceſſit ⁊ dixit turbe. Quem queritis? Reſpondit ei Jeſuz nazarenum. Et ſtabat iudas cum eis. vt ergo dixit eis: Ego ſum: abierunt retrorſum ⁊ ceciderunt in terrã. vbi Augu. Quid iudicaturus faciet. ſi iudicandus hoc fecit. Quid regnaturus poterit. q moriturus hoc potuit. Et iterum interrogati ſimili modo. Reſpondit ſimiliter. vbi Auguſtin. dicit. Hoc aũt fecit xp̃us vt oſtenderet quod ſponte moriebaẜ de quo eſt ꝓphia deutro. xxxij. vbi dicitur videte quod ego ſim ſolus ⁊ nõ eſt alius deus preter me
5. Quinta afflictio dĩ liberalis oblationis q: dixit ieſus turbis. Dixi vobis quia ego ſum: ſi ergo me queritis ſinite hos abire. vñ aug. ſup ca. xviij. ioh̃. cui⁹ ſũt que dixim⁹. Voluit vt caperetur temporaliter ne perirent eternaliter. de hoc ꝓphia eſa. liij. Oblatus eſt quia ipſe voluit.
6. Sexta afflictio dĩ diligentiſſime correctiõis nam vt illi de turba iniecerunt manus in eum. Symon eduxit gladiũ et percuſſit ſeruũ pontificis et amputauit illi auriculã dextram. erat aũt nomẽ ſeruo malchus. Correxit ergo dñs petrũ nõ expectantem reſponſum cũ dixit. Dñe ſi percutimus in gladio. dicens. Mitte gladium in vaginaz. Omnes eni quĩ acceperint gladiũ gladio peribunt Calicem quã dedit mihi pater nõ vis vt bibam illũ. de quo ẽ ꝓphia in pſal. cxv. que dicit. Calicẽ ſalutaris accipiã. Et addit. An putas q: non poſſuz rogare patrẽ et exhibebit mihi modo pluſq̃ȝ duodecim legiões angelorũ. Quõ ergo implebuntur ſcripture. vbi Criſo. Unus angelus iterfecit. lxxxv. milia armatos: qd facerent. xij. legiões angelorũ. quaſi dicat: nõ oportet q̃ tu iuues me.
7. Septima afflictio dĩ ingratiſſime derelictiõis. quia ieſus dicẽs: Sufficit vſq̃ȝ huc. tetigit auriculam et ſanauit eũ. Cohors ergo et tribun⁹ ⁊ miniſtri iudeorũ cõprehẽderũt ieſuz. Tũc diſcipli relicto eo fugierũt de hoc eſt ꝓpha que in pſal. cxlj. dicit. Cõſiderabã ad dextrã ⁊ videbã et nõ erat q cognoſceret me.
8. Octaua afflictio dĩ crudeliſſime ligationis: Nã eo cõprehẽſo ligauerũt eũ Et ipſe dixit turbis. Tanq̃ȝ ad latronez exiſtis cũ gladijs et fuſtibus cõprehendere me. vbi bern. O pie ieſu: o benigne ieſu: o miſericors: o cu rialis: o large. vbi ſunt miſericordie tue? nullus eſt qui tibi miſereaẜ. vbi ſunt infirmi quos curaſti? nullus te aſſociat. vbi ſunt hoies et mulieres quos de quinq̃ȝ panibus ſaciaſti? nõ eſt qui te cognoſcat. vbi ſunt beneficia que aplĩs cõtuliſti. certe ecce iã oẽs te dereliq̃rũt. ꝓ dolore ſaltẽ matrẽ tuã ſociare deberẽt. hec ille. Johẽs etiã adoleſcẽs relicta ſindone. vȝ panno lineo profugit ex timore. Et ipleta ẽ ꝓphia iob. xix. q̃ dicit. Noti mei quaſi alieni receſſerũt a me.
9. Nona afflictio dĩ nephãdiſſime percuſſionis: nã ſic crudeliſſime ligatũ duxerũt eũ ad annã põ

tiſicem qui erat ſocer chaiffe. Et in
terrogauit eum predictus pontifex
de diſcipulis et doctrina eius. Cui
reſpondit. Ego palā ſemꝑ docui in
ſinagoga et in templo quo oēs iu-
dei cōueniunt: et in oculto locutus
ſum nihil. quid me interrogas? In
terroga eos qui me audierunt: ipſi
eni ſciunt quid dixerim ego. Hoc
autē cum dixiſſet vnus aſſiſtens mi
ſtrorū dedit alapā ieſu dicens. Sic
reſpondes pontifici? Quidam autē
aiunt hunc fuiſſe cuius ariculam
ſanauerat. vbi Criſogo. O q̄ ne-
phanda percuſſio quid hac alaps
ſtultius et indecētius. Sed quid fe
cit potens oīa cōcutere et diſperde-
re. alapatus nec lingua voluit ꝑcu-
tere: nec in aliqua maledicere: ſed
verba humilia et dulcia reſpondit
dicens. Si male locutus ſum teſti-
moniū ꝑhibe de malo ſi autē bene
quid me cedis? vbi augu. Quid iſta
reſponſione verius: quid māſueti⁹
et iuſtius. O patiētia dn̄i. o inaudi
ta hūilitas: qua nec ſe excuſauit nec
ipſum dire verberantē puniuit. Et
ꝓphia eſa. lj. adimplet̄ que dic̄. Fa
ciem meam nō auerti ab increpan
10 tibus. Decima afflictio dr̄ negati
onis impijſſime: nam annas ponti
fex miſit eum ſic ligatū ad cayphā
qui erit pontifex anni illius vbi ſcri
be et phariſei ꝛ ſeniores conuene-
rant: ſequebat̄ aūt ieſum ſymon pe
trus et alius diſcipulus. vꝫ ioh. qui
introiuit quia erat notus pontifici
Et ipſe poſt introduxit petrum qui
ſtabat foris. Dicit ergo petro ancil
la hoſtiara. Nunquid et tu ex diſci
pulis es hois iſtius. dicit ergo ille
nō ſum. Et exijt foras ante atrium
et gallus cantauit: ſed petrus eū nō
audiuit. Et alia ancilla ſm̄ aug. pe
tro exiſtente ante ianuam dixit his
miniſtris qui ad prunas ſtabāt: q̄
frigus erat et faciebāt ſe. hic ex illis
eſt. Quo audito: petrus regreſſus
eſt ad ignem: non ſum Et interual
lo facto quaſi hore vnius. alius qui
dam. ſ. cognatus eius cuius abſci-
dit petrus auriculā dixit: nonne te
vidi in horto cū illo. Nā ꝛ galileus
es quia loquela tua te manifeſtum
te facit. Tūc petrus cepit deteſtari
et iurare quia nō nouiſſet hominē
Et continuo gallus cantauit. Et
conuerſus dominus reſpexit petrū
ad literā oculo corporali. vel ſm̄ au
gu. oculo pietatis. Et recordatus
eſt petrus verbi ieſu quod dixerat:
priu q̄ gallus cantet ter me nega-
bis: et egreſus foras fleuit amare.
Et impleta eſt ꝓphe. daui. in pſal.
lviij. que dic̄. Extraneus factus ſuꝫ
fratribus meis Undecima afflictio 11
dicit̄ falſiſſime teſtificationis Nā
princeps ſacerdotū et omne cōſiliū
querebant falſum teſtimoniū con-
tra ieſum vt eū morti traderēt. Et nō
inuenerunt: cum multi falſi teſtes
acceſſiſſent. Nouiſſime ꝟo venerūt
duo falſi teſtes ꝛ dixerūt. Hic dixit
poſſum deſtruere templū dei ꝛ poſt
triduū reedificare illud. Et nō erat
conueniens teſtimoniuꝫ illorū. vꝫ
ad damnationē ſuā. Tūc adimple
ta eſt ꝓphe. dauid in pſal. xxvj. q̄ di
cit. Inſurrexerūt in me teſtes iniq
Duodecima afflictio dicit̄ opbro- 12
brioſe cōſputationis: quia princeps
ſacerdotū ſurgens dixit illi. adiuro
te per deum viuū vt dicas nobis ſi
tu es xp̄s filius dei viui. Qui reſpō

dit. Tu dixiſti. verũtamen dico vo
bis:amodo videbitis filiũ hoīs ſe/
dentē a dextris virtutis dei:et veni
entem in nubibus celi. Tunc prin/
ceps ſacerdotum ſcidit veſtimenta
ſua dicēs. Blaſphemauit:quid ad
huc egemus teſtibus. ecce nũc au/
diſtis blaſphemiā:quid vobis vide
tur? At illi oēs cōdemnauerũt eum
eſſe reũ mortis. Tunc expuerunt in
faciem eius et velauerũt eam: non
audentes percutere ꝓ pulchritudi/
ne. vbi bern. ait. Vultũ tuũ dñe bo
ne ieſu in quē deſiderāt angeli pro
ſpicere: ſputis ingnauerũt manibꝰ
ꝑcuſſerũt velo operuerũt:nec ama/
ris vulneribꝰ pepcerũt. Et impleta
eſt tota ꝓphia. eſa.lj. Corpꝰ dedi ꝑ
cutientibꝰ:⁊ genas meas vellētibꝰ
Faciē meā nō auerti.et reliqua. Et
tunc credit ꝙ beatus ioannes iuit
aduocandũ matrem eius. Tredeci
ma afflictio dr̄ deſperatiſſime con
tractionis. Nam mane facto inito
conſilio:tradiderũt eum pontio pi
lato preſidi. qđ videns iudas retulit
triginta argentheos principibus ſa
cerdotum dicens. Peccaui tradens
ſanguinem iuſtum. At illi dixerunt
Quid ad nos . tu videris , vȝ opus
tuum. et acceptis argentheis dixe/
runt. Nō licet eos mittere in corbi
nam. vltima eſt acuta. vȝ in gazo/
philatiũ. Et conſilio inito emerũt
agrũ figuli ex illis i ſepulturā ꝑegri
norũ. Et impleta eſt ꝓphe. zacha.
xj. Acceperũt triginta argentheos
pretiũ apreciati: et dederũt eos in
agrum figuli. vbi leo papa clamat.
Scelerator oibus o iuda ⁊ infelici
or: tu fuiſti quem penitētia nō duxit
ad dñm:ſed deſperatio traxit ad la/
queum. j.q.j.§. Ex illa.et.§. Cũ er
go. xxiij.q.v. Si nō licet. ⁊ cap. Tu
dixiſti. de peni. di.iij.ca. Inter hec
et cap. Judas. et ca. Nihil. et ca. ſce
lerator. Decimaquarta afflictio
dicit viliſſime illuſionis:nam ieſus
ductus eſt añ preſidē ⁊ ipi iudei nō
introierũt ꝓpter paſca: ſed accuſa/
bant eum inſtanter qui nihil reſpō
dit. Tũc dicit illi pilatus Nō audis
quanta aduerſum te dicũt teſtimo
nia Cui nihil reſpōdit. Exiuit ergo
pilatus foras et dixit. Quā accuſa/
tionē affertis aduerſus hoiem hũc
Qui dixerũt Hunc inuenimus ſub
uertentē gentem noſtrā:et ꝓhiben
tem tributa dari ceſari : et dicentē
ſe xp̄m regē eſſe . Dixit eis pilatus
Accipite eum vos et ſm̄ legē veſtrā
iudicate eum. Qui dixerunt:nobis
nō licet iterficere quēq̄ȝ . Introiuit
ergo iterũ pilatus in pretoriũ: et in
terrogauit ieſum dicens. Tu es rex
iudeorũ. Reſpondit ieſus. A temet
ipo hoc dicis:an alij tibi dixerũt de
me? Reſpondit pilatus. Nunquid
ego iudeus ſum? gens tuus ⁊ ponti
fici tui tradiderunt te mihi: quid fe
ciſti? Reſpōdit ieſus . Regnũ meũ
non eſt de hoc mundo. et reliq̃. Re
ſpondit pilatus. ergo rex es tu? Re
ſpondit ieſus. tu dicis quia rex ſum
ego. Ego in hoc natus ⁊ ad hoc ve
ni in mundum vt teſtimoniũ perhi
beam veritati. Omnis eni qui eſt
ex veritate audit vocē meā . Dicit
ei pilatus. Quid eſt veritas? Et tũc
ſubito venit in mentē pilati ꝯſuetu
do iudeorũ. et ideo nō expectās re/
ſponſũ exiuit ad iudeos dicēs Ego
nullā inuenio cauſam in hoc hoie.
Qui dixerũt. Cōmouit ppl̄m docēs

per vniuerſam iudeā incipiēs a ga/
lilea vſq; huc. Pilatus aūt audiēs
galileā interrogauit ſi hō galileus
eſſet. vt autē cognouit quod de he
rodis poteſtate eſſet: remiſit eū ad
herodē: quia ⁊ ipſe ieroſolimis erat
his diebus. Herodes vo viſo ieſu
gauiſus eſt valde. erat aūt cupiens
multo tpe videre eū: eo ꝙ audierat
multa de illo et ſpabat ab eo ſigna
videri fieri. Interrogabat aūt illuȝ
multis ſermonibus. at ille nihil re
ſpondit. Ratione aſſignant docto
res: quia curioſe petebat. Stabant
aūt principes ſacerdotū ⁊ ſcribe cō
ſtanter accuſantes eum. videns aūt
herodes ꝙ ſibi nihil reſpondebat:
credens ipſum eſſe fatuum ſpreuit
et induit illum veſte alba et remiſit
eum ad pilatū. Et facti ſunt amici
herodes ⁊ pilatus ex ipſa die: nam
antea inimici erant adinuicem. Et
impleta eſt ꝓphe. daui. pſal. ij. que
dicit. Aſtiterūt reges terre ⁊ princi
pes couenerunt in vnuȝ ad verſus
dnm. xxiij. q. iiij. Nō inuenit. Et c.
l.5. Si eccl'ia. Decimaquinta afflictio
dicit iniquiſſime vociferatiōis. nā
pilatus videns ꝙ herodes ieſum re
miſit ad eum contriſtatus eſt valde
Et exiens ad iudeos dixit. Obtuli
ſtis mihi huc hoiem quaſi auerten
tem ppl'm. Et ecce ego corā vobis
interrogans nullā cauſam inuenio
in hoie iſto ex his in quibus eū ac
cuſatis. ſed neq; herodes: nā remi/
ſit illū ad nos. Et ecce nihil dignū
morte actū eſt ei. Emendatuȝ ergo
eum dimittā. vbi beda. Flagellis il
lum et ludibrijs quantū iubetis af/
ficiā: dūmodo innoxiū ſanguinem
nō ſinatis effundere. Reſpōderūt
iudei. Si hunc dimittis nō es ami/
cus ceſaris. Omnis eni qui ſe regē
facit cōtradicit ceſari. Dixit eis pi/
latus. Eſt autē vobis cōſuetudo: vt
vnū dimittā vobis in paſca. vultis
ergo dimittā vobis regē iudeorum
Sciebat eni ꝙ per inuidiam tradi/
diſſent eum. Principes autē ſacer/
dotum et ſeniores ſuaſerunt pplo
vt peterent barabā: ieſum vo perde
rent. Erat aūt barabas latro qui ꝓ
pter ſeditionē et homicidiū miſſus
fuerat in carcerē. Exclamauit autē
vniuerſa turba dicens: tolle hunc ⁊
dimitte nobis barabaȝ. Dicit illis
pilatus. Quid igit faciā de ieſu qui
dicit xp̄us? Dicunt oēs: crucifigat
Ubi anſelmus. O inrectū cambiū
o iniquū iudiciū: dn̄s deſpicitur: et
ſeruus poſtulat. iuſtus punit ⁊ pec
cator liberat. agnus occidit et lupꝰ
acceptat. vita deſerit ⁊ mors ſerua
tur. Et adimpleta eſt ꝓphe. dauid.
pſal. xij. dicētis. Ego aūt ſum vermis
⁊ nō homo: obprobriū hoim ⁊ abie
ctio plebis. Decimaſexta afflictio l.6.
dr ſeuiſſime flagellatōis. Nā pilatꝰ
vidēs voces eoꝝ inualeſcere flagel
lauit euȝ: tū q: crucigēdus prius fla
gellabat: tum q: credidit ſic pplo ſa
tis facere ⁊ eū liberare. Et adimple
ta eſt prophia dauid. pſal. lxxij. Fui
flagellatus tota die. Decimaſepti l.7.
ma afflictio dr deſpectiſſime: oſtēſi
onis nā iterū exiuit pilatus et dixit
eis. Ecce adduco eū vobis foras:
vt cognoſcatis q: nullā in eo inue/
nio cauſam. Exiuit ergo ieſus por/
tans ſpineā coronā et purpureū ve
ſtimentū. Et dixit eis pilatꝰ. Ecce
homo. Qui clamauerūt. Crucifige
crucifige euȝ. Dixit eis pilatus: Ac

cipite eū vos ⁊ crucifigite. ego eni nū
inuenio i eo cauſā Qui dixerūt. nos
legem habemus et ſm legē debet
mori: q: filiū di ſe fecit Cū ergo au
diſſet pilatus hos ſermones magis
timuit. Et ingreſſus pretoriū dixit
ad ieſum: vnde es tu. Jeſus autē re
ſuꝫ nō dedit ei. Dicit ergo ei pilat⁹
mihi nō loqueris. neſcis quia pote
ſtatem habeo crucifigere te et pote
ſtatē dimittere te. Reſpondit ieſus
Nō haberes ptātē aduerſuꝫ me vl/
lam: niſi tibi datū eſſet deſup. ppte/
rea qui me tradidit tibi maius pec/
catum habet. quia ille ex auaritia ⁊
inuidia. tu vero ex timore peccas.
Et impleta ē pphia dauid in pſal.
xxxij. dicentis. Humiliatus ſum ni
18 mis. Decima octaua afflictio di
iniuſtiſſime ſententie pmulgatōis
quia pilatus duxit ieſum foras in
loco qui dicit licoſtratus. hebraice
aūt golgota. Et dixit iudeis. Ecce
rex vr̄. Illi aūt dixerūt. tolle tolle cru
cifige eum. Reſpondit pilat⁹. Re
gem veſtrū crucifigā. Reſpōderūt
illi dicentes. Nō habemus regē ni
ſi ceſareꝫ. Pilatus aūt volens pplo
ſatis facere dimiſit illis barrabam
queꝫ petebāt. ieſum vo flagellatū
tradidit voluntati eorū vt crucifige
retur Sedente aūt pro tribunali mi
ſit ad eum vxor ſua dicēs. Nihil ti/
bi et iuſto illi: multa enim paſſa ſuꝫ
hodie per viſum propter illū. Tunc
pilatus accepta aq̄ lauit man⁹ ſuas
dicēs. Innocēs ego ſum a ſangui/
ne iuſti huius. vos videritis. Et rn̄
dēs vniuerſus ppl's dixit. ſanguis
ei⁹ ſup nos ⁊ ſup filios nr̄os. vbi de
uotus doctor dic. O dati i reprobū
ſenſum ⁊ obſtinate malicie. Crimē

veſtrū ad veſtros poſteros deſtina
tis. ſufficiebat eni veſtra punitio: ſꝫ
ita ſiet vt poſtulaſtis. Et ipleta eſt
pphie. danie. ca. xiij. dicētis. Ecce
morior cū nihil horū fecerim: que
iſti malitioſe cōpoſuerūt aduerſum
me. Decimanona afflictio di vitu 19
peratiſſime irriſionis. Naꝫ milites
ſuſcipientes ieſum in pretorio con/
gregauerūt ad eū vniuerſam cohor
tem. et exuentes eum veſtimentis
ſuis clamydē coccineā. vꝫ purpurā
circūdederūt ei. Et plectētes coro/
naꝫ de ſpinis poſuerūt ſuper caput
eius. et arundinē in dextera eius. et
genuflexo añ eum illudebant ei di
centes. Aue rex iudeorū. Et expuē
tes in eum: accipiebāt arundinē et
percutiebant caput eius. et dabant
ei alapas. Et impleta eſt pphe. da
uid. pſal. lxxvij. dicentis. Aduerſuꝫ
me loquebāt qui ſedebāt in porta
et in me pſalebāt qui bibebāt vinū
Uiceſima afflictio di anxie baiula 20
tionis. Nam poſtq̄ illuſerūt ei: ex/
uerunt eū clamidē coccineā et indue
runt eum veſtimentis ſuis: ⁊ eduxe
rūt vt crucifigerent eū. Hic aug. in
perſona dei dicit. Dum filius me⁹
ieſus pilato imperante. pcone cla/
mante: pplo i pperante: baiulās ſi
bi crucē ad ſuppliciū traheret fact⁹
concurſus pplor poſt eum. Alij eū
tes illudebāt ei. Alij proijciētes lutū
⁊ immūditias ſup caput et faciē ei⁹
Sequebat meſtiſſima mater cū ma
ria magdalena: que me excepto: ſu
per omnes dolebat: ⁊ alie mulieres
plangētes: a quibus velut mortua
ſuſtentabatur. hec ille. Et ieſus vi/
dens matrem et alias ſic dolentes
pre dolore amplius crucem portare

non potuit: ſed in terrã cecidit: quẽ vi leuantes de terra apprehẽderunt ſymonẽ quendã cyrenenſem venientem de villa. patrẽ alexandri ⁊ ruphi ⁊ augariauerũt eũ et impoſuerunt illi crucem portare poſt ieſum At mulieres erigentes virginẽ que pre dolore ceciderat plãgebãt poſt eum. Et ieſus ↄuerſus ad illas dixit Filie hierl̃m nolite flere ſup me: ſed ſup voſipſas flete et ſup filios vr̃os Et impleta eſt ꝓphia iere. xj. Ego quaſi agnus manſuetus qui portatur ad victimã. Uiceſimaprima afflictio dicit duriſſime cruciſixionis Nam ducebant alij duo nequã cũ eo vt interficerentur. Et poſtq̃ꝫ venerunt in locũ qui dicit caluarie ibi crucifixerunt eum: ⁊ latrones vnũ a dextris: ⁊ aliũ a ſiniſtris: vt impleretur ſcriptura que dicit. Et cum iniquis deputatus eſt. Et alia prophia dauid pſal. xxij. que dicit Foderũt man⁹ meas et pedes meos ⁊ dinumerauerunt oĩa oſſa mea. Uiceſimaſecũda afflictio dicit dulciſſime allocutionis. Naꝫ pendẽs in cruce dñs ſeptem dulciſſima verba dixit

Primũ verbũ fuit pietatis dicens Pater ignoſce illis q: neſciũt quid faciunt. Ubi iſidorus dicit Diſce xp̃iane a xp̃o tollerãtiã q: palmis ẽ ꝑcuſſus: flagellis ceſus: ſputis illuſus: clauis affixus: ſpinis coronat⁹ morte dampnatus: oĩum tñ immemor dicit: pater ignoſce Secundũ verbũ fuit largitatis: q: latroni ſibi dicenti: memento mei dñe dũ veneris in regnũ tuũꝫ: reſpondit. hodie mecũ eris in paradiſo. Tertiũ verbum fuit transformãtis benignitatis: q: dixit matri ploranti. Mulier ecce filius tu⁹: deinde dixit diſcipl'o ecce mater tua. Quartũ verbũ fuit petentis dicens: helyas. ⁊c. hoc eſt deus meus deus meus: vt quid dereliquiſti me. q: potentia diuĩe nature permiſit pati humanam naturã. Quintũ verbũ fuit anxietatis dicens: ſitio. vbi Bernar. O bone et dulciſſime ieſu tot ſuiſti cruciatus doloribus: ⁊ nullatenus es conqueſtus ⁊ modo de ſiti incipis cõqueri. Reuera bone ieſu ſi ſitis non ſitis aqueũ liquorẽ: ſed fidẽ et ſalutẽ miſerabiliũ peccatorũ pro quorũ ſalute ſic aſpere cruciaris. Sextum verbum fuit ↄſummabilitatis. Nã cuꝫ dediſſent ſibi bibere mirratũ vinuꝫ cũ felle mixtuꝫ iuxta illud pſal. Dederunt in eſcã meã fel: et in ſiti mea potauerũt me aceto: dixit: conſummatum. i. myſteriũ pro quo carnẽ aſſumpſi. Septimũ verbuꝫ fuit recõmendabilitatis. Nã clamans voce magna: dixit Pater in manus tuas cõmendo ſpm̃ meum. vbi Bernar. Aſcendit in altũ vt longuis audiretur. fortiter clamauit: vt nullus excuſaretur. clamori lachrymas addidit vt homo cõpateret. hec fuit illa doloris vox pro qua tota mundialis machina viſa eſt pariter doluiſſe. Terra tremoribus quatit. aperiunt ſepulchra. velũ templi ſcinditur: et celum in ſuis luminaribus obſcurat ſolus homo non cõpatitur pro quo xp̃s occiditur. hec ille. ſequitur. Et hec dicens expirauit. ⁊ velũ templi ſciſſum eſt ⁊ reliqua. Sed iudei q̃m paraſceue erat ne remanerẽt in cruce corpa ſabbato: rogauerũt pilatũ vt frangerentur eorũ crura ⁊ tollerẽtur: venerũt ergo milites ⁊ fregerũt

crura eorū qui crucifixi erant cum
ieſu: ſ; cū veniſſent ad ieſum q erat
mortuus. afflicta mater armis hu//
militatis pugnans rogauit pro eo
vnus aūt militū longinus noīe qui
poſtea effectus eſt martyr lancea la
tus ei⁹ aperuit. tūc milites iplentes
pphiam dauid. pſal. xxj. Diuiſerūt
3. ſibi veſtimēta ſua. Uiceſimatertia
afflictio dr̄ pie depoſitiōis. Quia
cū ſero eēt factū qm̄ paraſceue erat
quod eſt ante ſabbatū: venit quidā
homo diues ab arymathia ciuitate
iudee qui erat decurio vir bonus et
iuſtus noīe ioſeph: hic audacter in/
troiuit ad pilatū ⁊ petijt corpus ieſu
Pilatus aūt vt cognouit quia iam
obiſſet donauit corpus ieſu. venit
aūt et nichodemus qui venerat ad
ieſum nocte primū ferens mixturā
mirrhe ⁊ aloes quaſi libras centū ⁊
depoſuerunt eū: quē recepit in gre
mio pia mater eius cūctis alijs qui
aderāt auxiliantibus ⁊ flētibus. Et
impleta eſt pphia Numeri. j. depo
4. ſuerūt leuite tabernaculū. Ultima
afflictio dicitur honeſte tumulatio/
nis. Nam ⁊ inuoluerūt corpus et li
gauerunt more iudeorū ꝯtradicēte
primo matre: ſed demū ad exortati
onem iohānis nouelli filij q: hora
erat tarda multis lachrymis acqui/
eſcente poſuerūt illud in monumē/
to nouo ppe vbi crucifixus erat ie/
ſus. quod ipe ioſeph exciderat in pe
tra. ⁊ aduoluit ſaxū magnū ad ho
ſtium monumēti. Et factū eſt vt im
pleretur pphia. eſa. xl. q̄ dicit. Erit
ſepulchrū eius glioſum. vnde dn̄s
deus pater tot afflictiones filij con
ſiderans ait in ſcda parte preſentis
eple: quid faciā tibi effraim quid fa
ciam tibi iuda. quaſi dicat O pple
iſrael diſtincte in decem tribus que
intelligunt p effraym et in duas q̄
intelligunt per iudā: quid faciā tibi
quia ego tibi tanta contuli benefi/
cia ſupple. et tu tot mala feciſti filio
meo. Sed hec in preſentiarū ſuffi/
ciantnunc ad alia tranſeamus.

¶ Queſtio tertia de deploratione
paſſionis dn̄i noſtri ieſu chriſti.

Q Uerit a doctoribus. vtrū
beata virgo cū fuerit ſan/
ctiſſima ⁊ erat certa quod
filius eius qui erat filius
dei ſuſtinuerit paſſionem pro ſalute
humani generis: habuerit dolorem
de morte xpī ⁊ fleuerit in tali paſſio
ne. Et dicunt ipſi doctores ꝙ ſic: q:
licet ſcdm rationē ipſa optaret ſalu
tem humani generis ⁊ ꝯformis fieri
voluntati p̄ris eterni ac etiā ponere
pro hac cauſa aīam ſuā. tamē ſcdm
carnem dolorem nimiū paſſa eſt de
morte filij ſui: et nimiū lachrymata
eſt ⁊ afflicta. non tn̄ inhoneſte ſicut
plurime de morte filiorū faciūt ho/
dierno die: ſed modeſte vt tante vir
gini ꝯueniens erat. Nā ſiquis huic
ſententie ꝯtradiceret ⁊ euangelio re/
pugnaret. quia Luc. ij. ſcriptum eſt
Tuam ipius aīam pertranſibit gla
dius. Flebat igit beatiſſima virgo
vna cū iohanne magdalena ⁊ alijs
mulieribus que ſecute eū fuerant a
galilea. Et qn̄ miniſtri diaboli pre/
tereuntes blaſphemabāt mouētes
capita ſua ⁊ dicebāt vah q deſtruis
templū dei ⁊ in tribus diebus reedi
ficas: ſalua temetipm ſi filius dei es
deſcende de cruce. Similiter ⁊ prin
cipes ſacerdotū illudentes ei cū ſcri
bis ⁊ ſenioribus dicebant: alios ſal

nos facit ſeipm̄ nō poteſt ſaluū̄ face
re: Si rex iſrł eſt deſcendat de cruce
et credimus ei. ipſa ꝓpe crucē lamē
tabatur. Centurio et qui cū eo erāt
viſo terremotu gloꝛificabāt deū di/
centes: vere filius dei erat iſte. Et
oīs turba eoꝛū qui ſimul aderāt ad
ſpectaculū iſtud ⁊ videbant que fie
bant ꝑcutiebāt pectoꝛa ſua ⁊ reuer/
tebantur. Sola doloꝛoſa mater mi
ſericoꝛdie añ crucē: nunc añ ſepul/
chꝛū: nūc per viā ad ciuitatē veniē/
do cū paupcula comitiua filiū plo/
rabat amariſſime vgītiquattuoꝛ la
mentationibus quarum. Prima
eſt iuſticie quia ſic ꝟgo vt pie credi
poteſt lamentabaꝉ de ſentētia circa
ſolitū oꝛdinē iudicioꝝ a pꝛeſide pꝛo
lata auctoꝛitate rei iudicate nō opti
net. ij. q. vj. Itē extra de ſententia ⁊
re iudicata. Inter ceteras. ſed tu fili
mi ſine debito oꝛdine damnatus es
quia contra legē. quod exo. xxiij. di
cit. Innocentē ⁊ iuſtū non occidas
Alia eſt foꝛtitudinis et patientie.
Nam patiētia eſt honeſtatis cauſa
rerū arduarū ſuppoꝛtatio: ⁊ in moꝛ/
te tua fili mi: nulla fuit honeſtas.
Tertia eſt tꝑantie que eſt firma do
natio ꝯtra impetus non rectos. Et
iudei fili mi tā impetuoſe petierunt
moꝛtem tuā. Quarta eſt pꝛudentie
cuius eſt futura ꝓſpicere. Et miſeri
iudei fili mi non ꝓſpexerunt vindi/
ctam que ſequebatur ex moꝛte tua.
Quinta eſt fidei que hodie ꝑdita
eſt: ego ſola fili mi fidem tuā teneo
Sexta eſt ſpei que omniū diſcipu/
loꝛū hodie periijt. Septima eſt cha
ritatis qua tu fili mi inimicos dili/
gebas: qua etiā ꝓ ipſis moꝛi voluiſti
⁊ tñ hodie nullus te dilexit. Octa
ua eſt amicicie qua de celo deſcēdi
ſti ⁊ tñ tui nō te receperūt ſʒ occide
runt. Nona eſt diuitiarū potentie
Nam multi ꝓpter diuitias pereūt
ſed tu fili mi nō habes vbi caput re/
clinares. Decima eſt beneficioꝛū
abundantie: nā tu fili mi tot eoꝛum
infirmos curaſti: tot moꝛtuos reſu/
ſcitaſti: tot bñficia eis feciſti: et ipſi
retribuebāt mala ꝓ bonis. Unde/
cima eſt pacis ⁊ ꝯcoꝛdie quā poſui/
ſti inter patrē ⁊ hominē: et ipſi facti
ſunt tibi inimici. Duodecima eſt
doctrine: qꝛ tu fili mi eos docuiſti
bona: ⁊ ipſi tibi fecerūt mala. Tre
decima eſt regiminis quia tu fili mi
tam ꝓuide gubernaſti pplm̄ iudeo
rum: ⁊ ipſi tā ſtulti ſe fecerunt te oc/
cidēdo de numero reoꝛū. Decima
quarta eſt diſcretionis qꝛ tu tam di/
ſcrete eos in deſerto cibaſti: ⁊ ipſe ab
eis taʒ indiſcrete in paſſione acetū
accepiſti. Decimaquinta eſt grā/
matice qꝛ tu fili mi es nomen ſuꝑ oē
nomen: ⁊ ipſi te occiderūt vt nō ha
beant nomen. Decimaſexta eſt re
thoꝛice qꝛ hodie obſcuratus eſt co/
loꝛ optimus. Decimaſeptima eſt
logyce qꝛ ꝓ defenſione veritatis tu
fili mi moꝛtuus es. Decimaoctaua
eſt geometrie quia figura ꝑfectiſſi/
ma hodie mutata eſt. Decimano/
na eſt arithmetice qꝛ hodie pꝛinci/
piū numeri ꝑditū eſt. Uiceſima eſt
aſtrologie qꝛ in tali paſſione ſol ob
ſcuratus eſt. Uiceſimapꝛima eſt mu
ſice qꝛ cātus in luctū verſus eſt. Ui
ceſimaſecunda eſt pene. qꝛ Ezechi.
xviij. dicit Aia que peccauerit ipſa
moꝛietur. ⁊ tñ tu fili mi ſine pcō moꝛ
tuus es. Uiceſimatertia eſt ſapien
tie: quia tā ſtulte iudei verā ſapien/

ſtiam peremerũt. Ultima eſt ſcriptu re: que danielis. xij. dicit Innocen/ tem ⁊ iuſtũ non interficies: ⁊ tñ tu fi li mi innocens vt iã dixi interfectus es. O fili mi miſericordia ſ̃ra vt dicit ep̃la hodierna. vꝫ tui p̃ris: et tua fili mi ⁊ ſp̃ũſſancti quaſi nubes matuti na. Et quaſi ros mane ꝑtranſiens fuit in cordibus iudeorũ: q: ſicut nu bes ⁊ ros adueniẽte ſole euaneſcũt ſic beneficia v̄ra in cordibus iudeo rum perierũt. vñ ſequit̃ tertia pars propter hoc dolui in ꝓphetis mala iudeis cominando Et iuſticia mea quaſi lux egedie᷑. vꝫ in tp̃e ſuo. q: ſ. non miſericordiã volo ⁊ non ſacrifi ciũ: ⁊ ſcientiã dei. vꝫ legis que prece pit vt iuſtus nõ interficiatur: pluſq̃ꝫ holocauſta que faciebãt iudei. O fili mi bñdicte qs dabit capiti meo aquã: ⁊ oculis meis fontẽ lachryma rum ⁊ plorabo dolorẽ tuũ acerbiſſi mũ. qui omnes alios dolores decẽ rationibus ſuperauit. vt in exordio huius tue deſcripte paſſionis oſten ſum eſt ⁊ demonſtratũ. Quẽ vigin/ ti quatuor occaſionib⁹ fili mi amã tiſſime ſuſtinere voluiſti: vt in ꝓma parte fuit exaratũ. O lumẽ oculorũ meorum. O decus omniũ rerũ. O ſplendor oium virtutũ qui pro ſalu te omniuꝫ: vigintiquattuor afflicti ones ſuꝑ tuũ corpus precioſiſſimũ ſupportaſti. vt in ſc̃da parte eſt de/ claratũ. Et a quattuor euangeliſtis ſed potiſſimũ a iohãne. xviij. et de/ inceps eſt deſcriptum. His viginti quattuor lamentationibus breuiſſi me paſſiorũ norma flagellũ tuũ eſt deploratũ. Fac obſecro omnes tuã paſſionem deplorantes tuũ habere conſortium. Qui cũ patre ⁊ ſpiritu ſancto nũc glorioſe conregnas et conregnabis per infinita ſecula ſe/ culorum. Amen.

¶ Sabbato ſancto expoſitiõis epi ſtole de preparatione ſumpturi eu/ chariſtiam. Sermo. xl.

ſ **I conſurre** xiſtis cum x̃po que ſur ſũ ſunt querite vbi x̃ps eſt in dextera dei ſedẽs ad collo. iij. ca. hec verba ſcribũtur Pro exordio hui⁹ ſermonis: in quo dicturi ſumus de preparatione ſu/ mende euchariſtie. a doctoribus queritur. Utrũ adſumptionẽ ſacra menti euchariſtie preexigi᷑ ſacra/ mentũ baptiſmi. Et dicunt q᷑ ſic q: baptiſmus eſt principiũ ſpiritualis vite ⁊ ianua ſacramentorum. vñ ſicͭ aĩa vegetatiua que ẽ formale ꝓnci/ piũ naturalis vite generabiliũ ⁊ cor ruptibiliũ nõ adminiſtrat alicui rei viuenti potẽtiã nutritiuã: niſi prius admiſtraret potentiã genaratiuã ꝑ quã res viuẽs efficitur ⁊ augmẽta/ tiuam per quã genitũ augmenta᷑ ⁊ roboratur. ſic quodãmodo a ſimili eccleſia nõ decenter adminiſtra᷑ ſa cramentũ euchariſtie: per quod vi/ uens ſpũaliter perficitur niſi prius adminiſtrat ſacramentũ baptiſmi per quod aĩa efficitur viuens vita ſpirituali: ⁊ etiã ſacramentũ confir/ matiõis ꝑ quod ſic ſpũaliter viuẽs augetur ⁊ roboratur. Concordat ſc Richar. in. iiij. di. viij. ⁊ ſc̃us Tho. in. iij. parte. q. lxxiij. ar. iij. Ueruntñ vt tactũ fuit quinta feria in prima parte ſermonis nõ omni baptizato tradẽda eſt euchariſtia niſi habeat

ↄditiones que in illo ſermōe deſcripte breuiter fuerunt. Nec obſtat qd dionifius dicit de angl'. Jerar. c.ij. vz baptizatis eſſe cōmunionē dandam. q: loquitur dionifius ibi de baptiſmo adultorū. Nec pueri baptizati ſine cōmunione aliquod detrimentū vite ſpiritualis patiunt propter illud qd Joh. vj. dicit Niſi māducaueritis carnē filij hominis ꝛ biberitis eius ſanguinē nō habebitis vitam in vobis. Quia augu. ſcribit bonifacio dicens. Tūc vnuſquiſqꝫ fideliū corporis ꝛ ſanguinis dn̄i particeps fit. ſ. ſpiritualiter: qn̄ in baptiſmate membrum xp̄i efficitur. Propter ergo hec dicta ait apl's in principio huius ep'le. Si conſurrexiſtis cum xp̄o. i. ad ſimilitudinē xp̄i qui ſurrexit a morte vere: ad vitā glorie ꝛ vos per ſacramentum baptiſmi a morte culpe: que ſurſum ſunt querite p preparationē eucharistie ad vitam gratie. In qua quidē ep'la more ſolito tres vtiles querunt queſtiones. Prima eſt de ſctitatis fundamento. vz que requirit ad ſumptionem huius ſacramēti. in principio. Alia eſt de ſanctitatis argumento ibi. Que ſurſum ſunt querite. Tertia eſt de ſanctitatis complemento ibi. Cum autē chriſtus apparuerit.

¶ Queſtio prima de fundamento ſanctitatis que requiritur ad ſumptionē ſacramenti eucharistie.

Q Uerit a doctoribus que ſanctitas requiratur ad ſumptionē ſacramenti eucharistie vel ſctiſſime cōmunionis. Et dicunt quod reſurrectio xp̄i fuit imago ꝛ plena certitudo noſtre reſurrectionis nō ſolum quantū ad corpa: ſꝫ etiā quantū ad ſpūs. vn̄ de p̄mo paulus. j. ad corin. xv. dicit. Si xp̄s reſurrexit ꝛ mortui reſurgent. ꝛ infra. xp̄us reſurrexit a mortuis primitie dormientiū. Hinc apoc. j. chriſtus dicit p̄mogenitus mortuoꝝ. De ſcdo aūt dicit paulus ad Roma. iij. Traditus eſt propter delicta. glo. ſupple auferenda. et reſurrexit ꝑpter iuſtificationes. glo. ſuple exemplādas. Et ideo ſumpturus cōmunionem ad exemplū xp̄i a multis debet reſurgere. Primo q: chriſtus ſurrexit a ſepulchro: ꝛ ſumpturus cōmunionē debet reſurgere a peccato. xp̄s aūt ſepulchro clauſo manente: ꝛ ſumpturus cōmunionē pctm̄ penitentia terminante. iuxta illud Ambro. penitētia eſt cōmiſſa mala plangere ꝛ plangēda iterū nō comittere. de peni. di. iij. circa principiū. Secundo xp̄s ſurrexit ab inferno: ꝛ ſumpturus cōmunionē debet reſurgere ab ignis luxurie baratro: in cuius myſteriū. exo. xij. dicit Renes vr̄os accingetis. Et luc. xij Sint lūbi vri p̄cinti. vbi Gre. lūbos tūc p̄cingimus cū carnis luxuriā p ↄtinentiā coartamus Tertio chriſtus ſurrexit a ligamento. et ſumpturus cōmunionez a reſtitutionis vinculo. Nam extra de re. iu. c. peccatū li. vj. dicitur. Nō dimittit pcm̄ niſi reſtituatur ablatum. Quarto xp̄s reſurrexit a ſudario. et ſumpturus cōmunionē ab odio. Hinc exo. xij. manducaturi agnū debebāt habere calciamēta in pedibus. Quid per calciamēta in pedibus niſi charitas in nr̄is affectibus deſignatur qua etiā inimicos diligere debem⁹

iuxta illud math.v. Diligite inimi/
cos veſtros.de pe.di.iij.§.illud.Et
hoc voluit dicere paulus in prima
parte preſentis epiſtole.ſi pro quia
conſurrexiſtis cum chriſto. his.vʒ
quattuor modis qui dicti ſunt. ſed
ad alia dicenda tranſeamus.

¶ Queſtio ſcda de argumento ſan
ctiatis quo cognoſcit qui digne ſu
ſcipit ſanctiſſimā cōmunionē.

Q Uerit a doctoribus que
ſunt ſigna euidentia ꝛ ar
gumēta certiſſima digne
cōmunionis. Et dicunt
ſcdm ſententiā pauli in hac ſecūda
parte preſentis ep̄le ꝙ ſūt quattuor
Primū quorum dicit operationis
Nam vt dicit idē btūs ap̄lus.j.ad
corin.xiij. Charitas non eſt ocioſa
Charitas nūquā excidit. de pe.di.
ij.Charitas.ꝛ grego.ait.Charitas
operatur magna ſi eſt. vnde in hac
ſcda parte ep̄le ap̄lus dicit Que ſur
ſum ſunt querite: vbi xp̄us eſt in de
xtera dei ſedens. vʒ bona potiora
ſingulariter poſſidēs. Aliud ſignū
dicitur deuotionis in audiendo lo
quendo ꝛ guſtādo de deo: qm̄ ioh.
viij.ſcriptum eſt.Qui eſt deo verba
dei audit.ꝛ math.xij. Bonꝰ homo
de bono theſauro cordis ſui profert
bona.Et dauid in pſal.dicit Guſta
te ꝛ videte qm̄ ſuauis eſt dn̄s. vnde
paulus infert Que ſurſum ſunt ſapi
te:non que ſuper terrā. Tertium ſi
gnū dicitur dilectionis. vn̄ math.
xxij. magiſter in lege petijt a ieſu.
Quod eſt magnū mandatū in lege
Et dn̄s ad eum. In lege quid legis.
At ille.diliges dn̄m deum tuū ex to
to corde tuo ꝛ reliqua. Aliud eſt ſi/
mile huic. Diliges proximū tuū ſi/
cut teipſum. In his ergo duobus
mandatis tota lex pendet ꝛ prophe
Et hec quidē dilectio cum peccato
mortali ſtare non poteſt.vn̄ paulus
dicit.mortui enī eſtis.ſ.pctō ſi ſuple
conſurrexiſtis cū xp̄o. q: ad Gala.
vj.dicitur.Qui xp̄i ſunt carnē ſuam
crucifixerunt cū vitijs ꝛ cōcupiſcen
tijs. Ergo ſi cōſurrexiſtis nō ſolum
eſtis mortui per crucifixionē: veruʒ
etiā in vitijs per dilectionē que eſt
vita aīe. Et ideo vita noſtra abſcō/
dita eſt cū xp̄o. Quia xp̄s eſt cauſa
effectiua ꝛ obiectiua: vitā gl̄ioſam
noſtram terminās que nunc iuxta
eſa.xlj. dicitur abſcondita. Et qm̄
xp̄us non inquantū homo eſt ob/
iectum principale beatificuʒ: ſed in
quantū deus.iccirco ap̄lus addidit
In deo. Quartū ꝛ vltimū ſignum
dicit deteſtationis. vʒ peccati quia
in deo pctm̄ eſſe non poteſt. Et qui
vult digne cōmunicare non debet
habere pctm̄ in ꝓpoſito.ideo ap̄ls
etiā dicit. In deo. Nā ſic beati pec/
care nō poſſunt. Ita ꝛ cōmunicatu
ri quantum ad eorum voluntatem
firmū propoſitum amplius nō pec/
candi habere debent.

¶ Queſtio tertia de ſanctitatis cō/
cōplemēto. vʒ qui ſunt fructꝰ huius
ſancte cōmunionis

Q Ueritur a doctoribus de
ſanctitatis complemento
huius ſancte cōmunionis
vʒ qui ſunt fructus eiꝰ co/
grue et quantū fieri poteſt digne re
ceptionis. Et quātis doctor Rich.
in.iiij.di.ix.arti.j.q.ij.dicat ꝙ ſunt
xij. q ſunt.xij.fructꝰ ligni vite apoc.

vltimo.tñ nos volentes ſequi textũ ep̃le cuius explanationẽ facimus. de illis duodecim.alias tractando in penitẽtiarũ de quatuor dicemus q̃m ſic xp̃s reſurrexit ab obſcurita/te ad claritatẽ: a ponderoſitate ad agilitatẽ:a mortalitate ad impaſſi/bilitatẽ . ita ad inſtar p̃dicatorũ:di gne quãtũ in ſe eſt cõmunionẽ acci piẽtes quatuor fructus cõſequitur. Primus quorũ dicit̃ cõuerſatiõis claritatis q̃m qui ante comunionẽ inhoneſte cõuerſabat̃ in pp̃lo poſt comunionẽ honeſte quantum fieri poteſt cõuerſari debet corã hoibus et deo attendẽs q̃d math.v.ſcriptũ eſt.luceat lux veſtra corã hoibus vt videant opera v̄ra bona et glorifi/cent patrẽ veſtrũ qui in celis eſt . ex qua clara cõuerſatione poſt reſurre ctionem dotẽ claritatis habebit:de qua math.iiij.d̃.Fulgebunt iuſti ſi cut ſol in regno patris eorũ. Alius fructus dicit̃ cognitionis ſubtilita/tis:nã qui retroacto t̃pe ſic viuebat vt paulus.j.ad corith.ij.dicit. Ani/malis homo nõ percipit ea que dei ſunt:comunione ſumpta illuminã/tur adeo virtute comunionis ipſi/us q̃ cognoſcere incipit fallacias mundi:inquinamenta carnis: ⁊ ſer pentis aſtutiã: et ampilius ruere et decipi nõ timet:ſed cũ propha dicit Dñs illuminatio mea:⁊ ſalus mea quem timebo.Ex qua ſalutifera co gnitiõe poſt reſurrectionẽ habebit dotem ſubtilitatis p̄ actiue virtutis magnitudinẽ adeo q̃ multũ effica/tius igne vel aere poterit penetra/re ſicut dicit anſelm⁹.in li.de ſimili tudinibus. Tertius d̃ executiõis agilitatis.Nã ex virtute comuniõis homo promptus efficit̃ ad bonum et qui ante ad bene operandũ diffi cilẽ habebat aditũ poſt eum bona voluntas nõ ducit in vitã. quia cuz propha.dicit.dñs p̃tector vite mee apud trepidabo. Nã ex virtute co/muniõis ita efficit̃ agilis vt poſt re ſurrectionẽ : ſm aug.de ciui.dei li. xxij.c.iij.vbi volet ſp̃us:ibi erit pro/tinus et corpus. Quartus ⁊ vltim⁹ fructus d̃ corruptionis impaſſibi/litatis.quia vt paulus ait ad gal.v. Caro cõcupiſcit ad verſus ſpm̃: ſed virtute comuniõis digne ſuſcepte refrenat̃ luxus carnis et ita ſpiritus efficit̃ ſerua:vt ipſe deus illud geñ. xvj.ſp̃ui dicat. Ecce ãcilla in manu tua eſt : vtere ea vt libet.ex cuius ſer uitute homo poſt reſurrectionẽ ha bebit dotẽ impaſſibilitatis . Unde aug.ad dioſcoꝝ dicit. Tam poten/ter fecit deus aiam vt ex eius plena felicitate redundet in corpus ſani/tas perpetua.Et hoc eſt q̃ paulus ait.j.ad corinth.xv . Opportet eni corruptibile hoc induere incorru/ptionem ⁊ mortale hoc induere im mortalitatẽ. Sed quãdo? audiam⁹ ipſum in tertia parte p̃ntis ep̃le di/centẽ.Cum eni xp̃us apparuerit vi ta v̄ra.v3 in iudicio tũc et vos cum ipſo apparebitis: ſuple ſic beati vir tute comunionis in gloria. O igi/tur ſanctiſſimũ corp⁹ domini quod maria magdalena et altera maria cupiebant in ſepulchro inuenire vt dicit euangelium hodiernũ math. xxviij.de ſcriptum.quod baptizatis tantum eſt dandum. O ſacramen/tum mirabile : quod ſine peccato mortali ſine igne luxurie:ſine odio ſine obligatione reſtitutionis rerũ

vel nois eſt ſumendum. O viaticū
ſecuriſſimum cuius ſumptio digna
cognoſcitur ſigno operationis ſi-
gno deuotionis: ſigno dilectionis
et ſigno deteſtationis. Beati qui
te digne ſuſcipiūt: beati qui te q̄tū
poſſunt diligunt: beati qui tibi obe
diūt et ſeruiūt: q: tibi ſuire regna
re eſt. fac tibi deuotis et humiliter
et deuote te ſumentibus gratiaȝ in
te perſeuerandi et tandē maieſtate
tua fruēdi. Qui viuis et regnas in
ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Feria ſecūda paſce expoſitionis
epiſtole de meſſia in lege promiſſo
Sermo quadrageſimus primus.

ſ **Tās petrus**
in medio plebis dixit.
viri frēs vos ſcitis qđ
factum eſt verbum per
vniuerſam iudeā. Math. x. ca. hec
verba ſcribuntur. Pro exordio hu
ius ſermonis in quo dicturi ſum⁹
de meſſia in lege et pphis pmiſſo
diligenter queritur a doctoribus.
Utrū per diuinas ſcripturas poſſit
probari myſterium xpi in lege ꝛ p-
phetis promiſſi iam eſſe cōpletum
Cum ipſe xps Joh. v. dicat. Scru-
tamini ſcripturas quia vos putatis
in ipſis vitam eternam habere. et
ille ſunt qui teſtimoniū perhibent
de me. Ad quod dicunt ꝙ efficati
probatione que non poteſt euitari
ſine euidenti cōditione ſaltem pre-
dicte ſcripture probari nō poſſunt.
quia licet heretici totam ſcripturaȝ
veteris et noui teſtamenti recipiāt
tamē ſm ſuos errores eam exponē
tes Aliqui negant trinitatem per-
ſonarum in diuis vt ſabelius. Aliq
negant diuinitatem in xpo vt arri⁹
Et aliqui veraȝ humanitatē vt ma
nicheus. Sed bene probari poteſt
ſm expoſitionem rationabiliorem
ipſaruȝ diuinarū ſcripturarū. quia
nunq̄ȝ rationabiliter ſic poterūt ex
poni: quin ſemper appareat ex-
poſitio fidei catholice rationabili
or. Et ſm hanc expoſitionē loqui
intēdimus in preſenti ſm quā locu
tus eſt xps. Joan. v. Et apoſtolus
petrus apoſtolus in hodierna epl'a
cuius verba propoſuimus In qua
tres vtiles queruntur queſtiones.
Prima eſt de meſſie temporis im-
pletione ꝛ terminatione. in princi-
cipio. Secunda eſt de meſſie per-
ſone cōditione. ibi. Quomodo vn-
xit eum de⁹ ſpiritu ſancto. Tertia
eſt de meſſie teſtimoniorū atteſta-
tione. ibi. Huic omnes pphe teſti-
monium perhibent.

¶ Prima queſtio de meſſie tempis
impletione et determinatione. vȝ
vtrum poſſit pbari meſſie tempus
eſſe preteritum.

q Ueritr a doctorib⁹ vtrum
poſſit pbari ſm rationa-
biliorem ſcripturarū ex-
poſitionē tempus meſſie
eſſe preteritū. Et dicūt ꝙ ſic. Pri-
mo per prophiam Jacob geñ. xlix.
que dicit. Nō auferet ſceptrū de iu-
da. nec dux de femore eius donec
veniat qui mittēdus eſt. Et ipe erit
expectatio gentium ſed iudei per-
diderunt p̄dicta. igitur. Sed iudei
itelligūt hoc de nabuchodonoſor
rege babilonis. qui ex ordinatione
diuina miſſus eſt ad deſtruendum

regnū iudeorū.iiij.Re.xxiiij. Sꝫ eorum expoſitio falſa eſt.quia poſt captiuitatē babilonicā habuerūt duces et principes. zorobabel. vꝫ Eſdrā Neemiā ⁊ duces machabeos quorum yrcarchus filius ſymonis dyadema regni ſibi impoſuit. Aliqui eorum iudeorū aliter exponunt hoc eſſe dictum de Roboam filio ſalomonis a quo receſſerunt x.tribus ⁊ adheſerunt Jeroboā filio nabath. vt.iij. Re.xij. ſcribitur quod confirmant quia vbi nos habemus. Donec veniat qui mittendus eſt. ipſi habent: donec veniat Sylo locus eſt in quo roboam .x. tribus amiſit. Sed hec rñſio falſa eſt. quia locus ille vocatur ſichem vt.iij. Re.xij patet: ⁊ eſt locus a ſylo bene remotus. Secundo hoc probat per auctoritatē agei.j.ca.dicentis. veniet deſideratus cūctis gentibus. Et ſequitur. Magna erit gloria domus nouiſſime magis ꝙ̄ prime. Per deſideratū cunctis gentibus. ſm omnes meſſias intelligitur ſꝫ gloria domus.vꝫ templi ſcd̄o edificati poſt captiuitatem maior eſſe non potuit niſi propter chriſtū quia fuit preſentatus.ibi. iuxta dictum mala. ij.ſ. Statim veniet ad templum ſanctum ſuū. Et ibidem predicauit. Nam aliter ſtatus illius temporis nihil erat reſpectu temporis ſalomonis. Tertio hoc proba tur per ſcripturam danielis.ix. dicētis. Septuaginta habdomades abreuiate ſunt ſuper populū tuum ⁊ ſuper vrbem ſanctā tuam vt cōſumetur preuaricatio.⁊ finem accipiat peccatum ⁊ deleatur iniquitas. ⁊ adducatur iuſticia ſempiterna.et impleatur viſio ⁊ pphetia ⁊ vngat ſanctus ſanctoꝝ. qui ſm oēs meſſias deſignari iudetur. Modo ſiue accipiat hebdō.pro ſeptē diebus.ſicut leuiti.xxiij.accipitur numerando.ſeptē hebdomadas a feſto paſce vſqꝫ ad penthecoſtes. ſiue pro tpe ſeptem annorum leuiti. xj. munerando ſeptē hebdomadas annorū qui faciunt annos.xlix. ⁊.l. eſt annus iubileus. i.remiſſionis. Et certum eſt ꝙ omnes doct. iſtum ſcdm modū accipiunt. tunc ſeptuaginta hebdōe: tinent annos. ccccxcix. qd̄ tempus adeo preterijt vt fatuitas ſit de hoc tpe diſputare. Quarto hoc pbat per dan̄.ij .q. declarauit viſionē nabuchodonoſor qui vidit ſtatuam magnā cuius caput erat aureum pectus cum brachijs argenteum.venter ⁊ femora de ere. tibie cum pedibus de ferro luto mixto: ſed lapis de monte ſine manib⁹ exciſus ſtatuam percuſſit in pedibus ferreis ⁊ fictilibus ⁊ cominuit eam Per hāc ſtatuā quatuor regna deſignantur caldeorū. vꝫ perſarum. Grecorum ⁊ Ramanorum. Lapis meſſias eſt ſine manibus.i. ſine virili ſemine natus de monte.i.opere diuino qui ſibi vt patet regnum romanorū ſubiecit. Quinto hoc probat per rōnē ex ſcripturis ſumptā Nā ſi per pctm̄ ydolatrie ⁊ occiſione pphaꝝ annis tm̄.lxx.captiuati ſunt.quid poſt mali fecerunt vt anis M.cccxcvj. ſint ſine duce ſine ſacerdotio ſine ſacrificio captiuati et a deo derelicti. Et cum nō inuenerunt aliud: dicant illud amos pphe ij. Eo quod vendiderunt iuſtum argento. O ceci iudei et perfidi

hebrei qui tam preclaras prophias vel non intelligitis vel nō intellige re fingitis Idcirco petrus ſtans in medio plebis vt pars pme epľe di/ cit:ſic locutꝰ eſt Uiri fratres vos ſci tis.i.non tm̄ creditis.ſed ſcientiam largo modo dictam habetis:quod factum eſt verbum per vniuerſam iudeā. incipiens enī a galilea poſt baptiſmū qd̄ predicauit Johānes ieſuȝ a nazaret.ſȝ de hoc alias.nūc ad aliam partem tranſeamus.

¶ Queſtio ſecunda de meſſie pri/ ma conditione.vȝ an fuerit deus et homo ꝛ quomodo hoc oſtenderit.

[Q]uerif a doctoribus vtrū meſſias fuerit deus et hō Et dicunt quod ſic multi plicif Primo hoc ꝓbaf per ſcripturā Jere.xxiij.dicentis. Ecce dies veniunt dicit dn̄s.ꝛ ſuſci tabo dauid germen iuſtū.ꝛ in hoc apparet meſſie hūanitas.Et ſequi tur.Et hoc eſt nomen quod voca/ bunt eum dominus iuſtus noſter. Et in hoc nomie quod apud hebre os proprie conuenit deo denotatur Meſſiem diuinitas. Secundo ꝓ/ batur hoc idē per ſcripturaȝ eſa.ix. ca.dicentis.paruulus natus eſt no bis.ꝛ filius datus eſt nobis.ꝛ factꝰ eſt principatus ſuper humerū eius Ex his auctoritatum verbis.patet xp̄i humanitas.ſequitur.Et voca/ bitur nomen eius admirabilis cō/ ſiliarius.deus fortis pater futuri ſe culi.princeps pacis ꝛ his verbis pa tet eius diuinitas. Tertio ponitur hoc per auctoritatem miche.v.ca. dicētis. Et tu bethleem effrata par uulus eſt in milibus iuda.ex te eni egredief qui ſit dn̄ator in iſrael.ec/ ce hūanitas et ſequif. Et egreſſus eius ſicut ab initio.ꝛ ſic patet diui/ nitas.Et ꝙ illa auctoritas intelli/ gatur de xp̄o ad litteram patet per tranſlationem chaldaicha ȝ vbi ſit habef. Ex te mihi egredief meſſi/ as.et egreſſus eius ſicut ab initi oa diebus eternitatis. Quarto idem ꝓbatur canti.iiij.vbi dicitur. Egre dimini filie ſyon ꝛ videte regem ſa lomō in dyademate quo coronauit eum mater ſua. ſed ꝑ ſalomoneȝ in ſcripturis ſm omnes doc.deus in telligitur. qui proprie rex pacificus appellatur per concordiam partiū vniuerſi. Cum ergo ipſe deus ſm naturā diuinā matrem habere non poſſit.ſequitur quod hoc ſit ſm na turam humanā.quia angelica etiā eſſe non poteſt. Et ſic patet xp̄i hu/ manitas ꝛ diuinitas. Quinto ꝛ vl timo ꝓbaf per proprietates meſſie que ponunfur in ſcd̄a parte preſen tis epľe quarum Prima dicif ſan/ ctitas nam poſtq̄ȝ petrus verbum eſſe ieſum a nazaret intulit.quomō vnxit eum deus ſpiritu ſancto ꝛ vir tute. ecce ſanctitas humanitatis eius. Secūda dicitur charitas.qꝛ infert. Qui pertranſiuit benefaciē/ do ꝛ ſanādo omnes oppreſſos a di aboli. Tertia dicitur poteſtas.qꝛ infert.Quoniā deus erat cum illo quia cum eo non potuiſſet eſſe deus ſi dixiſſet mendaciū faciendo ſe fi/ lium dei. Quarta dicitur humani tas quia infert. Et nos teſtes ſu/ mus omnium que fecit in regione iudeorum et in hierlm queȝ occide runt.hoc eſt occidi prouocauerunt ſuſpendentes.i.ſuſpēdi facientes

per milites preſidis in ligno.vz crucis. Quinta dicitur charitas.quia infert.Quem deus ſuſcitauit a mortuis tertia die.z dedit eum manifeſtum fieri non omni populo. ſed teſtibus preordinatis a deo nobis q manducauimus z bibimus cū illo poſtq̄ʒ ſurrexit a mortuis z precepit nobis predicare populo z teſtificari.quia ipe eſt.qui conſtitutus eſt a deo iudex viuorum z mortuorum. his ergo meſſie intelligitur humanitas z diuinitas.ſed nūc ad tertiā partem breuiſſime tranſeeamus.

¶Queſtio tertia de meſſie teſtimoniorū atteſtatione vz.Qui atteſtantur pro xp̄o q̄ fuit meſſias ꝓmiſſus in lege z prophetis.

q Uerit a doctoribus ſatis diligenter qui ſunt qui teſtimoniū ꝑhibent q̄ xp̄s ſit meſſias in lege ꝓmiſſus. Cū apoſtolus petrus in tertia parte huius ep̄le dicat.huic omēs pphe teſtimoniū ꝑhibent remiſſionem peccatorum per nomen eius. omnes qui credunt in eum. Et dicunt breuiter q̄ prim⁹ eſt abel geñ. ij.de quo aug.ad oroſiū dicit. Tria maxime ꝑconia iuſticie in abel fuiſſe cōprobant. vz virginitas: ſacerdotium: et martyriū. In quib⁹ xp̄i figurā primus geſſit. et hic dedit ſiue perhibuit teſtimoniū figurationis. Alius eſt abraaz qui perhibet teſtimoniū generis deſcenſiōis.cui dictū eſt geñ.xxij. In ſemie tuo benedicent oēs gētes. Tertius eſt iacob qui perhibet teſtimoniū naturarū cōiunctionis. vz diuine et humane geñ.xxviij.quando vidit ſcalā i.xp̄i humanitatē cuius ſumitas celos tangebat:quia ſua humanitas diuinitati cōiuncta eſt. Hinc dixit. Uidi dn̄m facie ad faciē.i.miſteriū incarnationis:et ſalua facta eſt aia mea. Quartus fuit moyſes qui habet teſtimoniū perſeueratiōis exo. iij. Quia vidit rubū ardentē et non comburebať.qd̄ dictū eccl'ia gloſat de preſeruatione virginitatis beate marie matris meſſie. Quintus fuit aaron qui perhibet teſtimoniū ſanctificationis. vz pro pcō leui.xj. cui dixit deus. Tolle de armento vitulū pro peccato. Sextus fuit z ipſe aaron qui perhibet teſtimoniū meſſie ꝯceptionis quia vt ſcribit numeri. xvij. virga eius ſola floruit cum ſola mater meſſie virgo ſine virili ſemine eum cōcepiſſe perhibeť. Septimus fuit moyſes q deutro. xxxj. perhibet teſtimoniū inimicorū negationis dicēs meſſie. Negabūt te inimici tui:z tu eorū colla calcabis

Octauus fuit ioſue qui in lib.ſuo meſſie geſta deſcripſit z perhibet teſtimoniū denoiationis. vnde iero. in prologo dicit. Jeſus filius naue typū dn̄i nō ſolū in geſtis verūetiā in noie gerit. Nonus fuit gedeon perhibens teſtimoniū deſcenſiōis quando vt iud.vj.ſcribiť. vidit pluuiā in vellere terra nō madefacta. Unde canit eccl'ia. Sicut pluuia in vellus deſcendiſti:vt ſaluū faceres genus humanum. Decimus fuit booz qui ruth vltimo ca.perhibuit teſtimoniū generationis.quia genuit obed patrem iſay patris dauid de quo natus eſt ieſus qui vocatur xp̄s. Undecimus fuit ſamuel qui j. reg.ij.perhibuit teſtimoniū meſſie ſublimationis.vnde eius mater

anna dixit. Sublimabit cornu xpi ſui. Duodecimus fuit nathan pro pha q paralipo.xvij. phibuit ex pte dei pris teſtimoniū filiatōis dicēs. Ego ero ei in patrē et ipſe erit mihi in filiū. Tredecimus fuit ieſus fili⁹ ioſedech qui eſdre.iij.phibuit teſti moniū diuine honorificatiōis tem plū et altare edificādo. Decimuſ quartus fuit neemias qui.iiij.cap. ſui lib.perhibet teſtimoniū exaudi tionis dicens. Audi nos deus no ſter. Decimus quintus fuit tobias qui xij.ſui libri perhibꝫ teſtimoniū meſſie glorificationis dicēs. Luce ſplendida fulgebis: et oēs fines ter re adorabūt te. Nationes ex lōgin quo ad te venient munera defferē tes. Decimuſſextus teſtis inuenit in lib.iudith quādo in.xvj.c.perhi buit teſtimoniū iudicij terribilis ad uentionis cū dicit. Montes a fun damentis mouebuntur cum aquis petre ſicut cera liqueſcēt ante faciē tuā. Decimuſſeptimus inuenitur in lib.heſter quando in.x.ca.mar docheus perhibuit teſtimoniū gen tium cōuerſionis dicēs. Paruulus fons creuit in fluuiū quia meſſias q humiliter paruulus natus eſt vbi qꝫ predicat ad dexterā patris exal tatus. Decimuſoctauus fuit Job qui.xix.ca.perhibet teſtimoniū re demptionis dicens. Scio eni qꝛ re demptor meus viuit.et reliq̄. De cimuſnonus fuit dauid qui qnam uis in cunctis ſuis dictis chriſtum predicent: tamen pſal.ij. perhibet teſtimonium filiationis dicens. Fi lius meus es tu: ego hodie genui te. Viceſimus fuit ſalomon qui in viij.ca.prouerb.de ſapientia meſſie perhibet teſtimonium eterne con ditionis dicens. Dn̄s poſſedit me ab initio viarū ſuarū. et reliq̄. Qd in.j.eccleſiaſti. confirmat dicens. Quid eſt quod fuit ipſum quod fa ciendum eſt. Et lib.canti.ſemp lo quit de xpo. Viceſimuſprim⁹ fuit philon grecus qui perhibet in.v. ca.ſapietie teſtimoniū iuſtorū ⁊ ma lorū in iudicio examinatiōis dicēs Tunc ſtabunt iuſti in magna con ſtantia et reliqua. quā qꝫ de morte ſua impij dicāt.ij.ca. morte turpiſſi ma cōdēnemus eum. Viceſimuſſe cundus fuit ieſus ſirach q ca.xlvj. perhibet teſtimoniū inimicorū ex pugnationis dicens. Maximus in ſalutem electorū dei expugnare in ſurgentes hoſtes. Viceſimuſterti us fuit eſa.qui in.ix.ca. perhibet te ſtimonium ſue donationis dicens ſm tranſlationem chaldaycaꝫ. In fans datus eſt nobis: et recipiet ſu per ſe ad ſaluandū legē: et vocabit nomē eius admirabilis cōſilij: de⁹ fortis permanēs in ſecula ſeculorū meſſias. Viceſimuſquartus fuit ie remias qui.xxiij. perhibet teſtimo nium ſue denominationis dicens. Ecce dies veniunt dicit dn̄s et ſuſci tabo dauid germē iuſtū: et regna bit rex et ſapiens erit et faciet iudi cium et iuſticiā in terra: et hoc eſt nomen qđ vocabūt eum dn̄s iuſtus noſter. Viceſimuſquintus fuit eze chiel qui.xliiij.cap. perhibet teſti monium templi viſitatiōis. Nam poſtqꝫ de virginitate matris dixe rat ait de eo. Impleuit glīa domū dn̄i. Viceſimuſſextus fuit daniel q vij.cap.perhibet teſtimoniū dn̄ati onis dicēs. Poteſtas eius poteſtas

eterna qui nõ auferetur et regnum eius quod non corrumpet. Uiceſimuſſeptimus fuit oſee q.xj.ca.perhibet teſtimoniũ eius vocationis dicens. Ex egipto vocaui filiũ meum
Uiſimuſoctauus fuit ioel qui.ij. ca.perhibet teſtimoniũ ſue doctrinationis dicens. Letamini in dño deo veſtro qui dedit vobis doctorẽ iuſticie Uiceſimuſnonꝰ fuit amos q.ij.c.perhibet teſtimoniũ ſue venditiõis dicens. Sup tribus ſceleribus iſrael et ſup quatuoꝛ nõ cõuertar pro eo ꝙ vendiderũt iuſtũ argẽto. Triceſimus fuit abdias qui.ij. cap̃.perhibet teſtimoniũ infirmoꝝ ſaluationis dicẽs. In monte ſyon vz in templo erit ſaluatio. Triceſimus primus fuit ionas qui.ij.cap̃. perhibet teſtimonium ſue doꝛmitionis quando ſtetit in ventre ceti tribus diebus et tribus noctibus.
Triceſimuſſecũdus fuit micheas qui.j.caplo perhibuit teſtimoniũ ſue incarnationis dicens. Egredietur dominus de loco ſancto ſuo et deſcendet et calcabit ſuper excelſa terre. Et in.iiij.caplo.loquitur de pace tempoꝛis eius. Triceſimus tertius fuit Naum qui.j.cap̃.perhibet teſtimoniũ cõtra peccatoꝛes indignationis dicens. Ante faciẽ indignationis eius quis ſtabit et quis reſiſtet in via furoꝛis eius.
Triceſimuſquartus fuit abachuc qui.iij.cap̃.perhibet teſtimoniũ exultationis dicens. Ego autem in dño gaudebo ⁊ exltabo in deo ieſu meo. Triceſimuſquintus fuit ſophonias qui.j.c.p̃ibuit teſtimoniũ dicẽs. Ueniet ad iudiciũ congregationis deſideratus cunctis gentibꝰ et magna erit gloꝛia domus iſtius nouiſſime magis q̃ p̃me.vtꝰ declaratum eſt. Triceſimuſſextus fuit zacharias qui.ix.ca.perhibet teſtimoniũ ſue honoꝛifice receptionis dicens. Exulta ſatis filia ſyon. iubila filia hieruſalez. Ecce rex tuus venit ſanctus et ſaluatoꝛ pauper et ſedens ſuper aſinam. Triceſimus octauus fuit malachias qui.iij.ca p̃hibet teſtimoniũ templi viſitationis dicẽs. Ueniet ad tẽplũ ſanctũ ſuuz dñatoꝛ quẽ vos queritis ⁊ angelus teſtamẽti quẽ vos vultis. Ecce igitur quõ omẽs libꝛi veteris teſtamẽti et omnes p̃phe perhibent teſtimoniũ dño noſtro ieſu chꝛiſto. Sed adhuc ſunt Sibille que perhibent teſtimoniũ ei. quarũ p̃ma eſt ſibilla perſica que dicit. Signetur dñs in oꝛbem terrarum.⁊ greminũ virginis erit ſalus gentium Scda eſt ſibilla lybica dicens. videbunt regem viuentẽ. et tenebit illum in gremio virgo dña gentiũ Tertia eſt ſibilla delphica dicens. Naſcet p̃pha abſq; mr̃is coitu ex virgine Quarta eſt biſilla chimerica dicẽs Aſcendet puella facie pulchꝛa capilis pꝛolixa ſedens ſuper ſedem ſtratam puerum intuens. dans ei ad comedẽdum ius pꝛopꝛiũ. vz lac de celo miſſum. Quinta eſt ſibilla erithea dicens. In vltima etate humiliabitur deus humanabit p̃les diuina vnietur humanitati diuinitas Jacebit in feno agnus. et puellari officio educabitur. Sexta eſt ſibilla ſamia dicens. ecce veniẽt dies et naſcetur de paupercula dñs. et beſtie terrarum adoꝛabunt eum clamabunt et dicẽt. Laudate dñm

in atrijs celoꝝ. Septima ſibilla eſt cumana dicens. Iā noua ꝓgenies celo demittitur alto. Octaua eſt ſibilla heleſpontina dicens. De ex celſo celoꝝ habitacula proſpexit deus humiles ſeruos. et naſcetur in diebus nouiſſimis de virgine hebrea in cunabilis terre. Nona eſt ſibilla frigya dicens. Ex olinpo excelſus veniet ⁊ firmabitur conſiliū in celo. ⁊ annūciabitur virgo De cima fuit ſibilla Tiburtina dicens. Naſcetur xp̄s in bethlem annūciabitur in nazaret regnante thauro pacifico fundatore quietis. O felix illa mater cuius vbera illum lactabunt. Undecima eſt ſibilla europia dicens. veniet ille ⁊ tranſibit montes ⁊ colles ⁊ latices olimpi ⁊ regnabit in paupertate et dn̄abitur in ſilentio ⁊ egredietur de vtero virginis. Duodecima ſibilla ē agrippa dicens. Inuiſibile verbum palpabitur germinabit vt radix. ſiccabit vt foliū nō apparebit venuſtas eius circundabit aluus maternus et flebit deus leticia ſempiterna. et ab omibus conculcabit. naſcet ex matre vt deus. et conuerſabitur vt peccator. Ultimo qꝺdam homo gentilis perhibuit teſtimoniū xp̄o Naz tempore conſtantini rome ſepulchrū inuentum eſt. in quo iacebat homo aureaz laminā habēs in pectore in qua ſcriptū erat. Naſcetur xp̄s de virgine ⁊ credo in eū O ſol ſub helene ⁊ cōſtantini temporibus iterum me videbis. habet hoc in hyſtorijs romanoꝝ. Et ſanctus Thomas ponit idem. 2a 2e. q. ij. ar. vij Uerū q: de his teſtimonijs diximus ſm ordinē librorū veteris teſtamēti: adhuc dicemus ſm ordinem myſteriorum meſſie. Primo eni myſterio ꝓmiſſionis perhibet teſtimonium dauid pſal. cxxxj. cui dictū eſt. De fructu ventris tui ponam ſuper ſedem tuā. Item Scd̄o myſterio conceptionis perhibet teſtimoniū Iere. xxxj. dicens. Creauit dn̄s nouum ſuper terram. femina circūdabit virum. Tertio miſterio generationis perhibet teſtimoniū eſa. ix. dicēs. Populus qui ambulabat in tenebris vidit lucem magnam. Quarto myſterio cōuerſationis ꝑhibet teſtimoniū baruch iij. dicens. Hic eſt deus noſter. et nō extimabit alius aduerſus illum. hic adinuenit omē viam ſcientie. ⁊ dedit illaz iacob puero ſuo: ⁊ iſrael dilecto ſuo. poſt hec iterris viſus eſt ⁊ cum hominibus conuerſatus eſt Quinto myſterio miraculoꝝ operationis perhibet teſtimoniū eſa. xxxv. dicens. Tunc aperient oculi cecorum ⁊ aures ſurdorū patebunt tūc ſaliet ſicut ceruus claudꝰ ⁊ aperta erit ligua mutoꝝ. Sexto myſterio predicationis perhibet teſtimonium ip̄e eſa. iiij. ca. dicens. Erunt praua in directa et aſpera in vias planas. et reuelabitur gloria dn̄i. ⁊ videbit omnis caro pariter q̄d os dn̄i locutuꝫ eſt Septimo myſterio temptationis perhibet teſtimoniū dauid. xc. dicens. Super aſpidem ⁊ baſiliſcum ambulabis ⁊ cōculcabis leonem ⁊ draconem. Octauo myſterio cōſpirationis eius perhibet teſtimoniū Iere. xj. dicēs. Uenite mittamus lignum in panē eiꝰ. ⁊ eradamus eum de terra viuentiū ⁊ nomen eius nō memoretur am

pliis. Nono myſterio pditionis phibꝫ teſtimoniū dauid. pſal. xl. dicens. Qui edebat panes meos ampliauit ſuper me ſupplantationem Decimo myſterio cene celebrationis perhibet teſtimonium Joſeph moyſes exo. xij. Undecimo myſterio pñtatiōis phibet teſtimoniū Jere. xj. dicēs. Quaſi agnus manſuetus qui portatꝰ ad victimā Duodecimo myſterio in oratiōe ſanguinis effuſionis perhibet teſtimoniū dauid. cxlij. dicens. Anxiatus eſt in me ſpiritus meꝰ. ⁊ reliqua. Tredecimo myſterio ſue oblationis perhibet teſtimoniū eſa. liij. Oblatus eſt qꝛ ipſe voluit. Decimoquarto myſterio iudeorū vigoroſe obuiationis phibet teſtimoniū moyſes deutro. xxxij. videte qđ ego ſim ſolus. et nō eſt alius deus pter me. et loquit moyſes in pſona dei. Decimoquinto myſterio ſue derelictiōs perhibet teſtimonium dauid pſal. cxlj. dicēs Conſiderabaꝫ ad dexteram ⁊ videbam: ⁊ non erat qui cognoſceret me. Decimoſexto myſterio diſcipulorum effugationis perhibet teſtimonium Job. xix. dicens. Noti mei quaſi alieni receſſerunt a me. Decimoſeptimo myſterio flagellationis perhibet teſtimonium eſa. lj. dicens. Corpus meuꝫ dedi percutientibus et genas meas vellentibus. Faciem meam nō auerti ab increpantibus ⁊ conſpuētibus in me. Decimooctauo myſterio negationis perhibet teſtimoniū dauid in pſal. lviij. dicens. Extraneus factus ſuꝫ fratribus meis. Decimonono myſterio falſe teſtificationis perhibet teſtimoniū dauid in pſal. xxvj. dicens. Inſurrexerunt in me teſtes iniqui. Uiceſimo myſterio in columna verberationis phibet teſtimoniū dauid pſal. lxxij. dicens. Fui flagellatus tota die. Uiceſimo primo myſterio deluſionis perhibet teſtimonium dauid. xxxij. dicens. Afflictus ſum et humiliatus ſum nimis. Uiceſimo ſecundo myſterio condēnationis perhibet teſtimoniū daniel. xiij. dicens. Ecce morior cum nihil horū fecerim. que iſti malicioſe cōpoſuerunt aduerſum me. Uiceſimotertio myſterio crucifixiōis perhibet teſtimoniū dauid pſal. xxij. dicens Foderunt manus meas et pedes meos. Uiceſimo quarto myſterio veſtimentorū diuiſionis perhibet teſtimoniū dauid pſal. xxij. dicens Diuiſerunt ſibi veſtimenta mea: et ſuper veſtem meam miſerunt ſortem Uiceſimoquinto myſterio potatiōis perhibet teſtimoniū dauid pſal. lxviij. dicens. Dederūt in eſcā meam fel ⁊ in ſiti mea potauerunt me aceto. Uiceſimoſexto myſterio anime cōmendationis ⁊ expirationis perhibet teſtimonium dauid pſal. xxx. dicens. In manus tuas cōmendo ſpiritū meū. Uiceſimo ſeptimo myſterio de cruce depoſitionis perhibet teſtimonium moyſes numeri. j. dicēs. Depoſuerunt leuite tabernaculum. Uiceſimooctauo myſterio ſepelitionis perhibet teſtimoniū eſa. xl. dicens. Erit ſepulchrum eius glorioſum. Uiceſimonono myſterio ad inferos decenſionis perhibet teſtimoniū eccleſia. xxiiij. dicens Deſcēdit ad inferas partes terre. Trigeſi-

mo myſterio reſurrectionis. perhi- bet teſtimonium dauid pſalmo. cxxxviij. dicens. Tu cognouiſti ſeſ- ſionem meam ⁊ reſurrectioné meā Ecce igitur ſm ordinem myſterio- rum quot ſunt qui perhibent teſti- monium xp̄o q̄ ſit meſſias in le- ge ꝓmiſſus. q̄q̄ ſint alij mlti quos cauſa breuitatis obmitto deprecās maiſtatem ſuā vt oēs in ſe pie cre- dētes ad ſuū faciat ptingere regnū cui ſit honor et gloria per infinita ſecula ſeculorum Amen.

¶ Feria tertia in albis de promiſſio ne meſſie facta patribus ſcd̄um ex- poſitioné epiſtole. Sermo. xlij.

Urgēs pau lus ⁊ manu ſilentiū in dicens ait. viri fratres filij generis abrae: et q in vobis timent deū vobis verbum ſalutis huius miſſuz eſt. actuū. xiij. hec verba ſcribuntur. Pro exordio huius ſermonis a doctoribus que- ritur. vtruz repromiſſio de meſſia in lege ⁊ prophis ꝓmiſſio ſit tm̄ facta ad dauid ⁊ abraam. Et dicunt q̄ ſic quod probant. Primo per rationē ſancti Tho. in tertia parte. q. xxxj. ar. ij. dicentis quia cū xp̄us meſſias deberet eſſe ſacerdos: propha ⁊ rex debebat etiā deſcendere ſm carnē ab abraam qui fuit ſacerdos ſacri- ficiū offerendo. iuxta illud Geñ xv Summe inquit tibi vaccā triennez Et ꝓpha quia dixit dñs abimelech geñ. xx. propha eſt ⁊ ipe orabit ꝓ te Et etiā ad dauid regē de quo. j. Re. xiij. dixit ſamuel Queſiuit ſibi dñs virū iuxta cor ſuuz. Secundo p ra tioné alexandri de ales in. iij. ſum- me dicētis. quia ad hos ſpecialiter de xp̄o promiſſio facta eſt. dictū eſt eni abrae. Geñ. xxij. In ſemine tuo bñdicent oēs gentes. Et ad gala. iij paulus ait. Abrae dicte ſunt ꝓmiſſi ones ⁊ ſemini eius. Non dicit in ſe minibus quaſi in multis: ſed quaſi in vno et ſemini tuo quod eſt xp̄us. Ad dauid aūt. De fructu vētris tui ponā ſup ſedem tuā. hinc eſt quod ppl's iudeorū meſſiā regē honorifi- ce ſuſcipientes ſibi dicebant. math. xxj. ca. Oſanna filio dauid. Tertio etiā hoc probant p ieronymū ſupra math. j. ca. qui dicit idē. vz Ad hos tantū facta eſt de xp̄o repromiſſio. Et confirmat per apl'm paulum in principio preſentis epl'e declarāde ideſt p verba propoſita. In qua tres vtiles queruntur queſtiones. Pri- ma eſt de meſſie xp̄i ꝓmiſſo cogni- tione. An. ſ. principes iudeorum co gnouerūt xp̄m meſſiam eſſe promiſ ſum vel ignoranter occiderūt eum in principio. Secūda eſt de meſſie xp̄i reſurrectionis tp̄ali determina- tione. ibi. deus vo ſuſcitauit eum a mortuis tertia die. Tertia eſt de meſſie xp̄i promiſſionis reſurrectio nis conditione. ibi. Et nos vobis anunciamus ⁊ reliqua.

¶ Queſtio prima de meſſie xp̄i pro miſſionis cognitione. vz an iudei cognouerunt chiſtum meſſiam eſſe promiſſum.

Uerit a doctoribus. vtrū iudei cognouerūt ieſum nazarenum eſſe xp̄m pro miſſuz. Et merito hic du- bitat cū. j. ad Corin. ij. apl'us dicat. Si cognouiſſent nunquā dñm glo rie crucifixiſſent. Et actu. iij. petrus

dixit. Scio fratres quod per ignorantiã feciſtis ſicut et principes vri Et xp̄us in cruce Luce. xxxiij. dixit Pater dimitte illis quia neſciũt qd faciunt. Et in ↄtrariũ habetur illud Joh. xv. ca. Nũc aũt viderũt et ode runt me ⁊ patrẽ meũ. Nam quod videtur maniſeſte cognoſcitur. Item illud math. xxj. hic eſt heres. vbi Jerony. maniſeſte ꝓbat. dñs his verbis iudeorũ principes nõ per ignorantiã: ſed per inuidiã dei filiũ crucifixiſſe. Dicunt ergo doctores ꝙ minores ppl'i iudeorũ ⁊ vulgares non cognouerunt ieſum eſſe xp̄um: nec quantũ ad diuinitatẽ: nec quantũ ad hũanitatẽ: q: licet ꝓpter miracula ⁊ ſanctitatẽ eius crederent ipſum eſſe virum ſcm̄ ⁊ ꝓpham. non tñ illũ de quo ſcripture loquuntur cũ eas ſcripturas ignoraret. Maiores v̄o ⁊ ſcribe cognouerũt nõ certitudine euidẽti que p demõſtrationẽ vel ſenſum habetur: ſed probabiliter p ſcripturas que de xp̄i diuinitate et humanitate loquunt vt in p̄cedẽti ſermõe dictũ eſt. Nec tñ eoꝝ cognitio que adherẽtie ⁊ ↄiecture dici poteſt fuit in eis impedita p paſſiones ire ⁊ iracũdie inuidie quas ↄtra ieſum conceperunt: duz incepit predicare contra nequitias eoꝝ. Sicut eni aliquis ſcit noticia habituali ⁊ actuali particulariter fornicari eſſe peccatum: ⁊ tñ adueniente paſſione vehementi: iudicat actualiter eſſe fornicandũ vt colligitur ex doctrina p̄hi vij. ethicorũ. Jta ppl'us ille quãuis cognoſceret xp̄um deũ ⁊ hominem eſſe cognitione qua dictum eſt habitualiter: tñ paſſionibus excecatᵒ actualiter ignorabat. Et his dictis argumenta ad vtrãq; partem facili ter ſoluuntur: quia illa loquuntur de cognitiõe actuali: alia de cognitione habituali. vnde paulus in prima parte preſentis ep̄l'e dicẽs. Qui habitabant hieruſalez et principes eius ignorantes voces ꝓp̄harũ interfecerunt ieſum. loquit de cognitione actuali. Textᵒ de ſe maniſeſtᵒ eſt: ⁊ expoſitione non indiget.

Queſtio ſecunda de xp̄i reſurrectionis temporali determinatione.

Q Uerit a doctoribus. vtrũ xp̄s tertia die reſurrexit a mortuis. Et dicunt tria ipſi doctores ad propoſitum reſpondẽdo de tp̄e determinatiõ reſurrectionis. Primũ eſt quod xp̄us ſcd̄um augu. iiij. de trini. c. v. viij. kalendas aprilis. vz. xxv. die martij mortuus eſt. et. vj. kalendas aprilis .i. xxvij. martij reſurrexit a mortuis. vñ patet quod tribus diebus accipiẽdo partẽ ꝓ toto in ſepulchro ſtetit: nec mirũ quia tale tp̄us effectũ mortis ſue repreſentat. Nã per duas noctes qbus in ſepulchro permãſit a duplici morte anime. vz ⁊ corporis liberati ſumus. per diem v̄o quo etiã mortuus ſtetit: ſignificatur ꝙ eius mors non ex peccato ſ; ex charitate ſuſcepta eſt: nec a myſterio vacat ꝙ tali mẽſe reſurrexerit quia mundus tali menſe factus: et primus homo creatus: et tali menſe reparati ſũt. vñ ſicut ppl's hebraycus ab egypto pharaone ſubmerſo extractus canticũ laudis cecinit. ſic populus xp̄ianus gr̄a et laudes ex tãto beneſitio reddit. Aliud eſt qđ doctores dicunt quia xp̄s ſcd̄um textũ euãgelicũ prima ſabbati hoc eſt

die dñico quo die mūdus est reſur/
rexit factus primus angelus creat⁹
ipſe lucifer debellatus. michael cuz
ſuis ꝯfirmatus in lege ppl's erudit⁹
Et hic ſciſſimus dies multis myſte
riis eſt celebrandus. Tertiū et vlti
mū quod doctores dicūt eſt ꝙ xp̄s
ſcdm Gregoriū media nocte ſurre/
xit qua hora, ver⁹ ſamſon portas in
ferni deſtruxit. licet Aug. iiij. de tri
nitate. ca. vj. dicat ꝙ ſurrexit in au/
rora. quia ſcdm beatū Bona. in. iij
di. xxij. vterqꝫ verū dicit. Gregorius
aſſignauit horam qua fuit. et au//
guſtinus aſſignauit horam qua in
notuit. Alexander tñ de ales in. iij.
medius inter eos dicit ꝙ ſurrexit
inter mediam noctē ⁊ aurorā. Et cū
mediū ab extremis denominet: ve/
re dici poteſt: ꝙ xp̄s media nocte et
aurora vel mane ſit reſuſcitat⁹. Nec
a myſterio vacat. quia tunc incipit
aer ſerenari quando xp̄s apparuit
et ſcripturas apperuit: quibus mēs
diſcipl'oꝝ cepit illuīnari. Ecce igit
quō deus eū tertia die reſuſcitauit a
mortuis. Et viſus eſt ꝑ dies multos
ſicut ſcōa pars ep'le dicit que de ſe
manifeſta ē ⁊ expoſitōe nō indiget.
¶ Queſtio tertia de reſurrectionis
meſſie conditione. vz an integrali/
ter reſurrexerit a mortuis.

q Veritur a doctoribus de
conditione reſurrectionis
xp̄i. vz. An reſurrexit inte
graliter cū ipſo moriente
facte ſint ſeꝑationes plurime. vz aie
et corporis. Math. xxvij. ieſus cla
mans emiſit ſpm̄. diuinitatis et hu/
manitatis nō quidē a partib⁹ eſſen
tialibus. ſ. ab anima ⁊ corpore: quia
ſcdm Dam̄. xp̄s quod ſemel aſſum
pſit nunquā dimiſit. ſed a toto quia
xp̄s in triduo non fuit homo. Itez
tertio ſanguinis nec obſtat dictum
Dam̄ quia nō loquit de partib⁹ in
tegralib⁹ ſꝫ eſſentialib⁹ vt dictū eſt
Et dicūt doctores ꝙ xp̄s integre re
ſurrexit cū oīum predictoꝝ facta ſit
perfecta reintegratio. Primo eni
ſanguinis ad corpus: quia corpus
ſine ſanguine viuere nō poteſt. Sꝫ
an totus ſanguis ſit reaſſumpt⁹: du
biū eſt maxime cū corpus gl'ioſum
tanto ſanguine nō indigeat. Secū
do ſanguinis ad diuinitatē quia ex
quo eſt vnitus corpori ꝑ conſequēs
eſt vnitus diuinitati. Tertio anie
ad corpus nā iſtud indicat nomē re
ſurrectionis. ſicut enī mors eſt con/
iunctorū ſeꝑatio: ſic ⁊ reſurrectio eſt
anie ⁊ corporis iterata vnio. Quar
to vt ita dicā diuinitatis ad huma/
nitatem ſic intelligendo ꝙ xp̄s fuit
poſt reſurrectionē deus et homo ſi/
cut ante mortem: quāuis poſt mortē
in triduo fuerit tantū deus ⁊ nō ho
mo. Hec eſt igit repromiſſio facta
patrib⁹ de qua paulus in tertia par
te preſentis ep'le dicit: quam ipſe iu
deis nunciabat vt in exordio dixi/
mus: quam iudei nō cognouerunt.
O igitur pie ieſu qui integre ſuſci/
tatus es tertia die: fac nos a pecca/
tis ſic reſurgere: vt tecū ſine fine va
leamus habitare. Qui cum patre ⁊
ſpiritu ſancto viuis ⁊ regnas in ſe/
cula ſeculorum. Amen

Sermones quadrageſimales fra/
tris antonij de bitonto felici nomie
expliciunt ipreſſi ꝑ ioannē hertzog
impenſis ſpectabilis viri. n. de frāk
fordia. Anno xp̄i. 1496. kl's iulias

Inc 971